सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र विधानसभा

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०२०-२०२१)

(चौदावी महाराष्ट्र विधानसभा)

पहिला अहवाल

[सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासनांसंबंधीचा अहवाल]
(दिनांक १० मार्च, २०२१ रोजी विधानसभेस सादर करण्यात आला.)

*

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई.
२०२१

महाराष्ट्र विधानसभा

आश्वासन समिती

(२०२०-२०२१)

(चौदावी महाराष्ट्र विधानसभा)

पहिला अहवाल

[सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासनांसंबंधीचा अहवाल]

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०१९-२०२०)

समिती प्रमुख

१. डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स तथा समिती प्रमुख

सदस्य

२. श्री. हरिभाऊ जावळे, वि.स.स.

३. श्री. तानाजी मुटकुळे, वि.स.स.

४. श्री. सुरेश भोळे, वि.स.स.

५. श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

६. श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

७. श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

८. श्री. नागेश पाटील-आष्टीकर, वि.स.स.

९. श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

१०. श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

११. श्री. डी. पी. सावंत, वि.स.स.

१२. श्री. जयकुमार गोरे, वि.स.स.

१३. श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

१४. श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

१५. श्री. संजय कदम, वि.स.स.

१६. श्री. महेश लांडगे, वि.स.स.

१७. श्री. रवि राणा, वि.स.स.

१८. श्री. गणपत गायकवाड, वि.स.स.

१९. श्री. क्षितीज ठाकूर, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

(१) श्री. राजेंद्र भागवत, सचिव

(२) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,

(३) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव,
उप सचिव (विधि) (अति)

(४) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी.

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०२०-२०२१)

समिती प्रमुख

१. श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स.

सदस्य

२. श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

३. श्री. संजय पोतनीस, वि.स.स.

४. श्री. दिलीप लांडे, वि.स.स.

५. श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

६. श्री. आशुतोष काळे, वि.स.स.

७. श्री. बाळासाहेब आजबे, वि.स.स.

८. श्री. चंद्रकांत नवघरे, वि.स.स.

९. श्री. शिरीषकुमार नाईक, वि.स.स.

१०. श्री. चंद्रकांत जाधव, वि.स.स.

११. श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.

१२. श्री. विजयकुमार देशमुख, वि.स.स.

१३. श्री. मोहन मते, वि.स.स.

१४. श्री. मंगलप्रभात लोढा, वि.स.स.

१५. श्री. विजय रहांगडाले, वि.स.स.

१६. श्री. राम सातपुते, वि.स.स.

१७. श्री. सिध्दार्थ शिरोळे, वि.स.स.

१८. ॲड.लक्ष्मण पवार, वि.स.स.

१९. श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

(१) श्री. राजेंद्र भागवत, सचिव

(२) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,

(३) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव, उप सचिव (विधि) (अति)

(४) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी.

अनुक्रमणिका

अ. क्र. (१)	विषय (२)		पृष्ठ क्र. (३)
	प्रस्तावना :		(नऊ)
१.	विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या विवरणपत्रांची संख्या	..	१
२.	अभिप्राय व शिफारशी	..	११
	परिशिष्टे :	..	..
	परिशिष्ट-एक - आश्वासनांवर विभागाने केलेल्या कार्यवाहीची माहिती	..	१५
	परिशिष्ट-दोन -आश्वासनांसंदर्भातील शासन निर्णय/परिपत्रके	..	२४१
	परिशिष्ट-तीन - आश्वासनांवरील कार्यवाहीचे नमुना विवरण	..	६४३
	परिशिष्ट-चार- समितीच्या बैठकीचे कार्यवृत्त	..	६४७

प्रस्तावना

मी, विधानसभा आश्वासन समितीचा समिती प्रमुख, समितीने अधिकार दिल्यावरून तिच्या वतीने समितीचा पहिला अहवाल सभागृहास सादर करीत आहे. सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेत शासनातर्फे देण्यात आलेली काही प्रलंबित आश्वासने व त्या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत शासनाकडून करण्यात आलेली कार्यवाही यासंदर्भात विभागांकडून प्राप्त झालेल्या विवरणपत्रांची समितीने केलेली छाननी यासंबंधीचा समितीचा हा अहवाल आहे.

सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनाच्या कालावधीत शासनाकडून विधानसभा सभागृहात देण्यात आलेल्या काही प्रलंबित आश्वासनांच्यासंदर्भात आश्वासन समितीचा सदरहू **पहिला** अहवाल तयार करण्यात आला आहे.

आश्वासनाबाबत विभागाने केलेली कार्यवाही परिशिष्ट " एक " मध्ये देण्यात आली असून आश्वासनांसंदर्भातील शासन निर्णय / परिपत्रके परिशिष्ट " दोन " मध्ये देण्यात आले आहेत. तसेच आश्वासनांबाबतची माहिती सादर करण्याबाबतचे नमुना विवरणपत्र परिशिष्ट " तीन " मध्ये देण्यात आली आहे व समितीच्या बैठकांची संक्षिप्त माहिती परिशिष्ट " चार " मध्ये समाविष्ट करण्यात आली आहे.

समितीने सदरहू अहवालावर दिनांक ८ मार्च, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीत विचार करून तो संमत केला.

विधान भवन :
मुंबई,
दिनांक : ८ मार्च, २०२१.

श्री. कैलास गोरंट्याल,
समिती प्रमुख,
विधानसभा आश्वासन समिती.

सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या विवरणपत्रांची संख्या

अहवाल

सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनात शासनाने दिलेल्या आश्वासनांपैकी प्रलंबित ६७४ आश्वासनांवर शासनाकडून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे माननीय संसदीय कार्यमंत्र्यांनी खाली दर्शविलेल्या दिनांकास विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवली.

सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनामध्ये देण्यात आलेल्या आश्वासनांवरील कार्यवाहीबाबत पटलावर ठेवलेल्या विवरणपत्रांचे दिनांकनिहाय क्रमांक व संख्या

अ. क्र.	आश्वासन पटलावर ठेवल्याचा दिनांक	आश्वासन क्रमांक	आश्वासन संख्या
१	१४ डिसेंबर, २०१५	१३, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, १००, १०१, १४७, १५४, १६०, १७४, १८१, १८५, १९१, १९३, २०१, २०५, २०७, २१७, २२२, २३६, २४६, २४८, २४९, २५१, २५८, २५९, ४१४, ४२०, ४२१, ४४३, ४४४, ४४५, ४४६, ४५७, ४६१, ४६७, ४८३, ५५६, ५६२, ५६४, ५७४, ६२५, ६२६, ६२७, ६४८, ६४९, ६६१, ६६२, ६७१, ६७२, ६७३, ६७४.	५७
२	२८ मार्च, २०१६	३, ४, ५, ७, १४, १५, १९, २०, ३४, ३५, ४५, ५१, ५४, ५५, ५६, ६२, ८७, ११९, १२०, १२४, १२५, १२६, १२९, १३१, १३६, १३८, १४३, १४४, १४९, १५०, १५१, १५३, १५७, १५९, १६४, १६८, १७०, १७२, १७५, १७६, १८२,१८६, १८७, १८८, १९५, १९६, १९७, १९९, २०३, २०६, २१०, २१५, २१६, २३७, २४५, २५६, २६२, २६७, २६९, २७०, २८१, २८२, २८३, २८५, २८६, २९०, ३०७, ३०९, ३१०, ३१७, ३१८, ३४०, ३६६, ३७७, ३८४, ३८८, ३८९, ३९१, ३९३, ३९५, ३९६, ४०२, ४०४, ४०५, ४०६, ४१५, ४१७, ४२९, ४३०, ४४८, ४४९, ४५०, ४५१, ४५५, ४५६, ४५८, ४६९, ४७३, ४७६, ४७७, ४८४, ४८५, ४८६, ४८७, ४८८, ४९५, ४९६, ५०६, ५०७, ५१२, ५१६, ५४५, ५४६, ५४७, ५४८, ५५१, ५५९, ५६०, ५६१, ५७२, ५७९, ५८०, ५८१, ५८२, ५८३, ५८४, ५८५, ५९०, ५९२, ५९४, ६०६, ६५९, ६६०, ६६४, ६६६, ६७०,	१३६
३	२६ जुलै, २०१६	१२, ५२, ५८, ५९, ९९, १०२, १०५, ११८, १२३, १३३, १३९, १५२, १६१, १६२, १८३, १९४, २१२, २१३, २४७, २७१, २७३, २७४, २८०, २९३, २९५, ३०२, ३११, ३१२, ३१३, ३१४, ३१५, ३३४, ३६५, ३६९, ३७०, ३७१, ३७२, ४१६, ४२४, ४३४, ४३७, ४३८, ४३९, ४४०, ४५२, ४५३, ४५९, ४६२, ४६३, ४६४, ४६८, ४७०, ४८९, ४९०, ४९१, ४९२, ४९३, ४९८, ४९९, ५०५, ५०८, ५२५, ५३४, ५५०, ५५४, ५६९, ५७०, ५७३, ५९१, ५९६, ५९८, ६०१, ६०२, ६०४, ६४६, ६५०, ६५१, ६५२, ६५४, ६५८, ६६३	८१
४	७ डिसेंबर, २०१६	७४, ७५, ७६, १५५, १७१, १९८, २२४, २७२, २८८, २८९, २९१, २९४, २९६, २९८, ३०१, ३०३, ३३५, ३३७, ३६०, ३६१, ३६२, ३६३, ३६४, ३९०, ४०९, ४३३, ४६६, ४७९, ४९४, ५००, ५३२, ५४४, ५५२, ५५५, ६०३, ६६८	३६
५	१७ मार्च, २०१७	३००, ३७८, ४०७, ४१८, ५७५	५
६	२८ जुलै, २०१७	१८, ६३, २३३, २३४, २३५, ३०८, ३२४, ३२६, ३८७, ३९८, ४३२, ४३६, ४४२	१३
७	१४ डिसेंबर, २०१७	६, ४९, ६६, ८५, ८६, २२८, २२९, २७८, २८७, ३८५, ३८६, ४३५, ४५४, ५१७, ५१९, ६६९,	१६
८	१९ मार्च, २०१८	८४, १४६, २११, २४१, २४४, ६३९, ६४०, ६४१, ६४२, ६४३, ६४४, ६४५	१२
१२	२७ नोव्हेंबर, २०१८	५३, ८१, २०४, २०९, २१८, २९२, २९७	७
१३	२६ फेब्रुवारी, २०१९	२६, १५८, २५२, २५३, २५४	५
१४	२१ जून, २०१९	४३, ४४, १३२, ५५७	४
१५	१८ डिसेंबर २०१९	२१९	१
			३७३

• **विभागीय सचिवांच्या साक्षीसाठी एकूण प्रलंबित आश्वासने —** २, ७८, ११०, १११, ११२, ११७, १६६, २०२, २२५, २२६, २२७, २३१, २३२, २९९, ३७४, ३७६, ३८२, ३८३, ४०३, ४७५, ५३७, ५३८, ५३९, ५४०, ५४९, ५५८, ५६८, ६२०, ६२३, ६२८, ६२९, ६३०, ६३१, ६३२, ६६७,	३५
पटलावर ठेवलेली परंतु समितीच्या विचार विनिमयासाठी (वाचनासाठी) प्रलंबित असलेली आश्वासने — ८, ९, १०, १६, २१, २३, २४, २७, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३६, ३७, ३८ ३९, ४०, ४१, ४६, ४७, ५७, ६०, ६४, ६७, ६८, ७७, ७९, ८०, ८२, ८८, ९०, १०४, १०७, १०८, ११३, ११४, १२१, १२२, १२७, १२८, १३०, १३५, १४८, १६५, १७७, १७९, २२१, २३०, २३९, २४०, २४२, २४३, २५०, २५५, २६४, २६५, २६८, २८४, ३०५, ३१६, ३१९, ३२०, ३२१, ३२२, ३२३, ३२५, ३२७, ३२८, ३३९, ३६७, ३६८, ३७५, ३९२, ३९७, ४१३, ४२२, ४२३, ४२५, ४३१, ४४१, ४६०, ४७१, ४७८, ५०२, ५०३, ५०४, ५१३, ५१८, ५२१, ५२२, ५२४, ५२८, ५२९, ५३०, ५३३, ५४३, ५६३, ५६५, ५६६, ५६७, ५७८, ५९३, ५९५, ५९७, ६०५, ६०७, ६०८, ६०९, ६१०, ६११, ६१३, ६१४, ६१५, ६२४, ६३३, ६३४,	११७
• **विभागाचे वगळावयाचे प्रकरण क्रमांक —** १४१, २०८, २१४, ४०८, ४१९	५
एकूण	**५३०**

विवरणपत्रे सादर होण्यास झालेला विलंब

सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनाच्या कालावधीत शासनाकडून देण्यात आलेल्या एकूण ६७४ आश्वासनांपैकी मा.संसदीय कार्य मंत्री यांनी सभागृहाच्या पटलावर ठेवलेल्या कार्यवाहीच्या विवरणपत्राची दिनांक निहाय संख्या विचारात घेता असे दिसून येते की, साधारणत: ५७ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी १३ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, १३६ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी ४ महिने २७ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ८१ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी ८ महिने २५ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ३६ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी १३ महिने ६ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ५ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी १ वर्ष ४ महिने १६ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, १३ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी १ वर्ष ८ महिने २७ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, १६ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी २ वर्ष १ महिना १३ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, १२ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी २ वर्ष ४ महिने १८ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ७ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी ३ वर्ष २६ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ५ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी ३ वर्ष २ महिने २५ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, ४ आश्वासनांवरील विवरणपत्रे पटलावर ठेवण्यासाठी ३ वर्ष ६ महिने २० दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, १ आश्वासनावरील विवरणपत्र पटलावर ठेवण्यासाठी ३ वर्ष ११ महिने १७ दिवस एवढा कालावधी लागलेला आहे, अद्याप आश्वासनांवरील कार्यवाहीची विवरणपत्रे प्रलंबित आहेत. या प्रलंबित आश्वासनांची सविस्तर माहिती देणारे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे.

प्रलंबित आश्वासनांची विभागनिहाय यादी

अ. क्र.	विभागाचे नाव	आश्वासन क्रमांक	आश्वासनांची एकूण संख्या
१.	महसूल व वन विभाग	८३, २३८, २५७, ४२६, ४२७, ४२८, ६१६, ६५३	८
२.	उद्योग, ऊर्जा व कामकार विभाग	११, १३४, १३७, १६९, १७३, १७८, १८९, १९२, २६०, २६१, ३४१, ३४२, ३४३, ३४४, ३४५, ३४६, ३४७, ३४८, ३४९, ३५०, ३५१, ३५२, ४६५, ५०९, ५१०, ५११	२६
३.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग	५०, ६१, १०६, १८४, १९०, ३२९, ३३०, ३३१, ३३२, ३३३, ३३६, ३३८, ३५३, ३५४, ३५५, ३५६, ३५७, ३५८, ३५९	१९
४.	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	१४५	१
५.	नगरविकास विभाग	२८, १०३, १०९, ११५, ११६, ५३१, ५८६, ५८७, ५८८, ५८९, ५९९, ६००, ६१२	१३
६.	गृह विभाग	१, १७, २२, २५, ४२, ४८, २७५	७
७.	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	१८०, २७६, २७७, २७९, ३७३, ३७९, ३८०, ३८१, ४००, ४७४, ४८०, ४८१, ४८२	१३
११.	कृषी व पदुम विभाग	२००, २६३, २६६	३
१२.	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग	१४०, १४२, १५६, १६३, ३९४, ३९९, ४०१, ५५३, ६६५	९
१५.	वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग	२२३, ४७२, ४९७, ५०१, ६१७, ६१८, ६१९, ६२१, ६२२	९
१६.	सार्वजनिक आरोग्य विभाग	६९, ७०, ७१, ७२, ७३, २२०, ४४७, ५१४, ५१५, ५२३, ५२६, ५२७, ५३५, ५३६, ५४१, ५४२, ६४७, ६५५, ६५६, ६५७	२०
१७.	सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग	५७६, ५७७, ६३५, ६३६, ६३७, ६३८	६
२०.	पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग	६५	१

(१)	(२)	(३)	(४)
२१.	जलसंपदा विभाग	५२०	१
२३.	गृहनिर्माण विभाग	४१०, ४११, ४१२	३
२४.	आदिवासी विकास विभाग	८९, ३०४, ३०६	३
२५.	महिला व बालविकास विभाग	१६७, ५७१	२
		एकूण	**१४४**

उपरोक्त आश्वासनांबाबत कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही/अंतरिम माहिती देखील संबंधित विभागांनी समितीला पुरविलेली नाही. याबाबत समिती नापसंती व्यक्त करीत आहे. याबाबत विभागाने वेळीच कार्यवाही केली असती तर ही आश्वासने प्रलंबित राहिली नसती असे समितीला वाटते. आता तरी विभागाने या प्रकरणी गंभीर दखल घेऊन प्रलंबित असलेल्या आश्वासनांबाबतची माहिती सभागृहाच्या पटलावर लवकरात लवकर ठेवण्याची व्यवस्था करावी. या आश्वासनांबाबत शासनातर्फे करण्यात आलेल्या "कार्यवाहीचे विवरण" जरी सादर करण्यात आलेले नसले तरी या आश्वासनांच्या क्रमांकानुसार करण्यात आलेल्या नोंदी सभागृहाच्या माहितीसाठी अहवालामध्ये अंतर्भूत करण्याचे समितीने ठरविले आहे. "**कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे**" असे त्या ठिकाणी नमूद करण्यात आले आहे. एक महिन्याच्या आत असे विवरणपत्र सादर करण्यात यावे, अशी समितीची शिफारस आहे.

महाराष्ट्र विधानसभा

सन २०२० च्या चौथ्या (हिवाळी) अधिवेशनापर्यंत दिलेल्या आश्वासनांपैकी प्रलंबित असलेल्या आश्वासनांची विभागनिहाय यादी

[सन २०२१ च्या पहिल्या (अर्थसंकल्पिय) अधिवेशनात आश्वासनपूर्ततेची विवरणपत्रे विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवल्यानंतरची स्थिती]

अ.क्र.	विभागाचे नाव	सन १९९१ ते सन २००० पर्यंतची प्रलंबित आश्वसने	सन २००१ ते सन २०२० च्या चौथ्या (हिवाळी) अधिवेशनापर्यंत दिलेल्या आश्वासनांपैकी, प्रलंबित असलेली आश्वासने	एकूण प्रलंबित आश्वासने
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१.	**महसूल व वन विभाग**			
	(अ) महसूल	निरंक	१२६	१२६
	(ब) मदत व पुनवर्सन	०२	१४४	१४६
	(क) वने	०२	८	८
	एकूण ...	**०२**	**२७८**	**२८०**
२.	**शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग**			
	(अ) शालेय शिक्षण	निरंक	१६०	१६०
	(ब) क्रीडा	निरंक	१९	१९
	एकूण ...		**१७९**	**१७९**
३.	**नगर विकास विभाग**	०२	३५३	३५५
४.	**सार्वजनिक आरोग्य विभाग**	निरंक	३००	३००
५.	**गृह विभाग**			
	(अ) गृह	निरंक	१४५	१४५
	(ब) परिवहन	निरंक	२३	२३
	(क) बंदरे	निरंक	५	५
	(ड) रा. उ. शु.	निरंक	२	२
	एकूण ...		**१७५**	**१७५**
६.	**सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग**			
	(अ) सामाजिक न्याय	निरंक	६४	६४
	(ब) विशेष सहाय्य	निरंक	१	१
	एकूण ...		**६५**	**६५**
७.	**उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग**			
	(अ) उद्योग	निरंक	४४	४४
	(ब) ऊर्जा	निरंक	२६८	२६८
	(क) कामगार	निरंक	१२	१२
	एकूण ...		**३२४**	**३२४**

८	**ग्रामविकास विभाग**	निरंक	१३६	१३६
९	**उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग**	निरंक	२९	२९
१०	**जलसंपदा**	निरंक	७०	७०
११	**वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग**	निरंक	१३१	१३१
१२	**कृषी व प.दु.म. विभाग**			
	(अ) कृषी	निरंक	४४	४४
	(ब) प.दु.म.	निरंक	३०	३०
	एकूण ...		**७४**	**७४**
१३	**सार्वजनिक बांधकाम विभाग**	निरंक	१०१	१०१
१४	**गृहनिर्माण विभाग**	निरंक	१३७	१३७
१५	**महिला व बालविकास विभाग**	निरंक	२३	२३
१६	**सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग**			
	(अ) सहकार	निरंक	३१	३१
	(ब) पणन	निरंक	४५	४५
	(क) वस्त्रोद्योग	निरंक	१	१
	एकूण ...		**७७**	**७७**
१७	**पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग**	निरंक	१८	१८
१८	**सामान्य प्रशासन विभाग**	निरंक	१२	१२
१९	**आदिवासी विकास विभाग**	निरंक	८३	८३
२०	**नियोजन विभाग**			
	(अ) नियोजन	निरंक	००	००
	(ब) रो.ह.यो.		८	८
	एकूण ...		**८**	**८**
२१	**अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग**	निरंक	१०	१०
२२	**विधी व न्याय विभाग**	निरंक	१४	१४
२३	**वित्त विभाग**	निरंक	५	५
२४	**पर्यावरण विभाग**	निरंक	६९	६९
२५	**कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग**	निरंक	९	९
२६	**पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग**	निरंक	२८	२८
२७	**अल्पसंख्याक विकास विभाग**	निरंक	६	६
२८	**मराठी भाषा विभाग**	निरंक	२	२
२९	**संसदीय कार्य विभाग**	निरंक	०	०
३०	**इतर मागासवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग**	निरंक	३६	३६
३१	**मृद व जलसंधारण विभाग**	निरंक	१२	१२
	एकूण ...	**०४**	**२७६४**	**२७६८**

महाराष्ट्र विधानसभा

प्रलंबित आश्वासनांची वर्षनिहाय व अधिवेशन निहाय यादी

सन २०२१ च्या पहिल्या (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनात आश्वासनपूर्ततेची विवरणपत्रे विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवल्यानंतरची स्थिती.

वर्ष	अधिवेशन	दिलेली आश्वासने	निकाली आश्वासने	प्रलंबित आश्वासने
१	२	३	४	५
१९९१	पहिले	४७२	४७०	२
	दुसरे	५८४	५८४	०
	तिसरे	३८२	३८२	०
	एकूण	**१४३८**	**१४३६**	**२**
१९९२	पहिले	५६८	५६८	०
	दुसरे	४३३	४३३	०
	तिसरे	१७३	१७३	०
	एकूण	**११७४**	**११७४**	**०**
१९९३	पहिले	८४७	८४७	०
	दुसरे	५४३	५४३	०
	तिसरे	६९०	६९०	०
	एकूण	**२०८०**	**२०८०**	**०**
१९९४	पहिले	१४७७	१४७७	०
	दुसरे	९१५	९१५	०
	तिसरे	४४५	४४५	०
	एकूण	**२८३७**	**२८३७**	**०**
१९९५	पहिले	२८२	२८२	०
	दुसरे	११८९	११८९	०
	तिसरे	९९४	९९४	०
	एकूण	**२४६५**	**२४६५**	**०**
१९९६	पहिले	४१२	४१२	०
	दुसरे	७०४	७०३	१
	तिसरे	४७७	४७७	०
	एकूण	**१५९३**	**१५९२**	**१**
१९९७	पहिले	४८६	४८६	०
	दुसरे	१४८	१४८	०
	तिसरे	२८०	२८०	०
	एकूण	**९१४**	**९१४**	**०**
१९९८	पहिले	६२६	६२६	०
	दुसरे	२६९	२६९	०
	तिसरे	३०६	३०६	०
	एकूण	**१२०१**	**१२०१**	**०**

१	२	३	४	५
१९९९	दुसरे	५३५	५३५	०
	चौथे	५०८	५०८	०
	एकूण	**१०४३**	**१०४३**	**०**
२०००	पहिले	९६५	९६५	०
	दुसरे	१८०	१८०	०
	तिसरे	२६२	२६१	१
	एकूण	**१४०७**	**१४०६**	**१**
२००१	पहिले	३०९	३०९	०
	दुसरे	३४५	३४५	०
	तिसरे	२७४	२७४	०
	एकूण	**९२८**	**९२८**	**०**
२००२	पहिले	५१९	५१७	२
	तिसरे	३४२	३३९	३
	चौथे	४१९	४१७	२
	एकूण	**१२८०**	**१२७३**	**७**
२००३	दुसरे	६८९	६८४	५
	चौथे	७३६	७२६	१०
	पाचवे	७०१	७००	१
	एकूण	**२१२६**	**२११०**	**१६**
२००४	पहिले	४१	४०	१
	दुसरे	६४१	६३०	११
	चौथे	५२२	५१८	४
	एकूण	**१२०४**	**११८८**	**१६**
२००५	पहिले	१३५७	१३५३	४
	दुसरे	११३५	११२९	६
	तिसरे	७१३	७१२	१
	एकूण	**३२०५**	**३१९४**	**११**
२००६	पहिले	१३०४	१२९३	११
	दुसरे	६७३	६६५	८
	तिसरे	९०४	९००	४
	एकूण	**२८८१**	**२८५८**	**२३**
२००७	पहिले	१३८९	१३७७	१२
	दुसरे	७५७	७५०	७
	तिसरे	५३३	५२८	५
	एकूण	**२६७९**	**२६५५**	**२४**

१	२	३	४	५
२००८	पहिले	९८३	९६८	१५
	दुसरे	१७७	१७७	०
	तिसरे	३५३	३४४	९
	एकूण	**१५१३**	**१४८९**	**२४**
२००९	पहिले	२२	२२	०
	दुसरे	४८४	४७८	६
	तिसरे	१	१	०
	चौथे	३१९	३१६	३
	एकूण	**८२६**	**८१७**	**९**
२०१०	पहिले	१३२५	१२९४	३१
	दुसरे	५८०	५५४	२६
	तिसरे	५८२	५५६	२६
	एकूण	**२४८७**	**२४०४**	**८३**
२०११	पहिले	९८१	९४९	३२
	दुसरे	३४१	३३४	७
	तिसरे	२३४	२२७	७
	एकूण	**१५५६**	**१५१०**	**४६**
२०१२	पहिले	८६१	८१८	४३
	दुसरे	४९५	४६२	३३
	तिसरे	४२२	४०३	१९
	एकूण	**१७७८**	**१६८३**	**९५**
२०१३	पहिले	५५७	५२४	३३
	दुसरे	४५१	४०५	४६
	तिसरे	३८८	३४८	४०
	एकूण	**१३९६**	**१२७७**	**११९**
२०१४	पहिले	५७	५१	६
	दुसरे	४६०	३९८	६२
	तिसरे (विशेष)	७	७	०
	चौथे	८२२	६९९	१२३
	एकूण	**१३४६**	**११५५**	**१९१**
२०१५	पहिले	११८९	९६१	२२८
	दुसरे	६७४	५४०	१३४
	तिसरे	६५८	४९३	१६५
	एकूण	**२५२१**	**१९९४**	**५२७**

१	२	३	४	५
२०१६	पहिले	११८८	८१३	३७५
	दुसरे	५२०	३५७	१६३
	तिसरे	२	२	०
	चौथे	१९३	१३७	५६
	एकूण	**१९०३**	**१३०९**	**५९४**
२०१७	पहिले	३७५	२१३	१६२
	दुसरे (विशेष)	४	२	२
	तिसरे	४५१	२९९	१५२
	चौथे	२९८	२०२	९६
	एकूण	**११२८**	**७१६**	**४१२**
२०१८	पहिले	३४३	२०१	१४२
	दुसरे	१२१	७८	४३
	तिसरे	९२	४४	४८
	एकूण	**५५६**	**३२३**	**२३३**
२०१९	पहिले	८	३	५
	दुसरे	९१	३५	५६
	चौथे	२	०	२
	एकूण	**१०१**	**३८**	**६३**
२०२०	दुसरे	२९९	५२	२४७
	तिसरे	३	१	२
	चौथे	२२	०	२२
	एकूण	**३२४**	**५३**	**२७१**
सन १९९१ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) ते २०२० चे चौथे (हिवाळी) अधिवेशन एकूण		**४७८९०**	**४५१२२**	**२७६८**

अभिप्राय व शिफारशी

विधानसभा सभागृहात मा. सदस्यांद्वारे विविध संसदीय आयुधांद्वारे उपस्थित करण्यात आलेल्या बाबींवरील चर्चेला उत्तर देत असताना मा.मंत्री महोदयांकडून आश्वासने, अभिवचने दिली जातात. सभागृहात दिलेल्या सदर आश्वासनांची पूर्तता शासनाने ९० दिवसांच्या आत करणे आवश्यक आहे. तथापि, बहुतेक प्रकरणात आश्वासनाच्या पूर्ततेसाठी सदर विहित कालावधीपेक्षा जास्त कालावधी लागत असल्याची बाब समितीने आपल्या यापूर्वी सादर केलेल्या विविध अहवालांद्वारे वेळोवेळी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिलेल्या असूनही त्यामध्ये शासनाकडून आश्वासनांची पूर्तता करण्यामध्ये फारशी सुधारणा झाल्याचे समितीला आढळून येत नाही. प्रलंबित आश्वासने विचारात घेता ज्या आश्वासनामध्ये शासनस्तरावर कार्यवाही करणे, त्याची पूर्तता करणे सहज शक्य आहे अशी आश्वासने देखील शासनाच्या संबंधित विभागाच्या अधिका-यांच्या उदासीनतेच्या धोरणामुळे विधानमंडळास सादर करण्यात कमालीचा विलंब होत आहे. ज्या आश्वासनांसंदर्भात विषय न्यायालयाच्या अधिकार कक्षेत आहेत अशा आश्वासनांसंदर्भात विलंब होत असल्यास ती बाब समजण्यासारखी आहे. तथापि, जी आश्वासने शासनाच्या स्तरावर वेळीच निपटारा करणे शक्य असतात अशी आश्वासने वेळेत पाठविण्यामध्ये जी दिरंगाई शासनाकडून दाखविली जाते ती अक्षम्य आहे असे समितीचे मत आहे. यासाठी समितीला संबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करणे आवश्यक वाटते, कारण विलंबाने येणा-या आश्वासनांमुळे सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या विविध संसदीय आयुधांवर मा. मंत्री महोदयांनी दिलेल्या अभिवचन अथवा आश्वासनांची वेळीच पूर्तता झाली नसेल तर सभागृहात जे सन्माननीय सदस्य राज्यातील सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने महत्त्वाचे असलेले विषय उपस्थित करतात, ज्या बाबींसंदर्भात शासनाच्या विविध योजनांच्या अंमलबजावणीबाबत उहापोह केला जातो त्यात सुधारणा अथवा आणखी काही बदल करण्याची मागणी विविध संसदीय आयुधांमार्फत सभागृहात केली जाते व अशी मागणी मा. मंत्री महोदयांच्या माध्यमातून आश्वासनांच्या रुपाने सभागृहात पूर्तता झाल्यानंतरच सदरच्या आश्वासनांवर विश्वास ठेवून संबंधित संसदीय आयुध तेवढयापुरते सभागृहात थांबविले जाते. याचा अर्थ असा आहे की, जे आश्वासन सभागृहात दिले जाते त्यावर शासनाने सर्वंकष कार्यवाही करून त्याचा पूर्तता अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे अपेक्षित आहे. तद्वतच विधानसभेच्या या समितीकडे सदरच्या आश्वासनपूर्ततेचा परिपूर्ण अहवाल पाठविणे आवश्यक आहे. **तथापि, अधिका-यांद्वारा या बाबींसंदर्भात अक्षम्य विलंब केला जात असल्यामुळे याची जबाबदारी संबंधित अधिका-यांवर निश्चित करून त्यासंदर्भात शासनाने कडक धोरण आखून सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता ही कोणत्याही परिस्थितीमध्ये ९० दिवसांच्या आत होणे आवश्यक आहे. ज्या प्रकरणात न्यायालयीन अडथळे आहेत अथवा पूर्ततेबाबत काही अडचणी आहेत अशा बाबीदेखील शासनाने समितीच्या निदर्शनास आणून देणे आवश्यक आहे. म्हणून यासाठी शासनाने एक सर्वंकष निर्णय घेऊन या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत संबंधित विभागाचे उप सचिव तथा / सह सचिव यांचेसमवेत आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबतच्या आढावा बैठका घेऊन मा. मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासने / अभिवचने संदर्भात जी आश्वासने / अभिवचने सहज पूर्ण करणे शक्य आहे, अशा बाबतीत त्वरेने निर्णय घेऊन त्याबाबतचे विवरणपत्र संसदीय कार्य विभागामार्फत सभागृहाला पाठविण्याची कार्यवाही तत्परतेने व त्वरेने करावी तसेच याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला एक महिन्यात पाठविण्यात यावी, अशी समितीची शिफारस आहे.**

सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनात शासनाने दिलेल्या आश्वासनांपैकी प्रलंबित असलेल्या ६७४ आश्वासनांवर शासनाकडून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवली. याच ६७४ आश्वासनांपैकी समितीने ३६७ आश्वासनांचे वाचन करून त्यावर निर्णय घेतला. ११८ आश्वासने समितीच्या विचारविनिमयासाठी (वाचनासाठी) प्रलंबित आहे. ३५ आश्वासने साक्षीसाठी प्रलंप्रित आहेत. आणि सुमारे १४३ आश्वासने विभागाकडे प्रलंबित आहेत. शासनाने केलेल्या या कार्यवाहीबद्दल समिती समाधान व्यक्त करते.

मा. मंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनावर केलेल्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे सभागृहाच्या पटलावर विलबाने ठेवणे ही एक मोठी समस्या आहे. यात संसदीय कार्य विभागाने संबंधित विभागाशी संपर्क ठेऊन कोणत्याही परिस्थितीत सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येणारी विवरणपत्रे विहित मुदतीत सभागृहासमोर ठेवणे आवश्यक आहे. सदरची विवरणपत्रे विलंबाने पटलावर ठेवल्यामुळे संबंधित आश्वासने उक्त संसदीय आयुधातील विषय कालबाह्य झाल्याने विचारात घेणे समितीला शक्य होत नाही. परिणामी समितीच्या कामकाजात व्यत्यय निर्माण होतो. याबाबीसंदर्भात देखील शासनाने कठोर निर्णय घेणे आवश्यक आहे.

संसदीय लोकशाही प्रक्रियेमध्ये सभागृहात देण्यात येणा-या आश्वासनांना अनन्य साधारण महत्व आहे. मा.सदस्यांना सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या असलेल्या विषयावर चर्चा उपस्थित करून सबंधित मंत्री महोदयांना त्यावर लगेच कार्यवाही करणे शक्य होत नसल्याने काही विषयाच्या बाबतीत आश्वासने दिली जातात. अशा आश्वासनांची पूर्तता सुदृढ संसदीय लोकशाहीसाठी अत्यंत आवश्यक आहे. कारण या आश्वासनांचा विविध योजनांच्या माध्यमातून जनतेवर प्रभाव पडत असतो आणि सदरच्या आश्वासनांची वेळीच पूर्तता झाल्यास जनतेमध्ये त्याचा सकारात्मक प्रतिसाद दिसून येतो. तथापि, वर्षानुवर्षे आश्वासनांची पूर्तता न झाल्यास जनतेचा शासन व्यवस्थेवरील विश्वास उडून जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

भारतीय संविधानात विधानमंडळाच्या दोन अधिवेशनामधील कालावधी हा सहा महिन्यांपेक्षा जास्त असू नये अशी तरतूद आहे. या तरतुदीस अनुसरून आपल्या राज्यातील राज्य विधानमंडळाची वर्षातून कमीत कमी तीन अधिवेशने होत असतात. ज्याला आपण उन्हाळी (अर्थसंकल्पीय), पावसाळी आणि हिवाळी अधिवेशने असे संबोधतो. म्हणूनच सभागृहात देण्यात येणा-या प्रत्येक आश्वासनांच्या पूर्ततेचा कालावधी हा ९० दिवसांचा ठेवण्यात आला आहे. या कालावधीत मा. मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांची / अभिवचनाची पूर्तता ज्या अधिवेशनात दिली त्याच्या पुढच्या अधिवेशनात त्याची पूर्तता व्हावी हा उद्देश आहे. शासनाच्या विविध योजना राबविताना अशा आश्वासनांची पूर्तता करताना शासनाच्या सबंधित विभागास पुरेसा वेळ मिळावा ही या मागील भूमिका आहे. अशा परिस्थितीमध्ये शासनाच्या सर्व सबंधित अधिका-यांचे कर्तव्य असते की, **सभागृहात मंत्री महोदयाने आश्वासन दिल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत आश्वासीत केलेली आश्वासने प्रस्तावित करून त्यावर निर्णय घेऊन त्यानंतर येणा-या लगतच्या अधिवेशनात आश्वासनांच्या पूर्ततेची विवरणपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात यावी. विधानसभेच्या नियमानुसार आश्वासनांच्या पुर्ततेबाबत शासनास ९० दिवस इतक्या कालावधीची मर्यादा घालून दिली आहे. सदर मर्यादेचे उल्लंघन कोणत्याही परिस्थितीत होता कामा नये, यासाठी सबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित केल्यास बहुतांश आश्वासनांची पूर्तता ही वेळेत किंबहूना वेळेच्या आधीदेखील होऊ शकते असे समितीचे ठाम मत आहे. सबब, आश्वासनांचे विवरणपत्र सभागृहाच्या पटलावर विविध कालावधीत ठेवण्यासाठी शासनाने कडक धोरण आखावे. आश्वासनाची पूर्तता जाणीवपूर्वक व हेतुपुरस्सरपणे विलंबाने करणा-या संबंधित विभागाच्या उप सचिव/ सह सचिव दर्जाच्या अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करण्यात येऊन उक्त अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यकाळात त्यासंदर्भात नस्ती प्रस्तावीत करून आश्वासन पूर्ततेचा पाठपुरावा करून व तसे शासनाच्या निदर्शनास आणून देण्यासंदर्भात जबाबदारी निश्चित करून त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यासंदर्भात शासनाने सर्वंकष निर्णय घेऊन यासंदर्भात तातडीने परिपत्रक निर्गमित करावे व त्याबाबतचा अहवाल समितीला १ महिन्याच्या आत सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.**

सन १९९१ ते सन २०२० या कालावधीतील एकूण आश्वासनांची संख्या ४७,८९० एवढी आहे. त्यापैकी आतापर्यंत शासनाने ४५,१२२ एवढी आश्वासने निकाली काढली आहेत आणि प्रलंबित आश्वासनांची संख्या २,७६८ इतकी आहे.

वरीलप्रमाणे प्रलंबित आश्वासनांची संख्या विचारात घेता फार मोठ्या प्रमाणावर आहे. सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येणा-या आश्वासनांची संसदीय कार्य विभागाकडून विविध विभागांद्वारे पाठविलेली आश्वासने एकत्रित करून त्या सभागृहाच्या पटलावर ठेवली जातात. अशा आश्वासनांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असते. त्यातील वेगवेगळ्या विभागाकडून संसदीय कार्य विभागाकडे पाठविण्यात आलेली आश्वासने याचे एकत्रित संकलन करून त्याचे विवरणपत्र सभागृहाच्या पटलावर ठेवले जाते. अशा संकलित केलेल्या आश्वासनांच्या विवरणाच्या प्रती अहवालाच्या माध्यमातून विधानमंडळाला सादर कराव्या लागतात. म्हणून विभागाने आश्वासनांची पूर्तता संसदीय कार्य विभागाकडे करताना विवरणपत्रे ''सॉफ्ट कॉपी'' मध्ये घेऊन संसदीय कार्य विभागाकडे सादर करावी व संसदीय कार्य विभागाने अशा एकत्रित जमा झालेल्या सर्व आश्वासनांची पूर्तता एकत्रित ''सॉफ्ट कॉपी '' मध्ये घेऊन ती विधानमंडळाकडे सादर करावी व अशा एकत्रित केलेल्या विवरणपत्राची माहिती **शासनामार्फत वेळोवळी पटलावर ठेवण्यात येणा-या वर्षनिहाय व प्रत्येक अधिवेशननिहाय आश्वासनाबाबतच्या पूर्ततेबाबतची कार्यवाही विवरणपत्रासह सादर करावी. आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत मंत्रालयीन विभागाकडून समितीपुढे ठेवण्यासाठी पाठविण्यात येणा-या विवरणपत्रात आश्वासनांचे विषय, मंत्री/ राज्यमंत्री महोदयांकडून सभागृहात देण्यात आलेले आश्वासने व करण्यात आलेल्या कार्यवाहीबाबतचा विभागाने केलेला उल्लेख यामध्ये ब-याच वेळेला विसंगती व तफावत आढळून येत असते. आश्वासनांचा विषय व त्याच्या पूर्ततेबाबतदेखील तफावत दिसून येत असते. याचाच अर्थ संबंधित अधिकारी हे वेळ मारून नेण्यासाठी समितीपुढे हलगर्जीपणाने आश्वासनांची पूर्तता करीत असतात. आश्वासनांची पूर्तता ही विषयाच्या अनुषंगाने सुसंगत व परिपूर्ण असणे आवश्यक आहे. समितीच्या बैठकीत पहिल्या वाचनाच्या वेळी आढळून येणा-या त्रुटींबाबत समिती गांभीर्याने घेत असून यापुढील काळात समितीसमोर ठेवण्यात येणा-या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबतची विवरणपत्रे ही कोणत्याही परिस्थितीत मा.मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांशी सुसंगत व आश्वासनांच्या कक्षेत असल्याबाबत खात्री करूनच समितीकडे परिसृत करावीत व यासंदर्भात शासनाने सर्वंकष परिपत्रक त्वरेने निर्गमित करून यासंदर्भात तातडीने कार्यवाही करावी व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीला एक महिन्यात सादर करावा, अशी समितीची शिफारस आहे.**

आश्वासन क्र. ७४, ७५ व ७६

विधानसभेचे सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील दिनांक १५ जुलै, २०१५ रोजी **" नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचनेवर चर्चेच्यावेळी '** मा. मंत्री महोदयांनी **' आश्वासन क्रमांक ७४** बाबत भविष्यात कायद्यात आवश्यक ती तरतूद केली जाणार आहे. (एक) पतसंस्था नियामक मंडळ स्थापन करणार आहे. **आश्वासन क्रमांक ७५** बाबत या विषयासंदर्भात जी कार्यवाही करण्यात येईल त्यामध्ये या चांगल्या सूचनांचा समावेश केल्या जाईल तसेच **आश्वासन क्रमांक ७६** बाबत नियामक मंडळ तयार केले जाणार आहे त्यावेळी या चांगल्या सूचनांचा अंतर्भाव केला जाणार आहे '' असे आश्वासन दिले होते.

उपरोक्त आश्वासनाच्या अनुषंगाने दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या दरम्यान सदर पतसंस्थांसाठी काही दुरुस्ती किंवा तरतूद केली आहे का अशी विचारणा समितीने केली असता तिन्ही आश्वासनांच्या बाबतीत दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१७ रोजी कायद्यामध्ये दुरुस्ती करून १४४/१४ (ए) हे कलम अंतर्भूत करून पतसंस्थेसाठी नियामक मंडळाची तरतूद केलेली आहे असे विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस विदित केले.

समितीने या पतसंस्थेचे नेमके काय काम आहे, पतसंस्थांना कर्ज देण्यास बंदी आहे की नाही याबाबत विचारणा केली असता विभागीय प्रतिनिधींनी सदर मंडळाने पतसंस्थांना व्यापार करण्यास म्हणजेच संस्था जे काही खरेदी करीत होत्या त्यावर आता बंदी घातलेली आहे. तसेच संचालकांच्या मंडळाने कर्ज (लोन) देण्यास बंदी घातली आहे. परंतु, पतसंस्थांच्या सदस्यांनाच फक्त कर्ज द्यावयाचे. जर एखादी व्यक्ती पतसंस्थेचा सदस्य नसेल तर अशा व्यक्तीला कर्ज देण्यावर मंडळाने बंदी घातली आहे. तसेच अशा व्यक्तींना पतसंस्थेचा सदस्य असल्याशिवाय ठेवी ठेवता येणार नाही अशी माहिती दिली. यावर समितीने हे सर्व स्टेट लेवलवरचे आहे. मल्टिस्टेट लेवलवरची परिस्थिती काय आहे याची सविस्तर माहिती द्यावी अशी विचारणा विभागीय सचिवांकडे केली असता मल्टिस्टेटवरचे काम केंद्रशासन बघते यात भारत शासनाचे सहसचिव असतात. भारत शासनाचेच सहनिबंधक (रजिस्टार) असल्यामुळे त्यांच्याकडेच सर्व अधिकार आहे. एखादा लिक्वीडेटर जर त्यांनी मागितला तरच आपण आपल्या विभागाचा एक अधिकारी त्यांना देतो. परंतु, याचे सर्व कंट्रोलिंग भारत शासनाकडेच असते.

यावर स्टेट लेवलला काही अधिकार हस्तांतरित केले आहे की नाही अशी समितीने विचारणा केली असता याबाबत विभागीय प्रतिनिधींनी सेक्शन १०८ नुसार एखाद्या प्रकरणाची तपासणी करण्याचे अधिकार आयुक्तांना दिले असून त्याबाबतचा तपासणी अहवाल तयार करून तो भारत शासनाला पाठविण्याबाबत अधिकार दिले आहेत अशी माहिती दिली आहे.

आंतरराज्य पतसंस्थांवर केंद्रशासनाचे नियंत्रण असते परंतु या पतसंस्था बहुविधीय राज्यात कार्यरत असल्याने त्या राज्यातील पतसंस्थेच्या सभासदांना त्यांच्या ठेवीच्या संदर्भात गैरप्रकार झाल्यास राज्यस्तरावर दाद मागता येत नाही तसेच आंतरराज्य पतसंस्थेचे अधिकार हे केंद्रशासनाकडे असल्याने राज्याचा अशा पतसंस्थेवर अंकुश राहत नाही. त्यामुळे अशा आंतरराज्यिय (मल्टीस्टेट) पतसंस्थांवर राज्य शासनाचे बंधन असणे आवश्यक आहे त्याबाबत सदर कायद्यात बदल करण्याबाबत राज्यशासनाने केंद्रशासनास विनंती करावी जेणेकरून पतसंस्थेच्या सभासदांना न्याय मिळू शकेल. विभागाने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावा अशी समितीची शिफारस आहे.

आश्वासन क्रमांक ४०२

विधानसभेचे सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील दिनांक २३ जुलै, २०१५ रोजी " मविस नियम, २९३ अन्वये प्रस्तावावर 'मा.मंत्री महोदयांनी ' याप्रमाणे मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेचा पाच वर्षाचा प्लॅन तयार केला जाईल. पाच वर्षामध्ये पुरेसा निधी या कार्यक्रमासाठी उपलब्ध केला जाईल असे अर्थमंत्री यांनी आम्हाला आश्वासन दिलेले आहे. याचा निश्चितपणे मास्टर प्लॅन तयार केला जाईल. पाच वर्षांत खड्डेमुक्त महाराष्ट्र करावयाचा आहे ते आपण निश्चितपणे या माध्यमातून करू " असे आश्वासन दिले होते.

उपरोक्त आश्वासनाच्या अनुषंगाने दि. २८ जून २०१६ रोजी विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या दरम्यान ग्रामीण रस्त्यांची एकूण लांबी २ लाख ३० हजार किलोमीटर असून त्याचा निधी उपलब्ध झाला असे गृहित धरले तर त्यातून किती किलोमीटर रस्ते होणार आहे याबाबत समितीने विचारणा केली या योजनेंतर्गत ५ वर्षांत ३० हजार किलोमीटरचे ध्येय निश्चित केले आहे. एका वर्षात ७ हजार किलोमीटरचे उद्दिष्ट आहे.

त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की नवीन रस्ता तयार झाल्यावर ५ वर्षात पुन्हा रस्त्याची दुरुस्ती करावी लागते. ग्रामीण रस्ते २ लाख किलोमीटर आहेत म्हणजेच प्रत्येक वर्षी ४० हजार किलोमीटर रस्त्याचे कोटींग करावे लागते. त्यासाठी एका किलोमीटरला प्रत्येक वर्षी १६ कोटी रुपये द्यावे लागतील.

त्यावर विभागीय प्रतिनिधींनी मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेचे उद्दिष्ट व पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेचे उद्दिष्ट वेगळे आहे. तसेच आपण २० टक्के रस्त्यांची कामे केली तर त्यासाठी १६ हजार कोटी रुपये लागतील. त्याबाबत सन २०१५ मध्ये मंत्रीमंडळासमोर प्रस्ताव सादर केला आहे त्यावेळी प्रती किलोमीटर ४५ लाख रुपये उद्दिष्ट ठरविण्यात आले होते. नवीन रस्ता तयार केल्यानंतर ४ वर्षांत पुन्हा त्या रस्त्याची एसटी बीटी करावी लागते.

राज्यात ग्रामीण भागात दळणवळणासाठी रस्त्यांची मोठ्या प्रमाणात गरज असते. रस्ते तयार झाल्यानंतर रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी दर ५ वर्षांनी निधीची आवश्यकता असते परंतु वेळेत अर्थसंकल्पीय तरतूद न केल्याने सदर रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी शासनास मोठ्या प्रमाणात निधी खर्च करावा लागतो.त्यामुळे अर्थसंकल्पीय तरतुदींमध्ये रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी वाढीव निधी मंजूर करण्याची आवश्यकता आहे. त्या दृष्टीने अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्याबाबत शासनाने विचार करणे आवश्यक आहे. याबाबत शासनाने त्वरित निर्णय घ्यावा अशी समितीची आग्रहाची शिफारस आहे. विभागाने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावा.

परिशिष्ट - एक

(आश्वासनांची विभागनिहाय यादी व आश्वासनांच्या पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही)

विवरणपत्र 'अ'

विधानसभा

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०२० च्या चौथ्या (हिवाळी) अधिवेशनात दिनांक १४ डिसेंबर २०२० ते दिनांक १५ डिसेंबर २०२० या कालावधीत विधानसभेत मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनांची विभागनिहाय यादी.

अ.क्र. (१)	विभागाचे नाव (२)		आश्वासन क्रमांक (३)	एकूण (४)
१	महसूल व वन विभाग	उप विभाग		
		(अ) महसूल	१४, १७	०२
		(ब) मदत व पुनर्वसन	निरंक	००
		(क) वने	१५, २२	०२
२	शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	उप विभाग		
		(अ) शालेय शिक्षण	निरंक	००
		(ब) क्रीडा	निरंक	००
३	नगरविकास विभाग		१२, १३	०२
४	सार्वजनिक आरोग्य विभाग		५	०१
५	गृह विभाग	उप विभाग		
		(अ) गृह	निरंक	००
		(ब) परिवहन	निरंक	००
		(क) बंदरे	निरंक	००
		(ड) रा.उ.शु.	निरंक	००
६	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग	उपविभाग		
		(अ) सामाजिक न्याय	११	०१
		(ब) विशेष सहाय्य	निरंक	००
७	उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	उप विभाग	निरंक	००
		(अ) उद्योग	निरंक	००
		(ब) ऊर्जा	निरंक	००
		(क) कामगार	निरंक	००
८	ग्रामविकास विभाग		निरंक	००
९	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग		निरंक	००
१०	जलसंपदा विभाग		निरंक	००
११	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी विभाग.		निरंक	००
१२	कृषी व पदुम विभाग	उप विभाग		
		(अ) कृषी	१६	०१
		(ब) प.दु.म.	१८	०१
१३	सार्वजनिक बांधकाम विभाग		२, १०	०२
१४	गृहनिर्माण विभाग		७, १९	०२
१५	महिला व बालविकास विभाग		निरंक	००

(१)	(२)		(३)	(४)
१६	सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.	उप विभाग		
		(अ) सहकार	४, २१	०२
		(ब) पणन	निरंक	००
		(क) वस्त्रोद्योग	निरंक	००
१७	पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग		२०	०१
१८	सामान्य प्रशासन विभाग		१	०१
१९	आदिवासी विकास विभाग		निरंक	००
२०	नियोजन विभाग	निरंक	निरंक	००
		(ब) रो.ह.यो.	६, ८	०२
२१	अन्न, नागरीपुरवठा व ग्राहक सरंक्षण विभाग		निरंक	००
२२	विधी व न्याय विभाग		निरंक	००
२३	वित्त विभाग		३	०१
२४	पर्यावरण विभाग		निरंक	००
२५	कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग		निरंक	००
२६	पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग		निरंक	००
२७	अल्पसंख्यांक विकास विभाग		निरंक	००
२८	मराठी भाषा विभाग		निरंक	००
२९	संसदीय कार्य विभाग		निरंक	००
३०	इतर मागासवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग		९	०१
३१	मृद व जलसंधारण विभाग		निरंक	००
			एकूण आश्वासने ...	२२

गृह विभाग

१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे अमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणुकीबाबत. सर्वश्री श्री. प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** फसवणूक झालेल्या गुंतवणुकदारांना त्यांनी गुंतवलेली रक्कम अद्याप परत करण्यात आली नसून गुन्ह्यातील तपास पूर्ण झाल्यावर याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरू करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०२.

(२) **विषय.**—महालक्ष्मी येथील रेसकोर्सची जागा महानगरपालिकेने रॉयल वेस्टर्न इंडिया टर्फ क्लबला भाडे करारवर दिल्याबाबत. श्री. कालीदास कोळंबकर (वडाळा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८८०.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** जागेच्या नुतनीकरणाच्या अनुषंगाने शासनाने बृहन्मुंबई महानगर-पालिकेकडून काही मुद्यांबाबतची माहिती मागविलेली आहे. सदर माहिती प्राप्त झाल्यानंतर या प्रकरणी पुढील योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जागेच्या नुतनीकरणाच्या अनुषंगाने, उपस्थित मुद्यांबाबत मागविलेली माहिती बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून प्राप्त झालेली नाही. तथापि, सदर माहिती सादर करण्याबाबतच्या सूचना महानगर-पालिकेस अ.शा.पत्र क्रमांक बीएमसी-२५१३/प्र.क्र. ६२९/नवि-२१, दिनांक १९ जानेवारी २०१६ च्या पत्रान्वये पुन्हा देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

जलसंपदा विभाग

३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २., दिनांक १४ जुलै २०१५ माननीय मंत्री : श्री. गिरीष महाजन यांन दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—शहापूर (जिल्हा ठाणे) येथून मुंबईला पाणी पुरवठा करणा-या भातसा धरणाची सुरक्षा करणा-या सुरक्षा रक्षकांना वेतन अदा करण्याबाबत. श्री. पांडुरंग बरोरा (शहापूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९०३१.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** माहे ०९/२०१४ ते ०४/२०१५ कालावधीचे वेतन माहे मे व जून २०१५ मध्ये देण्यात आले असून उर्वरित महिन्यांचे वेतन लवकरच अदा करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भातसा धरणाच्या सुरक्षेसाठी सुरक्षा रक्षक मंडळ बृहन्मुंबई व ठाणे यांच्याकडील एकूण ३३ सुरक्षा रक्षक कार्यरत असून त्यांचे उर्वरित मे व जून, २०१५ या दोन महिन्यांचे वेतन जुलै, २०१५ मध्ये अदा करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील काळबादेवी येथील गोकुळ निवास इमारतीचे पुनर्वसन करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. नसीम खान (चांदिवली) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७५२३.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** योग्य वेळी त्यांच्या कुटुंबियांच्या मागणीप्रमाणे महानगरपालिका सेवेत सामावून घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—काळबादेवी मुंबई येथील गोकुळ निवासाला लागलेली आग विझविताना घडलेल्या दुर्घटनेत प्रमुख अग्निशमन दलातील श्री. महेंद्र मधुसुदन देसाई, श्री. संजय वामन राणे, श्री. सुधीर गोपाळ अमिन आणि श्री. सुनिल हरिभाऊ नेसरीकर या चार अधिका-यांचा मृत्यू झाला. सदर चार अधिका-यांपैकी श्री. संजय वामन राणे यांचा मुलगा श्री. राज राणे याला कनिष्ठ अभियंता या पदावर नोकरी देण्यात आली आहे. श्री. महेंद्र मधुसुदन देसाई यांची पत्नी श्रीमती मानसी देसाई यांना लिपिक पदावर नोकरी देण्यात आलेली आहे.

श्री. सुनिल हरिभाऊ नेसरीकर यांच्या पत्नी श्रीमती जयश्री नेसरीकर व श्री. सुधीर गोपाळ अमिन यांच्या पत्नी श्रीमती शर्मिला अमिन यांच्या विनंती अर्जानुसार त्यांच्या वारसांचे शिक्षण चालू असल्याने त्यांनी नोकरी स्विकारण्यास सध्या असमर्थता दर्शविलेली आहे. त्यांच्या नोकरीसाठी अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर महानगरपालिकेमार्फत त्यांच्या विनंतीचा विचार करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २. दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील कुळगाव, बदलापूर नगरपालिका हद्दीतील मांजर्ली येथील मोहन ग्रीन वुड या इमारतीला पर्यावरण विभागाची परवानगी नसल्याबाबत. श्री. किसन कथोरे (मुरबाड) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९३०९

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** जिल्हाधिकारी ठाणे यांना सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे जिल्ह्यातील कुळगाव-बदलापूर नगरपालिका हद्दीतील मांजर्ली येथील मोहन ग्रीन वुड या इमारतीला पर्यावरण विभागाची परवानगी नसल्याबाबत जिल्हाधिकारी, ठाणे यांना चौकशी करून अहवाल सादर करणेसंदर्भात दिनांक १० जुलै, २०१५ अन्वये कळविले होते. त्यानुसार जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी दिनांक ३ डिसेंबर, २०१५ अन्वये शासनास अहवाल सादर केला आहे.

जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी शासनास सादर केलेल्या अहवालावर शासन स्तरावर कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नियोजन विभाग

६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २. दिनांक १४ जुलै, २०१५. माननीय मुख्यमंत्री, श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—केंद्र शासनाच्या स्वच्छ भारत अभियानाच्या धर्तीवर राज्यात २६ महापालिका २३६ नगरपरिषदांमध्ये स्वच्छ अभियान राबविण्याबाबत. सर्वश्री ॲड यशोमती ठाकूर (तिवसा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १२६८२२.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** मा. आमदारांच्या स्थानिक विकास निधीमधून यासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत घ्यावयाच्या कामांसाठी दिनांक १३ सप्टेंबर, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना दिनांक १२ जुलै, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये सुधारित करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमाचा प्रमुख उद्देश स्थानिक गरजा व पायाभूत सुविधा यांची आवश्यकता विचारात घेऊन, लोकोपयोगी कामे सुचविता येणे तसेच शासनाची स्थायी स्वरुपाची मालमत्ता निर्माण करणे हा आहे. तसेच सदर शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट क्रमांक २ मधील अ.क्र. ५ व १३ पुढीलप्रमाणे आहेत.

५. या कार्यक्रमांतर्गत निर्माण झालेली मालमत्ता कोणत्याही व्यक्तीच्या नावे करणे.

१३. अन्य कोणत्याही योजनेसाठी कमी पडणारी पूरक तरतूद.--

त्यामुळे सदर कार्यक्रमांतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांना निधी देणे अनुज्ञेय ठरत नाही. दिनांक १२ जुलै, २०१६ च्या शासन निर्णयातील तरतुदी विचारात घेता स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानांतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांला शौचालयासाठी देण्यात येणारे अनुदान कमी पडत असल्याने आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत पूरक निधी देणे अनुज्ञेय करता येणार नाही, असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पनवेल (ता. पनवेल, जि. रायगड) नगरपरिषदेचे रुपांतर महानगरपालिकेत करण्याबाबत. श्री. प्रशांत ठाकूर (पनवेल) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१३४६.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** पनवेल महानगरपालिका स्थापन करावयाची झाल्यास उक्त बदल विचारात घेऊन महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील तरतुदीनुसार नव्याने अधिसूचना प्रसिद्ध करावी लागेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर प्रकरणी शासन निर्णय दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०१५ अन्वये सिडकोच्या वसाहतीसहीत सभोवतालच्या परिसराचे समावेशन करुन पनवेल नगरपरिषदेचे महानगरपालिकेत रुपांतर करण्याकरीता अभ्यास समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह विभाग

८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मौजे कापशी (ता. जि. अकोला) गावातील ग्रामस्थांना पोलीसांनी मारहाण केल्याबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील (शिर्डी) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६३१२.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सदर अहवाल प्राप्त झाल्यावर त्याअनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रकरणाची चौकशी करण्यात येवून चौकशीअंती ४ अधिकारी व १९ व ३ असे २२ कर्मचारी यांना शिक्षा करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनांच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५, माननीय मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—खेड तालुक्यातील चाकसमान (जि. पुणे) धरणामुळे पुनर्वसित झालेल्या ३५० ते १५०० लोकसंख्या असलेल्या गावांना ग्रामपंचायतीचा दर्जा देण्याबाबत. श्री. सुरेश गोरे (खेड आळंदी) वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०५३३.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** मौजे कडु व मौजे कोयाळी आणि मौजे दरकवाडी या पुनर्वसित गावांसाठी ग्रामपंचायत स्थापन करणेबाबतचे प्रस्ताव दिनांक ३ जुलै, २०१५ रोजी जिल्हा परिषद, पुणे यांच्याकडे प्राप्त झाले असून, सदर प्रस्ताव विहित पद्धतीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि. प., पुणे यांचेकडून विभागीय आयुक्त, पुणे यांचे शिफारशीसह शासनास प्राप्त झाल्यास त्यावर नियमानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—खेड तालुक्यातील (जि. पुणे) चासकमान धरणामुळे विस्थापित झालेल्या कहु व दरकवाडी या गावांसाठी स्वतंत्र ग्रामपंचायत स्थापन करण्याच्या अनुषंगाने सदरील गावे महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम कलम ४ अन्वये स्वतंत्र गाव म्हणून घोषित करण्यात आल्याबाबतची अधिसूचना दिनांक १८ मार्च, २०१६ रोजी राजपत्रात प्रसिद्ध करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

१० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५, माननीय मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—खेड तालुक्यातील चाकसमान (जि. पुणे) धरणामुळे पुनर्वसित झालेल्या ३५० ते १५०० लोकसंख्या असलेल्या गावांना ग्रामपंचायतीचा दर्जा देण्याबाबत. श्री. सुरेश गोरे (खेड आळंदी) वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०५३३.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** खेड तालुक्यातील चासकमान, (जि. पुणे) धरणामुळे विस्थापित झालेल्या ज्या गावांमध्ये ग्रामपंचायत अस्तित्त्वात नाही. अशा गावांमध्ये ग्रामपंचायत स्थापन करणेबाबतचे प्रस्ताव विहित पद्धतीने शासनास प्राप्त झाल्यानंतर त्यावर नियमानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—खेड तालुक्यातील (जि. पुणे) चासकमान धरणामुळे विस्थापित झालेल्या कहु व दरकवाडी या गावांसाठी स्वतंत्र ग्रामपंचायत स्थापन करण्याच्या अनुषंगाने सदरील गावे महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम कलम ४ अन्वये स्वतंत्र गाव म्हणून घोषित करण्यात आल्याबाबतची अधिसूचना दिनांक १८ मार्च, २०१६ रोजी **राजपत्रात** प्रसिद्ध करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

११ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात सुमारे तीन लाख शेतक-यांनी कोटेशन भरुनही महावितरणाने वीज जोडण्या दिल्या नसल्याबाबत. ॲड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६८०५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** सदर कामे लवकर पूर्ण करण्यासाठी कंत्राटदाराकडे पाठपुरावा करण्यात येत असून, सदर कामे प्राधान्याने पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषि व पदुम विभाग

१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—अवकाळी पावसामुळे उध्वस्त झालेल्या अनेक आंबा बागायतदारांपैकी देवगड (जि. सिंधुदुर्ग) येथील बागायतदाराने शासकीय मदत न मिळाल्यामुळे आत्महत्या केल्याबाबत. सर्वश्री कालीदास कोळंबकर (वडाळा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८७२.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** मयत श्री. पांडुरंग हरी कोले यांच्या कुटुंबियांसाठी आर्थिक मदत देण्याबाबतची बाब विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मौजे-हिंदळे (मार्वेवाडी), ता. देवगड येथील श्री. पांडुरंग हरी कोले यांनी दिनांक ३ मे, २०१५ रोजी गळफास लावून आत्महत्या केली. सदर आत्महत्या ही नापिकीच्या कारणास्तव केलेली नसल्याचे निदर्शनास आल्याने मयत श्री. पांडुरंग हरी कोले यांचे वारस मदतीस पात्र ठरत नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

अल्पसंख्याक विभाग

१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अल्पसंख्याक दर्जा असलेल्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणा-या प्रवेश प्रक्रियेमध्ये त्रृटी असल्याबाबत. या विषयावर सर्वश्री दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) व इतर वि.स.स. यांच्या विधानसभा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८१६४.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** या प्रकरणी शासन निर्णय क्रमांक अ.वि.वि.-२०१२-प्र. क्र. २१/का-५, दिनांक २७ मे, २०१३ प्रमाणे विहित कार्यपद्धतीनुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शिक्षण निरिक्षक, दक्षिण मुंबई यांनी शासनास सादर केलेल्या अहवालानुसार ज्या अल्पसंख्याक संस्थांच्या शाळांनी त्यांना असलेल्या अल्पसंख्याक दर्जाच्या विद्यार्थ्यांना अल्प प्रमाणात प्रवेश दिले आहेत. अशा दक्षिण मुंबईतील अल्पसंख्याक संस्थाना कारणे दाखवा नोटीस देवून त्यांच्याकडून खुलासा मागविण्यात आला आहे. या प्रकरणी शासन निर्णय अ.वि.वि.-अशैसं-२०१२/प्र.क्र. २१/का-५, दिनांक २७ मे, २०१३ प्रमाणे विहित कार्यपद्धतीनुसार कार्यवाही करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन विभाग

१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७२, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सांगली शहरातील पेठ भागातील शासकीय भुखंड शैक्षणिक कामासाठी भारती विद्यापीठास दिल्याबाबत. श्री. विलासराव जगताप (जत) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६८७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने छाननी करुन उचित निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शहर सांगली, ता. मिरज येथील सि. स. नं. ९७० क्षेत्र २२७४.३ चौ. मी. जागा भारती विद्यापीठ, पुणे या संस्थेस शैक्षणिक प्रयोजनाकरीता प्रदान करणेत आलेली आहे. जागा प्रदान आदेशामध्ये संस्थेने प्रस्तुत जागेवर बांधलेल्या इमारतीमध्ये ४७८.८ चौ. मी. शासनास जागा देणे आवश्यक आहे. परंतु, संस्थेने ४७८.८ चौ. मी. जागेपैकी १०७.६ चौ. मी. जागा शासनाच्या ताब्यात दिलेली असून उर्वरीत ३७१.२ चौ. मी. जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याबाबत व संस्थेस बांधकाम क्षेत्राचे १५% एवढे बांधकाम क्षेत्र वाणिज्य प्रयोजनासाठी देणेत आलेले असून त्याची संस्थेकडून प्रचलित बाजारभावाप्रमाणे भाडेपट्ट्यांची रक्कम सरकार जमा करुन घेण्याबाबत सूचना जिल्हाधिकारी, सांगली यांना देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत ठिंबक सिंचन संचासाठी शेतक-यांना देण्यात येणारे अनुदान अद्याप वितरीत केले नसल्याबाबत. सर्वश्री डॉ. पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्र. क्र. १६४१०.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** शेतक-यांना अनुदान वाटपाची कार्यवाही तातडीने करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१३-१४ मधील प्रलंबित प्रस्तावांपैकी रुपये २७०.४४ कोटी निधी शेतक-यांच्या खात्यात जमा करण्यात आला आहे. उर्वरित निधी शेतक-यांच्या खात्यात जमा करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—परळ विभागातील (मुंबई) बोगदा चाळींच्या बेकायदेशीर पुनर्विकासाबाबत. सर्वश्री. शरददादा सोनवणे (जुन्नर) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २२२३२.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** त्यांच्या घरांच्या आजूबाजूला त्यांची जागेची मागणी होती या ७७ लोकांना मेहुल येथे जागा दिलेली होती. याबाबत जर त्यांचे अन्य काही म्हणणे असेल तर याबाबत योग्य ती चौकशी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांनी दिनांक २३ मार्च, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये आश्वासन पुर्तीचा अहवाल शासनास सादर केला असून त्यामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद आहे.

मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार व भाडेकरुंनी केलेल्या विनंतीनुसार बोगदा चाळ येथील एकूण ७७ भाडेकरुंना त्यावेळी महानगरपालिकेकडे उपलब्ध असलेल्या माहूल चेंबूर येथील पी. ए. पी. सदनिका संक्रमण शिबिर म्हणून उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत.

करी रोड (परळ) येथील प्राप्त झालेल्या सदनिका २०४ पीएपी सदनिका पैकी ५० टक्के पीएपी सदनिका (एकूण १०२ पीएपी सदनिका) के. ई. एम. रुग्णालय व नायर रुग्णालय येथील धोकादायक सेवा निवासस्थांनामधील शिकाऊ डॉक्टरांकरीता सेवानिवासस्थान म्हणून वितरीत करण्याकरीता अति. आयुक्त (पू. उ.) यांच्या दिनांक २० मे, २०१५ रोजी प्राप्त झालेल्या मंजूरीनुसार सदर सदनिका वितरीत करण्याकरीता अधिष्ठाता के. ई. एम. रुग्णालय व नायर रुग्णालय यांच्या ताब्यात देण्यात आलेल्या आहेत. उर्वरित ५० टक्के (एकूण १०२ पीएपी सदनिका) एफ/द विभागातील, डॉ. शिरोडकर मंडई या धोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतीमधील भाडेकरु/कर्मचारी यांना स्थलांतरीत करण्याकरीता मान. महापौर यांच्या दालनात दिनांक २७ मे, २०१५ रोजी झालेल्या संयुक्त बैठकीच्या अनुषंगाने, वितरीत करण्याकरीता सहाय्यक आयुक्त (बाजार) यांच्या ताब्यात देण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे बोगदा चाळीतील ७७ भाडेकरुंना या सदनिका देणे शक्य नाही.

महापालिकेने सादर केलेला आश्वासनाचा कार्यपुर्ती अहवाल स्वयंस्पष्ट असून सदर आश्वासन प्रलंबित यादीतून वगळणे उचित राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—परळ विभागातील (मुंबई) बोगदा चाळींच्या बेकायदेशीर पुनर्विकासाबाबत. सर्वश्री. शरददादा सोनवणे (जुन्नर) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २२२३२.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजीत पाटील :** सजेशन फॉर ॲक्शन.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. विजय देशमुख यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कवठे एकंद (जि. सांगली) या भागात शोभेची दारू बनविणा-या कारखान्यात स्फोट होऊन कामगारांचा मृत्यू झाल्याबाबत. सर्वश्री. डॉ. पतंगराव कदम, (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४२३.

(३) **आश्वासन.—श्री. विजय देशमुख :** अध्यक्ष महोदय, पुढे दखल घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयाकडून फटाके बनविणा-या कारखान्याबाबत विशेष मोहिम राबवून अनधिकृत कारखाने शोधून काढणे व नोंदणीकृत कारखान्यांचे सखोल निरीक्षण करून उचित उपाययोजना सुचविण्यात येतील असे आश्वासन दिलेले होते. त्यास अनुसरून अशा प्रकारची दुर्घटनेची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयाकडून यापूर्वी दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१५ च्या पत्रान्वये उचित कार्यपध्दती अवलंबविण्याबाबत सुचना देण्यात आलेल्या आहेत.

तसेच विशेष मोहिम राबवून त्यात महाराष्ट्रातील शोभेची दारू बनविणा-या एकूण ११२ कारखान्यांना माहे ऑक्टोबर, २०१५ ते नोव्हेंबर, २०१५ या कालावधीमध्ये निरिक्षण करून कामगारांच्या सुरक्षिततेची काळजी घेतली जाते का, याची पाहणी केली. त्यातील २ ठिकाणी केवळ फटाक्यांचा साठा केल्याचे निदर्शनास आले व ५६ कारखाने बंद असल्याचे आढळले. फटाके बनविणारे सुरू असलेल्या कारखान्यांना निरिक्षणांच्या दरम्यान कामगारांच्या सुरक्षीततेसंबंधी सुचना देण्यात आल्या असून स्फोट व आगीसारखे धोकादायक अपघात होणार नाहीत याची दक्षता घेण्याबाबत सुचना देण्यात आल्या आहेत.

सद्य:स्थितीत सदर प्रकरणी शासन परिपत्रक दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१७ च्या परिपत्रकान्वये पुन्हा सर्व संबंधितांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिकेच्या मालमत्ता कर आकारणीबाबत. सर्वश्री. श्री. अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) व श्री. किसन कथोरे (मुरबाड) वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९४०३.

(३) **आश्वासन.—श्री. डॉ. रणजीत पाटील :** आता आपण सन २०१५ ते २०२० या कालावधीसाठी कर बिल्टअप वर न घेता कारपेट एरियावर घेण्याचे निश्चित केलेले आहे. सन २०१० ते २०१५ या कालावधीत करासंदर्भात अतिशय सकारात्मक विचार करु.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम १५४ (१ सी) अन्वये भांडवली मुल्य सुधारित करताना दिनांक १ एप्रिल, २०१५ पासून भांडवली मूल्य निश्चिती ही कारपेट एरियावर घेण्याचे निश्चित केलेले आहे. तद्नुसार दिनांक १ एप्रिल, २०१५ पासूनचे भांडवली मुल्य निश्चितीचे नियम मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम १५४ (१ बी) अन्वये महानगरपालिकेच्या स्थायी समितीच्या ठराव क्रमांक १४४२ दिनांक १९ मार्च, २०१५ अन्वये मंजूर केलेले आहेत. त्या अनुषंगाने सन २०१५-१६ ची मालमत्ता कराची देयके महानगरपालिकेमार्फत निर्गमित करण्यात आली आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

२० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिकेच्या मालमत्ता कर आकारणीबाबत, श्री. अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) व श्री. किसन कथोरे (मुरबाड) वि. स. स. यांचा तारांकीत प्रश्न क्रमांक १९४०३.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** सन २०१० ते २०१५ या कालावधीतील बाबींसंदर्भात सहानुभूती ठेवून निश्चितपणे विचार करेल. एक सकारात्मक दृष्टीकोनातून सहानुभूतीने कराचा परतावा कसा करता येईल, त्यासाठी शासन एक सूत्र ठरवून त्याप्रमाणे विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१०-२०१५ या कालावधीसाठीची सदर बाब असून मा. न्यायालयाच्या निकालानंतर यासंदर्भात योग्य ती कार्यवाही महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह विभाग

२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे आमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणूकीबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** सन्माननीय सदस्य सदनात हे सांगत आहेत ते सत्य मानुन त्याबाबत पूर्ण चौकशी केली जाईल. तसे झाले असे गृहित धरून त्याबाबत पूर्ण चौकशी केली जाईल व वरिष्ठ अधिका-यांपासून खालपर्यंत कोणी दोषी आढळून आले तर त्यांच्यावर कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी चौकशी करण्यात आली असता सदर गुन्ह्यातील मुख्य आरोपी शेखर चंद्रशेखर व अभिनेत्री लिना मारीया पॉल यांच्यासह एकूण ६ आरोपी हे पोलीस कोठडीत असतांना त्यांना घरचे जेवण, कपडे, परफ्युम अशा कोणत्याही सुविधा पुरविण्यात आलेल्या नाहीत. त्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्‌भवत नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे आमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणूकीबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** ही प्रोसेस झाल्यानंतर ज्यांचे नुकसान झालेले आहे, त्यांचे पैसे परत केले जातील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे आमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणूकीबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** अध्यक्ष महोदय निश्चितपणे कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुतचा गुन्हा मुंबई पोलीसांच्या आर्थिक गुन्हे शाखेने कोणत्याही गुंतवणूकदाराची तक्रार आलेली नसतांना प्रोॲक्टिवली कारवाई करून उघडकीस आणला आहे. त्यामुळे संभाव्य गुंतवणूकदारांची फसवणूक टाळलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे अमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणूकीबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** अध्यक्ष महोदय, सीसीटीव्ही फूटेज पाहिले जाईल चौकशीकरीता आणखी काही आवश्यकता असल्यास गंभीर दखल घेऊन सविस्तरपणे चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी चौकशी करण्यात आली असता सदर गुन्ह्यातील मुख्य आरोपी शेखर चंद्रशेखर व अभिनेत्री लिना मारीया पॉल यांच्यासह एकूण ६ आरोपी हे पोलीस कोठडीत असतांना त्यांना घरचे जेवण, कपडे, परफ्युम अशा कोणत्याही सुविधा पुरविण्यात आलेल्या नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लायन ओक इंडिया कंपनीच्या नावाखाली चांगल्या परताव्याचे अमिष दाखवून करण्यात आलेल्या फसवणूकीबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४६५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** या बद्दल, साकल्याने विचार केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे शहरातील आय.टी. कंपनीत नोकरी लावण्याचे अमिष दाखवून फसवणूक केल्याबाबत, सर्वश्री दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८१५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** या अनुषंगाने मी हे सांगू इच्छितो की, अशा प्रकारची जर चार्जशिट पूटअप करता आली आणि आपली चार्जशिट जर तेवढी संपन्न, समर्थ असली तर, त्यांना बेल होणार नाही याची सुद्धा दक्षता घेतली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर गुन्ह्याबाबत हिंजवडी पो. स्टे., पुणे येथे गु. रजि. नं. १०८/२०१५, भादंवि कलम ४१७, ४१९, ४२०, ४६५, ४६८, ४७१, ३४, आय.टी. ॲक्ट कलम ६६(डी) प्रमाणे गुन्हा दाखल आहे.

सदर गुन्ह्यात महिला आरोपी (१) आदिती ऊर्फ मनिषा महेश्वरी, वय २७ वर्ष (२) तनु ऊर्फ ललिता नंदकिशोर महेश्वरी, वय ३१ वर्ष, रा. नवी दिल्ली यांना दि. २५ एप्रिल, २०१५ रोजी अटक करण्यात आली व नंतर मा. न्यायालयाने त्यांना जामीनावर मुक्त केले आहे.

आरोपीविरूद्ध मा. न्यायालयात दि. ७ मे, २०१६ रोजी दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले आहे. प्रकरण न्याय प्रविष्ठ आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगर विकास विभाग

२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रूल ३३(२४) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देण्याबाबत, सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१६२.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** " जर ते वाहनतळ हस्तांतरीत झाले नसतील तर आजच तसे आदेश निर्गमित करण्यात येतील. त्याची पूर्ण चौकशी केली जाईल आणि जर ते हस्तांतरीत केले नसतील तर शास्तीसोबत ते ॲक्वायर केले जातील."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये डी. सी. रेग्युलेशन ३३(२४) अंतर्गत मंजूर करण्यात आलेल्या प्रस्तावापैकी एकूण ९ ठिकाणांची वाहनतळे महापालिकेस हस्तांतर झाली आहेत आणि याव्यतिरिक्त ९ वाहनतळांची कामे पूर्णत्वास येत असून त्यांचे हस्तांतरण नजिकच्या काळात अपेक्षित आहे. तसेच उर्वरित वाहनतळांचे बांधकाम विविध स्तरांवर प्रगतिपथावर असून त्यांचे बांधकाम पूर्ण झाल्यावर महापालिकेस हस्तांतरीत होणे अपेक्षित आहे. विकास नियमावली ३३(२४) अन्वये सदर वाहनतळे महापालिकेस हस्तांतरीत केल्यावरच संबंधित विकासदर अनुज्ञेय असलेल्या अतिरिक्त चटई क्षेत्राचा मोबदला देण्यात येतो. असे, महानगरपालिकेचे दिनांक २२ जुन, २०१६ रोजीचे पत्रात नमूद त्यानुसार आश्वासनाची पुर्तता होत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगर विकास विभाग

२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रुल ३३(२४) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देण्याबाबत, सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१६२.

(३) **आश्वासन.—श्री. रणजित पाटील :** सन्माननीय सदस्यांनी या बद्दलचा स्टेटस रिपोर्ट मागितलेला आहे व एफएसआय बाबतची जी माहिती मागितलेली आहे, ती सविस्तर व तपशिलवार माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र सादर करण्यात यावे.

२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रूल ३३(२४) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देण्याबाबत, याविषयी सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१६२.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** " संबंधित सर्व अधिकारी आणि धोरण ठरविणारे अधिकारी यांना ३३(२४) नियमावलीस रिव्हिजीट करून, त्यामध्ये बदल करून रिफॉर्म्स करता येतील काय, हे बघून त्यासंदर्भातील निदेश देण्यात येतील."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावास शासनाने मंजूरी दिलेल्या तथापि, प्रत्यक्षात बांधकामास सुरूवात न झालेल्या वाहनतळ प्रस्तावांचे Access, Need, Traffic Flow, Seprate Entry/Exit, System for running, Ceiling या मुद्यांच्या आधारे पुनरावलोकन करणेबाबत शासन पत्र क्र. टीपीबी-४३१६/प्र.क्र.४८/२०१६/नवि-११, दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१६ अन्वये आयुक्त बृहन्मुंबई महापालिका यांना कळविले आहे.

त्यानुसार महापालिका आयुक्त यांनी गठित केलेली अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त, सह आयुक्त पोलीस (वाहतूक) व प्रमुख अभियंता (विकास नियोजन), बृहन्मुंबई महानगरपालिका या समितीमार्फत शासनाने दिलेल्या निदेशानुसार प्रस्तावांचे पुनरावलोकनाचे काम सुरू आहे, असे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कळविले आहे. त्यानुसार आश्वासन क्रमांक २९ व ३० ची पुर्तता झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रूल ३३(२४) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देण्याबाबत, याविषयी सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१६२.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** " अध्यक्ष महोदय, संबंधित अधिका-यांसोबत बैठक लावून १५ दिवसांच्या आत तसे निदेश देण्यात येतील."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावास शासनाने मंजूरी दिलेल्या तथापि, प्रत्यक्षात बांधकामास सुरूवात न झालेल्या वाहनतळ प्रस्तावांचे Access, Need, Traffic Flow, Seprate Entry/Exit, System for running, Ceiling या मुद्यांच्या आधारे पुनरावलोकन करणेबाबत शासन पत्र क्र. टीपीबी-४३१६/प्र.क्र.४८/२०१६/नवि-११, दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१६ अन्वये आयुक्त बृहन्मुंबई महापालिका यांना कळविले आहे.

त्यानुसार महापालिका आयुक्त यांनी गठित केलेली अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त, सह आयुक्त पोलीस (वाहतूक) व प्रमुख अभियंता (विकास नियोजन), बृहन्मुंबई महानगरपालिका या समितीमार्फत शासनाने दिलेल्या निदेशानुसार प्रस्तावांचे पुनरावलोकनाचे काम सुरू आहे, असे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कळविले आहे. त्यानुसार आश्वासन क्रमांक २९ व ३० ची पुर्तता झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगर विकास विभाग

३१ ते (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

३३ (२) **विषय.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रूल ३३(२४) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देण्याबाबत, सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१६२.

(३) **आश्वासन.—आश्वासन क्र. ३१ – डॉ. रणजित पाटील :** " याबाबतीत एखाद्या विकासकाने पार्किंग स्लॉट देण्याच्या अगोदर त्यांचा इन्सेन्टीव्ह घेतले असेल तर त्याच्यावर निश्चित कारवाई करण्यात येईल."

आश्वासन क्र. ३२ – डॉ. रणजित पाटील : " पार्किंग स्लॉट दिले नसेल व ठराविक वेळेत पूर्तता होत नसेल तर विकासकाला पाठीशी न घालता आपल्या सजेशन प्रमाणे व इतर बाबीनुसार निश्चित कारवाई करण्यात येईल."

आश्वासन क्र. ३३ – डॉ. रणजित पाटील : " परंतु त्याप्रमाणात पार्किंगची व्यवस्था होत नाही. ती करण्याकरिता व्हर्टीकल किंवा डाऊन ग्राऊंड करावे लागते. त्यामुळे सन्माननीय सदस्यांचे सजेशन अतिशय चांगले असून त्याबद्दल विचार केला जाईल."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बृहन्मुंबई महापालिकेने दिनांक ४ फेब्रुवारी २०१७ रोजीचे पत्रान्वये पुर्तता अहवाल सादर केला आहे.

शासन नगर विकास विभाग अधिसूचना दिनांक ६ ऑगस्ट, २०१४ अन्वये विनिमय ३३(२४) मध्ये सुधारणा झाल्या असून सदर तरतुदीमधील उपखंड-xi नुसार विकासकाने प्रिमियमचा भरणा दोन टप्प्यात प्रत्येकी ५०% प्रमाणे करावयाचा असून १००% प्रिमियमचा भरणा केलेवर प्रोत्साहनात्मक (incentive FSI) क्षेत्राचे ५०% क्षेत्राचे बांधकाम सुरू करण्यास (CC) देण्याची अट असून सार्वजनिक वाहनतळाचे बांधकाम पूर्ण करून महापालिकेस हस्तांतरीत झाल्याशिवाय उर्वरित ५०% प्रोत्साहनात्मक (incentive FSI) क्षेत्राचे बांधकामास परवानगी देता येत नाही. सदर तरतुदीनूसार महानगरपालिकेकडून कार्यवाही करण्यात येत असल्याचे महापालिकेने कळविले आहे. तसेच वाहनतळाचे वाढती आवश्यकतेचे पुर्ततेसाठी व्हर्टीकल किंवा डाऊन ग्राऊंड पार्कींग व्यवस्था बाबतच्या अनुषंगाने बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावली विनियम ६८ नुसार पार्कींगची मंजूरी देण्यात येत असल्याचे महापालिकेने सादर केलेल्या पत्रात नमूद आहे. तसेच शासन अधिसूचना दिनांक ६ ऑगस्ट, २०१४ नुसार सुधारीत विनियम ३३(२४) चे उपखंड viii नुसार सार्वजनिक वाहनतळ इमारतीचे बांधकाम तीन तळघरे + तळमजला + चार मजले असे बांधकाम करण्याची तरतूद आहे. म्हणजेच वाहनतळाचे बांधकाम व्हर्टीकल किंवा डाऊन ग्राऊंड करण्याचा पर्याय उपलब्ध आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मानखुर्द, गोवंडी (मुंबई) येथील विविध विभागातील कामगारांना सोयीसुविधा देण्याबाबत, श्री. अबू आजमी (मानखुर्द शिवाजीनगर) वि. स. स. यांचा तारांकीत प्रश्न क्रमांक २२८५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** मास्क व ग्लोज ठराविक वेळेच्या आत डिस्पोज करून नवीन दिली जातील. तसेच कामगारांना कामाच्या ठिकाणी सेपरेट खोली उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतील घन कचरा व्यवस्थापन खात्यामध्ये विविध विभागातील कामगारांना दर ७५ दिवसांनी हॅण्डग्लोव्हज व दर १ आठवड्यानी मास्क पुरविण्यात येतात. तसेच कामगारांना कामाच्या ठिकाणी सेपरेट खोली उपलब्ध करून देण्याबाबत तरतूद करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मानखुर्द, गोवंडी (मुंबई) येथील विविध विभागातील कामगारांना सोयीसुविधा देण्याबाबत, श्री. अबू आजमी (मानखुर्द शिवाजीनगर) वि. स. स. यांचा तारांकीत प्रश्न क्रमांक २२८५८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** उघड्यावर टाकल्या जाणा-या कच-यावर केमिकल टाकून केल्या जाणा-या प्रक्रियेसाठी धोरण निश्चित करावे लागणार आहे. त्याकरीता लवकरात लवकर धोरण निश्चित केले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मुंबई महानगरपालिकेच्या हद्दीत दररोज निर्माण होणा-या घनकच-यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया करण्याचे नागरी घन कचरा (व्यवस्थापन व हाताळणी) नियम २००० नुसार शासनाचे धोरण आहे. त्यास अनुसरून कांजूर भरावभूमी येथे प्रतिदिन सुमारे ३००० मे. टन कच-यावर बायोरिॲक्टर तंत्रज्ञानाद्वारे प्रक्रिया करण्यास सुरूवात झाली आहे. उर्वरित क्षेपणभूमींवर भविष्यात नागरी घन कचरा (व्यवस्थापन व हाताळणी) नियम २००० नुसार विहित केलेल्या तंत्रज्ञानाद्वारे योग्य ते घनकचरा प्रक्रिया प्रकल्प राबविण्याची मुंबई महानगरपालिकेची योजना आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पर्यटन आराखड्यामध्ये राधानगरी-भुदरगड-आजरा येथील पर्यटन स्थळांचा समावेश करुन पर्यटन हब म्हणून विकास करणेबाबत. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** महाराष्ट्रात पर्यटन विकास आराखड्याचे नियोजन निश्चित स्वरुपात केले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**राज्याच्या नवीन पर्यटन धोरण २०१६ बाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५. मा. राज्यमंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेले उत्तर, विधानसभा कामकाज.

(२) **विषय.—**पर्यटन आराखड्यामध्ये राधानगरी-भुदरगड-आजरा येथील पर्यटन स्थळांचा समावेश करुन पर्यटन हब म्हणून विकास करणेबाबत. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** महाराष्ट्राच्या पर्यटनाला चालना देण्याकरिता सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेचा निश्चितपणे विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**ब्रँड अँबेसेडर नेमणे आवश्यक आहे का ही बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पर्यटन आराखड्यामध्ये राधानगरी-भुदरगड-आजरा येथील पर्यटन स्थळांचा समावेश करुन पर्यटन हब म्हणून विकास करणेबाबत. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** सन्माननीय सदस्यांनी यासंबंधी काही सूचना केल्यास निश्चितपणे त्यांनी केलेल्या सूचनांना न्याय देण्याची भूमिका पर्यटन विकास आराखड्यात घेतली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सन्माननीय सदस्यांकडून कोल्हापूर जिल्हा पर्यटन बृहत आराखड्याबाबत शासनाकडे सूचना करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे त्यांना पत्र पाठविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५. मा. राज्यमंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**पर्यटन आराखड्यामध्ये राधानगरी-भुदरगड-आजरा येथील पर्यटन स्थळांचा समावेश करून पर्यटन हब म्हणून विकास करणेबाबत. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** सदर निकष तयार केल्यानंतर त्यानुसार जे जिल्हे अनुज्ञेय ठरतील, त्या जिल्ह्यांना पर्यटन जिल्हे म्हणून घोषित करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**पर्यटन जिल्हा घोषित करण्याबाबतचे निकष तयार करण्यात येत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह (राज्य उत्पादन शुल्क) विभाग

४० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री डॉ. रणजीत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**मालाड-मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजीत पाटील :** आगामी काळात ज्याप्रमाणे मागणी होईल व ज्याप्रमाणे धोरण निश्चित होईल ती कोठे करणे गरजेचे आहे. याबाबत शासन आढावा घेईल व त्याबाबतचा निर्णय घेईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**शासनाने वर्धा जिल्ह्यात दिनांक २० एप्रिल १९७५ पासून, गडचिरोली जिल्ह्यामध्ये दिनांक २ ऑक्टोबर १९९२ पासून तर चंद्रपूर जिल्ह्यात दिनांक १ एप्रिल २०१५ पासून संपूर्ण दारुबंदी केलेली आहे.

राज्य शासनाने मुंबई दारुबंदी (ग्रामपंचायतीने ग्रामसभेच्या ठरावाद्वारे किंवा नगरपालिका/नगरपरिषद हद्दीतील वॉर्डात गुप्त मतदानाद्वारे अनुज्ञप्ती बंद करणे) आदेश, २००८ अन्वये ग्रामपंचायतीच्या हद्दीत किंवा नगरपरिषद, नगरपालिकेच्या वॉर्डात मद्यविक्री अनुज्ञप्त्या ग्रामसभा ठरावाद्वारे किंवा मतदान पद्धतीचा वापर करुन बंद करण्याची तरतूद केलेली आहे. अशा रितीने महिलांच्या अथवा ग्रामस्थांच्या मागणीवरुन विहित प्रक्रियांचा अवलंब करून मद्यविक्रीच्या अनुज्ञप्त्या बंद करण्यात येतात. मद्य विक्री अनुज्ञप्त्या बंद करण्याबाबत वरीलप्रमाणे नियमात तरतूद असल्याने मागणी प्राप्त झाल्यास त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मालाड-मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यामध्ये थेट सहभाग असेल त्यांना शासन सस्पेंड करुन संविधानांतर्गत त्यांच्याविरुद्ध कडक कारवाई करुन नोकरीतून काढून टाकण्यात येईल. ज्यांचा थेट गुन्ह्यामध्ये सहभाग असतो, त्यांना यामध्ये सह आरोपी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सह पोलीस आयुक्त (का. व. सु.) मुंबई यांचा दिनांक ९ सप्टेंबर २०१६ च्या अहवालान्वये सदर मालाड मालवणी येथील कसुरी प्रकरणी गुन्ह्यामध्ये थेट सहभाग असणा-या मालवणी पोलीस ठाण्याचे (१) वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक प्रकाश सुदाम पाटील, (२) सहायक पोलीस निरीक्षक जगदीश दिनकर पन्हाळे, (३) पोलीस उप निरीक्षक शंकर कोंडीबा घार्गे, (४) महिला पोलीस उप निरीक्षक श्रीमती मंजूषा सुखदेव शिरसाठी, (५) पोलीस हवालदार क्रमांक ५०७ राममिलन रामसिंग सिंह (६) पोलीस हवालदार क्रमांक २५६३९ विलास चिल्लु देसाई, (७) पोलीस नाईक क्रमांक ३०४९, अरुण विष्णू जाधव, (८) पोलीस नाईक क्रमांक ६४५३ संजय गुडांजी माने सर्व नेमणूक मालवणी पोलीस ठाणे यांना प्रस्तावित प्राथमिक/विभागीय चौकशीच्या अधीन राहून का.आ.क्र. पोआ कक्ष ५(८)/विचौ/३९४/१५, दिनांक १९ जून २०१५ अन्वये सेवेतून निलंबित करण्यात आले. तसेच, सदर कसुरी प्रकरणी मालवणी पोलीस ठाणेचे पो. ना. क्र. ३१४०६/प्रविण पांडुरंग भोसले यांना प्रस्तावित प्राथमिक/विभागीय वौकशीच्या अधिन राहून, का.आ.क्र. पोआ/कक्ष-५ (८)/विचौ/४१२/१५, दिनांक १ जूलै २०१५ अन्वये सेवेतून निलंबित करण्यात आले.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड-मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** ही केस फास्ट ट्रॅक कोर्टाकडे पाठविण्यात येईल. राज्य शासनाच्या माध्यमातून या सर्व आरोपींना फाशीची शिक्षा मागितली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

गृह विभाग (राज्य उत्पादन शुल्क)

४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांना झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** निश्चितप्रकारे याची जबाबदारी पोलीस विभाग व एक्साईज डिपार्टमेंट यांच्यावर टाकलीच पाहिजे. अशा प्रकारची नोटीस राज्य शासनाकडून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई शहरातील मालवणी, मालाड परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्यामुळे नागरिकांचा झालेल्या मृत्यू प्रकरणी राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील १ निरीक्षक, १ दुय्यम निरीक्षक व २ जवानांना निलंबित करण्यात आले होते. संबंधितांची विभागीय चौकशी सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५. मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय सन्माननीय सदस्यांनी अतिशय चांगल्या सूचना केलेल्या असून शासन त्याचा अवलंब करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई शहरातील मालवणी, मालाड परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्यामुळे नागरिकांचा झालेल्या मृत्यू प्रकरणी मा. श्री. गुलाबराव पाटील, सदस्य यांनी खब-याची जाळी निर्माण करणे, त्यांना प्रशस्तीपत्र व इतर इन्सेन्टीव्ह देणे तसेच राज्यात विभागाने टाकलेल्या रेड बाबत आढावा घेणे आवश्यक असल्याचे नमुद केले आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनाच्या अनुषंगाने खब-यांनी अवैध मुद्याबाबत माहिती द्यावी म्हणून त्यांना भरीव बक्षिसाची रक्कम देण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक ९-१०-२०१७ निर्गमित करण्यात आला आहे.

राज्यात अवैध मद्यनिर्मिती/विक्री व वाहतुकीवर या विभागामार्फत सन २०१५-१६ मध्ये ४२६५३ गुन्हे नोंदविण्यात येऊन रु. ७८.४८ कोटी रकमेचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आलेला आहे. तर सन २०१६-१७ मध्ये ४४८९७ गुन्हे नोंदविण्यात येऊन रु. ८१.४४ कोटी रकमेचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आलेला आहे.

राज्यातील अवैध धंद्याची माहिती मिळावी याकरिता आयुक्त कार्यालयात नियंत्रण कक्ष स्थापन करण्यात आलेला आहे. जनतेला तक्रारी करण्यासाठी टोल फ्री क्र. १८००८३३३३३३ व व्हॉट्सॲप क्रमांक ८४२२००११३३ उपलब्ध करून दिलेला आहे. तसेच ग्रामरक्षक दलाच्या माध्यमातून अवैध मद्य निर्मिती व विक्रीच्या धंद्यावर नियंत्रण मिळविण्यासाठी विभाग प्रयत्नशील आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगर विकास विभाग

४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, स्कॅनर्स का बंद आहेत, याची तातडीने माहिती घेतली जाईल. स्कॅनर्स जाणीवपूर्वक बंद ठेवले आहेत किंवा कसे याची माहिती घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—स्कॅनर्स तातडीने सुरू करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र.क्र. १२८०/नवि-२१, दिनांक १५ जानेवारी, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह विभाग

४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्यानुसार ते तपासून घेण्यात येईल. चुकीची कागदपत्रे तयार करण्यांवर कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—तपासादरम्यान यातील अटक आरोपी यांनी चुकीची/खोटी माहिती देवून एक्साईज विभागातून इंक कंपनीस प्राप्त झालेल्या ईथाइल अल्कोहोलच्या लायसंन्सच्या आधारे ईथाईल अल्कोहोल मागणी करून प्राप्त केलेले आढळून आलेले आहे. ज्यांनी खोटी कागदपत्रे तयार केली व चुकीची माहिती दिल्याचे तपासात निष्पन्न झाले त्या वापी, गुजरात येथील जर्मन इंक कंपनीचे मालकास नमूद गुन्ह्यात अटक करण्यात येऊन कारवाई करण्यात आलेली आहे.

सदर प्रकरणी एक्साईज विभागातील कोणत्याही अधिका-याने बोगस कागदपत्र तयार केलेली नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यापुढील बैठकांमध्ये अशाही सूचना करण्यात येईल की १०० क्रमांकावर माहिती दिली तर तातडीने कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पोलीस मदत मिळण्यासाठी नियंत्रण कक्षामध्ये हेल्पलाईन नं. १०० व १०३ वर कॉल्स प्राप्त झाल्याच्या वेळेपासून कॉलरला मोबाईल अथवा बिट मार्शल मार्फत ०७ मिनिटांच्या आतमध्ये पोलीस मदत देण्याचे बंधनकारक आहे. त्यानुसार अंदाजे ७ ते १० मिनीटात कॉलरला आवश्यक पोलीस मदत स्थानिक पोलीस ठाणे/ गस्ती वाहन यांचे मदतीने पुरविली जाते.

सदरहू हेल्पलाईनवरही महिला, लहान मुले व ज्येष्ठ नागरिक यांच्या व्यतिरिक्त इतर नागरीकांचे कॉल्स प्राप्त झाल्यानंतर त्यावर कार्यवाही करून संबंधितांना पोलीस मदत तात्काळ पुरविण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** हे खटले फास्ट ट्रॅक कोर्टामध्ये डे टु डे चालविण्यासाठी माननीय उच्च न्यायालयाला विनंती करण्यात येईल. सन्माननीय सदस्यांनी ज्या सूचना केलेल्या आहेत, त्यावर शासन जरूर विचार करील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक २, दिनांक १४ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारू प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांचा झालेला मृत्यू. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या विभागाच्या दक्षता पथकामध्ये आयपीएस दर्जाचा अधिकारी नेमण्याच्या संदर्भात राज्य सरकार निर्णय करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—डॉ. बी. जी. शेखर, भापोसे यांची संचालक (अं. व द.) राज्य उत्पादन शुल्क विभाग, मुंबई येथे नियुक्ती करण्यात आली.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

५० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सासवणे (ता. अलिबाग, जि. रायगड) येथील शासकीय अध्यापक विद्यालयाच्या इमारतीची दुरुस्ती करण्याबाबत. सर्वश्री सुभाष ऊर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१७६२.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर इमारत दुरुस्ती प्रस्तावाबाबत शासनस्तरावर कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—रायगड जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांना अल्पसंख्यांक मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती न मिळाल्याबाबत. सर्वश्री धैर्यशील पाटील (पेण), सुभाष ऊर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०१३०.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** बँक खात्याची माहिती प्राप्त झाल्यानंतर शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर ईसीएसद्वारे जमा करण्यात येईल.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१४-१५ मधील रायगड जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीबाबतचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :—

(१) शिष्यवृत्तीस पात्र विद्यार्थी संख्या-३५८२

(२) बँक खात्याची माहिती प्राप्त विद्यार्थी संख्या-२७१४

(३) प्रत्यक्ष शिष्यवृत्ती वितरित केलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या-२३६८

उर्वरित ३४६ विद्यार्थ्यांच्या खात्यात शिष्यवृत्ती जमा न होण्याची कारणे :—

(१) बॅक खाते क्रमांक चुकीचे असणे

(२) बॅक खाते बंद असणे

(३) खातेधारकाच्या नावात बदल असणे

(४) आयएफएससी कोड सादर न करणे/चुकीचे सादर करणे इ.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील किल्ल्यावरील वास्तूंचे जतन व गडांचे मॅपिंग करण्याबाबत. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकीत प्रश्न क्र. १७९१९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** त्यानुसार जुलैमध्ये कार्यशाळा घेण्याचे प्रस्तावित आहे. (४) व (५) सदर बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पुणे, कोकण व औरंबाबाद येथे गड संवर्धन कार्यशाळा घेण्यात आली आहे. दर्शनिका विभाग संपादक मंडळाच्या बैठकीत महाराष्ट्रातील किल्ले या विषयावर राज्य गॅझेटिअरचे काम हाती घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आंबेत (ता. म्हसाळा, जि. रायगड) येथे राष्ट्रीय पेयजल योजनेंतर्गत पाणीपुरवठा योजना पूर्ण झाली नसल्याबाबत. सर्वश्री श्री. रमेश लटके (अंधेरी पूर्व) व भरतशेठ गोगावले (महाड) वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०३६०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** सदरचे काम माहे डिसेंबर, २०१५ अखेर पूर्ण करून पाणीपुरवठा सुरू करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आंबेत, ता. म्हसळा नळ पाणीपुरवठा योजनेचे काम पूर्ण करून घेण्यात आले असून या योजनेतून ग्रामस्थांना पाणीपुरवठा सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—हिंगोली जिल्ह्यातील पाणी टंचाईबाबत सर्वश्री संतोष टारफे (कळमनुरी) व इतर वि. स. स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७४५१.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** कृती आराखड्यातील उपाययोजनेची अंमलबजावणी संबंधित उप अभियंता व गट विकास अधिकारी यांच्याकडून अहवाल मागवून कार्यवाही प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संभाव्य टंचाई आराखडा आराखडा माहे जानेवारी ते जुन २०१५ पर्यंतच्या आराखड्याला जिल्हाधिकारी यांच्याकडून मंजूरी मिळाल्यानंतर वरिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा मार्फत त्याचे अधिनिस्त सहाय्यक भूवैज्ञानिक/कनिष्ठ भूवैज्ञानिक यांचे मार्फत करण्यात आले होते. भूवैज्ञानिक यांचे सर्व्हेक्षणानुसार प्राप्त असलेल्या गावांचे प्रपत्र ब नुसार प्रस्तावित उपाय योजना म्हणजे नविन विंधन विहिर घेणे/नळ योजनांची विशेष दुरुस्ती करणे/तात्पुरती नळ योजना घेण्याबाबत प्रस्ताव जिल्हाधिकरी यांच्या कार्यालयाकडून मंजूरी मिळाल्यानंतर उपाय योजनांची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे. आराखड्यामधील उपाय योजना ३० जून, २०१५ पर्यंतच करणे अपेक्षित होते. ३० जून, २०१५ पर्यंत करण्यात आलेला उपाय योजनांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

आराखड्यानुसार खालीलप्रमाणे कामे पूर्ण केली आहेत.

(१) नवीन विंधन विहीरींच्या प्रस्तावित ४४७ कामांपैकी प्रत्यक्ष फिजीबल असलेल्या ८४ नवीन विंधन विहिरींच्या कामांना जिल्हाधिकारी यांनी प्रशासकीय मान्यता दिली होती. ८४ नवीन विंधन विहिरींपैकी प्रत्यक्षात ८० विंधन विहिरींचे काम पूर्ण झाले आहे.

(२) नळ योजना विशेष दुरुस्तीच्या प्रस्तावित केलेल्या ८० पैकी भूवैज्ञानिकांनी तसेच जिल्हाधिकारी यांनी प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या ३५ कामांपैकी १८ नळ योजनांची दुरुस्तीची कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत. उर्वरित १७ योजनांच्या कामांना संबंधित ग्रामपंचायतीने प्रतिसाद न दिल्यामुळे कामे पूर्ण झाली नाहीत.

(३) तात्पुरती पूरक नळ योजनेच्या प्रस्तावित ३० पैकी भूवैद्यानिकांनी, तहसिलदार, गट विकास अधिकारी व जिल्हाधिकारी यांनी शिफारस केलेल्या ७ कामांपैकी ३ कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत. उर्वरित ४ योजनांच्या कामांना संबंधित ग्रामपंचायतीने प्रतिसाद न दिल्यामुळे कामे पूर्ण झाली नाहीत.

(४) टँकरने पाणी पुरवठा करण्याकरिता ९३ टँकरचा समावेश कृती आराखड्यामध्ये करण्यात आला होता. सन २०१५ च्या टंचाई काळात १२ ग्रामपंचायतीकडून टँकर लावण्याबाबतचे प्रस्ताव पंचायत समितीला प्राप्त झाले होते. भूवैज्ञानिक, तहसिलदार, गट विकास अधिकारी व जिल्हाधिकारी यांनी शिफारस केल्यानुसार १२ टँकर लावण्यात आले होते.

(५) सन २०१५ च्या टंचाई काळात तालुका स्तरावरील पंचायत समितीला ग्रामपंचायती कडून खाजगी विहिर/बोअर अधिग्रहण करण्याचे २१६ प्रस्ताव पंचायत समितीला प्राप्त झाले. संबंधित तहसिलदार यांनी मान्यता दिल्यानुसार २१६ खाजगी विहिर/बोअर चे अधिग्रहण करुन पाणी पुरवठा करण्यात आला.

(६) विंधन विहिरीची विशेष दुरुस्तीची कामे ग्रामपंचायतीमार्फत केली आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पालघर जिल्ह्यातील पाणी टंचाईबाबत करावयाच्या उपाययोजना. सर्वश्री अमिन पटेल (मुंबादेवी) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १७४०७.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** सदर योजना सप्टेंबर, २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जुन्या अस्तित्वातील बडा पोखरण नळ पाणी पुरवठा योजनेचा कालावधी संपुष्टात आल्याने व वाढत्या लोकसंख्येमुळे नवीन बडा पोखरण व २९ गांवे प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना शासनाने मंजूर केलेली आहे. सदर योजनेचा कार्यादेश दिनांक ५ मार्च २०१४ रोजी देण्यात आला असून योजनेची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

योजनेत एकूण कामे सर्वसाधारणपणे ७० टक्के पूर्ण झालेली असून मंजूर निविदेप्रमाणे योजनेतील कामे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत पूर्ण करावयाची आहे. सदर योजना पूर्ण झाल्यावर योजनेतील समाविष्ट सर्व गावांना निकषाप्रमाणे पाणी पुरवठा करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कोकणात स्वतंत्र विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत. सर्वश्री भास्कर जाधव (गुहागर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १८३७३.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** विद्यापीठांचे विभाजन करण्यासाठी डॉ. राम ताकवले यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या समितीचा अहवाल विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—डॉ. अनिल काकोडकर, डॉ. अरुण निगवेकर आणि डॉ. राम ताकवले यांच्या समितीने केलेल्या शिफारशी व डॉ. कुमुद बंसल यांच्या उपसमितीने सुचविलेला कृती आराखडा हा प्रामुख्याने डॉ. अरूण निगवेकर यांनी शिफारस केलेल्या महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियमाची अंमलबजावणी करणे यांच्याशी Interconnected असल्यामुळे शासन स्तरावर महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे, यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—बालचित्रवाणी कर्मचा-यांना तब्बल १३ महिन्यापासूनचे वेतन अद्यापही मिळाले नसल्याबाबत. सर्वश्री गुलाबराव पाटील (जळगाव ग्रामीण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १९९६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सदर संस्था स्वायत्त असल्याने ती खाजगी सार्वजनिक सहभागाच्या तत्त्वावर सक्षमपणे उभी करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बालचित्रवाणी या संस्थेमधील कर्मचा-यांचे वेतन थकीत राहिल्याने सदर कर्मचा-यांनी मा. औद्योगिक न्यायालयात दाखल केलेल्या याचिकेवरील मा. न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार सर्व कर्मचा-यांचे थकीत वेतन अदा करण्यात आले असून सदर संस्थेस उत्पन्नाचे कोणतेही स्त्रोत नसल्याने, शासनाने शासन निर्णय दिनांक ३१ मे, २०१७ अन्वये बालचित्रवाणी स्वायत्त संस्था बंद करण्याचा निर्णय घेवून सदर संस्था बंद करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील मिठी नदी दूषित करणा-या अनधिकृत कारखान्यांवर कारवाई करण्याबाबत. श्री. योगेश सागर (चारकोप), वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २२५४०.

(३) **आश्वासन.—श्री. रामदास कदम :** मिठी नदीत मिसळणा-या घरगुती सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्याबाबतचा प्रस्ताव मुंबई महानगरपालिकेकडे विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मिठी नदीत मिसळत असलेल्या घरगुती सांडपाणी व मलजलप्रवाह यामुळे होणा-या प्रदुषणांवर प्रतिबंध करण्यासाठी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत भारतीय प्राद्योगिकी संस्था, मुंबई यांना सल्लागार म्हणून नेमण्यात आले आहे. सदर संस्थेस सल्लागार आकार म्हणून रु. ५० लाखांचे अधिदान करण्यात आलेले असून उर्वरित रक्कम रु. ३० लाख अधिदान करणे बाकी आहे. उर्वरीत रक्कम रु. ३० लाखांचे अधिदान केल्यानंतर सदर अहवाल महानगरपालिकेस सादर करण्यात येईल असे भारतीय प्राद्योगिकी संस्था, मुंबई यांनी महानगरपालिकेस कळविले आहे. सदर अधिदानाची प्रक्रिया महानगरपालिकेमार्फत सुरु असून अधिदान झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील एपीएल रेशन कार्डधारकांना धान्य मिळण्याबाबत. श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १७१६८.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश बापट :** राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत समाविष्ट न झालेल्या ए.पी.एल. (केशरी) लाभार्थ्यांना राज्य शासनाने आर्थिक भार सोसून पूर्वीच्या ए.पी.एल. दराने व परिमाणात अन्नधान्याचा पुरवठा करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील शिधापत्रिकांच्या आधार सिडींगचे काम पूर्ण झाल्यावर राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत समाविष्ट न झालेल्या परंतू लक्ष्य निर्धारीत सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत पुर्वी लाभ घेत असलेल्या १७७.१९ लक्ष लाभार्थ्यांना अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत निर्णय घेण्यात येईल, असा शासन निर्णय दिनांक १५ जानेवारी, २०१६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

६० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळामध्ये झालेल्या भ्रष्टाचाराबाबत.

(३) **आश्वासन.**—जो अहवाल शासनास पोलीसांच्या माध्यमातून प्राप्त झाला त्यावर विधीमंडळाचे पावसाठी अधिवेशन संपण्यापूर्वी कारवाई करण्यात येईल. दोषींवर नियमानुसार फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात येतील व नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. तसेच, सदर भ्रष्टाचारामागे कोण आहे, हे शोधण्यासाठी यंत्रणेस स्वतंत्रपणे सूचना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळातील गैरव्यवहाराबाबत महाराष्ट्रातील इतर ९ जिल्ह्यांमध्ये विविध पोलीस ठाण्यामध्ये गुन्हे दाखल आहे. प्रस्तुत प्रकरणी दहिसर पो. स्टे. येथे गु.र.क्र.३३६/२०१५ भा.दं.वि. कलम ४०६, ४०८, ४०९, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१, ३८४, १२० (ब), ३४ सह भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, १८८ चे कलम ७, ८, १३(१)(सी) प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

सदर गुन्ह्यात १५ आरोपींना अटक करण्यात आली असून त्यामध्ये ९ आरोपींना जामीन मंजूर झाला असून १ आरोपीला अटकपूर्व जामीन मंजूर करण्यात आला आहे व उर्वरित ५ आरोपी सध्या न्यायालयीन कोठडीत आहे. सदर आरोपीविरुद्ध दिनांक १६ ऑक्टोबर २०१५ रोजी मुळ दोषारोपपत्र व ६ पुरवणी दोषारोपपत्रे मा. न्यायालयात दाखल करण्यात आली आहेत. सदर गुन्ह्याचा तपास सीआरपीसी कलम १७३(८) अन्वये सुरु आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सासवणे (ता. अलिबाग, जि. रायगड) येथील शासकीय अध्यापक विद्यालयाच्या इमारतीची दुरुस्ती करण्याबाबत. सर्वश्री सुभाष ऊर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१७६२.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :–** केवळ अध्यापक विद्यालयाच्या १७ विद्यार्थ्यांना शिकवायचे की कौशल्य विकास कार्यक्रम सुरु करावयाचा, याबाबत विभागामार्फत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करावे.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** परंतु ही बाब तपासून घेऊन तसेच सदर फाईल तातडीने मंजूर केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मौजे पाचर्डे, ता. भुदरगड, जि. कोल्हापूर येथील राष्ट्रीय पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ५५ LPCD प्रमाणे नळ पाणीपुरवठा योजनेचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला होता. परंतु केंद्र शासनाच्या ४० LPCD प्रमाणे पाणीपुरवठा करण्याच्या सूचना असल्याने त्याप्रमाणे सुधारित प्रस्ताव सादर करणेबाबत विभागाच्या दिनांक ११ जून, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले असून सुधारित प्रस्ताव अद्याप अप्राप्त आहे. दरम्यान केंद्र शासनाने दिनांक २९ जून २०१५ व २९ जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये ज्या योजना नियोजन टप्पा/निविदा प्रक्रियेत आहेत अशा योजनाबाबत पुढील कोणतीही कार्यवाही करु नये अशा स्पष्ट सुचना दिल्या आहेत. अशा परिस्थितीत मा. मंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनाची पुर्तता करणे शक्य होणार नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** शासन या संदर्भात धोरणात्मक निर्णय घेणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील पाणीपुरवठा योजनांच्या वीज बीलाची थकबाकी असल्यामुळे वीज पुरवठा खंडीत करण्यात आला आहे. जनतेस पिण्याच्या पाण्याची उपलब्धता होण्यासाठी सदर योजनांचा वीज पुरवठा सुरळीत ठेवण्याकरीता उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्रमांक पापुयो-२०१५/प्र.क्र.५५/ऊर्जा-५, दिनांक १९ नोव्हेंबर २०१५ अन्वये राज्यात **पेयजल पाणीपुरवठा संजीवनी योजना-२०१५** लागू केली असून, त्यानुसार या योजनेत सहभागी होणा-या स्थानिक स्वराज्य संस्थेने जून, २०१५ अखेर असलेल्या मूळ थकबाकी रकमेपैकी ५० टक्के रक्कम एकरकमी किंवा दहा सलग समान मासिक हप्त्यात महावितरणकडे भरण्याचे निर्देश दिले आहेत व थकबाकीची उर्वरीत ५० टक्के रक्कम सहभागी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना, चौदाव्या वित्त आयोगाअंतर्गत उपलब्ध होणा-या निधीतून त्या संस्थांमार्फत महावितरण कंपनीस अनुदान स्वरुपात देण्यात येणार आहे. तसेच महावितरण कंपनीमार्फत या योजनेत सहभागी होणा-या पाणीपुरवठा योजनांच्या वीज बीलाच्या थकीत रकमेवरील संपूर्ण व्याज व दंडाची रक्कम माफ करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

त्यानुसार शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक चौविआ-२०१५/प्र.क्र.२६/वित्त-४, दिनांक २१ डिसेंबर, २०१५ अन्वये पाणीपुरवठा योजनांचा खंडीत वीज पुरवठा पूर्ववत करण्यासाठी चौदाव्या केंद्रिय वित्त आयोगाचा निधी तात्पुरत्या स्वरुपात खर्च करण्याची सूचना दिल्या आहेत. प्रस्तुत खर्च केलेला निधी ग्रामपंचायत पाणीपुरवठा निधीमध्ये पुरेशी रक्कम जमा झाल्यानंतर चौदाव्या वित्त आयोगाच्या निधीत जमा करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—अध्यक्ष :–** मंत्री महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी असा प्रश्न विचारला आहे की, शासनाने योजनांवर पैसे खर्च करून सुद्धा सदर योजना बंद आहेत. त्या योजना केवळ पाण्याअभावी बंद नाहीत. तेथे पाईपलाईन, टाकी वगैरे सुविधा आहेत. अशा सर्व योजनांची माहिती घेऊन त्यानंतर अहवाल सादर करावा. श्री. बबनराव लोणीकर :- ठीक आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**

पूर्ण असलेल्या नळ पाणीपुरवठा योजनांबाबतची माहिती.

महसूल विभाग	योजनेचा प्रकार	कार्यान्वित	कायम स्वरुपी बंद	पुनरुज्जीवित करण्यायोग्य	एकूण योजना
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
कोकण	स्वतंत्र	५६९५	४७	३२	५७७४
	प्रादेशिक	५०	०	०	५०
पुणे	स्वतंत्र	१०६७९	३१	४१	१०७५१
	प्रादेशिक	१५३	२८	५	१८६
नाशिक	स्वतंत्र	६४६९	२४३	११	६७२३
	प्रादेशिक	९४	४१	१०	१४५
औरंगाबाद	स्वतंत्र	७७५०	५७९	१२९	८४५८
	प्रादेशिक	३७	१८	५६	१११
अमरावती	स्वतंत्र	४६३६	६३	२३	४७२२
	प्रादेशिक	३७	०	१२	४९
नागपूर	स्वतंत्र	३६२९	१८	४५	३६९२
	प्रादेशिक	८५	७	१०	१०२
एकूण	स्वतंत्र	३८८५८	९८१	२८१	४०१२०
	प्रादेशिक	४५६	९४	९३	६४३
	एकूण सर्व	**३९३१४**	**१०७५**	**३७४**	**४०७६३**

योजना बंद असण्याची कारणे खालीलप्रमाणे आहेत.

१) स्रोत कोरडा पडणे/अपुरा असणे.

२) योजनांचे आयुर्मान संपणे.

३) पाणीपट्टीची योग्य आकारणी आणि त्यानुसार पुरेशी/पुर्णतः वसुली न होणे.

४) विज देयक थकीत असणे.

५) योग्य देखभाल व दुरुस्ती न होणे.

६) पाण्याची गुणवत्ता योग्य नसणे.

७) योजनेत समाविष्ट गावांना पर्यायी स्रोतातून पाणीपुरवठा होत असल्याने योजना बंद होणे.

८) योजना हस्तांतरीत न झाल्याने देखभाल व दुरुस्ती न होणे.

पुनरुज्जिवीत करणे शक्य आहे अशा योजना कार्यान्वित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

१) नवीन स्रोत घेणे.

२) योजनेची निकामी ठरलेली किंवा मोडकळीस आलेली मुख्य जलवाहिनी बदलणे किंवा दुरुस्ती करणे.

३) योजनेची पंपिंग मशिनरी नादुरुस्त असल्यास ती दुरुस्त करणे किंवा अपवादात्मक परिस्थितीत बदलणे.

४) योजनेचे जलशुद्धिकरण केंद्र नादुरुस्त असल्यास ते दुरुस्त करणे किंवा त्यातील उपांगे बदलणे.

५) योजनेची वितरण व्यवस्था नादुरुस्त असल्यास ती दुरुस्त करणे किंवा आवश्यक भाग बदलणे.

६) योजनेची साठवण टाकी / ब्रेक प्रेशर टँक दुरुस्त करणे.

७) स्रोत गुणवत्ता बाधित असल्यास पर्यायी शाश्वत व सुरक्षित स्रोताची निवड करुन त्यानुसार पाणीपुरवठा व्यवस्था करणे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनांच्या विवरणपत्रांचे वाचन बाकी.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** होय.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे तात्काळ सादर करण्यात यावी.

नगर विकास विभाग

६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १३ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** अध्यक्ष महोदय, या संदर्भात २ बैठकी झाल्या होत्या. निधी उपलब्ध झाल्यानंतर सदर काम तातडीने हाती घेतले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत अमरावती शहराच्या गरजेनुसार रु. ११४.९४ कोटी किंमतीच्या पाणीपुरवठा प्रकल्पास शासनाने मान्यता दिली आहे. सदर प्रकल्पाच्या माध्यमातून अमरावती शहरामध्ये ९ उंच पाण्याच्या टाक्या बांधण्याचे काम समाविष्ट असून प्रकल्पाचे काम सुरु झाले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेप्रमाणे तातडीने कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नियोजन विभागामार्फत डोंगरी विभाग विकास कार्यक्रमांतर्गत सन २०१५-१६ मधील पहिला हप्ता रु. ६३३५.०० लक्ष निधी डोंगरी भागात पाणीटंचाई निवारणाबाबत, नळ योजना दुरुस्तीकरिता प्राधान्याने वितरीत करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनांच्या विवरणपत्रांचे वाचन बाकी.

६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात निर्माण झालेल्या पाणी टंचाईवर उपययोजना करणेबाबत. सर्वश्री भारत भालके (पंढरपूर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :–** होय.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ मध्ये सुधारीत कलम ४९ अन्वये ग्रामस्तरावर गठीत होणा-या ग्रामविकास समित्यांना वैधानिक दर्जा देण्यात आला आहे. ग्राम पाणीपुरवठा समिती ही या

अधिनियमांतर्गत गठीत झालेली वैधानिक समिती असल्याने समितीला घटनात्मक दर्जा देण्यात आला आहे. त्यामुळे सदर समित्या बरखास्त करता येणार नाहीत. तथापि सदर गैरव्यवहारांना आळा घालण्यासाठी या विभागाच्या दिनांक ९ मार्च २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रु. २.०० कोटी पर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकार रद्द करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे, अकोला जिल्ह्यात माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे रुग्णालय तसेच राज्य कामगार विमा विभागाच्या रुग्णालयांचे संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी पुरवठादारांशी आर्थिक हातमिळवणी करून खाद्योपयोगी व नित्योपयोगी वस्तूंच्या खरेदीबाबत केलेला घोटाळा, श्री. सरदार तारासिंह, वि. स. स. यांची नियम १०५ अन्वये, लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :–** या समितीच्या अहवालानंतर यासंदर्भात पुढील धोरण ठरविण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

७० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे, अकोला जिल्ह्यात माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे रुग्णालय तसेच राज्य कामगार विमा विभागाच्या रुग्णालयांचे संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी पुरवठादारांशी आर्थिक हातमिळवणी करून खाद्योपयोगी व नित्योपयोगी वस्तुंच्या खरेदीबाबत केलेला घोटाळा. श्री. सरदार तारासिंह, वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** हिवाळी अधिवेशनामध्ये या चौकशीचा अहवाल सभागृहामध्ये सादर करून झाल्यानंतर जे दोषी असतील, सार्वजनिक आरोग्य विभागातील अधिकारी दोषी असतील, बाहेरचे कोणी दोषी असतील त्यांच्याविरुद्ध उचित कारवाई केली जाईल. गृह विभागाकडे हे प्रकरण पाठविले जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे, अकोला जिल्ह्यात माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे रुग्णालय तसेच राज्य कामगार विमा विभागाच्या रुग्णालयांचे संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी पुरवठादारांशी आर्थिक हातमिळवणी करून खाद्योपयोगी व नित्योपयोगी वस्तुंच्या खरेदीबाबत केलेला घोटाळा. श्री. सरदार तारासिंह, वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** विदर्भ आणि नागपूर येथील हॉस्पिटलमधील कंत्राटाची देखील चौकशी करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे, अकोला जिल्ह्यात माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे रुग्णालय तसेच राज्य कामगार विमा विभागाच्या रुग्णालयांचे संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी पुरवठादारांशी आर्थिक हातमिळवणी करून खाद्योपयोगी व नित्योपयोगी वस्तुंच्या खरेदीबाबत केलेला घोटाळा. श्री. सरदार तारासिंह, वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** या सर्व प्रक्रियेवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी विभागातर्फे एक कमिटी नेमली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे, अकोला जिल्ह्यात माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे रुग्णालय तसेच राज्य कामगार विमा विभागाच्या रुग्णालयांचे संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी पुरवठादारांशी आर्थिक हातमिळवणी करून खाद्योपयोगी व नित्योपयोगी वस्तुंच्या खरेदीबाबत केलेला घोटाळा. श्री. सरदार तारासिंह, वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** अध्यक्ष महोदय, सजेशन फॉर ॲक्शन.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. दादाजी भुसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील सुमारे ४७० सहकार पतसंस्था गैरव्यवहारामुळे आर्थिक अडचणीत असल्याने अनेक ठेवीदारांच्या ठेवी अडकून राहणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी दगडू भुसे :** याकरिता भविष्यात कायद्यात आवश्यक ती तरतूद केली जाणार आहे. एक पतसंस्था नियामक मंडळ स्थापन करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील नागरी/ग्रामीण बिगरशेती सहकारी पतसंस्थांच्या नियमनासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मध्ये प्रस्तावित तरतूद विधी व न्याय विभागाच्या विचारार्थ सादर करण्यात आली आहे. दिनांक २० जुलै २०१६.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. दादाजी भुसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील सुमारे ४७० सहकार पतसंस्था गैरव्यवहारामुळे आर्थिक अडचणीत असल्याने अनेक ठेवीदारांच्या ठेवी अडकून राहणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी दगडू भुसे :** अध्यक्ष महाराज, या विषयासंदर्भात जी कार्यवाही करण्यात येईल, त्यामध्ये या चांगल्या सुचनांचा समावेश केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मध्ये राज्यातील नागरी/ग्रामीण बिगरशेती सहकारी पतसंस्थांच्या नियमनासाठी नव्याने प्रकरण समाविष्ट करण्यासंदर्भात चर्चा करण्यासाठी दिनांक २० ऑक्टोबर २०१५ रोजी मा. मंत्री (सहकार) यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यातील सर्व विभागातील विविध जिल्हा पतसंस्था फेडरेशनचे अध्यक्ष त्याचप्रमाणे राज्यातील विविध पतसंस्थांचे पदाधिकारी उपस्थित बैठकीचे आयोजन केले होते. सदर बैठकीत आलेल्या सूचना विचारात घेऊन, पतसंस्थांच्या नियमनासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मध्ये प्रस्तावित तरतूद विधी व न्याय विभागाच्या विचारार्थ सादर करण्यात आली आहे. दिनांक २० जुलै २०१६.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. दादाजी भुसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील सुमारे ४७० सहकार पतसंस्था गैरव्यवहारामुळे आर्थिक अडचणीत असल्याने अनेक ठेवीदारांच्या ठेवी अडकून राहणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांची नियम १०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी दगडू भुसे :** आता नियामक मंडळ तयार केले जाणार आहे. त्यावेळी या सर्व चांगल्या सूचनांचा अंतर्भाव केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील नागरी/ग्रामीण बिगरशेती सहकारी पतसंस्थांच्या नियमनासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मध्ये प्रस्तावित तरतूद विधी व न्याय विभागाच्या विचारार्थ सादर करण्यात आली आहे. दिनांक २० जुलै २०१६.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. दादाजी भुसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील सुमारे ४७० सहकार पतसंस्था गैरव्यवहारामुळे आर्थिक अडचणीत असल्याने अनेक ठेवीदारांच्या ठेवी अडकून पडणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी दगडू भुसे :** ज्यांच्यावर गुन्हे दाखल झाले आहेत मात्र पुढील कारवाई झाली नाही त्याबाबत स्वतंत्र ड्राईव्ह घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील सुमारे ४६९ सहकारी पतसंस्थांचे शासकीय लेखापरिक्षकांकडून लेखा परिक्षण केल्यानंतर उघडकीस आलेल्या गैरव्यवहारांबाबत शासकीय लेखापरिक्षकाने १७५ सहकारी पतसंस्थांमधील २६१५ व्यक्तींवर गुन्हे दाखल केले असून त्यापैकी १४०१ व्यक्तींना अटक झालेली आहे. अटक झालेल्यांपैकी काही संचालकांची जामिनावर सुटका झालेली आहे.

संबंधितांवर मा. न्यायालयात आरोपपत्र दाखल करण्याबाबतची कार्यवाही गृह विभागाकडून सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनांच्या विवरणपत्रांचे वाचन बाकी.

७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. दादाजी भुसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील सुमारे ४७० सहकारी पतसंस्था गैरव्यवहारामुळे आर्थिक अडचणीत असल्याने अनेक ठेवीदारांच्या ठेवी अडकून पडणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी दगडू भुसे :** मात्र ज्या संस्थामध्ये गैरव्यवहार होत असतील तेथे गैरव्यवहार करणा-यांची चौकशी करून कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील सुमारे ४६९ सहकारी पतसंस्थांचे शासकीय लेखापरिक्षकांकडून लेखा परिक्षण केल्यानंतर उघडकीस आलेल्या गैरव्यवहारांबाबत शासकीय लेखापरिक्षकाने १७५ सहकारी पतसंस्थांमधील २६१५ व्यक्तींवर गुन्हे दाखल केले असून त्यापैकी १४०१ व्यक्तींना अटक झालेली आहे. अटक झालेल्यांपैकी काही संचालकांची जामिनावर सुटका झालेली आहे.

उपरोक्त ४६९ पतसंस्थांपैकी १९२ पतसंस्थांची महाराष्ट्र सहकार अधिनियम, १९६० चे कलम ८८ नुसार चौकशी करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. त्यानुसार १५० पतसंस्थांची चौकशी पूर्ण करण्यात आली असून त्यामध्ये १६३९ व्यक्तींवर रु. ३९५.५२ कोटी इतक्या रकमेची जबाबदारी निश्चित करण्यात आली आहे. त्यापैकी रु. २११.०३ कोटी इतक्या रकमेची मालमत्ता जप्त करण्यात आली आहे. सद्यस्थितीत मालमत्ता विक्रीद्वारे व इतर वसुलीद्वारे रु. २३.३४ कोटी इतक्या रकमेची वसुली करण्यात आली असून उर्वरित रकमेची वसुली करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

महसूल व वन विभाग

७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** या धोरणाच्या अनुषंगाने, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाच्या मदतीने सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेल्या सूचनांचा अंमल करण्यासाठी हातपाटी व डूबी संदर्भात राज्य सरकारकडून परवानगी देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय दिनांक २१ मे २०१५ अन्वये सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती निर्गती धोरण अवलंबण्यात आले आहे. त्यानुसार महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील स्थानिक व्यक्तींच्या डूबी/हातपाटी पद्धतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपारिक व्यवसायासाठी जिल्हाधिकारी यांचेमार्फत परवाने देण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वन विभाग

८० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** ग्रीन ट्रॅब्युनलने यासंबंधी मेरीटाईम बोर्डाला धोरण ठरविण्याचे अधिकार दिलेले आहेत. त्यांच्या सहमतीने संपूर्ण कोकण किना-यावर अशा पद्धतीने रेती काढण्याची परवानगी दिली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपीठ पुणे यांचे सहमतीने शासन निर्णय दिनांक २१ मे २०१५ अन्वये सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती निर्गती धोरण अवलंबण्यात आले आहे. त्यानुसार वाळू/रेती गटांचे सर्वेक्षण व निश्चिती करण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाकडून करण्यात येते. स्थानिक व्यक्तींच्या डूबी/हातपाटी पद्धतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपरिक व्यवसायासाठी जिल्हाधिकारी यांचेमार्फत परवाने देण्यात येतात. तसेच यांत्रिक साधनांद्वारे वाळू/रेती उत्खनन करण्याची ई-ऑक्शन पद्धतीने कार्यवाही करण्यात येऊन यशस्वी लिलावधारकास उत्खननास परवानगी देण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** जे अधिकारी चुकीच्या पद्धतीने काम करतील. त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्यासाठी तसेच या संदर्भात नियंत्रण ठेवण्याकरिता वेगळी यंत्रणा निर्माण केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय दिनांक २१ मे २०१५ अन्वये सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती निर्गती धोरण अवलंबण्यात आले आहे. सदर धोरणामध्ये ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कार्यक्षेत्रात अवैध उत्खनन/वाहतुकीची प्रकरणे उघडकीस येतील तसेच सदर प्रकरणात संबंधित अधिकारी/कर्मचारी त्यास जबाबदार असल्यास त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्याची तसेच वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीसंबंधीच्या तक्रारी Online करण्यासाठी प्रणाली तयार करण्याची व Toll free number उपलब्ध करून देण्याची सूचना करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

८२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** समुद्राच्या लाटांमध्ये वाहून जाणारी शेती किंवा खरडून गेलेल्या स्वतःच्या शेतामध्ये माती किंवा भराव टाकायचा असल्यास त्यावर सध्या आकारण्यात येणारी रॉयल्टी, धरणातील गाळ आणण्याकरिता किंवा शेतीमधील दगड किंवा माती शेताकरिता वापरण्यासाठी लागणारी रॉयल्टी १०० टक्के माफ करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग दिनांक १० ऑक्टोबर २०१७ अन्वये " गाळमुक्त धरण व गाळयुक्त शिवार " योजनेंतर्गत धरणातील गाळ उपसा करून शेतात पसरविण्याकरिता तसेच पाझरतलाव, गावतलाव यांच्या बुडीत क्षेत्रातील गाळ काढून त्याच तलावाच्या पुनरूज्जीवनाकरिता काढण्यात आलेल्या गाळ/माती या गौण खनिजास स्वामित्वधनातून सूट देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वन विभाग

८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** गुजरात किंवा मध्यप्रदेशातून येणा-या अनधिकृत रेतीच्या संदर्भात आरटीओ बेरिअर्सच्या माध्यमातून बाहेरून येणा-या रेतीच्या संदर्भात कर वसूल करण्यासंबंधी सरकारकडून निश्चित विचार केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ३, दिनांक १५ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) विधेयक सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३०. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** जेथे अशा वाहतुकीमुळे रस्ते खराब झालेले आहेत. अशा ठिकाणी गौण खनिजाचे पैसे प्राधान्याने देण्याबाबत राज्य सरकार विचार करणार आहे. येत्या १-२ महिन्यांत याबाबत निर्णय घेतला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्रिय खाण मंत्रालयाने शासन अधिसूचना दिनांक २७ मार्च २०१५ अन्वये खाण व खनिजे (विकास व विनियम) (सुधारणा), अधिनियम, २०१५ प्रसिद्ध केला आहे. सदर अधिनियमाच्या कलम ९(ब) नुसार राज्य शासनाने खनिकर्मामुळे बाधित प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान स्थापना करावयाचे आहे. त्यानुसार उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ च्या अधिसूचनेन्वये महाराष्ट्र जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान (प्रन्यास) नियम, २०१६ प्रसिद्ध केला आहे. सदर नियमांतर्गत वाळूच्या लिलावधारकाकडून लिलावाच्या रकमेवर १०% रक्कम जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान प्रन्यास निधी करिता घेण्यातयेणार आहे. सदर निधीमधून खनिज बाधित क्षेत्रातील भौतिक पायाभूत सुविधा (रस्ते, पुल, रेल्वे व जलवाहतूक प्रकल्प) निर्माण करण्यात येणार आहे.

***** शासन अधिसूचना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ सोबत जोडली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राणीउंचेगाव (तालुका घनसावंगी, जिल्हा जालना) येथील सेवा सहकारी संस्थेने केलेला अपहार. श्री. अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८०६०.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :** उर्वरित रक्कम जमा करण्याच्या दृष्टीकोनातून संबंधितांना आदेश देण्यात येतील आणि संबंधित शेतक-यांच्या नावावर अनुदान आलेले होते, त्यांना अनुदान देण्यासाठी आदेश काढण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अपहारीत रक्कम रु. १,९०,४००/- संबंधितांकडून वसूल करण्यात आली आहे. तसेच पाच खातेदारांपैकी तीन खातेदारांची अनुदान रक्कम संबंधित खातेदाराच्या बँक खात्यात दिनांक १५ जानेवारी २०१६ रोजी अनुक्रमे

१. संदिप श्रीकिशन सिकची रु. ३२,५००/-

२. कृष्णाबाई श्रीकिशन सिकची रु. ४५,०००/-

३. ओमप्रकाश पुंजीलाल तोष्णीवाल रु. २१,९७५/- (मुद्दल रु. १९४००/- + व्याज रु. २५७५/-) जमा करण्यात आले आहेत.

तसेच उर्वरित दोन खातेदारांचे बँक खाते नसल्यामुळे अनुदानाची रक्कम अनुक्रमे पूजा ओमप्रकाश तोष्णीवाल रु. ८०,०००/- आणि सुनिता श्रीकिशन सिकची रु. १३,५००/- अशी एकूण रु. ९३,५००/- दिनांक १६ जानेवारी, २०१६ रोजी तहसीलदार घनसावंगी यांचेकडे वर्ग करण्यात आली आहे, असे जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, जालना यांनी त्यांच्या दिनांक ३० नोव्हेंबर २०१६ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राणीउंचेगाव (तालुका घनसावंगी, जिल्हा जालना) येथील सेवा सहकारी संस्थेने केलेला अपहार. श्री. अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८०६०.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी सूचना केल्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अपहारीत रक्कम रु. १,९०,४००/- संबंधितांकडून वसूल करण्यात आली आहे. तसेच पाच खातेदारांपैकी तीन खातेदारांची अनुदान रक्कम संबंधित खातेदाराच्या बँक खात्यात दिनांक १५ जानेवारी, २०१६ रोजी अनुक्रमे

१. संदिप श्रीकिशन सिकची रु. ३२,५००/-

२. कृष्णाबाई श्रीकिशन सिकची रु. ४५,०००/-

३. ओमप्रकाश पुंजीलाल तोष्णीवाल रु. २१,९७५/- (मुद्दल रु. १९४००/- + व्याज रु. २५७५/-) जमा करण्यात आले आहेत.

तसेच उर्वरित दोन खातेदारांचे बँक खाते नसल्यामुळे अनुदानाची रक्कम अनुक्रमे पूजा ओमप्रकाश तोष्णीवाल रु. ८०,०००/- आणि सुनिता श्रीकिशन सिकची रु. १३,५००/- अशी एकूण रु. ९३,५००/- दिनांक १६ जानेवारी, २०१६ रोजी तहसीलदार घनसावंगी यांचेकडे वर्ग करण्यात आली आहे, असे जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, जालना यांनी त्यांच्या दिनांक ३० नोव्हेंबर २०१६ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

आदिवासी विकास विभाग

८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. विष्णू सवरा यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कोळवाडी (ता. पनवेल जि. रायगड) येथील आदिवासी वसतिगृहाच्या भाड्याची रक्कम थकल्याबाबत सर्वश्री मनोहर भोईर (उरण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १९८१४.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** आता अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर तरतूद प्राप्त झाली असल्याने दिनांक ८ जुलै, २०१५ रोजी इमारत भाड्याची देयके कोषागारात सादर केलेली असून रक्कम आहरित करून इमारत मालकास भाड्याची रक्कम अदा करण्याची कार्यवाही गृहपाल स्तरावरून करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी प्रकल्प अधिकारी, पेण यांनी आदिवासी मुलांचे शासकीय, वसतिगृह, कोळवाडी, जि. पनवेल येथील इमारतीचे माहे डिसेंबर, २०१४ पासूनचे ४ महिन्यांचे भाडे व सुधारित दराने ऑक्टोबर २०१३ ते मार्च २०१५ या कालावधीतील फरकाची रक्कम अशी एकूण रक्कम रु.११,५७,२४९/- चेकद्वारे दिनांक ११ जुलै २०१५ रोजी इमारत मालकास अदा करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

आदिवासी विकास विभाग

८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. विष्णू सवरा यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कोळवाडी (ता. पनवेल, जि. रायगड) येथील आदिवासी वसतीगृहाच्या भाड्याची रक्कम थकल्याबाबत सर्वश्री मनोहर भोईर (उरण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १९८१४.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** नजीकच्या काळात ते वसतिगृह हलविले जाईल. विद्यार्थ्यांच्या सोईच्या दृष्टीने एक चांगले वसतीगृह उपलब्ध करून दिले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृह, सुकापूर, नवीन पनवेल करिता श्री. शशिकांत पांडुरंग पाटील व श्रीमती मीरा पांडुरंग पाटील यांच्या मालकीची घर क्र. २६५ (अ,ब,ड) क्षेत्र ३८४० चौ.फुट व घर क्र. २६५ (क) क्षेत्र २४०० चौ.फुट ही इमारत भाड्याने दिनांक ६ जानेवारी २०१८ रोजी घेतली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनांच्या विवरणपत्रांचे वाचन बाकी.

८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कोळवाडी (ता. पनवेल जि. रायगड) येथील आदिवासी वसतीगृहाच्या भाड्याची रक्कम थकल्याबाबत सर्वश्री मनोहर भोईर (उरण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १९८१४.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** अध्यक्ष महोदय, सध्या ही इमारत भाड्याच्या जागेमध्ये आहे. नवीन जागा बघण्याचे काम सुरू आहे. जागा मिळाल्यानंतर ताबडतोब वसतिगृहाचे बांधकाम सुरू केले जाणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

९० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वाडा (जि. पालघर) तालुक्यातील वाडा देवगाव रस्त्याच्या कामामध्ये झालेला गैरव्यवहार सर्वश्री सुभाष ऊर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१७७२.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे-पाटील :** "सन्मानीय सदस्य म्हणत असल्यास पुन्हा एकदा तपासून पाहू."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वाडा तालुक्यातील देवगाव रस्त्याच्या कामाची तपासणी अधीक्षक अभियंता, दक्षता गुणनियंत्रण मंडळ नवी मुंबई यांच्यामार्फत दिनांक ३ नोव्हेबर २०१७ रोजी करण्यात आली आहे. या चौकशी संदर्भातील प्राथमिक अहवालानुसार देवगाव रस्त्याच्या कामात काम न करता कंत्राटदारांना देयक अदा केल्याची बाब दिसून आलेली नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलेला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पतंगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :** १४४.८७ कोटी रुपये इतकी मुद्दलची रक्कम आहे व त्यावर एक रकमी कर्ज परतफेड योजनेंतर्गत ६ टक्के दराने सरळ व्याज आकारणी केली जाणार आहे. त्यानुसार २३३.७६ कोटी रुपये इतकी रक्कम शेतक-यांकडून येणे अपेक्षित आहे. या योजनेमार्फत शेतक-यांना ७१२.७८ कोटी रुपयांची सूट मिळणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलेला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पतंगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—त्या मालमत्तेचे व्हॅल्युएशन करण्यात येत आहे. ही सर्व मालमत्ता शासनाकडे वर्ग होण्याबाबतचा निर्णय प्रस्तावित आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या Maharashtra.go.in या संक्तस्थलावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलेला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :**—अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेप्रमाणे मुळ मुद्दल जरी घेतली तरी, १४४ कोटी रुपये निघतील. त्यांनी केलेल्या सूचनेचा सरकार नक्की विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या Maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—सन २०१२ मध्ये शिखर बँकेतील ३८ कर्मचा-यांच्या बाबतीत स्वेच्छा निवृत्ती योजना राबविली होती. त्याचा आधार घेत सध्या कार्यरत असलेल्या कर्मचा-यांना त्यांची सेवा किती वर्षे झाली आहे ते पाहून ३५ दिवसांचे वेतन देणे वगैरे शिखर बँकेच्या कर्मचा-यांसाठी जे धोरण राबविले होते, त्याच पद्धतीचे धोरण या सर्व कर्मचा-यांकरिता राबविले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या Maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्राद्योग विभाग

९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—शेतक-यांकडून मूळ कर्जाची रक्कम आकारण्यात यावी, अशी सन्माननीय सदस्य श्री. गणपतराव देशमुख यांची मागणी आहे. याबाबतची कॅबिनेटमध्ये निश्चितपणे विनंती करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या Maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—अध्यक्ष महोदय ओटीएस माध्यमातून कर्ज फेडची योजना राबविली जाणार आहे, जे शेतकरी कर्जाची परतफेड करतील त्या शेतक-याच्या ७/१२ वरील बँकेचे नाव काढून संबंधित शेतक-याचे नाव लावण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :**—तरीही ८०-८५ कोटी रुपयांचा व्याजाचा रिबेट देण्याचा सरकार विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्राद्योग विभाग

९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—उर्वरित ६ महिन्यांचे पगार लवकरात लवकर देण्याची तरतूद करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भुविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—भूविकास बँकेवर ओढवलेल्या परिस्थितीला जे जबाबदार असतील, कारणीभूत असतील त्यांची चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१३-१४ या कालावधीचे वैधानिक लेखापरीक्षण त्वरीत पूर्ण करणेबाबत सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांचेकडून सर्व जिल्हा कार्यालयांना सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

१०० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—अध्यक्ष महोदय, आपण केलेल्या सुचनेसंबंधी तपासून निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

१०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाने राज्यातील भूविकास बँका अवसायनात काढण्याचा घेतलला निर्णय. सर्वश्री डॉ. पंतगराव कदम, व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दादाजी भुसे :**—तसेच प्रॉपर्टी शासनाच्या नावाने जमा करण्यात येणार आहेत. त्यामुळे लिलाव करण्याचे प्रस्तावित नाही.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील भूविकास बँकांबाबत दिनांक १२ मे २०१५ च्या मंत्रीमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेल्या धोरणात्मक निर्णयास अनुसरून दिनांक २४ जुलै २०१५ रोजी त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या *Maharashtra.gov.in* या संक्तस्थलावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०७२४१२२६०४०७०२ हा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

१०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सर्वश्री कालिदास कोळंबकर, व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीसः**—सदर मानके व प्रमाणकांची पूर्तता संबंधित शाळांनी केल्यानंतर महानगरपालिकेमार्फत त्या शाळांना मुदतवाढ देण्याची कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतुदीनुसार विहित केलेली मानके व प्रमाणकांची पूर्तता संबंधित शाळांनी केल्यानंतर सदर शाळांना मुदतवाढ देण्याची कार्यवाही करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१, दिनांक १४ जून, २०१६ च्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

१०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सर्वश्री कालिदास कोळंबकर, व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटीलः**—याकरिता मुंबईतील शाळांकरिता शासन प्ले ग्राऊंडच्या अटीबाबत विचार करू शकेल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

१०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सर्वश्री कालिदास कोळंबकर, व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटीलः**—परंतु भौगोलिक लिमिटेशन संदर्भात आपण एक महिन्याच्या आत अशा प्रकारची बैठक संबंधित अधिका-यांसमवेत घेतली जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, मा. राज्यमंत्री (नगरविकास) महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१७ रोजी सकाळी ११-४० वाजता बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीचे इतिवृत्त, क्रमांक बीमएसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१, दिनांक १३ फेब्रुवारी २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये संबंधितांकडे आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

१०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सर्वश्री कालिदास कोळंबकर, व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील:—**भौतिकदृष्ट्या ज्या ठिकाणी कॉम्प्रोमाईज करता येईल तितके केले जाण्याचा प्रयत्न करणार आहोत. गुणात्मक वाढीसाठी ही मानके पूर्ण करणे आवश्यक असतात. म्हणून याबाबतीत देखील सहानुभूतीने विचार केला जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, भौतिकदृष्ट्या ज्या ठिकाणी कॉम्प्रोमाईज करता येईल तितके करण्याचा प्रयत्न करण्याबाबत तसेच गुणात्मक वाढीसाठी यासंदर्भातील मानके पूर्ण करणे आवश्यक असल्याने त्याबाबतीत देखील सहानुभूतीने विचार करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीमएसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१, दिनांक १४ जून २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

१०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**सर्वश्री कालिदास कोळंबकर, व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील:—**अल्पसंख्याक शाळेबद्दल सन्माननीय सदस्यांनी प्रश्न विचारलेला असून ते या प्रश्नाच्या कक्षेमध्ये येत नाही. याबद्दल माहिती घेण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

१०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंदर्भात राज्य सरकार कायद्यामध्ये बदल करेल. या सर्व बाबी कायद्यामध्ये समाविष्ट केल्या जातील. शक्यतोवर याच अधिवेशनामध्ये हा कायदा आणण्याचा प्रयत्न करू. या अधिवेशनात काही कारणामुळे शक्य झाले नाही तर सभागृहाच्या परवानगीने अध्यादेश काढण्याचा प्रयत्न करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४ व ४८९ मधील तरतूदीनुसार, मुंबईतील जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती महानगरपालिकेमार्फत निष्कासित करण्यात आल्यानंतर इमारतीमधील भाडेकरुंना इमारतीची पुनर्बांधणी ठराविक कालावधीत करण्याबाबतची हमी मिळणे तसेच त्यांच्या अधिकारांचे संरक्षण करण्याकरीता मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४ व त्यानुषंगाने कलम ४९९ मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. सदर सुधारणा **महाराष्ट्र शासन राजपत्र** असाधारण भाग चार, असाधारण क्रमांक २७, दिनांक १९ जानेवारी, २०१७ मध्ये प्रदर्शित करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

१०८ व(१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

१०९ (२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन क्रमांक १०८.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** राज्य सरकार यासंदर्भात नवीन धोरण आणून कायदेशीर तरतुदीमध्ये कसे परिवर्तीत करता येईल, याचा विचार करेल. सन्माननीय सदस्यांनी मागणी केल्याप्रमाणे डिसेंबरच्या अधिवेशनात किंवा त्यापूर्वी यासंदर्भातील उचित धोरण कायदेशीररित्या राज्य सरकार तयार करील. डिम्ड कन्व्हेअन्स संदर्भात वंचित जे लाखो मुंबईकर आहेत. त्यांचा हा प्रश्न सोडविला जाईल.

आश्वासन क्रमांक १०९.— श्री. देवेंद्र फडणवीस : अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांच्या प्रश्न क्रमांक एक चे उत्तर आहे सजेशन फॉर ॲक्शन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** मानव अभिहस्तांतरणातील अडचणी दूर करण्याकरिता क्र संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र. १/दुवपु-२, दिनांक २९ मार्च २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रधान सचिव, गृहनिर्माण यांच्या समन्वयाखाली, प्रधान सचिव (नगर विकास), प्रधान सचिव (महसूल) व प्रधान सचिव (मदत व पुनर्वसन) समिती गठित करण्यात आली आहे. सदर समितीने केलेल्या शिफारशींच्या अनुषंगाने मानीव अभिहस्तांतरणाची प्रक्रिया सुटसुटीत करण्याच्या दृष्टीने गृहनिर्माण विभागामार्फत दिनांक १४ जून २०१६ तसेच दिनांक १८ सप्टेंबर २०१७ रोजी शासननिर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी आणि आश्वासन क्रमांक १०९ चे कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

११० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** कोणत्याही विकासकाच्या दबावाखाली काम करून नये. असे काम कोणी करत असल्यास त्यावर कार्यवाही होईल. मात्र त्रयस्त संस्थेने ऑडिट रिपोर्ट दिल्यास आपल्याला ते मान्य करावे लागेल. त्यानुसार कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, धोकादायक इमारती खाली करण्यासंदर्भात विकासकाच्या दबावाखाली काम करण्यात येऊ नये तसेच असे काम कोणी करीत असल्यास त्यांच्यावर कार्यवाही करण्यात यावी, मात्र त्रयस्त संस्थेने दिलेली ऑडिट रिपोर्ट मान्य करून त्यानुसार कार्यवाही करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१६/प्र.क्र. १००३/नवि-२१, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** विभागीय सचिवांची साक्ष.

१११ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, चुकीचा रिपोर्ट कोणी दिला असेल तर निश्चित कार्यवाही केली जाईल. यासंदर्भातील पद्धत मी आताच सांगितली आहे. या तरतुदीचा अवलंब करण्यात यावा, अशा सूचना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, इमारती धोकादायक ठरविण्याबाबत जर कोणी चूकीचा रिपोर्ट दिला असेल तर सदर रिपोर्ट देणा-या विरुद्ध कारवाई करण्यात यावी तसेच संबंधित इमारतीचे एक स्ट्रक्चरल ऑडिट भाडेकरुंना किंवा रहिवाशांना करता येते आणि दुसरे स्ट्रक्चरस ऑडिट महानगरपालिकेमार्फत केले जाते. तथापि या दोन्ही स्ट्रक्चरल ऑडिटमध्ये तफावत असल्यास अथवा ते मान्य नसल्यास त्रयस्त संस्थेमार्फत तिसरे स्ट्रक्चरल ऑडिट करण्याची जी तरतूद आहे त्या तरतूदीचा अवलंब करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१६/प्र.क्र. १००३/नवि-२१, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** विभागीय सचिवांची साक्ष.

११२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंदर्भात यापूर्वीच सर्व्हे सुरू केलेला आहे. पूर्ण झाल्यानंतर आपण सांगितल्याप्रमाणे कारवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, आवश्यक ती कार्यवाही करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी. ८९१६/प्र.क्र. १००३/नवि-२१, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** विभागीय सचिवांची साक्ष.

नगरविकास विभाग

११३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांच्या पहिल्या प्रश्नाच्या अनुषंगाने मी सांगू इच्छितो की, कायद्यामध्ये दुरुस्ती करताना त्यांनी केलेली सूचना तपासून पाहण्यात येईल व कायद्यात सुधारणा करण्याची आवश्यकता असेल तर ती जरूर केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** मुंबई महानगरपलिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४ व ४८९ मधील तरतूदीनुसार, मुंबईतील जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारती महानगरपालिकेमार्फत निष्कासित करण्यात आल्यानंतर इमारतीमधील भाडेकरुंना इमारतीची पुनर्बांधणी ठराविक कालावधीत करण्याबाबतची हमी मिळणे तसेच त्यांच्या अधिकारांचे संरक्षण करण्याकरीता मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४ व त्यानुषंगाने कलम ४९९ मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. सदर सुधारणा **महाराष्ट्र शासन राजपत्र** असाधारण भाग चार, असाधारण क्रमांक २७, दिनांक १९ जानेवारी, २०१७ मध्ये प्रदर्शित करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

११४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्यांच्या दुस-या प्रश्नाच्या अनुषंगाने, मी हे सांगू इच्छितो की, त्याची जरुर चौकशी करण्यात येईल. चौकशीत जर कोणी दोषी आढळले तर, कारवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने सी-१, सी-२, सी-३ वर्गीकरण केलेल्या इमारतींच्या यादीत " महंमदी हाऊस " या इमारतीचा उल्लेख आढळून येत नाही. तथापि, महंमदी हाऊस इमारतीच्या मालकाने परवाना धारक " Structural Engineer " मार्फत स्ट्रक्चरल ऑडीट आहवाल दिनांक १ फेब्रुवारी २०१८ रोजी महानगरपालिकेस सादर केला.

एच/पश्चिम विभागातील अशोका को.ऑप.हौ.सो. च्या रहिवाशांनी मा. उच्च न्यायालयामध्ये दाखल केलेल्या क्र. १९९१/२०१५ या याचिकेवरील दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१७ रोजीच्या आदेशान्वये, TAC चा दिनांक ९ जून २०१६ रोजीचा निर्णय रद्दबातल ठरविला. तसेच " TAC ने स्वतः इमारतीचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करावे व सर्व स्ट्रक्चरल ऑडीट अहवालाची पुन्हा पडताळणी करून नव्याने निर्णय घ्यावा " असे आदेश दिले. त्यानुषंगाने TAC च्या वतीने महानगरपालिकेने मे. शशांक मेहेंदळे आणि असोसिएट्स यांचे मार्फत इमारतीचे पुन्हा स्ट्रक्चरल ऑडीट करून अहवालासह प्रकरण TAC कडे निर्णयासाठी महानगरपालिकेमार्फत सादर करण्यात आले. दिनांक १३ ऑक्टोबर २०१७ रोजी झालेल्या TAC च्या बैठकीमध्ये इमारत धोकादायक असून सी-१ प्रकारात मोडत असल्याचा निर्णय देण्यात आला. सदर निर्णयाविरुद्ध रहिवाशांनी पुन्हा मा. उच्च न्यायालयामध्ये आव्हान दिले असून सद्यःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ठ आहे, असे आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांनी दिनांक २७ फेब्रुवारी २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

११५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी दिलेल्या माहिती नुसार काय कारवाई झाली हे तपासून पाहण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

११६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी मांडलेला मुद्दा तपासून उचित आदेश देण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

११७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे. श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, जर खोटे, चूकीचे, जाणीवपूर्वक अशा प्रकारचे रिपोर्ट दिले असतील तर त्याच्यावर कारवाई करण्याचे आदेश महानगरपालिकेला देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, आतापर्यंत ज्या ज्या कंसल्टन्टनी किंवा स्ट्रक्चरल ऑडिटर यांनी स्ट्रक्चरल ऑडिट चे रिपोर्ट दिले आहेत आणि सदर रिपोर्ट उच्चस्तरीय समितीने (TAC Committee) खोटे ठरविले आहेत याबाबतची तपासणी करण्यात यावी आणि सदर तपासणी मध्ये सदर स्ट्रक्चरल रिपोर्ट खोटे, चुकीटे व जाणीवपूर्वक दिले असल्याचे आढळून आल्यास संबंधित कंसल्टन्ट आणि स्ट्रक्चरल ऑडिटर यांच्या विरुद्ध कार्यवाही करण्याच्या आणि केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास पाठविण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१६/प्र.क्र. १००३/नवि-२१, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** विभागीय सचिवांची साक्ष.

गृह विभाग

११८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेली उत्तर.

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सरकार निश्चितपणे या प्रकरणाची गांभिर्याने दखल घेईल. त्या भागामध्ये आवश्यक ती पोलीसांची ॲडीशनल कुमक देण्याची देखील त्यांची मागणी असून ती देखील दिली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** वाळवा तालुक्यातील इस्लामपूर उपविभागामधील वाडी वस्त्यावर चो-या वाढल्याने प्रस्तुत आशवासनाच्या अनुषंगाने इस्लामपूर उपविभागातील गुन्हे ग्रस्त ठिकाणी चोरट्यांच्या कारवाया वाढलेल्या कालावधीत इस्लामपूर उपविभागातील पोलीस ठाण्याकडील अधिकारी व कर्मचारी, पोलीस मुख्यालया कडील कर्मचारी तसेच उपर पोलीस अधीक्षक, सांगली यांचेसह जिल्ह्यातील इतर गुंडाविरोधी पथक, स्थानिक गुन्हे शाखा, विशेष पोलीस पथक, आर.पी.सी. चे कर्मचारी असे ज्यादा मनुष्य बळ पुरविण्यात आले होते. बंदोबस्त, पेट्रोलिंग, रात्रगस्ट, ग्रामभेटी, साध्या वेषातील पेट्रोलिंग, मोटार सायकल पेट्रोलिंग, कोम्बींग, नाकाबंदी, पत्रकार व ग्रामीण नेत्रत्वांशी संवाद साजून अफवांचे निराकरण केल्याने

तातडीची कार्यवाही आणि उपाय योजनामुळे इस्लामपूर उपविभागातील होणा-या चो-या व अफवांवर प्रतिबंध बसविणेत पोलीसांना यश आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

११९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्यामुळे ही लोकं शेतीमध्ये लपली आहेत काय, याकरिता ॲडीशनल छापे टाकण्याचे आदेश देण्यात येतील. तसेच नाईट गार्डींग देखील सुरु केलेले असून ते अधिक इन्टेन्सीफाय केले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** उपविभागीय पोलीस अधिकारी, इस्लामपूर विभाग, इस्लामपूर यांचे अधिपत्याखाली उपविभागातील पोलीस ठाणेकडील अधिकारी व कर्मचारी तसेच स्थानिक गुन्हे अन्वेषण शाखेकडील अधिकारी/कर्मचारी व इतर पथकातील अधिकारी/कर्मचारी यांचे मदतीने संयुक्त कोम्बींग ऑपरेशन, नाकाबंदी करून, कारवाई दरम्यान मिळून येणा-या संशईतांकडे सखोल चौकशी केली जात आहे. तसेच संशईत ठिकाणी छापे टाकून गुन्हेगारांना चेक केले जाते.

इस्लामपूर उपविभागात कार्यरत असलेले दरोडा प्रतिबंधक पथकाद्वारे पुणे-बेंगलोर राष्ट्रीय महामार्गावर सतत गस्त सुरू आहे.

सदर प्रकारास आळा बसला असून, शांतता आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

१२० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्य श्री. जयंत पाटील यांनी सांगितले की, एका व्यक्तीला अन्य ठिकाणी मारून रस्त्यावर टाकण्यात आले आहे. याची देखील पुन्हा चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** दिनांक १४ जून २०१५ रोजी २२-०० वा. चे सुमारास शांतीनाथ कृष्णा माळी, रा. नेर्ले व बाबासाहेब शिवाजी कदम, रा. उपवळे हे दोघेजण जात असताना पुणे, बेंगलोर राष्ट्रीय महामार्ग काळमवाडी गावचे हद्दीत चोरट्यांनी त्यांना मोटार सायकलवरून पाडून त्यांच्या ताब्यातील रोख रक्कम, मोटार सायकल, मोबाईल काढून घेतल्याने मारहाणीच्या भितीपोटी हे दोघे जन पळून जात असताना शांतीनाथ माळीचा अज्ञात वाहनाची धडक बसून त्यात त्यांचा मृत्यू झाल्याबाबत प्राप्त वर्दीवरून कासेगांव पोलीस ठाणे येथे गु.र.नं. ३७/१५ भा.दं.वि. कलम ३०४ (अ), २७९, ३३७, ३३८, मो.वा.का. कलम १८४, १३४ (ब)/१७७ प्रमाणे दिनांक १५ जून २०१५ रोजी गुन्हा दाखल होता. तपासाकामी शांतीनाथ माळी हे अपघातात मयत झाले नसून चोरट्यांनी त्यांना उचलून अज्ञात वाहना खाली टाकून खुन केल्याचे निष्पन्न झाले आहे. प्रकरणी कासेगांव पोलीस स्टेशन येथील गु.र.नं. ३८/१५ भा.दं.वि. कलम ३९४,३४ प्रमाणे दाखल गुन्ह्यात दिनांक १९ सप्टेंबर २०१५ रोजी भा.दं.वि. कलम ३०२, ३९७, २०१, ३४ अशी वाढीव कलमे लावली असून ५ आरोपींना अटक करून त्यांचेकडून चोरीस गेलेला माल मोटार सायकल व मोबाईल हँडसेट असा एकून २१,०००/- चा माल हस्तगत केला आहे. सदर ५ आरोपींविरुद्ध दिनांक २१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी न्यायालयात दोषारोप पत्र दाखल केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

१२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अधिवेशन संपण्यापूर्वी या तीनही पदावर योग्य अधिकारी देण्याचा प्रयत्न केला जाईल. परंतु बाहेरुन खूप मोठ्या प्रमाणात लोक आलेले असून ते काहितरी करत आहेत अशी तेथील लोकांची मानसिकता झालेली आहे. त्यासंदर्भात निश्चितपणे अतिशय कडक कोंबीग ऑपरेशन राबविण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सांगली जिल्ह्यात विशेषतः वाळवा तालुक्यात बाहेरील राज्यातून जे नागरीक आलेले आहेत त्या नागरीकांमध्ये गुन्हेगारांचा समावेश आहे काय, याकरिता वेळोवेळी कोंबीग ऑपरेशन्स राबविण्यात येत आहेत. त्यामध्ये जास्तीत जास्त पोलीस अधिकारी व कर्मचा-यांचा समावेश करून गुन्हेगार वास्तव्य करणा-या सर्व ठिकाणी शोध घेतले आहेत. सदरच्या गुन्ह्यांना प्रतिबंध करण्यासाठी प्रभावी उपाययोजना जारी आहेत. सातारा सांगली जिल्ह्यांलगत असलेल्या सातारा जिल्ह्यातील कराड शहर व कराड तालुका पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत चो-यांचे प्रमाण वाढू नये, यासाठी अतिशय कडक कोंबींग ऑपरेशन्स वेळोवेळी राबविण्यात येत आहेत. सांगली व सातारा जिल्ह्यांत प्रत्येकी पोलीस अधीक्षकांचे ०१ पद व अपर पोलीस अधीक्षकाचे ०१ पद मंजूर असून सदरची पदे सध्या भरलेली आहे. विभागाच्या दिनांक १३ जुलै २०१५ च्या आदेशान्वये श्रीमती निता अशोक पाडवी यांची उपविभागीय पोलीस अधिकारी, पाटण उपविभाग (जिल्हा सातारा) या पदावर नियमित नियुक्ती करण्यात आली असून त्या दिनांक २३ जुलै २०१५ पासून तेथे कार्यरत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

१२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** " सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—** मा. मुख्यमंत्री **:** सांगली किंवा सातारा जिल्ह्यातील घबराटीचे वातावरण दूर करण्यासंदर्भात आयजी आणि एसपी यांना सूचना देण्यात येतील. तसेच तेथील रिक्त पदे तातडीने भरण्याच्या सूचना देण्यात येतील ".

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** १. सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात राज्याबाहेरून जे नागरीक आलेले आहेत त्यामध्ये गुन्हेगारांचा समावेश आहे का, याकरिता कोबिंग ऑपरेशन राबविण्यात आलेले आहेत. या ऑपरेशनमध्ये जास्तीत जास्त अधिकारी व कर्मचा-यांचा समावेश करून गुन्हेगार वास्तव्य करणा-या सर्व ठिकाणी शोध घेतला आहे. भविष्यातही गुन्हेगारांचा शोध व त्यांच्याकरवी होणा-या गुन्ह्यांना पायबंद घालण्यासाठी प्रभावी उपायोजना जारी आहे.

२. सांगली जिल्ह्यातील पोलीस उप अधीक्षक, पोलीस निरीक्षक व सहायक पोलीस निरीक्षक संवर्गातील सर्व रिक्त पदे भरण्यात आलेली आहेत. पोलीस उप निरीक्षक संवर्गातील ७ पदे रिक्त असून, सदर पदे सरळसेवा/खात्यांतर्गत सरळसेवा/ स्थानापन्न पद्धतीने उपलब्धतेनुसार भरण्याची कार्यवाही सूरू आहे.

३. सातारा जिल्ह्यातील कराड शहर व कराड तालुका पोलीस ठाण्याचे हद्दीत कोणत्याही प्रकारचे घबराटीचे वातावरण नाही. कराड शहर पोलीस ठाण्यात गस्तीसाठी नियमित वाहनांव्यतिरिक्त चार मोटर सायकल, दोन पेट्रोलिंग जीप तसेच कराड तालुका पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत नियमित वाहनांव्यतिरिक्त पाच मोटर सायकल सशस्त्र पोलीस कर्मचा-यांसह पुरविण्यात आलेले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

१२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेल्या भागातील परिस्थिती पाहात पोलीस अधिका-यांची जास्तीत जास्त पदे भरण्यासंबंधी निदेश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सांगली जिल्ह्यात सध्या ०१ पोलीस उपअधीक्षक, ०१ पोलीस निरीक्षक, १० सहायक पोलीस निरीक्षक, १८ पोलीस उपनिरिक्षक अश्या एकून ३० पोलीस अधिका-यांची पदे रिक्त आहेत. राज्यातील पोलीस उप अधीक्षक/सहायक पोलीस आयुक्त संवर्गातील एकूण ८२५ पदांपैकी १९२ पदे सध्या रिक्त आहेत. सदरची रिक्त पदे पदोन्नतीने/सेवानिवृत्तीमुळे/स्वेच्छा सेवानिवृत्तीमुळे झालेली आहेत. सदरची रिक्त पदे सरळसेवेने/पदोन्नतीने भरण्याबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही सुरू आहे.

सध्या पोलीस निरीक्षक संवर्गातील (राखीव/सशस्त्र इ. संवर्गातील) एकूण ४८१ पदांपैकी ७४ रिक्त पदे पदोन्नतीने भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरू आहे. तसेच निःशस्त्र पोलीस निरीक्षकांच्या एकूण ३४६६ मंजूर पदांपैकी ३१०३ पदे भरती असून ३६३ पदे रिक्त आहेत. सदरची रिक्त पदे पदोन्नतीने भरण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे. सहायक पोलीस निरीक्षकांच्या एकूण ४४४१ मंजूर पदांपैकी ३९०३ पदे भरली असून ५३८ पदे रिक्त आहेत. तसेच राज्यात एकूण पोलीस उपनिरिक्षकांची (निः शस्त्र) एकूण २२२५ रिक्त पदे आहेत. याबाबत पोलीस उपनिरीक्षकांची रिक्त पदे सरळसेवेने व खात्यांतर्गत सरळसेवेने भरण्याबाबत प्रस्तावावर शासन स्तरावर कार्यवाही सुरू आहे. सदरची पदे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगमार्फत शासनस्तारावरून रिक्त पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल. उपरोक्त पदे भरतेवेळी सांगली व सातारा जिल्ह्यातील रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

१२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** ज्या व्यक्तीबाबत आपण माहिती दिली तो खुन आहे की उपघात आहे याची फेर चौकशी करण्यात येईल. मयत व्यक्तीच्या पोस्टमार्टेम रिपोर्टची पुन्हा शहानिशा केली जाईल व त्या आधारे पुढील कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** दिनांक १४ जून २०१५ रोजी २२-०० वा. चे सुमारास शांतीनाथ कृष्णा माळी रा. नेर्ले व बाबासाहेब शिवाजी कदम रा. उपवळे हे दोघेजण जात असताना पुणे बेंगलोर राष्ट्रीय महामार्ग काळमवाडी गावचे हद्दीत चोरट्यांनी त्यांना मोटर सायकलवरून पाडून त्यांच्या जवळील रोख रक्कम, मोटार सायकल, मोबाईल काढून घेतल्याने मारहाणीच्या भितीपोटी हे दोघे जन पळून जात असतांना शांतीनाथ माळीचा अज्ञात वाहनाची धडक बसून त्यात त्यांचा मृत्यु झाल्याबाबत प्राप्त वर्दीवरून कासेगांव पोलीस ठाणे येथे गु.र.नं. ३७/१५ भा.दं.वि. कलम ३०४ (अ), २७९,३३७,३३८, मो.वा.का. कलम १८४, १३४ (ब)/१७७ प्रमाणे दिनांक १५ जून २०१५ रोजी गुन्हा दाखल होता. तपासाअंती शांतीनाथ माळी हे अपघातात मयत झाले नसून चोरट्यांनी त्यांना उचलून अज्ञात वाहनाखाली टाकून खुन केल्याने निष्पन्न झाले आहे. प्रकरणी कासेगांव पोलीस स्टेशन येथील गु.र.न. ३८/१५ भा.दं.वि. कलम ३९४, ३४, प्रमाणे दाखल गुन्ह्यात दिनांक १९ सप्टेंबर २०१५ रोजी भा. दं. वि. कलम ३०२, ३९७, २०१, ३४ अशी वाढीव कलमे लावली असून ५ आरोपींना अटक करून त्यांचेकडून चोरीस गेलेला माल मोटर सायकल व मोबाईल हँडसेट असा एकूण २१,००० चा माल हस्तगत केला आहे. सदर ५ आरोपींविरुद्ध दिनांक २१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी न्यायालयात दोषारोप पत्र दाखल केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

१२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री देवेंद्र फडणवीस :** राष्ट्रीय महामार्गाच्या लगत जास्त प्रमाणात चो-यांच्या घटना घडत असल्याने त्यास प्रतिबंध करण्याकरिता अधिकची गस्त करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**राष्ट्रीय महामार्गाच्या लगत जास्त प्रमाणात चो-यांच्या घटना वाढल्याबाबत लक्षवेधी सूचना उपस्थित झालेली होती. त्या अनुषंगाने ईस्लामपूर उपविभागातील राष्ट्रीय महामार्गालगतचे गुन्हेग्रस्त ठिकाण उपविभागातील पोलीस ठाणेकडील अधिकारी व कर्मचारी पोलीस मुख्यालयाकडील कर्मचारी तसेच अपर पालीस अधिक्षक, सांगली यांचेसह जिल्ह्यातील इतर गुंडाविरोधी पथक, स्थानिक गुन्हे अन्वेषण शाखा, विशेष पोलीस पथक, आर.सी.पी. चे कर्मचारी असे ज्यादा मनुष्यबळ पुरविण्यात आले होते. बंदोबस्त, पेट्रोलिंग, रात्रगस्त, ग्रामभेटी, साध्या वेषातील पेट्रोलिंग, मोटार सायकल पेट्रोलिंग, कोम्बींग, नाकाबंदी, पत्रकार व ग्रामीण नेतृत्वांशी संवाद साजून अफवांचे निराकरण केल्याने उपविभागातील होणा-या चो-या व अफवांवर प्रतिबंध बसविण्यात पोलिसांना यश आले आहे. चो-यांच्या घटनांना पायबंद घालण्यासाठी दिवसा व रात्री अधिक प्रमाणात गस्त घालण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

गृह विभाग

१२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री देवेंद्र फडणवीस :** सदर ठिकाणी तीव्र कारवाई केली पाहिजे. त्यानुसार संबंधितांना आदेश दिले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——राष्ट्रीय महामार्ग व त्यालगतचे परिसरातील घडत असलेल्या चो-यांना पायबंद घालण्यासाठी त्याठिकाणी कोम्बींग ऑपरेश, नाकाबंदी, ऑल ऑऊट ऑपरेशन, रात्र गस्त व पेट्रोलिंगचा प्रभावी अवलंब सुरू केलेला आहे. त्याचप्रमाणे गुन्हेगार वस्ती व वास्तव्याच्या ठिकाणी छापे टाकून गुन्हेगारांना पकडून त्याचेविरुद्ध कारवाई करणेवर भर दिला आहे. प्रत्येक गावात जनसंपर्क वाढवून प्रबोधन करणे व पोलीस कार्यात नागरिकांचाही सहभाग वाढविणे या बाबींवरही विशेष लक्ष पुरविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य

१२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय अशा प्रकारचा प्रस्ताव पोलिसांकडून प्राप्त झाल्यास त्यावर जरूर विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——सातारा जिल्ह्यातील कराड शहर व कराड तालुका पोलीस ठाणेस गस्तीसाठी नियमित वाहनांव्यतिरिक्त मोटार सायकल व पेट्रोलिंग जीप सशत्र पोलीस कर्मचा-यांसह पुरविण्यात आलेला आहे. कराड शहर व तालुका पोलीस ठाणे हद्दीत परिणामकारक रात्रगस्त व पेट्रोलिंग/दरोडा प्रतिबंधक गस्त नियमितपणे सुरू आहे.

सन २०१५-१६ या वित्तीय वर्षात विविध योजनेअंतर्गत नवीन खरेदी केलेल्या वाहनांमधून पोलीस अधिक्षक, सातारा यांना ३ नग तसेच पोलीस अधिक्षक, सागली यांना २ नग टाटा सुमो गोल्ड या जीप वाहनांचे वाटप करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

१२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यात माहे जून, २०१५ पासून चो-यांचे वाढत असलेले प्रमाण. सर्वश्री जयंत पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, होय.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——कोल्हापूर जिल्ह्यातील एनएच ०४ महामार्गावर व इतर मार्गावर सशस्त्र पेट्रोलिंग गस्त नेमण्यात आलेली आहे. त्यामुळे दरोडा, जबरी चोरी, लुटमारी यासारख्या गुन्ह्यांना आळा बसलेला आहे. सदरच्या घटना घडू नयेत म्हणून महामार्गावर सशस्त्र पेट्रोलिंग व नाकाबंदी करण्यात येते. उप विभागीय पोलीस अधिकारी दर्जाचे पोलीस अधिका-यांकडे प्रत्येक उपविभागाचा कार्याभार देण्यात येत असतो. परंतु वेळोवेळी कार्यरत असणा-या उप विभागीय पोलीस अधिकारी यांना अतिरिक्त कार्यभार देण्यात आलेला आहे. दिनांक १८ ऑगस्ट २०१५ रोजी श्री. रमेश सरवदे, उप विभागीय पोलीस अधिकारी, जयसिंगपूर विभाग यांची नियुक्ती केलेली आहे.

सातारा जिल्ह्यात कराड शहर पोलीस ठाणे हद्दीत गस्तीसाठी नियमित वाहानाव्यतिरिक्त ४ मोटार सायकली, दोन पेट्रोलिंग जीप तसेच कराड तालुका पोलीस ठाणे हद्दीत नियमित वाहनाव्यतिरिक्त ५ मोटार सायकल सशत्र पोलीस कर्मचा-यांसह पुरविल्या आहेत. सांगली जिल्ह्यात सध्या १ पोलीस उप अधिक्षक, १ पोलीस निरिक्षक, १० सहायक पोलीस निरिक्षक,

१८ पोलीस उप निरीक्षक अशा एकूण ३० पोलीस अधिका-यांची पदे रिक्त आहेत. सातारा जिल्ह्यात पोलीस उप अधिक्षकांची ८ पदे मंजूर असून २ पदे (पोलीस उप अधिक्षक, मुख्यालय/सातारा ग्रामीण उपविभाग) रिक्त आहेत. तसेच सांगली जिल्ह्यात पोलीस उपअधिक्षकांची ८ पदे मंजूर असून १ पद (विटा उपविभाग, सांगली) रिक्त आहेत. तसेच राज्यातील पोलीस उप अधिक्षकांची सर्व रिक्त पदे भरण्याबाबत शासन स्तरावर कार्यावाही सुरू आहे. तसेच पोलीस निरीक्षक, सहायक पोलीस निरीक्षक, पोलीस उप निरीक्षकांची रिक्त पदे पदोन्नतीने भरण्याबाबत कार्यवीही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

१२९ (१) **संदर्भ व दिनांक :** विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——गिरणी कामगारांना घरे वाटप करण्याबाबत.

(३) **आश्वासन.——श्री देवेंद्र फडणवीस** :–म्हाडा मार्फत दुस-या टप्प्यांतर्गत प्राप्त होणा-या सदनिकांपैकी डिसेंबर २०१५ पर्यंत एकूण ५२०० सदनिका तसेच एमएमआरडीए मार्फत होणा-या ४८०० सदनिका अशा एकूण १०,००० सदनिकांसाठी डिसेंबर २०१५ पर्यंत गिरणी कामगारांसाठी लॉटरीद्वारे वितरण प्रक्रिया डिसेंबर २०१५ पासून सुरू करण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पूर्तता कार्यवाही.**——बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीच्या विनियम ५८ मधील सुधारीत तरतुदीनुसार मुंबईतील बंद कापड गिरण्यांचे मोकळी जागा व शिल्लक चटईक्षेत्र यांचा १/३ हिस्सा म्हाडास गिरणी कामगारांच्या गृहनिर्माणाकरीता व संक्रमण शिबिराकरीता उपलब्ध करून देण्यात येतो. त्यावर संबंधित गिरणी कामगारांसाठी म्हाडाकडून गृहनिर्मिती करण्यात येते.

माहे जुलै २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनात गिरणी कामगारांना घरे वाटप करण्यासंदर्भात महाराष्ट्र विधानपरिषद नियम ४६ व विधानसभा नियम ४७ नुसार मा. मुख्यमंत्री यांनी केलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने ५२०० घरांपैकी म्हाडामार्फत गिरणी कामगारांसाठी २६३४ सदनिकांची सोडत काढण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात आले असून सोडत जानेवारी, २०१६ मध्ये काढण्याचे प्रस्तावित आहे. तथापि उर्वरित सदनिकांच्या नकाशांना महानगर पालिका व इतर प्राधिकरणांकडून मंजुरी अप्राप्त असल्यामुळे त्याची सोडत तद्नंतर काढण्यात येईल असे उपाध्यक्ष, म्हाडा यांनी कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

१३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——गिरणी कामगारांना घरे वाटप करण्याबाबत.

(३) **आश्वासन.—— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** एम.एम.आर.डी.ए. मार्फत आणखी ८७१० सदनिका डिसेंबर, २०१६ पर्यंत उपलब्ध करून देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——एम.एम.आर.डी.ए. मार्फत उपलब्ध करण्यात आलेल्या १६० चौ. फूट क्षेत्रफळाच्या दोन सदनिका मिळून एक युनिट अशा २४१७ युनिटची सोडत म्हाडामार्फत दिनांक २ डिसेंबर २०१६ रोजी काढण्यात आलेली आहे. असे म्हाडाने दिनांक ३० डिसेंबर २०१६ रोजीचे पत्रान्वये कळविले आहे. तर मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (एम.एम.आर.डी.ए)कडून गिरणी कामगारांना देण्यात येणा-या घरांबाबतची सद्यःस्थिती प्राधिकरणाने दिनांक १७ जून २०१६ रोजी पत्रान्वये कळविले असून तीन प्रकल्पांतर्गत भोडेतत्त्वावरील एकूण ८७१० सदनिका उपलब्ध होणार असून त्यामध्ये ३२० चौ. फूट क्षेत्राच्या ८४६२ सदनिका व १६० चौ. फूट क्षेत्राच्या २४८ सदनिका प्राप्त होणार आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

१३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——गिरणी कामगारांना घरे वाटप करण्याबाबत.

(३) **आश्वासन.— श्री देवेंद्र फडणवीस :** माजी मुख्यमंत्री सन्माननीय श्री. पृथ्वीराज चव्हाण यांनी जी सूचना केली आहे त्यानुसार लॉटरी संदर्भात सर्व तपासणी करून पुढील सुरूवात आतापासून करण्याचे निदेश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** उपाध्यक्ष, म्हाडा यांचेकडून प्राप्त अहवालानुसार म्हाडामार्फत पहिल्या टप्प्यांतर्गत प्राप्त १८ गिरण्यांच्या एकूण ६९२५ घरांपैकी ५७६८ गिरणी कामगारांना घरांचे वितरण करण्यात आलेले आहे. उर्वरित ११५७ प्रकरणांवर कार्यवाही सुरू आहे.

म्हाडामार्फत दुस-या टप्प्यात एकूण ६ गिरण्यांच्या जमिनीवर गिरणी कामगारांसाठी २६३४ घरे बांधण्यात आली आहेत. प्रस्तावित प्रकल्पामधील ६ गिरण्यांमधील गिरणी कामगारांची माहिती यापूर्वीच संकलीत करण्यात आली आहे. सदर ६ गिरण्यांमधील गिरणी कामगारांकडून प्राप्त अर्ज सोडतीसाठी घेण्यापूर्वी अर्जाची तपासणी करण्याचे काम सुरू करण्यात आलेले आहे. सदर प्राप्त अर्जाची तपासणी पूर्ण झाल्यानंतरच सोडतीसाठी अर्ज निश्चित करण्यात येईल. सदर घरांची सोडत जानेवारी, २०१६ मध्ये काढण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

१३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**राज्यातील परिवहन कार्यालयात दररोज सहाशे ते सातशे वाहनांची नोंद केली जात असल्याबाबत. श्री. बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ४६०.

(३) **आश्वासन.— श्री. दिवाकर रावते :** याबाबत केंद्र शासनाने नवीन रस्ते वाहतूक व सुरक्षा विधेयक, २०१४ मधील एकत्रित (Unified) वाहन नोंदणी प्रणालीनुसार वाहन नोंदणी ऑनलाईन करणेबाबत प्रस्तावित करण्यात आले आहे. त्यानुसार सदर कायदा लागू झालेनंतर महाराष्ट्रात त्याची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय सूचना केंद्र (NIC) यांच्याद्वारे वाहनाच्या नोंदणीबाबत वाहन ४.०० ही प्रणाली विकसित करण्यात आलेली आहे. तद्नुषांगाने राज्यातील सर्व ५० प्रादेशिक परिवहन कार्यलायात वाहन ४.०० प्रणालीद्वारे दिनांक ६ जानेवारी २०१७ पासून नोंदणी करण्यात येत आहे. सबब, आश्वासनाची पूर्तता झालेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

महसूल व वन विभाग (वने)

१३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबई परिसरात वन विभागाच्या जागेवर तारेचे कुंपण घालून झोपड्यांना संरक्षण देण्याबाबत. श्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व श्री. किसन कथोरे (मुरबाड) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ६२१.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** हद्दीवरील सदर पात्र झोपड्यांचे पुनर्वसन केलेनंतर त्या ठिकाणी सिमेंट कॉंक्रिटची सलोह भिंत बांधण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या वन हद्दीवर एकूण ४७२४५ मी. सलोह सिमेंट क्रॉंक्रिटची संरक्षण भिंत बांधावयाची असून सार्वजनिक बांधकाम खाते विभागामार्फत आतापर्यंत ३०४८८.८५ मी. सलोह कॉंक्रिटची संरक्षण भिंत बांधण्यात आली आहे सद्य:स्थितीत सहाव्या टप्प्यामध्ये १२०१५ मी संरक्षण भिंतीचे बांधकामाची प्रसासकीय मान्यता देण्यात आली आहे व उपलब्धतेनुसार निधी वितरीत करण्यात येत आहे.

संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या वनहद्दीवरील झोपड्यांचे पुनर्वसन केल्यानंतर व तसेच वादग्रस्त वनहद्दीची मोजणी झाल्यानंतरच अंदाजित ६ कि.मी. सलोह कॉंक्रिट भिंत संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या वनहद्दीवर बांधता येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—आटपाडी, खानापूर, तासगांव (जि. सांगली) तालुक्यामध्ये विजेचे कनेक्शन मिळण्याबाबत. श्री. अनिल बाबर (खानापूर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ११०३.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** सदरहू कामे लवकरात लवकर पूर्ण करण्यासाठी कंत्राटदाराकडे पाठपुरावा करून कामे प्राधान्याने पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

१३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सामाजिक न्याय विभागाच्या विशेष घटक योजनेंतर्गत अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांच्या नवीन प्रकल्पांना निधी न मिळाल्याबाबत. श्री. बळीराम सिरसकर (बाळापूर), विधानसभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९९५.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले** : सध्या अस्तित्वात मंजूर प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर नवीन प्रकल्पांना मंजुरी देण्याबाबत विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अनूसुचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांच्या नवीन ५ प्रकल्पांना मंजूरी देण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

१३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सिंधुदुर्ग-कोल्हापूर हे जिल्हे जोडणारा सोनवडे घोडगे घाट रस्त्याच्या मंजुरीबाबत. सर्वश्री वैभव नाईक (कुडाळ) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १३२६.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रकांत पाटील** : प्रश्नांकीत घाट रस्त्याच्या आखणीमध्ये वनजमिनीकरीता आवश्यक ती मंजूरी प्राप्त झाल्यावर तसेच भूसंपादनाची कार्यवाही पूर्ण होताच निधी उपलब्धतेनुसार काम हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**— घाट रस्त्याच्या आखणीमध्ये येणा-या वनजमिनीच्या संपादनाचा प्रस्ताव वन विभागाला सादर करण्यात आलेला आहे. अतिरिक्त प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर यांनी मागणी केलेली अधिकची माहिती सादर करण्यासाठी आवश्यक ते क्षेत्रिय सर्वेक्षण सुरु आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—तळेगाव मळे (ता. कोपरगांव जि. अहमदनगर) येथे ३३ KV सब स्टेशन काम प्रलंबित असल्याबाबत. **श्रीमती** स्नेहलता कोल्हे (कोपरगांव) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १५८९.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे** : पायाभूत आराखडा-२ अंतर्गत संगमनेर विभागासाठी टेंडर टी-३५ हे रु. ९३.५७ कोटीचे काढण्यात आले असून महापारेषण कंपनीने १३२ के. व्ही. वैजापूर उपकेंद्रातून ३३ के. व्ही. वाहिनी टाकण्यासाठी परवानगी दिली असल्यामुळे तळेगांव-मळे येथील उपकेंद्राची कामे तातडीने पूर्ण करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

१३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सायन (मुंबई) येथील महानगरपालिकेच्या सायन रुग्णालयातील डॉक्टरांच्या वसतिगृहातील छताचा काही भाग कोसळून झालेली घटना. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १८०६.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : सदर परिक्षणानंतर सल्लागारांने सुचविल्याप्रमाणे दुरुस्ती कामाचे अंदाजपत्रक तयार करण्यात येत असून तद्नंतर निविदा मागवून काम सुरू करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—लोकमान्य टिळक महानगरपालिका सर्वसाधारण रुग्णालय, शीव मधील जुने बराकी येथे दिनांक १ सप्टेंबर २०१४ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे टी-१ बराकीच्याजवळ असलेल्या पिंपळाच्या झाडाची फांदी टी-१ बराकीतील खोली क्रमांक २ वर कोसळली. त्यामुळे खोली क्रमांक २ च्या छताचा काही भाग खोलीत कोसळला. या घटनेनंतर लोकमान्य टिळक महानगरपालिका सर्वसाधारण रुग्णालयाच्या स्थापत्य विभागामार्फत टी-१ चाळीच्या बाधित छताची दुरुस्ती करण्यात आली. तद्नंतर मुंबई महानगरपालिकेच्या नोंदणीकृत संरचनात्मक सल्लागाराकडून चाळ क्र. टी-१ व टी-२ ची संरचनात्मक पडताळणी करून घेण्यात आली. सदर संरचनात्मक पडताळणी अहवालानुसार लोकमान्य टिळक महानगरपालिका सर्वसाधारण रुग्णालयातील स्थापत्य विभागाने सदर चाळींची दुरुस्ती करण्यासाठी रु. १३,८२,७७६.०० एवढ्या रकमेचे अंदाजपत्रक तयार केलेले असून त्यानुसार ई-निविदा मागविण्याची प्रक्रिया महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

जलसंपदा विभाग

१३९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील गिरणा नदीतून पावसाळ्यात लाखो लिटर पाणी वाहून जात असल्याबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८६३.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन** : सर्वेक्षण व अन्वेषण पूर्ण करुन योजना आर्थिक मापदंडात बसत असल्यास, योजनांचे सविस्तर प्रकल्प अहवालाची प्रशासकीय मान्यतेची कार्यवाही करण्यात येईल. त्यानंतर निधी उपलब्धतेनुसार पुढील कार्यवाही करणेत येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—गिरणा नदीवरील प्रस्तावित सात बंधा-यांचे सर्वेक्षण व अन्वेषण पूर्ण करून प्राथमिक अन्वेषण अहवालास (PIR) शासनपत्र दिनांक २९ जून २०१५ अन्वये तत्वतः मान्यता दिलेली आहे. सदर सात बंधा-यांचे सर्वसाधारण आराखडा व संकल्पन तयार करण्यासाठी सात बंधा-यांच्या संरेखेस मान्यता क्षेत्रिय मुख्य अभियंता मार्फत प्रदान करण्यात येत आहे. प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकासाठी सर्वसाधारण आराखडा व संकल्पन करणेबाबतची कार्यवाही मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक यांचे मार्फत करण्यात येत आहे. तद्नंतर गिरणा नदीवरील सात बंधा-याचे सविस्तर अंदाजपत्रके व आराखडे प्रशासकीय मान्यतेबाबतची कार्यवाही सक्षम स्तरावर करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

१४० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—धरणगांव येथे बालकवी त्र्यंबक बापूजी ठोंबरे यांचे भव्य स्मारक उभारण्यासाठी शासनामार्फत निधी देण्यासाठी टाळाटाळ करण्यात येत असल्याबाबत. श्री. चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २०४८.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे** : या अनुषंगाने निर्णय होण्यास काही कालावधी लागेल त्यामुळे स्मारके उभारणे/दुरुस्ती करणे याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आल्यानंतर स्मारकांच्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही करता येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन विभाग

१४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पैठण (जि. औरंगाबाद) येथील संतपीठ पूर्ण कार्यक्षमतेने सुरू होण्याबाबत. सर्वश्री भाऊसाहेब पाटील- चिकटगावकर (वैजापूर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २०९९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे** : संतपीठाच्या अभ्यासक्रम, प्रशासकीय व व्यवस्थापन विषयक अंतिम निर्णय घेण्याची प्रक्रिया पूर्ण करून संतपीठ लवकरात लवकर कार्यान्वित करण्याचा शासनाचा प्रयत्न आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीची विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

१४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—आरमोरी तालुक्यातील बोळ्या व तलावांचे खोलीकरण करण्याबाबत. श्री. कृष्णा गजबे (आरमोरी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २२१७.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे** : उपरोक्त ७६ मा. मा. तलावांचे गेट दुरुस्ती, पाळ दुरूस्ती, गाळ काढण्याचे काम विदर्भसघंन सिंचन विकास कार्यक्रम (VIDP) मध्ये करण्याचे प्रस्तावित असून निधी उपलब्धतेनुसार सदर कामे मार्च, २०१६ पर्यंत पुर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगर विकास विभाग

१४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिकेच्या के/पूर्व विभागातील अरुंद रस्ते व रस्त्यामधील अडथळे दूर करण्याबाबत. श्री. रमेश लटके (अंधेरी पुर्व) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २३६७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : पात्रता यादीनुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** विजय राऊत रस्त्याकडील भागाचे म्हणजेच बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या अखत्यारीतील अपात्र बाधीत बांधकामाचे निष्कासन बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत करण्यात आले असून पात्र बांधकांमाना पर्यायी जागा देण्याबाबतची कार्यवाही महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

१४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिकेच्या के/पूर्व विभागातील अरुंद रस्ते व रस्त्यामधील अडथळे दूर करण्याबाबत. श्री. रमेश लटके (अंधेरी पुर्व) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २३६७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : सदर रस्तारेषा अतिक्रमण विरहीत करण्याचे काम एमयुटीपीनुसार करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेऊन पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** रस्तारेषा अतिक्रमण विरहीत करण्याचे काम एमयुटीपीनुसार करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्याबाबतची कार्यवाही तातडीने करण्याबाबतच्या सुचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी ८९१५/प्र.क्र.१२८३/नवि-२१, दिनांक ६ जानेवारी २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

१४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील महाविद्यालयांमधील जिमखान्यांची चौकशी करण्याबाबत. श्री. अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २३८५.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे** : याबाबत चौकशी करण्यासाठी लवकरच विद्यापीठामार्फत समिती गठीत करून निर्णय घेण्यात येणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

महसुल व वन विभाग (महसुल)

१४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील सर्वसामान्य नागरिकांना घर बांधायचे असेल किंवा बिल्डरांना जमिनीचा विकास करायचा असेल तर महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ कलम ४२ मध्ये जमिनीच्या बिगरशेतीची असलेली अट रद्द करण्याबाबत. सर्वश्री सुनिल प्रभु (दिडोंशी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २८१४.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : या क्षेत्रातील भोगवटदार वर्ग-२ जमिनीकरीता महसूल प्राधिकारी यांनी केवळ जमीन विषयक दस्तावेजांची तपासणी करून व पात्र असल्यास नजराणा व शासकीय देणी यांचा भरणा करून घेऊन नाहरकत परवाना देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** अकृषिक परवानगी देण्यासंदर्भात कार्यपद्धत सुलभ करण्यासाठी दिनांक २२ डिसेंबर २०१४ च्या **शासन राजपत्रात** प्रसिद्ध केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मध्ये कलम ४२ अ हे नवीन कलम समाविष्ट करण्यात आले आहे.

त्यानुसार, महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ मधील तरतुदीन्वये करण्यात आलेल्या प्रारुप अथवा अंतिमरित्या प्रसिद्ध झालेल्या विकास योजनेन्वये निश्चित करण्यात आलेल्या जमिनीच्या वापरात बदल करण्यासाठी महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील कलम ४२ खाली अकृषिक परवानगी घेण्याची आवश्यकता असणार नाही.

सदर तरतुदीच्या अनुषंगाने करावयाच्या कार्यवाहीबाबतची स्पष्टता, कार्यपद्धती व जबाबदारी शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.एनएपी-२०१६/प्र.क्र.७/टी-१, दिनांक २२ जानेवारी २०१६ अन्वये निश्चित करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगर विकास विभाग

१४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नांदेड शहरातील एलबीटी रद्द करण्यासाठी व्यापा-यांनी महानगरपालिकेवर काढलेला मोर्चा. श्री. हेमंत पाटील (नांदेड दक्षिण) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २८७७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : स्थानिक संस्था कर रद्द करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** दिनांक १ ऑगस्ट २०१५ पासून शासनाने रुपये ५० कोटी पेक्षा कमी खरेदी किंवा विक्रीची उलाढाल असलेल्या व्यापा-यांना स्थानिक संस्था कर भरण्यापासून सूट देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

आदिवासी विकास विभाग

१४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. विष्णू सवरा यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आदिवासी वसतीगृहातील मुलांना आवश्यक सोयीसुविधा पुरविण्याबाबत. श्री. विजय वडेट्टिवार (ब्रम्हपूरी), वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ३०१०.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** सदर अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** ब्रम्हपुरी, ता. ब्रम्हपुरी , जि. चंद्रपूर येथील आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह इमारत बांधकामाच्या अंदापत्रकाची विभागाच्या बांधकाम व्यवस्थापन कक्षाद्वारे दिनांक २२ जून २०१८ रोजी तांत्रिक तपासणी करण्यात आली असून सदर वसतीगृह इमारत बांधकामाच्या रु. ७.२१ कोटी किंमतीच्या अंदाजपत्रकास दिनांक ४ जुलै २०१८ रोजी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणाचे वाचन बाकी.

महसूल व वन विभाग

१४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**महाराष्ट्र राज्य कोतवालांना चतुर्थ श्रेणीत २५ टक्के पदोन्नती व पेन्शन लागू करण्याबाबत. श्री. पंकज भुजबळ (नांदगाव) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ३३५९.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : कोतवालांना चतुर्थश्रेणी दर्जा मिळावा संबंधी प्रस्ताव उचित निर्णयासाठी शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यातील कोलवालांना चतुर्थश्रेणी दर्जा देण्यासंबंधीची बाब वित्तीयभारा-संदर्भात असल्याने या बाबतचा प्रस्ताव वित्त विभागाच्या अभिप्रायार्थ सादर करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

१५० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**नांदेड शहरातील प्रादेशिक परिवहन कार्यालय नवीन इमारतीत स्थलांतरीत करण्याबाबत श्री. प्रतापराव चिखलीकर (लोहा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ३६९३.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते** : सदर कामे होताच स्थलांतराची कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नांदेड कार्यालयासाठी बांधण्यात आलेल्या नवीन इमारतीतील अंतर्गत फर्निचरचे काम पुर्ण झाले असून हे कार्यालय दिनांक १७ ऑगस्ट २०१५ पासून नवीन इमारतीमध्ये स्थलांतरीत झाले आहे. सद्दस्थितीत हे कार्यालय नवीन इमारतीमध्ये कार्यरत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगरविकास विभाग

१५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**नाहूर ते मुलंड (मुंबई) येथील मार्गावरील नाहूर स्टेशनचा उड्डाणपुल अरुंद असल्याबाबत. श्री. सरदार तारासिंह (मुलुंड) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ३९९९.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : सदर काम प्रस्तावित गोरेगाव व मुलुंड जोड रस्त्याच्या कामात अंतर्भुत करण्याची बाब बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या विधाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर काम प्रस्तावित गोरेगाव-मुलुंड जोड रस्त्याच्या कामात समाविष्ट केलेले आहे. तथापि, सदर उड्डाणपुलाची स्वतंत्रपणे पुनर्बांधणी रेल्वे प्रशासन व मुंबई महानगरपालिका यांनी संयुक्तपणे करण्याचे ठरविलेले आहे. त्याप्रमाणे पुढील प्रक्रिया प्राधान्याने सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

१५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सोलापूर शहरातील जेलच्या क्षमतेबाबत कुमारी प्रणिती शिंदे सोलापूर शहर मध्य वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ४१७५.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस** : याबाबत वस्तुस्थितीदर्शक अहवाल क्षेत्रीय कार्यालयाकडून प्राप्त झाला असून सदर बाब शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सोलापूर जिल्हा कारागृह शहराबाहेर हलविणे या बाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्याबाबत असा निर्णय घेण्यात आला आहे की, गुन्हागारांचे पुनर्वसन व सुधारणा हा कारागृहांच्या स्थापनेमागील उद्देश आहे. कारागृहातील बंद्याना शिक्षा कालावधीमध्ये खटल्यांच्या कामासाठी विविध न्यायालयात ने-आण करणे, त्यांना कायदेविषयक मार्गदर्शन, आरोग्याच्या दृष्टीने रुग्णालय सुविधा, बंद्याच्या नातेवाईकांच्या भेटी इत्यादी सर्व बाबी वेळेवर उपलब्ध करून देणे आवश्यक असते. सबब कारागृह शहराबाहेर नेणे बंदी व कारागृह विभाग या दोहोंच्या दृष्टीने गैरसोय व अडचणीचे आहे. त्यामुळे सोलापुर जिल्हा कारागृह शहराबाहेर हलविणे उचित होणार नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

१५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मौजे कुची (ता. कवठेमहाकांळ, जि. सांगली) येथे मागासवर्गीयांनी दिलेल्या भुखंडावर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सांस्कृतिक भवन बांधण्याकरिता निधी मंजूर करण्याबाबत. सर्वश्री श्रीमती निर्मला गावित (इगतपुरी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २५०.

(३) **आश्वासन.— श्री. राजकुमार बडोले** : स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदाने (लेखाशीर्ष २२२५३६३६) मंजूर करण्याबाबत ची नियमावली निश्चित करण्याची कार्यवाही अंतिम झाल्यानंतर याबाबतच्या प्रस्तावांवर निर्णय घेण्यात येणार आहेत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** शासनाच्या दिनांक १६ डिसेंबर २०१५ च्या शासन निर्णयानुसार ऐतिहासिक व सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्त्वाच्या स्थळांचा विकास करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्याच्या नियमावलीस शासन मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार संबंधितांना कार्यवाही करण्याच्या सूचना सदर शासन निर्णयान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

१५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नाशिक शहरातील अंबड व सातपूर या औद्योगिक वसाहतीमध्ये स्वतंत्र पोलिस ठाणे निर्माण करण्याबाबत. श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९०७.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस** : पोलीस आयुक्त नाशिक यांचे अधिनस्त असलेल्या सातपूर व अंबड पोलीस ठाण्याचे विभाजन करून नवीन चुंचाळे पोलास स्टेशन निर्माण करण्याचे व विविध संवर्गातील ८२ पदे निर्माण करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलाच्या नव्याने निर्माण करावयाच्या पदनिर्मितीच्या पहिल्या टप्प्यात पोलीस आयुक्त, यांच्या अधिपत्याखाली नाशिक शहरासाठी दोन नवीन पोलीस ठाणे निर्माण करण्यात आले असून हद्दनिश्चितीची अधिसूचना निर्गमित करण्यात आली आहे. तसेच पदनिर्मितीच्या उर्वरित टप्प्यात पोलीस महासंचालक, मुंबई यांच्याकडून प्रस्ताव प्रप्त झाल्यावर त्याबाबत विचार करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

१५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव शहरातील पोलीस वसाहत अत्यंत मोडकळीस आल्याबाबत. श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २६३४.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** पोलीस मुख्यालय आवारातील टाईप-२ व टाईप-४ ची निवासस्थाने बांधण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यामध्ये १ लाख नवीन घरे तयार करण्याचा बृहत आराखडा (Master Plan) तयार करण्याबाबत महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ यांना मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिनांक १९ नोव्हेंबर २०१५ च्या बैठकीत निदेश दिले आहेत. त्यानुसार १ लाख घरे बांधण्याचा बृहत आराखडा (Master Plan) तयार करण्याबाबतची कार्यवाही महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ यांचे स्तरावर सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

१५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सावली (जिल्हा चंद्रपूर) येथे उप विभागीय अभियंता, जिल्हा परिषद बांधकाम उप विभाग आणि उप विभागीय अभियंता, जिल्हा सिंचाई उप विभाग हे नवीन कार्यालय सुरू करण्याबाबत. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार (ब्रम्हपुरी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५४६९.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** उर्वरित जिल्हा परिषदेकडून सुधारित प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर नवीन विभाग/उप विभाग व आवश्यक कर्मचारीवृंद निर्माण करण्याचा प्रस्ताव उच्चस्तरीय समितीसमोर ठेवण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

१५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील बेस्ट उपक्रमाच्या ताफ्यातील तब्बल २५ टक्के बवगाड्या गॅरेजमध्ये दुरुस्तीसाठी पडून असल्याबाबत. सर्वश्री कालिदास कोळंबकर (वडाळा) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १८१.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सदर प्रस्तावाच्या मंजुरीनंतर सदर बवगाड्यांच्या दुरुस्तीचे काम त्वरीत करून घेण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सांगाडा दुरुस्तीची गरज असलेल्या बसगाड्यांच्या दुरुस्तीची कामे कंत्राटदाराकडून करून घेण्याच्या कामाची सुरूवात झालेली असून आतापर्यंत ४१ बवगाड्या सांगाडा दुरुस्तीसाठी बेस्ट प्रशासनामार्फत कंत्राटदाराकडे पाठविण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

मृद व जलसंधारण विभाग

१५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—गोंदिया व भंडारा जिल्ह्यातील मालगुजारी तलावाच्या समस्याबाबत. श्री. विजय रहांगडाले (तिरोडा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २२६४.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** होय, केंद्र शासनाकडून उपलब्ध निधीच्या अनुषंगाने तरतूद करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाच्या विदर्भ सधन सिंचन विकास कार्यक्रम अंतर्गत गोंदिया जिल्ह्यातील ११८ कामांचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल मंजूर असून त्यापैकी ८३ कामे पूर्ण झालेली आहेत. तसेच भंडारा

जिल्ह्यातील २२६ कामांचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल मंजूर असून त्यापैकी १३३ कामे पूर्ण झालेली आहेत. केंद्र शासनाकडून विदर्भ सधन सिंचन विकास कार्यक्रम अंतर्गत पर्याप्त निधी उपलब्ध न झाल्यामुळे उर्वरित कामे जलयुक्त शिवार अंतर्गत तसेच माजी मालगुजारी तलावांचे पुनर्जीवन कार्यक्रम अतंर्गत समाविष्ट करण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृहनिर्माण विभाग

१५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—विरार-बोळींज (तालुका वसई) येथील मध्यम उत्पन्न गट योजनेबाबत. सर्वश्री अमिन पटेल (मुंबादेवी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५४०१.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** सदर अभिन्यासास सुधारित मंजुरी प्राप्त झाल्यानंतर तसेच लाभार्थ्यांनी नियमानुसार आवश्यक अधिमूल्याचा भरणा कोकण मंडळाकडे केल्यानंतर भूखंड वितरीत करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विरार-बोळींज येथील अभिन्यासात सुधारणा करून आवश्यक असलेल्या ४३ अतिरिक्त भूखंडाच्या अभिन्यासास वसई-विरार शहर महानगरपालिकेने दिनांक २४ मार्च २०१५ रोजी मान्यात दिली आहे. सदर भूखंडांचे क्षेत्रफळ दर्शक नकाशे कोकण मंडळास प्राप्त झाले आहेत. ४३ अर्जदारांपैकी २७ अर्जदार पात्र झाले असून २ अर्जदार अंतिमतः अपात्र झाले आहेत. ८ अर्जदारांनी कागदपत्रे सादर केलेली नाहीत. ३ अर्जदाराचे अपिल अर्ज विचाराधीन आहेत व ३ अर्जदारांनी कार्यालयात अपिल सादर केलेले नाहीत. भूखंडाची विक्री किंमत निश्चित करण्याची प्रक्रिया कोकण मंडळातर्फे चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

१६० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यात असलेला रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाचे नामकरण करून कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग निर्माण करण्याबाबत. सर्वश्री सदा सरवणकर (माहिम) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ६५७२.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या विभागामार्फत राज्यातील बेरोजगार उमेदवारांचे कौशल्य विकसित करण्यासाठी व त्यांना विविध रोजगाराच्या संधीचा फायदा घेण्यास रोजगारक्षम व स्वयंरोजगारक्षम बनविण्यासाठी विविध उपक्रम हाती घेतले जाणार आहेत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. पंतप्रधान यांच्या "स्कील इंडिया" या संकल्पनेस अनुसरून महाराष्ट्र राज्याने "कुशल महाराष्ट्र, रोजगार महाराष्ट्र" हे ध्येय समोर ठेऊन राज्यातील युवक युवतीचे कौशल्य विकासाद्वारे सक्षमीकरण करून त्यांना अधिक मागणी असलेल्या उद्योग, सेवा व तत्सम क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी विभागामार्फत "प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान" राबविण्याबाबत विभागाने दिनांक २ सप्टेंबर २०१५ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केलेला आहे.

सद्यःस्थितीत औद्योगिक शिक्षणाद्वारे उमेदवारांना प्राप्त होणारे कौशल्य व प्रत्यक्षात औद्योगिक क्षेत्रासाठी आवश्यक असलेले कौशल्य यातील तफावत लक्षात घेऊन कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली असलेल्या महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांनी राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळाच्या मदतीने केलेल्या क्षेत्रीय आणि भौगोलिक बाबींच्या अभ्यासातून रोजगाराची जास्त मागणी असलेली ११ क्षेत्रे आढळून आली आहेत. या क्षेत्रांसह मागणीस वाव असलेल्या इतर क्षेत्रामध्ये कौशल्य प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम हाती घेऊन महाकौशल्य पोर्टलवर नोंदणीकृत लाभार्थींना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या जास्तीत जास्त संधी उपलब्ध करून देण्यात येतील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

१६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कल्याण शहरातील पूर्व भागात मंजूर शिधावाटप कार्यालय सुरू करण्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ६६५१.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :** मुंबई/ठाणे शिधावाटप क्षेत्राकरिता महानगरपालिका क्षेत्रातील कार्यालयांची पुनर्रचना करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नियंत्रक, शिधावाटप यांच्या कार्यक्षेत्रात विधानसभा मतदारसंघनिहाय रचना करण्याच्या प्रस्तावावर कार्यवाही सुरू आहे. त्यात कल्याण (पूर्व) भागाचा समावेश आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

१६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अन्न सुरक्षा कायद्यांतर्गत आयोगाची स्थापना करण्याबाबत. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ६९८७.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :** सचिव (अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली असून राज्य अन्न आयोगाच्या स्थापनेची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्य अन्न आयोग कार्यान्वित होण्याकरिता आवश्यक असलेल्या पदांची निर्मिती करण्याबाबतचा व राज्य अन्न आयोग स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

१६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—दलित पँथरचे संस्थापक, समाजसुधारक कवी पद्मश्री नामदेव ढसाल यांचे स्मारक उभारण्याबाबत. श्री. सुरेश गोरे (खेड, आळंदी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २७६८.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** या अनुषंगाने निर्णय होण्यास काही कालावधी लागेल त्यामुळे स्मारके उभारणी/दुरुस्ती करणे याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आल्यानंतर स्मारकांच्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही करता येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्रे तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषी व पदुम विभाग

१६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील आरे दुग्धशाळेच्या वरळी, कुर्ला व गोरेगाव या तीन डेअ-यांची अवस्था अतिशय दयनीय असल्याबाबत. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ७०७६.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** शासनाने मंजूर केलेल्या सुधारित आकृतीबंधानुसार अतिरिक्त ठरविलेल्या कर्मचा-यांना समवेतन श्रेणीमध्ये विभागांतर्गत सामावून घेण्याची कार्यवाही सुरू असून, अन्य अतिरिक्त कर्मचा-यांना अतिरिक्त संवर्ग कक्षामार्फत सामावून घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासनाने दिनांक ३० ऑगस्ट २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूर केलेल्या दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या सुधारित आकृतीबंधानुसार अतिरिक्त ठरलेल्या कर्मचा-यांची समान पद व समवेतन श्रेणीमध्ये विभागांतर्गत एकूण ६२४ कर्मचा-यांचे समायोजन करण्याबाबतच्या प्रस्तावास शासनाने मान्यता दिलेली आहे. तसेच दुग्धव्यवसाय विभागांतर्गत पदांच्या उपलब्धतेनुसार टप्प्याटप्प्याने समायोजनाची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महिला व बालविकास विभाग

१६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कुळगांव-बदलापूर (तालुका अंबरनाथ, जिल्हा ठाणे) येथील महिला व बालविकास प्रकल्प अधिका-याच्या दहशतीबाबत. सर्वश्री किसन कथोरे (मुरबाड), जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ७२४१.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** चौकशीअंती चौकशी अहवालानुसार कारवाई करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—श्रीमती बागुल, बालविकास प्रकल्प अधिकारी, बदलापूर यांच्या गैरकारभाराची चौकशीकरिता उपआयुक्त महिला व बालविकास, कोकण विभाग, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली चौकशी समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीचा अहवाल प्राप्त झाला असून त्यामध्ये श्रीमती बागुल यांची सद्यःस्थितीत विभागाबाहेर बदली करण्यात यावी तसेच प्रशासकीय कारवाई करणेत यावी. अशी शिफारस करण्यात आली आहे. त्यानुसार श्रीमती बागुल यांची विभागाबाहेर बदली जळगाव येथे करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सामान्य प्रशासन विभाग

१६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई शहर व उपनगरात विशेषतः झोपडपट्टी परिसरात हजारो नागरिक आधारकार्डपासून वंचित असल्याबाबत. सर्वश्री योगेश सागर (चारकोप) व बाळासाहेब थोरात (संगमनेर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८८५३.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** आधारकार्ड नोंदणीकरिता अंगणवाडी व शाळांमध्ये विशेष शिबीर आयोजित केले आहेत व करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आधारकार्ड नोंदणीकरिता अंगणवाडी आणि शाळांमध्ये विशेष शिबिर आयोजित करण्याबाबत मा. मुख्य सचिव यांनी दिनांक १९ जानेवारी २०१५ च्या पत्रान्वये सर्व जिल्हाधिकारी यांना सूचना दिल्या आहेत. त्याचप्रमाणे संचालक (मा.तं.) यांनीही सर्व जिल्हाधिकारी व आयुक्त, महानगगरपालिका यांना दिनांक २७ मार्च २०१५ च्या पत्रान्वये आधारकार्डाची नोंदणी करण्याकरिता सर्व अंगणवाड्यांना साहित्य पुरविण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत.

त्यानुसार आधारकार्ड नोंदणीची प्रक्रिया निरंतर सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

महिला व बालविकास विभाग

१६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सोलापूर जिल्ह्यातील ११२५ अंगणवाड्यांना स्वतःची इमारत नसल्यामुळे त्यांना भाड्याच्या इमारतीमध्ये अंगणवाड्या घ्याव्या लागत असल्याबाबत. कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) व श्री. सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८९३.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** चालू वर्षी सदरचा निधी प्राप्त होताच अंगणवाड्यांच्या इमारती बांधकामे सुरू करण्यात येणार आहेत.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

१६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५, मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील अपंगांच्या अनुदानित शाळांमधील कर्मचा-यांना शासकीय योजनांचा लाभ मिळणेबाबत. श्री. अबु आजमी (मानखुर्द, शिवाजीनगर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९१८२.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** कर्मशाळेतील कर्मचा-यांना सेवानिवृत्ती योजना लागू करण्याबाबतच्या प्रस्तावावर विचार सुरू आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**अपंगांच्या कर्मशाळेमधील कर्मचा-यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना मंजूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव तयार करण्यात आला असून, त्यास शासन मान्यता देण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील शेतक-यांना कृषीपंप पुरविण्याबाबत. श्री. हनुमंत डोळस (माळशिरस) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९२५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** या समित्यांमार्फत पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

१७० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**कोल्हापूर येथे गेल्या अनेक वर्षांपासून आरोग्य विभागाच्या नियंत्रणाखाली असणा-या पाणी गुणवत्ता तपासणी प्रयोगशाळा पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाकडे वर्ग करण्याचा निर्णय. डॉ. सुजित मिणचेकर व श्री. राजेश क्षीरसागर, वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९३२५.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** सदर निधी हस्तांतरित होताच जागेच्या उपलब्धतेनुसार नवीन प्रयोगशाळा सुरू करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**आरोग्य विभागाच्या नियंत्रणाखाली असणा-या पाणी गुणवत्ता तपासणी प्रयोगशाळा पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाकडे वर्ग करण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

१७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**सावर्डे (जिल्हा कोल्हापूर) गावच्या पिण्याच्या पाण्यासाठी उभारण्यात आलेल्या जलकुंभाची झालेली दुरावस्था. डॉ. सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९३२९.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** ग्रामपंचायतीकडून जिल्हा परिषदेकडे अद्याप टाकीच्या निर्लेखनाबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाला नसून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुषंगाने उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सावर्डे ग्रामपंचायतीकडून निर्लेखनाचा प्रस्ताव प्राप्त झाला असून त्यास जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समिती विषय क्रमांक १०, ठराव क्रमांक ११०० व जिल्हा सर्वसाधारण सभा विषय क्रमांक ८ नुसार निर्लेखनाचा प्रस्ताव पारित करून उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत) यांचेमार्फत गट विकास अधिकारी यांचेकडे पुढील कार्यवाहीसाठी दिनांक २२ जून २०१६ रोजी पाठविण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

जलसंपदा विभाग

१७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**हातकणंगले (जिल्हा कोल्हापूर) तालुक्यातील रूई येथील शाहू कालीन बंधा-याचे संरक्षण कठडे, संरक्षण भिंती व पिलर मोडकळीस आल्याबाबत. डॉ. सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) व श्री. राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर-उत्तर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९३३८.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** सन २०१५-१६ मधील उपलब्ध निधीनुसार दुरूस्तीची कामे करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**हातकणंगले (जिल्हा कोल्हापूर) तालुक्यातील रूई येथील शाहूकालीन बंधा-याचे संरक्षक कठडे, संरक्षण भिंती व पिलर इ. ची दुरूस्ती करणे आवश्यक असल्याने दुरूस्तीसाठीचे रु. ३.७२ लक्ष किमतीचे अंदाजपत्रक कार्यकारी अभियंता, कोल्हापूर पाटबंधारे विभाग (उत्तर), कोल्हापूर यांनी विभागीय स्तरावर आर नं. २०९/२०१५-१६ अन्वये मंजूर केले आहे. सदर कामाची तरतूद सन २०१५-१६ च्या मंजूर प्रापणसुचीमध्ये करणेत आलेली आहे. निविदा कार्यवाही पूर्ण झाली असून जून, २०१५ मध्ये कामाचे कार्यारंभ आदेश देणेत आलेले आहेत. कामाची मुदत १२ महिने असून निधी उपलब्धतेनुसार काम पूर्ण करण्याचे नियोजित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांच्या ग्रामीण भागात विद्युतीकरणाच्या पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याबाबत. श्री. वैभव नाईक (कुडाळ) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९३४४.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** केंद्र शासनाच्या दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामज्योती व आयपीडीएस योजनांना प्रशासकीय मंजुरी प्राप्त झाल्यानंतर मंजूर रकमेनुसार तांत्रिकदृष्ट्या प्राधान्यक्रम व आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्यता लक्षात घेऊन सदर मंजूर कामांच्या निविदा प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर सदर कामांना सुरुवात करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषी व पदुम विभाग

१७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**साकोली (जिल्हा भंडारा) मंडळ कृषी कार्यालयांतर्गत सानगडी येथील कृषी सहाय्यकाचे पद रिक्त असल्याबाबत. श्री. राजेश काशीवार, वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९७६५.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सद्य कार्यरत कृषी सहाय्यक मे, २०१५ च्या सार्वत्रिक बदली कालावधीमध्ये बदलीस पात्र असल्याने त्यांचे बदली इतरत्र करून त्यांचेऐवजी दुसरे कृषी सहाय्यकांची नियुक्ती केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**ता. कृ. अ., तालुका साकोली अंतर्गत सानगडी मुख्यालयी कार्यरत असलेले कृषी सहाय्यक मे, २०१५ च्या सार्वत्रिक बदलीस पात्र ठरत असल्याने त्यांची बदली करण्यात आली असून त्यांचेऐवजी दुस-या कृषी सहाय्यकांची साकोली तालुक्यातील सानगरी मुख्यालयी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

१७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**किनवट तालुक्यातील पशुधन विकास अधिका-यांची मंजूर पदे तातडीने भरण्याबाबत. श्री. प्रदिप नाईक (किनवट) व श्री. राहूल मोटे (परांडा) यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९८१८.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदर अधिका-यांना पदस्थापना देताना किनवट व माहूर तालुक्यातील रिक्त पदे भरणेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**राज्यातील पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ संवर्गातील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून शिफारस प्राप्त झालेल्या ३०० उमेदवारांपैकी एकूण २८८ उमेदवारांनी सदर पदावर नियुक्ती स्वीकारण्यास इच्छुकता दर्शविली होती. त्यापैकी ज्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी प्रमाणपत्र व पोलीस तपासणी अहवाल प्राप्त झाला अशा २७८ उमेदवारांना शासन धोरणानुसार चक्रकार पद्धतीने पदस्थापना देण्यात आली आहे. सदर २७८ उमेदवारांपैकी ९ उमेदवारांना किनवट व माहूर तालुक्यात पदस्थापना देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

महसूल व वन विभाग/फ-२

१७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—किनवट येथे उपवन संरक्षक कार्यालयाची स्थापना करण्याची मागणी. श्री. प्रदिप नाईक (किनवट) व श्री. राहूल मोटे (परांडा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ९८२०.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** किनवट येथे उप वनसंरक्षक कार्यालयाची स्थापना करण्याकरिता प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाची तपासणी करून योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—किनवट येथे उपवनसंरक्षक कार्यालयाची स्थापना करण्याबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावर अद्यापही विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

१७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील संजय गांधी निराधार योजनेतून देण्यात येणारे अनुदान हे प्रती लाभार्थी ३००० रुपये करण्याबाबत. श्री. प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १००९९.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** लाभार्थ्यांच्या मासिक अर्थसहाय्यात वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विशेष सहाय्य कार्यक्रमामधील संजय गांधी निराधार अनुदान योजना, श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय अपंग निवृत्तीवेतन योजना व इंदिरा गांधी राष्ट्रीय विधवा निवृत्तीवेतन योजना या योजना अंतर्गतच्या अनुदानामध्ये वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेकरिता सादर करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—चिखली तालुक्यातील मौजे ऊंद्री व पेठ येथील परिसरात विद्युत ग्राहकांची संख्या तसेच वाहिणी रोहित्रांची संख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढल्याबाबत. श्री. राहुल बोंद्रे (चिखली) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १०३८८.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** केंद्र शासनाने प्रस्तावित केलेल्या दिनदयाल उपाध्याय ग्रामज्योती योजनेमध्ये मौजे ऊंद्री व पेठ येथे ३३/११ केव्ही नवीन उप केंद्र समाविष्ट करून प्रस्ताव केंद्र शासनास पाठविण्यात येणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

१७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील निराधार वृद्ध व्यक्तींसाठी श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजना व केंद्र शासनाच्या इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्तीवेतन योजना सुरू केल्याबाबत. श्री. उल्हास पाटील (शिरोळ) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १०६२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** लाभार्थ्यांच्या कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्न मर्यादेमध्ये वाढ करण्याची तसेच मासिक निवृत्ती वेतनामध्ये वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विशेष सहाय्य कार्यक्रमामधील संजय गांधी निराधार अनुदान योजना, श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय अपंग निवृत्तीवेतन योजना व इंदिरा गांधी राष्ट्रीय विधवा निवृत्तीवेतन योजना या योजना अंतर्गतच्या अनुदानामध्ये वाढ तसेच लाभार्थ्यांच्या कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्न मर्यादेमध्ये वाढ करण्याबाबतचे प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेकरिता सादर करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

१८० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे शहरातील घोडबंदर रोड येथील सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे शासकीय विश्रामगृह जागेसह राज्य पर्यटन विकास महामंडळाकडे वर्ग करणेबाबत. श्री. प्रताप सरनाईक (ओवळा-माजिवडा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १०६८२.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** सार्वजनिक बांधकाम विभाग व महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ यांची एस. पी. व्ही. करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे. तद्नंतर अशा प्रकारच्या बाबी संदर्भात यथोचित निर्णय घेतला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यात सौरऊर्जा निर्मितीसाठी राज्याचे सौरऊर्जा धोरण करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन असल्याबाबत. श्री. प्रताप सरनाईक (ओवळा-माजिवडा) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १०६९६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** सौरऊर्जा वीजनिर्मिती प्रकल्प यासह इतर अपारंपरिक ऊर्जा स्रोतांपासून वीज निर्मिती करण्याचे एकत्रित धोरण जाहीर करण्याची कार्यवाही राज्य शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नवीन व नवीकरण अर्थात अपारंपरिक ऊर्जा स्रोतांचे महत्त्व व वाव लक्षात घेऊन अशा पारेषण संलग्न प्रकल्पांना चालना देण्यासाठीचे एकत्रित धोरण शासनाने दिनांक २० जुलै २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये जाहीर केले आहे.

सदर धोरणांतर्गत एकूण १४,४०० मे.वॅ. क्षमतेचे नवीन व नवीकरणीय ऊर्जेपासून वीज निर्मितीचे पारेषण संलग्न प्रकल्प पुढील पाच वर्षांमध्ये आस्थापित करण्याचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

१८२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कोंढवा बु. (जिल्हा पुणे) येथील नागरिकांना हवेली तहसील रेशनिंग कार्यालयाऐवजी पुणे अन्न धान्य वितरण कार्यालयाच्या "ड" परिमंडळामध्ये समाविष्ट करण्याची मागणी. सर्वश्री. योगेश टिळेकर (हडपसर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १०८७३.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :** प्रस्तावाची छाननी पूर्ण झाली असून प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—कोंढवा बु. (जिल्हा पुणे) येथील नागरिकांना हडपसर येथील परिमंडळ कार्यालय "ड" विभाग येथे समाविष्ट करून घेण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

१८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कान्हेफाटा (तालुका मावळ, जिल्हा पुणे) येथील ग्रामीण रुग्णालयाच्या कर्मचारी निवासस्थानाची झालेली दुरवस्था. श्री. संजय (बाळा) भेगडे (मावळ) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक २१७५.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दीपक सावंत :** प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर निधी उपलब्धतेनुसार दुरुस्तीचे काम प्राधान्याने करून घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ग्रामीण रुग्णालयाची मुख्य इमारत व निवासी इमारतीच्या दुरुस्ती कामासाठी रु. ५१.१५ लक्ष इतक्या किंमतीच्या अंदाजपत्रक व आराखड्यांना प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर दुरुस्ती कामास डिसेंबर, २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनात रु. ५.१२ लक्ष इतका निधी मंजूर करण्यात आला आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सदर दुरुस्तीचे काम सुरू करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

१८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील विदर्भ शिक्षक पुरस्कार मिळविणा-या शिक्षकांना सन्मानचिन्ह व दोन वेतनवाढ मिळण्याबाबत. सर्वश्री अमित झनक (रिसोड) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. ४१२४.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सन २००५-०६ ते २०१२-१३ अंतर्गत आदर्श पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना आगाऊ वेतनवाढीसंदर्भात निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

गृह विभाग

१८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मद्य पिऊन वाहन चालविणा-यांची तपासणी करण्यासाठी पुरेसे ब्रेथ ॲनालायझर्स उपलब्ध नसल्याबाबत. श्री. अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर) व श्री. भिमराव धोंडे (आष्टी) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५१९५.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** निविदा प्रक्रिया पुर्ण झाल्यावर व खरेदी झाल्यानंतर संबंधित घटकांना ब्रेथ ॲनालायझर पुरविण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पोलीस महासंचालक कार्यालयाकडून १०० नग ब्रेथ ॲनालायझर खरेदी करण्यासाठी निविदा राबविण्यात आली असून मूळ निविदेत एकच पात्र निविदाकार प्राप्त झाल्याने सदरच्या निविदेला दिनांक २४ सप्टेंबर २०१५ पासून मुदतवाढ क्र. १ देण्यात आली होती. मुदतवाढ क्र. १ मध्ये २ निविदाकार प्राप्त झाले असून त्यांचा तांत्रिक लिफाफा दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१५ रोजी उघडण्यात आला असून निविदाकारांनी प्रस्तावित केलेल्या सॅम्पलचे प्रात्यक्षिक घेण्याकरीता अपर पोलीस महासंचालक, वाहतूक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना निर्देश देण्यात आले आहेत. सदर कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित घटकांना ब्रेथ ॲनालायझरचा पुरवठा करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

१८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—बाणकोट (ता. मंडणगड, जि. रत्नागिरी) या किल्ल्याचे काम निष्कृष्ट झाल्याबाबत. सर्वश्री अमिन पटेल (मुंबा देवी) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ५४०५.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** पुरातत्व संचालनालय जतन दुरुस्तीची अंदाजपत्रके बनवून निधीच्या उपलब्धतेनुसार किल्ल्याची डागडुजी करण्यात येईल, किल्ल्यात एक विहिर आहे. तिची सफाई करून पर्यटकांना पिण्याच्या पाण्याची सोय करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बाणकोट किल्ल्याच्या जतन व दुरस्ती कामाचे अंदाजपत्रक संचालक पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालय मुंबई यांचेकडून शासनास प्राप्त झाल्यानंतर त्यास मान्यता देण्यात येईल. तसेच किल्ल्यावर पर्यटकांसाठी पाण्याची सोय करण्याकरिता तेथील पाण्याच्या टाकीची दुरुस्ती ग्रामपंचायात, बाणकोट यांचेकडून करण्यात येणार असून लवकरच पाणीपुरवठा पुर्ववत करण्यात येणार असल्याचे कार्यकारी अभियंता (ग्रा. पा. पु.) जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांनी अहवालाद्वारे कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

१८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील महाविद्यालये व विद्यापिठांबाबत डॉ. राम ताकवले व त्यागराजन या समित्यांनी शासनास सादर केलेल्या अहवालाबाबत. सर्वश्री छगन भुजबळ (येवला) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ५९२९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अहवाल विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—डॉ. अनिल काकोडकर, डॉ. अरुण निगवेकर आणि डॉ. राम ताकवले यांच्या समितीने केलेल्या शिफारशी व डॉ. कुमुद बंसल यंच्या उप समितीने सुचविलेला कृती आराखडा हा प्रमुख्याने डॉ. अरुण निगवेकर यांनी शिफारस केलेल्या महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियमाची अंमलबजावणी करणे यांच्याशी Interconnected असल्यामुळे शासन स्तरावर महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगर विकास विभाग

१८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई परिसरातील गिरणी कामगारांनी गिरण्यांच्या जागेवर बांधकाम करणे. एमएमआरडीएच्या तयार घरांची लॉटरी काढणे, चार गिरण्यांच्या जमिनींचे एकत्रिकरण इ. मागण्यांसाठी. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा-कळवा) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ७०२१.

(३) **आश्वासन.—प्रकाश महेता :** नगरविकास विभागाच्या अधिसूचना क्र. टीपीबी ४३१२/प्र. क्र. ७/२०१२/नवि-११, दिनांक १७ मार्च २०१५ अन्वये पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पुर्तता कार्यवाही.**—उपाध्यक्ष, म्हाडा यांचेकडून प्राप्त अहवालानुसार म्हाडास प्राप्त एम. एस. टी. सी., मफतलाल मिल, मातुल्य मिल, हिंदुस्थान मिल युनिट अ व ब, व्हिक्टोरीया मिल, हिंदुस्थान मिल (क्राऊन मिल) अशा एकूण ६ गिरण्यांचे छोटे भूखंड मुंबई महानगरपालिकेच्या वेस्टर्न इंडिया मिल येथील मनोरंजन भूखंडाबरोबर अदलाबदल करण्यासाठी सर्व आवश्यक कागदपत्रे दिनांक २१ एप्रिल २०१५ च्या पत्रान्वये बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडे सादर करण्यात आले आहेत. सदरहू ६ गिरण्यांच्या मोबदल्यात मिळणा-या वेस्टर्न इंडीया मिल येथील मुंबई महानगरपालिकेच्या राखीव व मनोरंजन भूखंडावर गिरणी कामगारांसाठी ४२९ सदनिका व २१४ संक्रमण शिबिर सदनिका अशा एकूण ६४६ सदनिका बांधण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगांव, ता. जि. नाशिक येथील मालेगांव शहरामध्ये पावरलुम कारखाना उद्योग मोठ्या प्रमाणात सुरू असून वारंवार वीज खंडीत होत असल्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगांव मध्य) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ७५२५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** केंद्र शासनाची मंजुरी मिळाल्यानंतर वरील कामांना त्वरीत सुरूवात करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

१९० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील माध्यमिक शाळांशी संबंधित सर्वसमावेशक कायदा करण्याचा शासनाने घेतलेला निर्णय. सर्वश्री समीर कुणावार (हिंगणघाट) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८१३९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सुधारणा करणे आवश्यक असलेल्या अधिनियमात बदल करण्याची कार्यवाही शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

मराठी भाषा विभाग

१९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात सर्व ठिकाणी मराठी भाषेचा अंतर्भाव करण्याबाबत. श्री. अतुल भातखळकर (कांदीवली पूर्व) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८३८०.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** तथापि, धोरणाचा मसुदा अंतिम करण्याची कार्यवाही विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भाषा सल्लागार समितीने महाराष्ट्र राज्याचे मराठी भाषा विषयक पुढील २५ वर्षांसाठीचा धोरणाचा मसुदा शासनास सादर केला आहे. सदर अहवाल सर्व विभागांच्या तसेच जनतेच्या अभिप्रायार्थ संकेतस्थळावर प्रसारित करण्यात आला होता. त्यावर प्राप्त झालेले अभिप्राय तसेच या मसुद्यासंदर्भात महाराष्ट्रातील ९ विद्यापीठांमध्ये आयोजित केलेल्या चर्चासत्राद्वारे प्राप्त झालेल्या अभिप्रायावर भाषा सल्लागार समितीने सविस्तर चर्चा करून धोरणाचा मसुदा अंतिम करण्याबाबत शासनाकडून सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्या अनुषंगाने तत्कालीन भाषा सल्लागार समितीच्या बैठकीत विचार विनिमय करण्यात आलेला होता, तथापि, आता दिनांक ५ ऑगस्ट २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये भाषा सल्लागार समिती पुनर्गठीत करण्यात आली असून नवीन समितीकडून धोरणाचा मसुदा अंतिम करण्याचे काम सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

१९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पिंप्री धनगर, (ता. खामगाव, जि. बुलढाणा) येथील मन प्रकल्पातून उपसा सिंचनासाठी ३ डी. पी. सह विद्युत लाईन टाकण्याचे काम तात्काळ सुरू करणेबाबत. श्री. आकाश फुंडकर (खामगांव) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८४८३.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** आवश्यक रक्कमेचा भरणा करून प्रलंबित असलेल्या कृषीपंप अर्जदारांच्या वीज जोडणीच्या कामांकरिता निविदा काढण्यात आल्या असून कार्यादेश देण्यात येवून सदर कामे लवकरच पुर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

जलसंपदा विभाग

१९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मौजे दिवठाणा, ता. खामगांव, जि. बुलडाणा येथील जमीन बाजारभावाप्रमाणे सरळ खरेदी करणेबाबत. श्री. आकाश फुंडकर वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८५०६.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** दिवठाणा येथील जमीन भूसंपादन प्रकरणी जिल्हाधिकारी, बुलडाणा यांचेमार्फत अंतीम निवाडा झाल्यावर संबंधित शेतक-यांना मोबदला अदा करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मौजे दिवठाणा येथील भूसंपादन प्र.क्र.१७/२०१२-१३ प्रकरण, ९८.६९ हे. चा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, बुलडाणा, यांच्याकडे दिनांक ५ ऑक्टोबर २०१२ रोजी सादर करण्यात आलेला असून सदर प्रस्ताव निवाडा स्तरावर आहे. निवाडा पारीत झाल्यावर संबंधितास मोबदला अदा करण्यात येईल. मौजे दिवठाणा येतील शेतक-यांनी जमीनीचा मोबदला नवीन भूसंपादन कायद्यानुसार देण्याबाबत अर्ज दिल्यामुळे त्यावेळी सरळ खरेदीने भूसंपादन करण्यात आलेले नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

१९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**अलिबाग (जि. रायगड) येथील पद्मदुर्ग किल्ल्याची झालेली दुरावस्था. सर्वश्री जयंत पाटील (इस्लामपूर) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ८९५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सदर किल्ल्याच्या जतन व दुरुस्तीचे काम सन २०१५-१६ मध्ये घेण्याचे प्रस्तावित असून हे निधीच्या उपलब्धतेनुसार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**पद्मदुर्ग किल्ला हा राष्ट्रीय संरक्षित स्मारक असून तो भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण महासंचालनालयाच्या अखत्यारीत येतो. अधीक्षक पुरातत्वविद् भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण मंडल कार्यालय, मुबई यांच्यामार्फत सदर किल्ल्याच्या जतन व दुरुस्तीचे काम करण्यात येते. सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात सदर कामाकरिता निधी उपलब्ध न झाल्याने जतन व दुरूस्तीचे काम करण्यात आले नाही. तथापि सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात सदर स्मारकाच्या जतन व दुरूस्ती कामाकरिता निधी उपलब्ध होण्याची शक्यता आहे. त्यानुसार सदर स्मारकाच्या जनत व दुरुस्ती कामाचे अंदाजपत्रक तयार करण्यात येत आहे, असे अधीक्षक पुरातत्वविद् भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण मंडल कार्यालय, मुबई यांनी कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

१९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील ऐतिहासिक गड व किल्ल्यांचे संवर्धन करण्याकरिता महामंडळ स्थापन करण्याच्या मागणीबाबत श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) व इतर वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ९२०२.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** गड किल्ले संवर्धन समितीच्या शिफारशीनूसार जतन व दुरुस्तीची कामे हाती घेण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—गड किल्ले संवर्धन समितीने राज्यातील १६ किल्ल्यांची यादी सुचविली आहे. सदर किल्ल्यांच्या जतन व दुरूस्ती कामाचे अंदाजपत्रक तयार करून शासन मान्यतेस सादर करण्याबाबत संचालक, पुरातत्व यांना दिनांक १५ सप्टेंबर २०१५ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. संचालकांकडून सदर अंदाजपत्रके प्राप्त झाल्यानतर त्यास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याची कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

१९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—कोल्हापूर शहरातील शिवाजी विद्यापीठामध्ये वृत्तपत्रविद्या व संवादशास्त्र आणि एमए मास कम्युनिकेशन या विभागांच्या एकत्रिकरणाच्या कामाबाबत. डॉ. सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) व श्री. राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर) वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ९३१२.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** नियोजीत इमारतीच्या बांधकामासाठी वास्तुविशारद यांच्याकडून प्रारुप आराखडा तयार करण्यात आला असून जागा निश्चित झाल्यानंतर तातडीने बाधकाम सुरू करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी नियोजित इमारतीच्या बांधकामासाठी जागा निश्चित केली असून विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेने वृत्तपत्रविद्या व संवादशास्त्र आणि एम.ए. जनसंज्ञापन अभ्यासक्रमाचा एकत्रित विभाग करण्यास मान्यता दिली आहे. प्रस्तुत इमारतीच्या प्रारुप आराखड्यास विद्यापीठाच्या बांधकाम समितीच्या बैठकीत मंजूरी देण्यात आलेली असून प्रत्यक्ष बांधकाम सुरू करण्यासाठी सदर विषय सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे वर्ग करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल (मदत व पुनर्वसन) विभाग

१९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नगर तालुक्यातील दुष्काळग्रस्त शेतक-यांना अनुदान देण्याबाबत. श्री. शिवाजी कर्डिले (राहुरी), वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्रमांक १०७०९.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सन २०१४ मधील रब्बी हंगामातील बाधित ४५,५९८ शेतक-यांना रुपये २०.६७ कोटी अनुदान देण्यात आले असून उर्वरित बाधितांना द्यावयाच्या अनुदानाची मागणी करण्यात आली आहे. सदर अनुदान प्राप्त झाल्यानंतर वितरित करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नाशिक विभागाकरिता रब्बी हंगाम २०१४-१५ करीता अहमदनगर जिल्ह्याकरिता रुपये २२६९८.६० लक्ष इतके अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे. त्यापैकी तहसीलदार, नगर यांना रुपये ४७४.६६ लक्ष अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले. त्यापैकी रुपये २१६.९१ लक्ष इतके अनुदान ३६४५ बाधित शेतक-यांच्या खात्यावर जमा केले असून, उर्वरित रुपये २५०.०० लक्ष समर्पित करून शिल्लक रुपये ७.७५ लक्ष इतके अनुदान बाधित शेतक-यांच्या खात्यावर जमा करणेची कार्यवाही तहसीलदार नगर यांचेमार्फत सुरू आहे.

रब्बी हंगाम २०१२-१३ करीता नगर जिल्ह्याकरिता आवश्यक असलेल्या रुपये २९.३२ कोटी इतक्या प्रलंबित मागणी पैकी रुपये २०.६७ कोटी इतके अनुदान वितरीत करणेत आले होते. त्यानंतर शासन निर्णय, दिनांक ७ जुलै, २०१५ अन्वये रुपये ४५५१.९९ लक्ष इतका निधी विभागीय आयुक्त नाशिक यांना वितरीत करण्यात आला. त्यामधून अहमदनगर जिल्ह्याची उर्वरित प्रलंबित मागणी रुपये ८.६४ कोटी इतका निधी वितरीत करण्याकरिता तहसीलदार, नगर यांना उपलब्ध करून देण्यात आले होते.

सदर अनुदानापैकी रुपये ४५२.६४ लक्ष इतके अनुदान १०४२९ बाधित शेतक-यांच्या खात्यावर जमा करण्यात आलेले असून, रुपये ३५०.०० लक्ष शासनास समर्पित केले आहेत. ऊर्वरित रुपये ६२.२० लक्ष इतके अनुदान बाधित शेतक-यांच्या खात्यावर जमा करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

१९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागपूर प्रादेशिक मंडळात वर्ग २ व ३ ची पदे रिक्त असल्याबाबत. श्री. बंटी भांगडीया (चिमूर) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक. १११८७.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंदकांत पाटील :** वर्ग-३ च्या पदासाठी उत्तीर्ण उमेदवारांच्या प्रमाणपत्रांची पडताळणी सुरू असून ती पूर्ण झाल्यानंतर नियुक्ती ओदश निर्गमित करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वर्ग-३ च्या पदासाठी उत्तीर्ण उमेदवारांच्या प्रमाणपत्रांची पडताळणी पूर्ण करून अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम परिमंडळ, नागपूर यांचेकडून दिनांक ३ ऑगस्ट २०१५ ते दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१६ या कालावधीत एकूण ८ आदेशान्वये एकूण २८ उमेदवारांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. संबंधित उमेदवारांच्या नियुक्तीचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

१९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—वाशिम जिल्ह्यातील पशुसंवर्धन विभागातील पशुधन विकास अधिकारी यांची रिक्त पदे भरणेबाबत. श्री. अमित झनक (रिसोड) व श्री. राजेंद्र पाटणी (कारंजा) यांचा अताराकिंत प्रश्न क्रमांक. ११५२६.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदर अधिका-यांना पदस्थापना देताना वाशिम जिल्ह्यातील, तालुक्यातील रिक्त पदे भरणेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ संवर्गातील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून शिफारस प्राप्त झालेल्या ३०० उमेदवारांपैकी एकूण २८८ उमेदवारांनी सदर पदावर नियुक्ती स्वीकारण्यास इच्छुकता दर्शविली होती. त्यापैकी ज्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी प्रमाणपत्र व पोलीस तपासणी अहवाल प्राप्त झाला, अशा २७८ उमेदवारांना शासन धोरणानुसार चक्रकार पद्धतीने पदस्थापना देण्यात आली आहे. सदर २७८ उमेदवारांपैकी एकूण १२ उमेदवारांना वाशिम जिल्ह्यात पदस्थापना देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२०० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—डॉ. पंजाबराव देशमुख, कृषि विद्यापीठ, अकोला चे वाशिम येथे शासकीय कृषी महाविद्यालय सुरू करण्याबाबत. श्री अमित झनक (रिसोड) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. ११५२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदरचा आराखडा शासनास प्राप्त झाल्यानंतर याबाबत पुढील कार्यवाही करता येऊ शकेल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

२०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—बुलढाणा जिल्हा परिषदेअंतर्गत सन २०१३-१४ पासून सेवानिवृत्त कर्मचा-यांना १९ पेन्शनच्या लेखाशिर्षांतर्गत रक्कम न मिळाल्याबाबत. श्री. हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक. ११५६६.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** जिल्हा परिषद बुलढाणा यांना निधीच्या उपलब्धतेनुसार उपदान व अंशराशीकरणाच्या प्रदानासाठी अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**निधीच्या उपलब्धतेनुसार उपदान व अशंराशीकरणाच्या प्रदानासाठी अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

२०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**बुलढाणा जिल्ह्यातील ४५० सहकारी संस्था अवसायनात निघाल्याबाबत. श्री. हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्रमांक. ११६००.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** ज्या संस्थांनी Online Registration बाबत कार्यवाही केलेली नाही, त्या संस्था तपासणीअंती अवसायनात घेवून नोंदणी रद्द करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**बुलढाणा जिल्ह्यातील नोंदणीकृत संस्थांपैकी ज्या संस्थांनी Online Registration केलेले नाही व विहित मुदतीत कलम ७९ अन्वये अनिवार्य रिटर्न्स दाखल केलेले नाहीत अशा ७३७ संस्था अवसायनात घेण्यात आलेल्या होत्या.

अवसायनात घेण्यात आलेल्या संस्थांपैकी एकूण ३२४ संस्थांची दिनांक ३१ ऑगस्ट, २०१५ अखेर नोंदणी रद्द करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**विभागीय सचिवांची साक्ष.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

२०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**नवी मुंबई खारघर (ता. पनवेल, जि. रायगड) येथे बारावीच्या परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र नसल्याबाबत. श्री. प्रशांत ठाकूर (पनवेल) वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. ११६४०.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** पुढील फेब्रुवारी-मार्च, २०१६ च्या परीक्षेपासून परीक्षा केंद्र निर्माण करण्याचा प्रस्ताव राज्यमंडळाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**फेब्रुवारी-मार्च, २०१६ मध्ये होणा-या उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परीक्षेपासून इयत्ता १२ वी चे नवीन परीक्षा केंद्र कॉन्व्हेंट ऑफ जीजस ॲण्ड मेरी हायस्कूल ॲण्ड ज्यु. कॉलेज, खारघर येथे सुरू करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. या परीक्षा केंद्राचा क्रमांक २५६४ असा आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

जलसंपदा विभाग

२०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**हिंगोली जिल्ह्याचा सिंचन अनुशेषाबाबत. श्री. तानाजी मुटकुले (हिंगोली) वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. १२९६०.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :** विभाजीत हिंगोली जिल्ह्यातील सिंचन सुविधा वाढविण्याचे दृष्टीने आखलेल्या योजना पुर्णत्वास नेण्यासाठी प्रयत्न केले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—हिंगोली जिल्ह्यातील सिंचन अनुशेष दूर करण्यासाठी मा. राज्यपाल महाराष्ट्र राज्य यांचे निदेशानुसार मा. श्री. बी. वेणुगोपाल रेड्डी, राज्यपालाचे सचिव यांनी पत्र क्र. RB/DB/e-11019(3) (2015)/Additional Directive Hingoli deficit/८८७ दिनांक ९ नोव्हेंबर, २०१७ अन्वये हिंगोली जिल्ह्याचा सिंचन अनुशेष भरून काढण्यासाठी १५१६० हे. अनुशेष मान्य केलेला आहे तसेच अनुशेष भरून काढण्यासाठी एकत्रित आराखडा तयार करण्याबाबत सुचना दिलेल्या आहेत.

जलसंपदा विभाग, जलसंधारण विभाग व जिल्हा परिषद विभाग यांनी एकत्रित एकूण ९४ प्रकल्प कृती आराखड्यात प्रस्तावित केले असून त्याद्वारे एकूण सिंचन २८५७७ हे. प्रस्तावित होते.

मा. राज्यपाल, महोदयांनी मंजूर केलेल्या १५१६० हे. सिंचन अनुशेष निर्मुलनासाठी जलसंपदा विभागामार्फत खालील योजना प्रस्तावित केले आहेत.

(अ) प्रगतीपथावरील योजना नवलगव्हाण, हळदवाडी, अंभेरी, बोराळा सा. त. व पिंपळखुंटा बृ. ल. पा. या पाच योजनामुळे २८९० हे. सिंचन क्षेत्र निर्माण होणार आहे. यापैकी नवलगव्हाण सा. त. चे काम ९०% पूर्ण झालेले आहे. रेल्वे बाधित जमिनीवरील सुरक्षात्मक उपाययोजनेच्या अभावी तलावाची घळभरणी शिल्लक आहे. उर्वरित चार तलावाचे कामास शेतक-यांचा विरोध आहे. तथापि, स्थानिक लोकप्रतिनिधी व प्रशासनामार्फत शेतक-यांचे मन वळवून दोन तलावांची (हळदवाडी, अंभेरी सा. त.) संयुक्त मोजणी प्रगत आहे.

(ब) पाणी उपलब्धता प्राप्त योजना पूर्णा नदीवर प्रस्तावित पोटा, जोडपरळी, पिंपळ गांव कुंटे उ. पा. बंधा-यास व डिग्रस क-हाळे सा. त. या चार योजनास ३२.०६ द.ल.घ. मी. पाणी उपलब्ध झालेले आहे. यामुळे ४६९१ हे. सिंचन क्षेत्र निर्माण आहे. तसेच उ. पा. बंधा-याचे सर्वसाधारण आराखडे व संकल्पन करण्याचे काम मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक यांच्याकडे प्रगत आहे. संकल्पन मंजूर करण्याबाबत आवश्यक पाठपुरावा चालू आहे. तसेच प्रस्तावित सुकळी सा. त. या योजनेसाठी पाणी उपलब्धता प्रस्ताव तयार करण्यात येत असून ९४० हे. सिंचन क्षमता निर्माण होईल. जलसंपदा विभागामार्फत येत्या तीन वर्षामध्ये उपरोक्त योजनामुळे एकूण ८५२१ हे. सिंचन क्षमता निर्माण करण्याचे नियोजित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

अल्पसंख्याक विकास विभाग

२०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील मुस्लिम समाजातील मागासलेल्या व वंचित घटकांच्या सर्वांगिण विकासासाठी आरक्षण लागू करण्याबाबत. श्री. ॲड. वारीस पठाण (भायखळा) वि. स. स. यांचा तारांकीत प्रश्न क्र. १३०४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** कायदेशीर बाबी तपासून आरक्षणाविषयी धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुस्लीम आरक्षणाबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा अंतिम निर्णय प्रलंबित आहे. अंतिम निर्णय झाल्यानंतर त्यामधील कायदेशीर बाबी तपासून आरक्षणाबाबतच्या धोरणात्मक निर्णयाविषयी आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—रेणापूर जि. लातूर १३२ kva सबस्टेशन २२० kva चे करण्याबाबत. श्री. त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) वि. स. स. यांच्या अतारांकीत प्रश्न क्र. १३२९०.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** म्हणजेच सदर उपकेंद्रात क्षमता शिल्लक असून भविष्यात सदर उपकेंद्रावरील वीज भारात वाढ झाल्यास प्रणाली अभ्यासाद्वारे २२० के. व्ही. उपकेंद्राची शक्यता पडताळली जाईल व पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—१३२ के. व्ही. रेणापूर उपकेंद्राची स्थापित क्षमता २×५० एम. व्ही. ए. म्हणजेच १०० एम. व्ही. ए. असून त्यावर ३८ ते ४० एम. व्ही. ए. कमाल वीज भाराची म्हणजेच स्थापित क्षमतेच्या ३८ ते ४० टक्के वीज भाराचीच नोंद झाली आहे. उपकेंद्रावरील वीज भार ८० ते ८५ टक्क्यांच्या पुढे नोंद झाल्यावरच क्षमतावाढ वा अन्य मार्गाने संबंधित भागातील वीज मागणीची पूर्तता करण्याच्यादृष्टीने विचार करण्यात येतो. आगामी काळात अपेक्षित वाढीव भार ८ टक्के प्रतिवर्ष गृहीत धरला तरीही पुढील पाच वर्षात सदर उपकेंद्रावरील वीज भार स्थापित क्षमतेच्या मर्यादेत राहणार आहे. त्यामुळे सद्यःस्थितीत रेणापूर येथे २२० के. व्ही. विज उपकेंद्राची आवश्यकता दिसून येत नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग/ऊर्जा-४

२०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. मा. मंत्री, श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—चंद्रपूर महाऔष्णिक वीज केंद्रातील संच क्र. १ व २ चे नूतनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याबाबात. श्री. नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर) वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. १३५०६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** कोराडी संच क्र. ६ च्या नूतनीकरण व आधुनिकीकरण काम पूर्ण झाल्यानंतर व सदर संचाच्या कामगिरीचा अनुभव घेतल्यानंतर इतर संचांचे नूतनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याबाबत योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीच्या कोराडी संच क्र. ६ च्या नूतनीकरण व आधुनिकिकरणाचे डिझाईन इंजिनिअरींगचे काम पूर्ण होण्याच्या मार्गावर असून कार्यस्थळावरील प्रत्यक्ष संच उभारणीचे काम दिनांक २० जुलै, २०१५ पासून सुरू झाले आहे. तसेच नूतनीकरणाचे काम ऑगस्ट, २०१६ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे. चंद्रपूर औष्णिक वीज केंद्रातील संच क्र. १ व २ च्या नूतनीकरण व आधुनिकीकरणाबाबतचा सविस्तर अहवाल महानिर्मिती कंपनीच्या संचालक मंडळाने मंजूर केला आहे. तथापि कोराडी संच क्र. ६ च्या कामगिरीचा आढावा घेतल्यानंतरच पुढील निर्णय घेण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

कृषी व पदुम विभाग

२०८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—चंद्रपूर जिल्ह्यात कृषि महाविद्यालय स्थापन करण्याबाबत. श्री. नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर), वि. स. स. यांचा अतारांकीत प्रश्न क्र. १३५३०.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदरचा आराखडा शासनस्तरावर अंतिम झाल्यानंतर याबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४)**समितीचा अभिप्राय.**—— आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

जलसंपदा विभाग

२०९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. गिरीष महाजन यांनी दिलेली उत्तर.

(२) **विषय.**—सांगली जिल्ह्यातील वाकुर्डे बुद्रुक उपसा जलसिंचन योजनेचे काम निधी अभावी प्रलंबित असल्याबाबत. श्री. शिवाजीराव नाईक (शिराळा) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १५६३५.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :** योजनेला जादा निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव आवश्यकतेनुसार विचारात घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वाकुर्डे उपसा सिंचन योजनेसाठी सन २०१८-१९ मध्ये अर्थसंकल्पीय तरतूद रु. ३० कोटी व मागील शिल्लक रु. ११.७४ कोटी असा एकूण रु. ४१.७४ कोटी निधी उपलब्ध करून दिला आहे. त्यामधून रेड कालवा व बादेवाडी बिऊर कालव्यांची सुरू असलेली १ ते १० कि. मी. मधील उर्वरित कामे दक्षिण मांड नदीवरील ४ को. प. बंधात्याची कामे तसेच वाकुर्डे योजनेअंतर्गत बंदिस्त नलिकेची कामे करण्याचे नियोजित आहे. वाकुर्डे योजनेसाठी रु. २० कोटीच्या पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव अधिक्षक अभियंता, कोल्हापूर पाटबंधारे मंडळ, कोल्हापूर यांच्याकडून दिनांक ३० मे, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये प्राप्त झाला असून, सदर पूरक मागणीचा प्रस्ताव सद्यःस्थितीत शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग

२१० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. गिरीष महाजन यांनी दिलेली उत्तर.

(२) **विषय.**—चिचघाट उपसा सिंचन योजनेच्या (ता. कुही, जि. नागपूर) कामाला प्रशासकीय मान्यतेबाबत. श्री. सुधीर पारवे (उमरेड) वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १५६७५.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :** सदर मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर योजनेचे प्रत्यक्ष काम हाती घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांच्या दिनांक २५ मार्च, २००८ च्या पत्रान्वये प्रकल्पास वन विभागाची अंतिम मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर मजनिप्रा कलम-११(च) अंतर्गत प्रकल्पाचे अद्यावत किंमतीसह मंजुरी घेणे क्रमप्राप्त होते. त्या अनुषंगाने विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या दिनांक २२ जून, २०१५ च्या पत्रान्वये प्रकल्पाचे अद्यावत किंमतीसह मजनिप्रा कलम-११(च) चे अंतिम मंजुरीकरिता प्रस्ताव मजनिप्रा यांना सादर करण्यात आलेला होता. तथापि मजनिप्रा, मुंबई यांचे पत्र दिनांक ३ जुलै, २०१५ अन्वये मुद्दे उपस्थित करून प्रस्ताव परत करण्यात आलेला आहे. सदर पत्रात योजनेस पर्यावरण मान्यता मिळविणे, मा. राज्यपाल महोदयांचे आर्थिक वर्ष २०१५-१६ चे निदेशातील परिच्छेद-१७ मधील सूचनांनुसार राज्य शासनाची निधी उपलब्धतेबाबत हमी घेणे व गोदावरी खो-याचे जल आराखड्यास राज्य जल परिषदेची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर मजनिप्रा कायदा कलम-११(च) अंतर्गत अंतिम मान्यतेचा प्रस्ताव सादर करण्याचे निर्देशित आहे.

वर नमूद केलेल्या मुद्यांची पूर्तता करण्याची कार्यवाही महामंडळ स्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

चिचघाट उसिंयोच्या परिगणकास स्थायी समितीची मान्यता दिनांक २८ एप्रिल, २०१५ रोजी प्राप्त झालेली आहे. त्यास अनुसरुन आवश्यक वैधानिक बाबींची पूर्तता झालेनंतर व निधी उपलब्धतेनुसार काम हाती घेण्याबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग

२११ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ४, दिनांक १६ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. गिरीष महाजन यांनी दिलेली उत्तर.

(२) **विषय.**—कृष्णा-कोयना सिंचन प्रकल्पाच्या खंडेराजुरी येथील शाखा कालव्यावरील सी. डी. वर्कबाबत. श्री. डॉ. सुरेश (भाऊ) खाडे, वि. स. स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४०९७.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :** पूलांपैकी ५ पूर्ण आहेत ३ कामांची निविदा प्रक्रिया चालू आहे. निविदा प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार सदर ३ कामे पूर्ण करण्यात येतील. निधीच्या उपलब्धतेनुसार उर्वरित कामे पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—खंडेराजूरी कालव्यावरील ३ पूलांच्या निविदांची प्रक्रिया अंतिम करण्यात आली असून संबंधित ठेकेदारांना कार्यारंभ आदेश निर्गमित केले आहेत. निधीच्या उपलब्धतेनुसार कामे पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग/जसंअ

२१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—जळगांव जिल्ह्यातील तापी नदीत मेगा रिजार्च स्किम बाबत श्री. हरीभाऊ जावळे (रावेर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४३८१.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** निधी उपलब्धतेनुसार सदर योजनेच्या उर्वरीत सर्वेक्षणाचे काम हाती घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासनाने महाकाय पुनर्भरण योजनेच्या सर्व्हेक्षणा व अन्वेषणाच्या कामास दिनांक १२ मे, २०१५ रोजी रु. २१.९३ कोटी किंमतीस सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे.

सुधारित प्रशासकीय मान्यतेनुसार Hydrogeological Survey तसेच Remote Sensing & GIS Study चे काम Maharashtra Remote Sensing Application Centre, Nagpur & M.P. Council of Science & Technology Bhopal या यंत्रणांमार्फत करणेबाबत कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

२१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई शहरातील गोरेगाव उपनगरातील चित्रनगरीचा पुनर्विकास करण्याच्या प्रस्तावाबाबत. श्री. अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४४५४.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** ही प्रक्रिया पूर्ण होताच पायाभूत सुविधा समितीच्या मान्यतेसाठी लवकरच प्रस्ताव सादर होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—कार्यवाही अद्याप सुरू आहे. महसूल व वन विभाग, नगरविकास विभागाचे अभिप्राय अदयाप प्रतिक्षाधीन आहेत. तद्नंतर प्रस्ताव पायाभूत सुविधा समितीच्या मान्यतेसाठी सादर होईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषी व पदुम विभाग

२१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—डोंगरधाव मोहाडी (जि.भंडारा) येथे कृषी विभागाची पडीत शेतजमीन असल्याची व त्या जमिनीवर शासकीय कृषि महाविद्यालय स्थापनेची केलेली मागणी. श्री. चरण वाघमारे (तुमसर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४५१३.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदरचा आराखडा शासनास प्राप्त झाल्यानंतर याबाबत पुढील कार्यवाही करता येऊ शकेल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

२१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लोळाणे ते आलतुर (ता. शाहुवाडी, जि. कोल्हापूर) येथील कडवी नदीवर पूल बांधण्याबाबत. श्री. सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४७९३.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** प्रश्नाधीन पुलाचे काम निकष मंजूर व निधी उपलब्धतेच्या अधीन राहून हाती घेण्याचा प्रयत्न राहील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रश्नाधीन पूल इजिमा क्र. ३ या जिल्हास्तरीय रस्त्यावरील असल्यामुळे प्रस्तुत पुलाचे काम नाबार्ड कर्ज सहाय्य योजनेंतर्गत मंजुरी व निधीच्या उपलब्धतेच्या अधीन राहून हाती घेण्याचा प्रयत्न राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग/सां.का.३

२१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पन्हाळगड (जि. कोल्हापूर) किल्ल्यांच्या हद्दीतील घरदुरुस्ती व नवीन इमारत बांधकाम करण्याच्या परवान्याबाबत. श्री. सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहुवाडी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १४७९७.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** विहीत वेळेत दाखले मिळण्याकरीता आवश्यकता भासल्यास पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालयामार्फत पाठपुरावा करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पन्हाळा किल्ला परिसरात बांधकाम करण्याकरिता ना हरकत प्रमाणपत्र लवकरात लवकर उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक पावले उचलण्याबाबत उपसंचालक पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालय यांनी दिनांक च्या पत्रान्वये १२ फेब्रुवारी, २०१६ महाराष्ट्र, सक्षम प्राधिकारी, राज्य क्षेत्रिय निदेशक, भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण, सायन पश्चिम क्षेत्र मुंबई सायन किल्ला यांना विनंती केली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ४, दिनांक १६ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—अंभोरा शिवार, देऊळगाव राजा, जि. बुलढाणा येथे १३२ के.व्ही. सबस्टेशनबाबत. सर्वश्री श्री. डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) व श्री. डॉ. संजय रायमुलकर (मेहकर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १५२१७.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—उपकेंद्र व वाहिनी उभारण्याचे काम लवकरात लवकर पूर्ण करून डिसेंबर, २०१५ पर्यंत कार्यान्वित करण्याचे शासनाचे प्रयत्न आहेत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अंभोरा शिवार, देऊळगाव राजा या १३२ के.व्ही. उपकेंद्राची स्थापत्य कामे ९५% व अभियांत्रिकी कामे ९२% पूर्ण झाली आहेत. तसेच दुसरबीड-देऊळगाव राजा या १३२ के.व्ही. वाहिनीच्या कामातील ९८ मनो-यांपैकी ५७ मनोरे पायाभरणी व १४ मनोरा उभारणीची कामे पूर्ण झाली आहेत.

सबब, सदरहू उपकेंद्र व वाहिनीची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नियोजन विभाग

२१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—लाखांदूर तालुक्यातील (जि. भंडारा) महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत अल्पभूधारक कोरडवाहू शेतक-यांच्या सिंचन विहिरींच्या प्रलंबित प्रस्तावाबाबत श्री. राजेश काशीवार (साकोली), वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. २१५०३.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे-पालवे :**—ग्रामपंचायतीकडून परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर शासनाच्या विहीत अटी व शर्तीच्या अधीन राहून विहिरींच्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरी देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पंचायत समिती, लाखांदूर येथील प्रलंबित एकूण २८५ विहिरींचे प्रस्ताव ग्रामपंचायतीकडे त्रुटी पुर्ततेसाठी पाठविण्यात आले. त्यापैकी २११ प्रस्ताव हे पाणलोट क्षेत्राअंतर्गत येत असल्याने व ११ प्रस्ताव एकत्र गट नसल्यामुळे तसेच जमीन जास्त असल्यामुळे नाकारण्यात आले. उर्वरित एकूण ६३ प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरी देण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

मृद व जलसंधारण विभाग

२१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५. मा. मंत्री, श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडून पन्हाळा तालुक्यात राबविण्यात आलेल्या हरियाली प्रकल्पात झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत श्री. सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. २३२३२.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :**—तसेच सदर योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये तांत्रिक सहाय्य व अन्य पर्यवेक्षीय जबाबदारी पार पाडणा-या यंत्रणाचा गैरव्यवहारामध्ये सहभाग अथवा पर्यवेक्षीय पडताळणीनंतर त्यांचेवर नियमानुसार कारवाई प्रस्तावित करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा कोल्हापूर यांनी सदर प्रकरणी संनियंत्रण व पर्यवेक्षीय जबाबदारी पार पाडणा-या अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडून खुलासे मागवून प्राप्त खुलाशाच्या अनुषंगाने हरियाली प्रकल्पात झालेल्या गैरव्यवहाराबाबतच्या खातेनिहाय चौकशीचा प्रस्ताव विभागीय कृषि सह संचालक, कोल्हापूर यांच्याकडे पाठविला आहे.

विभागीय कृषि सह संचालक, कोल्हापूर यांनी दिनांक १४ फेब्रुवारी २०१९ रोजीच्या पत्रान्वये सदर खातेनिहाय चौकशीचा प्रस्ताव पुढील कार्यवाहीसाठी आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचेकडे सादर केला आहे. त्यानुसार कृषि आयुक्तालयामार्फत पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

२२० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील कामगारांना आरोग्य सुविधा पुरविणा-या राज्य कामगार विमा रुग्णालयांच्या संचालनासाठी स्वतंत्र मंडळ स्थापन करण्याबाबत सर्वश्री श्री. डॉ. पंतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १६४३०.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** सर्व संबंधित विभागाने अभिप्राय घेण्यात येत असून या प्रकरणी लवकरच निर्णय अपेक्षित आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नियोजन विभाग (रोहयो प्रभाग)

२२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे, यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.**—पालघर जिल्ह्यातील डहाणू, विक्रमगड, जव्हारच्या आदिवासी बहुल भागात महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेंतर्गत झालेला गैरव्यवहार. सर्वश्री नसीम खान (चांदिवली) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १७५८४.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** १ कृषी सहाय्यक यांना सेवेतून निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच १ वनरक्षक व १ वनपाल यांची विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे. या चौकशीमध्ये दोषी आढळून आल्यास त्यांचे विरुद्ध कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत पालघर जिल्ह्यातील जव्हार तालुक्यामधील मौजे पिंपळशेत व आकरे यामधील वन विभागामार्फत तुटक समतल चरांचे कामामध्ये अनियमितता आढळून आली असल्याने त्यास जबाबदार असलेले १ वनरक्षक व १ वनपाल यांची विभागीय चौकशी करण्याकरिता विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांनी दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१९ च्या ज्ञापनान्वये दोषारोप पत्रे परिशिष्ट १

ते ४ सह बजावण्यात आली. तसेच त्यांची विभागीय चौकशी करण्यासाठी विभागीय आयुक्त यांनी त्यांच्या दिनांक ४ मार्च, २०२० च्या आदेशान्वये प्रादेशिक विभागीय चौकशी अधिकारी व सादरकर्ता अधिकारी यांची नेमणूक करून महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ मधील नियम ८ नुसार विभागीय चौकशी सुरू करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वने विभाग

२२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मौजे फुलसावंगी (ता. महागाव, जि. यवतमाळ) येथील जंगलातून होत असलेली अवैध सागवान वृक्षतोड सर्वश्री मदन येरावार (यवतमाळ) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २४५७४.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** सदर प्रकरणी ९ आरोपींना अटक करण्यात आली. तसेच मुख्य आरोपीने अटकपूर्व जामीन मिळविला आहे. चौकशी सुरू असून पूर्ण झाल्यानंतर दोषारोपपत्र न्यायालयात दाखल करणेत येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महागाव वनपरिक्षेत्रातील फुलसावंगी वर्तुळाच्या बोरगाव बिटामध्ये साग वृक्षांच्या अवैध तोड प्रकरणी ९ आरोपींना अटक करण्यात आली असून प्रकरणातील मुख्य आरोपी श्री. मोहम्मद अबरार मोहम्मद वाहेद, रा. निजामाबाद आंध्रप्रदेश याने अटकपूर्व जामीन मिळविला आहे. सदर आरोपी योग्य ते सहकार्य करीत नसल्याने त्याचा अटकपूर्व जामीन रद्द करण्याकरिता मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ नागपूर येथे विनंती अर्ज दाखल केला आहे. तसेच सदर प्रकरणातील सह आरोपी शे. अली शे. मुस्तफा रा. मुलतान चिखली (किनवट), जि. नांदेड याला पकडून ताब्यात देण्यासाठी सहकार्य करण्याकरिता पोलीस स्टेशन, किनवट यांना विनंती केली आहे. सदर प्रकरणाची चौकशी सुरू असून ती पूर्ण झाल्यावर दोषारोपपत्र न्यायालयात दाखल करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

२२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील परिचारिकांना संसर्गजन्य आजाराची लागण होऊ नये यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही. श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१३७७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अभिप्रेत अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर उचित कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

जलसंपदा विभाग

२२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ब्रम्हपुरी आणि सिंदेवाही (जि. चंद्रपूर) या तालुक्याच्या परिसरात गोसीखुर्द प्रकल्पाच्या कालव्याचे बांधकाम मोठ्या प्रमाणात सुरू असल्यामुळे या बांधकामासाठी करण्यात येणा-या जड वाहनांच्या वाहतुकीमुळे रस्ते क्षतीग्रस्त झाल्याबाबत. श्री. विजय वडेट्टिवार (ब्रम्हपुरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६६६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** या अहवालाच्या आधारे प्रस्ताव विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या नियामक मंडळात विचारार्थ ठेवण्यात येईल. नियामक मंडळाचे निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांच्या नियामक मंडळाची दिनांक ३ डिसेंबर, २०१५ रोजी झालेल्या ६१ व्या बैठकीमधील विषय क्र. ६ नुसार, गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाचे उजव्या

कालव्याच्या, जलसंपदा विभागाने बांधलेल्या १९ पुलांच्या बांधकामावरील क्षतीग्रस्त पोच रस्त्यांची दुरुस्ती व डांबरीकरण करण्याच्या खर्चास मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

जलसंपदा विभाग

२२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाड्यातील १२९ सिंचन प्रकल्प निधी अभावी अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत. श्री. अर्जुन खोतकर (जालना) व डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५७६९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विजय शिवतारे :** सन्माननीय सदस्यांनी ज्या रिपोर्टसंबंधी उल्लेख केला, त्याबाबत संपूर्ण माहिती घेतली जाईल. तसेच त्या काळात सूत्रानुसार अलोकेशन झाले नसल्यास त्याबाबत चौकशी करून सर्व पैसे परत दिले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मराठवाड्यातील प्रकल्प पूर्ण करणेसाठी शासन गांभिर्याने प्रयत्न करीत आहे. राज्यपालांच्या सुत्रानुसार निधीचे वाटप करणेत येत आहे. मराठवाड्यास सुत्रानुसार निधी देणेत आला आहे. याबाबत CAG किंवा MWRRA चा रिपोर्ट नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

२२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाड्यातील १२९ सिंचन प्रकल्प निधी अभावी अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत. श्री. अर्जुन खोतकर (जानला) व डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५७६९.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** या बाबतीत निश्चितपणे विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१६ पासून AIBP या योजनेचा अंतर्भाव PMKSY या योजनेत करणेत आला आहे. केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २६ जुलै, २०१६ च्या बैठकीतील टिपण्णीनुसार संपूर्ण देशातील AIBP अंतर्गत बांधकामाधीन ९९ प्रकल्प पूर्ण करणेचा निर्णय केंद्र शासनाने घेतला आहे. या सर्व प्रकल्पांचा समावेश PMKSY मध्ये करणेत आला आहे.

केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार सध्या PMKSY योजनेत नवीन प्रकल्प अंतर्भूत करणेत येणार नाही. भविष्यात केंद्र शासनाने नवीन प्रकल्प अंतर्भुत करण्याचा निर्णय घेतल्यास निळवंडे प्रकल्पाचा समावेश करणेसाठी प्रयत्न करणेत येतील.

निळवंडे प्रकल्पास राज्य शासनाने दिनांक २५ जून, २०१७ रोजी सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. निळवंडे प्रकल्पाचा प्रकल्प अहवाल केंद्रीय जल आयोगाच्या नवी दिल्ली कार्यलयास सादर करणेत आला आहे. राज्य शासनातर्फ राज्य वित्तीय मान्यता पत्र (Sate Finance Clearance) दिनांक २५ ऑक्टोबर २०१७ रोजी केंद्रास पाठविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

२२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाड्यातील १२९ सिंचन प्रकल्प निधी अभावी अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत. श्री. अर्जुन खोतकर (जानला) व डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५७६९.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** या प्रश्नासंबंधी शासन अतिशय गंभीर आहे. या प्रश्नासंबंधी लवकरात लवकर कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—निळवंडे प्रकल्पास राज्य शासनाने दिनांक २१ जून, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. राज्य शासनातर्फे राज्य वित्तिय मान्यता (State Finance Clearance) दिनांक २४ ऑक्टोबर २०१७ रोजी केंद्रास कळविणेत आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

जलसंपदा विभाग

२२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाड्यातील १२९ सिंचन प्रकल्प निधी अभावी अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत. श्री. अर्जुन खोतकर (जालना) व डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५७६९.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** त्या मराठवाड्यातील १५ प्रकल्प असे आहेत की, ते या वर्षी पूर्ण करण्यात येतील. पुढच्या वर्षी अजून काही प्रकल्प घेण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१५-१६ या वर्षात पूर्ण करणेत आलेले प्रकल्प.

(१) सीना मेहकरी उपसा सिंचन योजना, जि. बीड. (२) नवलगव्हाण, जि. हिंगोली. (३) सारणीसांगवी, जि. बीड. (४) सीना कोळेगाव प्रकल्प, जि. उस्मानाबाद.

सन २०१६-१७ या वर्षात पूर्ण करणेत आलेले प्रकल्प.

(१) उस्वद देवठाणा, जि. जालना. (२) अंबा, जि. जालना. (३) वाघाळा, जि. जालना. (४) उगीलेवाडी, जि. लातूर. (५) धोंडी हिप्परगा, जि. लातूर. (६) रायगव्हाण फिडर कालवा, जि. लातूर, अशा त-हेने मराठवाड्यातील १० प्रकल्प गेल्या २ वर्षांत पूर्ण करणेत आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाड्यातील १२९ सिंचन प्रकल्प निधी अभावी अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत. श्री. अर्जुन खोतकर (जालना) व डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५७६९.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** यातून राज्यातील शेती, कारखानदारी व पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न कायमस्वरुपी मार्गी लागावा यासाठी शासन लवकरात लवकर निर्णय घेणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जलसंपदा विभागत दिनांक १ एप्रिल, २०१६ रोजी ३७६ प्रकल्प बांधकामाधीन आहेत. हे सर्व प्रकल्प पुर्ण होण्यासाठी रु. ८४,००० कोटी एवढ्या निधीची आवश्यकता आहे. सध्या राज्याच्या अर्थसंकल्पातून दरवर्षी जलसंपदा विभागस रु. ७००० कोटी मिळतात. मात्र भाववाढीमुळे कामांची उर्वरित किंमत दरवर्षी वाढत जाते. त्यातून मार्ग काढण्यासाठी जलसंपदा विभागाने वेगवेगळे प्रयत्न केले. ते खालीलप्रमाणे आहेत.

१. प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजनेंतर्गत समाविष्ट २६ प्रकल्पांना केंद्र शासनातर्फे रु. ३८३० कोटी एवढे केंद्रीय अर्थ सहाय्य पुढील ३ वर्षात मिळणार आहे. या व्यतिरिक्त रु. १२,७७३ कोटी एवढा निधी नाबार्डकडून कर्ज रुपात प्राप्त होणार आहे. अशा त-हेने २६ प्रकल्पासाठी राज्यस १६,६०३ कोटी एवढा निधी डिसेंबर, २०१९ पर्यंत मिळणार आहे.

२. राज्य शासनाने मराठवाड्यातील व विदर्भाच्या आत्महत्याग्रस्त जिल्ह्यातील प्रकल्प पुणे करण्यासाठी पॅकेज स्वरूपात केंद्र शासनाकडे रु. ७,१८७ कोटी एवढ्या निधीची मागणी केली आहे.

३. राज्य शासनाने विदर्भ व मराठवाडा सोडुन कायमस्वरूपी अवर्षणग्रस्त भागातील ७ प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी पॅकेजच्या स्वरूपात पुढील ३ वर्षांत रु. ३,५०० कोटी एवढ्या निधीची मागणी केंद्राकडे केली आहे.

४. नाबार्डकडून राज्य शासनाला रु. १००० कोटी एवढे कर्ज मिळण्यासाठी प्रस्तावित आहे. सदर निधी जलसंपदा विभागातील प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी वापरण्यात येईल.

वरील विवेचनावरून असे स्पष्ट होते की, वेगवेगळ्या मार्गाने निधी मिळवून प्रकल्प पूर्ण करण्याचे प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

मृद व जलसंधारण विभाग

२३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कोल्हापूर जिल्ह्यात पाणलोट विकास कामांमध्ये ३० कोटी रुपयांचा झालेला गैरव्यवहार. श्री. प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २१४८७.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :—** "सदर अहवालात जर कोणी दोषी आढळले तर त्यांच्यावर सक्त कारवाई करण्यात येईल, हे मी सार्वभौम सभागृहाला आश्वासन देत आहे."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—तत्कालीन तालुका कृषि अधिकारी, गडहिंग्लज यांच्याकडून, वसूलपात्र रक्कम रुपये २००००/- पावती क्र. ३८९३१६० दिनांक ४ जुलै, २०१६ अन्वये वसूल करण्यात आली आहे. तसेच कोल्हापूर जिल्ह्यातील ४७ अधिकारी/कर्मचारी यांचेवर काम करीत असताना कर्तव्यात कसूर झालेबाबत ज्ञापनाद्वारे त्यांचे सेवापुस्तकात लाल शाईने नोंद घेणेत आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

२३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात संकेतस्थळाच्या माध्यमातून करण्यात येणा-या ऑनलाईन औषध विक्री बाबत. डॉ. मिलिंद माने वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** देशांतर्गत होत असलेल्या विक्रीसंबंधी अलीकडच्या काळात कायद्यामध्ये ज्या त्रुटी निदर्शनास आल्या होत्या, त्या दुरुस्त करण्याकरिता राज्य सरकारला काही अधिकार आहेत, सदर अधिकार वापरून कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र राज्यात ऑनलाईन संकेतस्थळाच्या माध्यमातून होणा-या औषध पुरवठ्याच्या घटना शोधून त्यावर अन्न औषध प्रशासनाने कारवाई केली आहे व या बाबतचा अहवाल औषध नियंत्रक, भारत सरकार यांना सादर केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

२३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात संकेतस्थळाच्या माध्यमातून करण्यात येणा-या ऑनलाईन औषध विक्रीबाबत. डॉ. मिलिंद माने वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** अध्यक्ष महोदय, या सूचना चांगल्या आहेत, या सूचनांचा सरकार निश्चित विचार करेल. ऑनलाईन औषधे घेऊ नये. अशाप्रकारे राज्य सरकारच्या माध्यमातून जाहिराती दिल्या जातील व माध्यमाद्वारे विनंती केली जाईल. याबाबत हाय पॉवर कमिटी आहे. आताही अशाप्रकारच्या समित्या राज्य सरकारकडे अस्तित्वात आहेत, त्या बळकट करण्याचा सरकार प्रयत्न करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संकेतस्थाळाच्या माध्यमातून औषध विक्रीबाबत अन्न व औषध प्रशासनामार्फत प्राप्त तक्रारींच्या अनुषंगाने करण्यात आलेल्या कारवाईची व्यापक प्रसिद्धी प्रसारमाध्यमातून करण्यात आलेली आहे. त्याद्वारे जनसामान्यांना अशाप्रकारे इंटरनेटद्वारे औषध खरेदी/विक्री करणे बेकायदेशीर आहे असा संदेश दिला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

जलसंपदा विभाग

२३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मेरी अंतर्गत धरण सुरक्षा विषयक विभागाने राज्यातील १२२६ प्रकल्पांची पाहणी केली असता साधारणपणे ४०० धरणामध्ये गंभीर त्रुटी आढळून येणे. श्री. सुभाष पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विजय शिवतारे :** धरणासाठी जो निधी दिला जातो, त्यातून धरणाच्या सुरक्षिततेसाठी आवश्यक असणा-या निधीसाठी अभ्यास केला जाईल. यापुढील काळात विशेष प्रसासकीय मान्यता घेऊन दुरुस्तीच्या कामांसाठी निधी दिला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संवर्ग-१ च्या त्रुटी असलेल्या ३ धरणांच्या ६ त्रुटींपैकी एका धरणाच्या २ त्रुटीचे निराकरण करण्यात आलेले आहेत.

संवर्ग-२ च्या त्रुटी असलेल्या ४०२ धरणांच्या १२३७ त्रुटींपैकी ८३ धरणाच्या त्रुटी पूर्णपणे दूर करण्यात आल्या आहेत.

दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आले असून महामंडळ स्तरावर पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यामुळे धरण दुरूस्तीच्या कामासाठी निधीची अडचण राहणार नाही. त्यानुसार क्षेत्रिय स्तरावर उर्वरित त्रुटींची पूर्तता करण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मेरी अंतर्गत धरण सुरक्षा विषयक विभागाने राज्यातील १२२६ प्रकल्पांची पाहणी केली असता साधारणपणे ४०० धरणांमध्ये गंभीर त्रुटी आढळून येणे. श्री. सुभाष पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरिष महाजन :** परंतु भविष्यात निधी उपलब्ध करून दिला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संवर्ग - १ च्या त्रुटी असलेल्या ३ धरणांच्या ६ त्रुटींपैकी एका धरणातील दोन त्रुटींचे निराकरण करण्यात आलेले आहेत.

संवर्ग - २ च्या त्रुटी असलेल्या ४०२ धरणांच्या १२३७ त्रुटींपैकी ८३ धरणांच्या त्रुटी पूर्णपणे दूर करण्यात आल्या आहेत.

दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आले असून पाणीपट्टीची रक्कम महामंडळ प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यामुळे धरण दुरूस्तीच्या कामांना यापुढे निधीची अडचण राहणार नाही. त्यानुसार क्षेत्रिय स्तरावर ३१९ धरणांच्या ९१२ त्रुटींची पुर्तता करण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ५, दिनांक १७ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मेरी अंतर्गत धरण सुरक्षा विषयक विभागाने राज्यातील १२२६ प्रकल्पांची पाहणी केली असता साधारणपणे ४०० धरणांमध्ये गंभीर त्रुटी आढळून येणे. श्री. सुभाष पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** अध्यक्ष महोदय, ज्या धरणांची तातडीची आवश्यकता आहे त्यांना निधी उपलब्ध करून दिला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आले असून पाणीपट्टीची रक्कम महामंडळ स्तरावर प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यामुळे धरण दुरूस्तीच्या कामासाठी निधीची अडचण राहणार नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—वीजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे वीजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—कोराडी संच क्र. ६ चे नुतनीकरण व आधुनिकीकरण पूर्ण झाल्यानंतर व सदर संचाच्या कामगिरीच्या अहवालाची पडताळणी केल्यानंतर इतर संचांचे आधुनिकीकरण व नुतनीकरण करण्याबाबत योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीच्या कोराडी संच क्र. ६ च्या नुतनीकरण व आधुनिकिकीकरणाचे डिझाईन इंजिनिअरींगचे काम पूर्ण होण्याच्या मार्गावर असून कार्यस्थळावरील प्रत्यक्ष संच उभारणीचे काम दिनांक २० जुलै २०१५ पासून सुरू झाले आहे. तसेच नुतनीकरणाचे काम ऑगस्ट, २०१६ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे. चंद्रपूर औष्णिक वीज केंद्रातील संच क्र. १ व २ च्या नुतनीकरण व आधुनिकीकरणाबाबतचा सविस्तर अहवाल महानिर्मिती कंपनीच्या संचालक मंडळाने मंजूर केला आहे. तथापि कोराडी संच क्र. ६ च्या कामगिरीचा आढावा घेतल्यानंतरच पुढील निर्णय घेण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

२३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—कायदा व सुव्यवस्थेच्या परिस्थिती संदर्भात. सर्वश्री. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांची स्थगन प्रस्तावाची सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :**—आमदार, पत्रकार यांवर हल्ला होत असेल तर या बाबत शासन माहिती घेईल व ताबडतोब चौकशी करण्यात येईल. या संदर्भात जे कोणी दोषी आढळून येतील, त्यांच्यावर कारवाई केली जाईल. राज्यामध्ये अशा प्रकारे हल्ले होता कामा नये. यासाठी काही कायदा करण्याची किंवा कठोर कारवाई करणे आवश्यक असल्यास ते केले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पत्रकारितेमुळे पोलीस संरक्षण देणे आवश्यक आहे त्या प्रकरणांमध्ये संबंधित पत्रकारांना प्राधान्याने संरक्षण देण्याबाबत पोलीस महासंचालक कार्यालयाने दिनांक २८ फेब्रुवारी २०११ रोजी परिपत्रक निर्गमित करण्यात आलेले आहे. तसेच, पत्रकारांवरील हल्ले रोखण्यासाठी प्रस्तावित असलेल्या कायद्याचा मसुदा सामान्य प्रशासन विभागाच्या अंतर्गतच्या माहिती व जनसंपर्क महासंचालयाने तयार केला आहे. सदर मसुद्याच्या प्रती मा विरोधी पक्षनेते (विधान परिषद), मा. गटनेते, राज्यातील प्रमुख संघटना यांना त्यांच्यामार्फत पाठविण्यात आल्या असून त्या संदर्भातील काही दुरुस्त्या असल्यास महासंचालनालयास पाठविण्याबाबत कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन विभाग

२३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्र. ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—कायदा व सुव्यवस्थेच्या परिस्थिती संदर्भात. सर्वश्री. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांची स्थगन प्रस्तावाची सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :**—कोणत्या कारणासाठी वीट भट्ट्या बंद केल्या आहेत. यावर काय उपाययोजना आहेत. ही सर्व माहिती घेऊन ती लवकरात लवकर सभागृहाला देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

महसूल व वन विभाग

२३९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्र. ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—डोंबिवली ते कल्याण गट नं. ९ परिसरात खाडी किनारी अवैध रेती उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड (कल्याण-पूर्व) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०२९७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :—**आता राज्य सरकारने ग्रिन ट्रिब्युनलकडून परवानगी घेऊन तेथे परवानगी देण्याचे धोरण ठरविलेले आहे. त्यामुळे या वर्षीपासून वाळूच्या संदर्भात लिलावाद्वारे परवानगी देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**कोकण विभागातील खाडीपात्रातील संयुक्त वाळूगटातून यांत्रिक साधनाद्वारे उत्खननासाठी राखीव असलेल्या रेतीगटांचे ई-लिलाव विभागीय आयुक्त, कोकण यांचेमार्फत आयोजित करण्यात आले होते. तथापि, आवाज फाउंडेशन व इतर यांनी मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पुणे येथे ॲप्लीकेशन क्र.३४(टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) दाखल केले असता मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाने दिनांक ४ फेब्रुवारी २०१४ रोजी ई-लिलाव प्रक्रियेस स्थगिती दिली होती. सदर प्रकरणी मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाने दिनांक २९ मे २०१४ रोजी दिलेल्या आदेशाच्या अनुषंगाने सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सूकर करण्यासाठी दिनांक २१ मे २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रेती निर्गती धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. त्यानुसार सन २०१५-१६ पासून ई-निवेदनेसह ई-लिलाव प्रक्रिया राबविण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

२४० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५

(२) **विषय.—**डोंबिवली ते कल्याण गट नं. ९ परिसरात खाडी किनारी अवैध रेती उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड (कल्याण-पूर्व) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०२९७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** या मंजुरांना परवानगी देण्याच्या संदर्भात तातडीने आदेश देण्यात येतील तसेच यासंदर्भातील सूची तयार करून त्यांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**शासन निर्णय दिनांक २१ मे, २०१५ अन्वये सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती निर्गती धोरण अवलंबण्यात आले आहे. सदर धोरणातील परिच्छेद क्र. A १ (क) मध्ये महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टीक्षेत्रातील स्थानिक व्यक्तींच्या, डुबी/हातपाटी पद्धतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपरिक व्यवसायासाठी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने संबंधित जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "विनाविलंब परवाना पद्धतीने डुबी/हातपाटीद्वारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" असे चिन्हांकित करावेत अशी तरतूद आहे.

सदर तरतुदीनुसार स्थानिक व्यक्तींना डुबी/हातपाटी पद्धतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन करण्याकरिता परवानगी देण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

२४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५

(२) **विषय.—**डोंबिवली ते कल्याण गट नं. ९ परिसरात खाडी किनारी अवैध रेती उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड (कल्याण-पूर्व) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०२९७

(३) **आश्वासन.—**मा. उच्च न्यायालयाचे आदेश तपासून पहाण्यात येतील. त्यानुसार हा निधी जिल्हा पातळीवर वितरीत करण्यात येत असेल तर त्यासंदर्भात तसेच हे शक्य नसल्यास उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा अडथळ येत नसेल तर, मुख्यमंत्री महोदयांसोबत चर्चा करून या संदर्भातील मा. मुख्यमंत्र्याकडील अधिकार मा. पालक मंत्र्यांना देण्यासंदर्भात निर्णय घेतला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्रीय खाण मंत्रालयाने शासन अधिसूचना दिनांक २७ मार्च, २०१५ अन्वये खाण व खनिज (विकास व विनियमन) (सुधारणा), अधिनियम, २०१५ प्रसिद्ध केला आहे. सदर अधिनियमाच्या कलम ९(ब) नुसार राज्य शासनाने खनिकर्मामुळे बाधित प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान स्थापना करावयाचे आहे. त्यानुसार उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ च्या अधिसूचनेन्वये महाराष्ट्र जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान (प्रन्यास) नियम, २०१६ प्रसिद्ध केला आहे. सदर नियमात जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान व्यवस्थापन समितीची स्थापना करण्यात आली आहे. तसेच मा. पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली नियामक परिषद गठीत करण्यात आली आहे.

शासन अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ सोबत जोडली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

२४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५

(२) **विषय.—**डोंबिवली ते कल्याण गट नं. ९ परिसरात खाडी किनारी अवैध रेती उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड (कल्याण-पूर्व) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०२९७

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदरहू दंड वसूल केलेला आहे किंवा कसे यासंदर्भातील माहिती घेऊन तातडीने कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**परभणी जिल्ह्यात सन २०१४-१५ या कालावधीत एकूण १३ प्रकरणांमध्ये रु. २३,९०,२४,२३५/- इतका दंड आकारण्यात आला असून त्यामधील ३ प्रकरणांमध्ये विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी आणि एका प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांच्या आदेशाप्रमाणे दंडात्मक कारवाईचे आदेश रद्द केले आहेत. ६ प्रकरणांमध्ये दंड वसुलीची कार्यवाही सुरू आहे. एका प्रकरणी न्यायालयात रिट याचिका दाखल झाली असून प्रकरण न्यायप्रविष्ठ आहे. एका प्रकरणी दंडात्मक कारवाईविरुद्ध विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेकडे अपील दाखल झाले असून अंतिम आदेश पारित व्हावयाचे आहेत. एक प्रकरण विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी फेरतपासणीसाठी जिल्हाधिकारी, परभणी यांचेकडे परत पाठविले आहे तर एका प्रकरणी केलेल्या दंडात्मक रकमेचा शासन भरणा केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वन विभाग

२४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५

(२) **विषय.—**डोंबिवली ते कल्याण गट नं. ९ परिसरात खाडी किनारी अवैध रेती उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री गणपत गायकवाड (कल्याण-पूर्व) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०२९७

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** अध्यक्ष महोदय, सजेशन फॉर ॲक्शन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपीठ पुणे यांचे सहमतीने शासन निर्णय दिनांक २१ मे, २०१५ अन्वये सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती निर्गती धोरण अवलंबण्यात आले आहे. त्यानुसार यांत्रिक साधनांद्वारे वाळू/रेती उत्खननापूर्वी केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार पर्यावरण अनुमती घेण्याची कार्यवाही मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांनी करावयाची आहे. तसेच त्याकरिता Accreedited Environment Consultant ची नेमणूक करण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. सद्यस्थितीत सदर धोरणातील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात येऊन लिलावाची प्रक्रिया पार पाडण्यात येते त्यामुळे नव्याने महसूल विभागाकडून पर्यावरण अनुमती घेणेबाबत कार्यवाही करण्याची आवश्यकता नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

२४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५

(२) **विषय.—**दोडामार्ग (जि. सावंतवाडी) तालुक्यात गौण खनिज उत्खननाला पूर्ण बंदी असतानाही मोठ्या प्रमाणात उत्खनन केले जात असल्याबाबत. श्रीमती सोमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५९८२.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** अध्यक्ष महोदय, ज्या ठिकाणी वाळू घाट आहेत तेथे लिलाव होतो. त्या ठिकाणी प्राधान्यायने असा निधी वितरीत करण्याच्या संदर्भात सूचना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्रीय खाण मंत्रालयाने शासन अधिसूचना दिनांक २७ मार्च २०१५ अन्वये खाण व खनिज (विकास व विनियमन) (सुधारणा), अधिनियम, २०१५ प्रसिद्ध केला आहे. सदर अधिनियमाच्या कलम ९(ब) नुसार राज्य शासनाने खनिकर्मामुळे बाधित प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान स्थापना करावयाचे आहे. त्यानुसार उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ च्या अधिसूचनेन्वये महाराष्ट्र जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान (प्रन्यास) नियम, २०१६ प्रसिद्ध केला आहे. त्यानुसार जिल्हा खनिज प्रतिष्ठानकरिता गौण खनिजाच्या १० टक्के रक्कम अंशदान म्हणून घेण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. सदर नियमात प्रत्यक्ष बाधित क्षेत्रामध्ये किमान २/३ रक्कम वापरण्याची तरतूद केली आहे.

शासन अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग दिनांक १ सप्टेंबर २०१६ सोबत जोडली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा), श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१४ रोजी ३ महिन्यांकरिता रिझर्व्ह शट डाऊन केला असून तीन महिन्यांमध्ये सदर संच पुन्हा सुरू करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भुसावळ औष्णिक विद्युत केंद्र संच क्र. २ (२१० मे.वॅ) मधील कोळसा इतर जास्त कार्यक्षम संचांमध्ये वापरून विद्युत निर्मिती वाढावी या उद्देशाने सदर संच महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोगाच्या परवानगीने दिनांक १३ सप्टेंबर २०१४ पासून बंद करण्यात आला होता. तसेच सदरहू संच विनाव्यत्यय व्यवस्थित चालावा म्हणून सदर संघाची काही दुरुस्तीची/देखभालीची कामे दिनांक ६ जुलै, २०१५ पासून घेण्यात आली होती.

दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०१५ पासून सदरहू संच पुन्हा सुरू करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** महाजेनकोचे वीज निर्मिती प्रकल्प चालविणे हे बंधनकारक आहे. त्यामुळे त्या त्या वेळची परिस्थिती पाहून शासनामार्फत निर्णय घेण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीच्या सर्व वीज केंद्रातून तयार होणारी १०० टक्के वीज महानिर्मिती व महावितरण या दोन कंपन्यात झालेल्या दीर्घमुदत वीज खरेदी करारानुसार महाराष्ट्रातील जनतेसाठी महावितरण कंपनीस विकण्यात येते. या विजेचा दर राज्य वीज नियामक आयोगाने निर्धारित करून दिलेला असतो. या करारानुसार महानिर्मिती कंपनीची वीज खरेदी करणे बंधनकारक आहे.

त्याचप्रमाणे राज्य भार प्रेषण नियमावलीनुसार मेरीट ऑर्डर डिस्पॅचची अंमलबजावणी नियमितपणे केली जाते. त्यामुळे जर एखाद्या वेळी महानिर्मिती कंपनीच्या एखाद्या संचाची वीज तुलनेने महाग असेल तर संच कमी प्रमाणात चालवून तुलनेने स्वस्त वीज जास्त प्रमाणात पुरविली जाते. जेणेकरून ग्राहकांवरील बोजा कमी होतो.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** दाभोळ वीज प्रकल्पांसदर्भात केंद्र शासनाच्या स्तरावर बैठका सुरू असून त्याबाबत लवकरच निर्णय होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाने बंद पडलेले वीज निर्मिती प्रकल्प पुनर्जिवित करण्यासाठी पॉवर सिस्टीम डेव्हलपमेंट फंड (PSDF) योजना आणलेली आहे. सदर योजनेंतर्गत दाभोळ, जि. रत्नागिरी येथील रत्नागिरी गॅस ॲण्ड पॉवर प्रा. लि. कंपनीच्या प्रकल्पाचा समावेश करण्यात आला असून सदर प्रकल्प नोव्हेंबर, २०१५ पासून कार्यान्वित झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** एका संचाचे काम हाती घेण्यात आले असून इतर संचांचे काम लवकरच हाती घेऊन सर्व संचाचे रेनोव्हेशन ॲण्ड मॉर्डनाइजेशन करण्याची उपाययोजना करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीच्या कोराडी येथीस संच क्रमांक ६च्या नूतनीकरण व आधुनिकीकरणाचे डिझाईन इंजिनिअरींगचे काम पूर्ण होण्याच्या मार्गावर असून कार्यस्थळावरील प्रत्यक्ष संच उभारणीचे काम दिनांक २० जुलै २०१५ पासून सुरू झाले आहे. तसेच नूतनीकरणाचे काम ऑगस्ट, २०१६ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे. सदरहू संचाच्या कामगिरीचा आढावा घेतल्यानंतर इतर संचाचे नूतनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याबाबत योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५. मा.मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** या संदर्भात डीपीआर तयार करून इतर संचांची देखभाल आणि दुरुस्ती करायची आहे. त्याकरिता किती खर्च येऊ शकतो. याबाबतचा रिपोर्ट सभागृहाला सादर केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीच्या चंद्रपूर संच क्र. १ व २, परळी संच क्र. ३, नाशिक संच क्र. ३ व भुसावळ संच क्र. २ या संचांचे नूतनीकरण व आधुनिकीकरणाच्या कामाचे डीपीआर तयार करण्यात आले असून त्यानुसार अंदाजित खर्च खालीलप्रमाणे आहे.

(१) चंद्रपूर संच क्र. १ रु. ५४९.३७ कोटी

(२) चंद्रपूर संच क्र. २ रु. ५६८.०९ कोटी

(३) परळी संच क्र. ३ रु. ५३८.७१ कोटी

(४) नाशिक संच क्र. ३ रु. ४८१.४६ कोटी

(५) भुसावळ संच क्र. २ रु. ४१७.१८ कोटी

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२५० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. ऊर्जा मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—विजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे विजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेनुसार संच कालबाह्य झाले नसतील परंतु ते शासनाला परवडत नसतील, तेथील कंत्राटी कामगार तसेच असलेली परिस्थिती इत्यादी सर्व गोष्टींचा निश्चितपणे विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भारत सरकारच्या वीज आणि अर्थ मंत्रालयाच्या सहकार्याने केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने अकराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये महानिर्मिती कोराडी संच क्र. ६, चंद्रपूर संच क्र. १ व २, भुसावळ संच क्र. २, परळी संच क्र. ३ व नाशिक संच क्र. ३ या प्रत्येकी २१० मे. वॅ. क्षमतेच्या जुन्या संचाचे आर्युमान २५ वर्षाहून अधिक झाल्यामुळे कार्यक्षम नूतनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याचे ठरविले होते. या कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने कोराडी संच क्र. ६ साठी जागतिक बँकेशी वित्त पुरवठा करार डिसेंबर, २००९ झाला असून सदर संचाचे नूतनीकरण व आधुनिकीकरणाच्या कामाची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी ऑगस्ट, २०१५ पासून सुरू झाली असून सुधारित वेळापत्रकानुसार काम प्रगतीपथावर आहे.

चंद्रपूर संच क्र. १ व २, भुसावळ संच क्र. २ व परळी संच क्र. ३ हे कायमस्वरुपी बंद करण्यात आले आहेत. नाशिक संच क्र. ३ चे नूतनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याकरिता तांत्रिक अभ्यास पूर्ण झाला असून त्या अहवालास महानिर्मितीच्या संचालक मंडळाने नोव्हेंबर, २०१० मध्ये मंजुरी दिली आहे. सदर अहवालास महाराष्ट्र वीज नियामक मंडळाने एप्रिल, २०११ मध्ये तत्त्वतः मान्यता दिली आहे. महानिर्मितीच्या संचालक मंडळाच्या निर्देशानुसार कोराडी संच क्र. ६ चे नूतनीकरणाचे व आधुनिकीकरणाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर व त्या संचाच्या कामगिरीचे अवलोकन केल्यानंतर नाशिक संच क्र. ३ च्या संचाचे नूतनीकरण करण्याबाबत निर्णय घेण्यात येणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—वीजनिर्मिती क्षेत्रात आघाडीवर असलेल्या महानिर्मितीचे वीजसंचाचे मुदत संपल्याने होणारी वीजनिर्मिती मंदावली असल्याबाबत. श्री. बसवराज पाटील (औसा) व श्री. अजय चौधरी (शिवडी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २०१५६.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** त्यानुसार राज्य शासनाकडून वीज घेतली जाईल. केंद्र शासनाच्या स्तरावर होत असलेल्या बैठकांच्या आधारावर दाभोळ प्रकल्पांच्या संदर्भात निश्चित लवकरात लवकर निर्णय होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाने बंद पडलेले वीज निर्मिती प्रकल्प पुनर्जिवित करण्यासाठी पॉवर सिस्टीम डेव्हलपमेंट फंड (PSDF) योजना आणलेली आहे. सदर योजनेअंतर्गत दाभोळ, जि. रत्नागिरी येथील रत्नागिरी गॅस ॲण्ड पॉवर प्रा. लि. कंपनीच्या प्रकल्पावर समावेश करण्यात आला असून सदर प्रकल्प नोव्हेंबर, २०१५ पासून कार्यान्वित झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

२५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पुणे येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालय आणि वाहतूक पोलीस यांच्या संयुक्त तपासणीत सुमारे साडे आठ हजार कॅब चालकांकडे ओळखपत्र नसल्याबाबत. श्री. संग्राम थोपटे (भोर) व श्री. विजय वडेट्टीवार (ब्रह्मपुरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७६०८.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** भविष्यात अनधिकृत वाहनांच्या संदर्भात जीपीएसच्या माध्यमातून वेगळी व्यवस्था करून कठोर कारवाई करण्यासंबंधी निश्चितपणे पाऊल उचलले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र राज्यासाठी उबेर, ओला व यासारख्या मोबाईल ॲप आधारे सेवा देणा-या संस्थांचे नियमन करण्यासाठी राज्य शासनाने दिनांक ४ मार्च २०१७ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे "महाराष्ट्र सिटी टॅक्सी नियम, २०१७" लागू केले आहेत. सदर नियमानुसार उबेर, ओला व यासारख्या मोबाईल ॲप आधारे सेवा देणा-या संस्थांना जीपीएस/जीपीआरएस यावर आधारित यंत्रणा उपलब्ध असणे अनिवार्य आहे. सबब, सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

२५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पुणे येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालय आणि वाहतूक पोलीस यांच्या संयुक्त तपासणीत सुमारे साडे आठ हजार कॅब चालकांकडे ओळखपत्र नसल्याबाबत. श्री. संग्राम थोपटे (भोर) व श्री. विजय वडेट्टीवार (ब्रह्मपुरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७६०८.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** खाजगी १७,२६२ खाजगी टॅक्सी सुरू आहे. त्यांच्या बाबतीत वेगळी व्यवस्था तयार करणार आहोत, या संबंधी धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र राज्यासाठी उबेर, ओला व यासारख्या मोबाईल ॲप आधारे सेवा देणा-या संस्थांचे नियमन करण्यासाठी राज्य शासनाने दिनांक ४ मार्च, २०१७ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे "महाराष्ट्र सिटी टॅक्सी नियम, २०१७" लागू केले आहेत. सदर नियम दिनांक २० मे, २०१७ च्या अधिसूचनेन्वये संपूर्ण राज्यास लागू करण्यात आलेले आहे. सबब, सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पुणे येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालय आणि वाहतूक पोलीस यांच्या संयुक्त तपासणीत सुमारे साडे आठ हजार कॅब चालकांकडे ओळखपत्र नसल्याबाबत. श्री. संग्राम थोपटे (भोर) व श्री. विजय वडेट्टीवार (ब्रह्मपुरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७६०८.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** त्या व्यतिरिक्त कोणी दोषी आढळून आल्यास फक्त दंड करून भागणार नाही त्यांच्याविरुद्ध गुन्हा सुद्धा दाखल करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र राज्यासाठी उबेर, ओला व यासारख्या मोबाईल ॲप आधारे सेवा देणा-या संस्थांचे नियमन करण्यासाठी राज्य शासनाने दिनांक ४ मार्च, २०१७ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे "महाराष्ट्र सिटी टॅक्सी नियम, २०१७" लागू केले आहेत. सदर नियम दिनांक २० मे, २०१७ च्या अधिसूचनेन्वये संपूर्ण राज्यास लागू करण्यात आलेले आहे. उक्त नियमात दावे, खटले सर्व कृतीबाबत न्यायालयीन निराकरण करण्याचे प्रयोजन आहे. सबब, सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन विभाग

२५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मालवण व कणकवली (जि. सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील खाडीपात्रात तसेच रावेर व मुक्ताईनगर (जि. जळगाव) तालुक्यातील नदी/नाल्यातून मोठ्या प्रमाणात अवैध उपसा होत असल्याबाबत. सर्वश्री अमिन पटेल (मुंबादेवी) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १७३७५.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** होड्या मालक, त्यांना झालेला दंड, दंडाची रकमेची माहिती पटलावर ठेवण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मालवण तालुक्यात कालावल व कर्ली खाडीपात्रातून अनधिकृत वाळू उत्खनन करणा-या एकूण ३० होड्या सील करण्यात आल्या होत्या. प्रादेशिक बंदर अधिकारी, वेंगुर्ला यांनी वाळूचे अनधिकृत उत्खनन रोखणाच्या दृष्टीने वाळू उत्खनन करण्यासाठी ज्या नौकांची नोंदणी केलेली होती अशा सर्व होड्यांची नोंदणी रद्द केली आहे.

मालवण तालुक्यातील सील केलेल्या ३० व कुडाळ तालुक्यातील सील केलेल्या ४८ होड्यांवर नाव किंवा नोंदणी क्रमांक नसल्याने होडीमालकांची नावे समजून येत नाही. तसेच सदर होड्यांचे मालकी हक्क सांगण्यास कोणी आले नसल्याने सदर होड्या सिलबंद करून संबंधित पोलीस पाटील यांच्या ताब्यात देण्यात आल्या होत्या. तथापि, मालवण तालुक्यातील मौजे देवबाग येथे १ व मौजे हडी येथील १० होड्या व कुडाळ तालुक्यातील मौजे सरंबळ येथील ६ होड्या जागेवर नसल्याने संबंधित पोलीस ठाणे येथे तक्रार दाखल करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

२५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन्माननीय सदस्य श्री. बाळा काशीवार यांना टोलनाक्यावर झालेल्या मारहाणीसंबंधी.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे पुन्हा कडक सूचना देण्यात येतील आणि अशा प्रकारचे त्यांचे वर्तन सुधारले नाही तर त्यांच्यावर अधिक कडक कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पथकर स्थानकांवर मा. लोकप्रतिनिधींना सौजन्याची वागणूक देणेबाबत, शासन परिपत्रक क्रमांक खाक्षेस-२०१५/प्र.क्र. ३६/रस्ते-९, दिनांक २५ मार्च, २०१५ अन्वये सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. (प्रत संलग्न) व त्याचप्रमाणे विषयांकीत आश्वासना अनुषंगाने सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांना याबाबत काटेकोरपणे या सूचनांचे पालन करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

महसूल व वन विभाग

२५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पंढरपूरच्याबाबत जिल्हाधिकारी आपल्या कक्षेच्या बाहेर जाऊन अधिकाराचा वापर करत असल्याबाबत.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महाराज या संदर्भात महसूल मंत्र्यांनी जिल्हाधिका-यांना बोलावून घेतले असून त्यातून निश्चितपणे मार्ग काढण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

२५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या योजनेंतर्गत यावर्षी ६००० गावातील कामे पूर्ण करण्यात येणार असून नव्याने ५००० गावांचा समावेश करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—"टंचाई मुक्त महाराष्ट्र - २०१९ अंतर्गत राज्यात टंचाई परिस्थितीवर मात करण्यासाठी कायमस्वरुपी उपाययोजना म्हणून जलयुक्त शिवार योजना राबविण्यात येत आहे.

या योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ राज्यात ६२०२ गावे निवडण्यात आली असून ५००० गावे टंचाईमुक्त करण्याचे उद्दिष्ट आहे. पुढील वर्षी टंचाईमुक्त करण्यासाठी सर्वत्र ५००० गावे निवडण्याचे नियोजन आहे."

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

२५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** हा कार्यक्रम करित असताना त्यांचा सपोर्ट करिता कॉन्वर्जन्स करण्यात येणार असून नरेगा राज्याची रोजगार हमी योजना व या व्यतिरिक्त जेथे कम्पोनंट कमी पडतो तेथे थेट बजेट मधून पैसे देऊन योजनेची डिझाईन तयार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—"टंचाई मुक्त महाराष्ट्र - २०१९ अंतर्गत राज्यात टंचाई परिस्थितीवर मात करण्यासाठी कायमस्वरुपी उपाययोजना म्हणून राज्यात जलयुक्त शिवार योजना दिनांक ५ डिसेंबर, २०१५ च्या शासननिर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे.

या अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेल्या ६२०२ गावांकरिता जिल्हा नियोजन व विकास समितीमार्फत रु. १००० कोटी विशेष निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. तसेच जलसंधारण विभागाच्या विविध योजनांमधील निधी, कृषि विभाग, जलसंपदा विभाग, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, रोजगार हमी योजना विभाग, लोकसहभाग, सीएसआर, खासदार निधी, आमदार निधी, जिल्हा परिषद निधी इ. मधूनही या कार्यक्रमासाठी निधी उपलब्ध होत असून त्यामधून कामे करण्यात येत आहेत."

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२६० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—मा. मुख्यमंत्री, श्री. देवेंद्र फडणवीस :** मार्च, २०१६ पर्यंत राज्यात एकही पेडपेंडिग राहणार नाही, अशी शासनाकडून व्यवस्था केली जाईल. पश्चिम महाराष्ट्रात देखील या बाबतीत कार्यवाही सुरू.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

२६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** विदर्भ आणि मराठवाड्यात विजेचे संपूर्ण इन्फ्रास्ट्रक्चर तयार करण्याकरिता आवश्यक असलेला सर्व निधी बजेटमधून दिला जाणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषि व पदुम विभाग

२६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** आता राज्य सरकार दुधाला देखील हमी भाव असला पाहिजे अशी केंद्र सरकारला शिफारस करणार आहे. त्यासंबंधीचा प्रस्ताव आम्ही केंद्र सरकारला पाठविणार आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**राज्यात दूध खरेदी व विक्रीकरिता किमान आधारभूत किंमत निश्चित करण्याकरिता राज्य शासनाने दिनांक १९ ऑगस्ट, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये केंद्र शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

२६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** शासन २ लाख सोयाबीन उत्पादक शेतक-यांसोबत या प्रकल्पांतर्गत थेट करार करणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

२६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** याकरिता राज्य शासनाला अजून पैसे द्यावे लागले तरीही चालतील मात्र शेतक-यांचे पैसे देण्याकरिता शासन निश्चितपणे प्रयत्न करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**साखर कारखान्यांना ऊस पुरविणा-या शेतक-यांच्या एफआरपीची प्रलंबित रक्कम देता यावी म्हणून केंद्र शासनाने दिनांक २३ जून, २०१५ च्या अधिसूचनेनुसार सॉफ्ट लोन योजना जाहीर केली आहे. त्यानुसार राज्य मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार शासन निर्णय दिनांक ३० जुलै, २०१५ अन्वये राज्यातील पात्र १४८ साखर कारखान्यांना देय अंदाजे रु. २००० कोटी कर्ज रकमेवर केंद्र शासनाने पहिल्या एक वर्षाचे व्याज अनुदान दिल्यावर पुढील ४ वर्षाचे अंदाजे रु. ४०० कोटी व्याज अनुदान राज्य शासनामार्फत देण्याचा निर्णय घेतला आहे. केंद्र शासनाच्या या योजनेत पात्र ठरू न शकलेल्या कारखान्यासाठी राज्य शासनानने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतले आहेत :

(१) शासन निर्णय दिनांक ५ सप्टेंबर २०१५ नुसार सन २०१३-१४ मध्ये गाळप हंगाम न घेऊ शकलेल्या २२ साखर कारखान्यांसाठी रु. १८८.७६ कोटी रकमेच्या कारखान्यांसाठी ५ वर्षासाठी रु. ५६.३३ कोटी व्याज अनुदान देणे.

(२) शासन निर्णय दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ नुसार उपरोक्त दोन्ही योजनात बसू न शकलेल्या ६ साखर कारखान्यांसाठी रु. ३८.३७ कोटी रकमेवर ५ वर्षासाठी रु. ११.५२ कोटी व्याज अनुदान देणे.

(३) शासन निर्णय दिनांक २१ एप्रिल, २०१६ नुसार सॉफ्ट लोन योजनेचा लाभ कच्च्या साखर उत्पादनाचे आधारे देणे तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१५ च्या निर्णयानुसार एफआरपीची रक्कम देऊन झाल्यावर कर्जपात्र रकमेतील उर्वरित रक्कम कारखान्याच्या खात्यावर वर्ग करण्यास अनुमती देण्यात आली आहे.

याबाबत शासन निर्णय दिनांक ३० जुलै, २०१५ शासन शुद्धीपत्रक दिनांक १ ऑगस्ट, २०१५, शासन निर्णय दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१५, शासन शुद्धीपत्रक दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१५, शासन निर्णय दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ आणि दिनांक २१ एप्रिल, २०१६ रोजी निर्गमित केलेले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग/३-स

२६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** केंद्र शासनाच्या माध्यमातूनही या संदर्भातील बैठक व इतर निर्णय प्रक्रिया चालू आहे, त्याबाबतही निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—साखर कारखान्यांना ऊस पुरविणा-या शेतक-यांच्या एफआरपीची प्रलंबित रक्कम देता यावी म्हणून केंद्र शासनाने दिनांक २३ जून, २०१५ च्या अधिसुचनेनुसार सॉफ्ट लोन योजना जाहीर केली आहे. त्यानुसार राज्य मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार शासन निर्णय दिनांक ३० जुलै, २०१५ अन्वये राज्यातील पात्र १४८ साखर कारखान्यांना देय अंदाजे रुपये २००० कोटी रुपये कर्ज रकमेवर केंद्र शासनाने पहिल्या एक वर्षाचे व्याज अनुदान दिल्यावर पुढील ४ वर्षाचे अंदाजे रुपये ४०० कोटी व्याज अनुदान राज्य शासनामार्फत देण्याचा निर्णय घेतला आहे. केंद्र शासनाच्या या योजनेत पात्र ठरू न शकलेल्या कारखान्यासाठी राज्य शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतले आहेत.

(१) शासन निर्णय दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१५ नुसार सन २०१३-१४ मध्ये गाळप हंगाम न घेऊ शकलेल्या २२ साखर कारखान्यांसाठी रुपये १८८.७६ कोटी रकमेच्या कर्जावरील ५ वर्षासाठी रुपये ५६.३३ कोटी व्याज अनुदान देणे.

(२) शासन निर्णय दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ नुसार उपरोक्त दोन्ही योजनात बसू न शकलेल्या ६ साखर कारखान्यांसाठी रुपये ३८.३७ कोटी रकमेवर ५ वर्षासाठी रुपये ११.५२ कोटी व्याज अनुदान देणे.

(३) शासन निर्णय दिनांक २१ एप्रिल, २०१६ नुसार सॉफ्ट लोन योजनेचा लाभ कच्च्या साखर उत्पादनाचे आधारे देणे तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१५ च्या निर्णयानुसार एफआरपीची रक्कम देऊन झाल्यावर कर्जपात्र रकमेतील उर्वरित रक्कम कारखान्याच्या खात्यावर वर्ग करण्यास अनुमती देण्यात आली आहे.

याबाबत शासन निर्णय दिनांक ३० जुलै, २०१५, शासन शुद्धिपत्रक दिनांक १ ऑगस्ट, २०१५, शासन निर्णय दिनांक ५ सप्टेंबर २०१५, शासन शुद्धिपत्रक दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१५ शासन निर्णय दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ आणि दिनांक २१ एप्रिल, २०१६ रोजी निर्गमित केलेले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

कृषी व पदुम विभाग

२६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** कोकण कृषी विद्यापीठासोबत आंतरराष्ट्रीय दर्जाचा निर्यातक्षम प्रकल्प हा कोकाणात उभा केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

२६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सर्व समित्यांनी सुचविल्यानुसार ॲक्सेस टू हेल्थ केअर यासंदर्भात त्या जिल्ह्यापुरते राजीव गांधी आरोग्यदायी जीवनदायी योजनेतील सर्व अटी शिथिल केल्या जाणार आहेत. या सर्व जिल्ह्यांमध्ये विशेष बाब म्हणून जीवनदायी योजनेखाली ॲडिशनल हॉस्पिटल एन्पॅलमेंट केले जाणार आहे आणि ते सर्व मॉनेटेरिंग करण्याकरीता हा अन्नसुरक्षा किंवा आरोग्याचा विषय असो या सर्व गोष्टींचे मॉनेटेरिंग करण्याकरीता मिशन मोडमध्ये आम्ही काम करणार आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**दिनांक २० जुलै, २०१५ रोजी मा. मुख्यमंत्री यांनी विधानसभेमध्ये केलेल्या घोषणेच्या अनुषंगाने औरंगाबाद व अमरावती विभागातील सर्व आणि नागपूर विभागातील वर्धा या १४ शेतकरी आत्महत्याग्रस्त जिल्ह्यांमधील शेतकरी कुटुंबाना आरोग्य सेवा सहजरित्या उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीकोनातून राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी खाली नमूद सुविधा देण्याबाबत दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(१) सदर योजनेंतर्गत अंगीकृत रुग्णालयांची संख्या वाढविण्यात यावी.

(२) या १४ जिल्ह्यांतील शेतकरी कुटुंबाना योजनेंतर्गत उपचार घेण्याबाबतचे मार्गदर्शन करण्याची तसेच अंगीकृत रुग्णालयांची माहिती देण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय आरोग्य अभयिनांतर्गत नियुक्त करण्यात आलेल्या अशा स्वयंसेविकेवर सोपविण्यात यावी.

(३) या १४ जिल्ह्यातील शेतकरी कुटुंबातील रुग्णांना अंगीकृत रुग्णालयात उपचारासाठी ने-आण करण्यासाठी १०८ या टोल-फ्री क्रमांकावरील रुग्णवाहिकेची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात यावी.

उपरोक्त शासन निर्णयानुसार शेतकरी आत्महत्याग्रस्त १४ जिल्ह्यांमध्ये दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०१५ पर्यंत अतिरिक्त १५ खाजगी रुग्णालये राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेंतर्गत अंगीकृत केलेली आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

२६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यात अभुतपूर्व दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे अडचणीत सापडलेल्या शेतक-यांना तातडीने मदत करणे. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** जेवढे आत्महत्याग्रस्त कुटुंबे आहेत, त्यांच्या मुलाच्या शिक्षणाचा सर्व खर्च राज्य सरकार उचलणार आहे. काही संस्था यवतमाळला आणि वेगवेगळ्या भागांमध्ये अतिशय उत्तमरित्या काम करीत आहेत. त्या संस्थांना बळकट करण्याकरीता राज्य सरकार मदत करील. एक चांगली व्यवस्था या कामाकरीता उभी करण्याचे काम शासनामार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महसूल व वन विभागामार्फत करण्यात येणा-या उपाययोजनेंतर्गत आत्महत्याग्रस्तांच्या नातेवाईकास रुपये १.०० लक्ष एवढी मदत देय आहे. तसेच शेतक-यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी पथदर्शी प्रकल्प म्हणून यवतमाळ व उस्मानाबाद या जिल्ह्यांची निवड करण्यात आली असून त्या अंतर्गत विविध उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत.

शालेय शिक्षण विभागामार्फत सद्य:स्थितीत राबविण्यात येणा-या योजनांतर्गत इयत्ता १ ली ते इयत्ता १० च्या सर्व मुलांना मोफत शिक्षण दिले जाते व मुलींना इयत्ता १२ वी पर्यंतचे शिक्षण मोफत दिले जाते. तसेच टंचाईग्रस्त भागातील मुलांना इयत्ता १० वी व इयत्ता १२ वी चे परिक्षा शुल्क माफ करण्यात येते. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील मुलांना इयत्ता ११ वी व इयत्ता १२ वी पर्यंतचे शिक्षण मोफत दिले जाते. सदर योजनांचा लाभ आत्महत्त्याग्रस्त शेतक-यांच्या कुटुंबातील पाल्यांना घेता येईल. पश्चिम विदर्भातील शेतक-यांच्या आत्महत्त्या रोखण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनांतर्गत अमरावती, अकोला, यवतमाळ, बुलढाणा, वाशिम व वर्धा या सहा जिल्ह्यातील आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या ४,३४,२९१ कुटुंबातील सर्व विद्यार्थ्यांना इयत्ता १ ली ते इयत्ता १२ वी पर्यंत मोफत शिक्षण तसेच इयत्ता १० वी व इयत्ता १२ वी चे संपूर्ण परीक्षा शुल्क माफ करण्यात येते. सदर योजनेंतर्गत विद्यार्थ्यांस वह्या, पुस्तके व इतर किरकोळ खर्चापोटी किमान ५००/- रुपये वार्षिक अनुदानही दिले जाते.

तसेच उच्च व तंत्रशिक्षण विभागामार्फत खालील शिष्यवृत्त्या/आर्थिक सहाय्य योजना राबविण्यात येतात :—

(१) गुणवान विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य योजना (कनिष्ठ व वरिष्ठस्तर).

(२) अहिंदी भाषिक राज्यातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी हिंदी शिष्यवृत्ती.

(३) एकलव्य आर्थिक सहाय्य योजना दक्षिणा अधिछात्रवृत्ती योजना.

(४) केंद्र शासन पुरस्कृत अल्पसंख्यांक पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजना.

(५) केंद्र शासन पुरस्कृत सेंट्रर सेक्टर शिष्यवृत्ती योजना.

(६) राज्य शासनाची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजना.

(७) गणित व भौतिकशास्त्र विषयातील प्रज्ञावान विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती.

(८) शासकीय विद्यानिकेतन शिष्यवृत्ती योजना.

(९) केंद्र शासन पुरस्कृत अपंग विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती योजना.

(१०) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (कुटुंबाची उत्पन्न मर्यादा रुपये ८०० लक्ष).

तसेच महिला व बालविकास विभागामार्फत राबविण्यात येणारी बालगृह योजना-बालगृहात अनाथ/निराश्रीत मुलांना प्रवेश देता येतो.

वरील शैक्षणिक सवलती, आर्थिक सहाय्य व शिक्षण शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ राज्यातील आत्महत्त्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबातील पाल्यांना मिळू शकतो.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृहनिर्माण विभाग

२६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—वांद्रे (मुंबई) येथील शासकीय वसाहतीच्या पुनर्विकासाबाबत. सर्वश्री नसीम खान (चांदिवली) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७५२६.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** त्यांच्याकडून सदर मसुद्यासंबंधी प्राप्त सूचना/अभिप्रायांचा विचार करून पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तावित प्रारुप गृहनिर्माण धोरण व कृती आराखडा २०१५ चा मसुदा तयार करून सर्व विधानमंडळ सदस्यांना व प्रशासकीय विभागांना पाठविण्यात आला आहे. सदर धोरणामध्ये वांद्रे (मुंबई) येथील शासकीय वसाहतींच्या पुनर्विकासाबाबत विचार प्रस्तावित करण्यात आला होता. प्राप्त अभिप्राय/सूचनांच्या विचार करून गृहनिर्माण धोरण अंतिम करण्याची कार्यवाही विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

२७० (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई परिसरात पाणी साचल्याने करोडो लोकांचे जनजीवन ठप्प झाल्याबाबत. श्री. विजय वडेट्टीवार (ब्रम्हपूरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६५७४.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सदर चौकशी समीतीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही बृहन्मुंबई महानगरपालीकेमार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होतो. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत.

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,०००/- दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरीता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्नस्तरावर १ वर्षाकरीता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरु असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :–

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषारोपपत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षाकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह विभाग

२७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस महोदयांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**——मुंबई पोलीसांमध्ये वाढत्या कर्करोगाच्या शक्यतेची लक्षणे आढळल्याबाबत. श्री. अमित देशमुख (लातूर शहर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६५८८.

(३) **आश्वासन.——श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंदर्भात जागृती करण्याची आवश्यकता असून ती शासनामार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——दिनांक १७ जुलै २०१५ च्या अधिसूचनेनुसार गुटखा, पानमसाला, स्वादिष्ट/सुगंधित सुपारी, तंबाखू इत्यादी पदार्थावर बंदी घालण्यात आली आहे. यास अनुसरुन तंबाखू, गुटखा व अन्य अंमली पदार्थांच्या सेवनाने होणा-या दुष्परिणामाबाबत पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांच्यामध्ये जागृती करण्याच्या अनुषंगाने शासनाने दिनांक १४ मार्च, २०१६ च्या पत्रान्वये सूचना दिल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृहनिर्माण विभाग

२७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—अमरावती गृहनिर्माण मंडळाअंतर्गत जमिनीवर बाह्य विद्युतीकरणाच्या विकास कामात गैरव्यवहाराबाबत. श्री. रणधीर सावरकर (अकोला पूर्व) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६२५४.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** सन्माननीय सदस्यांनी सदनाला दिलेली माहिती सत्य आहे असे गृहीत धरून या प्रकरणी माहिती देणारे, अहवाल तयार करणारे तसेच जे अधिकारी सहभागी आहेत, याबाबतचा स्पष्ट अहवाल तयार करुन १५ दिवसांच्या आत पुढील कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण स्तरावरुन मुख्य अभियंता-२, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण यांची प्रकरणाची चौकशी करण्याकरीता नेमणूक करण्यात आली.

मौजे बडनेरा, धारणी व वणी येथील जमिनीवर बाह्य विद्युतीकरणाच्या विकास कामातील तक्रारीत नमुद केलेल्या विद्युत कामांची पाहणी अमरावती मंडळाचे प्रभारी कार्यकारी अभियंता, विद्युत उप अभियंता, कनिष्ठ विद्युत अभियंता यांचे समवेत मुख्य अभियंता-२, महराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण यांचेकडून दिनांक ६ एप्रिल, २०१६ व दिनांक ७ एप्रिल, २०१६ रोजी करण्यात आली. सदर कामाची पाहणी करतेवेळी अमरावती मंडळाचे कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता/विद्युत यांनी सदर कामे ही मंजूर नकाशानुसार नियमाप्रमाणे पूर्ण करण्यात आल्याचे निदर्शनास आणून दिले. तसेच सदरच्या कामाची गुणवत्ता समाधानकारक असल्याने ती कामे मे. एम. एस. ई. डी. सी. एल. कंपनीकडे हस्तांतरीत करण्यात आली. सदर कामाच्या बाबतीत अनियमितता झाल्याची बाब दिसून आली नसल्याचे मुख्य अभियंता-२, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण यांनी प्राधिकरणास सादर केलेल्या अहवालात नमुद केले आहे.

कार्यकारी अभियंता-२/प्रा. यांच्या दिनांक ७ एप्रिल, २०१५ रोजीच्या पत्रानुसार मुख्य अधिकारी, अमरावती मंडळ यांचेकडून दिनांक १८ जून २०१५ अन्वये सादर केलेल्या चौकशी अहवालामध्ये निविदेची जाहिरात साप्ताहिक पत्रात व दिलेबाबत झालेले त्रुटी तसेच सदर योजनांच्या कामांच्या निविदांना मिळालेला प्रतिसाद लक्षात घेऊन झालेली अनियमितता तत्कालीन मुख्य अभियंता-१ यांनी दिनांक २१ नोव्हेंबर २०११ रोजीच्या पत्रान्वये क्षमापित केलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

२७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—तासगाव (जि. सांगली) येथील पोलीस कोठडीतील ३ दरोडेखोरांनी पलायन केल्याबाबत. सर्वश्री पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सदर तुरुंग जुना असून त्यात काही त्रुटी आहेत. त्या त्रुटी निश्चितपणे दूर केल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सांगली जिल्ह्यातील तासगाव पोलीस ठाणेकडील जुन्या इमारतीमध्ये असलेल्या कोठडीमधून आरोपी पलायन केले होते. या घटनेनंतर जुन्या इमारतीमधील कोठडी बंद करण्यात आली असून नवीन इमारतीमधील कोठडीमध्ये आरोपीना ठेवण्याची कार्यवाही सुरू केली आहे. तसेच कोठडीमध्ये ठेवण्यात आलेल्या इसमांचे हालचालींवर नजर ठेवणेकामी कोठडीसमोर सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरे बसविण्यात आले आहेत. त्याचप्रमाणे गार्डसाठी नेमण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना सतर्क राहणेबाबत आदेशित केले असून, पोलीस ठाणे प्रभारी अधिकारी दुय्यम अधिकारी स्टेशन डायरी अंमलदार यांचेकरवी कोठडीतील इसमांना व पहारा ड्युटीवरील कर्मचा-यांना सतत चेक करण्याची कार्यवाही जिल्ह्यात सर्वत्र जारी केली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

२७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—तासगाव (जि. सांगली) येथील पोलीस कोठडीतील ३ दरोडेखोरांनी पलायन केल्याबाबत. सर्वश्री पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** होय.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—तासगांव पोलीस ठाणेकडील कोठडीमधील इसमांचे हालचालीवर लक्ष ठेवणेसाठी सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरा बसविण्यात आला असून तो चालू स्थितीत आहे. तसेच कोठडीमध्ये ठेवण्यात आलेल्या इसमांचे हालचालींवर नजर ठेवणेकामी कोठडीसमोर सी.सी.टी.व्ही कॅमेरे बसविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—तासगाव (जि. सांगली) येथील पोलीस कोठडीतील ३ दरोडेखोरांनी पलायन केल्याबाबत. श्री. पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १६४२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, निकषात बसणा-या प्रस्तावांना प्राधान्य देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

२७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत चालवण्यात येणा-या सर्वच परिवहन सेवा तोट्यात असल्याबाबत. सर्वश्री पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे :** अध्यक्ष महोदय, मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात येईल व कायदेशीर बाबी तपासून कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

२७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत चालवण्यात येणा-या सर्वच परिवहन सेवा तोट्यात असल्याबाबत. सर्वश्री पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** आपली भावना योग्य असल्यामुळे आम्ही जरुर ही बाब तपासून पाहू. यातून काय वर्केबल मॉडेल निघू शकेल याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

२७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत चालवण्यात येणा-या सर्वच परिवहन सेवा तोट्यात असल्याबाबत. सर्वश्री पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. सुरेश भोळे यांनी हा विषय मांडलेला आहे. मी आताच उत्तर दिले आहे की, राज्य सरकार यांबाबत विचार करील. वर्केबल सोल्युशनचा विचार राज्य सरकार करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, क्र. विसआ-२०१५/प्र. क्र. ३३३/ नवि-२०, दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१७ अन्वये राज्यातील नागरी भागातील परिवहन समस्येवर सर्वंकष विचाराकरीता समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

२७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत चालवण्यात येणा-या सर्वच परिवहन सेवा तोट्यात असल्याबाबत. सर्वश्री श्री. पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय मुख्यमंत्री यांनी या प्रश्नाचे उत्तर दिलेले आहे. याबाबत योग्य तो विचार करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

२८० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत चालविण्यात येणा-या सर्वच परिवहन सेवा तोट्यात असल्याबाबत. सर्वश्री पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** तरीदेखील यावर शासन सकारात्मक विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासन पुरस्कृत जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान दिनांक ३१ मार्च, २०१४ रोजी संपुष्टात आले. त्यापूर्वी लातूर महानगरपालिकेची मागणी विहीत मुदतीत केंद्र शासनाकडे प्राप्त झाली नव्हती. त्यामुळे जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियानाचा कालावधी संपल्यामुळे लातूर महानगर पालिकेस जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियानात बसेस मिळणार नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—भिवंडी (जि. ठाणे) तालुक्यातील ग्रामीण परिसरातील गोदामे व कंपन्या अनधिकृत असल्याबाबत. श्री. शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण) यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २४३६८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** शासनाने तेथे लॉजिस्टीक आणि वेअरहाऊसिंग हब तयार करण्याचे नियोजित केलेले आहे. ते झाल्यानंतर त्या प्राधिकरणामार्फत त्याचे युनिट टू युनिट लोकेशन घेऊन तेथे काय साठविले जाते. याची देखील माहिती घेण्यात येईल. त्यांनी साठविलेल्या केमिकलबद्दलचे प्राधिकरण असतील त्यांनी तेथून परवानगी घेतली की नाही, याचा देखील सर्व्हे करण्यात येईल. अशा आगीच्या घटना वारंवार घडू नये म्हणून शासन याकरिता कालबद्ध कार्यक्रम आखणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—(१) शासन अधिसूचना दिनांक ११ मार्च, २०१५ तसेच दिनांक ४ नोव्हेंबर, २०१६, दिनांक १० मार्च, २०१७, दिनांक २४ मार्च, २०१७ व दिनांक १३ जून, २०१७ अन्वये एमयुटीपी अधिनियमातील कलम ३१(१) अन्वये मंजूरी प्रदान केलेल्या भिवंडी परिसर अधिसूचित क्षेत्रासाठीच्या 'विकास योजनेत' ट्रान्सपोर्ट हब ॲण्ड लॉजिस्टिक पार्क असा परिमंडळ दर्शविलेला आहे.

(२) भिवंडी परिसर अधिसुचित क्षेत्रामध्ये या प्राधिकरणामार्फत म. प्रा. नि. व न. र. अधिनियम, १९६६ च्या कलम ४५ अन्वये इमारत बांधकामासाठी विकास परवानगी दिली जाते. तथापि, प्राधिकरणातर्फे सदर इमारतीमधील कोणत्याही प्रकारच्या रासायनिक साठा करण्याकरीता परवानगी दिली जात नाही. सदर रासायनिक साठा करण्याकरीता परवानगी देण्याची

कार्यवाही नियंत्रक, विस्फोटके, बेलापूर, नवी मुंबई व महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ याच्यामार्फत करण्यात येत आहे. रासायनिक गोदामामध्ये साठवणूक करण्यात येणा-या रासायनांच्या व रासायनिक पदार्थांच्या बेकायदेशीर साठ्यांवर पोलीस विभाग, महसुल विभाग, नियंत्रक, विस्फोटके, बेलापूर, नवी मुंबई व महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ या विभागाकडून कार्यवाही करण्यात येते.

(३) अनधिकृत बांधकामासंदर्भात प्राधिकरणामार्फत एका प्रकरणात निष्कासनाची कार्यवाही करण्यात आली असून एका प्रकरणात न्यायालयाचे मनाई आदेश आहेत आणि इतर प्रकरणात पोलीस बंदोबस्त प्राप्त करुन निष्कासनाची कार्यवाही करण्याबाबत प्राधिकरणाने तजवीज ठेवली आहे. (सोबत माहिती जोडपत्र-१).

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

२८२ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—भिवंडी (जि. ठाणे) तालुक्यातील ग्रामीण परिसरातील गोदामे व कंपन्या अनधिकृत असल्याबाबत. श्री. शांताराम मोरे (भिवंडी-ग्रामीण) यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४३६८.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** जे नियमित करण्यासारखे स्ट्रक्चर आहेत, जे त्या डीसीआरमध्ये बसतील, ते नियमित केले जातील. अन्यथा जे डीसीआरचे उल्लंघन करणारे आहेत, ते निष्कासीत केले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——(१) शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-१८१४/प्र. क्र.-८२/१४/नियम/नवि-१३, दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ अन्वये अनधिकृत बांधकामे नियमित करण्याबाबत धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१५ पूर्वीची बांधकामे प्रशमन आकार लावून प्रशमित संरचना म्हणून घोषित करण्याकरीता प्राधिकरणाने दिनांक २१ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी नोटीस प्रसिद्ध करुन शासनाच्या धोरणानुसारची बांधकामे नियमित करण्याकरीता अर्ज सादर करण्याचे आवाहन केले होते. सदर कार्यवाही दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०२० पूर्वी पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

(२) तद्नंतर प्राधिकरणाची क्र. एसआरओटी/२९००/प्रशमित संरचना/१९९९/२०१८, दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१८ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली. त्यानुसार प्राधिकरणास भिवंडी परिसर अधिसूचित क्षेत्रात एकूण १९४ अर्ज प्राप्त झाले. सदर अर्जांची प्राथमिक छाननी करण्यात आली त्यामध्ये एकूण १९४ अर्जांपैकी १७४ अर्ज आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता अर्जदाराने विहीत कालावधीत न केल्यामुळे नाकारण्यात आले. प्राप्त अर्जांच्या प्राथमिक छाननीमध्ये १९४ अर्जांपैकी २० अर्जदारांनी आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केलेली आहे. ज्या बांधकामांबाबत या धोरणानुसार अर्ज प्राप्त झाले, त्या अर्जांसोबत सादर केलेल्या कागदपत्रांची छाननी करुन या कार्यालयामार्फत कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(३) तथापि, मा. उच्च न्यायालयाने पारित केलेल्या अंतरिम आदेशान्वये काही अर्जदारांनी आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केलेली असली तरीही सदर अर्जांवर सद्यःस्थितीत पुढील कार्यवाही करणे मा. उच्च न्यायालयाचे अंतिम आदेश प्राप्त होईपर्यंत शक्य नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

२८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—भिवंडी (जि. ठाणे) तालुक्यातील ग्रामीण परिसरातील गोदामे व कंपन्या अनधिकृत असल्याबाबत. श्री. शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण) यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २४३६८.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** ज्याच्यामध्ये एक्झिटिंग ५००० त्या ठिकाणचे गोडावून्स आहेत. त्याचे नियमितीकरण नियमानुसार होईल. जे नियमात बसणार नाही त्याचे निष्कासन होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यावाही.**—(१) शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-१८१४/प्र.क्र. ८२/१४/नियम/नवि-१३, दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ अन्वये अनधिकृत बांधकामे नियमित करण्याबाबत धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१५ पूर्वीची बांधकामे प्रशमन आकार लावून प्रशमित संरचना म्हणून घोषित करण्याकरीता प्राधिकारणाने दिनांक २१ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी नोटीस प्रसिद्ध करून शासनाच्या धोरणानुसारची बांधकामे नियमित करण्याकरीता अर्ज सादर करण्याचे आवाहन केले होते. सदर कार्यवाही दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०२० पूर्वी पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

(२) तद्नंतर प्राधिकरणाची क्र. एसआरओटी/२९००/प्रशमित संरचना/१९९९/२०१८, दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये दिनांक २१ नोव्हेंबर २०१८ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली. त्यानुसार प्राधिकरणास भिवंडी परिसर अधिसूचित क्षेत्रात एकूण १९४ अर्ज प्राप्त झाले. सदर अर्जाची प्राथमिक छाननी करण्यात आली त्यामध्ये एकूण १९४ अर्जापैकी १७४ अर्ज आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता अर्जदाराने विहीत कालावधीत न केल्यामुळे नाकारण्यात आले. प्राप्त अर्जाच्या प्राथमिक छाननीमध्ये १९४ अर्जापैकी २० अर्जदारांनी आवश्यक कागदपत्रांची पुर्तता केलेली आहे. ज्या बांधकामांबाबत या धोरणानुसार अर्ज प्राप्त झाले, त्या अर्जासोबत सादर केलेल्या कागदपत्रांची छाननी करून या कार्यालयामार्फत कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(३) तथापि, मा. उच्च न्यायालयाने पारत केलेल्या अंतरिम आदेशान्वये काही अर्जदारांनी आवश्यक कागदपत्रांची पुर्तता केलेली असली तरीही सदर अर्जांवर सद्यस्थितीत पुढील कार्यवाही करणे मा. उच्च न्यालयालयाचे अंतिम आदेश प्राप्त होईपर्यंत शक्य नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

२८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.**—धुळे-चाळीसगाव रस्त्यावरील चिंचगव्हाण-फाट्यावर चाळीसगाव-सुरत बसला कंटेनरच्या धडकेमुळे झालेल्या अपघाताबाबत. सर्वश्री. डॉ. कुणाल पाटील, व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** यापुढे अशा प्रकारे अपघात झाल्यानंतर संबंधितांना कोर्टामध्ये न जाता देखील किमान १० लाख रुपये मिळाले पाहिजे. अशा प्रकारच्या निर्णयापर्यंत आम्ही आलेली आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्य परिवाहन महामंडळामध्ये "आपघात सहाय्य निधी" योजनेअंतर्गत राज्य परिवाहन आपघातामध्ये मृत होणा-या प्रवाशांच्या वारसांना तसेच जखमी प्रवाशांना सध्या देण्यात येणा-या नुकसान भरपाईमध्ये दिनांक १ एप्रिल, २०१६ पासून वाढ करण्याच्या दृष्टीने दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१६ च्या परिपत्रकान्वये सूचना प्रसारीत करण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी

नगरविकास विभाग

२८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईत झालेल्या मुसळधार पावसानंतर निर्माण झालेल्या दमट वातावरणामुळे मुंबई शहरात लेप्टोस्पायरेसीस, मलेरीया, डेंग्यु आणि गॅस्ट्रो आदि रोगांची पसरलेली साथ. सर्वश्री श्री. जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. डॉ. रणजित पाटील :** मेडिकल ऑफिसर यांना गुणवत्ता व अर्हतेस अनुसरुन काम देण्याबाबत व इतर ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह वर्क इतरांकडे सोपविण्याबाबत आयुक्त यांना सुचित करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मेडिकेल ऑफिसर यांना गुणवत्ता व अर्हतेस अनुसरुन काम देण्याबाबतची व इतर ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह वर्क इतरांकडे सोपविण्याबाबतची कार्यवाही तातडीने करण्याबाबतच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र. क्र. १२८७/नवि-२१, दिनांक ५ फेब्रुवारी, २०१६ च्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

२८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईत झालेल्या मुसळधार पावसानंतर निर्माण झालेल्या दमट वातावरणामुळे मुंबई शहरात लेप्टोस्पायरेसीस, मलेरीया, डेंग्यु आणि गॅस्ट्रो आदि रोगांची पसरलेली साथ. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** आज जी परिस्थिती आहे त्याबाबत सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचना निश्चितपणे पुढील वर्षी करण्यात येणा-या उपाय योजनामध्ये अंतर्भूत करण्यात येईल. डिझास्टर मॅनेजमेंटसाठी ॲडव्हान्स प्लॅनिंग करावयास पाहिजे व ते करण्यात येत असते. परंतु त्यामध्ये काही त्रुटी असतील तर त्या शोधण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचना पुढील वर्षी करण्यात येणा-या उपाय योजनांमध्ये अंतर्भूत करण्यात याव्यात. तसेच डिझास्टर मॅनेजमेंटसाठी करण्यात येणा-या ॲडव्हान्स प्लॅनिंगमध्ये काही त्रुटी असतील तर त्या शोधण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र. क्र. १२८७/नवि-२१, दिनांक ५ फेब्रुवारी २०१६ च्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

नगरविकास विभाग

२८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईत झालेल्या मुसळधार पावसानंतर निर्माण झालेल्या दमट वातावरणामुळे मुंबई शहरात लेप्टोस्पायरेसीस, मलेरीया, डेंग्यु आणि गॅस्ट्रो आदि रोगांची पसरलेली साथ. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** या संदर्भात सूचना घेऊन त्यानुसार आदेश निर्गमित केले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्य विभागाने दिनांक ४ डिसेंबर, २००१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये, बोगस वैद्यकीय व्यवसायीकांवर आळा घालण्यासाठी प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्याकरीता पुनर्विलोकन समिती स्थापन करण्यात आली आहेत.

याशिवाय, गणपत पाटील नगर येथील नागरीकांकरीता पाणी आणि वीज पुरवठ्यांसंदर्भात प्राधान्याने कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र. क्र. १२८७/नवि-२१, दिनांक १२ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** अशा पद्धतीने या संदर्भात देखील विचार करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र शासनाच्या " असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ " च्या कलम ६ (१) अन्वये महाराष्ट्रातील असंघटीत कामगारांसाठी महाराष्ट्र असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा मंडळ स्थापन करण्यात येत असून या मंडळामध्ये असंघटीत कामगारांची नोंदणी केली जाणार असून त्यामध्ये शेतमजुरांचाही समावेश होतो.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

२८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** व्यापक स्वरुपात याचा लाभ सर्व क्षेत्रातील मजूरांना मिळावा याकरीता प्रयत्न करण्यात येईल. सन्माननीय सदस्यांच्या सकारात्मक सूचनांचा यामध्ये विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडील बांधकाम कामगारांच्या नोंदणी संदर्भातील कामाचे संगणीकरण ई-निविदा प्रक्रिया राबवून योग्य संस्थेची निवड करून बाह्य

यंत्रणेद्वारे करण्यास मान्यता देण्यात आली असून त्याद्वारे ई-निविदा प्रक्रियेने निवड केलेल्या संस्थेकडून कामे करून घेण्याकरीता, शासनाच्या ई-प्रशासन धोरण २०११ नुसार त्याकरीता लागणा-या खर्चाच्या तपशिलासह मे. अन्सर्ट ॲण्ड यंग या कंपनीने सादर केलेल्या सविस्तर प्रस्तावास उच्चाधिकारी समिती (HPC) व प्रकल्प अंमलबजावणी समिती (PIC) यांची मान्यता प्राप्त झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२९० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** पाच ते पंधरा दिवसांमध्ये ही नोट मंजूर होऊन यंत्रमाग कामगार कल्याण मंडळाची स्थापना करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—(१) मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचेकडे यंत्रमाग कामगार कल्याण मंडळ स्थापण्याच्या अनुषंगाने सर्व संबंधीत विभागांचे अधिकारी व लोकप्रतिनिधी यांची एकत्रीत बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

(२) सद्यःस्थितीत वित्त विभागाने उपस्थित केलेल्या मुद्यांच्या अनुषंगाने विकास आयुक्त कार्यालयाकडून अभिप्राय प्राप्त केले असून प्रस्ताव वित्त विभागाच्या मान्यतेसाठी फेरसादर केला आहे.

(३) यंत्रमाग कामगार कल्याण मंडळ स्थापन करणेबाबत मंत्रालयीन स्तरावर कार्यवाही चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

२९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** राज्य शासनाच्यावतीने जेवढे काम थांबले होते, तेही पूर्ण करण्यात येईल आणि लवकरच त्याचा शुभारंभ करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाने असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ पारित केलेला असून विडी कामगारांचा असंघटीत कामगार या संज्ञेत समावेश होतो. असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ च्या कलम-१४ अन्वये महाराष्ट्र शासनाने दिनांक ३० मे, २०१३ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा नियम, २०१३ पारित केलेले आहेत. उक्त अधिनियमाच्या कलम ६(१) अन्वये असंघटीत कामागारांसाठी राज्यस्तरीय कल्याणकारी मंडळ स्थापन करण्याबाबत कार्यवाही शासन स्तरावरुन चालू असून सदर मंडळ स्थापन झाल्यावर त्यामार्फत असंघटीत कामगारांसाठीच्या (ज्यामध्ये विडी कामगारांचाही समावेश असेल) विविध कल्याणकारी योजना राबविणे शक्य होईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

२९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** अध्यक्ष महोदय, केंद्र शासनाची यासंबंधीची जी प्रस्तावना आहे. त्याच्यावर पुढील अधिवेशनाच्या आधी त्यासंबंधीचे मंडळ तयार करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**असंघटीत कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ च्या कलम ६ अन्वये राज्यात महाराष्ट्र राज्य सामाजिक सुरक्षा मंडळ दिनांक ३ एप्रिल, २०१८ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे गठित करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**मान्य.

२९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** अध्यक्ष महोदय, यासंदर्भातील जी प्लानिंग ॲथॉरिटी आहे, त्यांना सूचना देण्यात येतील की, कोणत्याही कामाचा अर्ज आला तर तुमचे ठेकेदार कोण आहेत? त्या ठेक्यावर काम करणा-या कामगारांची यादी तुम्ही द्यावी.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन व सेवाशर्ती) अधिनियम, १९९६ च्या कलम १२(१) अनुसार इमारत व इतर बांधकाम कामगाराने मागील वर्षभरात कमीतकमी ९० दिवस बांधकाम कामगार म्हणून काम केलेले असणे आवश्यक आहे. सदर अधिनियम हा केंद्र शासनाचा असून राज्य शासनाने " महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन व सेवाशर्ती) नियम, २००७" तयार करण्यात आलेले आहेत. " महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन व सेवाशर्ती) नियम २००७ नियम ३३ (C) " मध्ये राज्य शासनाने दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन अधिसूचनेन्वये सुधारणा केलेली आहे. सदर अधिसूचनेमुळे राज्यातील असे कामगार ज्यांचे मालक सतत बदलतात (उदा. नाका कामगार) व त्यामुळे त्यांना ९० दिवस काम केल्याचे प्रमाणपत्र मिळणे अडचणीचे होते. अशा बांधकाम कामगारांना संबंधीत ग्रामपंचायतीचे ग्रामसेवक किंवा संबंधीत नगरपालिकेच्या/ नगरपरिषदेच्या मुख्याधिका-याने प्राधिकृत केलेला अधिकारी किंवा संबंधीत महानगरपालिकेच्या आयुक्तांनी प्राधिकृत केलेला अधिकारी यांनी मागील वर्षभरात ९० दिवसांपेक्षा अधिक दिवस बांधकाम कामगार म्हणून काम केल्याचे प्रमाणपत्र दिल्यास अशा कामगांराची मंडळाकडे नोंदणी होणे व त्यास मंडळाच्या विविध योजनांचा लाभ घेणे शक्य झाले आहे. तसेच सदर अधिसूचनेनंतर नगर विकास विभागाने दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी आणि ग्रामविकास विभागाने दिनांक १६ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी यासंबंधीचे परिपत्रक देखील काढले आहे.

आजपावेतो मंडळाकडे सुमारे ४,२३,४२७ एवढे बांधकाम कामगार नोंदीत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**मान्य.

२९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री. श्री. विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** माथाडी कामगार आहेत, असंघटित कामगारांची नोंदणी झालेली नाही, अशा कामगारांसंबंधी जरूर विचार करून वेगळ्या पद्धतीचा प्रयोग केला जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ अंतर्गत असंघटित कामगार कल्याण मंडळ स्थापन करण्याची अधिसूचना निर्गमित करण्यात येत आहे. सदर मंडळामार्फत असंघटीत कामगारांची नोंदणी करण्याबाबत योग्य ती उपाय योजना करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या दुस-या प्रश्नाच्या संदर्भात सकारात्मक विचार केला जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र. इमारत-२०१४/प्र.क्र.८/कामगार-७अ, दिनांक २६ मे २०१४ व शासन शुद्धीपत्रक क्र. इमारत-२०१४/प्र.क्र.८/कामगार-७अ, दिनांक १८ जुन २०१४ अन्वये नोंदित बांधकाम कामगारांना दैनंदिन गरजेच्या गृहपयोगी वस्तु खरेदी करण्यासाठी प्रती कामगार रु. ३०००/- प्रमाणे लाभ देण्यात येत आहे. तथापि, सदर योजना केवळ दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१४ रोजी नोंदणी जिवित असलेल्या कामगारांसाठीच लागू आहे. तसेच सदर योजना ही एक वेळचे अर्थसहाय्य स्वरूपातील आहे. सदर योजनेंतर्गत ८५,०११ लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आलेला आहे.

मंडळामार्फत कामगारांसाठी राबविण्यात येणा-या समूह आरोग्य विमा योजनेच्या विम्याची मुदत दिनांक २० ऑगस्ट २०१५ पूर्वी संपुष्टात आलेली असल्याने सदर विमा योजना या वर्षी लागू करण्यासाठी ई-निविदा प्रक्रिया सुरू करण्यात आलेली आहे. सदर प्रक्रिया पूर्ण होताच, नोंदीत बांधकाम कामगार व त्यांचे कुटुंबिय त्या विमा योजनेचा लाभ घेऊ शकतील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** शासनाच्या नियमानुसार ज्यांना नोंदणीचे काम करण्याचा ठेका मिळणार आहे. त्या माध्यमातून त्याची संख्या निश्चितपणे वाढविण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे. नोंदणी झाल्यानंतर सर्वांना मदत होणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—दिनांक १३ ऑगस्ट २०१४ रोजीच्या शासन अधिसूचनेन्वये स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिका-यांना, बांधकाम कामगारांना ९० दिवस काम केल्याचे प्रमाणपत्र देण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. सदर प्रमाणपत्राच्या आधारे जास्तीत जास्त बांधकाम कामगारांना मंडळाकडे नोंदणी करणे शक्य झाले आहे. तसेच, महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळांतर्गत बांधकाम कामगारांच्या नोंदणीसाठी आवश्यक असणारी कागदपत्रे जमा करण्याचे काम तसेच नोंदणीचे काम बाह्ययंत्रणेमार्फत करून घेण्याचे प्रस्तावित आहे.

त्याकरिता राबवावयाच्या प्रकल्पाचा RFP प्रस्ताव शासन स्तरावर विचाराधीन आहे. मान्यतेनंतर ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे सक्षम संस्थेची निवड करून बाह्य यंत्रणेद्वारे कामगारांची नोंदणी करून घेण्यात येणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

२९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री श्री. विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** तसेच सन्माननीय सदस्यांकडे असलेल्या अनुभवाचा लाभ घेऊन पुढील कार्यवाही करण्याच्या प्रयत्न केला जाणार आहे. या आश्वासनावरील " आज फॉर्म मिळत नाही, ही वस्तुस्थिती आहे " या मुद्यांबाबतच्या अहवाल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र घरेलु कामगार कल्याण मंडळामार्फत विभागीय तसेच जिल्हा कार्यालयाना त्यांचे मागणीनुसार प्रशासकीय खर्चासाठी निधी देण्यात येतो. सदर निधीमधुन जिल्हा कार्यालयामार्फत घरेलु कामगारांच्या नोंदणीसाठी आवश्यक ते नुसार फॉर्म छपाई केले जातात व घरेलु कामगारांच्या मागणीनुसार त्यांना फॉर्म देऊन त्यांची महाराष्ट्र घरेलु कामगार मंडळामध्ये नोंदणी केली जाते.

वाढत्या नोंदणीकरणामुळे छपाई केलेले फॉर्म संपण्याची शक्यता गृहीत धरून सर्व कार्यालयामध्ये पुरेशे फॉर्म उपलब्ध करून देण्याची व्यवस्था करण्यात आलेली असल्याने नोंदणीकरणाची प्रक्रीया व्यवस्थितरित्या चालु आहे. जिल्हा कार्यालयामार्फत नोंदणीचे फॉर्म उपलब्ध न झाल्याबाबतची कोणतीही तक्रार अद्यापपर्यंत या कार्यालयास प्राप्त झालेली नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

२९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटित लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री श्री. विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** दिनांक ९ ऑगस्ट, रोजीच्या क्रांतिदिनापासून एक धडक मोहिम सहा महिने सुरू करण्यात येईल. त्या मोहिमेमध्ये अधिकाधिक कामगार संघटित करून नोंदणी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाने असंघटित कामगारांसाठी असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम, २००८ पारित केलेला असून या अधिनियमाच्या कलम-१४ अन्वये महाराष्ट्र शासनाने दिनांक ३० मे २०१३ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा नियम, २०१३ पारित केलेले आहेत. उक्त अधिनियमाच्या कलम ६(१) अन्वये असंघटीत कामगारांसाठी राज्यस्तरीय कल्याणकारी मंडळ स्थापन करण्याबाबत कार्यवाही शासनस्तरावर प्रगतिपथावर आहे. मंडळ स्थापन झाल्यावर त्यामार्फत असंघटीत कामगारांची नोंदणी केली जाऊन असंघटीत कामगारांसाठीच्या विविध कल्याणकारी योजना राबविणे शक्य होईल.

महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळामार्फत सद्यःस्थितीत घरेलू कामगारांच्या नोंदणी व नुतनीकरणाचे संगणीकरण करण्यात येत असल्याने व मंडळामार्फत राबविण्यात येणा-या सर्व योजनांचे लाभ पात्र नोंदीत घरेलू कामगारांच्या बँक खात्यामध्ये थेट जमा करता येत असल्याने घरेलू कामगारास वारंवार जिल्हा कामगार कार्यालयात जाण्याची आवश्यकता भासणार नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

२९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :** सार्वजनिक बांधकाम खात्यामध्ये जे पैसे जमा झाले असतील ते पैसे बांधकाम खात्यासाठीच खर्च होतील. घरेलू कामगारांसाठी जे पैसे जमा झाले असतील ते त्याच विभागाच्या कामगारांसाठी खर्च होतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर अधिनियम, १९९६ च्या कलम ३(१) अन्वये जमिनीचे मूल्य वगळता उर्वरित बांधकामाच्या रकमेवर १% उपकर गोळा करण्याची तरतूद आहे. त्यानुसार उपकर गोळा करण्यात येऊन तो इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडे जमा करण्यात येतो.

त्यामध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत देण्यात येणा-या कंत्राटांच्या रकमेवर कपात करून मंडळाकडे जमा केलेल्या उपकराच्या रकमेचा देखील समावेश असतो. सदर उपकराच्या माध्यमातून जमा होणा-या रकमेतून इमारत व इतर बांधकाम कामगार अधिनियम, १९९६ च्या कलम १२ अन्वये मंडळाकडील नोंदीत पात्र बांधकाम कामगारांना मंडळाच्या विविध कल्याणकारी योजनांतर्गत लाभ देण्यात येतात.

तसेच घरेलू कामगार कल्याण मंडळास प्राप्त झालेल्या निधीतून नोंदीत घरेलू कामगारांना विविध योजनांचा लाभ दिला जातो.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——विभागीय सचिवांची साक्ष.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

३०० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री. श्री. विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश मेहता :** होय.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील यंत्रमाग कामगारांसाठी महाराष्ट्र राज्य यंत्रमाग कामगार कल्याण मंडळ स्थापन करणेबाबतची प्रक्रिया शासनाच्या विचाराधीन आहे. यथावकाश सदर निर्णय झाल्यानंतर कामगारांच्या घरबांधणी योजनेबाबत पुढील कार्यवाही करणे शक्य आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील असंघटीत लाखो कामगारांची नोंदणी न झाल्यामुळे विविध योजनांच्या लाभापासून वंचित असणे. सर्वश्री. विजय वडेट्टीवार व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश मेहता :** अध्यक्ष महोदय, मी माहिती घेऊन पटलावर ठेवीन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—माहिती विधानमंडळाच्या सन २०१६ च्या पावसाळी अधिवेशनात सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

आदिवासी विकास विभाग

३०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** आपल्याला जरी या ठिकाणी दुरूस्ती करण्याचा अधिकार नसला तरी सुटलेला ग्रामपंचायती व गावांकरीता केंद्र सरकारकडे पाठपुरावा केला जाईल. केंद्राची मान्यता घेऊन या गावांचा कसा समावेश होईल, याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—घटनेच्या अनुसूची ५ मधील कलम ६ अन्वये मा. राष्ट्रपती, भारत सरकार यांना अनुसूचित क्षेत्र निश्चितीचे अधिकार असून त्यानुसार महाराष्ट्र राज्याकरीता दिनांक २ डिसेंबर १९८५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार अनुसूचित क्षेत्र जाहीर करण्यात आलेले आहे. सदर अनुसूचित क्षेत्र हे अनु. जमातीच्या लोकसंख्येचे प्राबल्य, भौगोलिक संलग्नता व अशा क्षेत्राचे इतर क्षेत्रापेक्षा असलेले आर्थिक मागासलेपण या निकषाच्या आधारे मा. राष्ट्रपती महोदयांच्या अधिकारात निश्चित करण्यात आलेले असून अनुसूचित क्षेत्रात बदल करण्याचे अधिकार देखील मा. राष्ट्रपती महोदय यांनाच आहेत. त्यानुसार विषयांकित अधिसूचनेत समाविष्ठ नसलेल्या परंतू निकषास पात्र ग्रामपंचायत/गावांचा समावेश करण्याविषयी सन २०११ च्या जनगणनेच्या आधारे प्रस्ताव तयार करून केंद्र सरकारकडे शिफारस करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य

३०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. विष्णू सवरा यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** ज्या आदिवासी बांधवांना घरकुलासाठी जागा नाही. त्या गावामध्ये जागा व गावठाणाची व्यवस्था करण्याबाबत आदिवासी विकास विभाग प्रयत्न करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ग्रामविकास विभागाचा शासन निर्णय क्र. इंआयो-२०१५/प्र.क्र.२००/ योजना-१०, दि. ३० डिसेंबर, २०१५ अन्वये "पंडीत दीनदयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अर्थसहाय योजना सुरू करण्यात" आली आहे. त्यामध्ये या विभागाच्या शबरी आदिवासी घरकुल योजनेवरील दारिद्रयरेषेखालील घरकुल पात्र लाभार्थ्यांचा समावेश आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

आदिवासी विकास विभाग

३०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** जेथे प्रकल्प आहेत जेथे व्यापारात आदिवासी भागातील तरुणांना सहभाग घेता येईल. त्यांना लाभ घेता येईल अशा प्रकारची परिस्थिती निर्माण करण्यात येईल व तशा प्रकारची त्यांना सुविधा देता येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** जात पडताळणी समिती प्रमुखांबाबत त्यांनी काही मुद्दे सांगितले. याची चौकशी करून त्यांना सूचना देण्यात येतील. सर्वसामान्य जनतेला यामध्ये त्रास होता कामा नये. अशा प्रकारची खबरदारी घेण्यात येईल. अनेक प्रलंबित प्रकरणाचा निपटारा लवकरात लवकर केला जाईल अशा प्रकारची आम्ही व्यवस्था करणार आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्रात अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागासप्रवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन अधिनियम २००० व त्याअंतर्गत करण्यात आलेले अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे नियम २००३ मध्ये अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याची कार्यपद्धती विहित करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार सर्व अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समित्यांमार्फत अनुसूचित जमात प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याची कार्यवाही करण्यात येते. तसेच राज्यामध्ये दिनांक १ मे, २०१६ पासून अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणीसाठी आदिप्रमाण ही ऑनलाईन प्रणाली विकसीत करण्यात आली आहे. तसेच प्रलंबित प्रकरणांचा निपटारा करण्यासाठी दिनांक २४ मे, २०१९ व दिनांक २१ ऑगस्ट,२०१९ च्या पत्रान्वये गती अभियान राबविण्याबाबत सर्व तपासणी समित्यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** मुलींसाठी नवीन वसतिगृह उभारण्याचा विभागाचा प्रयत्न आहे. मुंबईमध्ये जागा मिळाली तर मुलींकरिता स्वतंत्रपणे नवीन वसतिगृह करण्याचे निश्चितपणे प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. विष्णू सवरा यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. विष्णू सवरा :** संपूर्ण पैसा खर्च झाला नाही. बांधकामे झाली नाही. त्याची चौकशी करण्यात येईल, आणि तो पैसा बांधकामाकरिता वसतिगृह आणि शाळा बांधण्याकरिता केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात शासकीय आश्रमशाळा बांधकामाकरिता राज्यस्तरावर रुपये ८५२२.२४ लाख तर जिल्हा स्तरावर रुपये १९७६२.९६ लाख इतकी तरतूद उपलब्ध करून देण्यात आली होती. त्यापैकी अनुक्रमे रुपये ८५२२.२२ लाख व रुपये १९७४४.२२ लाख इतकी तरतूद खर्च करण्यात आली आहे. तर वसतिगृह बांधकामाकरिता राज्यस्तरावर रुपये २९४४.८३ लाख व जिल्हा स्तरावर रुपये ६३२२.४० लाख इतक्या वितरीत तरतुदीपैकी अनुक्रमे रुपये २९०६.७० लाख व ५७२२.०४ लाख इतकी तरतूद खर्च करण्यात आली आहे. तसेच इंग्रजी माध्यमाच्या आश्रमशाळा बांधकामाकरिता वितरीत रुपये २४०८.११ लाख व आदर्श आश्रमशाळा बांधकामाकरिता वितरीत रुपये १२०.०० लाख ही तरतूद पूर्णपणे खर्च झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

३०८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. रविंद्र वायकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. रविंद्र वायकर :** सन्माननीय सदस्य श्री. राज पुरोहित यांनी जैन कॉलेजच्या संदर्भात जे सांगितले, त्याची देखील चौकशी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जैन कॉलेज या नावाचे महाविद्यालय आहे किंवा कसे याबाबत संचालक, तंत्र शिक्षण यांच्याकडून दिनांक २८ नोव्हेंबर २०१६ च्या पत्रान्वये माहिती उपलब्ध करून घेण्यात आली. त्यानुसार मुंबई विभागात एस.पी.जैन इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट ॲन्ड रिसर्च, अंधेरी ही स्वायत्त संस्था अस्तित्वात असून सदर संस्थेस अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली (AICTE) ची मान्यता आहे. सदर संस्थेतील PGDM अभ्यासक्रम हा महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ अन्वये व्यावसायिक अभ्यासक्रम म्हणून शासनाने घोषित केला नसल्यामुळे व सदर संस्था स्वायत्त असल्याने या संस्थेतील पोस्ट ग्रॅज्युएट डिप्लोमा इन मॅनेजमेंट (PGDM) या अभ्यासक्रमाचे प्रवेश शासनाच्या सीईटीद्वारे व केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे होत नाहीत. तसेच सदर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाच्या अनुषंगाने एकही तक्रार शासनास प्राप्त झालेली नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३०९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. रविंद्र वायकर :** प्राचार्य, तृतीय श्रेणी, चर्तुर्थ श्रेणीची देखील अनेक पदे रिक्त आहे, ती सर्व पदे भरण्याच्या दृष्टीने उपाय योजना केल्या जातील. त्यावर चर्चा चालू आहे, ही पद भरती लवकरच करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील शासकीय, अशासकीय, अनुदानित व कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांची पद भरती प्रक्रिया ही निरंतर चालणारी प्रक्रिया आहे. त्यानुसार महाविद्यालये पद भरण्याची कार्यवाही करतात. पद भरतीमध्ये व्यवस्थापन विद्यापीठ अश्या वेगवेगळ्या यंत्रणेचा समावेश आहे. रिक्त पदे भरण्याबाबत सर्व सहसंचालक व अकृषि विद्यापीठे यांना संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक २२ डिसेंबर, २०१५ च्या पत्रान्वये सूचना दिलेल्या आहेत. त्यानुसार पद भरतीची कार्यवाही करण्यात येत आहे. वित्त विभागाच्या शासन निर्णय दिनांक २ जून, २०१५ अन्वये रिक्त पदांच्या ५०% किंवा एकूण संवर्गाच्या ४% या पैकी जी कमी पदे येतील, इतकीच शिक्षकेत्तर पदे व ७५% शिक्षकिय पदे भरण्यास मुभा आहे. त्यामुळे सर्व रिक्त पदे भरता येऊ शकत नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३१० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सन २०१५-१६ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. रविंद्र वायकर :** गोंडवाणा विद्यापीठासंदर्भात महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ मधील नियम ११२ नुसार पहिल्या विद्या परिषद, व्यवस्थापन परिषद सदस्यांची नियुक्ती शासन स्तरावर करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—गोंडवाणा विद्यापीठ गडचिरोली पहिल्या व्यवस्थापन परिषदेचे/विद्यापरिषदेचे शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०११/(३६१/११)/विशि-४, दिनांक ७ मे २०१५ अन्वये गठीत केली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन विभाग

३११ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कुर्डूवाडी (ता. माढा, जि. सोलापूर) येथील मूळ मालमत्ता धारकांची नावे भोगवटादार लावल्याने या मालमत्तेची खरेदी-विक्री होत नसल्याबाबत. श्री. बबनराव शिंदे, वि. स. स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा-तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** ज्या ठिकाणी अशा प्रकारची अतिक्रमणे असतील त्याकरिता सन, १९९५ चा क्रायटेरिया गृहीत धरून सर्व अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांना आदेश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—यासंदर्भात शासन निर्णय क्र. जमीन ३७०६/सीएम-२६१/प्र.क्र.सो.१६०/भाग-३/ज-५, दिनांक ३१ ऑगस्ट २००९ व शुद्धीपत्रक दिनांक १८ फेब्रुवारी २०१२ मधील तरतुदीनुसार सन १९९५ चे निकष गृहीत धरून सर्व अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्यासंदर्भात आदेश जिल्हाधिकारी, सोलापूर यांना देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कुर्डूवाडी (ता. माढा, जि. सोलापूर) येथील मूळ मालमत्ता धारकांची नावे भोगवटादार लावल्याने या मालमत्तेची खरेदी-विक्री होत नसल्याबाबत. श्री. बबनराव शिंदे, वि. स. स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा-तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** उप विभागीय अधिकारी यांनी सन, १९९५ च्या क्रायटेरियानुसार व्हॅल्युएशन करून सर्व प्रस्ताव तातडीने तयार करून जिल्हाधिकारी यांचेकडे सादर करण्याच्या सूचना देण्यात येतील. तसेच, याप्रकरणी जिल्हाधिकारी यांनी लक्ष घालून सर्व अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करण्यासाठी कळविण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—यासंदर्भात शासन निर्णय क्रमांक जमीन ३७०६/सीएम-२६१/प्र.क्र.सो.१६०/भाग-३/ज-५, दिनांक ३१ ऑगस्ट २००९ व शुद्धीपत्रक दिनांक १८ फेब्रुवारी २०१२ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यास यापूर्वीच जिल्हाधिकारी, सोलापूर यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या दिनांक ११ जुलै २०१४ च्या आदेशान्वये कसबे कुर्डूवाडी, ता. माढा येथील ९१७ मिळकतींची पाहणी करून पंचनाम्यासह अहवाल सादर करण्याबाबत उप अधीक्षक भूमी अभिलेख माढा, तहसिल कार्यालय माढा, नगरपालिका कुर्डूवाडी सह जिल्हा निबंधक वर्ग-१, सोलापूर यांचेकडील अधिकारी/कर्मचारी यांना नेमण्यात आले आहे. उप अधीक्षक, भूमी अभिलेख माढा यांच्या दिनांक १७ डिसेंबर २०१५ च्या आदेशान्वये एकूण ३९० मिळकतींच्या धारक सदरी असलेले ‘ महाराष्ट्र शासन ’ हे नाव कमी करून मूळ नोंदीतील पट्टेदारांची ‘ धारक ’ अशी नोंद घेण्यात आली आहे. उर्वरित प्रकरणी तपासणी करून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेली उत्तर.

(२) **विषय.**—कुर्डूवाडी (ता. माढा, जि. सोलापूर) येथील मूळ मालमत्ता धारकांची नावे भोगवटादार लावल्याने या मालमत्तेची खरेदी-विक्री होत नसल्याबाबत. श्री. बबनराव शिंदे, वि. स. स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सन्माननीय सदस्यांच्या म्हणण्यानुसार ६ महिन्यांच्या आत सदर प्रकरणे निकाली काढावीत, त्याप्रमाणे प्रांत अधिकारी यांना जिल्हाधिकारी यांचेकडे तातडीने प्रस्ताव पाठविण्याबाबत सूचना देण्यात येतील. तसेच, सर्व अतिक्रमणे नियमानुसार अधिकृत करण्यासंदर्भात ६ महिन्यांच्या आत कार्यवाही करण्याच्या सूचना, जिल्हाधिकारी यांना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या दिनांक ११ जुलै २०१४ च्या आदेशान्वये कसबे कुर्डूवाडी, ता. माढा येथील ९१७ मिळकतींची पाहणी करून पंचनाम्यासह अहवाल सादर करण्याबाबत उप अधीक्षक भूमी अभिलेख माढा, तहसिल कार्यालय, माढा, नगरपालिका, कुर्डूवाडी सह जिल्हा निबंधक वर्ग-१, सोलापूर यांचेकडील अधिकारी/कर्मचारी यांना नेमण्यात आले आहे. उप अधीक्षक, भूमी अभिलेख माढा यांच्या दिनांक १७ डिसेंबर २०१५ च्या आदेशान्वये एकूण ३९० मिळकतींच्या धारक सदरी असलेले " महाराष्ट्र शासन " हे नाव कमी करून मूळ नोंदीतील पट्टेदारांची ' धारक ' अशी नोंद घेण्यात आली आहे. उर्वरित प्रकरणी तपासणी करून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग

३१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ७, दिनांक २१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथ खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—श्री. एकनाथराव खडसे : दौंड व बारामती तालुक्यातील (जि. पुणे) पाझर तलाव जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेतून भरण्याबाबत श्री. राहूल कुल, वि. स. स. दौंड, यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :** जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेमध्ये तसेच पर्क्युलेशनमुळे काही पाणी शिल्लक राहत असल्यास ही बाब नक्की तपासून घेतली जाईल. १४ तलाव कशा पद्धतीने पाण्याने भरले जातील, याचा सविस्तर अभ्यास करून शासनाकडून निर्णय घेतला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जनाई उपसा सिंचन योजनेसाठी खडकवासला धरण साखळीमधून प्रवाही सिंचनासाठी २.१७ अघफू पाणी वापर निश्चित केलेला आहे. तसेच या योजनेद्वारे १८ तलाव पावसाळ्यातील अतिरिक्त पाण्याद्वारे भरून देण्याची तरतूद आहे. त्यासाठी ७३.३७ दलघफू पाणी वापर निश्चित आहे. त्यामुळे प्रकल्पात अतिरिक्त पाणी उपलब्ध नाही.

जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेद्वारे दौंड व बारामती तालुक्यातील पाझर तलाव भरणेबाबतचा प्रस्ताव तपासणेत आला आहे. जनाई उपसा योजनेतून दौंड तालुक्यातील १८ तलाव भरून देण्याची तरतूद आहे. त्यापैकी (१) हिंगणीगाडा (बिरोबा), (२) हिंगणीगाडा (नायकोबा), (३) हिंगणीगाडा (बामणकी), (४) वासुंदे-१ (जगतापवस्ती), (५) वासुंदे-२ (चिंचेचा मळा), (६) वासुंदे-३ (गावठाण तलाव), (७) वासुंदे (वाघदरा), (८) खोर (फडतरेवस्ती), (९) पडवी क्र. १ (देशमुखवाडी), (१०) पडवी क्र. ३ (चिंचकूट मळा), (११) कुसेगांव (ठोंबरे शेत), (१२) देऊळगावगाडा येथील २ तलाव अशा एकूण १३ तलावात पाणी देण्यासाठी आवश्यक भरण कालव्याची कामे केली आहेत शेतक-यांच्या मागणीनुसार व पाणी उपलब्धतेनुसार या तलावांमध्ये पाणी दिले जाते.

उर्वरित ५ तलाव (१) डोंबेवाडी येथील दोन तलाव, (२) पडवी क्र. २ (गायकवाड मळा), (३) कुसेगाव (विजयवाडी), (४) कुसेगांव (वाघदरा) हे तलाव कालव्याच्या वरील बाजूस आहेत. या ठिकाणचे भरण कालवे काढणे तांत्रिक व आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य नाही. त्यामुळे भविष्यात या तलावात पाणी देणे शक्य होणार नाही.

मा. श्री. राहूल कूल वि. स. स. दौंड यांचे मागणीचे अनुषंगाने क्षेत्रीय स्तरावर प्राथमिक सर्वेक्षण केले आहे. त्यानुसार, नव्याने मागणी केलेल्या १४ तलावांपैकी डोंबेवाडी (मोरदुती) हा तलाव योजनेच्या व्याप्तीमध्ये आहे. उर्वरित १३ तलाव/बंधारे हे प्रकल्प व्याप्तीबाहेरील आहे. या १३ तलावांपैकी (१) पडवी (वडाचा डोंगर) (२) जिरेगाव गावठाण ल. पा. तलाव (३) पांढरेवाडी येथील नाल्यावरील ५ सिमेंट बंधारे या ७ बंधारे/तलावात पाणी देण्यात येते.

उर्वरित (१) खोर (पिंपळदरा) (२) वासुंदे-लोंढेवस्ती (३) वासुंदे-जांबलेवस्ती (४) जिरेगाव-लाळगेवाडी तलाव (५) जिरेगाव-गरगडे तलाव (६) जिरेगाव-फॉरेस्ट तलाव अशा एकूण ६ तलाव/बंधारे येथे तांत्रिकदृष्ट्या नैसर्गिकरितीने पाणी भरणे व्यवहार्य नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग

३१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०७, दिनांक २१ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. एकनाथ खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—दौंड व बारामती तालुक्यातील (जि. पुणे), पाझर तलाव, जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेतून भरण्याबाबत श्री. राहुल कुल, वि.स.स., दौंड यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :** शासनाकडून सदर प्रस्ताव नक्की तपासून घेतला जाईल. सदर प्रस्ताव अतिशय चांगला आहे. याबाबत शासनाकडून सहानुभूतीने विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेतील दौंड तालुक्यातील १८ तलाव भरून देण्याची तरतूद आहे. त्यापैकी १३ तलावात पाणी देण्याच्या दृष्टीने भरण कालव्याची कामे केली आहेत व त्यामध्ये शेतक-यांच्या मागणीनुसार व पाणी उपलब्धतेनुसार या तलावांध्ये पाणी दिले जाते.

उपरोक्त आश्वासन क्रमांक ३१४ बाबतच्या कार्यवाही संदर्भातील सादर केलेल्या तपशिलानुसार नवीन मागणीतील १३ तलाव भरणेबाबतचा प्रस्ताव तपासणेत आला आहे. त्यापैकी ७ तलाव/बंधारे या ठिकाणी पाणी दिले जाते व उर्वरित ६ ठिकाणी यासाठी भरण कालव्याची कामे करणे तांत्रिक व आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य नाही.

तसेच लिफ्ट ईरिगेशनच्या माध्यमातून खडकवासला कालव्यातून ज्या गावांना पाणी दिले जाते, ते क्षेत्र व योजनेचे लाभक्षेत्र हे स्वतंत्र आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०७, दिनांक २१ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. एकनाथ खडसे.

(२) **विषय.**—दौंड व बारामती तालुक्यातील (जि. पुणे), पाझर तलाव, जनाई शिरसाई उपसा सिंचन योजनेतून भरण्याबाबत श्री. राहुल कुल, वि.स.स., दौंड यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :** पावसाळ्यात पुरामुळे वाहून जाणारे सर्व पाणी १४ तलावांमध्ये वळवून तलाव भरण्याच्या संदर्भात सरकारकडून सकारात्मक कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये अनुक्रमे २०६, २३८ व २५३ तलाव व बंधारे यामध्ये पाणी देण्यात आले. या तलावांमये टंचाई कालावधीत दिलेल्या पाण्याच्या वीज देयकापोटी अनुक्रमे रुपये ४०.३८ लक्ष, ७२.५१ लक्ष व ६४.९१ लक्ष एवढा निधी टंचाई निधीतून उपलब्ध करून दिलेला आहे. चालू वर्षी सन २०१५ मध्ये खडकवासला धरण साखळीत सुमारे ५० टक्केपर्यंत पाणीसाठा झाल्याने पावसाळ्यामध्ये अतिरिक्त पाणी उपलब्ध होऊ शकले नाही. तथापि, वरवंड तलावात सप्टेंबर, २०१५ मध्ये ५० दलघफू पाणी उपलब्ध झाले होते. ते जनाई उपसा सिंचन योजनेद्वारा दिनांक ६ सप्टेंबर २०१५ ते दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१५ या कालावधीत दौंड, बारामती व पुरंदर या तालुक्यांतील तलाव लाभधारकांच्या मागणीनुसार भरून देण्यात आले आहेत.

अशा प्रकारे पावसाळ्यातील अतिरिक्त पाण्याने तलाव भरण्याकरिता विद्युत देयकांसाठी प्रतिवर्ष सुमारे रुपये ५० लक्ष एवढा खर्च अपेक्षित आहे. सदर विद्युत देयकांकरिता टंचाई निधीतून निधी उपलब्ध झाल्यास, पाणी उपलब्धतेनुसार, ज्याठिकाणी व्यवहार्य आहे तेथील तलाव उपसा सिंचन योजनेद्वारे भरून देणे शक्य होईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

कृषी व पदुम विभाग

३१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०७, दिनांक २१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—गोंदिया जिल्ह्यात पशुधन योजनेत पशुधन विकास अधिकारी व पंचायत समितीचे पशुधन विकास अधिकारी यांनी केलेला गैरव्यवहार, श्री. गोपालदास अग्रवाल, वि. स. स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** यामध्ये जर काही अनियमितता व गैरकारभार असेल व कोणताही अधिकारी दोषी असेल तर त्या अहवालाप्रमाणे राज्य सरकार त्यावर कडक कारवाई करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, नागपूर यांनी सन २०११-१२ मधील योजनांचे अंतर्गत वाटप झालेल्या प्रकरणांची लाभधारकनिहाय तपासणी करून अहवाल सादर केला आहे.

त्यानुसार सन २०११-१२ मध्ये नाविण्यपूर्ण योजनेअंतर्गत ०६ जनावरांचे दुधाळ गट वाटप व १० + १ शेळी गट गटांचे रकमेचे भूगतान खरेदी समितीच्या अहवालानुसार जनावरे विक्रीत्यास तत्कालीन जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, गोंदिया येथे कार्यरत डॉ. यू. एन. नारनवरे (निलंबित) यांनी लाभार्थी हिस्सा व अनुदानाची एकत्रित रक्कम पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार) यांचेकडे हस्तांतरित न करता स्वतः रोखीने अदा केली आहे. त्यामुळे संबंधितांनी सदर प्रकरणी वित्तीय अनियमितता केली असल्याचे सकृत दर्शनी निदर्शनास आले.

तसेच डॉ. यू. एन. नारनवरे, तत्कालीन जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त यांची सन २०११-१२ नाविण्यपूर्ण योजनेमध्ये प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने चौकशी केली असता योजना अंमलबजावणी करताना मार्गदर्शक सूचनेचे व अटींचे पालन न करणे व आर्थिक अनियमितता प्रकरणी डॉ. नारनवरे, हे सकृत दर्शनी जबाबदार दिसून आले असल्याने त्यांच्याविरुद्ध नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम-१९७९ मधील कलम ८ नुसार शासन निर्णय क्रमांक पसंप्र-३२१२/प्र.क्र. ४६७/पदुम-१, दिनांक २२ जुलै २०१३ अन्वये विभागीय चौकशीची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे. सद्यःस्थितीत सदर प्रकरणाची विभागीय चौकशी अधिकारी, विभागीय आयुक्त कार्यालय, नागपूर यांच्या स्तरावर चौकशी सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०७, दिनांक २१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—गोंदिया जिल्ह्यात पशुधन योजनेत पशुधन विकास अधिकारी व पंचायत समितीचे पशुधन विकास अधिकारी यांनी केलेला गैरव्यवहार, श्री. गोपालदास अग्रवाल, वि. स. स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सन २०१२-१३ व २०१३-१४ मध्ये जो कोणी यामध्ये दोषी असेल व वाटपामध्ये गैरव्यवहार झाल्याने निष्पन्न झाले तर त्यांच्याविरुद्ध सरकार कारवाई करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर यांनी सन २०१२-१३ ते २०१३-१४ या कालावधीतील योजनांचे अंतर्गत वाटप झालेल्या प्रकरणांची लाभधारकनिहाय तपासणी करून अहवाल सादर केला आहे. त्यानुसार शासन निर्णयाप्रमाणे वाटप केलेली जनावरे तीन वर्षांच्या आत विकलेली आढळून आले आहे. या अनियमिततेबाबत संबंधित लाभार्थ्यांकडून खुलासा मागविण्यात आला आहे.

डॉ. नारनवरे (निलंबित) तत्कालीन जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, गोंदिया यांना नाविण्यपूर्ण योजना २०१३-१४ मध्ये लाभधारक श्री. एकनाथ तुळशीराम वटी, गोरेगाव यांच्या तक्रारीनुसार १००० मांसल कुक्कुट प्रकरणी रक्कम अदा करण्याकरिता रुपये ५,००० ची लाच स्विकारताना पकडलेले असून संबंधित अधिकारी यांना अँटी करप्शन विभागाने दिनांक ५ ऑगस्ट २०१५ रोजी अटक केली होती. संबंधित अधिकारी, डॉ. नारनवरे, तत्कालीन जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, गोंदिया यांना शासन आदेश क्रमांक पसंप्र-२०१४/प्र.क्र. ३२८/भाग-१/पदुम-१, दिनांक २३ सप्टेंबर २०१४ अन्वये निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच त्यांचेविरुद्ध शासनाचे पत्र क्रमांक पसंप्र-२०१४/प्र.क्र. ३२८/भाग-१/पदुम-१, दिनांक १७ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये विभागीय चौकशी सुरू करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

३१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगांव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** अध्यक्ष महोदय, ज्या पाणीपुरवठा समितीने निधी उचलून अपहार केला असेल अशा समित्यांवर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जळगांव जिल्ह्यातील एकूण १३ योजनांच्या कामासाठी संबंधित ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समित्यांनी बँकेतून निधी आगाऊ प्राप्त करून योजनेचे काम केलेले नाही अथवा उचललेल्या रकमेपेक्षा कमी काम केलेले आहे अशा एकूण १३ योजनांच्या समितीवर फौजदारी स्वरूपाचे गुन्हे दाखल करण्यात आले असून ही प्रकरणे न्यायालयात आहेत. त्यामुळे न्यायालयाच्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगांव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** जेणेकरून एखादी पेयजल योजना वेळेत प्रभावीपणे सुरू होऊन त्यावर नियंत्रण ठेवून अपहार असल्यास चौकशीही केली जाईल. अशी स्वयंपूर्ण व्यवस्था शासन याबाबत उभारण्याचा प्रयत्न करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यामध्ये ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांचे नियोजन, अंमलबजावणी व देखभाल दुरुस्ती ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीर्मामफत करण्यात येते. सदर समितीकडून होणा-या गैरव्यवहारांना आळा घालण्यासाठी शासन निर्णय, क्रमांक ग्रापाधो-२०१७/प्र.क्र. ५३/पापु-७, दिनांक ९ मार्च २०१८ अन्वये ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रुपये २.०० कोटीपर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकारी रद्द करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** त्यांचाही यामध्ये कुठेतरी आदर ठेवून या समित्यांमध्ये फेरबदल केली जातील. सन्माननीय सदस्यांच्या सुचनेचा विचार शासन सकारात्मकरित्या करेल. या समित्या बरखास्त करण्याचा शासन निर्णय घेईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ मध्ये सुधारित कलम ४९ अन्वये ग्राम पाणीपुरवठा समिती गठीत झालेली आहे. सदर समिती वैधानिक समितीला घटनात्मक दर्जा प्राप्त झाला आहे. त्यामुळे समित्या बरखास्त करता येणे शक्य नाही. तथापि, सदर समित्यात होणा-या गैरव्यवहारांना आळा घालण्यासाठी पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या दिनांक ९ मार्च २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार ग्रामपाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रुपये २.०० कोटीपर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकार काढून घेण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. सर्वश्री श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** अध्यक्ष महोदय, सभागृहाच्या भावना लक्षात घेऊन योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ मध्ये सुधारित कलम ४९ अन्वये ग्राम पाणीपुरवठा समिती गठीत झालेली आहे. सदर समिती वैधानिक समितीला घटनात्मक दर्जा प्राप्त झाला आहे. त्यामुळे समित्या बरखास्त करता येणे शक्य नाही. तथापि, सदर समित्यात होणा-या गैरव्यवहारांना आळा घालण्यासाठी पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या दिनांक ९ मार्च २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रुपये २.०० कोटीपर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकार काढून घेण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** सार्वभौम सभागृहाच्या भावना लक्षात घेता पाणीपुरवठा योजना सुरळीतपणे चालू झाल्या पाहिजेत आणि त्या अपहार होऊ नये याकरिता तांत्रिक मार्गदर्शक घेऊन समित्या गठीत केल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांचे नियोजन, अंमलबजावणी व देखभाल दुरुस्ती ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छतामार्फत करण्यात येते. त्यानुषंगाने समितीमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येत असलेल्या योजनांची गुणवत्ता, कामची असमाधानकारक प्रगती व निधीमध्ये अपहार इत्यादी बाबींमुळे योजना प्रलंबित राहत असल्याची बाब विचारात घेता पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागच्या ग्रापाधो-२०१७/प्र.क्र. ५३/पापु-०७, दिनांक ९ मार्च २०१८ च्या शासन

निर्णयानुसार ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रुपये २.०० कोटीपर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकार काढून घेण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

३२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** केंद्र शासनाने निधी दिला तर ठीक. जर केंद्र शासनाकडून निधी आला नाही तर राज्य शासन स्वतंत्रपणे पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याचे प्रश्न सोडविण्यासाठी केंद्र शासनाची राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम ही एकमेव योजना राबविण्यात येते. मात्र केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सद्यःस्थितीत राज्यातील केवळ प्रगतिपथावरील पाणीपुरवठा योजना पूर्ण करण्यावरच भर देण्यात आलेला असल्यामुळे राज्यातील ग्रामीण भागातील दीर्घकालीन गरजांचा व आरोग्याचा विचार करून ग्रामीण जनतेस पुरेसे व शुद्ध पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याकरिता राज्य शासनाने ''मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम'' हा सर्वसमावेशक कार्यक्रम राबविण्यास दिनांक ७ मे २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिलेली आहे. सदर कार्यक्रम राज्यभरात सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या कालावधीसाठी राबविण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमात नवीन योजना हाती घेणे, राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातील बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन करणे व प्रादेशिक ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांची देखभाल/दुरुस्ती करणे यांचा समावेश आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** अध्यक्ष महोदय, वेळेत पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित झाली नाही, तर अशा ठिकाणी जर तक्रार आलेली असेल तर अशा संबंधित अधिका-यांच्या विरोधात कठोर कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भारत निर्माण कार्यक्रमांतून घेण्यात आलेल्या ३१ पाणीपुरवठा योजनांच्या चौकशीमध्ये धरणगाव तालुक्यातील सोनवद खु, वाघळुद खु. व कल्याणे होळ या योजनेमध्ये आढळून आलेल्या गैरव्यहार प्रकरणी संबंधित योजनेच्या ग्राम पाणीपुरवठा समितीचे अध्यक्ष, सचिव योजनेचे तांत्रिक सल्लागार, संबंधित शाखा अभियंता, उपअभियंता व कार्यकारी अभियंता यांच्याविरुद्ध दिनांक ६ एप्रिल २०१३ रोजी फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** केंद्र शासनाने निधी दिला तर ठिक. जर केंद्र शासनाने निधी नाही तर राज्य शासन पाणीपुरवठ्याची स्वतंत्र योजना तयार करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्याच्या ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याचे प्रश्न सोडविण्यासाठी केंद्र शासनाची राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम ही एकमेव योजना राबविण्यात येते. मात्र केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सद्यःस्थितीत राज्यातील केवळ प्रगतिपथावरील पाणीपुरवठा योजना पूर्ण करण्यावरच भर देण्यात आलेला असल्यामुळे राज्यातील ग्रामीण भागातील दीर्घकालीन गरजांचा व आरोग्याचा विचार करून ग्रामीण जनतेस पुरेसे व शुद्ध पिण्याचे पाणी

उपलब्ध करून देण्याकरिता राज्य शासनाने ''मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम'' हा सर्वसमावेशक कार्यक्रम राबविण्यास दिनांक ७ मे २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिलेली आहे. सदर कार्यक्रम राज्यभरात सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या कालावधीसाठी राबविण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमात नवीन योजना हाती घेणे, राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातील बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन करणे व प्रादेशिक ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांची देखभाल/दुरुस्ती करणे यांचा समावेश आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सरसकट सर्वच प्रोजेक्टवर बंदी टाकलेली नाही माझ्याजवळ केंद्र सरकारचे पत्र आहे ते मी पटलावर ठेवीन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वसनाच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाकडून राज्य शासनास प्राप्त झालेल्या निर्देशित पत्रांच्या प्रती, (दिनांक ११ मे २०१५ व दिनांक २९ जून २०१५) २०१७ च्या पावसाळी अधिवेशनात दिनांक २८ जुलै २०१७ रोजी विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—जळगाव जिल्ह्यातील प्रलंबित पेयजल योजनांच्या कामाबाबत. श्री. किशोर पाटील (पाचोरा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९७५२.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या प्रश्नातून राज्य सरकार मार्ग काढेल. दरम्यानच्या काळात योजनांची आवश्यकता असेल तर राज्य सरकार आपल्या निधीतून खर्च कसा करता येईल त्याचे नियोजन करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्याच्या ग्रामीण भागातील पाणीपुरवठा क्षेत्रात सुधारणा करण्याकरिता व ग्रामीण जनतेस पुरेसे व शुद्ध पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने राज्यात सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या कालावधीत ''मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम'' राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर कार्यक्रमांतर्गत जळगाव जिल्ह्यात रुपये १७०.८८ कोटी इतक्या किंमतीच्या ८० नळ पाणीपुरवठा योजना नव्याने राबविण्याचे प्रस्तावित आहे. सद्य:स्थितीत रुपये १११.२६ कोटी इतक्या किमतीच्या ३८ नळ पाणीपुरवठा योजनांना मंजुरी देण्यात आली आहे. तसेच सदर कार्यक्रमांतर्गत प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीकरिता उपलब्ध होणारा निधी प्रोत्साहनपर अनुदानाच्या स्वरूपात वितरित करण्याचा निर्णय दिनांक १९ जानेवारी २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

३२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगाव (ता., जि. नाशिक) येथील रमजानपुरा परिसरात नवीन उर्दू माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगाव मध्य) व इतर वि.स.स. यांचा ताराकिंत प्रश्न क्रमांक १९५७१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** ही प्रक्रिया तत्कालीन राज्यमंत्री महोदय, प्रा. फोजिया खान यांनी सुरू केलेली आहे. अशा ७ हजार लोकसंख्या असलेल्या शहरी भागात उर्दू शाळांना मान्यता देण्यात येईल. नगरपालिकांनी अशा शाळा सुरू केल्या नाहीत तर नगरपालिकांची एनओसी घेऊन खाजगी संस्थांना परवानगी दिली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगाव (ता., जि. नाशिक) येथील रमजानपुरा परिसरात नवीन उर्दू माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगाव मध्य) व इतर वि.स.स. यांचा ताराकिंत प्रश्न क्रमांक १९५७१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** गरज आहे, तेथे नक्की शाळेला परवानगी दिली जाईल. ज्या शाळांची गरज नाही किंवा दोन शाळांच्या स्पर्धेमुळे आधी मंजुरी दिलेल्या शाळेमधील विद्यार्थ्यांची संख्या कमी पडल्यामुळे ती बंद होते. अशावेळी तेथील शिक्षकांचे काय करावयाचे, या सर्व गोष्टींचा विचार करून याबाबत सुनिश्चित धोरण घेण्यात येईल. ऑक्टोबर महिन्यानंतर याबाबत निर्णय होईल. हे सरकारचे धोरण आहे. डिसेंबरच्या आत सर्व परवानग्या घेऊन संस्था सुरू करता येईल, हे देखील मी घोषित करतो.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगाव (ता., जि. नाशिक) येथील रमजानपुरा परिसरात नवीन उर्दू माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगाव मध्य) व इतर वि.स.स. यांचा ताराकिंत प्रश्न क्रमांक १९५७१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, तपासून बघू व मान्यता देऊ.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगाव (ता., जि. नाशिक) येथील रमजानपुरा परिसरात नवीन उर्दू माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगाव मध्य) व इतर वि.स.स. यांचा ताराकिंत प्रश्न क्रमांक १९५७१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** पुढील काळामध्ये विशेषतः अल्पसंख्याक शाळांमध्ये ज्या जागा रिक्त आहेत, त्याबाबत आपण निर्णय घेणार आहोत. स्टे उठल्यानंतर याबाबत कार्यवाही केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मालेगाव (ता., जि. नाशिक) येथील रमजानपुरा परिसरात नवीन उर्दू माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. आसिफ शेख (मालेगाव मध्य) व इतर वि.स.स. यांचा ताराकिंत प्रश्न क्रमांक १९५७१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, एकूण राज्यात उर्दू शाळेकरिता किती अर्ज आले याची माहिती घेऊन मी पटलावर ठेवतो.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नागपूर विभागामध्ये राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह योजनेचे अनुदाने थकीत असल्याबाबत. डॉ. मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २११६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सभागृहात सन्माननीय सदस्य जे सांगत आहेत ते खरे मानून शिक्षण मंत्री म्हणून त्यांनी दिलेल्या सर्व केसेस आम्ही पुन्हा तपासून घेऊ.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नागपूर विभागाला मागील तीन वर्षांत राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजनेसाठी सन २०१२-१३ मध्ये रुपये ६१ लक्ष २५ हजार, सन २०१३-१४ मध्ये १ कोटी ३५ लक्ष ८२ हजार, सन २०१४-१५ साठी ६२ लक्ष २५ हजार इतकी तरतूद वितरित करण्यात आलेली आहे. मागील तीन वर्षांत नागपूर विभागासाठी एकूण २ कोटी ७६ लक्ष ८९ हजार इतकी तरतूद वितरित करण्यात आलेली आहे. एकूण ३६९ लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आलेला आहे. तथापि, २१८ लाभार्थ्यांपैकी ६२ लाभार्थ्यांना लाभ देण्याकरिता सन २०१५-१६ मध्ये ४६ लक्ष ५० हजार एवढी तरतूद वितरित करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ०८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नागपूर विभागामध्ये राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह योजनेचे अनुदाने थकीत असल्याबाबत. डॉ. मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २११६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** माझे असे मत आहे की, मी मघाशी म्हटल्याप्रमाणे सन्माननीय सदस्य सभागृहात बोलताना ती माहिती खरी मानून त्याची तपासणी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, दिनांक ११ जुलै २०११ अन्वये योजनेमध्ये बल करण्यात आला आहे. विमा कंपन्यामार्फत योजना राबविण्यात येत होती. विमा कंपन्याच्या वर्तना बद्दल शासनाकडे तक्रारी आल्या होत्या. त्यामुळे शासनामार्फत योजना राबविण्यात येत आहे. विद्यार्थ्याचा अपघाती मृत्यू झाल्यास रक्कम रुपये ७५ हजार अपघातामुळे कायमचे अपंगत्व आल्यास (२ अवयव/२ डोळे किंवा १ अवयव व १ डोळा निकामी झाल्यास) रक्कम रुपये ५० हजार अपघातामुळे १ अवयव किंवा १ डोळा निकामी झाल्यास रक्कम रुपये ३० हजार अदा केली जाते. आजाराची कायमस्वरूपी अपंगत्व आल्यास मदत करण्याबाबत शासन निर्णयात तरतूद केलेली आहे. बुलढाणा जिल्ह्यासाठी सन २०१२-१३ साठी रक्कम रुपये ९ लक्ष २१ हजार, सन २०१३-१४ साठी रक्कम रुपये १८ लक्ष ५७ हजार, सन २०१४-१५ साठी रक्कम रुपये १५ लक्ष व सन २०१५-१६ साठी रक्कम रुपये ९ लक्ष ७५ हजार वितरित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नागपूर विभागामध्ये राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह योजनेचे अनुदाने थकीत असल्याबाबत. सर्वश्री. श्री. डॉ. मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २११६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** या सूचनेचा अभ्यास करून वित्त खात्याशी चर्चा करून निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नागपूर विभागामध्ये राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह योजनेचे अनुदाने थकीत असल्याबाबत. सर्वश्री. डॉ. मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २११६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, मी मघाशीच म्हटले आहे की, या विषयातील माहिती नावासह तपासून घेतली जाईल. आपले म्हणणे खरे असल्यास त्याप्रमाणे सर्वांना मदत केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय दिनांक ११ जुलै २०११ अन्वये योजनेमध्ये बदल करण्यात आला आहे. विमा कंपन्यामार्फत योजनांना राबविण्यात येत होती. विमा कंपन्याच्या वर्तनाबदल शासनाकडे तक्रारी आल्या होत्या त्यामुळे शासनामार्फत योजना राबविण्यात येत आहे. विद्यार्थ्याचा अपघाती मृत्यु झाल्यास रक्कम रु. ७५ हजार, अपघातामुळे कायमचे अपंगत्व आल्यास (२ अवयव / २ डोळे किंवा १ अवयव व १ डोळा निकामी झाल्यास) रक्कम रु. ५० हजार, १ अवयव किंवा १ डोळा निकामी झाल्यास रक्कम रु. ३० हजार अदा केली जाते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नागपूर विभागामध्ये राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह योजनेचे अनुदाने थकीत असल्याबाबत. सर्वश्री. श्री. डॉ. मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २११६१.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांच्या सर्व सूचना चांगल्या असून यासंदर्भात अभ्यास करून योग्य तो निर्णय घेतला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

३३९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—औरंगाबाद जिल्ह्यातील शिरुर (ता. वैजापूर व पीरबावडा ता. फुलंब्री) येथील पाणी टंचाईबाबत. सर्वश्री श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १७१७०.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्यामुळे सदरहू सुचनेसंदर्भात नक्कीच एक टेक्नीकल उच्चस्तरीय समिती तयार करण्यात येईल आणि या संदर्भातील सर्व बाबी समितीच्या कार्यकक्षेत ठेवण्यात येतील आणि समितीच्या माध्यमातून आलेला रिपोर्ट कार्यान्वित केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय क्र. ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.६१/पापु-०७, दिनांक १५ जून २०१५ अन्वये राज्यातील ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता कार्यक्रमाचे नियोजन, अंमलबजावणी व सनियंत्रण करणा-या प्रादेशिक यंत्रणांची कार्यक्षमता वाढविणे, ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या कामाचा दर्जा उंचावणे व पाण्याची गुणवत्ता वाढविणे तसेच पाणी गुणवत्ता बाधित व टंचाईग्रस्त भागामध्ये गुणवत्तापुर्ण आणि शाश्वत पाणी पुरवठ्याच्या सोयी/सुविधा उपलब्ध करुन देण्यावर भर देण्यासाठी ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या प्रगतीचे त्रयस्थ तांत्रिक परिक्षण किमान २ वेळा करण्यात यावे, असे बंधन घालण्यात आले आहे. (योजनेचे २० ते ३० टक्के काम पुर्ण झाल्यानंतर व ६० ते ७० टक्के काम पुर्ण झाल्यानंतर) तथापि, अंमलबजावणी यंत्रणा यापेक्षा अधिक वेळा योजनेचे त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करुन घेवू शकतात. त्यामुळे शासनामार्फत या प्रकरणी यापूर्वीच कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

गृह विभाग

३४० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सर्वश्री श्री. शशिकांत शिंदे व इतर वि.स.स. यांनी नियम ९७ अन्वये स्थगन प्रस्तावाची सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सन्माननीय सदस्य श्री. जितेंद्र आव्हाड यांना धमकीचे पत्र तसेच एसएमएस पाठविण्याचा प्रकार घडला आहे. शासनाकडून या प्रकरणी निश्चितपणे चौकशी केली जाईल व त्यांच्या संरक्षणाची काळजी सरकारकडून घेतली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—भारत सरकार, गृह मंत्रालय यांचेकडून निर्गमित केलेलया नियमावलीमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे राज्यातील महत्त्वाच्या राजकीय व इतर व्यक्तींना असलेल्या संभाव्य धोक्याच्या अनुषंगाने वर्गीकृत संरक्षणाबाबत आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या उच्च स्तरीय समितीमार्फत (High Power Committee) स्थानिक पातळीवर दर तीन महिन्यांनी आढावा घेण्यात येतो.

त्यानुसार श्री. जितेंद्र आव्हाड, वि.स.स. यांना असलेल्या धोक्याचा आढावा उच्च स्तरीय समिती व मा. मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली असलेल्या पुनर्विलोकन समितीच्या बैठकीमध्ये आढावा घेण्यात आला असून त्यांना 'एक्स' वर्गवारीचे संरक्षण पुरविण्यात आलेले आहे. तसेच या व्यतिरिक्त स्थानिक पातळीवर पोलीस आयुक्त, ठाणे यांचेकडून वैयक्तिक सुरक्षेकरिता २+२ व निवासस्थानी १+१ सशस्त्र पोलीस संरक्षण पुरविण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

३४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** या समितीने दिनांक ३१ डिसेंबर २०१५ पर्यंत आपला अहवाल सादर करणे अपेक्षित आहे. सदर समितीची नियुक्ती करण्याबाबत प्रशासकीय कार्यवाही पूर्ण झाली आहे. या समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर समितीच्या शिफारशीनुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** डिसेंबर पर्यंत हा रिपोर्ट अपेक्षित आहे. डिसेंबर महिन्यानंतर या रिपोर्टच्या आधारावर या संपूर्ण कृषी पंपाच्या कनेक्शनचा जो लोड वाढविण्यात आला, तो लोड कमी करुन त्यांना मिटरिंग करण्याच्या कामास सरकार सुरुवात करणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी मागणी केल्याप्रमाणे ३८ लक्ष कृषी पंपापैकी कोणते पंप सुरु आहेत व कोणते पंप बंद आहेत, याची पडताळणी करणार. यंत्रमागधारकांची २० वर्षांपासूनची मागणी होती व त्यानुसार जो ७० पैशांचा भार आहे तो शासन स्वीकारणार आहे. तसेच, पट पडताळणी प्रमाणे कृषी पंपांची पडताळणी करू.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—डिसेंबर मध्ये समितीचा रिपोर्ट आल्यानंतर शेतक-यांकडून जादा पैसे वसूल केले असल्यास ते व्याजासहीत समायोजित करण्यात येईल. शासनाची एकंदरीत विजेच्या बिलापेक्षा जास्त सबसीडी महावितरणाला गेलेली आहे. त्यामुळे ती किती येईल वगैरे यासंदर्भात येणा-या डिसेंबरच्या नागपूर अधिवेशनात चर्चा करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** कृषी संजिवनी योजनेला मुदतवाढ देण्याची सभागृहाची मागणी असेल तर मार्च, २०१६ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करुन वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** कोणत्याही शेतक-याने बील भरले नाही म्हणून ट्रान्सफार्मर डिस्कनेक्ट केल्यास त्या अधिका-यावर कारवाई करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—मी सभागृहाला आश्वस्त करतो की, जास्त लोड वापरणा-या शेतक-यांकडून बील वसूल केले जाईल आणि ज्यांनी लोड वापरला नसेल त्यांचे बील समायोजित करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करुन वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—अध्यक्ष महोदय, विरोधी पक्षनेते, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील साहेब व सन्मा. सदस्य श्री. प्रशांत बंब यांनी मागील अधिवेशनात व याही अधिवेशनात श्री. अजय मेहता यांच्या संपूर्ण कार्यकाळातील कागदपत्रांची चौकशी करण्याची मागणी करून संबंधित कागदपत्र माझ्याकडे दिलेले आहेत. याबाबत आपला रिपोर्ट सभागृहात देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपाच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री. श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—सन्माननीय सदस्य श्री. बच्चू कडू यांनी उपस्थित केलेल्या इतर प्रश्नाबाबत स्वतंत्र बैठक लावण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपाच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री. श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** अध्यक्ष महोदय, कृषी पंपाच्या वीज जोडणीसाठी विदर्भ व मराठवाड्याकरिता १००० कोटी रुपये निधी शासनाने दिला असून सन २०१३-१४, २०१४-१५ या कालावधीमध्ये कृषी पंपाकरिता ज्या शेतक-यांनी वीजेच्या जोडणीची मागणी केली आहे त्यांना ते देण्याचे काम जून, २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री. श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** माझी सर्व सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, जर त्यांच्या मतदार संघामध्ये सदर धोरणानुसार वीज पुरवठा करण्यात येत नसेल व संबंधित अधिकारी शेतक-यांना वेठीस धरत असेल तर त्यांच्यावर कारवाई करण्यात येईल. तसेच, या कालावधीमध्ये काही कारणास्तव ट्रिपींग झाले तर त्याचा जो दोन तास किंवा अधिक तास कालावधी असेल तो कालावधी शेतक-यांना वीज पुरवठ्यासाठी वाढवून देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनाच्या मालकीची महावितरण कंपनी कृषी पंपांच्या वीज लोडमध्ये मागणी नसताना वाढ करून वाढीव देयक आकारत असणे. सर्वश्री. श्री. जयदत्त क्षीरसागर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :**—सन्माननीय सदस्यांनी १३२ केव्ही उपकेंद्रा संदर्भात प्रश्न विचारला होता त्याबाबत एक बैठक लावण्यात येईल व सदर बैठकीत सन्माननीय सदस्यांना बोलावण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

३५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :**—कोचिंग क्लासेसला पायबंद घालण्यासंबंधीचा कायदा आपल्या राज्यात करता येऊ शकतो असे मला वाटते. या संदर्भात विभागामार्फत येत्या काळात कार्यवाही केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :**—तामिळनाडू शासनाने I.C.S.E. तसेच C.B.S.E. च्या संदर्भात कोणता मार्ग काढला आहे याचा मी सविस्तर अभ्यास करीन. शिक्षण क्षेत्रात सध्या सुरू असलेली वारेमाप लूट थांबविली जाईल असे आश्वासन देऊ इच्छितो.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :—**अशा प्रकारे क्लास व कॉलेजचे नेक्सेस ज्या ज्या पद्धतीने आपल्या लक्षात येईल त्याप्रमाणे शिक्षण विभाग त्या कॉलेजवर कारवाई करील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :—**अध्यक्ष महोदय, ज्यावेळी ही बातमी वर्तमानपत्रात आली तेव्हा ताबडतोब या विषयी मी चौकशीचे आदेश दिलेले आहेत. याची चौकशी झाल्यावर राज्य सरकारला असलेलया अधिकारानुसार त्यांच्यावर कारवाई केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :—**कायदा तयार करताना आपण प्रतिबंध करेपर्यंत तपासणी करून या सूचनेची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :—**अध्यक्ष महोदय, अशा प्रकारे शाळेमध्ये शिकविणा-या शिक्षकांनी क्लासेस किंवा ट्यूशन घेण्यावर बंदी आहे म्हणून अशा प्रकारची नक्कीच कारवाई केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील खाजगी क्लासेसकडून महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परिक्षेमध्ये १०० टक्के गुण घेण्यासंदर्भात करण्यात येत असलेली जाहिरात व स्टींग ऑपरेशनबाबत. सर्वश्री. श्री. सरदार तारासिंह व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली महाराष्ट्र विधानसभा नियम-१०५ अन्वये लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :—**अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. समीर मेघे अनेक शैक्षणिक संस्था चालवितात त्यामुळे शिक्षणाबाबत त्यांच्या अनेक चांगल्या सूचना आहेत. त्यांनी केलेल्या सूचनांचा पॉझीटीव्ह विचार करु. शिक्षणाच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या सूचनांची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

३६० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात पाणीपुरवठा योजनेत झालेला गैरव्यवहार, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** या सर्व प्रकरणाची चौकशी सीईओ जिल्हापरिषद यांच्यामार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात मागील १० वर्षात पाणीपुरवठा योजनेमध्ये झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत उपस्थित झालेल्या लक्षवेधी सूचनेच्या अनुषंगाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्यामार्फत चौकशी करण्यात येईल असे आश्वासन दिले असले तरी मा. मंत्री (पा.पु.व स्व.) यांनी आश्वासन क्रमांक ३६१ नुसार सदर प्रकरणी विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग व अधीक्षक अभियंता, गुणवत्ता परिक्षण व दक्षता पथक, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांच्यामार्फत चौकशी करण्याचे आदेश दिले असून त्याबाबतचा चौकशी अहवाल दिनांक २ मे २०१६ रोजी शासनास सादर केला आहे. सदर योजनांची चौकशी करण्याकरिता दिनांक १८ डिसेंबर २०१५ अन्वये रायगड, सिंधुदूर्ग व रत्नागिरी या जिल्हा परिषदांमधील उप विभागीय अभियंता (ग्रापापु) व त्यांचे अधिनस्त असलेल्या कर्मचा-यांचे तपासणी पथक तयार करून तपासणी करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, माननीय मंत्री, श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात पाणीपुरवठा योजनेत झालेला गैरव्यवहार, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** विभागीय आयुक्तांच्या स्तरावर त्यांच्या विभागामध्ये अधीक्षक अभियंताच्यामार्फत याची चौकशी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील १० वर्षात पाणीपुरवठा योजनेमध्ये झालेल्या भ्रष्टाचाराबाबत लक्षवेधी सूचनेच्या अनुषंगाने कोकण विभागीय आयुक्त यांना चौकशी करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या असता विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांच्यामार्फत जिल्हा परिषद, रायगड, सिंधुदूर्ग व रत्नागिरी या जिल्ह्यातील उप अभियंता (ग्रापापु) सह ४ जणांचे १ पथक याप्रमाणे १० पथकांना ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील योजनांच्या तपासणीचे आदेश दिनांक १८ डिसेंबर २०१५ अन्वये देण्यात आले होते.

ठाणे जिल्ह्यातील ६२२ व पालघर जिल्ह्यातील ९४३ योजनांची तपासणी करण्यात आलेली असून त्याबाबतचा चौकशी अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात पाणीपुरवठा योजनेत झालेला गैरव्यवहार, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** कार्यकारी अभियंता आणि उप अभियंता आणि कनिष्ठ अभियंता यांना निलंबित करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विभागीय आयुक्त कोकण विभाग यांच्या चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने ठाणे जिल्ह्यातील रखडलेल्या योजनांमध्ये अधिका-यांमार्फत निधीचा अपहार करण्यात आल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही. त्यामुळे अभियंत्यांवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आलेली नाही. तथापि, योजना रखडण्यास कारणीभूत असलेल्या ठाणे जिल्ह्यातील सर्व शाखा अभियंता व उप अभियंता यांना नोटीस बजावण्यात आल्या असून सर्व शाखा अभियंता यांची १ वेतनवाढ रोखण्यात आली आहे.

पालघर जिल्ह्यामध्ये आयुक्त तपासणी अहवाल तसेच महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या गुणवत्ता व सनियंत्रण पथकाच्या तपासणी अहवालानुसार याबाबत कार्यकारी अभियंता, उप अभियंता यांना दोषी ठरविण्यात आलेले नाही. त्यामुळे कोणवरही निलंबनाची कारवाई करण्यात आलेली नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात पाणीपुरवठा योजनेत झालेला गैरव्यवहार, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** विभागीय आयुक्त, अधीक्षक, अभियंता आणि क्वॉलिटी कंट्रोल यांच्यामार्फत एकत्रित चौकशी करून ज्या ठिकाणी भ्रष्टाचार किंवा चुकीचे काम झालेले असेल अशा ठिकाणी फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विभागीय आयुक्त यांचेमार्फत नेमण्यात आलेल्या पथकामार्फत ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील १० वर्षांमध्ये मंजूर सर्व योजनांची चौकशी पूर्ण करण्यात आली असून त्याचा अहवाल दिनांक ०२ मे २०१६ अन्वये शासनास प्राप्त झाला.

त्यानुसार ठाणे जिल्ह्यातील ३३ योजनांमध्ये संबंधित ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीचे अध्यक्ष व सचिव यांचेवर गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत व गुन्हे दाखल करण्यात आलेल्या योजनांपैकी अपहारीत रकमेचा भरण्यात आलेल्या ६ योजना व अपहारीत रकमेचे काम पूर्ण केलेल्या ३ योजना व पाईप चोरीस गेल्याने अज्ञात आरोपी असलेली १ योजना वगळून उर्वरित २३ योजनांबाबत अपहारीत रक्कम वसूल करण्याच्या अनुषंगाने सदर योजनांमधील आरोपी ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीचे अध्यक्ष व सचिव यांचे ७/१२ वर बोजा चढविणेचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांना सादर करण्यात आला आहे.

पालघर जिल्ह्यामध्ये वाडा तालुक्यातील तीन कामाबाबत अपहार झाल्यामुळे विभागीय आयुक्त, अधीक्षक अभियंता, यांचे चौकशीपूर्वीच निदर्शनास आलेनुसार फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यात पाणीपुरवठा योजनेत झालेला गैरव्यवहार, मा. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** अध्यक्ष महोदय, आदिवासी पाडे आहेत, छोटी छोटी गावे आहेत. दोन्ही जिल्ह्यात १० वर्षात जो भ्रष्टाचार झालेला आहे. त्याची चौकशी क्वॉलिटी कंट्रोल आणि विभागीय आयुक्त यांच्यामार्फत केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील १० वर्षात पाणीपुरवठा योजनेमध्ये झालेल्या भ्रष्टाचाराबाबत लक्षवेधी सूचनेच्या अनुषंगाने चौकशी करण्याकरिता कोकण विभागीय आयुक्त आणि गुणवत्ता परिक्षण व दक्षता पथक यांना सूचना देण्यात आल्या असता अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाचे क्वॉलिटी कंट्रोलमार्फत ठाणे/ पालघर जिल्ह्यातील योजनांबाबत दर्जा व गुणवत्ताबाबत तपासणी झाली आहे व सदर चौकशीचा अहवाल दिनांक २८ एप्रिल २०१६ अन्वये तसेच विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचेमार्फत चौकशी करून दिनांक ०२ मे २०१६ रोजी अंतिम चौकशी अहवाल प्राप्त झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

नगरविकास विभाग

३६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५,

(२) **विषय.**—प्रादेशिक नियोजन व नगररचना (सुधारणा) विधेयक (सन २०१५ चे वि.स.वि. क्र. ३१).

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, काही गोष्टींच्या संदर्भात सुधारणा करण्याची आवश्यकता असल्यास त्या निश्चितपणे केल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम १२४फ (२) मध्ये सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश क्र. ६, दिनांक २८ एप्रिल २०१५ रोजी प्रख्यापित करण्यात आला होता. सदर अध्यादेशाचे राज्य विधीमंडळाच्या अधिनियमात रुपांतर करण्यासाठी दाखल झालेले विधेयक मंजूर होऊन मा. राज्यपाल यांची संमती मिळाल्यानुसार महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना (सुधारणा) अधिनियम, २०१५ (सन २०१५ चा महाराष्ट्र अधिनियम, क्रमांक ३२) दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ रोजी **शासन राजपत्रात** प्रसिद्ध झाला असून त्याद्वारे महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम १२४फ मधील पोट कलम (२) मध्ये, कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेकडून, वैद्यकीय संस्थेकडून अथवा धर्मादय संस्थेकडून कोणत्याही जमिनीच्या अथवा इमारतीच्या विकासावर, या मजकुराऐवजी, वखार, गोदाम यांसाठी प्रस्तावित असलेल्या किंवा कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेकडून, वैद्यकीय संस्थेकडून अथवा धर्मदाय संस्थेकडून कोणत्याही जमिनीच्या अथवा इमारतींच्या विकासावर, हा मजकूर दाखल करण्यात आला आहे. यानुसार विधानसभा आश्वासन क्रमांक ३६५ ची पूर्तता झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५,

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे वि.स.वि. ३२).

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** अध्यक्ष महोदय, या बिलाचे उद्दिष्ट व उद्देश मी आधीच सांगितलेला आहे. अनेक विधायक सचूना या माध्यमातून समोर आलेल्या आहेत. त्यांचा सुद्धा विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम १४० (अ) मध्ये, परंतु, तसेच १ एपिल २०१५ रोजी सुरू होणा-या पाच वर्षांच्या कालावधीकरिता ४६.४५ चौ.मी. (५०० चौ.फूट) किंवा त्याहून कमी चटई क्षेत्र असलेल्या निवासी इमारतीच्या किंवा निवासी गाळ्याच्या बाबतीत बसविण्यायोग्य असलेली मालमत्ता कराची रक्कम ही, ३१ मार्च २०१५ रोजी प्रमाणे अशा निवासी इमारतींच्या किंवा गाळ्याच्या बाबतीत बसविलेल्या व देय असलेल्या मालमत्ता कराच्या रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही, अशा प्रकारची सुधारणा करण्यात आली असून याबाबत सन २०१५ च्या महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३४, दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ रोजी **महाराष्ट्र शासन राजपत्रात** प्रसिद्ध करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५,

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे वि.स.वि. ३२).

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** महापालिकेचे जवळपास साडेचारशे ठराव शासनाकडे प्रलंबित आहेत, त्याबद्दल साकल्याने विचार करीत निश्चितपणे मार्ग काढण्यात येईल. याबाबत निश्चितपणे विचारविनिमय व एक बैठक करता येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५,

(२) **विषय.**—मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३२).

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** याबाबत निश्चितपणे विचारविनिमय व एक बैठक करता येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम १४० (अ) मध्ये, "परंतु, तसेच १ एपिल २०१५ रोजी सुरू होणा-या पाच वर्षांच्या कालावधीकरिता ४६.४५ चौ.मी. (५०० चौ.फूट) किंवा त्याहून कमी चटई क्षेत्र असलेल्या निवासी इमारतीच्या किंवा निवासी गाळयाच्या बाबतीत बसविण्यायोग्य असलेली मालमत्ता कराची रक्कम ही, ३१ मार्च २०१५ रोजीप्रमाणे अशा निवासी इमारतींच्या किंवा गाळयाच्या बाबतीत बसविलेल्या व देय असलेल्या मालमत्ता कराच्या रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही" अशा प्रकारची सुधारणा करण्यात आली असून याबाबत सन २०१५ च्या महाराष्ट्र अधिनियम, क्रमांक ३४, दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ रोजी **महाराष्ट्र शासन राजपत्रात** प्रसिद्ध करण्यात आला आहे. यास्तव यानुषंगाने बैठक आयोजित करण्याची आवश्यकता नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

३६९, (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ८, दिनांक २२ जुलै २०१५, पृष्ठ क्रमांक माननीय

३७०, मंत्री श्री. विनोद तावडे, यांनी दिलेले उत्तर.

३७१ (२) **विषय.**—विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) विधेयक, २०१५ (सन

व २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३३).

३७२ (३) **आश्वासन.—आश्वासन क्र. ३६९—श्री. विनोद तावडे :** विधेयकावर चर्चा झाल्यानंतर काही मुद्दे उपस्थित झाल्यास त्याबाबतची सविस्तर माहिती मी सदनाला निश्चितपणे देईन.

आश्वासन क्र. ३७०—श्री. विनोद तावडे : जे शिक्षणातील तज्ज्ञ आहेत, जे शिक्षणाविषयी भरीव काम करीत आहेत. पण ज्यांचा अशा प्रकारच्या संस्था चालविण्यात कोणत्याही प्रकारचा वाटा नाही. त्या संस्थेत शिक्षण तज्ज्ञ म्हणून एखाद्या विषयाची फॅकल्टी म्हणून ते जात असतील तर भाग वेगळा आहे. पण असे शिक्षण तज्ज्ञ असल्यानंतर या शिक्षण शुल्क समिती किंवा प्रवेश नियंत्रण समितीने एखादा निर्णय दिला तर अशा निर्णयाला अतिशय नि:पक्षपणे घेतले जाईल, त्यामुळे ते करण्याची गरज आहे.

आश्वासन क्र. ३७१—श्री. विनोद तावडे : त्यामुळे ७(११) अन्वये सेवानिवृत्त उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश किंवा सेवानिवृत्त मुख्य सचिव यांची तरतूद, असा आपण त्यामध्ये नक्की बदल करू.

आश्वासन क्र. ३७२—श्री. विनोद तावडे : हा जो बदल कायद्यातील १३(५) मध्ये करावयाचा आहे, तो भरारी पथकाऐवजी चौकशी समिती असा त्यामध्ये बदल आपण आवर्जून करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—आश्वासन क्र. ३६९**—सदर विधेयकावर चर्चा झाल्यानंतर कोणतेही मुद्दे उपस्थित न झाल्याने त्याबाबतची माहिती सादर करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

आश्वासन क्र. ३७०—महाराष्ट्र राज्यातील विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशांचे व शुल्काचे विनियमन करण्यासाठी आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तद्नुषंगिक बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिताचा सन २०१५ चा महाराष्ट्र अधिनियम, क्रमांक २८, दिनांक १७ ऑगस्ट २०१५ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आला आहे. सदर अधिनियमातील प्रकरण क्रमांक ४ मधील विनियम क्रमांक ११(५) मध्ये आवश्यक तरतूद करण्यात आली आहे.

आश्वासन क्र. ३७१—सन २०१५ चा महाराष्ट्र अधिनियम, क्रमांक २८, दिनांक १७ ऑगस्ट २०१५ मध्ये प्रकरण क्रमांक ४ मधील विनियम क्रमांक ११(३) (क) मध्ये आवश्यक तरतूद करण्यात आली आहे.

आश्वासन क्र. ३७२—सन २०१५ चा महाराष्ट्र अधिनियम, क्रमांक २८, दिनांक १७ ऑगस्ट २०१५ मध्ये प्रकरण क्रमांक ४ मधील विनियम क्रमांक १३ (५) मध्ये आवश्यक बदल करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५,

(२) **विषय.**—मध्यवर्ती रुग्णालय, उल्हासनगर-३, ठाणे येथील दुरुस्तीच्या कामाबाबत, श्रीमती ज्योती कलानी (उल्हासनगर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** दुरुस्तीची अंदाजपत्रके आरोग्य विभाग, मुंबई यांचेकडे सादर करण्यात आली असून त्यांचेकडून मंजुरी अपेक्षित आहे. मंजूरीनंतर तातडीने दुरुस्ती कामे हाती घेण्यात येणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

३७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५, मा. मंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सांगली जिल्ह्यातील अनुदानित वसतिगृहांना भोजन अनुदान न मिळाल्याबाबत, श्री. अनिल बाबर (खानापूर) विधानसभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५६५७.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** निधीच्या उपलब्धतेनुसार सदर वसतिगृहांची प्रलंबित देयके अदा करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—स्वयंसेवी संस्थांमार्फत अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी अनुदानित वसतिगृहे चालविणे या योजनेतंर्गत एकूण २३८८ वसतिगृहांसाठी राज्यस्तरावर सन २०१५-१६ मध्ये रुपये १५३.३६ कोटी इतकी तरतूद मंजूर करण्यात आलेली आहे. सदर तरतूदीतून वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांचे परिपोषण अनुदान, कर्मचा-यांचे मानधन व इमारत भाडे इत्यादीबाबतचा खर्च भागवण्यात येतो. सदर योजनेअंतर्गत पुरेशा तरतुदीअभावी वसतिगृह अनुदानाची मागील देयके प्रलंबित आहेत. परंतु, चालू वर्षामध्ये सदर योजनेंतर्गत करण्यात आलेली तरतूद अपुरी पडत असल्याने पावसाळी अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव सादर करण्यात आला. परंतु, सदर पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव नामंजूर करण्यात आला. तद्नंतर डिसेंबर, २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनामध्ये रुपये ६४.२७ कोटीची पुरवणी मागणी मंजूर करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५, माननीय मंत्री : श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—औरंगाबाद येथील सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग क्रमांक १ मधील अभियंत्यांनी केलेल्या अपहाराची चौकशी करण्याबाबत, सर्वश्री. हेमंत पाटील (नांदेड दक्षिण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६७८०.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** या प्रकरणी अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, औरंगाबाद यांचेमार्फत चौकशी सुरू असून चौकशी अहवाल प्राप्त होताच पुढील योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, औरंगाबाद यांनी चौकशी अहवालामध्ये या प्रकरणी प्राप्त तक्रारीमध्ये तथ्य आढळून आले नाही असे निष्कर्ष नमूद केले आहेत. चौकशी अहवालातील सदर निष्कर्ष मान्य करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै, २०१५, माननीय मंत्री : श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, परभणी येथे पाच कोटी रुपयांची बोगस बिले काढण्यात आल्याबाबत, सर्वश्री. डॉ. संतोष टारफे (कळमनुरी) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १७४६०.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** चौकशी अहवाल प्राप्त झाल्यावर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी दोषी आढळून आलेले कार्यकारी अभियंता यांच्याविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ८ खाली दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१५ रोजीच्या ज्ञापनान्व्ये विभागीय चौकशीची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

३७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—"शेंद्रा-बिडकीन मेगापार्कसाठी संपादित केलेल्या जमिनीचा मोबदला शेतक-यांना मिळला नसल्याबाबत." सर्वश्री. संदीपानराव भुमरे वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६१०१.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुभाष देसाई :** त्रुटींची पूर्तता करण्यात आल्यानंतर संबंधितांना तातडीने नियमानुसार मोबदला वाटपीची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन १९७५ मध्ये मौजे बिडकीन परिसरातील सरकारी वर्ग-२ च्या जमिनी अटी व शर्तीवर वाटप करण्यात आलेल्या होत्या. सदर जमिनी मा. जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद यांची मान्यता न घेता खरेदी खताच्या आधारे खरेदी-विक्रीद्वारे हस्तांतरीत झाल्या आहेत. त्या जमीनीचे भूसंपादन सुरू आहे. सदर खरेदी-विक्रीचे व्यवहार नियमानुकुल करण्यासाठी १९० प्रस्ताव जिल्हाधिका-यांना सदर करण्यात आले होते. त्यापैकी ८० प्रकरणांमध्ये त्रुटीची पूर्तता करून जिल्हाधिका-यांना अहवाल सादर करण्यात आला आहे. उर्वरित २१ प्रकरणे तहसिलदार पैठण व मंडळ अधिकारी यांच्याकडे प्रलंबित असून त्याचाही पाठपुरावा करण्यात येत आहे. १९० प्रकरणांपैकी ४९ प्रकरणाना नियमानुकुल करण्यास विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी मान्यता दिली असून त्यापैकी १२ खातेदारांना नजराणापोटी अनर्जित रक्कम शासनाकडे जमा करण्यासाठी कळविण्यात आले आहे. अशा प्रकारे शर्तभंग नियमानुकुल होताच संबंधीत खातेदारांना मावेजा वाटप करण्याची कार्यवाही करण्यात येणार आहे. तसेच, मूळमालक व वारसापैकी त्रुटी नसलेल्या गटामध्ये संपादीत सरकारी जमिनीचा मोबदलापोटी संबंधीत खातेदारांना ८,९८,८४,७८२/- इतकी रक्कम वाटप करण्यासंबंधीची कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—गणोरी ते नायगाव (ता. फुलंब्री) या रस्त्यावरील पूल दुरूस्त करण्याबाबत. श्री. संदीपानराव भुमरे (पैठण) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६०९४.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रवीण पोटे :** परंतु काम पूर्ण होण्यापूर्वी असा प्रसंग निर्माण झाल्यास कंत्राटदाराकडून निश्चितपणे अशा प्रकारचा दंड वसूल करून कंत्राटदार व संबंधित अधिका-यांविरूद्ध कारवाई करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विषयांकित काम पूर्ण झाले आहे. सदर काम निविदेतील विनिर्देशानुसार करण्यात आले आहे. अतिवृष्टीने वाहून गेलेल्या मुरूमाचा भराव कंत्राटदाराने स्वखर्चाने दुरूस्त करून दिला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**— मध्यवर्ती रुग्णालय, उल्हासनगर-३ ठाणे येथील दुरुस्तीच्या कामाबाबत. सर्वश्री श्रीमती ज्योती कलानी (उल्हासनगर) व इतर वि.स.स. यांचा तारंकित प्रश्न क्र. २६२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे :** दुरुस्तीची अंदाजपत्रके आयोग्य विभाग, यांचेकडे सादर करण्यात आली असून त्यांचेकडून मंजुरी अपेक्षित आहे. मंजुरीनंतर तातडीने दुरुस्ती कामे हाती घेण्यात येणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३८० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मध्यवर्ती रुग्णायल, उल्हासनगर-३, ठाणे येथील दुरुस्तीच्या कामाबाबत. सर्वश्री. श्रीमती ज्योती कलानी (उल्हासनगर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रवीण पोटे :** त्रुटीची पूर्तता केल्यानंतर आरोग्य विभागाकडून त्रुटीसह मान्यता मिळेल, त्या दिवशी निधीनुसार हे काम करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मध्यवर्ती रुग्णालय, उल्हासनगर-३, ठाणे येथील दुरुस्तीच्या कामाबाबत. श्रीमती ज्योती कलानी (उल्हासनगर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६२२७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रवीण पोटे :** आरोग्य विभागाकडे आपण जे इस्टीमेट पाठविले आहे, त्याचा निधी उपलब्ध करण्यासाठी आपण पाठपुरवा करू. तोपर्यंत त्यातील काही अर्जंट कामे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या देखभाल दुरुस्ती निधीतून केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

३८२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—सांगली जिल्ह्यातील अनुदानित वसतिगृहांना भोजन अनुदान न मिळाल्याबाबत. श्री. अनिल बाबर (खानापूर), विधान सभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५६५७.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** सांगली जिल्ह्यातील अनुदानित वसतिगृहांसाठी अनुदान उपलब्ध असून येत्या पंधरा दिवसात अनुदान वितरीत करण्याची कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सांगली जिल्ह्यातील अनुदानित वसतिगृहांसाठी जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद, सांगली यांच्यामार्फत दिनांक २१ जुलै २०१५ रोजी रुपये ६,२७,०१२, दिनांक २१ नोव्हेंबर २०१५ रोजी रुपये १,१८,६७,४१५ व दिनांक २१ डिसेंबर २०१५ रोजी रुपये २,९८,९०० इतके अनुदान वितरीत करण्यात आले आहे. सद्यःस्थितीत सन २०१४-१५ चे अनुदान प्रलंबित नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——विभागीय सचिवांची साक्ष.

३८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. दिलीप कांबळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सांगली जिल्ह्यातील अनुदानित वसतिगृहांना भोजन अनुदान न मिळाल्याबाबत. श्री. अनिल बाबर (खानापूर) विधान सभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५६५७.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिलीप कांबळे :** ज्यांनी वसतिगृहांना वेळेत अनुदान दिलेले नाही, अशा दोन, तीन अधिका-यांवर आजच्या आज चौकशी करून या प्रश्नासंबंधी हे अधिवेशन संपविण्याच्या आत कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर प्रकरणी चौकशी करून जबाबदार असणा-या अधिका-याविरुद्ध उचित कार्यवाही करण्याबाबत व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास तात्काळ सादर करण्याबाबत आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांना दिनांक २ फेब्रुवारी २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात यावी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. प्रविण पोटे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**— रत्नागिरी सार्वजनिक बांधकाम विभागातील उप अभियंता व शाखा अभियंता यांनी ठेकेदारांना कामे देताना केलेला गैरव्यवहार श्री. तुकाराम काते (अणुशक्तीनगर) वि.स.स. यांचा तारंकित प्रश्न क्र. २५७४७.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे :** अध्यक्ष महाराज, सध्या चौकशी चालू आहे, त्यानंतर एक महिन्याच्या आत चौकशी पूर्ण होईल. यामध्ये कोठेही कोणी गुन्हा केल्याचे निदर्शनास आले नाही. अशी बाब निदर्शनास आल्यानंतर त्यानंतर कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी प्राथमिक चौकशीत आढळून आलेल्या अनियमिततेच्या अनुषंगाने श्री. आर.डी. भाटकर, उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, देवरूख, जि. रत्नागिरी यांना शासन आदेश, सा.बां.वि.क्र. एस-९२/१११५/प्र.क्र.१६०/सेवा-६(ड), दिनांक ५ नोव्हेंबर २०१५ अन्वये निलंबित करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य

गृह विभाग

३८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—भिवंडी तालुक्यातील (जिल्हा ठाणे) गोदरेज कंपनीच्या इलेक्ट्रानिक वस्तूच्या गोदामाला आग लागल्याबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवाडा) इतर वि. स. स. यांनी दिलेला तारांकित प्रश्न क्र. २४५६६५.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. अर्जुन खोतकर यांनी प्रश्न उपस्थित केला, ती बाबत विचारात घेऊन त्या अनुषंगाने देखील तपास केला जाईल. तपासाअंती जे निष्पन्न होईल त्यादृष्टीने कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ट्वेन्टीक्युब लॉजिस्टीक कॉम्प्लेक्स, खडवली फाटा, भिवंडी, जि. ठाणे येथील गोदरेज कंपनीच्या गोडाऊनला दिनांक १५ मे २०१५ रोजी अचानक आग लागली. त्यानंतर गोडाऊनमधील फ्रिज व एअरकंडीशनर मधील कॉम्प्रेसरचा स्फोट होऊन आग संपूर्ण गोडाऊनमध्ये पसरली व त्यामध्ये गोडाऊन मधील संपूर्ण सामान जळून नुकसान झाले. या घटनेची माहिती प्राप्त होताच घटनास्थळी भिवंडी महानगरपालिकेच्या तसेच अन्य ठिकाणच्या अग्निशमन यंत्रनेद्वारे ताबडतोब आग विझवण्यात आली.

या घटनेची पडघा पोलीस ठाणे येथे आकस्मात जळीत र.नं. ४/२०१५ अन्वये दिनांक १५ मे २०१५ रोजी तक्रार दाखल करण्यात आलेली आहे. याबाबत पोलिसांनी चौकशी केली असता त्यामध्ये विमा मिळवण्यासाठी जुने सामान ठेऊन मुद्दाम आग लावले असलेबाबत तपासामध्ये निष्पन्न झाले नाही.

तसेच न्यायवैज्ञानिक प्रयोगशाळा, कलीना तसेच विद्युत निरिक्षक, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग वागळे इस्टेट, ठाणे यांच्या अहवालानुसार आगीचे नेमके कारण कळू शकलेले नाही.

घटनास्थळी पोलिसांनी सविस्तर पंचनामा केला असता, सदर आगीमध्ये गोदरेज कंपनीचे सुमारे रुपये १९,२४,५१,७९०/ एवढ्या मालमत्तेचे नुकसान झाले आहे.

कंपनीने आगीमुळे झालेल्या नुकसान भरपाईसाठी मे. द ओरियंटल इंन्शुरन्स कंपनी लि. यांच्याकडे रुपये २५ कोटीचा दावा केला होता. त्यामध्ये सदर कंपनीस रुपये १६ कोटी इतका दावा मंजूर झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ६, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री प्रा. राम शिंदे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—भिवंडी तालुक्यातील (जिल्हा ठाणे) गोदरेज कंपनीच्या इलेक्ट्रॉनिक वस्तूच्या गोदामाला आग लागल्याबाबत, सर्वश्री प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवाडा) इतर वि. प. स. यांनी दिलेला तारांकित प्रश्न क्र. २४५६६५.

(३) **आश्वासन.—प्रा. राम शिंदे :** ही आग लागलेली आहे, त्याबाबत सर्वंकष बाजूने तपास करण्याचा प्रयत्न सुरू आहे. ते तपासून पाहिले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ट्वन्टीक्युब लॉजिस्टीक कॉम्प्लेक्स, खडवली फाटा, भिवंडी, जि. ठाणे येथील गोदरेज कंपनीच्या गोडाऊनला दिनांक १५ मे २०१५ रोजी अचानक आग लागली. त्यानंतर गोडाऊनमधील फ्रिज व

एअरकंडीशनर मधील कॉम्प्रेसरचा स्फोट होऊन आग संपूर्ण गोडाऊनमध्ये पसरली व त्यामध्ये गोडाऊन मधील संपूर्ण सामान जळून नुकसान झाले. या घटनेची माहिती प्राप्त होताच घटनास्थळी भिवंडी महानगरपालिकेच्या तसेच अन्य ठिकाणच्या अग्निशमन यंत्रनेद्वारे ताबडतोब आग विझवण्यात आली.

या घटनेची पडघा पोलीस ठाणे येथे आकस्मात जळीत र.नं. ४/२०१५ अन्वये दिनांक १५ मे २०१५ रोजी तक्रार दाखल करण्यात आलेली आहे. याबाबत पोलिसांनी चौकशी केली असता त्यामध्ये विमा मिळवण्यासाठी जुने सामान ठेऊन मुद्दाम आग लावले असलेबाबत तपासामध्ये निष्पन्न झाले नाही.

तसेच न्यायवैज्ञानिक प्रयोगशाळा, कलीना तसेच विद्युत निरिक्षक, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग वागळे इस्टेट, ठाणे यांच्या अहवालानुसा आगीचे नेमके कारण कळू शकलेले नाही.

घटनास्थळी पोलिसांनी सविस्तर पंचनामा केला असता, सदर आगीमध्ये गोदरेज कंपनीचे सुमारे रुपये १९,२४,५१,७९०/ एवढ्या मालमत्तेचे नुकसान झाले आहे.

कंपनीने आगीमुळे झालेल्या नुकसान भरपाईसाठी मे. द ओरियंटल इंन्शुरन्स कंपनी लि. यांच्याकडे रुपये २५ कोटीचा दावा केला होता. त्यामध्ये सदर कंपनीस रुपये १६ कोटी इतका दावा मंजूर झाला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्याकरिता निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रकांत पाटील :** त्यामुळे हे रस्ते (PWD) कडे शिफ्ट करण्याऐवजी ओडीआर आणि व्हिआरसाठी (इतर जिल्हा मार्ग आणि व्हिलेज रोड) अधिक निधी उपलब्ध करण्याबाबत माननीय वित्त मंत्री व मा. ग्रामविकास मंत्री यांचेसोबत चर्चा करून त्यातून मार्ग काढण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी दिनांक १० मार्च २०१७ रोजी मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे अध्यक्षतेखाली बैठक घेण्यात आली. सदर बैठकीत झालेल्या चर्चेच्या वेळी इतर जिल्हा मार्ग आणि ग्रा. मा. हे रस्ते सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे शिफ्ट करण्याऐवजी ग्रामविकास विभागास जास्तीत जास्त निधी देण्यात येईल. असे मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांनी सूचित केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

३८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्याकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रकांत पाटील :** " हा ४००० कोटी रुपये निधी रस्त्यांच्या कामासाठी वाटप करीत असताना एका एका जिल्ह्यास जवळपास १०० कोटी रुपये निधी दिला जाणार आहे. ऑगस्ट व सप्टेंबर या दोन महिन्यांमध्ये जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय चांगले प्रकल्प शोधून, त्याचे डिझाईन, इस्टीमेंट व टेंडर तयार करून ऑक्टोबर महिन्यात एकाच दिवशी अर्थसंकल्पातील ४००० कोटी रुपयांच्या ॲन्युईटीमधून जवळपास १००० कामाची पायाभरणी व भूमी पुजनाचा कार्यक्रम आमदार महोदयांच्या हस्ते करण्यात येईल."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, क्रमांक संकिर्ण-२०१५/प्र.क्र. २१०/एल.बी.-१/रस्ते-१, दिनांक १० जुलै २०१५ अन्वये ॲन्युईटी (Annuity) तत्वावर रस्ते सुधारणेची कामे करण्याबाबत योजनेचा अभ्यास करून राज्यासाठी योजना तयार करणे व अंमलबजावणी करण्याकरिता अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली आहे. या अभ्यास गटाकडून ॲन्युईटीचे धोरण आखण्याबाबतची कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** अध्यक्ष महोदय, कामे लवकर मार्गी लावावीत यासाठी क्षेत्रिय स्तरावर अधिकार देण्याबाबतचा निर्णय शासनामार्फत घेण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम नियम पुस्तिका १९८४ मधील परिशिष्ट ४२ खालील वित्तीय अधिकारांमध्ये सुधारणा करण्यासंदर्भात शासन निर्णय क्रमांक विअसु-२०१५/प्र.क्र. २१८/इमारती-२, दिनांक १६ डिसेंबर २०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३९० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** सदरचे धोरण आगामी काळात महाराष्ट्रात कायम स्वरूपी ठेवण्यात येईल. यापुढे राज्यातील कोणत्याही बीओटी तत्त्वावर तयार करण्यात येणा-या प्रकल्पात लहान वाहनांवर टोल लावण्यात येणार नाही.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारितील खाजगीकरणांतर्गत सर्व रस्ते प्रकल्पासाठी लहान खाजगी वाहने तसेच एस.टी. व स्कुल बसेस यांना पथकरातून दिनांक १ जून २०१५ पासून सूट देण्यात आली आहे. नवीन तसेच प्रस्तावित प्रकल्पामध्ये सध्याच्या धोरणानुसार वरीलप्रमाणे सूट देणे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** पुढील ४ वर्षांमध्ये राज्यातील खराब रस्ते दुरुस्त करण्याचा प्रयत्न शासनामार्फत करण्यात येणार आहे. राज्य खड्डेमुक्त करण्यात येईल. ज्या ज्युनिअर इंजिनिअर किंवा एक्जीक्युटीव्ह इंजिनिअरच्या भौगोलिक कार्यक्षेत्रामध्ये खराब रस्ता सापडेल, त्याच्यावर कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारित बहुतांशी राज्यमार्ग व प्रमुख जिल्हा मार्ग दर्जाच्या रस्त्यावरील खड्डे भरण्याची कामे हाती घेण्यात आली असून बहुतांशी रस्ते दिनांक ३१ जानेवारी २०१६ खरे मुक्त करण्यात येत आहेत. शासनाच्या दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये ज्या क्षेत्रिय अधिका-यांच्या कार्यक्षेत्रातील रस्ते खराब व खड्डेयुक्त असल्याचे आढळल्यास संबंधितांना याबाबत जबाबदार धरून उचित कार्यवाही करण्यात येईल अशा सुचनाही निर्गमित केल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

ग्रामविकास विभाग

३९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** सन्माननीय सदस्य श्री. शिवाजीराव नाईक यांनी अनेक क्षेत्रामध्ये नेतृत्व केले आहे, ते जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष होते. त्यांनी आमदार म्हणून केलेल्या सूचना अत्यंत बहुमोल आहेत व त्याचा विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील ग्रामीण भागातील रस्त्यांची निर्मिती व देखभाल दुरुस्तीसाठी शासनामार्फत खालील योजना राबविण्यात येत आहेत.

प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना

ही केंद्र पुरस्कृत योजना राज्यात सन २००० पासून राबविण्यात येत आहे. या योजनेचा मुख्य उद्देश सर्वसाधारण क्षेत्रात ५०० पेक्षा जास्त व आदिवासी भागातील २५० पेक्षा जास्त लोकवस्तीची न जोडलेली गावे जोडणे व रस्त्यांची देखभाल दुरुस्ती हा आहे. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजनेंतर्गत २७२०७ कि.मी. या मंजूर लांबीपैकी मार्च, २०१९ पर्यंत एकूण २६,२७० कि.मी. रस्त्यांचे काम पूर्ण झाले असून रु. ८,१२२ कोटी खर्च झालेला आहे.

मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजना

ग्रामीण भागातील रस्त्यांची दुरावस्था तसेच तेथील लोकांचे सर्वांगीण जीवनमान उंचावण्यासाठी रस्त्यांची निकड विचारात घेऊन राज्य शासनाने मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजना शासन निर्णय दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये सुरू केली आहे. या योजनेंतर्गत सन २०१५-१६ ते २०१९-२० या ५ वर्षांच्या कालावधीत एकूण ७३० कि.मी. लांबीच्या रस्त्यांची नवीन जोडणी व ३०,००० कि.मी. रस्त्यांच्या दर्जोन्नतीचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले आहे. या योजनेंतर्गत एकूण २४९२६ कि.मी. लांबीच्या रु. १४७०२ कोटी किंमतीच्या ५८८५ कामांना प्रशासकीय मंजुरी देण्यात आली आहे. साधारणपणे ७५८९ कि.मी. लांबीची ११५६ कामे पूर्ण झाली असून १२९०८ कि.मी. लांबीची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

जिल्हा वार्षिक योजनेंतर्गत लेखाशिर्ष ३०५४-५०५४ रस्ते व पूल दुरुस्ती परिरक्षण कार्यक्रम लेखाशिर्ष ३०५४-२४१९

या अंतर्गत राज्यातील जिल्हा परिषदेअंतर्गत येणा-या इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग या रस्त्यांची देखभाल दुरुस्ती करण्यात येते. जिल्हा परिषदेअंतर्गत असलेली एकूण रस्त्याची लांबी २३६८९०.०४ कि.मी. आहे. राज्यातील इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग यांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी या योजनेंतर्गत साधारणपणे रु. १००० कोटी निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो.

ग्रामीण भागातील रस्त्यांची निर्मिती व त्यांची देखभाल दुरुस्ती करणे यासंबंधी मा. विधानसभा सदस्यांनी अनेक मुद्दे उपस्थित केलेले आहेत. सदर मुद्द्यांची शासनाच्या उपरोक्त योजनांच्या अंमलबजावणीद्वारे पूर्तता करण्यात येत आहे.

राज्यातील ग्रामीण रस्त्यांची देखभाल दुरुस्ती ही निरंतर सुरू राहणारी प्रक्रिया आहे. तथापि, शासनामार्फत या बाबींची कार्यवाही वरील योजनांमार्फत नियमितपणे करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

३९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री, ग्रामविकास यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** "त्याकरिता निश्चितपणे ज्या नॉर्मस पंतप्रधान ग्राम सडक योजनेला आहेत त्याच नॉर्मस मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेला असतील. पंतप्रधान ग्राम सडक योजनेमध्ये ५०० वस्तींचेच रस्ते घेतले होते. मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजनेत त्यापेक्षा जास्त रस्ते, तसेच व्हिलेज रोड यांचा समावेश कशा पद्धतीने करण्यात येईल, याबाबत आमच्या विभागाचे मंत्री महोदय, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे मंत्री महोदय व वित्त विभागाचे मंत्री महोदय चर्चा करून निश्चित स्वरूप तयार करतील व ते मंत्रिमंडळासमोर सादर करतील."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—याबाबत धोरणात्मक निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये घेण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** जिल्हा संहिता तपासणीच्या कामाकरिता कर्मचा-यांना अनेक ठिकाणी जावे लागते. तसेच प्रत्येक टेबलवर फाईल जाते. या संदर्भात निश्चितपणे अभ्यास करून ग्रामविकास विभागामार्फत संबंधित जिल्हा परिषदांना सूचना दिल्या जातील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

३९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** १५ दिवसांच्या कालावधीत रस्त्यांचे नॉम्स कशा पद्धतीने असावेत, याबाबत ग्रामविकास विभागामार्फत एक परिपत्रक काढून सर्व नियोजन मंडळांना पाठविले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—उपरोक्त आश्वासनासंदर्भात प्रस्तावित करण्यात आलेले परिपत्रक निर्गमित करण्यासंदर्भात प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** त्याकरिता पुरेसा स्टाफ असून चांगल्या दर्जाचे रस्ते तयार करीत आहोत. याच योजनेमार्फत मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेची कामे सुद्धा केली जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेसाठी वर्ष निहाय उद्दिष्ट निश्चित केले असून प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजनेच्या धर्तीवर नवीन योजनेमधील काम करण्याचे नियोजन असल्याचा धोरणात्मक निर्णय दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये निर्गमित केला आहे. सदर उद्दिष्टपूर्ती करण्याबाबतची कार्यवाही प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेच्या संबंधित अधिकारी/कर्मचा-यांमार्फत राबविण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

३९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. ग्रामविकास राज्यमंत्री श्री. दिपक केसरकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** केंद्र शासनाकडून निधी प्राप्त झाल्यानंतर सदर कामांना गती देता येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेसाठी सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात केंद्र शासनाकडून दिनांक २२ एप्रिल २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये रु. ११६.११ कोटी, दिनांक २९ जुलै २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये

रु. १८०.४६ कोटी, दिनांक १७ मार्च २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये रु. ३०९.४३ कोटी, अशाप्रकारे रु. ६०६ कोटी इतका निधी प्राप्त झाला असून त्याच्या समरुप राज्य हिस्सा रु. ४०४ कोटी इतका निधी राज्य शासनाकडून प्राप्त झाला आहे. सन २०१६-१७ मध्ये केंद्र शासनाने राज्यासाठी निश्चित केलेल्या १९०० कि.मी. लांबीच्या उद्दिष्टांपैकी राज्याने २००० कि.मी. लांबीचे रस्ते बांधणी/दर्जोन्नीतीकरणाचे उद्दिष्ट पूर्ण केले आहे. राज्यास केंद्र शासनाकडून आवश्यक असलेला निधी प्राप्त झाला असून सद्यःस्थितीत प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेतील सर्व कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

३९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** सन्माननीय सदस्यांनी मा. सार्वजनिक बांधकाम मंत्र्यांशी संपर्क साधल्यानंतर त्यांच्या स्तरावर पुढील योग्य तो निर्णय घेतला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पुणे-पंढरपूर हा रस्ता केंद्र शासनाच्या सडक परिवहन व राजमार्ग मंत्रालयाच्या दिनांक २६ मे २०१५ च्या अधिसूचनेन्वये राष्ट्रीय महामार्ग म्हणून घोषित करण्यात आला असून, त्याबाबतची पुढील कार्यवाही केंद्र शासनामार्फत करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

३९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** ७३ व्या घटना दुरुस्तीनुसार घटनेच्या शेड्यूलमध्ये कामाचे वाटप ठरविलेले आहे. त्यानुसार काही रस्ते जिल्हा परिषदेकडे ठेवणे अत्यावश्यक आहे. मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेत रस्ते घेतल्यानंतर त्यांची देखभाल व दुरुस्ती जिल्हा परिषदेकडे ठेवता येईल का? या संदर्भात आम्ही बैठक घेऊन विचार करू.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

४०० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** माननीय सार्वजनिक बांधकाम मंत्र्यांकडे सहकार व सार्वजनिक बांधकाम विभागाची खाती असल्यामुळे आपण उपस्थित केलेले सर्व प्रश्न मी त्यांच्यामार्फत पोहचवील. त्यानंतर सदर प्रश्नांबाबत त्यांच्याकडून निश्चितपणे पुढील योग्य तो निर्णय घेतला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

४०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** त्यांनी याबाबतचा स्वतंत्र प्रस्ताव ब वर्ग पर्यटनमधून करण्याकरिता द्यावा. त्याचा निधीच्या उपलब्धतेप्रमाणे विचार होईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग (पं.रा.७)

४०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री ग्रामविकास मंत्री यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक केसरकर :** याप्रमाणे मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेचा पाच वर्षांचा प्लॅन तयार केला जाईल. पाच वर्षांमध्ये पुरेसा निधी या कार्यक्रमासाठी उपलब्ध करून दिला जाईल, असे अर्थमंत्री यांनी आम्हाला आश्वासन दिलेले आहे. याचा निश्चितपणे मास्टर प्लॅन तयार केला जाईल. पाच वर्षांत खड्डेमुक्त महाराष्ट्र करावयाचा आहे. ते आपण निश्चितपणे या माध्यमातून करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१५ नुसार मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेअंतर्गत ५ वर्षांमध्ये एकूण ७३० कि.मी. नवीन जोडणी व ३०,००० कि.मी. रस्ते दर्जोन्नतीसाठी उद्दिष्ट ठरविण्यात आले आहे.

या प्रकल्पाची एकूण किंमत रु. १३,८२८ कोटी इतकी निश्चित करण्यात आली असून साधारणतः प्रति वर्षी रु. ३२१६ कोटी इतका निधी आवश्यक असणार आहे.

राज्य शासनाकडून उपलब्ध होणा-या निधी व्यतिरिक्त आदिवासी क्षेत्रातील नवीन जोडणी अंतर्गत, वाड्या-वस्त्यांना जोडणा-या व दर्जोन्नती अंतर्गत रस्ते बांधकामासाठी आदिवासी विभागकडून निधी देण्यात येणार आहे. तसेच, जिल्हा नियोजन समितीला प्रतिवर्षी उपलब्ध होणा-या निधीच्या १५% निधी या योजनेसाठी शासनाकडे उपलब्ध होणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नियोजन विभाग

४०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील रस्त्यांकरिता आवश्यक निधी उपलब्ध करून देणे. सर्वश्री शिवाजीराव नाईक व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, ठीक आहे. दोन्ही बाजुच्या सन्माननीय सदस्यांच्या डोंगरी रस्त्याबाबतच्या मुद्याविषयी माननीय अर्थमंत्री तातडीने बैठक घेतली व त्यातून मार्ग काढतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—पूर्णगट डोंगरी तालुका आणि उपगट डोंगरी तालुक्याच्या निधीमध्ये वाढ करण्याबाबत संबंधित जिल्ह्याचे मा. पालकमंत्री महोदय व डोंगरी भागातील मा. विधानसभा सदस्य यांची मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांच्या अध्यक्षतेखाली बुधवार, दिनांक २९ जुलै २०१५ रोजी सायंकाळी ५.०० वाजता सेंट्रल हॉल, विधान भवन, मुंबई ४०० ०३२ येथे बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

सदर बैठकीत डोंगरी विभाग विकास कार्यक्रमांतर्गत सध्या अस्तित्वात असलेल्या तालुक्याचे विभागजन होऊन नव्याने निर्माण झालेल्या तालुक्यांची तपासणी करण्याबाबत, तसेच सर्व संबंधित डोंगरी भागातील मा. विधानसभा सदस्य व मा. पालकमंत्री यांना डोंगरी विभाग विकास योजनेचे शासन निर्णय उपलब्ध करून त्याअनुषंगाने डोंगरी विभाग विकास कार्यक्रमाचे स्वरूप व अंमलबजावणी संदर्भात काही सूचना असल्यास त्या नियोजन विभागाकडे पाठविण्याबाबत सूचित करण्यात आले.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

महसूल व वन विभाग (वने)

४०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत. सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** अध्यक्ष महोदय, मुंबई व मुंबई उपनगरातील सदर क्षेत्र साधारणपणे १७७४ हेक्टर आहे. त्यांची असलेली माहिती पाहिजे असल्यास पटलावर ठेवली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी रिट योचिका क्र. ३२४६/२००४ रुपांतरित जनहित याचिका क्र. ८७/२००६ मध्ये न्यायालयाने खाजगी जमिनीवरील कांदळवन क्षेत्र "वने" म्हणून अधिसूचित करण्याचे आदेश दिलेले होते. त्यानुसार राज्य शासनाने मुंबई उपनगरातील खाजगी जमिनीवरील एकूण १७७४.८४ हे. कांदळवन क्षेत्र वने म्हणून अधिसूचित केलेले आहे. त्यांचा तालुकानिहाय तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	जिल्हा	तालुका	"वने" म्हणून अधिसूचित क्षेत्राचा तपशील हेक्टरमध्ये	शेरा
१	मुंबई उपनगर	कुर्ला	१०४३.५२	अधिसूचना दिनांक १८ फेब्रुवारी २००९, दिनांक ३१ मार्च २०१० व दिनांक १९ मे २०१०.
२		अंधेरी	१०६.५९	
३		बोरीवली	६२४.७२	
	एकूण . .		**१७७४.८४**	

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

महसूल व वन विभाग

४०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत. सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** शासनाचा जीआर असल्यामुळे पावसाळ्यानंतर ४०० झोपड्या काढण्याची कार्यवाही केली जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील अधिसूचित कांदळवन क्षेत्रात सुमारे ४०० झोपड्या निष्कासन करण्याबाबत प्राधिकृत अधिकारी तथा सहा. वनसंरक्षक, मुंबई कांदळवन संधारण घटक यांचे अंतिम आदेश झाले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत. सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे सदर प्रस्ताव वन विभागाकडे प्राप्त झालेला आहे. या प्रस्तावाच्या संदर्भात उच्च न्यायालयाच्या आदेशाच्या अधीन राहून या संदर्भात कायदेशीर चौकटीत राहून आवश्यक ती कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मा. उच्च न्यायलयाने रिट याचिका क्र. ३२४६/२००४ रुपांतरीत जनहित याचिका क्र. ८७/२००६ मध्ये दिलेल्या आदेशानुसार कांदळवनाचे संरक्षण व संवर्धन करण्याचे दृष्टीने मुंबई व मुंबई उपनगरातील सरकारी जमिनीवरील कांदळवन क्षेत्र "राखीव वने" म्हणून आणि खाजगी क्षेत्रावरील कांदळवन क्षेत्र "वने" म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. श्री. देवी गोयंका यांनी मौजे भांडुप येथे एक वेटलँड सेंटर उभारण्याकरिता प्रस्ताव सादर केलेला होता. केंद्र शासनाने उक्त प्रस्ताव नाकारला असून याबाबत कमीत कमी स्थापत्य बांधकाम, सुधारीत नियोजन व इतर सुधारणासह संबंधित प्रकरण आवश्यकता असल्यास मुबई महानरगालिका, वनविभाग, Concarvation Action Trust (CAT) यांच्यामध्ये सामंजस्य करार करून सादर करावा असे कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

महसूल व वन विभाग

४०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत. सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** सन्माननीय सदस्यांनी याबाबतची सविस्तर माहिती उपलब्ध करून द्यावी, या प्रकरणी ज्या अधिका-यांनी चूक केली असले त्याची निश्चितपणे चौकशी करून पुढील योग्य ती कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन १९९१ च्या मंजूर पुनर्रचित विकास आराखड्यानुसार भांडुप, घाटकोपर व वर्सोवा येथे सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र, वातीत तलाव (Areated Laggon) ची आरक्षणे दाखविण्यात आली होती. सदरहू सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र, वातीत तलाव या आरक्षणांची भांडुप, घाटकोपर व वर्सोवा येथे अंशतः अंमलबजावणी झाली आहे व सदरहू अंमलबजावणी झालेल्या आरक्षणाची प्रारूप विकास आराखडा (२०३४) मध्ये नामनिर्देशनात नोंद घेण्यात आली असून बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या समुचित विभागाकडून भविष्यातील प्रकल्प विस्ताराच्या आवश्यकतेनुसार केलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने सदर १९९१ च्या विकास आराखड्यातील आरक्षणाखाली उर्वरित जमिनीचे क्षेत्र सन २०३४ च्या प्रारुप विकास आराखड्यात कायम ठेवण्यात आले आहे.

तसेच प्रारुप विकास आराखडा २०३४ मध्ये भविष्यातील मागण्यांची गरज तसेच रस्ते जोडणीची आवश्यकता याचा विचार करून, नैसर्गिक क्षेत्रामध्ये महापालिकेच्या प्रकल्पासाठी आरक्षणे व रस्त्यांचे जाळे दर्शविण्यात आले आहे.

प्रारुप विकास आराखडा (२०३४) आणि प्रारुप विकास नियंत्रण नियमावली (२०३४), जनतेकडून सूचना/हरकती प्राप्त करण्यासाठी दिनांक २७ मे २०१६ च्या राजपत्रात व स्थानिक वृत्तपत्रात प्रसिद्ध करण्यात आली आहे.

सदर प्रकरणी कोणीही अधिकारी दोषी असल्याचे आढळून आले नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४०८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**— विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २७ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**— मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत, सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी ज्या महिलेचे नाव घेतले. केवळ तीच महिला नव्हे तर या महाराष्ट्रात जो कोणी तिवराची कत्तल करण्याचा प्रयत्न करेल त्यांच्यावर शासन कडक कार्यवाही करील. आवश्यक असेल तेथे नियम बदलले जातील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४०९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**— विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २७ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**— मुंबई शहर व उपनगरातील खाडी भागातील तिवरांबाबत, सर्वश्री सदा सरवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** त्यांनी सांगितलेला प्रस्ताव तपासला जाईल तो प्रस्ताव वन विभागाकडे असेल तर ताबडतोब कार्यवाही केली जाईल. तो जिल्हाधिकारी यांच्याकडे असेल तर त्यांना तशा सूचना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**— कांदळवन क्षेत्रात कांदळवन वाचविण्यासाठी धुप प्रतिबंधक बंधारा बांधण्यासाठीच्या प्रस्तावास शासन मान्यतेची आवश्यकता नाही. मात्र वेटलॅन्डची सीमारेषा आखून देण्याबाबतची सूचना शासन पत्र दिनांक ४ ऑक्टोबर २०१६ अन्वये जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांना देण्यात आली आहे. जर कांदळवन तोडून इतर विकासात्मक कामे करावयाची झाल्यास त्यासाठी वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत केंद्र शासनाची मान्यता तसेच मा. उच्च न्यायालयाची मान्यता घेणे आवश्यक आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृहनिर्माण विभाग

४१० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** परतूर नगरपालिकेत घरकूल योजनेत झालेला गैरव्यवहार, ॲड. आशिष शेलार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रविंद्र वायकर :** रिटेंडर काढले नसेल तर त्याची चौकशी केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४११ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** परतूर नगरपालिकेत घरकूल योजनेत झालेला गैरव्यवहार, ॲड. आशिष शेलार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. रविंद्र वायकर :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, जे लोक तेथे राहात नाहीत, मयत झाली असतील, सोडून गेली असतील अशी घरेही वाटप केलेली आहेत. या प्रकरणाची नक्कीच चौकशी केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** परतूर नगरपालिकेत घरकूल योजनेत झालेला गैरव्यवहार, ॲड. आशिष शेलार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रविंद्र वायकर :** अध्यक्ष महोदय, प्लॅनमध्ये जे शौचालय होते, ते शौचालय का बांधले नाही. प्लॅनमध्ये शौचालय असेल तर ते बांधले पाहिजे. हा शौचालयाचा निधी कोठे गेला याची देखील चौकशी केली जाईल. तसेच शासनाने दिलेल्या स्टे बाबतही चौकशी केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

४१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. रविंद्र वायकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** परतूर नगरपालिकेत घरकूल योजनेत झालेला गैरव्यवहार, ॲड. आशिष शेलार व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. रविंद्र वायकर :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननिय सदस्यांनी नगराध्यक्षा यांच्याविषयी शंका उपस्थित केलेली आहे. याबाबत चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** परतूर नगरपरिषदेच्या तत्कालिन नगराध्यक्ष्या व विद्यमान नगरसेविका सौ. विमल सुरेशकुमार जेथलिया यांनी जिल्हाधिकारी, जालना यांच्या दिनांक ३१ जुलै २०१२ च्या अपात्रतेच्या आदेशाविरुद्ध महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम १९६५, च्या कलम ४४ (४) मधील तरतुदीनुसार शासनाकडे केलेल्या अपिलावर मा. राज्यमंत्री, नगरविकास विभाग यांनी दिनांक १३ ऑगस्ट २०१५ रोजी निवाडा पारित केला असून सौ. विमला जेथलिया यांचे अपिल अमान्य केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. प्रकाश महेता यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** सन्माननीय सदस्य श्री. दिलीप वळसे-पाटील यांनी सांगितले की, आपण एक-एक सुधारणा आणत आहोत. त्याऐवजी या कायद्याबद्दल पूर्ण तयारी करून, चर्चा करून यातील अडचणी दूर करून आपण ते सभागृहाच्या समोर आणू. तसेच या कायद्यामध्ये कामगार हा नेहमी केंद्रस्थानी राहिल यामध्ये शासनाच्या वतीने कोणतीही दिरंगाई करण्यात येणार नाही.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** कारखाने अधिनियम, १९४८ या कायद्यात बदल करून तो राज्यात लागू करण्यासंदर्भात राज्य शासनाने घेतलेल्या निर्णयाबाबतचे शासकीय विधेयक सन २०१५ च्या द्वितीय अधिवेशनात विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहात मांडण्यात आले होते. त्यावेळी दोन्ही सभागृहात त्याबाबत चर्चा होऊन त्यास सभागृहांची मान्यता झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.— श्री. प्रकाश महेता :-** किमान वेतन कायदा तसाच लागू राहणार आहे. काही दिवसात केंद्र शासन यासंबंधीचा कायदा आणणार आहे. त्यातून किमान वेतनाची मर्यादा वाढविली जाणार आहे. त्यानंतर तो फायदा देखील राज्यातील कामगारांना देण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** केंद्र शासनाने, (१) किमान वेतन अधिनियम, १९४८ (२) वेतन प्रदान अधिनियम, १९३६, (३) बोनस प्रदान अधिनियम, १९६५ व (४) समान वेतन अधिनियम, १९६५ या चार अधिनियमांचे एकत्रीकरण करून लेबर कोड ऑन वेजेस या नावाने नवीन कायदा अस्तित्वात आणण्याचे ठरविले असून त्याबाबतची कार्यवाही केंद्र शासन स्तरावर चालू आहे. सदर वेजकोड बिलामध्ये अकुशल कामगारांचे किमान वेतन वाढविण्याचे ठरविण्यात आले असून अर्धकुशल कामगारांना त्यांच्यापेक्षा ५० टक्के जास्त किमान वेतन, कुशल कामगारांना अर्धकुशल कामगारांपेक्षा २५ टक्के जास्त किमान वेतन व अतिकुशल कामगारांना कुशल कामगारांपेक्षा २५ जास्त किमान वेतन देण्याबाबतचा प्रस्ताव केंद्र शासनाने सुचविलेला आहे. लेबर कोड ऑन वेजेस बील केंद्रीय स्तरावर तयार झाल्यानंतर ते सर्व राज्याना बंधनकारक होणार आहे. त्याचा फायदा महाराष्ट्र राज्यातील कामगारांना देखील होणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. प्रकाश मेहता यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** अध्यक्ष महोदय, कारखाने निरीक्षकाची पदे कमी आहेत, असे सन्माननीय सदस्य श्री. शशिकांत शिंदे यांनी लक्षात आणून दिले. ही निरीक्षकाची पदे लवकरात लवकर भरण्याचा प्रयत्न केला जाईल. दोन महिन्यांच्या काळात निरीक्षकाची पदे भरण्याची सर्व कार्यवाही पूर्ण करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** उप संचालक, गट-अ, औद्योगकि सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय या पदाचे मागणी पत्र दिनांक २० ऑगस्ट २०१५ रोजी आणि सहायक संचालक, गट-ब, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय या पदाचे मागणीपत्र दिनांक ५ डिसेंबर २०१५ रोजी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगास पाठविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. प्रकाश महेता यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** अध्यक्ष महोदय, एखाद्या उद्योगामध्ये दहा पेक्षा कमी कामगारांची संख्या असेल अगदी एक जरी कामगारांची संख्या असली तरीही त्यांच्या हिताचा विचार या कायद्याच्या माध्यमातून केला जाणार आहे. कामगारांना न्याय कशा पद्धतीने मिळेल, याचा विचार यामध्ये करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** कारखाने अधिनियम, १९४८ अन्वये कलम ८५ व कलम २ (m) (i) मध्ये धोकादायक प्रक्रिया करणा-या कारखान्यात १० पेक्षा कमी कामगार संख्या अगदी एका कामगाराच्या सहाय्याने धोकादायक रसायने/ज्वलनशील पदार्थ/स्फोटके यासारख्याचा प्रक्रियेमध्ये वापर करून उत्पादन प्रक्रिया करणा-या कारखान्यांची नोंदणी करणे बंधनकारक आहे . त्यामुळे अशा कामगारांची सुरक्षितता व आरोग्यासंबंधी तसेच त्यांच्या हिताचा विचार या कायद्याच्या माध्यमातून केला जाणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** या कायद्यांतर्गत जी त्रिस्तरीय समिती नेमण्यात येणार आहे, त्या समितीमध्ये यासंदर्भातील अनेक मोठमोठे महत्वाचे निर्णय सभागृहाच्या मान्यतेने घेण्यात येतील. यामध्ये कंत्राटी कामगारांबाबतचा फेरविचार संपूर्ण सभागृहाच्या मान्यतेने केला जाईल. तसेच, यासंबंधी नवीन कायदा आणण्याचा शासन प्रयत्न करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** त्रीस्तरीय समिती गठीत करण्याच्या अनुषंगाने शासनस्तरावर कार्यवाही सुरू आहे. "मेक इन महाराष्ट्र" व "डिजीटल इंडीया" मिशन राबविण्याच्या अनुषंगाने कामगार विभागामार्फत राबविण्यात येणारे अधिनियम/नियम यामध्ये सुधारणा करणे व त्याअंतर्गतच्या प्रक्रियांचे सुलभिकरण करणे यासाठी कामगार आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. सदर समितीच्या कार्यकक्षेमध्ये कंत्राटी कामगार (नियम व निर्मुलन) अधिनियम, १९७० या अधिनियमाचा समावेश असुन सदर अधिनियमातील सुधारणांबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** राज्यातील शेतक-यांनी २२ माणसांचा कुटीरोद्योग सुरु केला त्यांना अधिकाधिक प्रोत्साहन कसे देता येईल, सूट कशी देता येईल. यासंबंधीचा प्रस्ताव आल्यानंतर प्राधान्याने शासन त्याबाबतचा विचार करेल

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४२० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री : श्री. प्रकाश महेता यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.— श्री. प्रकाश महेता :-** या कायद्याचे पालन करीत असताना कोणावरही अन्याय होणार नाही, याची काळजी घेण्यात येईल. महिलांना स्वतःची मर्जी असेल तरच महिलांना रात्रपाळीमध्ये काम करण्याच्या सूचना देण्यात येतील. कोणत्याही महिलेवर रात्रपाळीचे काम लादले जाणार नाही.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**कारखाने अधिनियम, १९४८ या कायद्यात बदल करून तो राज्यात लागू करण्यासंदर्भात राज्य शासनाने घेतलेल्या निर्णयाबाबतचे शासकीय विधेयक सन २०१५ च्या द्वितीय अधिवेशनात विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहात मांडण्यात आले होते. त्यावेळी दोन्ही सभागृहात त्याबाबत चर्चा होऊन त्यास सभागृहांची मान्यता झाली आहे.

सदर विधेयकाच्या अनुषंगाने झालेल्या चर्चेच्या वेळी देण्यात आलेल्या आश्वासनासंदर्भात नमूद करण्यात येते की, रात्रपाळीत काम करु इच्छिणा-या महिलांसाठी मा. मद्रास उच्च न्यायालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचा आधार घेऊन महिलांच्या सुरक्षिततेबाबतची पर्याप्त व्यवस्था असेल याची काळजी घेण्यात येणार असून रात्रपाळीत काम करणा-या महिला स्वच्छेने काम करण्यास तयार असतील तरच अशा प्रकारची परवानगी लागू होईल, अशी तरतूद करण्यात येणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री : श्री. प्रकाश महेता यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३६, कारखाने (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश महेता :-** अध्यक्ष महोदय, मान्य आहे. ४० पर्यंतच्या वरचे अधिकार हे या कायद्यातून वगळण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**कारखाने अधिनियम, १९४८ या कायद्यात बदल करून तो राज्यात लागू करण्यासंदर्भात राज्य शासनाने घेतलेल्या निर्णयाबाबतचे शासकीय विधेयक सन २०१५ च्या द्वितीय अधिवेशनात विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहात मांडण्यात आले होते. त्यावेळी दोन्ही सभागृहात त्याबाबत चर्चा होऊन त्यास सभागृहांची मान्यता झाली आहे.

सदर विधेयकाच्या अनुषंगाने झालेल्या चर्चेच्या वेळी देण्यात आलेल्या आश्वासनासंदर्भात नमूद करण्यात येते की, प्रस्तावित विधेयकाच्या कलम २ (m) व त्याखालील परंतुकातील तरतुदींनुसार विजेच्या वापरासह चालणा-या व विजेच्या वापराविना चालणा-या नोंदणीकृत कारखान्यातील कामगारांची संख्या अनुक्रमे कमाल २० व कमाल ४० अशी निश्चित करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

४२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** पाणी टंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम, २९३ अन्वये प्रस्ताव

(३) **आश्वासन.— श्री. बबनराव लोणीकर :-** त्या अधिका-यांनी भ्रष्टाचार केला असेल, त्यांच्याविरुद्ध निलंबनाची कार्यवाही व फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात येतील. जे लोकप्रतिनिधी यामध्ये गुत्तेदारी करीता असतील किंवा त्यांचा या अपहारामध्ये अप्रत्यक्ष सहभाग असेल त्यांच्याविरुद्धही शासन कारवाई करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**अपहार झालेल्या पाणीपुरवठा योजनांचा महसूल विभागनिहाय तपशील

(रुपये लक्ष)

महसूल विभाग	अपहार झालेल्या योजना	अपहाराची रक्कम	एफ आय आर दाखल केलेल्या योजना	अपहारा पैकी वसूल केलेली रक्कम
कोकण	४३	२७६.९८	४२	७५.४४
पुणे	१६	१९५.११	१२	५४.८८
नाशिक	११७	८०१.२९	५७	०.००
औरंगाबाद	१३३	१०५८.७०	५१	२२.६३
अमरावती	५७	२१५.३८	२४	४३.६१
नागपूर	७	३२.०१	४	३.६०
एकूण	३७३	२५७९.४७	१९०	२००.१६

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

४२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** पाणी टंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :-** दहा वर्षांपासून ज्या पाणीपुरवठा योजनांमध्ये भ्रष्टाचार झालेला आहे, त्यांची चौकशी करून अहवाल पटलावर ठेवण्यात येईल. पंधरा वर्षाचा हिशेब मांडण्याकरीता वेळ लागेलच. पुढील अधिवेशनामध्ये शासन ही सर्व माहिती पटलावर ठेवणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक ४२३ बाबतची अधिक माहिती सन २०१८-१९ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात दिनांक २६ मार्च २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

४२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** पाणी टंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर** :- केंद्राचा निधी आला नाही तर राज्य शासन स्वतंत्र पाण्याची योजना आणेल. राज्य शासनाच्या वतीने राज्यातील जनतेला पिण्याचे पाणी देण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** केंद्र शासनाने फ्लोराईड व आर्सेनिक बाधीत गावे/वाड्या, संसद आदर्श ग्राम योजनेंतर्गत गावे/वाड्या वगळता राज्यातील उर्वरित गावे/वाड्यांमध्ये राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत नव्याने पाणी पुरवठा योजना हाती न घेण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. राज्यातील ग्रामीण भागांच्या दीर्घकालीन गरजांचा विचार करून ग्रामीण जनतेचा सुनियोजित विकास साधण्यासाठी राज्यातील ग्रामीण जनतेला पुरेसे व शुद्ध पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याकरीता एक सर्वसमावेशक राज्याचा स्वतंत्र कार्यक्रम असावा, या उद्देशाने "मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम" या नावाने ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम सन २०१६-१७ ते सन २०१९-२०२० या चार वर्षाच्या कालावधीत राज्यातील ग्रामीण भागामध्ये आवश्यकतेप्रमाणे राबविण्यात येणार आहे. या योजनेवर चार वर्षात सुमारे २५०० कोटी खर्च करण्याचे प्रस्तावित आहे. सदर प्रस्तावास मा. मंत्रीमंडळाने मान्यता दिली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

४२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** पाणी टंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :-** या वर्षी शासनाच्या वतीने पिण्याच्या पाण्याची योजना चोख केली जाणार आहे. सर्वसामान्य माणसाला पिण्याचे पाणी कमी पडून नये म्हणून निरनिराळ्या योजना हाती घेण्यात येणार आहेत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र शासनाकडून नविन पाणीपुरवठा योजनांसाठी तुर्तास बंद केलेल्या निधी वितरण व राज्याचे केंद्र शासनावर असलेले अवलंबित्व या बाबींचा विचार करता ग्रामीण भागात पिण्याच्या स्वच्छ पाण्याचा पुरवठा करण्यासाठी आणि राज्यातील पाणी टंचाई दूर करण्यासाठी शासन निर्णय क्र. ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.९२/पापु-०७, दिनांक ७ मे २०१६ अन्वये राज्यात मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल योजना राबविण्यात येत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वन (मुदत व पुनर्वसन) विभाग

४२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** पाणी टंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :-** १५ हजार रुपये हेक्टरी मदत दिली जाणार आहे. शेतक-यांना दुबार पेरणीची आवश्यकता असल्यास योग्य ती मदत केली जाणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** पाणीटंचाई कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** ज्या ठिकाणी चारा टंचाई निर्माण झालेली आहे, अशा ठिकाणी चारा उपलब्ध करून देण्यासाठी छावन्या न करता, चा-याची व्यवस्था केली जाणार आहे. राज्य शासनाने चा-यासाठी अनुदान देण्याचे ठरविलेले आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री/राज्यमंत्री श्री. यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** पाणीटंचाई कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** ज्या ठिकाणी पाणी आहे, अशा ठिकाणी चारा उगविण्यासाठी आवश्यक ते प्रयत्न केले जाणार आहेत. कमी पाण्यामध्ये अधिक चारा किंवा अधिक पशुखाद्य निर्माण करण्यासाठी प्रयत्न केले जाणार आहेत. तसेच यावर्षी सबसिडी देण्याच्या प्रयोग शासनाच्या माध्यमातून केला जाणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषि व पदुम विभाग

४२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. माननीय मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** पाणीटंचाई कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** पुढील वर्षी अशा प्रकारे आणखी भाव कमी करण्याचा प्रयत्न करु. पुढील ४ वर्ष बाजारामध्ये युरियाचा भाव कितीही वाढला तरी वाढलेल्या भावाचा सर्व खर्च राज्य शासनाच्या तिजोरीतून सबसिडीच्या माध्यमातून केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र शासनाने युरियाच्या किंमती नियंत्रित केलेल्या असून केंद्र शासन युरिया उत्पादकांना अनुदान देते. त्यामुळे युरियाच्या किंमती स्थिर आहेत. भविष्यात युरियाच्या किंमती वाढल्यास अनुदान देण्याबाबत निधीची उपलब्धता विचारात घेऊन उचित निर्णय घेण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४३० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** पाणीटंचाई कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** हे पंप सवसिडीच्या दराने दिले जाणार आहेत. केंद्र शासन व राज्य शासन या दोघांच्या मदतीने योजना केली जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महावितरणमार्फत राज्यात १०,००० नग सौर कृषिपंप आस्थापनेकरिता ई-निविदेची प्रक्रिया पूर्ण झाली असून उत्पादक/पुरवठादाराची निवड करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : ज्या ठिकाणी नालाबंध भरले आहे. शेततळे पाण्याने भरलेले आहेत, अशा शेतांमध्ये ५० टक्के सवलतीच्या दराने डिझेल पंप देण्यात येणार आहे. केंद्र शासनाच्या योजनेद्वारे डिझेल पंपाकरिता काही लिटर डिझेल देण्याकरिता रक्कम देणार आहे. केंद्र शासन व राज्य शासन यांच्या माध्यमातून पंपाकरिता डिझेल देण्याचे ठरविण्यात आले आहे. ज्या शेतक-यांकडे १ ते २ हेक्टर शेती आहे. अशा लहान शेतक-यांकरिता योजना तयार केल्या जाणार आहेत.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषि व पदुम विभाग

४३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : अध्यक्ष महोदय, विदर्भ, मराठवाडा या भागातील १४ जिल्हे निवडण्यात येणार आहेत. प्रामुख्याने यवतमाळ, उस्मानाबाद या जिल्ह्यांमध्ये पायलट प्रोजेक्ट राबवला जाणार आहे. तो यशस्वी झाल्यानंतर संपूर्ण राज्यातील शेतक-यांना मदत देण्याकरिता शासन निश्चितपणे अवलंब करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** यवतमाळ व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दुष्काळ, गारपीट, अवकाळी पाऊस इ. नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित राज्यातील शेतक-यांच्या होत असलेल्या आत्महत्या विचारात घेऊन उक्त जिल्ह्यांकरिता शेतक-यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी पथदर्शी तत्वावर स्व. मोतीरामजी लहाने कृषी समृद्धी प्रकल्प राबविण्यास दिनांक ४ जून २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : अध्यक्ष महोदय, कुक्कुट पालनाकरिता त्यांना लागणारे संपूर्ण सेट सबसिडीच्या दराने दिले जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** १. ग्रामीण भागात परसातील कुक्टुटपालन (Rural Backyard Poultry Development) ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून या योजनेंतर्गत दरिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांना सदर योजनेत ७५

टक्के केंद्र व ३५ टक्के राज्य हिश्याच्या स्वरुपात १०० टक्के अनुदानावर लाभार्थ्यांना ४५ पक्षी ३ टप्प्यांमध्ये सुरुवातीला २० पक्षी, १६ आठवड्यानंतर १५ पक्षी व ३२ आठवड्यानंतर १० पक्षी यांचा पुरवठा करण्यात येतो. परंतु, प्रथम टप्प्यात वाटप केलेल्या पक्ष्यांची जोपासण्याची प्रगती पाहून पुढील टप्प्यातील देय पक्ष्यांचे वितरण करण्यात येते, तसेच, सदर पक्ष्यांसाठी निवारा, खुराडे, खाद्य, पाण्याची भांडी इ. साठी प्रति लाभार्थी रु. ७५०.०० च्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येते. सन २०१४-१५ या वित्तीय वर्षात सर्वसाधारण योजनेंतर्गत रु. १६३.७०५ लक्ष व अनुसुचित जाती उपयोजनेंतर्गत रु. ६६.२०५ लक्ष असे एकूण रु. २२९.२१० लक्ष अनुदान वितरीत केले आहे.

२. नाविण्यापुर्ण योजनेंतर्गत, १००० मांसल कुक्कुट पक्षी संगोपनाद्वारे कुक्कट पालन व्यवसाय सुरू करणे ही राज्यस्तरीय योजना असून, या योजनेंतर्गत सर्वसाधारण लाभार्थ्यांना ५० टक्के तर, अनुसुचित जाती व जमातीच्या लाभार्थांना ७५ टक्के अनुदान दिले जाते व उर्वरीत लाभार्थ्यांना १००० पक्ष्यांसाठी पक्षीगृह (१००० चौ. फूट), पाण्याची टाकी, निवासाची सोय, विद्युतीकरण उपकरणे खाद्याची/पाण्याची भांडी इ. साठी रु. २.२५ लक्ष किंमतीच्या प्रमाणात आहे.

सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात सर्वसाधारणसाठी रु. १२३४.८० लक्ष, अनुसुचित जाती उपयोजनेंतर्गत रु. ६६१.५९१ लक्ष व आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत रु. ३५०.०० लक्ष निधी असा एकूण रु. २२४६.३९१ लक्ष निधी वितरीत केला असून या पैकी सर्वसाधारण प्रवर्गातील १०९७, अनुसुचित जातीतील ३९२ व आदिवासी जमातीतील २०७ असे एकूण १६९६ लाभार्थ्यांना लाभ देणे प्रस्तावित आहे.

३. एकात्मिक कुक्कट विकास कार्यक्रम ही जिल्हास्तरीय योजना असून, सदर योजनेत ५० टक्के शासनाचे अनुदान व ५० टक्के लाभार्थी हिस्सा देय आहे.

अ) या अंतर्गत तलंगा गट वाटप, या योजनेमध्ये सर्वसाधारण प्रवर्गातील लाभार्थ्यांना ५० टक्के अनुदानावर ८ ते १० आठवडे वयाच्या २५ माद्या पक्षी व ३ नरपक्षी असा एका गटास रु. ६,००० प्रकल्प किंमत असून रु. ३,००० अनुदान देय आहे. राज्य शासनातील अनुदान रु. ३,००० मधुन तलंग गट व लाभार्थी हिश्यातून खाद्यावरील खर्च, वाहतूक खर्च, औषधी, रात्रीचा निवारा, खाद्याची भांडी यावरील खर्च करावयाचा आहे. प्रकल्पाची किंमत रु. १६,००० असून अनुदान रक्कम रु. ८,००० अनुदान देय आहे. वरील दोन्ही (अ व ब) योजनेसाठी सन २०१५-१६ मध्ये रु. ४२३.७१ लक्ष निधी उपलब्ध झालेला होता व त्याद्वारे एकूण ६३८० लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आलेला आहे.

तसेच, शेतकरी आत्महत्याग्रस्त १४ जिल्ह्यांसाठी राज्यस्तरीय योजनेखेरीज उत्पादित मालाला बाजारपेठ उपलब्ध होण्यासाठी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत कंत्राटदार कंपन्यामार्फत एकदिवसीय कुक्टक पक्षीखाद्य, औषधी, लसी इ. ची उपलब्धता करून व संगोपन केलेले पक्षी विक्रीसाठी मदत करण्याबाबत प्रकल्प दिनांक १३ एप्रिल २०१६ च्या समोर ठेवण्यात आलेला होता व त्यास मंजुरी प्राप्त झालेली आहे. त्यानुसार सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : शेतक-यांच्या शेतामध्ये आधुनिक तंत्रामध्ये शेतकी करण्यासाठी शेडनेट ५० टक्के सबसिडीच्या दराने दिले जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानानंतर 'शेडनेट' या घटकाकरिता, प्रकल्प खर्चाचा ५० टक्के अथवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान, कमाल ४००० चौ.मी. प्रति लाभार्थी देय आहे.

सन २०१५-१६ मध्ये, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत 'शेडनेट' उभारणीकरिता एकूण भौतिक लक्षांक १३६० व आर्थिक लक्षांक ३०२६.४२ लाख निश्चित केलेला आहे.

तसेच राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये भौतिक ४०२ शेडनेट हाऊस उभारणीसाठी रु. १२४३.७५ लाख इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नियोजन (रोहयो) विभाग

४३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : अध्यक्ष महोदय, शेतक-यांनी फळबागांची लागवड करावी याकरिता व पूर्वीच्या योजना पुनर्जिवीत करण्यात येईल. मरेगा, नरेगा, इजीएस मधून योजना राबवती येईल. त्यातूनही निधी कमी पडला तर राज्य शासन स्वतः आपल्या तिजोरीतून काही निधी देईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत अनुज्ञेय वैयक्तीक व सार्वजनिक लाभाची प्रमुख ११ कामे प्राधान्याने सन २०१६-१७ व २०१७-१८ या वर्षामध्ये घेण्यासंदर्भात समृद्ध महाराष्ट्र जनकल्याण योजना नियोजन विभाग (रोहयो) विभागामार्फत सुरू करण्यात आली आहे. याबाबतचा शासन निर्णय दिनांक १ ऑक्टोंबर २०१६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे. त्यामध्ये १,११,१११ हेक्टर इतक्या क्षेत्रावर फळबाग लागवड करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

४३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : अशा धंद्याकडे शेतक-यांना वळविण्यासाठी त्यांना पैसे देऊ, त्यांना उभे करु, त्यांना मनोबल उंचावण्यासाठी प्रयत्न करु. त्यांना अन्य व्यवस्था उपलब्ध करुन देऊ.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** फळबाग लागवडीकडे शेतक-यांना वळविण्यासाठी, सन २०१५-१६ मध्ये रोजगार हमी योजनेंतर्गत ६२९२ हेक्टर क्षेत्रावर फळबाग लागवड करण्यात आली असून १८.८६ कोटी इतका निधी वितरीत करण्यात आला आहे. सदर योजनेंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये ५१४४ हेक्टर क्षेत्रावर फळबाग लागवडीचा रु. १२.०० कोटी निधीचा लक्षांक मंजूर करण्यात आला आहे.

तसेच महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये ३९३७ हेक्टर क्षेत्रावर फळबाग लागवड करण्यात आली असून सदर योजनेंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये देखील फळबाग लागवडीचा कार्यक्रम सुरू आहे.

फळबाग लागवडीसाठी आवश्यक इतर व्यवस्था म्हणून सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनांतर्गत २१८९ सामुहिक शेतक-यांकरीता रु. ४५३७.३१ लाख, १०२८ शेडनेट हाऊस करीता ४०२३.३७ लाख, नवीन फळबाग लागवडी करीता रु. २५०.८५ लाख व जुन्या फळबागांचे पुनरुज्जीवनासाठी रु. ६८.९४ लाख निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

तसेच सन २०१६-१७ मध्ये सामुहिक शेतक-यांकरिता रु. ७६१७.५२ लाख, शेडनेट हाऊस करीता २७१०.८० लाख, नवीन फळबाग लागवडी करीता रु. ३७४.१२ लाख व जुन्या फळबागांचे पुनरूज्जीवनासाठी रु. ७३.०० लाख निधीचे उद्दिष्ट देण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा. मंत्री एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : या राज्यात १ कोटी ३५ लाख खातेधारक शेतकरी आहेत, त्या सर्वांचा अपघात विमा आम्ही सरकारच्या तिजोरीतून पैसे भरून काढायचे आम्ही ठरविलेले आहे. या वर्षी आम्ही १ कोटी ३५ लाख खातेधारक शेतक-यांचा विमा काढण्यास सुरुवात करत आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यातील महसूल विभागाच्या ७/१२ नोदींनुसार राज्यातील सर्व खातेधारक शेतक-यांसाठी दिनांक १ डिसेंबर २०१५ ते ३० नोव्हेंबर २०१६ या कालावधीसाठी गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजना २०१५-१६ लागू करण्यात आलेली असून या योजनेंतर्गत विमा हप्ता राज्य शासनाने विमा कंपनीकडे भरणा केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : खातेधारक शेतक-यांचा विमा राज्य सरकारमार्फत काढायचा. महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यातील सर्व खातेधारक शेतक-यांचा विमा या अंतर्गत काढला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील महसूल विभागाच्या ७/१२ नोदींनुसार राज्यातील सर्व खातेधारक शेतक-यांसाठी शासनाने दिनांक १ डिसेंबर २०१५ ते ३० नोव्हेंबर २०१६ या कालावधीसाठी गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजना २०१५-१६ लागू करण्यात आलेली आहे. (योजनेच्या सविस्तर माहितीबाबत टिप्पणी सोबत जेडली आहे. तसेच स्तंभ क्रमांक ६ मध्ये नमूद शासन निर्णय दिनांक २६ नोव्हेंबर २०१५ ची प्रत सुद्धा सोबत जोडण्यात आलेली आहे).

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४३९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : त्यापेक्षा अधिक शेतकरी जरी असले तरी, ज्याच्या नावावर शेती आहे अशा खातेदारांचा विमा हा राज्य सरकारच्या तिजोरीतून पैसे भरून आम्ही १०० टक्के काढणार आहोत. केवळ आज नाही तर सतत ५ वर्षे जो पर्यंत आम्ही आहोत तोपर्यंत राज्य सरकार त्यांना संरक्षण देण्याचा प्रयत्न करणार आहे. शेतक-यांची आत्महत्या झाली तर त्यालाही संरक्षण कसे देता येईल याबाबत विमा कंपन्यांशी आमची चर्चा झालेली आहे आणि तोही निर्णय होईल. विमा कंपन्यानी अनुकुलता दाखविली तर ठीक आहे अन्यथा आम्ही त्यामध्ये वाढ करु.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील महसूल विभागाच्या ७/१२ नोदींनुसार राज्यातील सर्व खातेधारक शेतक-यांसाठी दिनांक १ डिसेंबर २०१५ ते ३० नोव्हेंबर २०१६ या कालावधीसाठी गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजना २०१५-१६ लागू करण्यात आलेली आहे. या योजनेनुसार अपघातग्रस्त शेतकरी तसेच अपघातात मृत्युमुखी पडलेल्या शेतक-यांच्या कुटुंबियांना मिळणा-या विमा रकमेमध्ये वाढ करून रु. २ लाखाचे विमा संरक्षण देण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४४० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : ज्या योग्य सूचना आहेत, त्यांचा सरकार नक्कीच विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यातील महसूल विभागाच्या ७/१२ नोर्दीनुसार राज्यातील सर्व खातेधारक शेतक-यांसाठी दिनांक १ डिसेंबर २०१५ ते ३० नोव्हेंबर २०१६ या कालावधीसाठी गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजना २०१५-१६ लागू करण्यात आलेली आहे. सदर योजनेनुसार शेतकरी/त्यांचे कुटुंबिय यांना रु. २ लाखाचे विमा संरक्षण देण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

वित्त विभाग

४४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** हा पैसाही काही प्रमाणात जे देऊ शकतात, ज्यांची क्षमता आहे अशांकडून कर रुपाने घेण्याचा नक्कीच प्रयत्न करणार आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**(१) विक्रीकर विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या विविध कायद्यांतर्गत नोंदीत करदात्याकडे असलेल्या थकीत वस्तू नोंदीत करदात्याकडे असलेल्या थकीत वसुलीसंदर्भात थकबाकी तडजोड योजना २०१६ दिनांक २६ एप्रिल २०१६ पासून लागू करण्यात आली असून थकबाकी वसूल करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करण्यात येत आहे.

२) दिनांक १६ सप्टेंबर २०१६ पासून विक्रीकरांतर्गत असलेल्या निम्न कराचा दर ५.५ टक्के वरून ६ टक्के तर स्टँडर्ड कराचा दर १२.५ टक्के वरून १३.५ टक्के करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

४४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५. मा मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : केंद्र सरकारचे धोरण ठरविल्यानंतर आवश्यकता असेल त्या ठिकाणी योजना मंजूर होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सन २०१५-१६ या वर्षापासून केंद्र शासनाने राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाच्या तरतुदीमध्ये कपात केली असून जास्त कालावधीसाठी रखडलेल्या पाणीपुरवठा योजनांपैकी

१) फ्लोराईड व आर्सेनिक बाधित गावे/वाड्यांसाठी कायमस्वरुपी व तात्पुरती उपाययोजना, (२) संसद आदर्श ग्राम योजनेंतर्गत समाविष्ट गावे/वाड्या व (३) राज्यामध्ये प्रगतीपथावर योजना नसल्यासच नवीन योजना घेणे या वर्गवारीतील गावे/वाड्यांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही नवीन योजना न घेण्याचे निर्देश केंद्र शासनाने दिलेले आहेत. यास्तव, केंद्र शासनाच्या निधीतील कपात विचारात घेऊन राज्य शासनाने स्वतःचा सर्वसमावेशक मुंख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम MRDWD दिनांक ७ मे २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये राबविण्यास सुरूवात करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

४४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : एखादा संघ असे दर देत नाही, असे सिद्ध झाल्यास संघ बरखास्त करण्यात येईल. काही व्यवस्था निर्माण करायची असेल तर सरकार दूध संघासोबत राहील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** दुधाच्या पुष्टकाळामध्ये अतिरिक्त दुधाची परिस्थिती निर्माण होते. अशा परिस्थितीत दूध उत्पादक शेतक-यांना सहकारी दूध संघांनी किमान शासन देत असलेल्या दूध खरेदी दरा इतका खरेदी दर देणे शासनास अपेक्षित आहे. मात्र वस्तुस्थितीत सहकारी दूध संघ दूध उत्पादक शेतक-यांना अतिरिक्त दूध खरेदीकरिता शासन देत असलेल्या दरापेक्षा कमी दर देत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आल्यामुळे शासनाने दिनांक १० जुलै २०१५ रोजी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम ७९ अ अन्वये सर्व सहकारी दूध संघांना निदेश निर्गमित करून सहकारी दूध संघांनी दूध उत्पादक शेतक-यांना शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्या दराने दूध खरेदी दर द्यावा असे निदेश दिले आहेत. सदर कलमातील तरतुदींचा भंग केल्यास संबंधित सहकारी दूध संघावर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

अतिरिक्त दूध निर्माण झालेल्या परिस्थितीत शासन नेहमी सहकारी दूध संघ/दूध उत्पादक शेतक-यांच्या सोबत राहिले आहे. सन २०१४ च्या पुष्टकाळातही शासनाने सहकारी संघांकडील अतिरिक्त दूध शासकीय दराने स्विकृत केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करण्याबाबत. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : सर्व अतिरिक्त दूध इंदापूर येथील वरवंडच्या कारखान्यास पावडर करण्यासाठी देण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सन २०१४ च्या नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनादरम्यान दिनांक १६ डिसेंबर २०१४ रोजी मा. विधानसभा अध्यक्ष व मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या उपस्थितीत संबंधित लोकप्रतिनिधीसमवेत झालेल्या बैठकीत ठरल्यानुसार शासनाने सहकारी दूध संघांकडील ६४०.४३ लाख लिटर इतके अतिरिक्त दूध दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत स्वीकृत केले आहे.

सदर अतिरिक्त दूधापैकी ६३.८० लाख लिटर दूध उदगीर येथील शासकीय दूध भुकटी प्रकल्प व उर्वरित ५७६.६३ लाख लिटर दूध रुपांतरणाकरीता विहीत निविदा प्रक्रिया राबवून न्युनतम दर प्राप्त झालेल्या इंदापूर डेअरी मिल्क प्रॉडक्ट, पुणे या निविदाकारास देण्यात आले असून त्याद्वारे ५४३५,६३ मे. टन इतकी दूध भुकटी निर्माण करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** आम्ही जास्तीत जास्त दूध घेण्याचा प्रयत्न करणार आहोत. त्यामुळे सदरहू दूध पावडर राज्यातील अंगणवाड्यांमध्ये व शालेय पोषण आहाराकरिता वितरीत करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सन २०१४ च्या नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनादरम्यान दिनांक १६ डिसेंबर २०१४ रोजी मा. विधानसभा अध्यक्ष व मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या उपस्थितीत संबंधित लोकप्रतिनिधींमधील झालेल्या बैठकीत ठरल्यानुसार शासनाने सहकारी दूध संघांकडील ६४०.४३ लाख लिटर इतके अतिरिक्त दूध दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत स्विकृत केले आहे.

सदर अतिरिक्त दूधाचे रुपांतरण देशी कुकींग बटर व दूध भुकटीमध्ये करण्यात आले असून उत्पादीत सर्व देशी कुकींग बटर निविदा प्रक्रिया राबवून विक्री करण्यात आले आहे. दूध भुकटी विक्रीकरिता निविदा प्रक्रिया राबविण्यात येत असून अपेक्षित निविदा दर प्राप्त झाल्यास सदर दूध भुकटी विक्री करण्यात येईल. याशिवाय दूध भुकटीचा शालेय पोषण आहारात

तसेच अंगणवाड्यांमध्ये समावेश करण्याबाबतच्या कार्यवाहीवर शासन स्तरावर विचार सुरू आहे. सदर दूध भुकटीचा समावेश अंगणवाडी व शालेय पोषण आहारात करण्यासंदर्भात शासनाकडे विचारविनिमय सुरू असून त्याकरिता मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक आयोजित करण्यासंदर्भात कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

४४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ९, दिनांक २३ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पाणीटंचाईवर कायमस्वरुपी उपाययोजना करणेबाबत. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे** : या अधिवेशनापूर्वी हा निर्णय घेण्याची विनंती मुख्यमंत्री महोदयांना करण्यात येईल. आम्हाला या माध्यमातून जास्तीत जास्त दूध घेता येईल. तसेच जिल्हा दूध संघाचे आवश्यक असलेले दूध अग्रक्रमाने घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यात सन २०१४ मध्ये दुधाकरिता असलेल्या पुष्टकाळात दूध उत्पादक शेतक-यांना शासन शासकीय दूध खरेदीकरिता देत असलेल्या प्रति लिटर रू. २२.५० (कमिशनसह) इतका किमान दर सहकारी दूध संघांनी दूध उत्पादक शेतक-यांना दूध खरेदीकरिता देणे शासनास अपेक्षित आहे. मात्र, अनेक सहकारी दूध संघाकडून शासनाच्या दूध खरेदी दरापेक्षा कमी दूध खरेदी दर दूध उत्पादक शेतक-यांना देत होते.

दरम्यान सन २०१४ च्या हिवाळी अधिवेशन कालावधीत अतिरिक्त दुधाच्या नियोजनासंदर्भात विधिमंडळात चर्चा उपस्थित झाली असता व सदर चर्चेत ठरल्यानुसार मा. अध्यक्ष विधानसभा व मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या समवेत संबंधित लोकप्रतिनिधींशी दिनांक १६ डिसेंबर २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीअंती निश्चित झाल्यानुसार सन २०१४ मध्ये निर्माण झालेल्या दुधाच्या पुष्टकाळात डिसेंबर, २०१४ ते २१ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत सहकारी दूध संघांकडील ६४०.४३ लाख लिटर दूध शासकीय दराने शासनाने खरेदी केले आहे.

शासनाने अतिरिक्त स्वरूपात स्विकृत केलेल्या दुधाचे रुपांतरण देशी कुकींग बटर व दुधाच्या भुकटीत करण्यात आले आहे. देशी कुकींग बटरची विक्री निविदा प्रक्रिया राबवून पूर्ण करण्यात आली आहे. दूध भुकटी विक्रीकरिता निविदा प्रक्रिया राबविण्याची कार्यवाही सुरू आहे. असे असले तरी सदर दूध भुकटीचा समावेश अंगणवाडी व शालेय पोषण आहारात करण्यासंदर्भात शासनाकडे विचाराविनिमय सुरू असून त्याकरिता मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक आयोजित करण्यासंदर्भात कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

४४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—गौंदिया शहरामध्ये ए.एन.एम.व जी एन.एम. नर्सिंग स्कूलमध्ये पदांची निर्मिती व पदभरती करण्याबाबत. श्री. गोपालदास अग्रवाल (गौंदिया) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६२९१.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिपक सावंत** : (४) व (५) सदर नर्सिंग स्कूलच्या पदनिर्मितीचा प्रस्ताव वित्त विभागास फेरसादर करण्यात आला आहे. सदर पदनिर्मिती झाल्यानंतर पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नियोजन विभाग

४४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे जिल्ह्यातील श्रीक्षेत्र जेजुरीगड विकास आराखड्याबाबत सर्वश्री बाळासाहेब थोरात (संगमनेर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६३५३

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** तांत्रिक मान्यता व निविदा मंजूर झाल्यानंतर जिल्हाधिकारी पुणे यांच्याकडून कामे हाती घेण्यात येतील.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** पुणे जिल्ह्यातील श्रीक्षेत्र जेजुरी गड विकास आराखड्यांतर्गत जेजूरी येथील पालखी मार्ग व उत्तर बाजूस दगडी पेव्हिंग करणे या कामास मुख्य अभियंता सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग पुणे यांनी तांत्रिक मान्यता दिली असून निविदा अंतिम करून ठेकेदारास सुरक्षा अनामत रक्कम भरण्याबाबत पत्र दिले आहे. सदर काम मार्च २०१६ अखेर पुर्ण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

मुख्यमंदिर, सभामंडप, तटबंदी छज्जा व अनुषंगिक इमारतीचे वॉटर प्रुफींग करणे या कामाच्या जिल्हाधिकारी, पुणे यांच्याकडून निविदा मागविण्यात आल्या होत्या. तथापि, अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, पुणे यांनी तांत्रिक सल्ला घेण्याच्या सूचना दिल्यामुळे, पुरातत्व खाते तसेच शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे यांचे मार्गदर्शन घेण्यात आले आहे. मुख्य मंदिराच्या छतास तसेच दगडी खांबास तडा गेल्यामुळे तज्ज्ञ सल्लागारांची मंदीरास भेट झाली असून त्यांच्या सल्ल्यानुसार आवश्यक तो बदल अंदाजपत्रकात करून नवीन सुधारीत तांत्रिक मान्यता दिनांक ४ डिसेंबर २०१५ रोजी देण्यात आली आहे. तसेच निविदा बोलावण्यात आल्या असून त्या अंतिम करून काम हाती घेवून मे २०१६ पर्यंत ते पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

४४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खिरसाना सावनेर (जि. अमरावती) मार्गावरील दोन नाल्यांचे पाणी पावसाळ्यात रस्त्यावर येत असल्याबाबत. सर्वश्री श्री. प्रा. विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७००५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील** : त्याकरिता ८० लाख रुपयांचे इस्टिमेट तयार करण्यात आले असून निधीची उपलब्धता झाल्यानंतर २ पुलाचे काम पूर्ण करण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**प्रश्नाधीन पुलाचे काम प्राथम्यक्रमानुसार मंजूरी व निधी उपलब्धतेच्या अधीन राहून हाती घेण्याचा प्रयत्न राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४५० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खिरसाना सावनेर (जि. अमरावती) मार्गावरील दोन नाल्यांचे पाणी पावसाळ्यात रस्त्यावर येत असल्याबाबत. सर्वश्री **श्री. प्रा. विरेंद्र जगताप** (धामणगाव रेल्वे) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७००५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** संबंधित तालुक्यातील ज्युनिअर इंजिनिअर यांना आदेश दिले जातील की, त्यांच्या भौगोलिक कार्यक्षेत्रामध्ये कोणकोणत्या ठिकाणी रपट्यांना शिफ्ट करून तेथे पूल करण्याची आवश्यकता आहे. याबाबतीत सर्वेक्षण करण्यात यावे व ते निधीच्या आवश्यकतेप्रमाणे पूर्ण केले जातील.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**अमरावती जिल्ह्यातील नांदगाव खंडेश्वर तालुक्याच्या कार्यक्षेत्रातील प्र. जि. मा. दर्जाच्या एकूण १० रस्त्यांवरील अस्तित्वातील रपट्यांचे सर्वेक्षण केले असून रपट्यांच्या ठिकाणी पूलांचे बांधकाम करण्याचे काम प्राथम्यक्रमानुसार मंजूरी व निधी उपलब्धतेच्या अधीन राहून हाती घेण्याचा प्रयत्न राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रकांत पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**खिरसाना सावनेर (जि. अमरावती) मार्गावरील दोन नाल्यांचे पाणी पावसाळ्यात रस्त्यावर येत असल्याबाबत. सर्वश्री श्री. प्रा. विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७००५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील** : अध्यक्ष महोदय, अधिवेशन संपल्यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. अतुल भातखळकर यांच्या पुढाकाराने या संदर्भात एक बैठक घेतली जाईल.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** ॲन्युईटी Annuity तत्त्वावर रस्ते सुधारणेची कामे करण्याअनुषंगाने या योजनेचा अभ्यास करून प्रारुप आराखडा व धोरण तयार करणे व त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी शासनास अभिप्राय देणेकामी सा.बां.विभागाने शासन निर्णय क्र.संकिर्ण-२०१५/प्रक्र.२१०/एलबी-१/रस्ते-१, दिनांक १० जुलै २०१५ अन्वये मुख्य अभियंता व सह सचिव सा.बां. विभाग, मंत्रालय यांचे अध्यक्षतेखाली एक समिती नियुक्त केलेली आहे. या अनुषंगाने शासनाने दिनांक १० ऑक्टोबर २०१५ चे निर्णयान्वये मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, पुणे यांचे अध्यक्षतेखाली अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली होती. या अभ्यास गटाने त्यांचा अहवाल सादर केलेला असून हा अहवाल मुख्य अभियंता व सह सचिव सार्वजनिक बांधकाम यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर मान्यतेसाठी ठेवण्यात येणार आहे. त्यानंतर हे अशा प्रकारचे नवीन धोरण असल्याने त्यासाठी वित्त विभाग, नियोजन विभाग, विधी व न्याय विभाग इत्यादी विभागांची त्यास सहमती होऊन धोरण मान्य/मंजूर करण्यात येईल. त्यानंतर यात कोणकोणती कामे घेण्यात येऊ शकतील यासाठी मा. श्री. अतुल भातखळकर वि.स.स. यांना त्यांनी सुचविलेल्या कामाअनुषंगाने बैठकीसाठी निमंत्रित करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

नगरविकास विभाग

४५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**धरणगांव नगरपालिकेने (जि. जळगाव) धरणगाव शहरासाठी शुद्ध पाणी पुरवठा मिळण्यासाठी प्रस्ताव सादर करणे, परंतु अद्यापी जल शुद्धीकरणासाठी परवानगी मिळालेली नसणे, परिणामी नागरीकांमध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण, सर्वश्री गुलाबराव पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस** : नगरपरिषदेकडून मागविण्यात आलेली परिपूर्ण माहिती प्राप्त झाल्यानंतर शासनाकडून त्याबाबत सत्वर निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियानाअंतर्गत धरणगाव नगरपरिषदेच्या पाणी पुरवठा प्रकल्पास शासन निर्णय क्र. बैठक-२०१५/प्र.क्र.२६६/नवि-३३ दिनांक १८ डिसेंबर २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**धरणगाव नगरपालिकेने (जि. जळगाव) धरणगाव शहरासाठी शुद्ध पाणी पुरवठा मिळण्यासाठी प्रस्ताव सादर करणे, परंतु अद्यापी जल शुद्धीकरणासाठी परवानगी मिळालेली नसणे, परिणामी नागरीकांमध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण, सर्वश्री गुलाबराव पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस** : १५ दिवसांत नगरपालिकेकडून माहिती मागविण्यात येईल. तशा सूचना नगरपालिकेला देण्यात येतील. ती माहिती नगरपालिकेने दिल्यानंतर एक महिन्याच्या आत योजना मंजूर करण्यात येईल मंजूर करण्यात येईल आणि त्या योजनेला निधी वितरीत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियानाअंतर्गत धरणगाव नगरपरिषदेच्या पाणी पुरवठा प्रकल्पास शासन निर्णय क्र. बैठक-२०१५/प्र.क्र.२६६/नवि-३३ दिनांक १८ डिसेंबर २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून शासन निर्णय क्र. नगरो-२०१५/प्र.क्र.३३४/नवि-३३, दिनांक ११ फेब्रुवारी २०१६ अन्वये पहिल्या हप्त्याचा निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

गृह विभाग

४५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १०, दिनांक २४ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळात ३८५ कोटींचा झालेला गैरव्यवहार ॲड. यशोमती ठाकूर सर्वश्री अमिन पटेल व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** ते फरार असले तरीदेखील त्यांना अटक केली जाईल, या गुन्ह्यामध्ये त्यांच्यासोबत जे कोणी होते. त्या सर्वांची चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर गैरव्यवहारप्रकरणी गु.र.क्र. ३३६/१५ कलम ४०६, ४०८, ४०९, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१, ३८४, १२० (ब), २०१, १०९, ३४ भा. द. वि. सह क्र. ७, १३ (१) (सी) (डी), १३ (२) भ्रष्टाचारप्रतिबंधक कायदा सन १९८८ हा दिनांक १८ जुलै २०१५ रोजी दहिसर पोलीस ठाणे येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून सदर गुन्ह्याचा तपास राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, कोकण भवन, नवी मुंबई हे करीत आहेत. सदर गुन्ह्यातील पहिले आरोपी रमेश नागनाथ कदम यास दिनांक १७ ऑगस्ट २०१६ रोजी अटक करण्यात आली आहे तसेच यातील निष्पन्न १८ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

४५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक ११, दिनांक २८ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम, भारताचे माजी राष्ट्रपती व श्री. रामकृष्ण सूर्यभान गवई, माजी सभापती, विधानपरिषद व माजी राज्यपाल यांच्या दुःखद निधनाबद्दल शोक प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे** : महाराष्ट्रतील सर्व शाळांमध्ये १५ ऑक्टोबर या दिवशी "वाचन प्रेरणा दिन" साजरा करण्याची गरज आहे. या दिवशी सर्व शाळांमधील विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड कशी निर्माण होईल यासाठी विशेष उपक्रम सुरू केले जाणार आहेत.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** शासनाच्या दिनांक ७ ऑक्टोबर २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये दिनांक १५ ऑक्टोबर हा दिवस "वाचन प्रेरणा" दिवस म्हणून साजरा करण्याबाबत सर्व संबंधित क्षेत्रिय कार्यलयांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. या दिवशी "एक व्यक्ती एक पुस्तक भेट" वाचू आनंदे तसिकेचे आयोजन, पुस्तकांविषयी चर्चासत्र, डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांच्या पुस्तकांवर आधारीत व्याख्यानांचे आयोजन. परिसरातील लेखक/कवी यांचा विद्यार्थ्यांशी संवाद, पुस्तक प्रदर्शने, "वाचन दिन" "अध्यापन दिन" साजरा करणे "पुस्तके तुमच्या भेटीला" कार्यक्रमाचे आयोजन, महान व्यक्तींच्या आयुष्यात वाचनामुळे घडलेले संस्कार याविषयी माहिती देणे अशा प्रकारचे उपक्रम आयोजित करण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

४५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**लासलगाव (जि. नाशिक) येथील विंचूरसह १६ गावे प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनेतील पाईपलाईनच्या नुतनीकरणाबाबत. सर्वश्री. श्री. छगन भुजबळ (येवला) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १८२६३.

(३) **आश्वासन.—श्री. बबनराव लोणीकर :** मूळ योजनेचे काम महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत पूर्ण करण्यात आले असल्याने योजनेतील पाईपलाईनचे समक्षीकरण करण्याविषयी योग्य त्या स्तरावरून कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**लासलगाव विंचूरसह १६ गावे प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनेची कामे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत पूर्ण करण्यात आली असून दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१२ पासून योजनेची दैनंदिन देखभाल व दुरुस्ती ही अध्यक्ष, संयुक्त पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीमार्फत करण्यात येत आहे. सदर योजनेतील एम.एस. पाईपलाईन ४५७ मी.मी. व्यास लांबी ३०० मी. ची विविध ठिकाणी दुरुस्ती करण्याचे प्रस्तावित असून सदर कामास देखभाल दुरुस्ती आराखड्यात समाविष्ट करून जिल्हा परिषदेच्या जलव्यवस्थापन व स्वच्छता समितीच्या सभेत मंजूरी घेण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

४५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** कळंबुसरे (तालुका उरण, जिल्हा रायगड) येथील जिल्हा परिषदेची प्राथमिक शाळेची दुरुस्ती करण्यासह नविन शेवा येथील शाळेस मंजूर अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत. श्री. मनोहर भोईर (उरण) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १९८३७.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** उरण तालुक्यातील नविन शेवा येथील स्वातंत्र्यवीर सावरकर माध्यमिक शाळेस निधीच्या उपलब्धतेनुसार अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** वेतन अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत नियोजन व वित्त विभागाकडे पाठपुरावा सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

४५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** नांदरुख, तालुका मालवण, जिल्हा सिंधुदुर्ग येथील जलस्वराज्य प्रकल्पाच्या लेखा परिक्षणाबाबत.

(३) **आश्वासन.—** अध्यक्ष महोदय, मी या प्रश्नाच्या उत्तराच्या दुरुस्तीमध्ये असे सांगितले आहे की, या समितीच्या विरोधात पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा नोंद करण्यात आलेला आहे. या समितीला तातडीने बरखास्त करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** तत्कालीन अध्यक्ष व सचिव, ग्राम आरोग्य पोषण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समिती, नांदरुख, तालुका मालवण यांचा कार्यकाल दिनांक २९ डिसेंबर २०१२ रोजी संपलेला असल्याने नव्याने कार्यकारिणी स्थापन करण्यात आलेली आहे. त्यामुळे तत्कालीन समिती बरखास्त करण्याचा प्रश्न उद्‌भवत नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

४५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. बबनराव लोणीकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नांदरुख, तालुका मालवण, जिल्हा सिंधुदुर्ग येथील जलस्वराज्य प्रकल्पाच्या लेखा परिक्षणाबाबत सर्वश्री श्री. भिमराव धोंडे (आष्टी) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६७४६.

(३) **आश्वासन.— श्री. बबनराव लोणीकर :** होय अध्यक्ष महोदय.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** नांदरुख जलस्वराज्य प्रकल्पात तत्कालीन ग्रामसेवक हे सचिव पदी कार्यरत असताना त्या कालावधीत त्यांचे सहीने कोणतेही आर्थिक व्यवहार झाले नसलेने तत्कालीन ग्रामसेवकावर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्‌भवत नाही. तथापि, नांदरुख जलस्वराज्य प्रकल्पातील तांत्रिक सेवा पुरवठादार आणि जलस्वराज्य कक्षातील संबंधित अधिकारी यांचे विरोधात कारवाई करण्याबाबत कार्यवाही सुरू असून संबंधित तांत्रिक सेवा पुरवठादार आणि जलस्वराज्य कक्षातील संबंधित अधिकारी यांचे अंतिम खुलासे प्राप्त झालेले असून त्या अनुषंगाने कारवाई बाबतची पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४६० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** नांदरुख तालुका मालवण, जिल्हा सिंधुदुर्ग येथील जलस्वराज्य प्रकल्पाच्या लेखा परिक्षणाबाबत सर्वश्री श्री. भिमराव धोंडे (आष्टी) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६७४६.

(३) **आश्वासन.— श्री. बबनराव लोणीकर :** राज्यातील पाणीपुरवठा योजनामध्ये ज्या ज्या पाणीपुरवठा समित्यानी अपहार भ्रष्टाचार केला असेल, त्यांच्यावर गुन्हे दाखल करण्यात येतील आणि राज्यातील पाणीपुरवठा समित्या एक महिन्याच्या आत बरखास्त करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यामध्ये ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांचे नियोजन, अमलबजावणी व देखभाल दुरुस्ती ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीमार्फत करण्यात येते सदर समितीकडून होणा-या गैरव्यवहाराना आळा घालण्यासाठी शासन निर्णय दिनांक ९ मार्च २०१८ अन्वये ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रुपये २.०० कोटी पर्यंतचे अंमलबजावणीचे अधिकार रद्द करण्यात आले आहे. तसेच शासन निर्णय दिनांक ११ फेब्रुवारी २०१९ अन्वये ग्रामसभेचे प्रशासकीय मान्यतेचे अधिकार काढून मुख्य कार्यकारी अधिकारी. जिल्हा परिषद यांना प्रदान करण्यात आले आहेत. ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीमार्फत राबविण्यात आलेल्या नळपाणी पुरवठा योजनासंदर्भात १८८ गुन्हे दाखल करण्यात आलेले असून रु. २५.४४३७ कोटी वसुलपात्र रकमेपैकी रु. २,९७७ कोटी रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

४६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** बुलढाणा जिल्हा परिषद प्राथमिक शिक्षण विभागाने सादील अनुदान वितरीत केले नसल्याबाबत. श्री. हर्षवर्धन सपकाळ वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २५३२१.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** सदर रक्कम शासनाकडे जमा केल्यानंतर बुलढाणा जिल्हा परिषदेस ४ टक्के सादील अनुदान वितरीत करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** बुलढाणा जिल्हा परिषदेचे अनुदान निर्धारण अद्याप झालेले नाही. अनुदान निर्धारण झाल्यानंतर ४ टक्के सादिल अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

४६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** नागपूर शहरातील इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये ब्लड कॉम्पोनेंट सेप्रेटरर मशीन व पॅथॉलॉजी विभागात अत्याधुनिक यंत्रसामुग्री उपलब्ध नसल्याबाबत. सर्वश्री श्री. सुधाकर देशमुख, (नागपूर पश्चिम) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २२१०७.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** त्यासंबंधी आवश्यक असणारी काही सयंत्रे या विभागामार्फत पुरविली जातात. ती पुरविण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** या प्रकरणा इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये ब्लड कंपोनंट सेप्रेटर मशीन उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने संस्थेमार्फत अतिरिक्त अनुदानाची मागणी करण्यात आली आहे. याशिवाय यंत्र उपलब्ध होण्यासाठी संचालनालयामार्फत निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. सदरील प्रक्रिया पूर्ण होऊन संस्थेस ब्लड कंपोनंट सेप्रेटर मशीन पुरवठा करण्यासाठी खरेदी आदेश जारी करण्यात आले असून त्यानुषंगाने संस्थेमार्फत पुरवठा आदेशसुद्धा जारी करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** नागपूर शहरातील इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये ब्लड कॉम्पोनेंट सेप्रेटरर मशीन व पॅथॉलॉजी विभागात अत्याधुनिक यंत्रसामुग्री उपलब्ध नसल्याबाबत. सर्वश्री श्री. सुधाकर देशमुख, (नागपूर पश्चिम) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २२१०७.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** तरी देखील सन्माननीय सदस्यांनी दिलेली माहिती खरी मानून त्यासंबंधी चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालयातील रक्तपेढी विभागात नविन बेडशिटची खरेदी करण्यात आली असून जुन्या बेडशिट वापरण्यात येत नाहीत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

४६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** नागपूर शहरातील इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये ब्लड कॉम्पोनेंट सेप्रेटरर मशीन व पॅथॉलॉजी विभागात अत्याधुनिक यंत्रसामुग्री उपलब्ध नसल्याबाबत. सर्वश्री श्री. सुधाकर देशमुख, (नागपूर पश्चिम) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २२१०७.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय सन्माननीय सदस्यांनी जे म्हटले आहे त्याबाबत मी मघाशी सांगितल्या प्रमाणे सार्वजनिक विभागाचा मुद्दा असेल किंवा त्यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारे आम्ही दोन्ही विभाग नक्की चौकशी करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** या प्रकरणी इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये ब्लड कॉम्पोनेंनं सेप्रेटर मशीन उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने संस्थेमार्फत अतिरिक्त अनुदानाची मागणी करण्यात आली आहे. याशिवाय यंत्र उपलब्ध होण्यासाठी संचालनालयामार्फत निविदा प्रक्रिया पूर्ण होऊन संस्थेस ब्लड कंपोनंट सेप्रेटर मशीन पुरवठा करण्यासाठी खरेदी आदेश जारी करण्यात आले असून त्यानुषंगाने संस्थेमार्फत पुरवठा आदेशसुद्धा जारी करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** खानपूर, (तालुका कारंजा, जिल्हा वाशिम) येथील शेतक-याला महावितरण कंपनीकडून नुकसानभरपाई मिळणेबाबत श्री. राजेंद्र पाटणी (कारंजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६५५८.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** सदर अपघातात मृत पवलेल्या बैलांच्या मालकास द्यावयाची नुकसानभरपाई अंतिम टप्प्यात असून ती त्वरीत देण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

महसूल व वन विभाग

४६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** अंबरनाथ व कल्याण जिल्हा ठाणे तालुक्यातील शेतक-यांच्या दुस-या महायुद्धाच्या काळात संपादीत केलेल्या जमिनी शेतक-यांना परत मिळणेबाबत. सर्वश्री श्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७८७५.

(३) **आश्वासन.— श्री. एकनाथराव खडसे :** जिल्हाधिकारी, ठाणे यांचा अहवाल प्राप्त करून घेण्यासाठी पाठपुरावा करण्यात येत आहे. अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर तपासून आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** जिल्हाधिकारी, ठाणे यांचेकडून प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने नमूद करण्यात येते की, नेवाळी विमानतळासाठी Defence of India Rules, Rule नुसार कल्याण व अंबरनाथ तालुक्यातील जमीन अधिग्रहण (Requisition) करण्यात आली आहे. अंबरनाथ तालुक्यातील मौजे आंबोशी, वसार, भाल, नेवाळी, आडीवली, द्वारली, मांगरुळ व काकडवाल या गावातील एकूण ४२१.६३.५ हे आर. जमीन अधिग्रहीत करण्यात आलेली आहे. कल्याण तालुक्यातील मौजे नेतीवली, नांदिवली उर्फ अंबरनाथ, खोणी, वडवली बु. व धामटण या गावातील एकूण क्षेत्र २५५.४१.९ हे. आर. नेवाळी एरोड्रोमच्या नावे अधिग्रहीत करण्यात आलेले आहे.

सदर जमिनी ह्या नेवाळी एरोड्रम, संरक्षण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे नावे करण्याबाबत उप विभागीय अधिकारी, उल्हासनगर यांचेकडील आदेश क्र. आरटी.एस/अपील नं. ९३/२०१०, दिनांक २० सप्टेंबर २०१० अन्वये अधिकार अभिलेखात फेरफार क्र. ८४६ ने नोंदी घेण्यात आल्या आहेत. नेव्ही, संरक्षण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे अर्जावरून दिनांक २७ ते ३० एप्रिल व दिनांक ११ व १३ मे, २०१५ रोजी त्यांचे जागेची मोजणी उप अधिक्षक, भूमि अभिलेख, अंबरनाथ यांचे कार्यालयाने केलेली आहे. वरील जमिनी डिफेन्स ऑफ इंडिया ॲक्ट व रुल्स नुसार अधिग्रहीत करण्यात आलेल्या आहेत. सदर बाब केंद्र शासनाच्या अखत्यारितील आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

४६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५ माननीय मंत्री श्री एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** लातुर जिल्ह्यात शेतक-यांना निकृष्ट दर्जाचे बियाणे आणि खते विकली जात असल्याबाबत श्री. लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६६८६.

(३) **आश्वासन.—** मा. मंत्री **श्री. एकनाथराव खडसे :** विश्लेषण अहवाल अप्रमाणित आढळून आल्यास खत उत्पादक कारखान्यावर खत नियंत्रण आदेश १९८५ मधील तरतुदीनुसार उचित कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** विक्रेता व उत्पादक स्तरावर खताचे नमुने घेऊन विश्लेषणासाठी खत चाचणी प्रयोगशाळा, पुणे येथे पाठविण्यात आले होत. विश्लेषण अहवालानुसार खताचे नमुने प्रमाणित आढळुन आलेले आहेत. त्यामुळे उत्पादक व विक्रेत्यावर कारवाई करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगरविकास विभाग

४६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५ माननीय मुख्यमंत्री श्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नागपूर येथील आसीनगर झोन अंतर्गत राबविण्यात येत असलेल्या घरकुल योजनेतील गैरव्यवहाराबाबत सर्वश्री पराग अळवणी (विलेपार्ले) व ॲड. आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २००८२.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** वरील प्रमाणेच आसीनगर झोन कार्यालयाचे सहाय्यक आयुक्त आणि इतर अधिकारी यांचेवर उक्त प्रकरणी कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्यात आली असून त्यानुसार पुढील आवश्यक कार्यवाही नागपूर महानगरपालिकेतर्फे करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** आसीनगर झोन कार्यालयाचे सहाय्यक आयुक्त आणि इतर अधिकारी यांचेवर उक्त प्रकरणी कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्यात आल्यानंतर त्यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या स्पष्टीकरणानुसार अंतरिम कार्यवाही म्हणून तिन्ही अधिका-यांना त्यांचे त्या-त्या विभागातून बदली करण्यात आलेली आहे.

उपरोक्त प्रकरणामध्ये सखोल चौकशीअंती ठोस पुरावे निदर्शनास न आल्यामुळे, संबंधितांविरुद्ध विभागीय चौकशी सुरू करण्यात आलेली नाही.

परंतु, या संबंधाने पोलीस ठाणे पाचपावली, नागपूर येथे दाखल गु.र.क्र. १३१/१५ चा पोलीस विभागाचा तपास अहवाल महापालिकेस दिनांक २४ नोव्हेंबर २०१५ रोजी प्राप्त झाला असून, या तपास अहवालानुसार, या प्रकरणातील कागदपत्रावर ज्या स्वाक्ष-या झालेल्या आहेत, त्या हस्ताक्षर तज्ञाकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आलेल्या आहेत.

प्राथमिक तपासणीअंती या प्रकरणात सरकारी पैशाचा अपहार झाला नसल्याचा निष्कर्ष पोलीस विभागाने काढलेला आहे.

पोलीस विभागाकडून मा. न्यायालयात प्रकरण दाखल झाल्यावर, मा. न्यायालयाच्य निर्णयाप्रमाणे आवश्यक कार्यवाही महापालिकेकडून करण्याची तजवीज ठेवली आहे. असे आयुक्त, नागपूर महानगरपालिका यांच्या अहवालात नमूद करण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** जळगाव शहरातील घरकुल योजनेतील घरे काही पालिका कर्मचा-यांनी बळकावल्याबाबत.

(३) **आश्वासन.—** सदर ८२ कर्मचा-यांच्या लाभधारकतेच्या पात्रता/निकषासंदर्भातील कागदपत्रे, तसेच कार्यालयीन अभिलेख यांची तपासणी करून महानगरपालिकास्तरावर पुढील योग्य ती कार्यवाही एक महिन्यात करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने, महानगरपालिकेने वाटप केलेल्या घरकुलांचे स्थळ सर्व्हेक्षण केले असता, या ८२ घरकुलांपैकी २२ घरकुलांमुळे सदर कर्मचारी राहत नसल्याची बाब निदर्शनास आली. त्यामुळे महानगरपालिकेने दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१५ अन्वये सदर २२ कर्मचा-यांना म्हणणे मांडण्यासाठी नोटीस बजावून सुनावणी घेण्यात आली.

सुनावणीस उपस्थित असलेल्या १५ कर्मचा-यांपैकी ७ कर्मचा-यांचे परिवारातील/रक्ताच्या नात्यातील व्यक्ती रहिवास करीत असल्याने त्यांचे म्हणणे मान्य करण्यात आले उर्वरित १५ कर्मचा-यांची घरकुले ताब्यात येण्याचे आदेश पारित करण्यात आले.

त्यापैकी ११ घरकुलांचा ताबा महानगरपालिकेमार्फत घेण्यात आला आहे. तसेच २ कर्मचा-यांच्या परिवारातील/रक्ताच्या नात्यातील व्यक्ती रहिवास करीत असल्याची बाब सिद्ध झाल्याने त्यांची विनंती मान्य करण्यात आली.

उर्वरित २ कर्मचा-यांपैकी १ कर्मचारी मयत झाल्याने व १ कर्मचा-यांशी संपर्क होत नसल्याने या २ घरकुलांबाबत जाहिर प्रसिद्धी देऊन पुढील कार्यवाही महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगरविकास विभाग

४७० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५ माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** औरंगाबाद येथील जुन्या महानगरपालिका क्षेत्रातील १८ वार्डांना पाणीपुरवठा करणा-या हर्सुल तलावातील गाळ काढणेबाबत सर्वश्री प्रशांत बंब (गंगापूर) व श्री. अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २७२९२.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सदर कामाच्या निविदेची कार्यवाही पूर्ण झाली असून स्थायी समिती सभेच्या मान्यतेनंतर महानगरपालिके मार्फत काम सुरू करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** औरंगाबाद महानगरपालिकेच्या दिनांक २४ ऑगस्ट २०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत स्थायी समितीने विषय क्र. ११ नुसार निविदेला मंजूरी दिलेली आहे. तसेच दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१५ रोजी कंत्राटदारास कार्यादेश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

पर्यावरण विभाग

४७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** कोल्हापूर शहरातील जयंती नाल्यातून प्रदूषित पाणी पंचगंगा नदीत मिसळत असल्याबाबत. सर्वश्री. श्री. उल्हास पाटील (शिरोळ) व श्री. प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २४४१८

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** प्रादेशिक अधिकारी, प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, कोल्हापूर यांनी महानगरपालिका हद्दीतील नाल्यांतून काही प्रमाणात चालू असलेला सांडपाण्याचा विसर्ग न थांबल्यास फौजदारी कार्यवाही करण्यात येईल, असे सूचित केले आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** कोल्हापूर शहरातून प्रतिदीन अंदाजे ९६ दशलक्ष लिटर्स एवढ्या सांडपाण्याची निर्मिती होते. सदर सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्याकरिता कोल्हापूर महानगरपालिकेने नविन ७६ द.ल. लि क्षमतेचा सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा उभारली असून त्याचे काम पुर्ण झाले आहे. सद्यःस्थितीत ७६ द.ल. लि. पैकी ५० द.ल. लि. घरगुती सांडपाण्यावर प्रक्रिया केली जाते. तथापी, सद्यः स्थितीत घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा पुर्ण क्षमतेने चालू नाही. कोल्हापूर शहरातून निर्माण होणारे घरगुती सांडपाणी विविध १२ नाल्यांद्वारे पंचगंगा नदीत अंशतः प्रक्रिया करून तसेच प्रक्रियेविना सोडल्यामुळे कोल्हापूर शहराच्या खालिल बाजूस ज्या गावांना पंचगंगा नदीतून पाणीपुरवठा होतो तो दुषित असल्याबाबतच्या तक्रारी या म. प्र. नि. मंडळास प्राप्त झाली होती. त्या अनुषंगाने पंचगंगा नदीच्या प्रदूषणाचा विचार करता कोल्हापूर

महानगरपालिकेने शहरातून निर्माण होणा-या सांडपाण्यावर योग्य ती प्रक्रिया संयंत्रणा बसविलेली नसल्यामुळे म.प्र.नि. मंडळाने महानगरपालिकेस वारंवार नोटीसा बजावल्या आहेत. तसेच ३ फौजदारी खटले दाखल केलेल आहेत व रु. १.२ व १८ लाखाची बँक हमी जप्त केलेली आहे.

सद्य:स्थितीत जयंती नाल्यावरील कोल्हापुर पद्धतीच्या बंधा-यामध्ये बरगे टाकुन (लाकडी फळ्या वापरून पाण्याचा प्रवाह बंद केला आहे) नाल्यातून वाहणा-या घरगुती सांडपाण्याचा प्रवाह अडविण्यात आलेला असून सांडपाणी नियमितपणे पंपाद्वारे उपसा करून नवीन ७६ द.ल. लि. क्षमतेच्या सांडपाणी सनियंत्रण यंत्रणेमध्ये प्रक्रिया करणेसाठी पाठविले जात आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

४७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे वर काम चालू असल्याने झालेल्या वाहतुकीच्या खोळंब्यामुळे महाराष्ट्रातील असंख्य मुलांना ऑल इंडिया प्रि-मेडीकल टेस्ट परीक्षा केंद्रावर पोहचण्यास झालेला उशिर व परीक्षेस बसण्याची संधी गमावल्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील यांचा पॉईंट ऑफ इन्फॉर्मेशन.

(३) **आश्वासन.— श्री. देवेंद्र फडणवीस :** शासनाने यामध्ये लक्ष घालावे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

४७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** सन २०१५ चे वि.स.वि. क्रमांक ३४ विद्यापीठ (विद्यापीठ प्राधिकरणे व इतर मंडळ यांच्या सदस्यांच्या निवडणुका तात्पुरत्या पुढे ढकलणे) विधेयक. २०१५.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, सदरहू विद्यापीठ कायद्यामध्ये डिसेंबर मध्ये बदल करणार आहोत. युजीसी, एआयसीटी इतर कशालाही अडथळा निर्माण होणार नाही. याची काळजी घेतली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियमाच्या मसुदी अंतिम करताना त्यामध्ये युजीसी, एआयसीटी इत्यादींना अडथळा निर्माण होणार नाही याची काळजी घेण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

४७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** वरळी, मुंबई येथील बी.डी.डी. चाळींच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी देण्यात आलेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार. श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २६८०५.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रकांत पाटील :** सदर प्रकरणी चौकशी अहवाल प्राप्त झाल्यावर उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

४७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक २९ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मोर्शी (जिल्हा अमरावती) येथे अनुसूचित जाती व नवबौद्ध मुलामुलींसाठी शासकीय निवासी शाळा सुरू करण्याबाबत. श्री. डॉ. अनिल बोंडे (मोर्शी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २७८६४.

(३) **आश्वासन.— श्री. राजकुमार बडोले :** याबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** अमरावती जिल्ह्यातील मोर्शी तालुक्यामध्ये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध

मुलामुलींसाठी शासकीय निवासी शाळा सुरू करण्याची आवश्यक्ता तपासून त्याबाबतचा सद्यस्थितीदर्शक अहवाल शासनास तात्काळ सादर करण्याबाबतच्या सूचना आयुक्त. समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना दिनांक २६ फेब्रुवारी २०१६ च्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** विभागीय सचिवांची साक्ष.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

४७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सिंदखेड राजा (जिल्हा बुलढाणा) येथील निराधार योजनांचे लाभार्थी अनुदानापासून वंचित असल्याबाबत डॉ. शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २२९६७.

(३) **आश्वासन.— श्री. राजकुमार बडोले :** मात्र सद्य:स्थितीत ग्रामपंचायत सार्वत्रिक निवडणूक, २०१५ ची आचारसंहिता संपल्याबरोबर सदर प्रलंबित प्रकरणे निकालात काढण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** ग्रामपंचायत सार्वत्रिक निवडणूक, २०१५ ची आचारसंहिता संपल्याबरोबर प्रलंबित प्रकरणे निकालात काढण्याकरिता दिनांक १५ ऑगस्ट २०१५ रोजी संजय गांधी योजना समितीची बैठक घेण्यात आली. तहसिल कार्यालय सिंदखेड राजा यांच्याकडे दिनांक १५ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजनेची ४१२ व संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेची २४० प्रकरणे प्राप्त झाली होती. सदर बैठकीत श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजनेची २७९ व संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेची १३५ अशी एकूण ४१४ प्रकरणे मंजूर करण्यात आली. त्यानंतर दिनांक २ ऑक्टोबर २०१५ रोजी आयोजित केलेल्या संजय गांधी सभेत श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजनेची ७८ व संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेची ५१ प्रकरणे मंदूर करून उर्वरीत प्रकरणे त्रुटींच्या पूर्ततेकरीता तलाठ्यामार्फत अर्जदारास परत करण्यात आली आहेत. सदरहू सभेनंतर एकही प्रकरण तहसिल कार्यालय सिंदखेड राजा यांच्याकडे प्रलंबित नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** राज्यातील अनुदानास पात्र ठरलेल्या अपंग विशेष शाळांना अनुदान निधी देण्याबाबत. सर्वश्री संग्राम थोपटे (भोर) व श्री. विजय वडेट्टीवार (ब्रम्हपूरी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७६५८.

(३) **आश्वासन.— श्री. राजकुमार बडोले :** स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविण्यात येणा-या अपंगांच्या विशेष शाळा/कर्मशाळांना अनुदान देण्याबाबत शासनाने दिनांक ८ एप्रिल २०१५ रोजीच्या आदेशान्वये मान्यता दिलेली आहे. तद्नंतर तपासणी अंती सदर संस्थांना अनुदान वाटप करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविण्यात येणा-या अपंगांच्या " अ " श्रेणीतील विनाअनुदान तत्त्वावरील १२३ विशेष शाळा/कर्मशाळांना शासनाच्या दिनांक ८ एप्रिल २०१५ च्या आदेशान्वये अनुदान तत्त्वावर मान्यता देण्यात आलेली आहे सदर शाळांची तपासणी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्यामार्फत करण्याबाबतच्या सूचना, आयुक्त, अपंग कल्याण, पुणे यांनी त्यांच्या दिनांक २८ जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये सर्व संबंधीतांना दिल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

४७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मुंबईतील बेस्टच्या परिवहन उपक्रमास पथकरामधून सवलत देण्याबाबत, श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २७७३३.

(३) **आश्वासन.— श्री. एकनाथराव शिंदे :** याबाबत महाराष्ट्र राज्य रस्ते व विकास महामंडळाकडून प्रस्ताव करून घेऊन त्यानंतर उचित निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

कृषि व पदुम विभाग

४७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**अचकदाणी (बेंदवस्ती) तालुका सांगोले, जिल्हा सोलापूर येथील पाच मेंढपाळयांच्या मेंढरांचे विषारी नैसर्गिक गवत खाऊन मृत्यू झाल्याबाबत. श्री. गणपतराव देशमुख (सांगोला) वि.स.स. यांचा अल्प सूचना प्रश्न क्र. २८१५७.

(३) **आश्वासन.—श्री. विजय देशमुख :** अध्यक्ष महोदय, होय, माननीय मुख्यमंत्री महोदयांकडे याबाबत शिफारस करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**याबाबत मुख्यमंत्री निधीतून आर्थिक मदत मंजूर करण्याच्या संदर्भात विभागाने प्रस्ताव सादर केला होता. परंतु महसूल व वन विभागाच्या दिनांक १५ मे, २०१५ च्या शासन निर्णयानुसार नैसर्गिक आपत्तीत मृत्यू झालेल्या दुधाळ शेळ्या मेंढ्यांच्या पशुपालकांना रु. ३००० प्रती मेंढी बकरी नुकसानभरपाई देण्यात येते. त्यामुळे उपरोक्त प्रकरणी मुख्यमंत्री निधीतून नुकसान भरपाई देण्यासाठी प्रस्ताव सादर करण्यात आला. सदर प्रकरणी कोणतीही आर्थिक मदत मंजूर करण्यात आलेली नाही. सदर बाब दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६ च्या पत्रान्वये मा. श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स. यांना कळविण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

४८० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**वरळी, मुंबई येथील बी.डी.डी. चाळीच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी देण्यात आलेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार. श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६८०५.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रविण पोटे :** सदर प्रकरणी चौकशी अहवाल प्राप्त झाल्यावर उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**वरळी, मुंबई येथील बी.डी.डी. चाळीच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी देण्यात आलेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार. श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६८०५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** अध्यक्ष, महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विचारले की, २०११-१२ पासून किती निधी दिलेला आहे. अशा प्रकारचा गैरव्यवहार झाला आहे की नाही हे पाहण्यासाठी मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती स्थापन केलेली आहे आणि त्याचा अहवाल एक महिन्यात येईल. यामधील दोषींवर कारवाई करण्यात येईल.

श्री. चंद्रकांत पाटील : या समितीचा अहवाल आल्यानंतर त्या बी.डी.डी. चाळीशी संबंधित असणारे २-३ आमदार आहेत. त्यांना घेऊन तो अहवाल फायनल करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४८२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**वरळी, मुंबई येथील बी.डी.डी. चाळीच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी देण्यात आलेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार. श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६८०५.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** या समितीचा अहवाल आल्यानंतर त्या बी.डी.डी. चाळीशी संबंधित असणारे २-३ आमदार आहेत. त्यांना घेऊन तो अहवाल फायनल करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत सर्वश्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** उद्योगांचे निरीक्षण करण्याकरिता माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून रॅण्डमाईज्ड रिस्क बेस्ड इन्सपेक्शन या प्रणालीचा वापर करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**उद्योगांचे निरिक्षण करण्याकरिता माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून रॅण्डमाईज्ड रिस्क बेस्ड इन्स्पेक्शन या प्रणालीचा वापर करण्यात येणार आहे. सदर अनुषंगाने कामगार विभागाने दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१५ च्या शासन निर्णय तसेच दिनांक २२ जून, २०१५ च्या परिपत्रक निर्गमित केले आहे.

दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये 'मेक इन महाराष्ट्र' अंतर्गत राज्यात अस्तित्वात असलेले नोंदीत कारखाने व आस्थापना यांचे अधिक प्रभावीपणे निरिक्षण व्हावे तसेच त्यामध्ये पारदर्शकता रहावी आणि एकंदरीत कार्यप्रणालीमध्ये सुसूत्रता असावी व त्याबाबत कालबद्ध कृती आराखडा निश्चित करण्यासाठी राज्यस्तरीय निरीक्षण समितीची स्थापना करण्यात आली असून कार्यप्रणाली निश्चित करण्यात आली आहे.

दिनांक २२ जून, २०१५ च्या परिपत्रकान्वये औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयास देण्यात आलेल्या सूचनानुसार कारखाने अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नोंदणीकृत असणा-या कारखान्यांचे निरीक्षण करण्यासाठी राज्यस्तरीय निरीक्षण समितीची स्थापना करण्यात आली असून कार्यप्रणाला निश्चित करण्यात आली आहे. सदर कार्यप्रणालीनुसार समिती कारखाना निरीक्षणची यादी यादृच्छिक (Randomisation) पद्धतीने तयार करून अतिधोकादायक व रासायनिक कारखान्याची निवड करून वर्षातून एकदा निरीक्षण पूर्ण होईल याची खात्री करेल. निरीक्षण करावयाच्या प्रत्येक विभागातील कारखान्याची यादी निश्चित केल्यानंतर संबंधित विभागीय कार्यालय प्रमुखांना प्रत्येक महिन्याच्या सुरूवातीला देण्यात येईल. त्यानुसार विभागीय प्रमुख त्यांच्याकडे कार्यरत असलेल्या उप/सहायक संचालकांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील निरीक्षण करावयाच्या कारखान्यांची यादी आदल्या दिवशी देतील. उप/सहायक संचालक कारखान्यांचे दुस-या दिवशी त्याबाबत निरीक्षण करून त्यांचा निरीक्षण अहवाल संबंधित Template नुसार ७२ तासांच्या आत वेबसाईटवर अपलोड करतील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

४८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**" राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत " सर्वश्री श्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** केंद्र शासनाच्या अनुमतीने कायद्या विभागाच्या संमतीने भूसंपादनाची प्रक्रिया करता येईल. याबाबतचे नोटीफिकेशन काढता येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**नियोजित खटाव औद्योगित क्षेत्र स्थापन करण्यासाठी सातारा जिल्ह्यातील पुसेगाव, कटगुण, उंबरमळे, भांडेवाडी, खटाव, निढळ, कातळगेवाडी, धारपुडी व दरजाई या गावातील एकूण २५०१.१५ हे.आर. खाजगी व २१.१८ हे.आर. सरकारी असे एकूण २५२२.३३ हे.आर. इतक्या क्षेत्रास प्रकरण ६ च्या तरतुदी लागू करण्यासंबंधीच्या प्रस्तावास उच्चाधिकार समितीने मंजुरी दिली असून भूसंपादनाची कार्यवाही पाण्याचे आरक्षण प्राप्त झाल्यानंतर, ५ वर्षात पूर्ण करण्याचे निर्देश दिले आहेत. जलसंपदा विभागाचे १६.०० द.ल.घ.मी. इतक्या वार्षिक कोट्याचे पाण्याचे आरक्षण आहे. केंद्र शासनाच्या भूमी संपादन, पुनर्वसन व पुनर्स्थापना करताना वाजवी भरपाई मिळण्याचा व पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम, २०१३ हा दिनांक १ जानेवारी २०१४ पासून संपूर्ण देशात लागू झाल्यामुळे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास अधिनियम, १९६१ च्या तरतुदीनुसार जमीन अधिसूचित करता येईल किंवा कसे याबाबत विधी व न्याय विभागाचे अभिप्राय घेण्यात आले असता त्यांनी महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य, यांचे अभिप्राय घ्यावे, असे सूचित केले होते. त्यानुसार महाअधिवक्ता महाराष्ट्र राज्य यांचे अभिप्राय घेण्यात आले असता, त्यांनी दिनांक १६ एप्रिल २०१५ रोजी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास अधिनियमातील तरतुदी या केंद्र शासनाच्या नवीन भुसंपादन कायद्यातील तरतुदीच्या दृष्टीने विसंगतवादी ठरत नसून महाराष्ट्र औद्योगिक विकास

अधिनियम, १९६१ अंतर्गत होणा-या भूसंपादनास प्रभावित करीत नाही, असे अभिप्राय दिलेले आहेत. त्यामुळे नियोजित खटाव औद्योगिक क्षेत्र स्थापन करण्यासंबंधीचा प्रस्ताव विधी व न्याय विभागाशी विचारविनिमय करून प्रकरण ६ च्या तरतुदी लागू करण्यासंबंधीची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—" राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत " सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** जे उद्योग लवकर उभे करतील अशा उद्योजकांना या भुखंडाचे फेरवाटप करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महामंडळाच्या औद्योगिक क्षेत्रातील वाटप केलेल्या भूखंडावर उद्योजकांनी करारनाम्यातील अटी व शर्तीनुसार विहीत कालावधीत भूखंड विकसीत केला नाही तर त्यांचे भूखंड पंचनामा करून परत महामंडळाच्या ताब्यात घेण्यात येतात तसेच संबंधित भूखंड धारकांचे रक्कम परतावा आदेश निर्गमित केल्यानंतर आदेशाच्या दिनांकापासून ३ महिने पूर्ण होताच सदर भूखंडांचा रिक्त भूखंडांच्या यादीत समाविष्ट करून महामंडळाच्या दिनांक ३ जून २०१४ च्या परिपत्रकानुसार ज्या औद्योगिक क्षेत्रात भूखंडांचे वाटप झालेले असेल अशा औद्योगिक क्षेत्रात उद्योग विस्तार/ प्राधान्य या सदराखाली विना निविदा सरळ पद्धतीने वाटप करण्यात येतील तसेच ज्या औद्योगिक क्षेत्रात उद्योग विस्तार/ प्राधान्य या सदराखाली भूखंडांची मागणी नसेल तेथे इतर उद्योजकांना सदर भूखंड त्या क्षेत्रास लागू असलेल्या प्रचलित पद्धतीने वाटप करण्यात येणार आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

४८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**— विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुभाष देसाई, उद्योग व कामगार विभाग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**— राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** निरनिराळे विद्यापीठ व शिक्षण संस्था आणि उद्योग कंपन्या यांच्या सहकार्याने आयटीआयमध्ये सुधारणा कशी करता येईल याकडे शासन अधिक लक्ष देणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक पीपीपी-०१३/ प्र.क्र. १०३/१३/व्यशि-५, दिनांक २९ मे २०१५ अन्वये Corporate Social Responsibility (CSR) या योजनेंतर्गत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची दर्जावाढ करण्यास्तव काही खाजगी उद्योजक / औद्योगिक आस्थापनांसोबत सामंजस्य करार (MOU) करण्यात आले असून याचप्रकारे इतर उद्योजकांच्या औद्योगिक आस्थापनांमार्फत तसेच प्रशिक्षण संस्थांमार्फत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांतील प्रशिक्षकांना प्रशिक्षण देऊन प्रशिक्षणाची व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची गुणात्मक दर्जावाढ करण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. सुभाष देसाई मंत्री, उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत. सर्वश्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या शेवटच्या प्रश्नाचे उत्तर ''होय'' असे आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** औद्योगिक विकासातून राज्यातील स्थानिक लोकांना जास्तीत जास्त रोजगार मिळावा व स्थानिक लोकांचा बेरोजगार कमी व्हावा या दृष्टीकोनातून स्थानिक लोकांना नोक-यांमध्ये प्राधान्य देण्याचे धोरण राज्य शासनाने अवलंबिले आहे. या धोरणाची परिणामकारकपणे अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्य शासनाने शासन निर्णय क्रमांक स्था.लो.रो./२००८/प्र.क्र. ९३/उद्योग-६, दिनांक १७ नोव्हेंबर २००८ अन्वये सुधारित कार्यपद्धती जाहीर केली आहे. या नवीन कार्यपद्धतीनुसार,—

(अ) सर्व औद्योगिक उपक्रमांमध्ये पर्यवेक्षकीय श्रेणीत किमान ५० टक्के व पर्यवेक्षकीय श्रेणीसहीत इतर श्रेणीत किमान ८० टक्के स्थानिक उमेदवारांना नोक-यांमध्ये प्राधान्य देणे आवश्यक आहे.

(ब) प्रस्तावित औद्योगिक उपक्रमांमध्ये स्थलोरो-२ विहित नमुन्यात ज्ञापनाची स्वीकृती घेताना हमीपत्र म्हणून तसेच उत्पादन सुरू झालेल्या औद्योगिक घटकाकडून स्थलोरो-१ विहित नमुन्यात संबंधित जिल्हा उद्योग केंद्राकडे व उद्योग सहसंचालक, मुंबई प्राधिकरण विभाग यांचेकडे देणे आवश्यक आहे.

(क) सर्व औद्योगिक उपक्रमांना दरवर्षी ३० जूनपर्यंत स्थालोरो-१ या विहित नमुन्यात विवरणपत्र सादर करणे बंधनकारक आहे.

सदर शासन निर्णयाची प्रभावी अंमलबजावणी होण्यासाठी व संनियंत्रण करण्यासाठी जिल्हास्तरावर संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी व राज्यस्तरावर मा. विकास आयुक्त (उद्योग) यांचे अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे.

एखाद्या उद्योग उपक्रमामध्ये स्थानिक लोकांना आवश्यक त्याप्रमाणात रोजगार देण्यामध्ये काही अडचणी असल्यास त्याबाबत जिल्हास्तरीय समितीमध्ये चर्चा करून अडचणीचे निराकरण करणे, ठराविक कौशल्याचे मनुष्यबळ आवश्यक असल्यास, त्यानुसार व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षणविषयक संस्थांमध्ये प्रशिक्षणाच्या सोयी उपलब्ध करण्यासाठी आवश्यक ती कार्यवाही करणे किंवा इतर उपाययोजना सुचविणे या महत्त्वाच्या तरतुदी करण्यात आलेल्या आहेत. राज्यस्तरीय समितीचे कार्य जिल्हा पातळीवरील समितीने केलेली कार्यवाही तसेच त्यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या सूचनांबाबत चर्चा करून निर्णय घेणे तसेच जास्तीत जास्त स्थानिक लोकांना नोक-यांमध्ये घेण्यासाठी उपाययोजना आखणे हे आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

४८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** राज्यात औद्योगिक विकासाकरिता परिपूर्ण उद्योग धोरण आखण्याबाबत. सर्वश्री. जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा, कळवा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७९४८.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई :** सजेशन फॉर ॲक्शन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** औद्योगिक आस्थापना / समुह अथवा परिसरातील विविध औद्योगिक आस्थापनांना आवश्यक असलेले विशिष्ट कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती करण्याकरिता संबंधित आस्थापनेने तयार केलेले Tailor Made / विशिष्ट कौशल्याची मागणी असलेले अभ्यासक्रम राबवून कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती करण्यात येईल. त्याकरिता आवश्यक असलेल्या पायाभूत सुविधा. उदा. जागा, इमारत, अद्ययावत यंत्रसामग्री / साधनसामग्री इत्यादी तसेच त्याची दुरुस्ती व देखभाल या बाबींकरिता स्वतंत्र प्रशिक्षण सुविधा निर्माण न करता संबंधित औद्योगिक आस्थापनेकडे उपलब्ध

असलेल्या पायाभूत सुविधा व यंत्रसामग्री / साधनसामग्रीचे (Industrial set-up) वापर औद्योगिक आस्थापनांच्या सोयीनुसार प्रशिक्षणासाठी करण्यात येईल. त्यामुळे औद्योगिक आस्थापनांना त्यांच्या मागणीनुसार आवश्यक कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती करून " वापरण्यासाठी सुसज्ज " दर्जेदार कुशल मनुष्यबळ तयार करता येईल जेणेकरून इच्छुक उमेदवारांना आवश्यक कौशल्य प्राप्त होऊन रोजगार प्राप्त करता येण्याबरोबरच औद्योगिक आस्थापनांना योग्य कुशल मनुष्यबळ प्राप्त होऊन औद्योगिक विकास साधला जाणार आहे. याकरिता " प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानांतर्गत " " उद्योगकेंद्रीत कौशल्य विकास कार्यक्रम " राबविण्यास या विभागाच्या दिनांक ११ जानेवारी २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

४८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. सुभाष देसाई, मंत्री, उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नांदगाव पेठ (जिल्हा अमरावती) औद्योगिक वसाहतीमधील प्रकल्पांमध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याबाबत. सर्वश्री. ॲड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८५२.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुभाष देसाई :** पुढच्या दोन महिन्यांमध्ये रतन इंडिया पॉवर कंपनीच्या ठिकाणी ८० टक्केपर्यंत स्थानिकांची नोकरभरती होईल. याची अंमलबजावणी होत आहे की नाही यावर आम्ही लक्ष ठेवू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** मे. रतन इंडिया पॉवर लि. हा घटक विद्युत निर्मिती करणारा असून त्यामध्ये स्थानिक लोकांचे प्रमाणे यापूर्वी फक्त ६२ टक्के होते. सदर घटकामध्ये स्थानिक लोकांचे प्रमाण शासन निर्णय, दिनांक १७ नोव्हेंबर २००८ नुसार राखण्यासाठी दिनांक १३ नोव्हेंबर २०१४, दिनांक १५ जानेवारी २०१५, दिनांक १५ फेब्रुवारी २०१५. मा. जिल्हाधिकारी, अमरावती यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि दिनांक १० जुलै २०१५ व दिनांक २८ ऑगस्ट २०१५ रोजी मा. पालकमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली विशेष सभा घेण्यात आल्या. सदर बैठकांमध्ये सदर घटकासाठी आवश्यक असणारे कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने कालबद्ध नियोजन करून शासन धोरणाप्रमाणे ८० टक्के स्थानिक लोकांना रोजगार देण्याबाबत संबंधित घटकास सूचना देण्यात आल्या होत्या.

सद्य:स्थितीत रतन इंडिया पॉवर लिमिटेड या औद्योगिक घटकामध्ये पर्यवेक्षकीय श्रेणीमध्ये एकूण ५५६ रोजगार उपलब्ध आहे. त्यापैकी स्थानिक लोकांची संख्या ३७२ इतकी असून त्यांची टक्केवारी ६७ टक्के इतकी आहे. तसेच पर्यवेक्षकीय श्रेणीसहित इतर श्रेणीमध्ये एकूण २०५६ रोजगार उपलब्ध असून त्यामध्ये स्थानिक लोकांची संख्या १७८७ इतकी आहे व त्यांची टक्केवारी ८७ टक्के इतकी आहे. उपरोक्त नमूद आकडेवारीवरून रतन इंडिया पॉवर कंपनीमध्ये स्थानिक लोकांचे प्रमाण शासन निर्णय दिनांक १७ नोव्हेंबर २००८ अन्वये राखण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४९० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. सुभाष देसाई, मंत्री, उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नांदगाव पेठ (जिल्हा अमरावती) औद्योगिक वसाहतीमधील प्रकल्पांमध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याबाबत. सर्वश्री ॲड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८५२.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुभाष देसाई :** अध्यक्ष महोदय, हा प्रश्न रोजगाराबद्दलचा आहे. माझ्याकडे ही माहिती उपलब्ध नाही, ती माहिती मी पटलावर ठेवेन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** अतिरिक्त अमरावती (नांदगाव पेठ) औद्योगिक क्षेत्रात १००.०० चौ.मी. क्षेत्रफळाचे एकूण ७ भूखंडाचे आरेखन करण्यात आले असून त्यापैकी ३ भूखंडांचे वाटप भूमिपिडितांना व्यवसाय उभारण्याकरिता करण्यात आलेले आहे. भविष्यात इतर भूमिपिडितांकडून याबाबत मागणी झाल्यास त्यांना भूखंडांचे वाटप करणे शक्य आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग

४९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. सुभाष देसाई, मंत्री उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नांदगाव पेठ (जिल्हा अमरावती) औद्योगिक वसाहतीमधील प्रकल्पांमध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याबाबत. ॲड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८५२.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुभाष देसाई :** मी याबाबत सन्माननीय सदस्यांबरोबर अधिका-यांची बैठक घेऊन हा प्रश्न सोडवेन.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** अतिरिक्त अमरावती (नांदगाव पेठ) औद्योगिक क्षेत्रात १००.०० चौ.मी. क्षेत्रफळाचे एकूण ७ भूखंडांचे आरेखन करण्यात आले असून त्यापैकी ३ भूखंडांचे वाटप भूमिपिडितांना व्यवसाय उभारण्याकरिता करण्यात आलेले आहे. भविष्यात इतर भूमिपिडितांकडून याबाबत मागणी झाल्यास त्याना भूखंडाचे वाटप करणे शक्य आहे. तथापि, मे. भारत डॉयनामिक्स लि. या घटकासाठी वेगळ्या रेल्वेलाईन टाकण्यासाठीचा प्रस्ताव मं.औ.वि.म. कडे अद्याप प्राप्त नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

४९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. सुभाष देसाई, मंत्री उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** नांदगाव पेठ (जिल्हा अमरावती) औद्योगिक वसाहतीमधील प्रकल्पांमध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याबाबत. ॲड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६८५२.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुभाष देसाई :** त्यामुळे तेथून त्या गोष्टींची पूर्तता जर कोणत्या प्रकरणात झाली नसेल, तर त्यामध्ये लक्ष घातले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** मे. रतन इंडिया पॉवर लि. या कंपनीच्या जागेमध्ये समाविष्ट असलेल्या एकूण २०८ भूधारकांपैकी १७४ भुधारक / पाल्यांना कंपनीचे आस्थापनेवर नेमणूक करण्यात आल्याचे कंपनीने पत्र क्र. ६२२, दिनांक २७ नोव्हेंबर २०१५ नुसार कळविलेले आहे. त्यानुसार सदरचे प्रमाण ८४ टक्के एवढे आहे. तथापि, ८० टक्के स्थानिक रोजगारांना नियुक्तीबाबत शासनाकडील दिनांक १७ नोव्हेंबर २००८ नुसार कार्यवाही करण्याचे अधिकार संबंधित जिल्हा उद्योग केंद्र यांचेकडे आहेत. त्यानुसार त्यांचेकडून कार्यवाही करण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

गृह विभाग

४९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. श्री. रामदास कदम, मंत्री उद्योग यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** सन्माननीय सदस्यांबाबत व्हॉटस ॲपवर आक्षेपार्ह मजकूर टाकल्याबाबतचा मुद्दा. सर्वश्री अजित पवार व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा.

(३) **आश्वासन.— श्री. रामदास कदम :** याबाबत चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** माहिती व तंत्रज्ञान कायदा सुधारित (२००८) कलम ६६(अ) अन्वये असत्य, तापदायक व अभद्र एस.एम.एस., ई-मेल इ. संदेश संगणक अथवा समाज सोशल मिडीयाच्या माध्यमाद्वारे पाठविणेबाबत शिक्षेची तरतूद होती. परंतु मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी कलम ६६(अ) हे रद्दबातल केल्याने सन्माननीय सदस्यांचा तसेच इतर व्यक्तींचा अपमान करणा-या किंवा सदस्याचा मृत्यू झाल्याच्या बातम्या झळकविल्या गेल्याचे नमूद करून अशाप्रकारचे वाईट पद्धतीचे लिखाण करणा-या व्यक्तींविरुद्ध सायबर गुन्हा दाखल करण्याची तरतूद सद्यःस्थितीत माहिती तंत्रज्ञान कायद्यात नाही.

परंतु भारतीय दंड विधान संहितेच्या तरतुदीखाली खालीलप्रमाणे कारवाई करता येईल :—

अनुक्रमांक	कलम	शिक्षा	दखलपात्र / अदखलपात्र	जामीनपात्र / अजामीनपात्र
१	१२४ अ (प्रजाक्षोभन).	आजीव कारावास व द्रव्यदंड किंवा ३ वर्षे कारावास व द्रव्यदंड किंवा द्रव्यदंड.	दखलपात्र	अजामीनपात्र
२	५०५ सार्वजनिक आगळीक होण्यास साधक अशी विधाने.	३ वर्षे कारावास किंवा द्रव्यदंड किंवा दोन्ही, ५ वर्षाचा कारावास व द्रव्यदंड.	दखलपात्र	अजामीनपात्र

त्यानुषंगाने कोळसेवाडी पोलीस ठाणे येथे दिनांक १८ सप्टेंबर २०१५ रोजी व ठाणे नगर पोलीस ठाणे येथे दिनांक ३ एप्रिल, २०१५ रोजी भारतीय दंड विधान कलम २९५(अ) नुसार गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

४९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १२, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रकात पाटील :** सन्माननीय सदस्य श्री. जयंत पाटील यांनी सांगितलेल्या माहितीची खातरजमा मी मधल्या काळात करून घेणार आहे. त्यानंतर चौकशी केली जाईल. विषय गंभीर असेल तर रिझर्व्ह बँकेकडे संचालक मंडळ बरखास्त करुन प्रशासक नेमण्याबाबत परवानगी मागितली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेस प्राप्त झालेले रुपये २५१ कोटी पीक विमा नुसकानभरपाईच्या रकमेबाबत विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (लेखापरीक्षण), औरंगाबाद यांनी चौकशी केली आहे. या चौकशी अहवालानुसार बँकेस विमा कंपनीकडून दिनांक ११ जून २०१५ रोजी रुपये २५१ कोटी प्राप्त झाले. तथापि, विमा कंपनीचे दिनांक ८ जून २०१५ रोजीचे सूचनापत्र बँकेस दिनांक २० जून २०१५ रोजी प्राप्त झाले. बँकेने दिनांक २६ जून २०१५ रोजी बँकेच्या सर्व शाखांना पीक विमा रकमांचा तपशील कळविला. या तपशिलाप्रमाणे जिल्ह्यातील ४,८९,३५२ लाभार्थ्यांची यादी तयार करण्यास बँकेस साधारणतः एक महिन्याचा कालावधी लागला व बँकेने दिनांक ११ जुलै २०१५ पासून रकमेचे वितरण सुरू केले.

विमा कंपनीकडून प्राप्त झालेली रक्कम वितरणाचा संभाव्य कालावधी विचारात घेऊन, बँकेने सदरची रक्कम शेड्युल्ड व्यापारी बँकेमध्ये गुंतवली. सदरची गुंतवणूक बिगर वैधानिक तरलतेची असून नाबार्डच्या दिनांक २७ जून २००८ रोजीच्या परिपत्रकीय सूचनेप्रमाणे आहे. या गुंतवणूकीमधील बँकेस रुपये २.४९ कोटी व्याज मिळाले असले तरी गुंतवणुकीमधून व्याज कमविण्याचा बँकेचा हेतू नसल्याचे चौकशीमध्ये दिसून आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगरविकास विभाग

४९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** बुलढाण्यातील श्री. व्हॉल्व योजनेच्या पाणी वितरण व्यवस्थेबाबत श्री. हर्षवर्धन सपकाळ, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— डॉ. रणजीत पाटील :** जी कार्यान्वित योजना आहे. त्यातून फुल इफिशियन्सीने जर यात सुधारणा केली जाऊ शकेल तर त्यासाठी सुद्धा निर्देश दिले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर प्रकरणी मुख्याधिकारी नगरपरिषद बुलढाणा यांना बुलढाण्यातील श्री. व्हॉल्व्ह योजनेच्या पाणी वितरण व्यवस्थेबाबत जी कार्यान्वित योजना आहे त्यातून फुल इफिशियन्सीने जर यात सुधारणा केली जाऊ शकेल का याची तपासणी करून त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१६ च्या शासन पत्रान्वये निर्देश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

नगरविकास विभाग

४९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.–** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** बुलढाण्यातील श्री. व्हॉल्व योजनेच्या पाणी वितरण व्यवस्थेबाबत श्री. हर्षवर्धन सपकाळ, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— डॉ. रणजीत पाटील :** पाण्याचे प्रमाण कमी असल्यामुळे कामाचे ऑडीट व संबंधित दोन प्रकरणांची चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** सदर प्रकरणी पाण्याचे प्रमाण कमी असल्यामुळे कामाचे ऑडीट करण्याची गरज होती काय ? बुलढाणा शहरातील झोन क्र. १ व ३ मधील लोकांना दररोज पाणी मिळणार काय आणि सदर पाणीपुरवठा कधीपर्यंत सुरळीत करण्यात येणार आहे याबाबत चौकशी करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांना दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१६ च्या शासन पत्रान्वये निर्देश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

४९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मिरज (जिल्हा सांगली) येथील शासकीय वेद्यकीय रुग्णालयास सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत.

श्री. शिवाजीराव नाईक, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** सदर शासन निर्णय रद्द करण्याबाबत माननीय सार्वजनिक आरोग्य मंत्री डॉ. दीपक सावंत यांच्या समवेत चर्चा करून सन्माननीय सदस्यांना याबाबतीची माहिती लवकरात लवकर दिली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

४९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** मिरज (जिल्हा सांगली) येथील शासकीय वैद्यकीय रूग्णालयास सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत.

श्री. शिवाजीराव नाईक, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** सदर प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर वर्ग-३ मधील पदे भरती सुरू केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभागाच्या अंतर्गत संचालनालयाने वर्ग-३ (तांत्रिक) संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यासाठी घेतलेल्या स्पर्धा परीक्षेतून शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज आणि संलग्नित रुग्णालय, मिरज या संस्थेतील १३ रिक्त पदे नियुक्तीने भरण्यात आली आहेत. तसेच स्वेच्छाविनंती बदलीने ६ पदे भरण्यात आली आहेत. तसेच लिपिक-टंकलेखक या संवर्गातील सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली येथे ४ पदे, वैद्यकीय महाविद्यालय मिरज येथे ११ पदे, रुग्णालय मिरज येथे ३ पदे व आरोग्य पथक तासगाव येथे २ पदे भरण्यात आलेली आहेत.

उच्चश्रेणी लघुलेखकाचे १ पद वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज येथे भरण्यात आलेले आहे. निम्नश्रेणी लघुलेखकाचे १ पद सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली येथे भरण्यात आलेले आहे. रुग्णालय मिरज येथे कार्यालयीन अधीक्षक यांचे १ पद भरण्यात आलेले आहे. तसेच रुग्णालय मिरज येथे वरीष्ठ लिपिकांची ७ पदे, सर्वोपचार रुग्णालय, सांगली येथे ३ व आरोग्य पथक तासगाव येथे २ पदे पदेन्नतीने भरण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

४९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५ मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—** मिरज (जिल्हा सांगली) येथील शासकीय वेद्यकीय रुग्णालयास सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत.

श्री. शिवाजीराव नाईक, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** या माध्यमातून वर्ग-४ मधील रिक्त पदे भरली जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही..—** दिनांक १६ जून २०१५ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालयांतील चतुर्थ श्रेणी ७७४ बदली कर्मचा-यांना शासन सेवेत नियमित करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुषंगाने सदर बदली कर्मचा-यांच्या पात्रता तपासून ६२६ बदली कर्मचा-यांच्या सेवा शासन आदेश क्रमांक न्यायप्र-०१५/प्र.क्र. ३८/१५/वै-४, दिनांक ७ डिसेंबर २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत. सदर निर्णयानुसार मिरज येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व संलग्नित रुग्णालयातील ४६ बदली कर्मचा-यांच्या सेवा नियमित करण्यात आल्या.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

५०० (१) **संदर्भ व दिनांक.—** विधानसभा कामकाज खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—** मिरज (जिल्हा सांगली) येथील शासकीय वैद्यकीय रुग्णालयास सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत.

श्री. शिवाजीराव नाईक, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** बर्न वार्ड किंवा बाकीच्या गोष्टी आपण नक्की सुरू करणार आहोत. ब्लड बँक व बर्न वॉर्डची प्रशासकीय मान्यता आपण घेतलेली आहे. त्यासाठी निधीची पूर्तता करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**वै.शि. व औ.द्र.वि., शासन निर्णय क्र. , दिनांक २८ मे २०१५ अन्वये ब्लड बँकेच्या बांधकामास रुपये ५३,५८,९४७ इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे. सदर कामे केंद्र शासनाच्या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या श्रेणीवर्धनाअंतर्गत मिळालेल्या निधीमधून सुरू आहेत तसेच शासन निर्णय दिनांक २६ मार्च २०१५ अन्वये जळीत कक्षाच्या सिव्हील कामासाठी रुपये ४,५८,१०६ इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता दिली असून सदरहू कामे केंद्र शासनाच्या निधीतून पूर्ण करण्यात आली आहेत तसेच जळीत कक्षाच्या विद्युतीकरणाच्या कामासाठी शासन निर्णय दिनांक १ एप्रिल २०१६ अन्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर कामासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागास निधी वर्ग करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग

५०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मिरज (जि. सांगली) येथील शासकीय वैद्यकीय रुग्णालयास सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत. श्री. शिवाजी नाईक, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा तास चर्चा

(३) **आश्वासन.— श्री. विनोद तावडे :** सन्मानीय सदस्य श्री. शिवाजीराव नाईक यांच्यासोबत अन्य लोकप्रतिनिधींना घेऊन मिरज येथील वैद्यकीय महाविद्यालयास मी स्वतः भेट देईन व तेथील जागेच्या प्रश्न व बाकीचे प्रश्नावर तातडीने कारवाई करण्यात येईल. माननीय श्री. नितीन गडकरी यांनी नवीन महामार्ग घोषित केलेला आहे. त्या निकषामध्ये बसवून ट्रामा सेंटरचा नक्की विचार केला जाईल. आधी मांडलेल्या गोष्टी प्राधान्याने पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

५०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबई, ठाणे शहरातील उड्डाणपुलाखाली चालणारे अनधिकृत व्यवसाय. श्री. संजय केळकर, वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा-तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— डॉ. रणजित पाटील :** पार्किंगच्या बाबतीतील सखोल चौकशी करून असे जर काही होत असेल तर त्याला वेळीच पायबंद करण्याचे आदेश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या ताब्यात असलेल्या उड्डाणपुलाखालील पार्किंगबाबत चौकशी करून त्यामध्ये गैरव्यवहार/अनियमितता आढळून आल्यास त्या अनुषंगाने कारवाई करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना क्रमांक बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८९/नवि-२१, दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

५०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १३, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबई, ठाणे शहरातील उड्डाणपुलाखाली चालणारे अनधिकृत व्यवसाय. श्री. संजय केळकर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली अर्धा-तास चर्चा.

(३) **आश्वासन.— डॉ. रणजित पाटील :** माननीय मंत्री सार्वजनिक बांधकाम आणि माननीय मंत्री सार्वजनिक उपक्रम यांच्याकडे बैठक घेऊन त्यानुसार या संदर्भातील पुढील कारवाई निश्चितपणे करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आश्वासनाच्या अनुषंगाने मा. मंत्री (सा.बां./सा.उ.) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१७ रोजी बैठक घेण्यात आली.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** अभिप्रायाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

जलसंपदा विभाग

५०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. गिरीष महाजन यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—तापी पाटबंधारे विकास महामंडळांतर्गत धुळे जिल्ह्यातील सुलवाडे-जामफळ-कनोली उपसा सिंचन योजनेच्या भौतिक कामासाठी निधी मिळणेबाबत सर्वश्री कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६४९१.

(३) **आश्वासन.— श्री. गिरीष महाजन :** रुपये २०३४.७१ कोटी किंमतीचा प्रथम सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सुलवाडे जामफळ (कनोली) उपसा सिंचन योजना, सिंदखेड व धुळे तालुका, जि. धुळे या प्रकल्पाच्या जलसंपदा विभागाच्या सन २०१४-१५ च्या दरसूचीवर आधारित रुपये २४०७.६७ कोटी इतक्या किमतीस काही अटींच्या अधीन राहून प्रथम सुधारित प्रशासकीय मान्यता शासन निर्णय दिनांक २ नोव्हेंबर २०१७ अन्वये प्रदान करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज खंड १७३ क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—बाभूळगांव, कळंब व राळेगाव (जि. यवतमाळ) या तालुक्यातील बेंबळा मुख्य कालव्या वरील बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे असल्याबबात. सर्वश्री प्रा. अशोक उईके (राळेगांव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २३४७९.

(३) **आश्वासन.— श्री. गिरीष महाजन :** (४) व (५) आष्टा वितरिकेच्या बाबत सुरू केलेल्या चौकशीअंती उचित कार्यवाही करण्यांत येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—चौकशी अहवालानुसार संबंधित कंत्राटदाराकडून करारनाम्यांतील कलम १७ मधील तरतुदीनुसार दुरूस्तीनुसार दुरूस्तीचे काम दिनांक ५ नोव्हेंबर २०१५ ते ऑक्टोबर २०१६ पर्यंत पूर्ण करून घेण्यात आलेले आहे. संबंधित अभियंते यांचेवर दोषारोपपत्रे सादर करण्यात आलेले आहेत.

सदर कामे संकल्पानानुसार न झाल्याने संबंधित अधिकारी/कर्मचारी (श्री. वि. रा. चौधरी तत्कालीन सहा. अभि.श्रेणी १, श्री. कि. ए. कावलकर, सहा. अभि. श्रेणी-२ व श्री. कि. छ. पोद्दार, शा. अ.) यांचे प्रारूप दोषारोपपत्रे महामंडळाचे गोपनीय पत्र क्र. १३२/विपाविम/काआ-४/२०१८, दिनांक ८ जून २०१८ अन्वये शासनास सादर झाली आहेत. सदर दोषारोपपत्रांच्या अनुषंगाने दक्षता कार्यासनाकडून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे. सदर वितरिकेच्या चार निर्देशित सा. क्र. मधील सदोष भागाचा काटछेद खुला करून संकल्पाप्रमाणे गाभा व आवरण भरणाचे काम कंत्राटदारामार्फत विनामुल्य पूर्ण करून घेण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

जलसंपदा विभाग

५०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मौजे पदमावती ता. भोकरदन, जि. जालना येथील धरणाच्या उंचीकरणामुळे ई-क्लास जमीनीवरील घरे बाधीत झाल्याबाबत श्री. संतोष दानवे (भोकरदन) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७१९५.

(३) **आश्वासन.—— श्री. गिरीष महाजन :** सदर बांध धरणाची उंची वाढविणे पूर्वी टाकण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——मासरुळ तलावाच्या उंचीकरणामुळे निर्माण होणारी नवीन पूर्ण संचय पातळी व नवीन पूर पातळी यांचे दरम्यान बाधीत होणा-या बांधकामाच्या संरक्षणासाठी मातीबांध बांधण्याची तरतूद प्रकल्पाच्या तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यतेमध्ये करण्यात आली आहे. तृतीय सुप्रमाची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे. सुप्रमा मान्यतेनंतर प्रस्तावित बांध पूर्ण करून धरणाची उंची वाढविण्याचे काम करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

५०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. रविंद्र वायकर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—— श्री. रविंद्र वायकर :** सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमुर्ती व कुलपती यांनी मा. श्री. राधाकृष्णन यांची रजिस्ट्रार म्हणून नियक्ती केलेली आहे. त्यानंतर त्यांची मुंबई कुलगुरु म्हणून नियुक्ती करण्याबाबत शोध मोहिम करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——महाराष्ट्र नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटी, मुंबई आणि औरंगाबादच्या पहिल्या कुलगुरुंची नियुक्ती करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश तथा विद्यापिठाचे कुलपती यांनी डॉ. जस्टीस एस. राधाक्रिष्णन सेवानिवृत्त न्यायमुर्ती, मुंबई उच्च न्यायालय यांच्या अध्यक्षतेखाली शोध समिती गठीत केली होती. त्या अनुषंगाने महाराष्ट्र नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटी, मुंबई विद्यापिठाचे कुलगुरुपदी डॉ. पांडा यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. औरंगाबाद येथील महाराष्ट्र नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटीच्या कुलगुरुपदी नियुक्ती करण्यासाठी शोध समितीचे अध्यक्ष डॉ. जस्टीस राधाक्रिष्णन यांना दिनांक १० जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये नव्याने जाहिरात देण्याबाबत कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

५०८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—— श्री. रविंद्र वायकर :** अध्यक्ष महोदय, मराठवाडा विभागात एज्युकेशन व आय. टी. हबची निर्मिती करणेबाबत सन्मा. सदस्यांनी विनंती केलेली आहे. याबाबतचा तसा प्रस्ताव नाही पण तसा प्रस्ताव आणला तर त्या बाबतीत नक्कीच निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——या प्रकरणी सन्माननीय सदस्यांचा प्रस्ताव प्राप्त झालेला नाही. सन्माननीय सदस्यांकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यास त्याची छाननी करून उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग

५०९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** ही सर्व कामे लवकरात लवकर पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१० (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३० जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** अध्यक्ष महोदय, उर्जा विभागाकून लवकरात लवकर डीपी दुरुस्त करून त्यांना देण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५११ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.**——डी.पी. चा प्रश्न देखील मराठवाड्यातील सर्व आमदारांची बैठक सोडविण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** १४४०० मेगा व्हॅटच्या सोलार पॉवर प्लॉटमधून मराठवाड्याकरिता ४५०० मेगाव्हॅट सोलार ऊर्जेची निर्मिती करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——अपारंपरिक ऊर्जा प्रकल्पांना प्रोत्साहन मिळण्याकरिता महाराष्ट्र शानाने २० जुलै २०१५ रोजी धोरण जाहीर केले आहे. सदर धोरणांतर्गत राज्यासाठी पुढील ५ वर्षासाठी १४४०० मे. वॅ. क्षमतेचे उद्दिष्टे असून त्यापैकी ७५०० मेगा वॅट क्षमतेचे सौर उर्जा प्रकल्पाचे उद्दिष्टे ठेवण्यात आले आहे. सदर सौर ऊर्जा प्रकल्पाच्या उद्दिष्टाच्या मर्यादेत मराठवाडा विभागातील प्रकल्पांकरिता विविध माध्यमातून खाजगी गुंतवणूकदारांकडून आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्प प्रस्तावास प्राधान्य देण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

५१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**——विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री डॉ. दिपक सावंत यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**——मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** हे काम पीडब्ल्यूडीच्या अखत्यारीत आहे. पीडब्ल्युडी यासंबंधीचे एजन्सी फिक्सिंगचे काम करीत असते. तरीही शासनाच्या माध्यमातून यामध्ये लक्ष घालण्यात येईल, असे मी आश्वासन देतो.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—इमारत पूर्ण झालेली असून हस्तांतर ताबा पावती उपभोक्ता खात्यास सादर केलेली आहे. उपभोक्ता खात्याने अद्याप हस्तांतरीत करून घेतली नाही. परंतु सद्यः स्थितीत जुलै-२०१४ पासून इमारत वापरात आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** बॉण्डेड स्पेशालिस्ट डॉक्टर्स इन सर्व्हिसेस आल्यानंतर त्यांना जालना येथे पाठविले जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** मराठवाड्याकरिता प्रस्तावित असलेल्या मनोरुग्णालयाकरिता जागा मिळताच दुस-या दिवशी या बाबत सन्माननीय सदस्यांना कळविण्यात येईल. जालना येथे अद्ययावत मनोरुग्णालय सुरू करण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. आरोग्य मंत्री डॉ. दिपक सावंत यांनी दिलेल उत्तर.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** आपापल्या भागातील टॅकर्सच्या पाण्याची तपासणी आरोग्य खात्यामार्फत केल्याशिवाय ते पुढे पाठविले जाणार नाहीत. ही पाण्याच्या तपासणीची सोय त्या भागामध्ये निश्चितपणे केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मराठवाड्या विभागातील सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळांमध्ये एप्रिल, २०१५ ते सप्टेंबर २०१५ अखेर जनतेला पिण्यासाठी पुरविल्या जाणा-या टँकर मधील पिण्याच्या पाण्याच्या केलेल्या अणुजीव तपासणीची माहिती खालीलप्रमाणे आहे :—

अ.क्र.	जिल्ह्यांचे नाव	टँकर मधील तपासलेले नमुने	दुषित नमुने
(१)	(२)	(३)	(४)
१.	औरंगाबाद	१६३	४२
२.	जालना	२१४	८८
३.	परभणी	८	०
४.	हिंगोली	३	०
५.	नांदेड	९१	७
६.	लातूर	८५	२८
७.	उस्मानाबाद	२६४	१६
८.	बीड	१४८	३३
	एकूण	९७६	२१४

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

जलसंपदा विभाग

५१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री श्री. प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश बापट :** ज्या प्रकल्पांची कामे ७० ते ७५ टक्क्यांवर पूर्ण झालेली आहेत, अशा प्रकल्पांना प्राधान्याने निधी देऊन ती पूर्ण करण्याच्या प्रयत्न केला जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जलसंपदा विभागाने उपलब्ध नियतव्ययाचा पुरेपुर वापर करून जास्तीत जास्त शेतक-यांना सिंचनाचा लाभ मिळवून देण्याचे उद्दीष्टे समोर ठेवून काम केले आहे.

*३१ ऑक्टोबर २०१४ ते ३१ मे २०१७ या कालावधीत–

(१) एकूण ९३ प्रकल्पांची कामे पुर्ण झाली.

(२) एकूण ७३ प्रकल्पातील धरणांची घळभरणी पूर्ण झाली.

(३) ३,९१,६९१ हे. सिंचन क्षमता निर्माण झाली आहे.

(४) राज्यातील प्रत्यक्ष सिंचन ३२ लाख हेक्टर वरून ४० लाख हेक्टर एवढे झाले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.— श्री. गिरीश बापट :** यावर्षी निधी उपलब्ध करून, ते धरू पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतूद करणे. सर्वश्री श्री. प्रशांत बंब व इतर वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश बापट :** शासन ॲन्युटी स्कीम आणून ते प्रकल्प पूर्ण करणार आहे. नसेल तर डेप्पर पेमेंटच्या माध्यमातून स्कीम आणून ते प्रकल्प पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे. हे जरी शक्य झाले नाही तर कर्जरोखे काढले जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मराठवाडा विभागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी या भागातील पाटबंधारे प्रकल्प पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. महाराष्ट्र राज्यातील २६ प्रकल्प डिसेंबर, २०१९ पर्यंत पूर्ण करणेसाठी केंद्र शासनाकडून पंतप्रधान कृषि सिंचन योजने अंतर्गत केंद्रीय अर्थसहाय्य व नाबार्ड मार्फत ६ टक्के व्याजदराने १५ वर्ष मुदतीचे कर्ज उपलब्ध झाले आहे. यात मराठवाड्यातील ४ प्रकल्पांचा (नांदूर मधमेश्वर टप्पा-२, निम्न दूधना, उर्ध्व पैनगंगा आणि उर्ध्व कुंडलिका) समावेश आहे. या ४ प्रकल्पांना रु. ३८९.४९ कोटी एवढे केंद्रीय अर्थसहाय आणि रु. १३४२.७७ कोटी एवढे नाबार्ड अंतर्गत कर्ज उपलब्ध होणार आहे. तसेच राज्यातील बांधकामाधीन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी कर्ज रोखे काढण्यासाठीचा प्रस्ताव विचाराधिन आहे.

दरवर्षी मिळणा-या नियतव्ययातून तसेच केंद्र शासनाकडून अर्थसहाय्य व नाबार्डद्वारे कर्जातून जलसंपदा खात्यातील अपूर्ण प्रकल्प पूर्ण करणेचे नियोजन करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

जलसंपदा विभाग

५२० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मराठवाडयाला विशेष पॅकेज मिळणेबाबत.

(३) **आश्वासन.— श्री. गिरीष महाजन**.–मी पुढील आठवड्यात औरंगाबाद येथे येतो. आपण महामंडळाच्या कार्यालयात संबंधित सर्व सन्माननीय आमदारांना बोलावून घेईल. आणि आपापल्या भागातील कामे, अडचणी यासंदर्भात एक बैठक घेण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** त्यावेळी ही पदे भरण्यात येतील मी आपल्याला आश्वासन करू इच्छितो की, दीड महिन्यांमध्ये जास्तीत जास्त पदे भरण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जिल्हा रुग्णालय वर्धा येथे वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ, ग्रेड पे रु. ५४०० संवर्गाची एकूण ३० पदे मंजूर असून ३० पदे स्थायी स्वरूपाची भरलेली आहेत. शासनाने जिल्हा रुग्णालयासाठी निश्चित केलेल्या विविध १३ विशेषज्ञांच्या (प्रत्येकी १ पद) प्रमाणकानुसार जिल्हा रुग्णालय, वर्धा येथे सर्व विशेषज्ञ स्थायी स्वरूपात उपलब्ध आहेत. तसेच तेथे भिषक, बालरोगतज्ञ, कान, नाक, घसा तज्ञ शल्यसर्जन प्रत्येकी १ विशेषज्ञ (स्थायी) व स्त्रीरोगतज्ञ, भुलतज्ञअस्थिव्यंगतज्ञ प्रत्येकी २ विशेषज्ञ (स्थायी) अतिरिक्त स्वरूपात उपलब्ध आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** याकरिता देखील पदे भरण्याची प्रक्रिया सुरू करू. दीड ते दोन महिन्यांच्या आत अद्यावत स्थितीमध्ये हे रुग्णालय, असेल असे मी आश्वासन करतो.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ग्रामीण रुग्णालय देवळी, जिल्हा वर्धा येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गाची एकूण १५ पदे मंजूर असून ७ पदे भरलेली व ८ पदे रिक्त आहेत. सदर रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ ग्रेड पे रु. ५४०० संवर्गाची ३ पदे मंजूर असून २ पदे स्थायी स्वरूपात भरलेली आहेत व १ पद रिक्त आहे. सदर ग्रामीण रुग्णालय नवनिर्माण असल्याने गट-ड व लिपीक वर्गीय पदे कंत्राटी पद्धतीने भरण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** त्यांच्या येथील जी ४ पदे एम.डी. करण्यासाठी गेल्याने रिक्त आहेत, तो देखील ३१ तारखेला ८ लोकांनी जॉईन केल्यानंतर भरण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** एमकेसीएल मार्फत आपल्याला सप्टेंबरच्या १५ तारखेपर्यंत २६८ डॉक्टर्स मिळण्याची शक्यता आहे. त्यांची देखील नेमणूक ज्या पीएचसी मध्ये एकही एम.ओ. नाही तेथे आपण प्रायॉरिटीने करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ (ग्रेड पे रु. ५४००) संवर्गाची रिक्त पदे स्थायी स्वरूपात भरण्याकरिता शासनाने स्वतंत्र निवड मंडळामार्फत दिनांक ३ जुलै २०१५ रोजी जाहिरात प्रसिद्ध केली होती. त्यानुषंगाने निवड मंडळाकडून शिफारस प्राप्त उमेदवारांना नियुक्ती देण्याकरिता दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ ते दिनांक १६ सप्टेंबर २०१५ या कालावधीत आयोजित करण्यात येऊन २३७ विशेषज्ञांचे नियुक्ती आदेश शा.नि.दि. १ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आला आहे. उर्वरित एमबीबीएस अर्हताधारकांना वैद्यकीय अधिकारी पदावर नियुक्ती देण्याचे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर २०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वसनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** वाढदिवसाची थेट म्हणून पुढच्या ८ दिवसांत आपल्या येथे सिव्हील सर्जन देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वर्धा जिल्हयातील जिल्हा रुग्णालयातील जिल्हा शल्य चिकित्सक या रिक्त पदी शासनाने शासन निर्णय दिनांक ३० सप्टेंबर २०१५ अन्वये डॉ. पुरूषोत्तम देवबाजी मडावी यांची प्रशासकीय कारणास्तव बदली करून पद भरण्यात आलेले आहे. डॉ मडावी हे दिनांक ५ ऑटोबर २०१५ पासून जिल्हा शल्य चिकित्सक म्हणून जिल्हा रुग्णालय, वर्धा येथे कार्यरत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालय, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत श्री. रणजित कांबळे (देवळी) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७६८.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** जी खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालये अशा प्रकारे पीएचसी चालविण्यासाठी घेत असतील, तर ती निश्चितपणे देण्यात येथील आणि हा निर्णय राज्यभरासाठी लागू करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—रायगड जिल्हा आरोग्य विभागाने दहा लाख किंमतीची औषधे जळगांव जिल्ह्यात विक्रीसाठी पाठविल्याबाबत. सर्वश्री प्रशांत ठाकूर (पनवेल) समीर कुणावर (डिंगणगाव) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५४५७.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दीपक सावंत :** त्याच प्रकारचा ड्राईव्ह रायगड जिल्ह्यासाठी घेतला जाईल आणि जास्तीत जास्त पदे भरण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

वित्त विभाग

५२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबईतील बेस्टच्या परिवहन उपक्रमास मूल्य वर्धित करातून सवलत देण्याबाबत श्री. सुनिल शिंदे, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७३६.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** या सर्व बाबींचा विचार केला जाईल. (हे आश्वासन आहे).

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बेस्ट प्रशासनाने याबाबत कार्यवाही केलेली असून बसपासचे दर कमी करण्यात आलेले आहेत. त्याची अंमलबजावणी दिनांक १० ऑगस्ट २०१५ पासून करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वसनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

वित्त विभाग

५२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री सुधीर मुनंटीवर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबईतील बेस्टच्या परिवहन उपक्रमास मूल्य वर्धित करातून सवलत देण्याबाबत श्री. सुनिल शिंदे, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७३६.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** या संदर्भातील बैठक पुढील आठवड्यात घेण्यात येईल (हे आश्वासन आहे).

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—या संदर्भामध्ये बेस्ट परिवहन उपक्रमास मूल्यवर्धित करातून मुख्यतः डिझेलच्या खरेदीवर सवलत देता येणार नाही. कारण या प्रकारच्या सवलतीचा मूल्यवर्धित कर महसूलावर परिणाम होईल तसेच या प्रकारच्या सवलती देण्याबाबतची मागणी इतर उपक्रमाकडून येण्याची शक्यता आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वसनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवर यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबईतील बेस्टच्या परिवहन उपक्रमास मूल्य वर्धित करातून सवलत देण्याबाबत श्री. सुनिल शिंदे, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७३६.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** या सर्व बाबींचा विचार केला जाईल. (हे आश्वासन आहे).

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मूल्यवर्धित करांतर्गत फक्त पेट्रोलवर १ रुपयाचा अतिरिक्त कर घेतला जात आहे. डिझेलवर उपरोक्त कर नसल्याने बेस्टला सूट देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वसनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

५३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील बेस्टच्या परिवहन उपक्रमास मूल्य वर्धित करातून सवलत देण्याबाबत श्री. सुनिल शिंदे, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७७३६.

(३) **आश्वासन.— श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** अध्यक्ष महोदय, अशा अधिभारांच्या संदर्भात माहिती घेतली जाईल आणि असा अधिकार शासनाकडे जमा असेल तर त्याचाही योग्य विचार केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नांदेड येथील कुंटूर ते देगाव पांदण रस्त्यावरील कोल्हापूरी बंधारा बांधकामाच्या गैरव्यवहाराबाबत. श्री. वसंतराव चव्हाण (नायगांव) विधानसभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५९३०.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** फक्त गेट बसविणे, मातीचे काम आणि पिचिंग इतके काम शिल्लक आहे आणि ते वेळेमध्ये पूर्ण करण्यात येईल. अन्यथा कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—संबंधीत कंत्राटदाराची काम पूर्ण करण्यासाठी दिनांक ३१ मार्च २०१६ पर्यंत मुदत असल्याने मुदतीत काम करणेसाठी संबंधीत कंत्राटदारास नोटीस देण्यात आलेली आहे. कंत्राटदारास गेट बसविणे

व अश्मपटलाचे काम पूर्ण करण्यासाठी रुपये ५ प्रतीदीन दंडासह दिनांक ३० नोव्हेंबर २०१६ पर्यंत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड यांनी मुदतवाढ दिली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

मृद व जलसंधारण विभाग

५३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नांदेड येथील कुंटूर ते देगाव पांदण रस्त्यावरील कोल्हापूरी बंधारा बांधकामाच्या गैरव्यवहाराबाबत. श्री. वसंतराव चव्हाण (नायगांव) विधानसभा सदस्य यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २५९३०.

(३) **आश्वासन.— श्रीमती पंकजा मुंडे :** सदरहू स्टे. बाबत विभागाची बैठक बोलावण्यात येऊन चर्चा करण्यात येईल व निधी उपलब्ध असल्यावर योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळाच्या दिनांक २४ सप्टेंबर २०१५ रोजी संपन्न झालेल्या ४९ व्या बैठकीतील विषय क्र. ०८ अन्वये औरंगाबाद मंडळांतर्गत १७७३ योजना रद्द करण्याचा ठराव पारीत करण्यात आलेला आहे. त्यामध्ये नांदेड जिल्ह्यातील १४० योजनांचा समावेश होता. त्यापैकी १३७ योजनांची प्र.मा. रद्द बाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात आलेले असून संचालक मंडळाने उर्वरित २ योजनांची स्थगिती उठविली असून १ योजनेची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. आरोग्य मंत्री डॉ. दिपक सावंत यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—लातूर जिल्ह्यासाठी आरोग्य विभागाच्या अंतर्गत १०० खाटांच्या रुग्णालयाला मान्यता मिळूनही बांधकामास सुरूवात न झाल्याबाबत श्री. बसवराज पाटील (औसा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०२०४.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** जागा उपलब्ध झाल्यानंतर सदर रुग्णालयाचे उभारणीचे काम हाती घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१२/प्र.क्र. १४१/आ-३. दिनांक १७ जानेवारी २०१३ अन्वये लातूर जिल्हासाठी १०० खाटांचे जिल्हा रुग्णालय स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर रुग्णालयाचे बांधकाम करण्यासाठी भूमापन क्र. १११/०१ मधील १० एकर जागा उपलब्ध करून देणेबाबत जिल्हाधिकारी, लातूर यांच्यामार्फत कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लातूर जिल्ह्यासाठी आरोग्य विभागाच्या अंतर्गत १०० खाटांच्या रुग्णालयाला मान्यता मिळूनही बांधकामास सुरूवात न झाल्याबाबत श्री. बसवराज पाटील (औसा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०२०४.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** अशा प्रकारच्या जागेचा प्रस्ताव आल्यास निश्चितपणे विचार करण्यात येईल. कारण लातूरचे हॉस्पिटल बनविणे ही आमच्यासाठी प्रायॉरिटी आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लातूर जिल्ह्यासाठी आरोग्य विभागाच्या अंतर्गत १०० खाटांच्या रुग्णालयाला मान्यता मिळूनही बांधकामास सुरूवात न झाल्याबाबत श्री. बसवराज पाटील (औसा) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २०२०४.

(३) **आश्वासन.— डॉ. दिपक सावंत :** Vertical expansion करायचे की नाही याकरिता नगरविकास खात्याला विचारले जाई आणि अशा प्रकारच्या जागा शहरामध्ये ॲडेन्टीफाय झाल्या तर त्या त्या कॉर्पोरेशन सोबत संपर्क साधून त्या घेण्याचा प्रत्यन करण्यात येईल. कारण शहरांमध्ये हॉस्पिटल होणे ही आमची देखील Priority आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

महिला व बाल विकास विभाग

५३७, (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

५३८ व ५३९ (२) **विषय.**—अहमदनगर जिल्ह्यातील अंगणवाडीतील बालकांना पुरविण्यात आलेली राजगिरा चिक्की मातीमिश्रित असल्याबाबत श्री. भरत शेट गोगावले, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६५०१.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे (आश्वासन क्रमांक ५३७) :** सदर प्रकरणी चौकशी सुरू असून चौकशीअंती योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

श्रीमती पंकजा मुंडे (आश्वासन क्रमांक ५३८) : यामध्ये दोन रिपोर्ट वेगळे आल्यामुळे आम्ही तिसरा रिपोर्ट पंचनामा करून दिलेल्या आहे आणि त्याचा रिपोर्ट अजून प्राप्त झालेला नाही. ही घटना न्यायप्रविष्ट आहे. यामध्ये ०.०.३८ वाळूचे कण आढळून आल्याने योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

श्रीमती पंकजा मुंडे (आश्वासन क्रमांक ५३९) : त्या मुलांच्या तब्बेतीची आणि आहाराची काळजी घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अहमदनगर जिल्ह्यातील २१ प्रकल्पांमध्ये एकूण ८३८१९४ पाकीटे राजगिरी चिक्कीचा पुरवठा करण्यात आला होता. सदर चिक्कीसंदर्भात तक्रार प्राप्त झाल्यामुळे अन्न व औषधे प्रशासनाच्या अहमदनगर येथील अन्न सुरक्षा अधिका-यांनी राजगिरा चिक्कीचे तीने नमुने दिनांक २ जुलै २०१५ रोजी विश्लेषणास घेऊन राज्य आरोग्य प्रयोगशाळा, पुणे येथे पाठविले होते. राज्य आरोग्य प्रयोगशाळा यांचे अहवालानुसार राजगिरा चिक्कीमध्ये वाळूचे कण आढळून आल्यामुळे ही चिक्की मुलींना खाण्यासाठी अयोग्य (Indeadible) असल्याचे आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी दिनांक ९ जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये कळविले होते. त्यानुषंगाने आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी दिनांक ९ जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये पुरवठाधारक मे. सुर्यकांता महिला औद्योगिक सहकारी संस्था, मर्यादित, वेंगुर्ला यांना कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेली आहे. तसेच दिनांक १० जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये राजगिरा चिक्कीचा पुरवठा तात्काळ थांबविण्याबाबत संबधित पुरवठादारास कळविण्यात आले आहे, अन्न सुरक्षा आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी यांचे दिनांक ९ ऑक्टोबर २०१५च्या पत्रान्वये असे कळविले की, राजगिरा चिक्कीचे विश्लेषणासाठी घेतलेल्या तीन नमुन्याचे अहवाल राज्य आरोग्य प्रयोगशाळा, पुणे, यांनी सेवनास अयोग्य असल्याचे घोषित केल्यामुळे अन्न सुरक्षा व मानके अधिनियम, कलम ४६(४) नुसार मे. सुर्यकांत महिला औद्योगिक सहकारी संस्था, मर्यादित, वेंगुर्ला यांनी अपिल करून सदर तीनही नमूने रेफरल फूड लॅबोरेटरी कडे फेर तपासणीकरीता पाठविण्यासाठी अर्ज केला होता. त्यानुसार पदावधित अधिकारी, अहमदनगर यांनी सदर तीन नमूने रेफरल फूड लॅबोरेटरी, गाझियाबाद येथे पाठविले. सदर प्रयोगशाळेचे अहवाल प्राप्त झाले असून तीन नमुन्यापैकी दोन नमूने अन्न सुरक्षा मानके (पॅकेजिंग व लेबलिंग) नियमन-२०११ चे उल्लघंन झाल्यामुळे मिथ्याछाप (Misbranded) घोषित केले आहे व एक नमूना प्रमाणित घोषित केला आहे. त्यामुळे याप्रकरणी पुरवठादार मे. सुर्यकांता महिला औद्योगिक सहकारी संस्था, मर्यादित वेंगुर्ला यांचेवर (Food and Safety) नुसार कशाप्रकारे कार्यवाही करावी. याबाबत अन्न व औषध प्रशासन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे दिनांक २० ऑक्टोबर २०१५ च्या पत्रान्वये मार्गदर्शन मागविण्यात आले असून सदर मार्गदर्शन प्राप्त होताच त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल. तसेच सदर प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका (BIL) क्र. ११५/२०१५ दाखल करण्यात आलेली असून सदरचे प्रकरण न्यायप्रविष्ठ आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

५४० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—अहमदनगर जिल्ह्यातील अंगणवाडीतील बालकांना पुरविण्यात आलेली राजगिरा चिक्की मातीमिश्रित असल्याबाबत. श्री. भरतशेठ गोगावले, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २६५०१.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** याची माहिती घेऊन ती सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने त्यासंदर्भातील अधिक माहिती सन २०१५ च्या तिस-या (हिवाळी) अधिवेशनामध्ये दिनांक २१ डिसेंबर २०१५ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे. (प्रत सोबत जोडली आहे.)

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५४१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बुलढाणा जिल्ह्यातील चिखली येथील ग्रामीण रुग्णालयात ट्रामा केअर युनिटला मान्यता मिळण्याबाबत. सर्वश्री. श्री. राहुल बोंद्रे (चिखली) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७३०७.

(३) **आश्वासन.—श्री डॉ. दीपक सावंत :** तरीही मी माहिती घेऊन सांगतो. यासाठी प्रयत्न करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५४२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बुलढाणा जिल्ह्यातील चिखली येथील ग्रामीण रुग्णालयात ट्रामा केअर युनिटला मान्यता मिळण्याबाबत. सर्वश्री. श्री. राहुल बोंद्रे (चिखली) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २७३०७.

(३) **आश्वासन.—श्री डॉ. दीपक सावंत :** रिक्त पदांचा मी स्वतः आढावा घेऊन भरतीसाठी प्रयत्न करेल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—** आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

महसूल व वन विभाग (मदत व पुनर्वसन)

५४३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—नाशिक जिल्ह्यातील गिरणा प्रकल्पामधील सन १९६७ पुर्वीच्या पुनर्वसित गावठाणांमध्ये पुरवावयाच्या नागरी सुविधांबाबत. सर्वश्री. पंकज भुजबळ (नांदगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १३६०७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** यासंदर्भात नियोजन विभागाच्या सूचनांनुसार मूल्यमापन समितीमार्फत आढावा घेण्यात येत असून मूल्यमापन समितीच्या मान्यतेनंतर सदर प्रकरणी पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नियोजन विभागाने मा. मुख्य सचिव, यांच्या दिनांक ११ एप्रिल २०१४ च्या अर्धशासकीय पत्रान्वये कळविल्यानुसार "सन १९७६ पूर्वीच्या प्रकल्पाने बाधित पुनर्वसित गावांना नागरी सुविधा पुरविणे" या योजनांतर्गत योजनेचा आढावा घेऊन प्रस्ताव मूल्यमापन समितीच्या शिफारशीसाठी/मान्यतेसाठी नियोजन विभागास सादर करण्यात आला आहे. तथापि, वित्त विभागाकडून मूल्यमापन समितीचे अद्यापि गठन न झाल्यामुळे योजनेचे मूल्यमापन अद्यापि झालेले नाही. सबब, नागरी सुविधांअभावी प्रकल्पग्रस्तांची होणारी गैरसोय लक्षात घेऊन सद्यःस्थितीत प्रशासकीय मान्यतेस्तव सादर सर्व अंदाजपत्रके चालू दरसूचीनुसार परिगणित करुन फेरसादर करण्याबाबत प्रकल्पयंत्रणेस कळविण्यात आले आहे. तद्नुसार नवीन दरसूचीनुसार परिपुर्ण प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर नागरी सुविधा कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे नियोजित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——** आश्वासनाचा विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

५४४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यात अनेक कुटुंबाचे योग्य सर्वेक्षण न झाल्याने त्यांना दारिद्र्यरेषेखालील पिवळ्या शिधापत्रिकेपासून वंचीत राहावे लागल्याबाबत. सर्वश्री. श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे (जळगाव शहर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्र. १३६५५.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :** सदर प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर सर्वेक्षणाची परिपूर्ण माहिती केंद्र शासनास सादर करण्यात येऊन प्राप्त निकषानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार राज्यात सामाजिक, आर्थिक व जात सर्वेक्षण -२०११ करण्यात येत असून ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग तसेच नगरविकास विभाग यांच्याकडून अनुक्रमे ग्रामीण व शहरी भागातील दारिद्रयरेषेखालील कुटुंबांचे सर्वेक्षणाचे काम अंतिम सुरू आहे. सदर प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर सर्वेक्षणची परिपूर्ण माहिती केंद्र शासनास सादर करण्यात येणार आहे. केंद्र शासनाकडून सूचना मिळाल्यानंतरच पुढील कार्यवाही करणे शक्य होईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**मान्य.

अल्पसंख्यांक विकास विभाग

५४५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथ खडसे. यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मंगळवेढा (जि. सोलापूर) या तालुक्यातील ८३ गावांपैकी ३० हून आधिक गावात अल्पसंख्यांकांची बहूल ग्रामीण क्षेत्रविकास कार्यक्रमामधून वगळण्याबाबत. श्री. भारत भालके (पंढरपूर) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. १३७६७.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :** (३) व (४) सन २०११ च्या जनगणनेचा अल्पसंख्यांक लोकसंख्येचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर सोलापूर व मंगळवेढा तालुक्यातील अल्पसंख्याक समुहाची लोकसंख्या विचारात घेऊन विहित निकषानुसार पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शा.नि.क्र.-ग्राक्षेवि २०१५/प्र.क्र.७७/का-९ दिनांक २२ सप्टेंबर २०१५ अल्पसंख्यांक विकास विभाग, अन्वये राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे जिल्हे वगळता उर्वरित ३४ जिल्हयातील जिल्हाधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्हयातील अल्पसंख्यांक बहूल ग्रामपंचायतींमधील अल्पसंख्याक लोकसंख्या १०० पेक्षा अधिक आहे, अशा अल्पसंख्याक बहूल ग्रामपंचायतींची सन २०११ च्या जनगणनेच्या आधारे यादी तयार करावी, सदर यादी मधील यापूर्वी अनुदान दिलेल्या ग्रामपंचायती वगळून यादीमधील अग्रस्थानी असणा-या ग्रामपंचायतींचे प्रस्ताव शासनास सादर करावेत. सदर यादी माहितीस्तव शासनास सादर करावी. तसेच सदर यादी जिल्हाधिकारी व अल्पसंख्यांक विकास विभाग यांच्यामार्फत त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. जिल्हाधिकारी यांनी तयार केलेली यादी पुढील जनगणनेची माहिती उपलब्ध होईपर्यंत कायम राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

५४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—सोलापूर जिल्हयामध्ये स्वस्त धान्य दुकानापर्यंत द्वार वितरण व्यवस्था सुरु करण्याबाबतची मागणी. श्री. भारत भालके (पंढरपूर) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमाक १३७८०.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :-**'सोलापूर जिल्ह्यात सन २०१३-२०१६ या कालावधीसाठी अन्नधान्य वाहतुकीची निविदा प्रक्रिया निश्चित करण्याबाबतची कार्यवाही प्रगतीपथावर असून, वाहतूक कंत्राट निश्चित होताच मंगळवेढा (जि. सोलापूर) शहरापासून ते संबंधित स्वस्त धान्य दुकानापर्यंत वाहतुक सुरु करण्यात येईल.'

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सुधारित धान्य वितरण पद्धतीनुसार सोलापूर जिल्ह्यात सन २०१३-२०१६ या कालावधीसाठी अन्नधान्य वाहतूकीची निविदा प्रक्रिया निश्चित करण्याबाबतची कार्यवाही प्रगतीपथावर असून, त्याकरिता वारंवार निविदा मागवूनही निविदेस प्रतिसाद मिळत नसल्यामुळे नविन पद्धतीनुसार वाहतूक सुरु करण्यास विलंब होत आहे. वाहतूक कंत्राट निश्चित होताच मंगळवेढा (जि. सोलापूर) सह संपूर्ण जिल्ह्यात स्वस्त धान्य दुकानापर्यंत वाहतुक सुरु करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

५४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील गृहरक्षक दलाच्या (होमगार्ड) जिल्हा मुख्यालयातील साप्ताहिक परेड बंद केल्याबाबत. सर्वश्री डॉ. सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) व श्री. राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमाक १३८३३.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :-** "जिल्हा समादेशक, कोल्हापूर या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार अप्पर पोलीस अधिक्षक यांचेकडे देण्यात आला आहे. होमगार्ड संघटनेच्या पुनर्रचनेचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे. तद्नंतर या पदावर नियमित नियुक्ती करता येईल."

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जिल्हा समादेशक होमगार्ड ही मानसेवी पदे भरण्याबाबत जाहिरातीची प्रक्रीया सुरु करण्याबाबत महासमादेशक, होमगार्ड, मुंबई यांनी दिनांक ३ सप्टेंबर २०१५ अन्वये संबंधित जिल्हाधिकारी यांना कळविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

अल्पसंख्याक विकास विभाग

५४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथ खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—शासनाने अल्पसंख्याक मुस्लीम, शीख, बुद्धीस्ट व जैन समाजाची अधिक लोकसंख्या गावातील भागाचा विकास करण्याबाबत. कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १३८७५.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ खडसे :-** सन २०११ च्या जनगणनेच्या अहवालातील (अहवाल अद्याप अप्राप्त) सोलापूर व मंगळवेढा तालुक्यातील अल्पसंख्याक समुहाची लोकसंख्या विचारात घेऊन अनुदानास पात्र ठरविण्यासाठी पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शा.नि.क्र.-ग्राक्षेवि २०१५/प्र.क्र.७७/का-९, दिनांक २२ सप्टेंबर २०१५ अल्पसंख्याक विकास विभाग, अन्वये राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे जिल्हे वगळता उर्वरित ३४ जिल्ह्यातील जिल्हाधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील अल्पसंख्याक बहूल ग्रामपंचायतींमधील अल्पसंख्याक लोकसंख्या १०० पेक्षा अधिक आहे, अशा अल्पसंख्याक बहूल ग्रामपंचायतींची सन २०११ च्या जनगणनेच्या आधारे यादी तयार करावी, सदर यादीमधील यापूर्वी अनुदान दिलेल्या ग्रामपंचायती वगळून यादीमधील अग्रस्थानी असणा-या ग्रामपंचायतींचे प्रस्ताव शासनास सादर करावेत. सदर यादी माहितीस्तव शासनास सादर करावी. तसेच सदर यादी जिल्हाधिकारी व अल्पसंख्याक विकास विभाग यांच्यामार्फत त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. जिल्हाधिकारी यांनी तयार केलेली यादी पुढील जनगणनेची माहिती उपलब्ध होईपर्यंत कायम राहील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्रीमती पंकजा गोपीनाथ मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—यवतमाळ जिल्ह्यातील अमरावती महसूल विभागातील सुमारे दीड हजार ग्रामपंचायती ऑडिट झाले नसल्याबाबत. श्री. विकास कुंभारे (नागपूर मध्य) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १३८८९.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** सन २०१०-११ ते २०१२-१३ या वर्षाचे ४२३ ग्रामपंचायतीचे लेखा परीक्षण प्रलंबित असून सदर लेखा परिक्षण माहे जून, २०१५ अखेर पूर्ण करण्यात येणार आहे. तसेच, जुलै, २०१५ पासून सन २०१३-१४ व सन २०१४-१५ या वित्तीय वर्षाचे लेखा परिक्षण नियोजित दौरा कार्यक्रमानुसार पूर्ण करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडून सर्व ग्रामपंचायतींचे प्रलंबित लेखापरीक्षण तातडीने पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध कार्यक्रम आखून देण्यात आला आहे. त्यानुसार लेखापरीक्षणाच्या प्रगतीचा अहवाल दरमहा पाठविण्याच्या सूचना संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, महाराष्ट्र राज्य, कोकण भवन, नवी मुंबई यांना देण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार पाठपुरावा करून ग्रामपंचायतीच्या लेखापरिक्षणाच्या प्रगतीचा आढावा दरमहा घेण्यात येतो. यवतमाळ जिल्ह्यातील सन २०१०-११ ते २०१२-१३ या कालावधीचे माहे मार्च, २०१५ अखेर प्रलंबित असलेल्या ४२३ ग्रामपंचायतींपैकी ४२० ग्रामपंचायतींचे लेखापरीक्षण माहे सप्टेंबर, २०१५ अखेर पूर्ण झाले आहे. ३ ग्रामपंचायतींचे लेखापरीक्षण प्रगतीपथावर आहे. तसेच सन २०१३-१४ व २०१४-१५ या वित्तीय वर्षातील १२१० ग्रामपंचायतीपैकी सप्टेंबर, २०१५ अखेर ३९२ ग्रामपंचायतींचे लेखापरीक्षण पूर्ण झाले असून ८१८ ग्रामपंचायतींचे लेखापरीक्षण मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन करण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

जलसंपदा विभाग

५५० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. गिरीष महाजन यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—नंदुरबार जिल्ह्यातील तळोदा तालुक्यातील इच्छागव्हाण धरणाला शासनाच्या मान्यतेबाबत. श्री. उदेसिंग पाडवी (शहादा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १३९८२.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :-** सदर योजनेसाठी वनजमीन हस्तांतरणाबाबतची कार्यवाही प्रगतीत असून वनजमीन हस्तांतरण प्रस्तावास केंद्र शासनाची अंतिम मान्यता मिळाल्यानंतर प्रकल्पाचे काम प्रत्यक्ष सुरु करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—इच्छागव्हाण ल.पा. योजनेच्या बुडीत क्षेत्राचा (२६.७७ हे.) प्रस्ताव वनविभागास सादर आहे. केंद्रस्थ अधिकारी, क्षेत्रिय कार्यालय, भोपाळ यांनी पत्र क्र. कक्ष५/नोडल्स/प्र.क्र.७/१३५, दिनांक १९ जून २०१३ उपस्थित केलेल्या शे-यांची पूर्तता केली आहे. त्या अनुषंगाने मुख्य वनसंरक्षक, धुळे यांनी पत्र क्र. कक्ष-५/नोडल्स/१५८, दिनांक १० नोव्हेंबर २०१५ अन्वये FRA २००६ नुसार जिल्हाधिकारी, नंदुरबार यांचे प्रमाणपत्र सादर करण्याचे निर्देश दिले होते. सदरचे प्रमाणपत्र दिनांक २९ डिसेंबर २०१५ अन्वये मुख्य वनसंरक्षक, धुळे यांना सादर करण्यात आले आहे. मुख्य वनसंरक्षक, धुळे यांनी पत्र क्र. कक्ष-५/नोडल्स/प्र.क्र./१९२/२०१५-१६, दिनांक ३० डिसेंबर २०१५ अन्वये आवश्यक पूर्ततेसह प्रस्ताव (२६.७७ हे.) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर यांच्याकडे सादर केला आहे. वनजमीन प्रस्तावास मान्यता मिळाल्यानंतर काम सुरु होणार आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

५५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—निम्न पेढी प्रकल्प (जि. अमरावती) बाधित क्षेत्रातील गावांचे पुनर्वसन न झाल्याबाबत. श्री. डॉ. सुनिल देशमुख (अमरावती) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १४०४२.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीश महाजन :-** सदर प्रकल्पाचे पुनर्वसन सन २०१७ पर्यंत पुर्ण करून, प्रकल्पाचे काम सन २०१९-२०२० पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—निम्न पेढी प्रकल्पामुळे पाच गावे पूर्णतः व दोन गांवे अंशतः बाधित होत आहेत. पूर्णतः बाधित होणा-या पाच गावांपैकी दोन गावांच्या पुनर्वसन गावठाणातील नागरी सुविधांची कामे जवळपास पूर्ण झालेली असून उर्वरीत तीन गावांच्या पुनर्वसित गावठाणातील नागरी सुविधांच्या कामांच्या अंदाजपत्रकांना डिसेंबर, २०१५ मध्ये विभागीय आयुक्त यांनी प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. सदर कामांच्या निविदा बाबतची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे. पूर्णतः व अंशतः बाधित गावांचे पुनर्वसन पुर्णत्वासह निम्न पेढी प्रकल्प सन २०१९-२० सर्वार्थाने पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

५५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री डॉ. दिपक सावंत यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मिरज (सांगली) तालुक्यातील जीवनदायी आरोग्य योजनेबाबत. श्री. डॉ. सुरेश (भाऊ) खाडे (मिरज) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १४०९६.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :-** उर्वरित प्रलंबित देयके भागविण्यासाठी सन २०१५-२०१६ या आर्थिक वर्षामध्ये रक्कम प्राप्त करून घेण्याबाबत वित्त विभागाकडे पाठपुरावा करण्यात येईल. निधी प्राप्त होताच उपलब्ध निधीच्या प्रमाणात सर्व रुग्णालयांची प्रलंबित देयके मंजूर केली जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जीवनदायी आरोग्य योजनेंतर्गत समाविष्ट खाजगी व शासकीय रुग्णालयांची सन २०११-१२ ते सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात केलेल्या शस्त्रक्रिया व उपचारांवरील देयके प्रलंबित होती. सदर देयके

भागविण्यासाठी सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षासाठी वित्त विभागाकडून सूधारित अंदाजामध्ये रु. २५ कोटी एवढा वाढीव निधी देण्यात आला होता. त्यामधून योजनेंतर्गत रुग्णालयांनी केलेल्या शस्त्रक्रिया व उपचारांचा खर्च भागविण्यासाठी दिनांक २९ मार्च, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली आहे.

सदर शासन निर्णयान्वये मिरज तालुक्यातील सर्व रुग्णालयांची प्रलंबित देयके भागविण्यासाठी मंजूरी देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—धुळे तालुक्यातील क-वर्ग तीर्थक्षेत्राबाबत. श्री. कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५८३८.

(३) **आश्वासन.—मा. मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे :-** सदर तीर्थक्षेत्राच्या ठिकाणी भाविकांसाठी कोणकोणत्या सुविधा उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे व त्यासाठी किती निधी आवश्यक आहे याचा आढावा घेऊन प्रस्ताव जिल्हा नियोजन समितीच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यबाहीचे विवरण पत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

५५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—नाशिक येथे अन्न व औषध प्रशासनाची अत्याधुनिक प्रयोगशाळा तसेच एफडीए भवन उभारण्याचा शासनाने घेतलेला निर्णय. सर्वश्री. छगन भुजबळ व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५९२३.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष बापट :-** नाशिक येथे अन्न चाचणी प्रयोगशाळा स्थापित करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—१. नाशिक येथे अन्न व औषध प्रशासनाची प्रयोगशाळा सुरू करण्याकरिता आवश्यक असलेली दोन एकर जागा मुंगसरे गावात गट क्र. १६६ मध्ये जिल्हाधिकारी यांचे आदेशान्वये दिनांक २३ नोव्हेंबर २०११ अन्वये अटी व शर्तींची पुर्तता करून अन्न व औषध प्रशासनाच्या ताब्यात घेण्यात आली आहे.

२. सदर जागेभोवती संरक्षक भिंत (विट बांधकाम) करण्याकरिता लागणा-या संपूर्ण खर्चास शासनाने सार्वजनिक बांधकाम विभाग ज्ञापन क्र.अनवि-१५/प्र.क्र.८०/अर्थ-२, दिनांक ३१ मार्च २०१६ नुसार रु. २.०३ लक्ष इतका निधी गतवर्षात तर समक्रमांकाच्या दि. ७ जून २०१६ च्या ज्ञापनान्वये चालू वर्षात रु. ५०.५० लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून दिला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्यातील ५००० पेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेल्या गावांचा ग्राम विकास व पर्यावरण विकास आराखडा तयार करण्याबाबत. सर्वश्री. छगन भुजबळ (येवला) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ५९९६.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** सदर योजना पुर्नरचित करण्याबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरु आहे. त्यावेळी ही बाब विचारात घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—दिनांक १ ऑगस्ट २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये जिल्हा वार्षिक योजनोंतर्गत मोठ्या ग्रामपंचायतींना नागरी सुविधांसाठी विशेष अनुदान (विद्युतीकरणासह) ही योजना सन २०११ च्या जनगणनेनुसार ५००० लोकसंख्येपेक्षा जास्त लोकसंख्या असणा-या मोठ्या ग्रामपंचायतींना तसेच, यापुढे दर दशवार्षिक जनगणनेनुसार ५००० लोकसंख्येपेक्षा जास्त लोकसंख्या असणा-या मोठ्या ग्रामपंचायतींना लागू करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

ग्रामविकास विभाग

५५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—इंदिरा आवास व रमाई योजनाबाबत. सर्वश्री. भास्कर जाधव (गुहागर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ६२१३.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** इंदिरा आवास योजने संदर्भात केंद्र शासनाची मार्गदर्शक तत्त्वे व घरकुलाचा लाभ देण्यासंदर्भात असलेल्या धोरणानुसार लाभार्थ्यांना घरकुलाचा लाभ देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—इंदिरा आवास योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून, योजनेची अंमलबजावणी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार करण्यात येते. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार उपलब्ध निधीच्या ४० टक्के निधी बिगर अनुसूचित जाती/जमातीसाठी राखून ठेवण्यात येतो. अनुसूचित जाती/जमातीसाठी ६० टक्के पर्यंत निधी आरक्षित ठेवला जातो. अपंगांसाठी ३ टक्के आरक्षण ठेवण्यात येते. हे आरक्षण समस्तर असे असते. सन २००७-०८ पासून अल्पसंख्यांकांसाठी १५ टक्के पर्यंत आरक्षण ठेवण्यात येत आहे. दरवर्षी घरकुलांचे उद्दिष्ट केंद्र शासनाद्वारे निश्चित करण्यात येते व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार संवर्गनिहाय व जिल्हानिहाय उद्दिष्ट राज्य स्तरावरुन वाटप केले जाते. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार लाभार्थ्यांना घरकुलाचा लाभ देण्यात येतो. केंद्र शासनाने जून, २०१३ मध्ये सुधारित मार्गदर्शक तत्त्वे प्रसिद्ध केली असून ती rural.nic.in व iay.nic.in वर उपलब्ध आहेत. (एक प्रत सोबत जोडली आहे.)

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महिला व बाल विकास विभाग

५५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री डॉ. दिपक सावंत यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया दारीद्र्य रेषेखालील कुटुंबासाठी सुरु केलेली सावित्रीबाई कल्याण योजना. सर्वश्री. श्री. बाबुराव पाचणे (शिरूर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ६२७८.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :-** सावित्रीबाई फुले कन्या कल्याण योजनेतील दारिद्र्य रेषेची (बी.पी.एल.) अट रद्द करुन उत्पन्नाचे दाखल्याचे आधारे योजनेचा लाभ देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मंत्री मंडळाच्या दिनांक १८ जूलै २०१७ च्या निर्णयानुसार सार्वजनिक आरोग्य विभागाची सावित्रीबाई फुले योजना बंद करून शासनाच्या महिला व बाल कल्याण विभागाने माझी कन्या भाग्यश्री हि सुधारीत नविन योजना दिनांक १ ऑगस्ट २०१७ पासून राज्यात लागू केली असून लाभार्थ्यांसाठी दारिद्र्य रेषेची अट रद्द केली आहे. कौटूंबिक वार्षिक उत्पन्न रु. ७.५० लाख पर्यंत असणारे समाजातील सर्व घटक या योजनेसाठी पात्र आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

५५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—धुळे जिल्हा रुग्णालयातील विविध मागण्यांसाठी महाराष्ट्र राज्य चतुर्थश्रेणी सरकारी कर्मचारी संघटनेने जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर केलेली निदर्शने. सर्वश्री. श्री. अमिन पटेल (मुंबादेवी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ५३२९.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :-** वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयांतर्गत कार्यरत बदली कर्मचा-यांना सेवेत नियमित करण्याबाबतचा प्रस्ताव विचाराधिन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—दिनांक १६ जून २०१५ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालयांतील चतुर्थ श्रेणी ७७४ बदली कर्मचा-यांना शासन सेवेत नियमित करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुषंगाने सदर बदली कर्मचा-यांच्या पात्रता तपासून ६२६ बदली कर्मचा-यांच्या सेवा शासन आदेश क्र. न्यायाप्र०११५/प्र.क्र.३८/१५/वै-४, दिनांक ७ डिसेंबर २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—त्र्यंबकेश्वर (जि. नाशिक) येथे स्वतंत्र पंचायत समितीसाठी कार्यालय व समितीच्या कामकाजासाठी स्वतंत्र इमारतीसाठी जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत. सर्वश्री निर्मला गावित (इगतपूरी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ५५२२.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** जिल्हाधिकारी नाशिक यांच्याकडून सदरहू जागा उपलब्ध झाल्यानंतर त्या ठिकाणी नवीन इमारत बांधकामाचा प्रस्ताव अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, यांच्याकडून शासन मान्यतेसाठी सादर करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—जिल्हाधिकारी यांचेकडे जागा उपलब्ध करुन देण्याबाबत पाठपुरावा करण्यात येत असून जागा उपलब्ध झाल्यानंतर त्याठिकाणी पंचायत समिती त्र्यंबकेश्वर (जि. नाशिक) प्रशासकीय इमारत बांधण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल. सदर कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर अंतिम अहवाल यथावकाश सादर करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

महसूल व वन विभाग

५६० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—कळमनुरी (जि. हिंगोली) तालुक्यातील भोटगाव शिवारातून जाणा-या उर्ध्व पैनगंगा प्रकल्पाच्या उजव्या कालव्यात जमिनी गेलेल्या शेतक-यांना अद्यापपर्यंत मोबदला न मिळाल्याबाबत. सर्वश्री संतोष टारफे (कळमनुरी) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ५६४४.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :-** (३) व (४) प्रकरणात नवीन भूसंपादन कायद्यान्वये भूसंपादनाची प्रक्रिया सुरू असून कलम ११ (१) ची अधिसूचना **राजपत्रात** प्रसिद्ध करणेसाठी व्यवस्थापक, शासकीय मुद्रणालय, औरंगाबाद येथे पाठविण्याबाबतची कार्यवाही सुरू आहे. कार्यवाही पूर्ण होताच शेतक-यांना मोबदला वाटप करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मौजे भाटेगाव येथील जमीन पैनगंगा प्रकल्पात संपादित होणा-या जमीनीबाबत उप विभागीय अधिकारी (भूसंपादन) कळमनुरी यांनी खाजगी वाटाघाटीने जमीन संपादन संस्थेने सहमती दिल्यावरुन भुसंपादन करण्याचे निश्चित केले आहे. व तातडीने भुसंपादन पूर्ण करून मावेजा भुधारकांना लवकरात लवकर वाटप करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.–

नियोजन विभाग

५६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—डोंगराळ, सावरगांव (ता. मानोरा वाशिम) येथील रोजगार हमी योजनेअंतर्गत मंजूर झालेला रस्ता अद्यापपर्यंतही तयार करण्यात आला नसल्याबाबत. श्री. राजेंद्र पाटणी (कारंजा) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १२७०९.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** प्रस्तावास मान्यता प्राप्त होताच रस्त्याचे काम पूर्ण करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—१. डोंगराळ सावरगाव येथील रोहयो अंतर्गत मंजूर झालेल्या रस्त्याची एकूण लांबी ४.५० किमी पैकी सुरवातीची रस्ता लांबी १.५० किमी चे काम हे पूर्ण झालेले आहे. उर्वरीत ३.०० किमी चा रस्ता वनजमीनीच्या मान्यते अभावी काम पूर्ण होऊ शकले नाही.

२. सदर रस्त्याचे काम पूर्ण करण्यास्तव प्रस्ताव कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग जि. प. वाशिम यांचे ऑनलाईन प्रस्ताव क्र. एफ.पी./एम.एच/रस्ता/१२१५८, दिनांक २९ एप्रिल २०१५ अन्वये प्रधान मुख्य संरक्षक नागपूर यांचे मंजूरीस्तव सादर करण्यात आला आहे. प्रस्तावास मान्यता प्राप्त होताच रस्त्याचे काम पूर्ण करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

५६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—विमुक्त भटक्या जातींना अनुसूचित जाती जमातीच्या सवलती मिळण्याबाबत. श्री. समीर कुणावर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १२७७३.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :-** या आयोगावर नवीन अध्यक्षांची नियुक्ती करण्याची कार्यवाही चालू आहे. आयोगाचा अहवाल अद्याप अप्राप्त आहे. सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर यथोचित निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यातील मुळ विमुक्त जाती व भटक्या जमातीचा समावेश अनुसूचित जाती / जमाती मध्ये करण्यासाठी शासनाने सन २००४ मध्ये अभ्यास समिती गठीत केली आहे. या समितीवर नवीन अध्यक्षांची नियुक्ती करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. अध्यक्षाची नियुक्ती झाल्यानंतर व या अभ्यास समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यावर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. मंत्री राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आजरा (जि. कोल्हापूर) तालुक्यातील योजनांच्या लाभार्थ्यांची चौकशी थांबविल्याबाबत. श्री. प्रकाश आबिटकर (राधानगरी), वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १२८७९.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :-** लाभार्थ्यांना देण्यात येणा-या अनुदानाच्या रकमेत वाढ करण्याची बाब शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—विशेष सहाय्य कार्यक्रमामधील संजय गांधी निराधार अनुदान योजना, श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्तीवेतन योजना, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय अपंग निवृत्तीवेतन योजना व इंदिरा गांधी राष्ट्रीय विधवा निवृत्तीवेतन योजना या योजना अंतर्गतच्या अनुदानामध्ये वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेकरिता सादर करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नियोजन (रोहयो) विभाग

५६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—हिंगोली जिल्ह्यात महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत पांदन रस्त्यांच्या कामांना मंजूरीबाबत. श्री. तानाजी मुटकुले (हिंगोली) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक १२९५५.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** हिंगोली जिल्ह्यात ग्रामपंचायत स्तरावर एकूण ३६३७ कामे शेल्फवर ठेवण्यात आलेली आहेत. त्यानुसार मजुरांमार्फत कामाची मागणी प्राप्त होताच उपलब्ध असलेल्या कामापैकी संबंधीत मजूरांना काम उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—हिंगोली जिल्ह्यात ग्रामपंचायत स्तरावर शेल्फवर ठेवण्यात आलेल्या कामांसाठी ग्रामपंचायत स्तरावर १८१४५ मजूरांमार्फत कामाची मागणी प्राप्त झाली. त्यानुसार सदर मजूरांना त्यांच्या मागणीनुसार ग्रामपंचायतीमार्फत कामे उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लोहारा (ता. जि. हिंगोली) येथील साठवण तलावाबाबत. श्री. तानाजी मुटकुले (हिंगोली) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक १२९५८.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :-** सदर जमिनीच्या संयुक्त मोजणीचा प्रस्ताव सादर केला असून संयुक्त मोजणी झाल्यानंतर मावेजा वाटप करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर प्रकरणी मोजणीनुसार ०.८५ हेक्टर जमीन संपादीत करुन भूसंपादन संस्था तथा कार्यकारी अभियंता, ल. सिं. जि. प. हिंगोली यांच्याकडून प्राप्त निधी रुपये ११,४७,५०० संबंधित भूधारकांना दिनांक २० एप्रिल २०१७ रोजी वाटप करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

५६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**कोकणातील ४८ लघु सिंचन प्रकल्प राज्य शासनाने रद्द केल्याबाबत सर्वश्री वैभव नाईक (कुडाळ) व भरतशेठ गोगावले (महाड) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमाक ७९८२.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** सदर समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर हा अहवाल महामंडळाच्या संचालकांच्या बैठकीमध्ये ठेवून त्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्याचे नियोजन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळाने कोकणातील १९ योजनांना पाणी उपलब्धता प्रमाणपत्र प्राप्त न झाल्याने त्यांची प्रशासकीय मान्यता रद्द केलेली आहे. त्रिसदस्यीय समितीचा दिनांक २८ जुलै २०१५ रोजी महामंडळास प्राप्त झालेला अहवालावर दिनांक २४ सप्टेंबर २०१५ रोजी संपन्न झालेल्या संचालक मंडळाच्या ४९ व्या बैठकीत कोकणातील २९ योजना रद्द करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. अशा प्रकारे कोकणातील एकूण ४८ योजना रद्द करण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

जलसंपदा विभाग

५६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पाली भूतवली (ता. कर्जत, जि. रायगड) धरणाचे बांधकाम गेली १० वर्षे पासून अपूर्णवस्थेत असल्याबाबत. सर्वश्री सुरेश लाड (कर्जत) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८०२८.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** कालव्यासाठी भू-संपादनाची कार्यवाही प्रगतीत आहे. भूसंपादनानंतर कालव्याची उर्वरित कामे पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**धरणाचे व सांडव्याचे अनुक्रमे ९० टक्के व ६५ टक्के काम पूर्ण असून १३.०७ ज.ल.घ.मी. एकूण पाणीसाठ्या पैकी ७.५७६ द.ल.घ.मी. पाणीसाठा झाला आहे. नवीन भू-संपादन कायद्यानुसार पाली भुतावली कालव्यासाठी भूसंपादन प्रस्ताव व संयुक्त मोजणी करणेबाबतची कार्यवाही क्षेत्रियस्तरावर प्रगतीत आहे. तसेच पारंपारिक कालावा वितरण प्रणाली ऐवजी नलिकेद्वारे सिंचन वितरण धोरण निश्चित केलेले असल्याने उघड्या कालव्या ऐवजी नलिकेद्वारे सिंचन करणे बाबतची शक्यता पडताळण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नियोजन विभाग

५६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**अकोला जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेच्या जिल्हास्तरीय दक्षता पथकाबाबत. सर्वश्री गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८२०८.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** उप विभागीय अधिकारी अकोट यांचा चौकशी अहवाल प्राप्त होताच पुढील कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—उप विभागीय अधिकारी, अकोट यांचा चौकशी अहवाल दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ रोजी प्राप्त झाला असून त्यासोबतच्या उप विभागीय अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोट यांच्या तांत्रिक तपासणी अहवालात प्रत्यक्षात एकूण लांबीपेक्षा तीन चतुर्थांश लांबी मुरुमाळ भागातून जात असल्याचे लोक सहभागाने केलेल्या खोदकामातून मुरुम प्राप्त झाल्याची नोंद करण्यात आलेल्या मस्टर व त्याकरिता वाहतुकीचे देयक हे खरे वाटत नाही तसेच खडीकरण करिता आणलेली खडी ही विहित आकारमान पेक्षा जास्त आहे व कामावर करण्यात आलेली दबाई ही मानकाप्रमाणे आढळलेली नाही. प्रत्यक्षात रस्त्याची रुंदी ही कमी आढळलेली आहे. साहित्याचे वाहतुकीचे देयक हे मंजूर दरापेक्षा वेगळे व मोजमाप पुस्तकात नोंद केल्याप्रमाणे नाही. व्हाऊचर जुळत नाही. प्रिटेंड वाहतुकीचे बीलाचे क्रमांक हे मागे पुढे आहे. प्रत्यक्ष कामावर ८१९.३ मी. खडीकरण असताना १२०० मी. लांबीचे खडीकरण झाल्याची नोंद मोजमाप पुस्तकात आहे. शेत रस्त्याची मोका पाहणीनुसार सद्यस्थितीत काम अपूर्ण असल्याचे त्यांच्या अहवालात नमूद केले आहे. सदर तांत्रिक तपासणी अहवालानुसार अतिरिक्त दाखवलेली रु. ४,६९,७४७ इतकी रक्कम खालील आठ अधिकारी/कर्मचारी/कंत्राटी कर्मचारी यांचेकडून समप्रमाणात वसूल करणे तसेच उप विभागीय अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग, अकोट यांचे अहवालानुसार मंजूर अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम केले नाही ते अपूर्ण काम पूर्ण करणेबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, अकोला यांना जिल्हाधिकारी, अकोला यांनी निर्देश दिले आहेत.

(१) श्री. बचुटे, गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती अकोला.

(२) श्री. रणबावरे, शाखा अभियंता.

(३) श्री. कहार, सहायक लेखाधिकारी.

(४) श्री. संदिप गवई, ग्रामसेवक.

(५) श्री. बागडे, पॅनल तांत्रिक अधिकारी, कंत्राटी.

(६) श्री. जानोतकर, सहायक कार्यक्रम अधिकारी.

(७) श्री. गवई, ग्रामरोजगार सेवक.

(८) सौ. खेडकर, तत्कालीन सरपंच.

श्री. रणबावरे, शाखा अभियंता, श्री. कहार, सहायक लेखाधिकारी, श्री. संदिप गवई, ग्रामसेवक यांना सेवेतून निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच श्री. दिनेश बागडे, पॅनल तांत्रिक अधिकारी (कंत्राटी) यांना सेवेतून बडतर्फ करण्यात आले आहे. तसेच संबंधितांविरुद्ध FIR क्रमांक १११/१६, दिनांक १८ एप्रिल २०१६ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. तसेच श्री. विभुते, तत्कालीन कनिष्ठ अभियंता, दक्षता पथक जिल्हाधिकारी कार्यालय, अकोला यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

गृह (परिवहन) विभाग

५६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाकडील यंत्रणेवर ताण पडत असल्याबाबत श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८२४०.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** पुणे शहर व परिसरात नवीन कार्यालये सुरू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यामध्ये भविष्यकाळात नवीन प्रादेशिक उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय निर्माण करण्याकरिता निकषांची तपासणी करून अहवाल सादर करण्यासाठी परिवहन आयुक्त यांच्या स्तरावर दिनांक ११ फेब्रुवारी २०१६ च्या आदेशान्वये अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

जलसंपदा विभाग

५७० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—शहापूर तालुक्यातील (जि. ठाणे) नामपाडा (कुतरकुंड) धरणाच्या कामाच्या प्रगतीबाबत श्री. पांडुरंग बरोरा (शहापूर) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८४३३.

(३) **आश्वासन.—श्री. गिरीष महाजन :** पर्यायी वन जमीन हस्तांतरण पूर्ण झाल्यावर वन जमिनीचा अंतिम मान्यतेचा प्रस्ताव मान्यतेसाठी केंद्र शासनाकडे सादर करण्यात येईल. सदरहू मान्यतेनंतर प्रकल्पाचे काम सुरू करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—योजनेसाठी वनवासी हक्क कायदा, २००६ नुसार प्रमाणपत्र जिल्हाधिकारी, ठाणे यांचेकडून प्राप्त झाले असून दिनांक १७ एप्रिल २०१८ रोजी वन विभागास सादर करण्यात आले आहे. तसेच सदर प्रस्तावावर इतर उपस्थित शे-यांची पूर्तता करून शेरे पूर्तता अहवाल दिनांक १३ जून २०१८ रोजी पत्र क्र. पाप्रबांवि/आ-५/१०५१ अन्वये उप वनसंरक्षक, शहापूर तसेच वन विभाग शहापूर यांना सादर करण्यात आला आहे. त्यांचेकडे पाठपुरावा करून तो प्रस्ताव मुख्य वनसंरक्षक ठाणे यांचेमार्फत दिनांक २१ जुलै २०१८ रोजी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना सादर करण्यात आलेला आहे. तसेच सन २०१८-२०१९ च्या दरानुसार वनजमिनीच्या वळते करण्याच्या कामासाठी आवश्यक खर्चाची रु. ७७.८८ लक्ष एवढी रक्कम भरणा करणेबाबत उप वनसंरक्षक, शहापूर तसेच वन विभाग, शहापूर यांनी कळविल्याप्रमाणे सदर रक्कम वनविभागास दिनांक २० नोव्हेंबर २०१८ रोजी अदा करण्यात आली असून त्यासाठीची वनविभागास द्यावयाची संपूर्ण रक्कम रु. ६.११ कोटी वन विभागास अदा करण्यात आली आहे. सदर वन प्रस्ताव केंद्रस्थ अधिकारी, नागपूर यांचेकडून सचिव (वने), मंत्रालय, मुंबई व तेथून अंतिम मान्यतेसाठी रिजनल कार्यालय, वन व पर्यावरण मंत्रालय, भारत सरकार, नागपूर यांचेकडे सादर होणार आहे. त्यासाठी पाठपुरावा सुरू आहे. योजनेचा प्रथम सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रस्ताव (अंदाजपत्रक रक्कम रु. ३९.४३ कोटी) राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती-२, पुणे यांच्याकडे छाननीसाठी सादर करण्यात आलेला असून त्यावरील दिनांक ४ जानेवारी २०१९ अन्वये उपस्थित शे-यांची शेरे पूर्तता कार्यवाही प्रगतीत आहे. वन विभागाकडून वन जमीन हस्तांतरणास अंतिम मान्यतेनंतर प्रकल्पाचे काम सुरू करणे शक्य होईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

महिला व बालविकास विभाग

५७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्याच्या एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेच्या अंगणवाडी सेविकांच्या मानधनात वाढ करण्याबाबत. सर्वश्री श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) व इतर वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८४७७.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** वाढीव मानधन दिनांक १ एप्रिल २०१४ पासून लागू करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

५७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्रीमती पंकजा मुंडे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मौजे पेठ खामगांव (ता. खामगाव, जि. बुलढाणा) अंतर्गत आलेले नगरपरिषद हद्दीबाहेरील हंसराज नगरचा भाग जयपूर लांडे ग्रामपंचायतीमध्ये समाविष्ट करणेबाबत. श्री. आकाश फुंडकर (खामगांव) वि.स.स. यांचा अतारांकित प्रश्न क्रमांक ८४९४.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर नगरपरिषद, खामगाव पासूनचे अंतर लक्षात घेऊन सदरचा भाग नगरपरिषद, खामगाव मध्ये समाविष्ट करावयाचा की, स्वतंत्र महसुली गाव घोषित करायचे याबाबत निर्णय घेण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—हंसराज नगर सह संजीवनी कॉलनी, संत तुकाराम कॉलनी, गोपाळकृष्ण कॉलनी इ. भागासाठी खामगाव ग्रामीण या नावाने महसुली गांव स्थापन करणेबाबत निर्णय घेण्यात आला असून, खामगाव ग्रामीण या महसुली गावाच्या स्थापनेबाबतची अंतिम अधिसूचना दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१५ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

५७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मा. मंत्री, श्री. दिलीप वळसे-पाटील, वि.स.स. यांनी पीक विमा योजनेच्या नोंदणीसंबंधी उपस्थित केलेला माहितीचा मुद्दा.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** असे असले तरी माननीय विरोधी पक्ष नेते यांच्या विनंतीनुसार माननीय केंद्रीय वित्त मंत्री यांनी विमा कंपन्यासोबत बैठक आयोजित करणेबाबत व कोणत्याही परिस्थितीत पीक विम्यासाठी मुदतवाढ देण्याचा आग्रह केंद्र शासनाला राज्य शासनाकडून करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राष्ट्रीय कृषि विमा योजना-खरीप हंगाम २०१५ करिता शेतक-यांच्या सहभागासाठी केंद्र शासनाच्या मान्यतेने दिनांक १५ सप्टेंबर २०१५ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आलेली होती.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि.स.स. यांनी एलबीटी थकबाकीच्या वसुलीची मुदत वाढविण्यासंबंधी उपस्थित केलेला मुद्दा.

(३) **आश्वासन.—श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** याबाबतीत सकारात्मक दृष्टीकोन ठेवता येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अभय योजना, २०१५ साठी दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत मुदत वाढ देऊन ही योजना आता बंद करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

५७५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री, श्री. दिवाकर रावते यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—महाराष्ट्र विधानसभा नियम ४७ नुसार मा. मंत्री (परिवहन) यांचे निवदेन. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळातील कर्मचा-यांच्या बदल्यांबाबतचे धोरण.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** वर नमूद केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वाप्रमाणे महामंडळामध्ये कार्यरत असलेल्या कर्मचा-यांच्या माहितीचे संकलन करण्यात येत असून, पडताळणीअंती वर नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीप्रमाणे विनंतीवरून बदल्यांबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळातील कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे विनियमन सन २०१४ मध्ये कर्मचारी वर्ग खाते परिपत्रक दिनांक ३ मे २०१४ अन्वये तयार करण्यात आलेले आहे.

मा. परिवहन मंत्री तथा अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी जाहीरे केलेल्या धोरणाप्रमाणे बदल करण्यात आला असून, त्यानुसार कर्मचारीवर्ग खाते परिपत्रक दिनांक ४ डिसेंबर २०१५ अन्वये सुधारित सूचना प्रसारित करण्यात आल्या असून, त्यानुसार माहे ४ डिसेंबर २०१५ पासून अंमलबजावणी करण्यात आली आहे. (सोबत प्रत जोडली आहे).

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

५७६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या गंभीर आर्थिक परिस्थितीबाबत. सर्वश्री ॲड. लक्ष्मण पवार व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** या विषयावर अधिवेशन संपल्यानंतर संबंधित आमदारांसोबत बैठक घेऊन किती व कशी मदत करता येईल, याचा विचार करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५७७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या गंभीर आर्थिक परिस्थितीबाबत. सर्वश्री ॲड. लक्ष्मण पवार व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** राज्यातील ज्या बँका अडचणीत येऊ शकतात, त्यांना मदत करण्यासंबंधीच्या विषयावर विचार करण्याकरिता संबंधित आमदारांसमवेत वेगळी बैठक घेतली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

५७८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या गंभीर आर्थिक परिस्थितीबाबत. सर्वश्री ॲड. लक्ष्मण पवार व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** सन्माननीय सदस्य श्री. जयंत पाटील यांनी सांगितलेल्या माहितीची खातरजमा मी मधल्या काळात करून घेणार आहे. त्यानंतर चौकशी केली जाईल. विषय गंभीर असेल तर रिझर्व्ह बँकेकडे संचालक मंडळ बरखास्त करून प्रशासक नेमण्याबाबत परवानगी मागितली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—खरीप हंगाम २०१४ मध्ये बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेस ज्या शेतक-यांनी पीक विमा भरणा केला होता, अशा शेतक-यांना भारतीय कृषि विमा कंपनीकडून दिनांक ११ जून २०१५ रोजी रु. २५१ कोटी पीक विम्याची रक्कम RTGS द्वारे प्राप्त झाली. बँकेने दिनांक २६ जून २०१५ रोजी बँकेच्या सर्व शाखांना पीक विमा रकमांचा तपशील कळविला. या तपशीलाप्रमाणे जिल्ह्यातील ४,८९,३५२ लाभार्थ्यांची यादी तयार करण्यास बँकेस साधारणतः एक महिन्याचा कालावधी लागला व बँकेने दिनांक ११ जुलै २०१५ पासून रकमेचे वितरण सुरू केले. विमा कंपनीकडून प्राप्त झालेली रक्कम वितरणाचा संभाव्य कालावधी विचारात घेऊन बँकेने सदरची रक्कम शेड्युल्ड व्यापारी बँकेमध्ये गुंतविली. सदरची गुंतवणूक बिगर वैधानिक तरलतेची असून नाबार्ड चे दिनांक २७ जून २००८ रोजीच्या परिपत्रकीय सूचनेप्रमाणे आहे.

तथापि, मा. श्री. अमरसिंह पंडीत, वि.प.स. यांनी केलेली तक्रार लक्षात घेता, सदर तक्रारीत नमूद मुद्याबाबत चाचणी लेखापरिक्षण करण्यासाठी प्रथमतः दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी श्री. बी. बी. परतुडकर, विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (लेखापरिक्षण) औरंगाबाद यांची व तद्नंतर त्यांची बदली झाल्यामुळे श्री. सुनिल चौधरी, विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (लेखापरिक्षण) औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद यांची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

५७९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारमुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे. सर्वश्री कालिदास कोळंबकर व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** भूसंपादन झाल्याअंती सदर पर्जन्य जल उदंचन केंद्राचे बांधकाम करण्यासाठी अग्रक्रमाने निविदा मागविण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**माहूल, चेंबूर येथे उदंचन केंद्र बांधण्यासाठी सदर ठिकाणी असलेली खारफुटीची झाडे तोडण्यासाठी उच्च न्यायालयाची परवानगी घेणे आवश्यक असल्याचे MOEF ने दिनांक १ ऑक्टोबर २०१४ रोजी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस कळविले आहे. त्याचप्रमाणे मा. उच्च न्यायालयाच्या परवानगीसाठी महानगरपालिकेमार्फत मा. न्यायालयास दिनांक ३ डिसेंबर २०१४ रोजी विनंती करण्यात आलेली आहे. तसेच प्रस्तावित उदंचन केंद्राच्या जागेवरील बाधित खारफुटीचे पुनर्ररोपण करण्यासाठीची परवानगी मिळण्यासाठी दिनांक १७ जुलै २०१५ रोजी अर्ज करण्यात आला आहे. प्रस्तावित पर्जन्य जल उदंचन केंद्राची जागा ही मिठागरे आयुक्त यांच्या मालकीची असून सदर जागा भाडेपट्टा करारावर प्राप्त व्हावी यासाठी त्यांच्याकडे दिनांक २४ जून २०१५ रोजी महानगरपालिकेमार्फत विनंती करण्यात आलेली असून महानगरपालिकेमार्फत त्याचा सातत्याने पाठपुरावा करण्यात येत आहे. प्रस्तावित जागेचे हस्तांतरण, मा. उच्च न्यायलयाची परवानगी तसेच MOEF चे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त होताच उदंचन केंद्र बांधण्याच्या कामासाठी महानगरपालिकेमार्फत निविदा मागविण्यात येतील.

मोगरा, अंधेरी (प.) येथे ज्या ठिकाणी उदंचन केंद्र प्रस्तावित करण्यात आलेले आहे त्या जागेबाबत दोन मालकांमध्ये वाद असून सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ठ आहे. महानगरपालिकेमार्फत मा. उच्च न्यायालयात रिट याचिका क्र. १९७५/२०११ मध्ये इंटरव्हेन करण्यासाठी चेंबर समन्स द्वारे विनंती केली आहे.

मा. उच्च न्यायालयाची परवानगी प्राप्त होताच सदर जागेचे भूसंपादन व MOEF चे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यासाठी महानगरपालिकेमार्फत कार्यवाही करण्यात येईल. सदर परवानग्या प्राप्त होताच उदंचन केंद्र बांधण्याच्या कामासाठी महानगरपालिकेमार्फत निविदा मागविण्यात येतील.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

नगरविकास विभाग

५८० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे.

(३) **आश्वासन.—** सदर चौकशी समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपुर्ती बाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होता. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत :—

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,००० दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरीता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्न स्तरावर १ वर्षाकरीता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात यावी.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरू असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :—

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषापत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षांकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.—**मान्य.

नगरविकास विभाग

५८१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, पुढील वर्षी असे होणार नाही याची दक्षता घेतली जाईल. यासंदर्भात तक्रार प्राप्त झाली तर आयुक्तांनी उप आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली एक उपसमिती गठित केलेली आहे. त्या समितीचा अहवाल आल्यानंतर लवकरात लवकर पुढील कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्वीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.——**नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होता. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत :—

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,००० दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरिता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्न स्तरावर १ वर्षाकरिता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात यावी.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरू असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :—

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषापत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षांकरिता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५८२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून, २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** या समितीमध्ये काही सकृतदर्शनी लक्षात आले तर एसआयटीमार्फत चौकशी करता येईल.

(४) **आश्वासनपूर्वीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होतो. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत :—

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,००० दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरीता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्न स्तरावर १ वर्षाकरीता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात यावी.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरू असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :—

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषापत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षांकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५८३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून, २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे. सर्वश्री कालिदास कोळंबकर व इतर वि.स.स. यांनी उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** या संबंधित प्रश्नाच्या बाबतीतील ब्रिटानिया पंपिंग स्टेशन मार्च, २०१६ पर्यंत पूर्ण करणार आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ब्रिटानिया पर्जन्य जल उदंचन केंद्राच्या कामामध्ये ३० टक्के स्थापत्य कामे व ७० टक्के यांत्रिकी विद्युत कामे असून स्थापत्य कामे सप्टेंबर, २०१५ पर्यंत ५८.१० टक्के पूर्ण झालेली आहेत. तसेच यांत्रिकी व विद्युत कामे १३.६७ टक्के असे एकूण ७१.७७ टक्के कामे पूर्ण झालेली आहेत. यांत्रिकी व विद्युत कामाशी संबंधित बरीच उपकरणे दुसरीकडे इतर उत्पादकांकडे तयार होत असल्याने त्यांचा पुरवठा जानेवारी, २०१६ पर्यंत अपेक्षित असून ब्रिटानिया पर्जन्य जल उदंचन केंद्राचे काम मे, २०१६ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५८४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून, २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अहवालात जर काही निघाले तर, पुढील कारवाई निश्चित केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्वीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**——नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होता. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत :—

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,००० दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरीता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्न स्तरावर १ वर्षाकरीता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात यावी.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरु असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :—

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषापत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा

विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षांकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५८५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईतील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे मुंबई व परिसरात दिनांक १९ जून, २०१५ रोजी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जनजीवन ठप्प होणे.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्यामुळे आयुक्तांच्या देखरेखीखाली ही चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—नालेसफाई प्रकरणी १४ अधिकारी/कर्मचा-यांना दिनांक १९ सप्टेंबर २०१५ रोजी निलंबित करण्यात आले होते. त्यापैकी १ कर्मचारी दिनांक १ सप्टेंबर २०१५ रोजी सेवानिवृत्त झाला होतो. उर्वरित १३ कर्मचा-यांना खालीलप्रमाणे शिक्षा बजाविण्यात आल्या आहेत :—

- २ सेवानिवृत्त कर्मचा-यांवर रुपये २५,००० दंड आकरण्यात यावा.
- २ सेवानिवृत्त दुय्यम अभियंत्यांना पदावनत केल्यानंतर ज्याप्रमाणे मासिक वेतन मिळाले असते त्याप्रमाणे त्यांचे निवृत्तीवेतन निर्धारित करण्यात यावे.
- ३ कर्मचा-यांना पुनर्स्थापित करताना १ वर्षाच्या कालावधीकरीता पदावनत करण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांचे वेतन त्यांच्या पदाच्या वेतनश्रेणीच्या निम्न स्तरावर १ वर्षाकरीता आणण्यात यावे.
- २ कर्मचा-यांची पुढील १ वेतनवाढ कायमस्वरूपी रोखण्यात यावी.
- १ कर्मचा-याच्या पुढील ३ वेतनवाढी कायमस्वरूपी रोखण्यात याव्यात.
- १ कर्मचारी परिविक्षाधीन अभियंता असल्याने त्याचा परिविक्षाधीन कालावधी संपुष्टात आणून त्याला सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात यावे.

श्री. उदय मुरुडकर, प्रमुख अभियंता (निलंबित) यांच्याविरुद्ध मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही सुरु असून त्यांच्या वयाच्या ५५ वर्षापुढील सेवासातत्य नाकारण्यात आले आहे.

३ नालेसफाई कंत्राटदार, १ व्हीटीएस कंत्राटदार व ३ वजनकाटा ठेकेदार यांचेविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्रमांक ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

मोठ्या नाल्याच्या ३२ कंत्राटांची चौकशी :—

८० अधिकारी/कर्मचा-यांवर ९६ दोषापत्रे व उपरोक्त १३ कर्मचारी/अधिका-यांवर पुरवणी दोषारोपत्रे अशी एकूण १०९ दोषारोपत्रे बजाविण्यात आली आहेत.

२४ नालेसफाई कंत्राटदार, २ व्हीटीएस कंत्राटदार व ८ वजनकाटा ठेकेदार यांच्याविरुद्ध आर्थिक गुन्हे शाखा विभागाकडे क्र. ७९/२०१५ अन्वये गुन्हा दाखल केला. सदर कंत्राटदारांवर दोषारोपत्रे बजाविण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

२४ नालेसफाई कंत्राटदारांना ५ ते ७ वर्षांकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात आले आहे. सदर कारवाईच्या अनुषंगाने बजाविण्यात आलेल्या बोलक्या आदेशांविरुद्ध कंत्राटदारांनी केलेल्या अपिलावर पुढील कार्यवाही सुरू आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५८६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—नवी मुंबई शहराच्या निर्मितीसाठी परिसरातील ग्रामस्थांच्या हजारो एकर जमिनी सिडकोने अत्यल्प दराने संपादित करणे. सर्वश्री संदीप नाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** अनेक वर्षांपासून हा प्रश्न रखडलेला असून आता पुढे जाऊन धाडसी निर्णय घेत आणि क्लिॲरिटी आणून तेथील बाऊंड्रीज डिफाइन करून इम्पॅक्ट असेसमेंटचा रिपोर्ट आल्याबरोबर या बाबतीतील काम पुढे सुरू करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

५८७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—नवी मुंबई शहराच्या निर्मितीसाठी परिसरातील ग्रामस्थांच्या हजारो एकर जमिनी सिडकोने अत्यल्प दराने संपादित करणे. सर्वश्री संदीप नाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्यामुळे राज्य सरकारच्या वतीने महानगरपालिकांना निदेश दिले जातील. एका निश्चित वेळेत त्यांनी इम्पॅक्ट असेसमेन्ट पूर्ण करून पाठवावे, अशा प्रकारच्या सूचना करण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५८८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—नवी मुंबई शहराच्या निर्मितीसाठी परिसरातील ग्रामस्थांच्या हजारो एकर जमिनी सिडकोने अत्यल्प दराने संपादित करणे. सर्वश्री संदीप नाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. रणजित पाटील :** सन २०१०-२०११ पूर्वीच्या बांधकामांचा विचार करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वानसाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

५८९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—नवी मुंबई शहराच्या निर्मितीसाठी परिसरातील ग्रामस्थांच्या हजारो एकर जमिनी सिडकोने अत्यल्प दराने संपादित करणे. सर्वश्री संदीप नाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेली बाब तपासून घेण्यात येईल. जर या कालावधीच्या पूर्वीच्या घरावर कारवाई होत असेल तर पुन्हा संबंधितांना सांगण्यात येईल की, माननीय उच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार सन २०१३, सन २०१४ व सन २०१५ मधील घरांवरच कारवाई करण्यात यावी.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वानसाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

गृह विभाग

५९० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पोलिसांनी आरोपींना पकडण्यासाठी पिडीत तरुणीचा चुकीच्या पद्धतीने वापर केल्याबाबत. सर्वश्री भास्कर जाधव व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** याबाबत चौकशी अधिका-यांकडून अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर विशेष पोलीस महानिरीक्षक, औरंगाबाद परिक्षेत्र, औरंगाबाद यांचेकडून कसूरदार अधिकारी/कर्मचा-यांविरुद्ध योग्य ती पुढील कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर प्रकरणामध्ये प्रथमदर्शनी सहाय्यक पोलीस निरीक्षक, पोलीस ठाणे तालुका जालना हे कसूरदार असल्याने त्यांना पोलीस अधीक्षक, जालना यांचे दिनांक १० जुलै, २०१५ च्या आदेशान्वये निलंबित केले तसेच पोलीस निरीक्षक, पोलीस ठाणे, जालना यांनी गुन्ह्याच्या तपासामध्ये हलगर्जीपणा केला या कसूरीबद्दल पोलीस अधीक्षक, जालना यांच्या दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१५ च्या आदेशान्वये बदली करण्यात आली. अपर पोलीस महासंचालक यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली असून, विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५९१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पोलिसांनी आरोपींना पकडण्यासाठी पिडीत तरुणीचा चुकीच्या पद्धतीने वापर केल्याबाबत. सर्वश्री भास्कर जाधव व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या संपूर्ण प्रकरणाची चौकशी ॲडिशनल डीजी लेव्हलवर केली जाईल. सदर माहिती प्राप्त झाल्यानंतर एसपी किंवा किती मोठा अधिकारी दोषी असल्याचे आढळून आल्यास किंवा त्यांनी कर्तव्यात कसूर केल्याची बाब निदर्शनास आल्यास त्यांच्याविरुद्ध कारवाई केली जाईल. तसेच पिडीत मुलाच्या पुनर्वसनाची संपूर्ण जबाबदारी शासनाकडून घेतली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—या संपूर्ण प्रकरणांची चौकशी अपर पोलीस महासंचालक, विशेष कृती महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात आली आहे. त्यांच्या अहवालानुसार तपासी अधिकारी सहायक पोलीस निरीक्षक व पोलीस निरीक्षक यांना पर्यवेक्षीय वरिष्ठ अधिकारी यांच्याकडून योग्य ते मार्गदर्शन करण्यात आले होते. मात्र तपास करताना कनिष्ठ अधिका-यांनी वरिष्ठ अधिका-यांना सदर केसच्या प्रगतीबाबत माहिती दिली नाही. तपासी अधिकारी सहायक पोलीस निरीक्षक व पोलीस निरीक्षक यांनी चूक केल्याचे निष्कर्ष अपर पोलीस महासंचालक (विशेष कृती) यांनी काढला असून, तपासी अधिकारी सहायक पोलीस निरीक्षक व पोलीस निरीक्षक यांच्याविरुद्ध विभागीय चौकशी आदेशीत करण्यात आली आहे.

पीडित तरुणीला या प्रकरणी जिल्हा गुन्हेगारी क्षती सहाय्य व पुनर्वसन मंडळाद्वारे रु. २,००,००० (अक्षरी रुपये दोन लाख फक्त) इतकी रक्कम मंजूर करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग

५९२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—पोलिसांनी आरोपींना पकडण्यासाठी पिडीत तरुणीचा चुकीच्या पद्धतीने वापर केल्याबाबत. सर्वश्री भास्कर जाधव व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** परंतु सर्व सन्माननीय सदस्यांच्या भावना लक्षात घेऊन या प्रकरणी एक महिन्याच्या आत चौकशी केली जाईल व त्यानुसार पुढील कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—या संपूर्ण प्रकरणांची चौकशी अपर पोलीस महासंचालक, विशेष कृती महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात आली असून तपासी अधिकारी सहायक पोलीस निरीक्षक व पोलीस निरीक्षक यांनी चूक केल्याचा निष्कर्ष काढला असल्याने यांच्याविरुद्ध विभागीय चौकशी आदेशीत करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५९३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रातील मुंब्रा परिसरात मूलभूत सोयी सुविधांचा प्रचंड अभाव असणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे प्रस्ताव राज्य सरकारकडे आला असेल तर निश्चित १५ दिवसांच्या आत सरकार त्यावर निर्णय घेईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मौ. मुंब्रा येथील जुना स. नं. १०२/अ, नविन स. नं. १०२/१/अ या जमिनींपैकी सुमारे १७५५९ चौ. मी. क्षेत्राची जमिन प्रभाग समिती कार्यालय व कल्चरल सेंटर याप्रमाणे आरक्षित करण्याचा व या आरक्षणाकरिता १२.० मी. रुंदीचा रस्ता दर्शविण्याचा महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ चे कलम ३७ चा प्रस्ताव आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांनी दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०१४ च्या पत्रान्वये शासनास मंजुरीकरिता सादर केला होता. सदरचा फेरबदल प्रस्ताव शासनाने काही सुधारणेसह व अटीसापेक्ष दिनांक १५ डिसेंबर, २०१६ च्या अधिसूचनेन्वये मंजूर केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

५९४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रातील मुंब्रा परिसरात मूलभूत सोयी सुविधांचा प्रचंड अभाव असणे. सर्वश्री श्री. जितेंद्र आव्हाड व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** एमआयडीसीला सूचना देण्यात येतील व एक महिन्याच्या आत एमआयडीसीने हे पाणी देण्याबाबत निश्चित सांगण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे महानगरपालिकेने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळास स्वतःच्या पाणी पुरवठा योजनेतून टेमघर येथे कल्याण-भिवंडी औद्योगिक विकास क्षेत्रास १२ द. ल. लि. प्रतीदिन पाणीपुरवठा करणे व त्या बदल्यात महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून मुंब्रा व दिवा येथे १२ द. ल. लि. प्रतिदिन बार्टर सिस्टीममध्ये देण्याचे उभयतांमध्ये मान्य झाले आहे.

या अंतर्गत दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी पासून टेमघर येथून पहिल्या टप्प्यात ६ द. ल. लि. प्रतिदिन पाणी पुरवठा ठाणे महानगरपालिकेमार्फ सुरू करण्यात आला असून, एमआयडीसीमार्फत मुंब्रा मुख्य, अतिरीक्त मुंब्रा, दिवा निळजे संयोजनाचे ठिकाणी अनुक्रमे २.२५, ०.७५, ३.०० द. ल. लि. पाणी पुरवठ्यामध्ये अनुक्रमे दिनांक २६ जुलै, २०१५ दिनांक २५ जुलै, २०१५ पासून वाढ करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

५९५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रातील मुंब्रा परिसरात मूलभूत सोयी सुविधांचा प्रचंड अभाव असणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** त्याबाबत माननीय सदस्यांनी मागणी केल्यानुसार राज्यमंत्री स्तरावर याबाबत बैठक घेण्यात येईल. त्यातून मार्ग निघाला नाही तर माझ्या स्तरावर घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—उपरोक्त प्रकरणी मा. राज्यमंत्री (नगरविकास) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५९६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रातील मुंब्रा परिसरात मूलभूत सोयी सुविधांचा प्रचंड अभाव असणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी दोन्ही बाजू निदर्शनास आणून दिलेल्या आहेत. दोस्ती ग्रुपमध्ये ४० हजार स्क्वेअर फूट जागेबाबतही उल्लेख झालेला आहे. आता सदरील माहिती माझ्याकडे नाही. पण जरूर याबाबतची माहिती घेण्यात येईल. अशा प्रकारे वस्तुस्थिती असेल तर त्यानुसार कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मौजे शिळ येथील दोस्ती ग्रुपचे बांधकाम प्रकल्पांतर्गत ठाणे महानगरपालिकेस ३५५६.२१ चौ. मी. क्षेत्राचा सुविधा भूखंड प्राप्त असून त्यावर मुंब्रा प्रभाग समितीकरिता कार्यालय बांधणे प्रस्तावित होते. तथापि सदर सुविधा भूखंड हा मुंब्रा परिसरापासून लांब असल्यामुळे मुंब्रा प्रभाग समिती कार्यालयासाठी मौजे मुंब्रा येथील स. नं. १०२/१/अ या शासकीय भूखंडावर ठाणे महानगरपालिकेने महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम कलम ३७ नुसार विकास आराखड्यात फेरबदल करणेचा प्रस्ताव सर्व कायदेशीर प्रक्रिया पूर्ण करून राज्य शासनाचे मंजुरीकरिता दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी सादर केलेला आहे. सदर फेरबदलास अंतिम मान्यता मिळाल्यानंतर सदर शासकीय जागा संपादित करून त्यावर प्रभाग समिती कार्यालय बांधण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

५९७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रातील मुंब्रा परिसरात मूलभूत सोयी सुविधांचा प्रचंड अभाव असणे. सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी आता उपस्थित केलेले प्रश्न स्कोपमधील नाहीत. तरी देखील त्यांनी अतिशय गंभीर बाबी येथे उपस्थित केल्या असल्यामुळे त्याची माहिती घेतली जाईल व चौकशी केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ठाणे महापालिकेचे एकूण क्षेत्रफळ १२८ चौ. कि. मी. असून शहराची लोकसंख्या सद्यःस्थितीत अंदाजे २२ लक्ष पर्यंत आहे. शहरातील लहान-मोठ्या रस्त्यांची दैनंदिन साफसफाई करणेसाठी महापालिकेच्या स्थायी आस्थापनेवरील २२०० कर्मचारी व ई-टेंडरिंग पद्धतीने निविदा मागवून लघुत्तम निविदाकाराकडून कंत्राटी कर्मचा-यांचे ठेकेदारामार्फत १२०४ कर्मचारी घेण्यात आलेले आहेत. या कंत्राटी कर्मचा-यांचे २१ गट तयार करण्यात आलेले असून यांचेमार्फत संपूर्ण शहराची दैनंदिन साफसफाई करण्यात येते.

सदर कर्मचा-यांची दैनंदिन हजेरी बायोमेट्रीक पद्धतीने घेण्यात येते. या कर्मचा-यांच्या कामांवर मुकादम, स्वच्छता निरिक्षक व उपमुख्य स्वच्छता निरिक्षक यांचेमार्फत पर्यवेक्षण केले जाते. त्यामुळे शहराची दैनंदिन स्वच्छता समाधानकारक आहे. प्रत्यक्ष कामावर जेवढे कर्मचारी हजर असतात, तेवढ्याच हजर कर्मचा-यांचे वेतन ईसीएस किंवा धनादेशाद्वारे कर्मचा-यांच्या बँक खात्यात जमा केले जाते. गैरहजर असणा-या कर्मचा-यांचे वेतन अदा केले जात नाही. तसेच हजर कर्मचा-यांचे भविष्य निर्वाह निधी (पी.एफ), राज्य कामगार विमा (ई.एस.आय.सी.) ची रक्कम संबंधित आस्थापनेकडे भरुन त्याचे चलन सादर केल्यानंतर ती रक्कम अदा करण्यात येते. कंत्राटी कर्मचा-यांची हजेरी बायोमेट्रीक पद्धतीने घेण्यात येत असल्यामुळे या कामात कोणत्याही प्रकारची अनियमितता व गैरव्यवहार झालेला नाही, ही वस्तुस्थिती आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

५९८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. श्रीमती प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या ठिकाणचे टँकर्स वाढविण्यासाठी सूचना देण्यात येतील. हे काम जास्त वेगाने व्हावे, याकरिता सूचना दिल्या जातील. या भागातून उपलब्ध झालेला पैसा याच भागातील विकासाकरिता खर्च झाला पाहिजे असे सरकारतर्फे महानगरपालिकेला निदेश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार कार्यवाही करण्याबाबत आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांना दिनांक ७ एप्रिल, २०१६ च्या पत्रान्वये बाणेर-बालेवाडी परिसराला पाणी-पुरवठ्याच्या जलशुद्धीकरण प्रकल्पाचे काम जास्त वेगाने होण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याबाबत तसेच या परिसरात आवश्यकतेनुसार टँकरचा पुरवठा वाढविण्याबाबत व या भागातून उपलब्ध झालेला पैसा याच भागातील विकासाकरिताच खर्च करण्याची दक्षता घेण्याबाबत निदेश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

५९९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. श्रीमती प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** धरणातील एकूण पाण्यापैकी पिण्याकरिता आरक्षित पाणी वापरल्यामुळे ग्रामीण भागाची जेवढी सिंचन क्षमता कमी होत आहे. तेवढे पैसे महानगरपालिकांकडून घेण्याकरिता हा नोशनल कॉस्टचा कर लावण्यात आलेला आहे. यासंदर्भात सर्वकष विचार करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

६०० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** कारण की ही कॉस्ट देणे थकीत असल्यामुळे राज्य सरकारकडे महानगरपालिकांकडून नोशनल कॉस्टपोटी कोटी रुपयांचे येणे आहे, असे कागदावर दिसते. याबाबत शासन जरूर सकारात्मक विचार करेल. यातून काय मार्ग काढावयाचा, तो विचार निश्चितपणे केला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६०१ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** याच धर्तीवर डिस्ट्रीब्युशन अधिक बळकट करणारी यंत्रणा निर्माण केली तरच पाण्याचे समन्यायी वाटप करणे शक्य होणार आहे. त्यामुळे महानगरपालिकेला तशा प्रकारच्या सूचना दिल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार कार्यवाही करण्याबाबत आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांना दिनांक ७ एप्रिल, २०१६ च्या पत्रान्वये महानगरपालिकेस मिळणारे पाणी व प्रत्यक्षात वाटपास उपलब्ध होणारे पाणी यामधील तफावत दूर करण्यासाठी तसेच समान पाणीपुरवठा होण्याच्या अनुषंगाने वितरण व्यवस्था अधिक बळकट करणारी यंत्रणा निर्माण करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याबाबत निदेश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

६०२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी अतिक्रमणाचा मुद्दा उपस्थित केलेला आहे. यासंदर्भात राज्य शासनामार्फत महानगरपालिका यांना योग्य त्या सूचना दिल्या जातात.

रिझर्व्हेशनच्या जागा मोकळ्या करून त्या अधिग्रहीत केल्या पाहिजेत. त्याकरिता राज्य शासन त्यांना ॲकोमेडेशन रिझर्व्हेशन, टीडीआर असे वेगवेगळे अन्स्ट्रुमेंट उपलब्ध करून दिले जाते. याचा उपयोग करून त्या जागा मोकळ्या करून घेतल्या पाहिजेत असे महानगरपालिकेला सांगितले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार कार्यवाही करण्याबाबत आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांना दिनांक ७ एप्रिल २०१६ च्या पत्रान्वये सार्वजनिक सोयी सुविधांसाठी आरक्षित असलेल्या जागा मोकळ्या करून घेण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याबाबत निदेश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६०३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंदर्भात सचिवांना पाणीपुरवठा योजनेच्या संदर्भात आढावा घेण्यासाठी निर्देश देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर प्रकरणी सचिव (नवि-२) यांनी पाणीपुरवठा योजनेच्या संदर्भात दिनांक ९ जून २०१६ रोजी आढावा बैठक घेतली. सदर बैठकीत झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने पाणी पुरवठ्याबाबत लवकरात-लवकर कार्यवाही करण्याचे पुणे महानगरपालिकेस निदेश दिले.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

नगरविकास विभाग

६०४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, पहिल्या प्रश्नाच्या संदर्भात त्या ठिकाणच्या आयुक्तांना सूचना दिल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार कार्यवाही करण्याबाबत आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांना दिनांक ७ एप्रिल २०१६ च्या पत्रान्वये वडगाव शेरी येथील टँकर भरणा केंद्रावरील गैरप्रकाराची चौकशी करून दोषी लोकांच्या विरोधात कार्यवाही करण्याबाबत निदेश देण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन (मदत व पुर्नवसन) विभाग

६०५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.**—पुणे महानगरपालिकेतील बाणेर-बालेवाडी परिसरात नागरी सुविधांचा असलेला अभाव. प्रा. मेधा कुलकर्णी व श्री. अबु आझमी, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, ही बाब तपासून घेण्यात येईल आणि उचित कार्यवाही केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**भामा आसखेड प्रकल्पाचे लाभक्षेत्रातील गावांमधील जमीनीवर पुनर्वसन राखीव शेरे कमी करणेबाबत मागणी करण्यात येत आहे.

परंतु पुणे जिल्ह्यातील कोणत्याही पाटबंधारे प्रकल्पाचे पुनर्वसनाचे काम पूर्ण झालेले नसल्याने अधिकार अभिलेखाचे इतर अधिकारामध्ये दाखल असलेले पुनर्वसनासाठी राखीव शेरे कमी करता येत नाहीत. असे अपर जिल्हाधिकारी, पुणे यांनी त्यांच्या दिनांक ३ नोव्हेंबर २०१७ च्या पत्रासोबतच्या अहवालाद्वारे शासनास कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनांच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

६०६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**ठाणे जिल्ह्यातील मिरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** उपरोक्त पार्श्वभूमीवर बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील जुन्या/मोडकळीस आलेल्या इमारतींच्या बाबतीत जी कार्यपद्धती अनुसरते तीच कार्यपद्धती सर्व नागरी स्थानिक संस्थांना राबविण्याबाबत सूचना देण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**शासन परिपत्रक क्र.विसआ-२०१५/प्र.क्र.३४९/नवि-२०, दिनांक ५ नोव्हेंबर २०१५ अन्वये सुचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

गृहनिर्माण विभाग

६०७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**ठाणे जिल्ह्यातील मिरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री श्री. प्रताप सरनाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** सर्वाना स्वस्तात घरे देण्याची योजना आणणार का, असा सन्माननीय सदस्यांनी प्रश्न विचारला आहे, मी यासंदर्भात सांगू इच्छितो की, अशा प्रकारची योजना जरुर आणली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र पुरस्कृत "प्रधानमंत्री आवास योजना-सर्वांसाठी घरे" या योजनेची राज्यामध्ये अंमलबजावणी करण्याकरिता राज्य मंत्रिमंडळाने दिनांक १ डिसेंबर, २०१५ च्या बैठकीमध्ये मान्यता दिलेली आहे. त्या अनुषंगाने दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ रोजी शासननिर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. या योजनेंअंतर्गत राज्याने सन २०२२ पर्यंत १९.४० लक्ष घरकुलांचे उद्दिष्ट निश्चित केलेले आहे. या योजनेंतर्गत आतापर्यंत १३.२८ लक्ष घरकुलांना मंजुरी देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनांच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६०८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**ठाणे जिल्ह्यातील मिरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंबंधी सन्माननीय सदस्यांनी काही चांगल्या सूचना केलेल्या आहेत, त्यांचा निश्तिपणे यामध्ये अवलंब केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**केंद्र पुरस्कृत "प्रधानमंत्री आवास योजना-सर्वांसाठी घरे" या योजनेची राज्यामध्ये अंमलबजावणी करण्याकरिता राज्य मंत्रिमंडळाने दिनांक १ डिसेंबर, २०१५ च्या बैठकीमध्ये मान्यता दिलेली आहे. त्या अनुषंगाने दिनांक ९ डिसेंबर, २०१५ रोजी शासननिर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. या योजनेंअंतर्गत राज्याने सन २०२२ पर्यंत १९.४० लक्ष घरकुलांचे उद्दिष्ट निश्चित केलेले आहे. या योजनेंतर्गत आतापर्यंत १३.२८ लक्ष घरकुलांना मान्यता देण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनांच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६०९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मिरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री श्री. प्रताप सरनाईक व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** जो खारपान पट्टा आहे तेथील अनेक ठिकाणी इमारती अतिशय डिल्यापिडेटेड झालेल्या आहेत, यासंदर्भात काय मार्ग काढता येईल, याबद्दल सरकार सकारात्मक विचार करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मिरा-भाईंदर महानगरपालिकेच्या मंजूर विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये संरचनात्मकदृष्ट्या असुरक्षित इमारतीची/मोडकळीस आलेल्या इमारतीच्या पुनर्विकासाबाबतची तरतुद विनियम ३२(७) मध्ये आहे. आयुक्त, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांनी प्रथमतः दिनांक २१ डिसेंबर २०१० च्या पत्रान्वये दिनांक १ जून १९८५ पुर्वीपासून भाडेकरू असणा-या व त्या अगोदराच्या इमारतीच्या पुनर्विकासासाठी प्रत्यक्षात दिनांक १ जून १९८५ पूर्वी वापरलेला चटई क्षेत्र + १.०० चटई क्षेत्र यापेक्षा जास्त अनुज्ञेय नाही, कमाल मर्यादा ३.०० चटई क्षेत्र जे कमीत कमी असेल ते अनुज्ञेय करण्याचा व तद्नंतर पुन्हा दिनांक २० सप्टेंबर २०१२ च्या पत्रान्वये अशा इमारतीच्या पुनर्विकासासाठी दिनांक १ जून १९८५ पूर्वी ऐवजी दिनांक १ जून १९९५ पूर्वीच्या इमारती व जुन्या इमारतीच्या भाडेकरूंच्या अखत्यारीतील चटई क्षेत्र + १.०० चटई क्षेत्र निर्देशांक या प्रमाणे फेरबदल करण्याचा, असे दोन प्रस्ताव महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम ३७(१) ची वैधानिक कार्यवाही पुर्ण करून शासनास मंजूरीकरिता सादर केले होते. शासनाने सदरचे कलम ३७ चे प्रस्ताव दिनांक १७ जुलै २०१५ च्या अधिसूचनेन्वये नामंजूर केले आहेत.

बृहन्मुंबई महानगरपालिका वगळून मुंबई महानगर प्रदेशातील सर्व महानगरपालिका/नगरपरिषदांसाठी सर्व समावेशक व एकात्मिक विकास नियंत्रण नियमावली तयार करण्याकरिता शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीने त्यांचा अहवाल शासनास दिनांक ३० ऑक्टोबर २०१५ रोजी सादर केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

६१० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** यासंदर्भात लवकरात लवकर त्याचा संपूर्ण अभ्यास करून चांगला निर्णय करु. कोळीवाड्याचा विषय असल्यामुळे कायद्याच्या चौकटीमध्ये बसवून सकारात्मक कसा करता येईल, याचा प्रयत्न करु.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**–बृहन्मुंबई महानगरपालिका वगळून मुंबई महानगर प्रदेशातील सर्व महानगरपालिका/नगरपरिषदांसाठी सर्व समावेशक व एकात्मिक विकास नियंत्रण नियमावली तयार करण्याकरिता शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीने त्यांचा अहवाल शासनास दिनांक ३० ऑक्टोबर २०१५ रोजी सादर केला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६११ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** हा डीसीआर मंजूर करीत असताना या दोन्हीही गोष्टी कट ऑफ डे काय असली पाहिजे, याबाबत निर्णय घेऊ. एफएसआय वाढविण्याबाबत निर्णय घेऊ. क्लस्टर डेव्हलपमेंटसाठी अशा प्रकारचे प्रोत्साहन देता येईल काय, याबाबत विचार करु. आपण डीसीआर मंजूर करून त्यावेळी या तीनही गोष्टी त्यामध्ये ॲड्रेस करु.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**–मुंबई महानगर प्रदेशातील बृहन्मुंबई महानगरपालिका, नवी मुंबई महानगरपालिका व पनवेल महानगरपालिकेतील सिडकोचे क्षेत्र वगळून इतर सर्व महानगरपालिकांना एकात्मिक विकास नियंत्रण

नियमावली लागू करण्याचा तत्वतः निर्णय शासनाने घेऊन प्रारूप नियमावलीची सूचना दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१७ रोजी आम जनतेकडून हरकती/सूचना मागविण्याकरिता प्रसिद्ध केली आहे. सदर नियमावलीमध्ये जुन्या व धोकादायक इमारतींचे पुनर्विकास तसेच नागरी समूह विकास योजने (Cluster Development) बाबतची तरतूद प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

६१२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** माननीय गृह मंत्र्यांना मी याबाबत सांगीन. ते तपासून घेतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्रे तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६१३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** पाण्याची व्यवस्था कशी असणार आहे, या सर्व गोष्टींचा इम्पॅक्ट ॲनालिसिस करण्यास उच्च न्यायालयाने सांगितले आहे. ही सर्व कार्यवाही लवकरात लवकर महापालिकांना पूर्ण करण्यास लावू. तसेच उच्च न्यायालयाच्या निर्देशाप्रमाणे लवकरात लवकर नियमित करु.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**–ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रासाठी नागरी समूह योजनेच्या धोरणाबाबत मा. उच्च न्यायालयाच्या जनहित याचिका क्रमांक ६१/२०१४ मध्ये दिनांक २९ जुलै २०१४ रोजीच्या आदेशाच्या अनुषंगाने ठाणे महानगरपालिकेने Impact Assesment Report शासनास सादर केला आहे. सदर Impact Assesment Report मा. उच्च न्यायालयात सादर करून, मा. न्यायालयाच्या संमतीने शासनाने ठाणे शहरासाठी नागरी समूह योजनेची अंतिम अधिसूचना दिनांक ५ जुलै २०१७ रोजी निर्गमित केली आहे.

मुंबई महानगर प्रदेशातील बृहन्मुंबई महानगरपालिका, नवी मुंबई महानगरपालिका व पनवेल महानगरपालिकेतील सिडकोचे क्षेत्र वगळून इतर सर्व महानगरपालिकांना एकात्मिक विकास नियंत्रण नियमावली लागू करण्याचा तत्त्वतः निर्णय शासनाने घेऊन प्रारूप नियमावलीची सूचना दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१७ रोजी आम जनतेकडून हरकती/सूचना मागविण्याकरिता प्रसिद्ध केली आहे. तसेच सदर सुचनेच्या अनुषंगाने प्राप्त होणा-या हरकती/सुचनांवर संबंधितांना सुनावणी देऊन अहवाल शासनास सादर करणेकरिता शासनाने सहसंचालक, नगररचना, कोकण विभाग, नवी मुंबई यांची अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली आहे. नियुक्त अधिकारी यांनी त्यांचा अहवाल दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१७ च्या पत्रान्वये व संचालक, नगररचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी त्यांचा अहवाल दिनांक १३ जुलै २०१८ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केला आहे. सदर अहवालाची छाननी शासन स्तरावर सुरू आहे. सदर नियमावलीमध्ये नागरी समूह योजनेची नियमावली अंतर्भूत करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६१४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, नागपूर अधिवेशनापूर्वी यासंदर्भातील अभ्यास पूर्ण करण्याचा आम्ही प्रयत्न करु. शासनाने निर्णय घेतल्यानंतर शासन महापालिकेला कळवेल. या नंतर महापालिका यासंदर्भात उचित संविधानिक कार्यवाही करेल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—बृहन्मुंबई महानगरपालिका प्रारूप विकास आराखडा-२०३४ व प्रारूप विकास नियंत्रण नियमावली-२०३४ ही कलम २६ *(१)* अन्वये प्रथमतः दिनांक २५ फेबुवारी २०१५ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आली होती. तथापि, सदर प्रसिद्ध केलेल्या प्रारूप विकास योजनेत मोठ्या प्रमाणात मूलभूत चुका झाल्याचे दिसून आल्याने शासन नगरविकास विभागाने शासन निर्णय, दिनांक २३ एप्रिल २०१५ अन्वये महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनिमयाचे कलम १५४ अन्वये सदर विकास आराखडा पुनर्प्रसिद्ध करण्याचे निदेश देण्यात आले. त्यानुसार "बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने दिनांक २५ फेबुवारी २०१५ रोजी शासन राजपत्रामध्ये प्रसिद्ध केलेल्या प्रारूप विकास योजनेमधील चुकांची सखोल शहानिशा करून सगळ्या चुकांची जागेवरील परिस्थितीनुसार, गुणवत्तेनुसार नियोजनाच्या दृष्टीने व कायदेशीर बाबी तपासून त्यानुरूप दुरुस्ती करून महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ मधील प्रकरण तीनच्या तरतुदींचे पालन करून प्रारूप विकास योजना कलम २६ अन्वये महासभेच्या पूर्व मान्यतेने चार महिन्यांचे मुदतीमध्ये नागरिकांच्या सूचना/हरकतीसाठी पुनर्प्रसिद्ध करावी." असे शासनाने निर्देश दिले. सदर कालावधीस शासनाने दिनांक ३१ मे २०१६ पर्यंत मुदतवाढ दिली. त्याअनुषंगाने बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने पुढील कार्यवाही करून प्रारूप विकास आराखडा-२०३४ सह प्रारूप विकास नियंत्रण नियमावली-२०३४ ही कलम २६ अन्वये दिनांक २७ मे २०१६ रोजी प्रसिद्ध केली. त्यानुसार महापालिकेस प्राप्त झालेल्या हरकती/सुचना पत्रांवर नियोजन समितीने सुनावणीची कार्यवाही पूर्ण करून कलम २८ *(३)* अन्वये समितीचा अहवाल बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस सादर केला आहे. विकास योजना कलम, ३० नुसार शासनास सादर करणेसाठी मुदतवाढ मिळणेबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने केलेल्या विनंतीनुसार संचालक, नगररचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक २१ मार्च २०१७ रोजीचे पत्रान्वये दिनांक १९ मे २०१७ पर्यंत मुदतवाढ दिली असून, सदरचे कालावधीत वाढ करणेबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने पुन्हा संचालनालयास विनंती केली आहे. त्यानुसार मुदतवाढ प्रस्तावित आहे. अशा रितीने सुधारीत विकास योजनांसह सुधारीत विकास नियंत्रण नियमावली संबंधी संवैधानिक कार्यवाही महापालिकेचे स्तरावर पूर्ण करून कलम ३० अन्वये विकास योजना शासनास सादर झाली आहे. त्यानुसार आश्वासनाची पूर्तता झाली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

नगरविकास विभाग

६१५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, प्रश्न क्रमांक एकचे उत्तर होय आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंबई महानगर प्रदेशातील बृहन्मुंबई महानगरपालिका, नवी मुंबई महानगरपालिका व पनवेल महानगरपालिकेतील सिडकोचे क्षेत्र वगळून इतर सर्व महानगरपालिकांना एकात्मिक विकास नियंत्रण नियमावली लागू करण्याचा तत्त्वतः निर्णय शासनाने घेऊन प्रारूप नियमावलीची सूचना दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१७ रोजी आम जनतेकडून हरकती/सूचना मागविण्याकरिता प्रसिद्ध केली आहे. तसेच सदर सुचनेच्या अनुषंगाने प्राप्त होणा-या हरकती/सुचनांवर संबंधितांना सुनावणी देऊन अहवाल शासनास सादर करणेकरिता शासनाने सहसंचालक, नगररचना, कोकण विभाग, नवी मुंबई यांची अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली आहे. नियुक्त अधिकारी यांनी त्यांचा अहवाल दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१७ च्या पत्रान्वये व संचालक, नगररचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी त्यांचा अहवाल दिनांक १३ जुलै २०१८ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केला आहे. सदर अहवालाची छाननी शासन स्तरावर सुरू आहे.

सदर नियमावलीमध्ये नागरी पुनर्निमाण समूह विकास योजनेची (Urban renewal Scheme) नियमावली समाविष्ट करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभाग

६१६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—ठाणे जिल्ह्यातील मीरा-भाईंदर महानगरपालिका हद्दीमध्ये अनेक जुन्या व धोकादायक इमारती अथवा चाळींबाबत राज्य शासनाने धोरण निश्चित करणे. सर्वश्री प्रताप सरनाईक व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** मी पुन्हा घोषण करु इच्छितो की, या इमारत दुर्घटनेमध्ये जे मृत्युमुखी पडले, त्यांना शासन निश्चितपणे मदत करेल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग

६१७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** सबब याविषयी ज्या बाबी राष्ट्रीय औषध मूल्या निर्धारण प्राधिकरणमार्फत औषध किंमत नियंत्रण आदेश २०१३ अंतर्गत नियंत्रित केल्या जात नाहीत त्या बाबींचे किंमत नियंत्रण करण्यात यावे याचा अभ्यास करण्यासाठी संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन, संचालक, आरोग्य संचालनालय, आयुक्त, अन्न व औषधी प्रशासन संचालनालय व आयुक्त, वैध मापन शास्त्र यांचा समावेश असलेली एक समिती गठीत करण्यात येईल. औषधी व सर्जिकल बाबींच्या किंमती नियंत्रणासंदर्भात सदर समितीच्या शिफारशी केंद्र शासनास पाठविण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६१८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** त्यामुळे आपण हा मुद्दा लक्षात आणून दिल्यानंतर स्वाभाविकपणे या बोर्डाला राज्य शासनामार्फत आम्ही लिहू. या सर्व अत्यावश्यक बाबी झालेल्या असून त्यांचा औषध या संज्ञेमध्ये समावेश करून व त्यांच्या किंमती नियंत्रित करणे यासंबंधीचा प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे पाठविला जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६१९ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** त्यामुळे माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी केलेल्या सूचनेबाबत अधिक बजेटिंग करून रुग्णांना अधिकच्या सुविधा देण्याचा प्रयत्न आम्ही नक्की करु.

(४) **समितीचा अभिप्राय.——**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

६२० (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामुग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महोदय, पहिला मुद्दा जो रुग्णालयांबाहेर दरपत्रक लावण्याबाबतचा आहे, त्यातील महत्त्वाच्या गोष्टी आहेत त्यांचे दरपत्रक नक्की लावले जाईल. सरसकट सर्वच बाबींचे दरपत्रक लावले तर ते हॉस्पिटल भरून जाईल. पण महत्त्वाच्या ज्या गोष्टी आहेत, ज्या थोड्या अधिक महाग आहेत त्यांचे दरपत्रक लावण्याचा सरकार नक्की विचार करील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—चिकित्सालयीन आस्थापना अधिनियम, २०१४ मध्ये रुग्णांचे हक्क व जबाबदा-यांचे पालन करणे, रुग्णालयातून दिल्या जाणा-या विविध सेवा व शस्त्रक्रियांच्या दरांची पुस्तिका उपलब्ध करून देणे अशा बाबी अनिवार्य करण्यात आल्या आहेत. सदर चिकित्सालयीन आस्थापना अधिनियम, २०१४ च्या प्रारूपास मंत्रिमंडळाची मान्यता प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही प्रगतिपथावर आहे. त्यास मंत्रिमंडळाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर त्याचे कायद्यात रूपांतर करण्याबाबतची पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——विभागीय सचिवांची साक्ष.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग

६२१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामुग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** दुसरा मुद्दा आपण घेतलेला आहे, त्याबाबत ते कोठे होते आणि काय होते, त्याबद्दलची कार्यवाही केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६२२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामुग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** अध्यक्ष महाराज, सन्माननीय सदस्य श्री. दिलीप सोपल साहेबांनी जी विस्तृत माहिती मागितली आहे. ती या सरकारी वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या बाबतीत जो मुद्दा आहे, या विषयातील जी कार्यवाही आहे. ती आम्ही करू.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग

६२३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—खाजगी रुग्णालयात विविध प्रकारच्या वैद्यकीय सामुग्रीसाठी रुग्णांची होत असलेली लूटमार. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग यांनी दिलेले उत्तर त्यातून प्रत्येक रुग्णालयामध्ये अशा प्रकारचे जेनेरिक मेडिसिन देणारे दुकान उपलब्ध होईल अशी व्यवस्था आपण करीत आहोत.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभागाच्या नियंत्रणाखालील रुग्णालयांमध्ये केंद्र शासन पुरस्कृत ''जन औषधी'' योजनेच्या अनुषंगाने जेनेरिक औषधांची दुकाने सुरू करण्यासाठी विहित पद्धतीने ई-निविदानुसार स्वारस्याची अभिव्यक्ती (Invitation for Expression of Interest) प्रसिद्ध करण्याबाबत संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांना कळविण्यात आले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——विभागीय सचिवांची साक्ष.

पर्यावरण विभाग

६२४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लोटे, तालुका खेड, जिल्हा रत्नागिरी येथील एमआयडीसीमधील घातक रासायनिक पाणी व झालेल्या स्फोटाबाबत. श्री. भास्कर जाधव व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रामदास कदम :** या निधीच्या माध्यमातून सीईटीपीची क्षमता वाढवून आताच्या पेक्षा डबल म्हणजे १० दशलक्ष इतकी करण्यासाठी टेंडर काढून वर्क ऑर्डर देण्यात आलेली असून एक महिन्याच्या आत सदर कामास सुरुवात होईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत काम सुरू करण्याकरिता महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६२५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लोटे, तालुका खेड, जिल्हा रत्नागिरी येथील एमआयडीसीमधील घातक रासायनिक पाणी व झालेल्या स्फोटाबाबत. श्री. भास्कर जाधव व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रामदास कदम :** ५ ते ६ दिवसांमध्ये सर्व रिपोर्ट माझ्याकडे येतील. म्हणून त्यामध्ये ज्या-ज्या कंपन्या दोषी आढळून आल्यास त्यांच्यावर निश्चितपणे कारवाई करणार आहोत. त्यांची बँक गॅरंटी जप्त करून घेऊ.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी महाराष्ट्र प्रदूषण मंडळांतर्गत भरारी पथकामार्फत पाहणी करण्यात आली. सदर पाहणीनंतर एका उद्योगास बंद करण्याचे आदेश सहा उद्योगास प्रस्तावित निर्देश, पाच उद्योगांना अंतरिम निर्देश व चौदा उद्योगांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत करण्यात आली आहे. तसेच दोषी उद्योगांकडून रुपये ७७ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी घेतली आहे.

मे. डौ ॲग्रो इं. प्रा. लि., मे. क्रोमॅटिक इंडिया प्रा. लि. व मे. उर्ध्वा केमिकल या तीन उद्योगांची मिळून रुपये १.५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी तसेच सीईटीपी लोटे परशुराम यांची रुपये ५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी जप्त करण्याची कारवाई महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

पर्यावरण विभाग

६२६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लोटे, तालुका खेड, जिल्हा रत्नागिरी येथील एमआयडीसीमधील घातक रासायनिक पाणी व झालेल्या स्फोटाबाबत. श्री. भास्कर जाधव व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रामदास कदम :** लॅबकडून रिपोर्ट आल्यानंतर ज्या कंपन्या अशा आढळतील त्यांच्याविरुद्ध योग्य ती कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी महाराष्ट्र प्रदूषण मंडळांतर्गत भरारी पथकामार्फत पाहणी करण्यात आली. सदर पाहणीनंतर एका उद्योगास बंद करण्याचे आदेश, सहा उद्योगास प्रस्तावित निर्देश, पाच उद्योगांना अंतरिम निर्देश व चौदा उद्योगांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत करण्यात आली आहे. तसेच दोषी उद्योगांकडून रुपये ७७ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी घेतली आहे.

मे. डौ ॲग्रो इं. प्रा. लि., मे. क्रोमॅटिक इंडिया प्रा. लि. व मे. उर्ध्वा केमिकल या तीन उद्योगांची मिळून रुपये १.५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी तसेच सीईटीपी लोटे परशुराम यांची रुपये ५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी जप्त करण्याची कारवाई महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६२७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—लोटे, तालुका खेड, जिल्हा रत्नागिरी येथील एमआयडीसीमधील घातक रासायनिक पाणी व झालेल्या स्फोटाबाबत. श्री. भास्कर जाधव व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. रामदास कदम :** अध्यक्ष महोदय, भविष्यामध्ये खाडीमध्ये पाणी सोडले जाणार नाही, याबाबत शासन व प्रदूषण महामंडळाकडून दक्षता घेतली जाईल. ६५ कंपन्यांची तपासणी करून त्यासंबंधीचे रिपोर्ट लॅबमध्ये पाठविलेले आहेत. त्यात ज्या कंपन्या दोषी आढळतील त्यांच्याविरुद्ध कडक कारवाई केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रस्तुत प्रकरणी महाराष्ट्र प्रदूषण मंडळांतर्गत भरारी पथकामार्फत पाहणी करण्यात आली. सदर पाहणीनंतर एका उद्योगास बंद करण्याचे आदेश, सहा उद्योगास प्रस्तावित निर्देश, पाच उद्योगांना अंतरिम निर्देश व चौदा उद्योगांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत करण्यात आली आहे. तसेच दोषी उद्योगांकडून रुपये ७७ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी घेतली आहे.

मे. डौ ॲग्रो इं. प्रा. लि., मे. क्रोमॅटिक इंडिया प्रा. लि. व मे. उर्ध्वा केमिकल या तीन उद्योगांची मिळून रुपये १.५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी तसेच सीईटीपी लोटे परशुराम यांची रुपये ५ लक्ष इतक्या रकमेची बँक हमी जप्त करण्याची कारवाई महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

६२८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—निराधार व उपेक्षित वृद्धांकरिता निवारा व पालनपोषण करण्यासाठी तसेच वृद्धाश्रमांना वृद्धांच्या सेवेकरिता नेमलेल्या विविध कर्मचा-यांच्या वेतनाकरिता अनुदानाची तरतूद करणे. डॉ. अनिल बोंडे व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** वृद्धाश्रमात दाखल वृद्धांची नियमित तपासणी जिल्हा रुग्णालय, ग्रामीण रुग्णालय व प्राथमिक रुग्णालयामधून करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—प्रत्येक वृद्धाश्रमामध्ये स्थानिक वैद्यकीय अधिकारी यांचेमार्फत वृद्धाश्रमातील वृद्धांची वैद्यकीय तपासणी संस्थेमार्फत केली जाते. वृद्धाश्रमातील दाखल वृद्धांची नियमित तपासणी जिल्हा रुग्णालय, ग्रामीण रुग्णालय व प्राथमिक रुग्णालयामधून करण्याची बाब प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

६२९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—निराधार व उपेक्षित वृद्धांकरिता निवारा व पालनपोषण करण्यासाठी तसेच वृद्धाश्रमांना वृद्धांच्या सेवेकरिता नेमलेल्या विविध कर्मचा-यांच्या वेतनाकरिता अनुदानाची तरतूद करणे. डॉ. अनिल बोंडे व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** सध्या देण्यात येत असलेल्या परिरक्षण अनुदानात रुपये ९०० वरून रुपये १२०० इतकी वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे. तसेच वृद्धाश्रमातील आवश्यक कर्मचा-यांसाठी मानधन देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वृद्धाश्रमातील वृद्धांना भोजन, कपडे, बेडिंग साहित्य, औषधोपचार इत्यादी सोयी पुरविण्यासाठी रुपये ९०० इतकी परिपोषण अनुदान प्रतिवृद्धासाठी दरमहा देण्यात येते. सध्या देण्यात येत असलेल्या परिपोषण अनुदानात रुपये ९०० वरून १२०० इतकी वाढ करण्याचे तसेच वृद्धाश्रमातील आवश्यक कर्मचा-यांसाठी वाढ करण्याच्या प्रस्तावावर वित्त विभागाच्या मान्यतेने पुढील आवश्यक कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

६३० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—निराधार व उपेक्षित वृद्धांकरिता निवारा व पालनपोषण करण्यासाठी तसेच वृद्धाश्रमांना वृद्धांच्या सेवेकरिता नेमलेल्या विविध कर्मचा-यांच्या वेतनाकरिता अनुदानाची तरतूद करणे. डॉ. अनिल बोंडे व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** १,५०० रुपये अनुदान देण्याबाबत आर्थिक बाबी तपासून नक्की निर्णय घेण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वृद्धाश्रमामध्ये परिपोषण अनुदानात वाढ करण्याबाबत वित्त विभागाच्या सहमतीने योग्यती कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

६३१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—निराधार व उपेक्षित वृद्धांकरिता निवारा व पालनपोषण करण्यासाठी तसेच वृद्धाश्रमांना वृद्धांच्या सेवेकरिता नेमलेल्या विविध कर्मचा-यांच्या वेतनाकरिता अनुदानाची तरतूद करणे. डॉ. अनिल बोंडे व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** ५० गॅस सिलेंडरबाबत सन्माननीय सदस्यांनी सबसिडीची मागणी केलेली आहे. याबाबतही नक्कीच विचार करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—याबाबत अन्न व नागरी पुरवठा विभागाचे अभिप्राय प्राप्त झाल्यानंतर उचित कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— विभागीय सचिवांची साक्ष.

६३२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५. मा. राज्यमंत्री श्री. राजकुमार बडोले यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—निराधार व उपेक्षित वृद्धांकरिता निवारा व पालनपोषण करण्यासाठी तसेच वृद्धाश्रमांना वृद्धांच्या सेवेकरिता नेमलेल्या विविध कर्मचा-यांच्या वेतनाकरिता अनुदानाची तरतूद करणे. डॉ. अनिल बोंडे व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** बंद असलेले वृद्धाश्रम सुरू करण्याबाबत नक्की कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—आयुक्त, समाजकल्याण यांचेकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर नियमानुसार कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागाय सचिवांची साक्ष.

महसूल व वन विभाग

६३३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पंढरपूर येथे चंद्रभागा नदीत वाळू उपशाच्या पडलेल्या खड्ड्यामुळे झालेले मृत्यू. श्री. भारत भालके व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** यासंदर्भातील सन्माननीय सदस्यांच्या भावना लक्षात घेता या संपूर्ण घटनेची चौकशी विभागीय आयुक्तांच्या माध्यमातून करण्यात येईल. तसेच या चौकशीचा अहवालही मागवून त्यानुसार शासनाच्या माध्यमातून कारवाई करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सन २०१५ च्या आषाढी वारी कालावधीत पंढरपूर शहरात दिनांक २७ जुलै २०१५ रोजी भिमा नदीपात्रात ३ व्यक्तिंचा पाण्यात बुडून मृत्यू झाला आहे. सदर घटनेची पंढरपूर पोलीस ठाणे येथे आकस्मिक मृत्यूची नोंद करण्यात आली आहे. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद, पंढरपूर यांच्या अहवालानुसार पंढरपूर येथील चंद्रभागा घाटानजिक नदीपात्रामध्ये पडलेले खड्डे आषाढी यात्रेपूर्वी बुजविण्यात आलेले होते. दिनांक १५ जुलै २०१५ रोजी उजनी धरणातून ६,००० क्युसेक या वेगाने भिमा नदीपात्रात पाणी सोडण्यात आले होते. सदर पाणी दिनांक १८ जुलै २०१५ रोजी पंढरपूरला पोहोचले होते. सदर ठिकाणी नदीपात्रात कायमस्वरूपी पाणी असल्याने वाळू उपसा होत नसल्याने तसेच सदर ठिकाणाहून लिलावाद्वारे वाळू उत्खनन प्रस्तावित नसल्याने चंद्रभागा नदीपात्रात वाळू उपसा होऊन झालेल्या खड्ड्यामध्ये पडून भाविकांचा मृत्यू झाल्याची बाब निदर्शनास आली नसल्याचे विभागीय आयुक्त यांनी त्यांच्या दिनांक २९ मार्च २०१९ रोजीच्या अहवालान्वये कळविले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

६३४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.**—पंढरपूर येथे चंद्रभागा नदीत वाळू उपशाच्या पडलेल्या खड्ड्यामुळे झालेले मृत्यू. श्री. भारत भालके व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** अध्यक्ष महोदय, ही ५६ गाढवे कोंडवाड्यामध्ये सुरक्षित असून त्यांच्या आरोग्याची तपासणी नियमितपणे केली जात आहे. या गाढवांच्या मालकाचा शोध घेऊन त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्यात येणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर ५६ गाढवांची कोणीही मालकी न सांगितल्याने सदरची सर्व गाढवे पंढरपूर शहरापासून २०० कि.मी. अंतरावर दूर नेऊन सोडण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या विवरणपत्राचे वाचन बाकी.

सहकार (पणन) व वस्त्रोद्योग विभाग

६३५ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**परळी कृषी उत्पन्न बाजार समितीमधील भ्रष्टाचारासंबंधी. सर्वश्री अतुल भातखळकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** त्यामुळे २९ तारखेनंतर ७ दिवसांच्या आत श्रीमती वंदना पवार यांना जॉईन करून घेतले नाही तर आणि ४० (ई) ची नोटीस दिल्यानंतरही जर त्यांनी ऐकले नाही तर ती कृषी उत्पन्न बाजारसमिती बरखास्त केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६३६ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**परळी कृषी उत्पन्न बाजार समितीमधील भ्रष्टाचारासंबंधी. सर्वश्री अतुल भातखळकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** राज्यात ३०० कृषी उत्पन्न बाजार समित्या आहेत. सदस्य किंवा त्या भागातील लोकांनी तक्रार दिल्यानंतर कृषी उत्पन्न बाजार समितीची नक्की चौकशी केली जाईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सहकार (पणन) व वस्त्रोद्योग विभाग

६३७ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**परळी कृषी उत्पन्न बाजार समितीमधील भ्रष्टाचारासंबंधी. सर्वश्री अतुल भातखळकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** राज्यातील सर्व कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये नॉन कृषी ॲक्टिव्हिटी सुरू आहे. त्यांच्याविरुद्ध आपण कारवाई करणार आहोत.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

६३८ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै २०१५.

(२) **विषय.—**परळी कृषी उत्पन्न बाजार समितीमधील भ्रष्टाचारासंबंधी. सर्वश्री. अतुल भातखळकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रकांत पाटील :** त्यासंदर्भात चौकशी करून नक्की कारवाई केली जाणार आहे.

(४) **समितीचा अभिप्राय.—**आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

महसूल व वन विभाग

६३९ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**-आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** या संदर्भात मा. मंत्रिमंडळाच्या निर्णयानंतर, आवश्यक असल्यास संबंधित अधिनियम/नियमात आवश्यक ते बदल करण्याचे व इतर तद्अनुषंगिक कार्यवाही करण्याचे संकल्पित आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**आदिवासी व्यक्तींच्या जमीनींचे बिगर आदिवासी व्यक्तींना होणा-या हस्तांतरणासंदर्भात, इतर राज्यात अस्तित्वात असलेल्या कायद्यांची तपासणी करून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत शिफारशी सुचविण्याकरीता शा.नि., आदिवासी विकास विभाग, क्र. जजाप-२०१४/प्र.क्र. ७७/का-१४, दिनांक ११ जून २०१४ अन्वये तत्कालिन अ.मु.स. (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या समितीने त्यांच्या शिफारशींचा अहवाल दिनांक १८ मे २०१५ रोजी आपल्या विभागाकडे सादर केला होता. सदर अहवालातील शिफारशी शासनाने स्विकारल्या असल्यास त्याचा तपशील आणि सदर अहवालाची अंतिम प्रत या विभागास तात्काळ पाठविण्याबाबत आदिवासी विकास विभागास या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०२१ च्या पत्रान्वये विनंती करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.—**मान्य.

६४० (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**-आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** त्यांच्या शिफारशी येईपर्यंत आणि त्या मान्य होईपर्यंत अशा प्रकारचा निर्णय सरकारला योग्य वाटला तर, राज्य सरकारच्या अधिकारानुसार नियमानुसार अनर्जित रक्कम भरून आदिवासींची जमीन विकण्यास राज्य सरकार परवानगी देईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**आदिवासी व्यक्तींच्या जमीनींचे बिगर आदिवासी व्यक्तींना होणा-या हस्तांतरणासंदर्भात, इतर राज्यात अस्तित्वात असलेल्या कायद्यांची तपासणी करून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत शिफारशी सुचविण्याकरीता शा.नि., आदिवासी विकास विभाग, क्र. जजाप-२०१४/प्र.क्र.७७/का-१४, दिनांक ११ जून २०१४ अन्वये तत्कालिन अ.मु.स. (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या समितीने त्यांच्या शिफारशींचा अहवाल दिनांक १८ मे २०१५ रोजी आपल्या विभागाकडे सादर केला होता. सदर अहवालातील शिफारशी शासनाने स्विकारल्या असल्यास त्याचा तपशील आणि सदर अहवालाची अंतिम प्रत या विभागास तात्काळ पाठविण्याबाबत आदिवासी विकास विभागास या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०२१ च्या पत्रान्वये विनंती करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.—**मान्य.

महसूल व वन विभाग

६४१ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.—**-आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. व. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** आदिवासींची कोणतीही जमीन बेकायदेशीरपणे कोणाच्या ताब्यात असल्यास ती जमीन काढून घेऊन मूळ आदिवासी व्यक्तीला परत देण्याच्या संदर्भात राज्य शासन कार्यवाही करील. परंतु या संदर्भात उच्च न्यायालयाचे आदेश तपासून पाहिले जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली असल्याने, सदर आश्वासनावरील शासकीय कार्यवाहीसंबंधीच्या विवरणपत्राची प्रत या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१८ च्या पत्रान्वये संसदीय कार्य विभागास पाठविण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.—**मान्य.

६४२ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. व. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** असे झाले असेल तर राज्य शासन आदिवासींच्या पाठीशी उभे राहील. अशा स्वरुपाच्या इमारती असल्यास त्या आदिवासींना दिल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली असल्याने, सदर आश्वासनावरील शासकीय कार्यवाहीसंबंधीच्या विवरणपत्राची प्रत या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१८ च्या पत्रान्वये संसदीय कार्य विभागास पाठविण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

महसूल व वन विभाग

६४३ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** कोणत्याही स्थितीत, कोणी काहीही केले तरी आदिवासींच्या जमिनी बेकायदेशीरपणे घेतली गेली असेल तर त्यांना त्या परत देण्याची भूमिका राज्य शासन घेईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली असल्याने, सदर आश्वासनावरील शासकीय कार्यवाहीसंबंधीच्या विवरणपत्राची प्रत या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१८ च्या पत्रान्वये संसदीय कार्य विभागास पाठविण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

६४४ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—-आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. व. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** आदिवासींची, वक्फ बोर्डाची जमीन या पुढे विकता येणार नाही. या संदर्भात वेगळ्या स्वरुपाची तरतूद केली जाणार आहे. या जमिनी विकता येणार नाहीत. हा निर्णय न्यायालयाकडे पाठवला जाणार आहे. या संदर्भात त्यांच्याकडून मार्गदर्शन घेतले जाणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली असल्याने, सदर आश्वासनावरील शासकीय कार्यवाहीसंबंधीच्या विवरणपत्राची प्रत या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१८ च्या पत्रान्वये संसदीय कार्य विभागास पाठविण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

६४५ (१) **संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. माननीय मंत्री श्री. चंद्रकांत दादा पाटील यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—आदिवासींच्या जमिनीवर विकासकांमार्फत मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत बांधकामामुळे होणारे आर्थिक नुकसान टाळण्यासाठी व अनधिकृत बांधकामावर आळा घालण्याची निर्माण झालेली गरज. श्री. नरेंद्र मेहता, वि. व. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनांचा शासन जरुर विचार करेल. योग्य मार्ग काढण्याची आम्ही निश्चित प्रयत्न करू.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—सदर आश्वासनाची पूर्तता झालेली असल्याने, सदर आश्वासनावरील शासकीय कार्यवाहीसंबंधीच्या विवरणपत्राची प्रत या कार्यासनाच्या दिनांक ८ फेब्रुवारी २०१८ च्या पत्रान्वये संसदीय कार्य विभागास पाठविण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचे अभिप्राय.**—मान्य.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

६४६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.**—मिहान प्रकल्पाला वीज पुरवठा करण्यासाठी एमएडीसी व अभिजीत नागपूर एनर्जी प्रा. लि. यांच्यामध्ये झालेला करार. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे :** त्यापेक्षा चालू होणा-या परिस्थितीत असलेले सर्व प्रकल्पासंदर्भात सरकार एक धोरण मंत्रिमंडळापुढे आणणार आहे. असे धोरण सर्वांशी विचार विनिमय करून, एक्सप्रेशन ऑफ इंटरेस्ट तयार करून तसे करण्याचा राज्य सरकारचा विचार आहे. अभिजीत ग्रुपने त्यासंदर्भात अर्ज केल्यास निश्चित पणे त्याचा विचार होऊ शकतो.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—महानिर्मिती कंपनीची सध्याची स्थापित वीज निर्मिती क्षमता १२,०७७ मेगावॅट इतकी आहे. तसेच कोराडी, चंद्रपूर व परळी येथील वीज निर्मिती संच कार्यान्वित झाल्यानंतर सध्याच्या स्थापित क्षमतेमध्ये २,५७० मेगावॅटने वाढ होणार आहे. तसेच नजीकच्या काळामध्ये महानिर्मिती कंपनीच्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाद्वारे सुमारे २,५०० मेगावॅटची वाढ होणार असल्याने सन २०१९-२० पर्यंत महाराष्ट्राकडे पुरेशी वीज उपलब्ध असेल.

राज्यात बंद पडलेल्या खाजगी वीज निर्मिती प्रकल्पासंदर्भात मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३० ऑक्टोबर २०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत बंद पडलेले वीज निर्मिती प्रकल्प ताब्यात घेण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्यापूर्वी सदर कार्यान्वित नसलेल्या प्रकल्पांची कायदेशीर, नियामक, वित्तीय प्रशासकीय इत्यादी बाबी तपासण्याची आवश्यकता आहे.

अभिजीत ग्रुप, नागपूर यांचा बंद पडलेला विद्युत निर्मिती प्रकल्प संपादित करण्याबाबतचा प्रस्ताव महानिर्मिती कंपनी किंवा शासनाकडे प्राप्त झालेला नाही.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

६४७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—दैनदिन जीवनामध्ये सर्वसामान्य नागरिकांना वैद्यकीय सेवा अत्यंत आवश्यक असणे. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** महाराष्ट्र राज्याच्या प्रस्तावित कायद्याबाबत सर्व संदर्भीत विभागांचे अभिप्राय आल्यावर प्रारूप कायदा मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेस सादर करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

नगरविकास विभाग

६४८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—५० कोटी पेक्षा कमी उलाढाल असलेल्या व्यापा-यांना स्थानिक संस्था करामधून सूट देणे संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** महानगरपालिकांची आर्थिक स्वायत्तता अबाधित राखण्यासाठी महानगरपालिकांना देय होणारा निधी राज्याच्या एकत्रित निधीमधून न देता त्यासाठी स्वतंत्रपणे नुकसान भरपाई निधी निर्माण करून त्यामधून नियमित वितरीत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—या अनुषंगाने महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य, यांचे अभिमत मागविण्यात आले आहे ते प्राप्त झाल्यानंतर याविषयी निर्णय घेण्याचे प्रस्तावित आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६४९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—५० कोटी पेक्षा कमी उलाढाल असलेल्या व्यापा-यांना स्थानिक संस्था करामधून सूट देणे संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** २०१५-२०१६ मधील माहे एप्रिल ते जुलै, २०१५ पर्यंतचा कालावधीसुद्धा अंतर्भूत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. मुख्यमंत्री यांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार, शासनाने अभय योजना-२०१५ मध्ये एप्रिल ते जुलै, २०१५ पर्यंतचा कालावधीचा सुद्धा समावेश करणारे आदेश दिनांक ३१ जुलै २०१५ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे निर्गमित केले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

६५० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री यांनी दिलेले उत्तर

(२) **विषय.**—नागपूर-अमरावती-औरंगाबाद-घोटी-मुंबई हा कम्युनिकेशन सुपर एक्सप्रेस वे संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** हा द्रुतगती महामार्ग सहापदरी असेल आणि या द्रुतगती महामार्गावर ऑप्टीकल फायबर, नेटवर्क, सीसीटीव्ही, वायफाय अशा दळणवळणाच्या अत्याधुनिक सुविधा उपलब्ध केल्या जातील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ह्या महामार्गासाठी म.रा.र.वि. महामंडळामार्फत Feasibility report सुसाध्यता व प्राथमिक सर्वेक्षण/प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता स्पर्धात्मक निविदा पद्धतीने Ernst & Young या नावाजलेल्या कंपनीस देण्यात आले असून प्रकल्प अहवाल प्राप्त झाला आहे. त्याअनुषंगाने प्रकल्पासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करणे व पुढील कार्यवाही करण्यासंबंधी प्रक्रिया सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६५१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—नागपूर-अमरावती-औरंगाबाद-घोटी-मुंबई हा कम्युनिकेशन सुपर एक्सप्रेस वे संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या द्रुतगती महामार्गाचे काम दोन टप्यांमध्ये करण्याचे आम्ही ठरविले असून पहिल्या टप्यात भूंसपादन व चार पदरी रस्ता बांधण्यात येईल. तर दुस-या टप्यामध्ये सहा पदरी कॉंक्रिट रस्ता, आवश्यक तेथे सेवा रस्ते आणि महत्वाची शहरे/गाव यासाठी बाह्यवळण रस्ते, भुयारी मार्ग, उड्डाणपूल ही बहुतांश कामे सप्टेंबर, २०१९ पर्यंत पूर्ण करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ह्या महामार्गासाठी म.रा.र.वि. महामंडळामार्फत Feasibility report सुसाध्यता व प्राथमिक सर्वेक्षण/प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता स्पर्धात्मक निविदा पद्धतीने Ernst & Young या नावाजलेल्या कंपनीस देण्यात आले असून प्रकल्प अहवाल प्राप्त झाला आहे. त्याअनुषंगाने प्रकल्पासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करणे व पुढील कार्यवाही करण्यासंबंधी प्रक्रिया सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

६५२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—नागपूर-अमरावती-औरंगाबाद-घोटी-मुंबई हा कम्युनिकेशन सुपर एक्सप्रेस वे संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या द्रुतगती महामार्गाचे काम केंद्र शासनाबरोबर संयुक्त भागीदारी तत्वावर महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ह्या महामार्गासाठी म.रा.र.वि. महामंडळामार्फत Feasibility report सुसाध्यता व प्राथमिक सर्वेक्षण/प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता स्पर्धात्मक निविदा पद्धतीने Ernst & Young या नावाजलेल्या कंपनीस देण्यात आले असून प्रकल्प अहवाल प्राप्त झाला आहे. त्याअनुषंगाने प्रकल्पासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करणे व पुढील कार्यवाही करण्यासंबंधी प्रक्रिया सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभाग

६५३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—शेतक-यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी शासनाने केलेल्या उपाय योजना संबंधी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** श्री. किशोर तिवारी यांची या मिशनचे महासंचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे. या मिशनसाठी पुरेसे मनुष्यबळ व कार्यालयीन सुविधा त्यांना उपलब्ध करून देण्यात येतील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करण्यात यावे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

६५४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—मुंबई-नागपूर हा ८०० कि. मी. चा महामार्ग, एमएसआरडीसी कडे दिल्याबाबत. श्री. दिलीप वळसे-पाटील, वि. स. स. यांचा पॉईंट ऑफ इन्फॉर्मेशन.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथ शिंदे :** अध्यक्ष महोदय, मी माघारी सांगितल्याप्रमाणे सादरीकरणाद्वारे सविस्तर माहिती दिली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—ह्या महामार्गासाठी म.रा.र.वि. महामंडळामार्फत Feasibility report सुसाध्यता व प्राथमिक सर्वेक्षण/प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता स्पर्धात्मक निविदा पद्धतीने Ernst & Young या नावाजलेल्या कंपनीस देण्यात आले असून प्रकल्प अहवाल प्राप्त झाला आहे. त्याअनुषंगाने प्रकल्पासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करणे व पुढील कार्यवाही करण्यासंबंधी प्रक्रिया सुरू आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

६५५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाचे निर्बंध नसल्यामुळे वैद्यकीय सेवेसाठी राज्यातील खाजगी रुग्णालयांकडून रुग्णांची मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक लुबाडणूक होणे. सर्वश्री प्रकाश आबिटकर व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** सदर ॲक्ट आल्यानंतर याच्या कलम खंड ३ आणि प्रकरण ७ अ च्या अंतर्गत रुग्णांचा हक्क अबाधित ठेवले जातील.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**——आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

६५६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाचे निर्बंध नसल्यामुळे वैद्यकीय सेवेसाठी राज्यातील खाजगी रुग्णालयांकडून रुग्णांची मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक लुबाडणूक होणे. सर्वश्री. प्रकाश आबिटकर व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** या १० टक्केमध्ये गरीब रुग्णांना सुविधा मिळत नसतील तर त्या रुग्णालयांवर कारवाई करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

६५७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—शासनाचे निर्बंध नसल्यामुळे वैद्यकीय सेवेसाठी राज्यातील खाजगी रुग्णालयांकडून रुग्णांची मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक लुबाडणूक होणे. सर्वश्री. प्रकाश आबिटकर व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—डॉ. दिपक सावंत :** अध्यक्ष महोदय, राजीव गांधी जीवनदायी योजनेचा बोर्ड सर्व हॉस्पीटलमध्ये डिसप्ले करण्यासाठी अनिवार्य केले जाईल. त्याचबरोबर आरोग्य मित्र या संकल्पनेमार्फत ज्यांनी सरकारकडून फायदा घेतला असेल त्या रुग्णालयांना अनिवार्य करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

६५८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री श्री. सुभाष देसाई, उद्योग मंत्री यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**— मुंबई शहरात नवीन उद्योग सुरु करताना येणा-या विविध अडचणी. श्री. मंगलप्रभात लोढा, वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

(३) **आश्वासन.—श्री. सुभाष देसाई** वेगवेगळ्या मोठ्या उद्योगांच्या सहकार्याने हे केले जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मा. पंतप्रधान यांच्या "स्कील इंडिया" या संकल्पनेस अनुसरुन महाराष्ट्र राज्याने "कुशल महाराष्ट्र, रोजगार महाराष्ट्र" हे ध्येय समोर ठेऊन राज्यातील युवक युवतींचे कौशल्य विकासाद्वारे सक्षमीकरण करून त्यांना अधिक मागणी असलेल्या उद्योग, सेवा व तत्सम क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यांसाठी विभागामार्फत "प्रमोद महाजन कौशल व उद्योजकता विकास अभियान" राबविण्याबाबत विभागाचे दिनांक २ सप्टेंबर, २०१५ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केलेला आहे.

सद्य:स्थितीत औद्योगिक शिक्षणाद्वारे उमेदवारांना प्राप्त होणारे कौशल्य व प्रत्यक्षात औद्योगिक क्षेत्रासाठी आवश्यक असलेले कौशल्य यातील तफावत लक्षात घेऊन कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्राणाखाली असलेल्या महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांनी राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळाच्या मदतीने केलेल्या क्षेत्रीय आणि भौगोलिक बाबींच्या अभ्यासातून रोजगाराची जास्त मागणी असलेली ११ क्षेत्रे आढळून आली आहेत. या क्षेत्रांसह मागणीस वाव असलेल्या इतर क्षेत्रामध्ये कौशल्य प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम हाती घेवून पोर्टलवर नोंदणीकृत लाभार्थींना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या जास्तीत जास्त संधी उपलब्ध देण्यांत येतील.

औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्रातील अभ्यासक्रम फार जुन्या पद्धतीचे होते :—

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये राबविण्यात येत असलेल्या शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत सुरु असलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांचे पुनर्गठन करून सन २०१३ मध्ये यात सेमिस्टर पॅटर्न पद्धत लागू करण्यात येऊन सर्व व्यवसायांचे अभ्यासक्रम अद्ययावत करण्यात आले आहेत. तद्नंतर सदर व्यवसाय अभ्यासक्रमांमध्ये नवीन तंत्रज्ञानानुसार करावयाच्या बदलांबाबत विविध आस्थापनांकडून अभिप्राय मागविण्यात आले होते व त्यानुषंगाने डीजीईटी, नवी दिल्ली यांचेमार्फत Mentor Council स्थापन करण्यात येऊन विविध ६३ व्यवसायांचा अभ्यासक्रम अद्यायावत करण्यात आला. सदर अभ्यासक्रम ऑगस्ट, २०१४ सत्रापासून लागू करण्यात आले आहेत. बदलत्या तंत्रज्ञानानुसार विविध औद्योगिक आस्थापनांच्या मागणीच्या अनुषंगाने डी.जी.ई.टी., नवी दिल्ली यांचेकडून अस्तित्वात असलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांमध्ये बदल करण्यात येतो किंवा नवीन व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरू करण्यात येतो व त्याप्रमाणे सदरचे अभ्यासक्रम औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये राबविण्यात येतात.

केंद्र शासन पुरस्कृत देशातील १३९६ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा दर्जावाढ पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिपद्वारे विविध औद्योगिक आस्थापनांच्या मदतीने करणे ही योजना सन २००७-०८ पासून राज्यात राबविण्यांत येत असून या योजनेंतर्गत सन २००७-०८ ते २०११-१२ पर्यंत टप्प्याटप्याने राज्यातील एकूण २५० शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा दर्जावाढ करण्यांत आलेला आहे.

शासन निर्णय क्रमांक पीपीपी-२०१३/प्र.क्र. १०३/१३/व्यशि-५, दिनांक २९ मे, २०१५ नुसार Corporate Social Responsibility (CSR) अंतर्गत औ.प्र.संस्थांच्या विकासाकरिता खाजगी उद्योजकाच्या मदतीने संस्थांचा दर्जावाढ करण्यांस मान्यता देण्यात आली आहे. यांतर्गत खालील ५ खाजगी औद्योगिक आस्थापना बरोबर सामंजस्य करार (MOU) करण्यांत आलेला आहे :—

(१) शासन पत्र क्र.संकिर्ण-२०१५/(प्र.क्र.५७/१५)/व्यशि-५, दिनांक ३ डिसेंबर, २०१५ अन्वये ३० औ.प्र.संस्थाना M/S BOSCH Ltd. या कंपनी बरोबर सामंजस्य करार (MoU) करण्यास मंजुरी दिलेली आहे. त्यापैकी २८ औ.प्र.संस्थांसोबत सामंजस्य करार करण्यांत आलेला आहे.

(२) Simens Ltd. या औद्योगिक आस्थापनेसोबत ५ औ.प्र.संस्थांचा सामंजस्य करार करण्यात आलेला आहे.

(३) Bharat Forge या औद्योगिक आस्थापनेसोबत २ औ.प्र.संस्थांचा सामंजस्य करार करण्यात आलेला आहे.

(४) Mazgaon Dock Ltd. या औद्योगिक आस्थापनेसोबत १ औ.प्र.संस्थेचा सामंजस्य करार करण्यात आलेला आहे.

(५) Keystone Realtors या औद्योगिक आस्थापनेसोबत २ औ.प्र.संस्थांचा सामंजस्य करार करण्यात आलेला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

गृह (परिवहन) विभाग

६५९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—कोल्हापूर जिल्ह्यात उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय स्थापन करण्याबाबत सर्वश्री सुरेश हाळवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.— श्री. दिवाकर रावते :** हा जो धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आलेला आहे त्याबाबत शासन पुर्नविचार करेल. विभागामध्ये इतर ठिकाणी नवीन कार्यालय सुरू करण्याची आवश्यकता पडेल त्याप्रमाणे भविष्यकाळात त्यासंबंधीचा विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—** राज्यामध्ये भविष्यकाळात नविन प्रादेशिक/उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय निर्माण करण्याकरिता निकषाची तपासणी करून अहवाल सादर करण्यासाठी परिवहन आयुक्त यांच्या स्तरावर दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६ च्या आदेशान्वये अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

६६० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—कोल्हापूर जिल्ह्यात उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय स्थापन करण्याबाबत सर्वश्री सुरेश हाळवणकर व इतर वि.स.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. दिवाकर रावते :** अध्यक्ष महोदय, या प्रस्तावाला विशेष बाब म्हणून मान्यता देण्यापेक्षाही नवीन निकषाप्रमाणेही निर्माण झालेले कार्यालय या निकषांमध्ये बसते की नाही हे तपासून त्यांच्या दर्जाचाही विचार केला जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यामध्ये भविष्यकाळात नविन प्रादेशिक/उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय निर्माण करण्याकरिता निकषांची तपासणी करून अहवाल सादर करण्यासाठी परिवहन आयुक्त यांच्या स्तरावर दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६ च्या आदेशान्वये अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**——मान्य.

विधि व न्याय विभाग

६६१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील धर्मादाय संस्था नोंदणी कायद्यांतर्गत नोंदणी केलेल्या ३ लाख ४ हजार सार्वजनिक संस्था (पब्लिक ट्रस्ट) कार्यरत नसल्याचे निदर्शनास येणे. सर्वश्री मंगलप्रभात लोढा व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० व महाराष्ट्र विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० या कायद्यांमध्ये दुरूस्ती करणे शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—अकार्यरत संस्थांची नोंदणी रद्द करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यासाठी महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १०५० च्या कलम २२ व ३६ मध्ये दुरूस्ती करण्याचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६६२ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील धर्मादाय संस्था नोंदणी कायद्यातर्गत नोंदणी केलेल्या ३ लाख ४ हजार सार्वजनिक संस्था (पब्लिक ट्रस्ट) कार्यरत नसल्याचे निदर्शनास येणे. सर्वश्री मंगलप्रभात लोढा व इतर वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** तसेच गट-क संवर्गातील रिक्त पदे सरळसेवा प्रवेशोत्तर तसेच पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही धर्मादाय आयुक्त यांच्याकडून सुरू असून रिक्त पदे तातडीने भरण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—धर्मादाय संघटनेतील गट-क संवर्गातील पदे धर्मादाय आयुक्त यांच्याकडून भरण्यात येतात. रिक्त पदांपैकी काही पदे सरळसेवा प्रक्रियाद्वारे भरण्यात आली असून काही संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरू आहे. गट-क संवर्गातील पदोन्नती कोट्यातील पदे भरण्यापूर्वी सदर पदांसाठी सामायिक परीक्षा नियमावली तयार करण्यात येत असून परीक्षा नियमावली प्रसिद्ध करून विहित अटी व शर्ती पूर्ण करत असलेल्या कर्मचा-यांच्या पदोन्नतीने रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग

६६३ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मंत्री, श्री. एकनाथराव खडसे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—वर्धा जिल्ह्यातील सेलू आर्वी, कारंजा, आष्टी या तालुक्यातील गावात गेल्या एक महिन्यापासून पाऊस नसल्याने गाई-म्हशींच्या वैरणीची (चराईची) समस्या फार बिकट झाल्याबाबत, श्री. अमर काळे, वि. स. स. यानी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** सदर प्रतिबंधित क्षेत्रातील गवतांची वाढ झाल्यानंतर अंदाजे माहे ऑक्टोबर-२०१५ नंतर गवताची कटाई करून, चारा गुरांना उपलब्ध करून देण्याची तरतूद दरवर्षीप्रमाणे यावर्षी सुद्धा करण्यात येईल असे कळविले आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—वर्धा वनविभागांतर्गत उत्पादित झालेले गवत, जंगला लगतच्या गावातील संयुक्त वनव्यवस्थापन समितीमार्फत गावक-यांना त्यांच्या जनावरांसाठी चारा म्हणून उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृहनिर्माण विभाग

६६४ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—मुंबईमध्ये विकासाच्या नावाखाली विकासकांकडून शासनाची फसवणूक तसेच शासनाचे नुकसान होत असल्याबाबत. श्री. मंगलप्रभात लोढा वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. प्रकाश मेहता :** पुनर्वसनाच्या इमारतीचे काम पूर्ण होऊन जुन्या रहिवाशांचे पुनर्वसन झाल्यावरच विक्री इमारतींच्या भोगवटा प्रमाणपत्रास म्हाडामार्फत ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई.**—मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचना मंडळामार्फत उपकर प्राप्त इमारतींच्या पुनर्वसनाच्या प्रकरणी प्रथमतः पुनर्वसन इमारतीचे काम प्रथम पूर्ण करून त्यात जुन्या भाडेकरू/रहिवाश्यांचे पुनर्वसन झाल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच विक्री इमारतीकरिता महानगरपालिकेकडून भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यास मंडळाकडून ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यात येते. सबब, आश्वासनानुसार कार्यवाही करण्यात येते.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**— मान्य.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

६६५ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्यातील नाशिक, अहमदनगर, रत्नागिरी, रायगड, सिंधुदुर्ग, यवतमाळ व धुळे या सात जिल्ह्यांतील शिक्षकांनी बनावट पदवी संपादित केल्याबाबत. श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** सामान्य प्रशासन विभाग, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व शालेय शिक्षण विभाग यांनी वेळोवेळी दिलेले आदेश विचारात घेऊन शालेय शिक्षण विभागाच्या सल्ल्याने राज्यातील जिल्हा परिषदाअंतर्गत कार्यरत शिक्षकांच्या पदव्यांबाबत तपासणी करून आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **समितीचा अभिप्राय.**—आश्वासनाच्या कार्यवाहीचे विवरणपत्र तात्काळ सादर करणे.

सामाजिक न्याय व वि. स. विभाग आस्था-२

६६६ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—इस्लामपूर (ता. वाळवा, जि. सांगली) येथील सामाजिक न्याय विभागाच्या मुलामुलींच्या वसतिगृहाकरिता खरेदी केलेल्या खाजगी जमिनीच्या व्यवहारात तसेच शिराळा येथील मुलांच्या वसतिगृहाकरिता खरेदी केलेल्या खाजगी जमिनीच्या व्यवहारात मोठ्या प्रमाणावर गैरव्यवहार व भ्रष्टाचार झाला असल्याबाबत श्री. शिवाजीराव नाईक वि. स. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

(३) **आश्वासन.—श्री. राजकुमार बडोले :** आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी सादर केलेल्या अहवालाच्या अनुषंगाने सदर प्रकरणाची सविस्तर चौकशी करण्याकरिता शासन आदेश, दिनांक २२ मे, २०१५ अन्वये त्रिसदस्यीय समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई.**—सहायक आयुक्त, समाज कल्याण, सांगली अंतर्गत मुलामुलींच्या वसतिगृहासाठी खरेदी करण्यात आलेल्या जमिनीच्या व्यवहारामध्ये झालेल्या अनियमिततेबाबत शासन आदेश दिनांक २२ मे, २०१५ अन्वये सदस्यीय समिती स्थापन करण्यात आली होती. परंतु सदर समितीचे कामकाज विहित मुदतीत सुरू न झाल्याने प्रकरणांचे गांभीर्य विचारात घेऊन या प्रकरणी जबाबदार असलेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला असून संबंधित अधिका-यांना दिनांक १८ सप्टेंबर, २०१५ च्या आदेशान्वये निलंबित करण्यात आलेले आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

महिला व बाल विकास विभाग

६६७ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनातील विविध विभागांच्या मंत्र्यांकडून नियमबाह्य कामे करून भ्रष्टाचार करण्यात येत असल्यामुळे जनमानसात शासनाविरुद्ध निर्माण झालेला असंतोष, या विषयावार शासनाने करावयाची कार्यवाही. सर्वश्री श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि. स. स. यांचा अंतिम आठवडा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्रीमती पंकजा मुंडे :** या चिक्कीचा दर्जा खराब असल्यास त्या बाबत आम्ही नक्कीच कारवाई करू. रेट कॉन्ट्रक्ट तपासणे, यापूर्वी त्यांनी काम केले आहे की नाही, लाभार्थ्यांपर्यंत ते पोहचते की नाही, त्याचा दर्जा तपासणे त्यातही काही निघाले तर त्या संदर्भात कडक ॲक्शन घेणे, तसे काही असल्यास आम्ही कडक ॲक्शन घेऊ.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—राज्यात वाटप करण्यात आलेल्या राजगिरा चिक्की बाबत काही जिल्ह्यात तक्रारी प्राप्त झाल्या होत्या. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने तक्रार प्राप्त चिक्कीचा पुरवठा बदलून घेणे, संबंधित उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकडून चौकशी अहवाल मागविणे, तक्रार प्राप्त चिक्कीचे नमुने घेऊन शासकीय प्रयोगशाळा/NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळा यांचेकडे तपासणीसाठी पाठविणे व संबंधित तपासणी अहवाल प्राप्त करणे इ. बाबतची कार्यवाही वेळोवेळी करण्यात आलेली आहे.

सदर चिक्कीची खरेदी करण्यापूर्वी नियमानुसार वस्तुंची उपयोगिता, क्षेत्रिय कार्यालयाची मागणी व खरेदीची कार्यपद्धती/दरकरार या बाबींची छाननी/तपासणी आवश्यक होती. या सर्व बाबींची वेळोवेळी पूर्तता करण्यात आलेली आहे.

अहमदनगर जिल्ह्यातील प्रकल्प कार्यालयातून F.D.A. ने राजगिरा चिक्कीचे नमुने घेवून राज्य प्रयोगशाळा पुणे यांचेकडे तपासणीसाठी पाठविले होते. त्यांचेकडून चिक्की खाण्यास योग्य नसल्याचा अहवाल प्राप्त झाला होता. त्याअनुषंगाने पुरवठाधारक संस्थेस कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आली होती. सदर संस्थेने F.D.A. कडे रेफरल लॅब मार्फत पुन्हा नमुने तपासणीसाठी अपील केले होते. संस्थेच्या अपील अर्जानुसार F.D.A. ने राजगिरा चिक्कीचे नमुने गजियाबाद येथे तपासणीसाठी पाठविण्यात आले होते. त्याचा अहवाल प्राप्त झाला असून सदर अहवालानुसार तीन नमुन्यापैकी दोन नमुने अन्न सुरक्षा मानके (पॅकेजिंग व लेबलिंग) नियमन-२०११ चे उल्लघंन झाल्यामुळे मिथ्याछाप (Misbranded) घोषित केले आहे व एक नमुना प्रमाणित घोषित केला आहे. तसेच दिनांक १० जुलै २०१५ च्या पत्रान्वये आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी राजगिरा चिक्कीचा यापुढील पुरवठा आजपासून तात्काळ थांबविण्यात यावा, असे पुरवठादार संस्थेस कळवून तशा सूचना उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क.)/बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी) यांना दिलेल्या आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—विभागीय सचिवांची साक्ष.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

६६८ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—राज्य शासनातील विविध विभागांच्या मंत्र्याकडून नियमबाह्य कामे करून भ्रष्टाचार करण्यात येत असल्यामुळे जनमानसात शासनाविरुद्ध निर्माण झालेला असंतोष, या विषयावर शासनाने करावयाची कार्यवाही. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि. स. स. यांचा अंतिम आठवडा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. विनोद तावडे :** ई-टेंडरींग न करता अशा प्रकारे नियमबाह्य खरेदी केली असल्यामुळे याची चौकशी झाली पाहिजे. म्हणून मला वाटते की, मुख्यमंत्र्यांनी घोषित केल्यानुसार याबाबतची चौकशी अर्थातच केली जाईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—शासनाच्या विविध विभागांकडून मागील १५ वर्षांमध्ये झालेल्या खरेदीची चौकशी करण्यासाठी मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आलेली आहे.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

गृह विभाग/पोल-११

६६९ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. राज्यमंत्री (गृह) डॉ. रणजित कांबळे यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्य शासनातील विविध विभागांच्या मंत्र्यांकडून नियमबाह्य कामे करून भ्रष्टाचार करण्यात येत असल्यामुळे जनमानसात शासनाविरूद्ध निर्माण झालेला असंतोष, या विषयावर शासनाने करावयाची कार्यवाही. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे पाटील व इतर वि. स. स. यांचा अंतिम आठवडा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** या सर्व आरोपींना न्यायालयात फाशीची शिक्षा झाली पाहिजे यासाठी राज्य सरकार सर्वतोपरी प्रयत्न करणार आहे.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—डीसीबी, सीआयडी, गु.नो.क्र. ७१/२०१५ (मालवणी पो. ठाणे, गु.नों.क्र. ३६१/२०१५) कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३६५, ४७१, ४२४, ११४, १२०(ब) भादंवि सह कलम ६५(ए)(ई), ८१,८२, ८३(ए) मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयजन ॲक्ट, १९१९ या गुन्ह्यामध्ये एकूण १४ आरोपींना अटक करून, त्यांचे विरूद्ध मा. न्यायालयात दिनांक १० सप्टेंबर, २०१५ रोजी दोषारोपत्र सादर करण्यात आले आहे. सदर गुन्ह्यात मा. न्यायालयाने वरील कलमान्वये चार्ज फ्रेम केलेला असून सदर गुन्ह्याची सुनावणी मा. न्यायालयात सुरू झालेली आहे सदर गुन्ह्याचे न्यायालयीन कामकाजासाठी व सुनावणीसाठी शासनाने विशेष सरकारी अभियोक्ता म्हणून ॲड. प्रदीप घरत यांची नेमणूक केलेली आहे.

सदर गुन्ह्यास मृत्युदंडाची शिक्षा असणारे कलम ३०२ भादंविस हे लावण्यात आलेले असून त्याचप्रमाणे मा. न्यायालयात सदर गुन्ह्याची सुनावणी चालु आहे. तसेच यातील सर्व १४ अटक आरोपींना या कलमाप्रमाणे शिक्षा होणेकरिता सर्वोतोपरी प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

६७० (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५. मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांनी दिलेले उत्तर.

(२) **विषय.**—राज्य शासनातील विविध विभागांच्या मंत्र्यांकडून नियमबाह्य कामे करून भ्रष्टाचार करण्यात येत असल्यामुळे जनमानसात शासनाविरूद्ध निर्माण झालेला असंतोष, या विषयावर शासनाने करावयाची कार्यवाही. सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील व इतर वि. स. स. यांचा अंतिम आठवडा प्रस्ताव.

(३) **आश्वासन.—श्री. देवेंद्र फडणवीस :** अध्यक्ष महोदय, मुंब्रा येथील एका अल्पवयीन मुलीवर अनेक लोकांनी बलात्कर केला असून यामध्ये दोन पोलीस देखील सहभागी होते. या पोलिसांना निलंबित तर केलेच आहे, पण त्यांना बडतर्फ देखील करण्यात येईल. राज्याच्या पोलीस दलात असे पोलीस असू नयेत यासाठी प्रयत्न करण्यात येतील.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.**—मुंब्रा पोलीस स्टेशनच्या हद्दीत अल्पवयीन मुलीवर झालेल्या बलात्काराबाबत मुंब्रा पोलीस स्टेशन येथे रजि नं. ३४७/१५, भा.द.वि. कलम ३७६, ३७०, ३६६(अ), पोक्सो ॲक्ट कलम ३, ४, ५, ९ अन्वये दिनांक ३० मार्च २०१५ रोजी गुन्हा दाखल करण्यात आला.

सदर गुन्ह्यातील दोन आरोपी पोलीस कर्मचारी यांना अटक करण्यात आली असून, दोन्ही आरोपींना मा. न्यायालयाने जामीनावर मुक्त केले आहे. सदर दोन्ही आरोपी पोलीस कर्मचा-यांना पोलीस आयुक्त, ठाणे यांचे दिनांक २६ जून, २०१५ च्या पोलीस पत्रकान्वये निलंबित करण्यात आले आहे.

विभागीय चौकशी व मा. न्यायालय निकाल यानुसार सदर दोन्ही पोलीस कर्मचारी आरोपींवर पुढील कारवाई करण्यात येईल.

(५) **समितीचा अभिप्राय.**—मान्य.

कृषि व पदुम विभाग (कृषि)

६७१ (१) **संदर्भ व दिनांक.**—विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.**—गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम विधानसभा नियम ४७ अन्वये मा. मंत्री (कृषि) यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** राज्यातील तालुक्यांमध्ये ३१ जुलै, २०१५ अखेर सरासरी पर्जन्यमानाच्या ५०% पेक्षा कमी पाऊस झाला असेल त्या तालुक्यांमध्ये गतिमान वैरण विकास कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने सन २०१५ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक ३१ जुलै, २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. तसेच सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५ अन्वये अतिरिक्त सूचना जारी करण्यात आल्या आहेत व चारा उत्पादनासाठी मंजूर कार्यक्रमाची तातडीने अंमलबाजावणी करण्याबाबतचे आदेश शासन निर्णय दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

कृषि व पदुम विभाग (कृषि)

६७२ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम विधानसभा नियम ४७ अन्वये मा. मंत्री (कृषि) यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** या निकषानुसार विदर्भ व मराठवाड्यातील अवर्षण परिस्थिती उद्‌भवलेल्या तालुक्यांमध्ये उपलब्ध असलेल्या पशुधनाची संख्या विचारात घेऊन चारा उत्पादन घेता येवू शकेल अशा गावांमध्ये प्राधान्याने गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम राबविण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**उपरोक्त नमूद आश्वासनाच्या अनुषंगाने सन २०१५ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक ३१ जुलै २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. तसेच सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ अन्वये अतिरिक्त सूचना जारी करण्यात आल्या आहेत व चारा उत्पादनासाठी मंजूर कार्यक्रमाची तातडीने अंमलबजावणी करण्याबाबतचे आदेश शासन निर्णय दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

६७३ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम विधानसभा नियम ४७ अन्वये मा. मंत्री (कृषि) यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—श्री. एकनाथराव खडसे :** किमान ०.२ हेक्टर तेकमाल १ हेक्टर क्षेत्रावर चारापिकाच्या लागवडी करिता बियाणे व बीजप्रक्रियेकरिता रु. १५०० प्रति हेक्टर प्रमाणे लाभार्थी शेतक-यांना अनुदान देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**उपरोक्त नमूद आश्वासनाच्या अनुषंगाने सन २०१५ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक ३१ जुलै, २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. तसेच सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५ अन्वये अतिरिक्त सूचना जारी करण्यात आल्या आहेत व चारा उत्पादनासाठी मंजूर कार्यक्रमाची तातडीने अंमलबजावणी करण्याबाबतचे आदेश शासन निर्णय दिनांक ६ ऑक्टोबर २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

६७४ (१) **संदर्भ व दिनांक.—**विधानसभा कामकाज, खंड १७३, क्रमांक १४, दिनांक ३१ जुलै, २०१५.

(२) **विषय.—**गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम विधानसभा नियम ४७ अन्वये मा. मंत्री (कृषि) यांचे निवेदन.

(३) **आश्वासन.—एकनाथराव खडसे :** लाभार्थी शेतकरी निवडते वेळी पशुधन असणा-या अल्प व अत्यल्प भू-धारक शेतक-यांना प्राधान्य देण्यात येईल.

(४) **आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही.—**उपरोक्त नमूद आश्वासनाच्या अनुषंगाने सन २०१५ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक ३१ जुलै, २०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. तसेच सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५ अन्वये अतिरिक्त सूचना जारी करण्यात आल्या आहेत व चारा उत्पादनासाठी मंजूर कार्यक्रमाची तातडीने अंमलबजावणी करण्याबाबतचे आदेश शासन निर्णय दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(५) **समितीचा अभिप्राय.—**मान्य.

परिशिष्ट - दोन

(आश्वासनांसंदर्भातील शासन निर्णय व परिपत्रके)

अ.शा.पत्र क्रमांक:- बीएमसी-२५१३/प्र.क्र.६२९/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक:- १९ जानेवारी, २०१६.

सं.श.गोखले
उप सचिव

विषय : महालक्ष्मी येथील रेसकोर्सच्या भाडेपट्टयाची मुदत संपल्याने पुनर्विलोकन करण्याबाबत..

उपरोक्त विषयाबाबतच्या समक्रमांकाच्या दिनांक १६ जानेवारी, २०१४ रोजीच्या पत्राचे व दिनांक ०८ जानेवारी, २०१४ रोजी प्रधान सचिव (नवि-२) यांचेकडे झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्ताचे कृपया अवलोकन करावे.

दिनांक ०८ जानेवारी, २०१४ रोजी प्रधान सचिव (नवि-२) यांचेकडे झालेल्या बैठकीमध्ये खालील मुद्दयांच्या अधिक माहितीसह आणि आयुक्तांच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह व आवश्यक त्या कागदपत्रासह प्रस्ताव सादर करण्याबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या अधिकाऱ्यांना सूचना देण्यात आल्या होत्या :-

- शासनाकडे सादर केलेल्या पत्रामध्ये महालक्ष्मी येथील रेसकोर्सची जमीन शासनाची व महानगरपालिकेची असल्याचे नमूद केले आहे. याबाबत खालील माहिती देण्यात यावी:-
  १. सदर जमीन शासनाने महानगरपालिकेस मालकी हक्कावर दिलेली आहे काय.
  २. असल्यास कधी व कोणत्या अटी व शर्तीवर देण्यात आली आहे.
- रेसकोर्स येथील जमीनीसंदर्भात अधिक्षक, भूमी अभिलेख, मुंबई यांच्या कार्यालयामधील नोंदीची माहिती.

उपरोक्त मुद्दयाच्या अनुषंगाने स्वयंस्पष्ट प्रस्ताव आवश्यक कागदपत्रासह प्राप्त झाला नसल्याने दिनांक ०९ फेब्रुवारी, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये तो शासनास सादर करण्याची विनंती करण्यात आली होती. तथापि यासंदर्भातील प्रस्ताव अद्यापही शासनास प्राप्त झालेला नाही. त्यामुळे आपण या प्रकरणी वैयक्तिक लक्ष घालून आवश्यक प्रस्ताव तातडीने शासनास सादर करावा अशी आपणांस विनंती आहे.

आपला
१९/०१/२०१६
(सं.श.गोखले)

श्री. एस. व्ही. आर. श्रीनिवास,
अतिरिक्त आयुक्त (पूर्व उपनगरे),
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

स्वीकारले
20/1/16

कार्यकारी अभियंता,भातसा धरण विभाग क्र. १,
मु.पो.भातसानगर ता.शहापूर जि.ठाणे पिनकोड ४२१६०३

दुरध्वनी/फॅक्स नं - ०२५२७-२४९५९४
ई मेल :- eebdd1_bhtsngr@wrd.maharashtra.gov.in

जा.क्र भाधवि.क्र.१/लेशा/मे-१/१०३ दिनांक. ७ / ७/२०१५

प्रति,
शाखा कार्यवाहक,
सुरक्षा रक्षक मंडळ,
बृहन्मुंबई व ठाणे जिल्हाकरीता,
(कल्याण शाखा)

विषय :- भातसा धरणावर नेमणूक केलेल्या सुरक्षा रक्षक व पर्यवेक्षक यांचे माहे.५/२०१५ ते ६/२०१५ चे वेतन व भत्ते स्टेटबँक ऑफ इंडिया मार्फत इलेक्ट्रॉनीक पेमेंट ॲडव्हॉईस व्दारे अदायगी बाबत.

संदर्भ :- आपले वरीष्ठ कार्यालयाचे पत्र जा.क्र.एसजीबी/ऐसीसीटी/डीकेजी/१६ दि.५/२/२०१५

उपरोक्त संदर्भिय पत्रानुसार भातसा धरणावर नेमलेल्या सुरक्षारक्षक व पर्यवेक्षक यांचे माहे.५/२०१५ ते ६/२०१५ या कालावधीचे वेतन व भत्ते देयकाची रक्कम स्टेटबँक ऑफ इंडिया बँकेमार्फत इलेक्ट्रॉनीक पेमेंट ॲडव्हॉईस व्दारे आपले मुख्य कार्यालयाचे युनियन बँक ऑफ इंडिया, भांडूप मधील खाते क्र.३१५८०१०१००२९३१६ मध्ये खालील तपशिलात दर्शविल्याप्रमाणे जमा करण्यांत आली आहे.

अ.क्र.	कालावधी	रक्कम रुपये.	देयक अदायगीचा तपशिल.
१.	माहे ५/२०१५	४७५७४७/-	धनादेश क्र.०५५१२६ दि.४/७/२०१५
२.	माहे ६/२०१५	४७२०२६/-	(RTGS Amount Transfered on Dt.7/7/2015)
	एकूण रु.	९४७७७३/-	

(अक्षरी रु. नऊ लक्ष सत्तेचाळीस हजार सातशे त्र्याहत्तर मात्र.)

तरी उपरोक्त तपशिलात दर्शविलेले (स्टेटबँक ऑफ इंडिया मार्फत इलेक्ट्रॉनीक पेमेंट ॲडव्हॉईस व्दारे केलेल्या) अदायगीची नोंद घेउन सुरक्षा रक्षक व पर्यवेक्षक यांचे वेतनाची रक्कम अदा करावी, तसेच सोबत सदर देयकांच्या छायांकित प्रती सादर करण्यांत येत आहेत हे आपले माहीतीसाठी रवाना.

सोबत :- वरील प्रमाणे.

कार्यकारी अभियंता,
भातसा धरण विभाग क्र.१,
भातसानगर (ठाणे)

Security Guards Board for Gr. B & Kol. Thane

प्रति,

श्री.जयंत भोईर,
कक्ष अधिकारी, पोल-१३,
गृह विभाग, मंत्रालय,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

क्रमांक : आर/१६-अेआर/कापशी मारहाण प्रकरण-विव. पत्र/२४२/२०१६ अकोला दिनांक :- 20 NOV 2016

संदर्भ :-१. गृहविभाग क्र.विसआ-१०१५/प्र.क्र.९/पोल-१३/२०१५ दिनांक १५/१०/२०१५
२. गृहविभाग क्र.विसआ-१०२५/प्र.क्र.९/पोल-१३/२०१६ दिनांक २५/१०/२०१६
३. ईकडील कार्या.पत्र क्र.स्थागुशा/विस-आश्वासन क्र.८/१७४४१/२०१५, दि.०१.०२.२०१६

विषय :- सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील
विधानसभा आश्वासन क्रमांक - ८
मौजे कापशी (ता.जि.अकोला) गावातील ग्रामस्थांना पोलीसांनी मारहाण केल्याबाबत.

उपरोक्त संदर्भ व विषयानुसार सादर आहे की, सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक ८ बाबतची माहिती मौजे कापशी (ता.जि.अकोला) गावातील ग्रामस्थांना पोलीसांनी मारहाण केल्याबाबतचा अहवाल नुसार माहिती विहीत विवरण पत्रा मध्ये भरुन अवलोकनार्थ सादर आहे. तसेच सोबत आदेशाचे प्रती पाठविण्यात येत आहे.

सहपत्र : वरील प्रमाणे

(चंद्रकिशोर मीणा)
पोलीस अधीक्षक,अकोला

प्रत सविनय सादर :

मा.पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

मा.विशेष पोलीस महानिरीक्षक, अमरावती परिक्षेत्र, अमरावती

ooo

क्र. पोअअ/विचो/२५-क/पो.कर्मचारी/ कसुरी/ /२०१६ अकोला दिनांक- 08 FEB 2016

-: अंतिम आदेश :-

संदर्भ:- या कार्यालयाचे क्र.विचो/२५-क/कसुरी/पो.कर्मचारी/कदानो/१७३५४/२०१५ दि.२६.११.२०१५ ची कारणे दाखवा नोटीस.

कसुरदार :- (१) पोहवा/६७९ सुनिल चांदे (२) पोना/९१६ विनायक पवार दोन्ही पोस्टे.पातुर
(३) पोशि/२२५६ धनराज बावस्कर पो.मुख्या.अकोला.

कसुरी :-

(१) पोहवा/६७९ सुनिल चांदे (२) पोना/९१६ विनायक पवार दोन्ही पोस्टे.पातुर यांनी अ) ग्राम कापशी तलाव येथे अक्षय तृतीयेच्या दिवशी जुगार खेळला जातो याबाबतची माहिती असुन देखील कोणतीही प्रतिबंधक कार्यवाही केली नाही. यावरुन कर्तव्यात निष्काळजीपणा व कर्तव्यच्युती (Negligence & Dereliction of Duty) कसुरी केलेली आहे. ब) ग्राम कापशी तलाव येथे जुगार खेळणाऱ्या ईसमांकडुन व जमावाकडुन पोलीस अधीकारी व अंमलदार यांच्यावर हमला होवुन कायदा व सुव्यवस्थेची परिस्थिती निर्माण झालेली असतांना सुध्दा बीट अंमलदार या नात्याने तेथे जाणे जाणीवपुर्वक व बुध्दीपुर्वक टाळले. यावरुन कर्तव्यात निष्काळजीपणा व कर्तव्यच्युती (Negligence & Dereliction of Duty) कसुरी केलेली आहे.

तसेच पोशि/२२५६ धनराज बावस्कर यांनी अ) ग्राम कापशी तलाव येथे आर.पी.सी.पथकासह राबविण्यात आलेली शोध मोहिम कुठे कायदयास अनुसरुन न करता कायदयाने दिलेल्या अधीकाराचा व शक्तीचा दुरपयोग करुन गंभीर शिस्तभंग केलेला आहे. ब) छापा कारवाई वेळी विरोध झाल्यानंतर घटनास्थळावरुन पळुन जावुन भित्रेपणा दाखविला त्यामुळे जमावाने नवप्रविष्ठ पोलीस शिपाई यांना मारहाण केली. त्यांचे हे वर्तन पोलीस दलाचे दृष्टीने अशोभनीय आहे. क) ग्राम कापशी तलाव येथील शोध मोहिमेच्या वेळी स्थानिक पोलीस ठाण्याचे पोलीस अधीकारी व अंमलदार उपलब्ध असतांना त्यांची मदत घेतली नाही आणि ग्रामस्थांशी उध्दट व वाईट वर्तन केले. त्यांनी अक्षम्य अशी कसुरी केली असून कर्तव्यात अत्यंत बेपर्वाही, बेजबादारपणा, निष्काळजीपणा तसेच पोलीस विभागास व आपले पदास न शोभणारे गैरशिस्तीचे वर्तन केल्याचे दिसून येते

वरील प्रमाणे कसुरी केल्याबद्दल (१) पोहवा/६७९ सुनिल चांदे (२) पोना/९१६ विनायक पवार दोन्ही पोस्टे.पातुर, (३) पोशि/२२५६ धनराज बावस्कर पो.मुख्या.अकोला. यांना पुढील देय असलेली वार्षिक वेतनवाढ ०१ वर्षा करीता रोखण्याची शिक्षा प्रस्तावित करुन दि.२६.११.२०१५ रोजी कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आली होती. सदर नोटीस त्यांनी स्विकारली व लेखी स्पष्टीकरण सादर केले . त्यांनी सादर केलेले स्पष्टीकरण संयुक्तीक व समाधान कारक वाटत नाही. त्यामुळे प्रस्तावित केलेल्या शिक्षेत बदल न करता पुढील प्रमाणे आदेश देत आहे.

आदेश

मी चंद्रकिशोर मीणा पोलीस अधीक्षक अकोला मला प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन मुंबई पोलीस (शिक्षा व अपीले) नियम १९५६ मधील नियम ३ (२) (५) अन्वये (१) पोहवा/६७९ सुनिल चांदे (२) पोना/९१६ विनायक पवार दोन्ही पोस्टे.पातुर, (३) पोशि/२२५६ धनराज बावस्कर पो.मुख्या.अकोला यांना पुढील देय असलेली वार्षिक वेतनवाढ (पुढील वेतनवाढीवर परिणाम न होणारी) ०१ वर्षा करीता रोखण्याची शिक्षा देत आहे सदर शिक्षेचा त्यांचे पुढील वेतनवाढीवर परिणाम होणार नाही मात्र त्यांनी उपभोगलेल्या रजेचा (नैमित्तीक रजा वगळून) सदर शिक्षेवर परिणाम होईल.

सदर शिक्षेने अपचारी व्यथीत होत असतील तर हे आदेश प्राप्त झाल्याचे दिनांकापासून ६० दिवसाचे आत मा.विशेष पोलीस महानिरीक्षक,अमरावती परिक्षेत्र,अमरावती यांचेकडे अपिल अर्ज करु शकतात.

13/02/16

13/2

(चंद्रकिशोर मीणा)
पोलीस अधीक्षक अकोला

प्रत.

(१) पोहवा/६७९ सुनिल चांदे (२) पोना/९१६ विनायक पवार दोन्ही पोस्टे.पातुर.
(३) पोशि/२२५६ धनराज बावस्कर पो.मुख्या.अकोला.

मार्फत :- पोलीस निरिक्षक,पोस्टे.पातुर/रापोनि.मुख्या.अकोला

१/- सदर आदेशाची मुळ प्रत संबंधितास अदा करुन दुय्यम प्रतीवर त्यांची प्रत मिळाल्याबाबत दिनांकासह स्वाक्षरी घेवून ती प्रत या कार्यालयास तात्काळ या कार्यालयास सादर करावी.

प्रत :- पशा-३/वेतन लिपीक-१/डिपीजी लिपीक यांना माहिती व उचित कार्यवाहीस्तव

क्र. पोअअ/विचौ/२५-क/पो.कर्मचारी/ कसुरी/ /२०१६ अकोला दिनांक- 08 FEB 2016

-: अंतिम आदेश :-

संदर्भ:- या कार्यालयाचे क्र.विचौ/२५-क/कसुरी/पो.कर्मचारी/कालानो/१७३५३/२०१५ दि.२६.११.२०१५ ची कारणे दाखवा नोटीस.

कसुरदार :- (१) पोशि/६५१ उमेश गजानन सानप,कवायत निदेशक, (२) पोशि/२१७७ सुनिल वैराळे, (३) पोशि/२१७८ निखील बाळी, (४) पोशि/२१७९ सर्वेश कांबळे, (५) पोशि/२१८० चंद्रकांत ब-हाटे, (६) पोशि/२१८१ विजय साबळे, (७) पोशि/२१८९ विकास गोलोकार, (८) पोशि/२२१९ बालाजी घुगे, (९) पोशि/२२२३ सुदेश राठोड, (१०) पोशि/२२२४ विष्णु गिते, (११) पोशि/२२२७ विनोद जाधव, (१२) पोशि/२२२८ नामदेव केंद्रे, (१३) पोशि/२२३१ कपिल राठोड, (१४) पोशि/२२३३ कृष्णा मुंढे , (१५) पोशि/२२३५ विकास राठोड, (१६) पोशि/२२३८ लहु केंद्रे, (१७) पोशि/२२२२ ज्ञानेश्वर फाळके , (१८) पोशि/१२७६ सुधीर गायकवाड, (१९) पोशि/१५८० मदन करवते. सर्व आरसी पी पथक,अकोला.

कसुरी :-

कर्तव्यात अत्यंत निष्काळजीपणा,हलगर्जीपणा व बेपर्वाही की, ज्यात आपण आर सी पी पथकात कार्यरत असतांना अ) ग्राम कापशी तलाव येथे आर.पी.सी.पथकासह राबविण्यात आलेली शोध मोहिम कृती कायदयास अनुसरुन न करता कायदयाने दिलेल्या अधीकाराचा व शक्तीचा दुरुपयोग करुन गंभीर शिस्तभंग केलेला आहे. ब) छापा कारवाई वेळी विरोध झाल्यानंतर घटनास्थळावरुन पळुन जावुन मित्रेपणा दाखविला त्यामुळे जमावाने नवप्रविष्ठ पोलीस शिपाई यांना मारहाण केली. त्यांचे हे वर्तन पोलीस दलाचे दृष्टीने अशोभनीय आहे. क) ग्राम कापशी तलाव येथील शोध मोहिमेच्या वेळी स्थानिक पोलीस ठाण्याचे पोलीस अधीकारी व अंमलदार उपलब्ध असतांना त्यांची मदत घेतली नाही आणि ग्रामस्थांशी उध्दट व वाईट वर्तन केले. त्यांनी गैरशिस्त अशी कसुरी केली असून कर्तव्यात अत्यंत बेपर्वाही, बेजबादारपणा, निष्काळजीपणा तसेच पोलीस विभागास व आपले पदास न शोभणारे गैरशिस्तीचे वर्तन केल्याचे दिसून येते

वरील प्रमाणे कसुरी केल्याबद्दल वरील नमुद कसुरदार यांना पुढील देय असलेली वार्षिक वेतनवाढ ०१ वर्षा करीता रोखण्याची शिक्षा प्रस्तावित करुन दि.२६.११.२०१५ रोजी कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आली होती. सदर नोटीस त्यांनी स्विकारली व लेखी स्पष्टीकरण सादर केले . त्यांनी सादर केलेले स्पष्टीकरण संयुक्तीक व समाधान कारक वाटत नाही. त्यामुळे प्रस्तावित केलेल्या शिक्षेत बदल न करता पुढील प्रमाणे आदेश देत आहे.

आदेश

मी चंद्रकिशोर मीणा पोलीस अधीक्षक अकोला मला प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन मुंबई पोलीस (शिक्षा व अपील) नियम १९५६ मधील नियम ३ (२) (५) अन्वये वरील नमुद सर्व कसुरदार यांना पुढील देय असलेली वार्षिक वेतनवाढ (पुढील वेतनवाढीवर परिणाम न होणारी) ०१ वर्षा करीता रोखण्याची शिक्षा देत आहे सदर शिक्षेचा त्यांचे पुढील वेतनवाढीवर परिणाम होणार नाही मात्र त्यांनी उपभोगलेल्या रजेचा (नैमित्तीक रजा वगळून) सदर शिक्षेवर परिणाम होईल.

सदर शिक्षेने अपचारी व्यथीत होत असतील तर हे आदेश प्राप्त झाल्याचे दिनांकापासून ६० दिवसाचे आत मा.विशेष पोलीस महानिरीक्षक,अमरावती परिक्षेत्र,अमरावती यांचेकडे अपिल अर्ज करु शकतात.

(चंद्रकिशोर मीणा)
पोलीस अधीक्षक अकोला

प्रति

सर्व संबंधितांना

वाफित :- नियंत्रण कक्ष अधिकारी, पो.नियंत्रण कक्ष, अकोला

२/- सदर आदेशाची मुळ प्रत संबंधितास अदा करुन दुय्यम प्रतीवर त्यांची प्रत मिळाल्याबाबत दिनांकासह स्वाक्षरी घेवून ती प्रत या कार्यालयास तात्काळ या कार्यालयास सादर करावी.

प्रत :- अशा-६/वेतन लिपीक-२/डिपोजी लिपीक यांना माहिती व उचित कार्यवाहीस्तव

Office of the S.P. AKOLA
S. P. :
Addl. :
Dy. S.P.
(H.Q.) :
O. S. :
H. C. :
Branch :
Date :

अ.क्र./अकोला/पोनि-खिल्लारे-अढाव-शेख-इंगळे/कसुरी/२०१६ 2455 अमरावती दि. 4 APR 2016

वाचा :- १)पोलीस अधीक्षक, अकोला यांचेकडील क्र. पोअअ/विचौ/२५-क/पो.अधि/कसूरी /२०१५, दि. निरंक अन्वये सादर केलेला कसूरी अहवाल व प्राथमीक चौकशी अहवालाची कादपत्रे

२)या कार्यालयाकडील कारणे दाखवा नोटीस क्र. अप/कक्ष-५/अकोला/कसूरी/पोनि-खिल्लारे-अढाव-शेख-इंगळे/२०१६- ८७६ , दि. ३०.१.२०१६

---ooo---

आदेश

खालील नमुद पोलीस निरीक्षक यांनी आपले कर्तव्यात त्यांचे नावासमोर दर्शविल्यानुसार कसूरी केल्याचे संदर्भीय अहवालावरुन आमचे निर्देशनास आले आहे.

-5 APR 2016
THE SUPERINTENDENT OF POLICE AKOLA INWARD

कसूरी :१) पोनि/व्ही.एस. खिल्लारे-पो.स्टे. पो.स्टे. पातुर , जि. अकोला

आपण दि. २५.१२.२०१४ पासून पो.स्टे. पातुर येथे प्रभारी अधिकारी म्हणुन कार्यरत असून दि. २१.४. २०१५ रोजी पो.स्टे. पातुर अंतर्गत ग्राम कापसी तलाव येथे परि. पोलीस उप अधीक्षक श्री. नवले यांनी त्यांचे रेड पथकासह जुगारावर रेड केली असता, जुगार खेळणारे इसम व जमावाकडुन पोलीस अधिकारी - कर्मचारी यांचेवर हल्ला होवुन कायदा व सुव्यवस्थेची परिस्थीती निर्माण झाल्याबाबतची माहिती मिळाल्यावर सुध्दा आपण पो.स्टे. प्रभारी अधिकारी या नात्याने घटनास्थळी न जाता २ पोलीस अंमलदार यांना शासकीय वाहनातुन पाठवुन कर्तव्यात निष्काळजीपणा केला आहे.

२.तसेच नियंत्रण कक्षाकडुन आपणास घटनास्थळावर जाण्याबाबत आदेश दिल्यानंतर आपण घटना स्थळी रवाना झाले परंतु तेथे राबविण्यात आलेल्या शोध मोहिमेत तुम्ही कोणताही सहभाग घेतला नाही.

३. ग्राम कापसी तलाव येथे अक्षय तृतीयेच्या दिवशी जुगार खेळला जातो याबाबत माहिती असून सुध्दा आपण त्यास प्रतिबंध करण्याबाबत कोणतीही पुर्व कारवाई केली नाही. किंवा ग्राम कापसी तलाव येथे कायदा व सुव्यवस्थेची परिस्थीती निर्माण झाल्यानंतर स्वत: जास्तीत जास्त स्टॉपसह घटनास्थळावर जावून परिस्थीती नियंत्रीत करणे आवश्यक होते. तसेच पो.स्टे.परिसरातील तंटामुक्त अध्यक्ष, पोलीस पाटील, प्रतिष्ठीत नागरीक, सरपंच यांचेसोबत संपर्क साधुन परिस्थीती नियंत्रणात आणणेसाठी आपल्याकडुन कोणतेही प्रयत्न झाल्याचे दिसून येत नाही.

४) अशाप्रकारे आपण कर्तव्यात निष्काळजीपणा (Derelication of Duty) करुन कसूर केलेला असून सदरचे प्रकरण अयोग्य रितीने हाताळले याबाबत कसूरी..

कसूरी :२) पोनि/अनिरुध्द अढाव- पो.स्टे. सिटी कोतवाली , अकोला , ३)पोनि/रियाज ऐनुद्दीन शेख- पो.स्टे. जुने शहर अकोला , ४)पोनि/छगन तुकाराम इंगळे - पो.स्टे. खदान-अकोला

आपणास दि. २१.४.२०१५ रोजी ग्राम कापसी तलाव येथे जुगार रेड दरम्यान घडलेल्या घटनेबाबतची माहिती मिळाल्यावर व आपण घटनास्थळावर पोहचल्यावर परिस्थीतीचे गांभीर्य ओळखुन प्रसंगावधान राखून योग्य प्रकारे परिस्थीती हाताळुन नियंत्रणात आणावयास पाहिजे होते. परंतु आपण घटनास्थळावर हजर राहुन सुध्दा ग्राम कापसी येथे राबविलेल्या शोध माहिम पथकातील कर्मचारी व आर.सी.पी. पथकास कोणतेही मार्गदर्शन व नेतृत्व केले नाही. पर्यवेक्षणात ढीसाळपणा (Slack Supervision) केलेले असून कर्तव्यात समय सूचकता दाखविली नाही. याबाबत कसूरी..

उपरोक्त कसुरी प्रकरणी या कार्यालयाचे दि. ३०.१.२०१६ अन्वये पोनि/व्ही. एस. खिल्लारे, पो.स्टे. पातुर यांना "पुढील देय वार्षीक वेतनवाढ (भावी वेतनवाढीवर परिणामकारक होणार नाही अशाप्रकारे) एक (०१) वर्षाकरीता रोखण्याची शिक्षा" का देण्यात येवू नये ? असे प्रस्तावित करुन कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेली आहे. तसेच पोनि/अे.एस. अढाव , पो.स्टे.सिटी कोतवाली अकोला, २)पोनि/रियाज शेख , पो.स्टे. जुने शहर , अकोला व ३) पोनि/छगन इंगळे , पो.स्टे. खदान -अकोला यांना "सक्ततताकीद " शिक्षा का देंण्यात येवू नये? अशी शिक्षा प्रस्तावित करुन कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेली असून त्यावर त्यांनी मुदतीत आपले खुलासे सादर केलेले असून , सदर खुलाश्यांचे अवलोकन करुन नमुद अपचारी पोलीस निरीक्षक यांचेपैकी पोनि/व्ही. एस. खिल्लारे यांना त्यांचे कसुरी संबधाने बाजू मांडण्यासाठी आमचे समक्ष मुलाखतीसाठी दि. १.४.२०१६ रोजी बोलाविण्यात आले होते. प्रत्यक्ष मुलाखतीत पोनि/व्ही. एस. खिल्लारे यांनी केलेले कथन व सादर केलेला खुलासा आम्हास अंशत: समाधानकारक वाटला. परंतु पो.स्टे. हद्दीत ग्राम कापूस तळणी येथे अक्षयसतृतीयेला जुगार खेळला जातो याची पुर्व माहिती त्यांना असतांनाही त्यास प्रतिबंध म्हणुन कोणतीही कार्यवाही केली नाही. यामध्ये त्यांची चुक दिसून येत आहे.

तसेच यातील दुसरे सह कसूरदार पोनि/अनिरुध्द अढाव, २) पोनि/रियाज ऐनुद्दीन शेख व पोनि/छगन इंगळे यांनी कसूरीच्या अनुषंगाने सादर केलेले खुलासे समाधानकारक वाटल्याने मला, मुंबई पोलीस कायदा सुधारणा २००० अधिनियमाचे कलम २५ प्रमाणे प्रदान असलेल्या अधिकाराचा वापर करुन मी, संजीव कुमार सिंघल , विशेष पोलीस महानिरीक्षक, अमरावती परिक्षेत्र अमरावती खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

अंतिम आदेश

पोलीस निरीक्षक व्ही.एस. खिल्लारे , पो.स्टे. पातुर यांना कारणे दाखवा नोटीसमध्ये प्रस्तावित केलेली "पुढील देय वार्षीक वेतनवाढ (भावी वेतनवाढीवर परिणाम न करणारी) एक (०१) वर्षाकरीता रोखण्याचे " शिक्षेत अंशत: बदल करुन त्याऐवजी त्यांना "खडसावणी " देत आहे.

तसेच पोनि/अनिरुध्द अढाव,पो.स्टे. सिटी कोतवाली , अकोला २) पोनि/रियाज ऐनुद्दीन शेख,पो.स्टे. जुने शहर अकोला व ३) पोनि/छगन इंगळे , पो.स्टे. खदान अकोला यांना कारणे दाखवा नोटीसमध्ये प्रस्तावित केलेली "सक्ततताकीद " ही शिक्षा माफ करण्यात येत आहे.

(संजीव कुमार सिंघल)
विशेष पोलीस महानिरीक्षक,
अमरावती परिक्षेत्र, अमरावती

प्रति,

पोनि/व्ही.एस. खिल्लारे, पो.स्टे. पातुर , जि . अकोला
पोनि/अनिरुध्द अढाव, पो.स्टे. सिटी कोतवाली अकोला
पोनि/रियाज ऐनुद्दीन शेख , पो.स्टे. जुने शहर, अकोला
पोनि/छगन इंगळे , पो.स्टे. खदान-अकोला

प्रतप्रति व मार्फत:- पोलीस अधीक्षक, अकोला

२/- सदर आदेशाची मुळ प्रत वरील नमुद अपचारी पोलीस निरीक्षक यांना अदा करुन दुय्यम प्रतीवर त्यांची दिनांकीत स्वाक्षरी घेवुन ती प्रत या कार्यालयास ५ दिवसात परत पाठवावी.

RNI No. MAHBIL /2009/31733
Reg. No. MCS/173/2016-18

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार–अ

वर्ष २, अंक २६] शुक्रवार, मार्च १८, २०१६/फाल्गुन २८, शके १९३७ [पृष्ठे २, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक ४९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

बांधकाम भवन, २५, मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१, दिनांक १८ मार्च २०१६

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्हीपीएम. २०१६/प्र.क्र. ५/परा. ४(२२).— भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २४३ च्या खंड (छ) व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, (१९५९ चा तीन) कलम ४ या संदर्भात काढण्यात आलेल्या पूर्वीच्या सर्व अधिसूचनांचे किंवा संलेखांचे अधिक्रमण करून तसेच याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि त्यासंदर्भात समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून आणि पुणे जिल्हा परिषदेची स्थायी समिती, ग्रामपंचायतीची कार्यकारणी अस्तित्वात नसल्याने सध्या कार्यभार असलेल्या प्रशासक, पुणे जिल्ह्यातील खेड तालुक्यातील ग्रामपंचायत आणि ग्रामसभा कोयाळी तर्फे वाडा व कहू यांच्याशी विचारविनिमय करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे पुणे जिल्ह्यातील खेड तालुक्यातील कोयाळी तर्फे वाडा, कहू आणि दरकवाडी या सोबतच्या अनुसूचीतील स्तंभ (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे महसूली गावांचा समावेश असलेले स्थानिक क्षेत्र हे ज्या दिनांकापासून स्वतंत्र गाव असेल आणि संविधानाच्या भाग ९ च्या प्रयोजनासाठी अनुसूचीतील स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे कोयाळी तर्फे वाडा व दरकवाडी या नावाने ओळखले जाईल तो दिनांक म्हणून १८ मार्च २०१६ हा दिवस विनिर्दिष्ट करीत आहेत.

अनुसूची

अनुक्रमांक (१)	गावाचे नाव (२)	महसुली गावांचा गट (३)
१	कोयाळी तर्फे वाडा	कोयाळी तर्फे वाडा, कहू.
२	दरकवाडी	दरकवाडी

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

संजय बनकर,
शासनाचे उप सचिव.

RURAL DEVELOPMENT AND WATER CONSERVATION DEPARTMENT

Bandhakam Bhavan, 25, Marzban Path, Fort, Mumbai 400 001, dated the 18th March 2016

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VPM. 2016/CR-5/PR-4(22).—In exercise of the powers conferred by clause (*g*) of article 243 of the Constitution of India read with section 4 of the Maharashtra Village Panchayats Act (III of 1959), and of all other powers enabling it in this behalf, and in supersession of all the previous notifications or instruments issued in that behalf, and after consultation with the Standing Committee of the *Zilla Parishad,* Pune. Administrator discharging the function of the *Village Panchayat* and *Gram Sabha* Koyali T Wada and Kahu, in Khed Tahasil of Pune District, the Governor of Maharashtra hereby specifies the 18th March, 2016, to be the date from which each of the local areas comprising group of revenue villages of koyali T Wada, Kahu and Darekwadi in Khed Tahasil in Pune District, specified in column (3) of the Schedule appended hereto, shall be the distinct village and shall be known by the name of the village koyali T Wada and Darekwadi, respectively, as specified in column (2) thereof, for the purposes of Part IX of the Constitution.

Schedule

Serial No. (1)	Name of the Village (2)	Group of Revenue Villages (3)
1	Koyali T Wada	Koyali T Wada, Kahu
2	Darekwadi	Darekwadi

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SANJAY BANKAR,
Deputy Secretary to Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004, EDITOR : SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI

RNI No. MAHBIL /2009/31733
Reg. No. MCS/173/2016-18

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार–अ

वर्ष २, अंक २६] शुक्रवार, मार्च १८, २०१६/फाल्गुन २८, शके १९३७ [पृष्ठे २, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक ४९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

बांधकाम भवन, २५, मर्झबान पथ, फोर्ट, पुंबई ४०० ००१, दिनांक १८ मार्च २०१६

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्हीपीएम. २०१६/प्र.क्र. ५/पंरा. ४(२२).— भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २४३ च्या खंड (छ) व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, (१९५९ चा तीन) कलम ४ या संदर्भात काढण्यात आलेल्या पूर्वीच्या सर्व अधिसूचनांचे किंवा संलेखांचे अधिक्रमण करून तसेच याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि त्यासंदर्भात समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून आणि पुणे जिल्हा परिषदेची स्थायी पमिती, ग्रामपंचायतीची कार्यकारणी अस्तित्वात नसल्याने सध्या कार्यभार असलेल्या प्रशासक, पुणे जिल्ह्यातील खेड तालुक्यातील ग्रामपंचायत आणि ग्रामसभा कोयाळी तर्फे वाडा व कहू यांच्याशी विचारविनिमय करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे पुणे जिल्ह्यातील खेड तालुक्यातील कोयाळी तर्फे वाडा, कहू आणि दरकवाडी या सोबतच्या अनुसूचीतील स्तंभ (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे महसूली गावांचा समावेश असलेले स्थानिक क्षेत्र हे ज्या दिनांकापासून स्वतंत्र गाव असेल आणि संविधानाच्या भाग ९ च्या प्रयोजनासाठी अनुसूचीतील स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे कोयाळी तर्फे वाडा व दरकवाडी या नावाने ओळखले जाईल तो दिनांक म्हणून १८ मार्च २०१६ हा दिवस विनिर्दिष्ट करीत आहेत.

अनुसूची

अनुक्रमांक (१)	गावाचे नाव (२)	महसुली गावांचा गट (३)
१	कोयाळी तर्फे वाडा	कोयाळी तर्फे वाडा, कहू.
२	दरकवाडी	दरकवाडी

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

संजय बनकर,
शासनाचे उप सचिव.

RURAL DEVELOPMENT AND WATER CONSERVATION DEPARTMENT

Bandhakam Bhavan, 25, Marzban Path, Fort, Mumbai 400 001, dated the 18th March 2016

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VPM. 2016/CR-5/PR-4(22).—In exercise of the powers conferred by clause (*g*) of article 243 of the Constitution of India read with section 4 of the Maharashtra Village Panchayats Act (III of 1959), and of all other powers enabling it in this behalf, and in supersession of all the previous notifications or instruments issued in that behalf, and after consultation with the Standing Committee of the *Zilla Parishad,* Pune. Administrator discharging the function of the *Village Panchayat* and *Gram Sabha* Koyali T Wada and Kahu, in Khed Tahasil of Pune District, the Governor of Maharashtra hereby specifies the 18th March, 2016, to be the date from which each of the local areas comprising group of revenue villages of koyali T Wada, Kahu and Darekwadi in Khed Tahasil in Pune District, specified in column (3) of the Schedule appended hereto, shall be the distinct village and shall be known by the name of the village koyali T Wada and Darekwadi, respectively, as specified in column (2) thereof, for the purposes of Part IX of the Constitution.

Schedule

Serial No. (1)	Name of the Village (2)	Group of Revenue Villages (3)
1	Koyali T Wada	Koyali T Wada, Kahu
2	Darekwadi	Darekwadi

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SANJAY BANKAR,
Deputy Secretary to Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004, EDITOR : SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक: आश्वासन-२०१५/ प्र.क्र.२२५/का.-९
अल्पसंख्याक विकास विभाग,
मंत्रालय ,मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: २१ नोव्हेंबर, २०१५.

प्रति,

अवर सचिव,

संसदिय कार्य विभाग,

मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२

23/11/15

विषय:- महाराष्ट्र विधानसभेच्या सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासन क्र. २०५.

महोदय,

वरील विधानसभा आश्वासन क्र. २०५ याबाबतची माहिती विहित विवरणपत्रात ४५ प्रतीमध्ये यासोबत पाठविण्यात येत आहे.

आपला,

(आ.शं. शेंडगे)

कक्ष अधिकारी,महाराष्ट्र शासन

सोबत वरीलप्रमाणे-

प्रत,

कक्ष अधिकारी, (कार्या-३), अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

23/11/15

M. D. DEPTT.
ISSUED
Sign. निर्गमित.....
Dt. 23.11.15

३१/१०/१७

सन २०१५ चे (दुसरे) पावसाळी अधिवेशन
विधानसभेने दिलेल्या आश्वासनावरील शासकीय कारवाईसंबंधी विवरण

विभागाचा फाईल क्रमांक:- विपआ ३६१५/१४/प्रक ४०६ /ज-५अ

विभागाचे नाव: महसूल व वन विभाग/ज-५अ

आश्वासन क्र.	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनापूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले, त्याबाबतचे आदेश, निर्णय, असल्यास त्याचा दिनांक	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासनपुर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे	विलंबास जबाबदार असणाऱ्यांवर केलेली कारवाई
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१४	विधानपरिषद कामकाज खंड:- १७२ क्रमांक:- २ दिनांक:- १४/७/२०१५	सांगली शहरातील पेठ भागातील शासकीय भुखंड शैक्षणिक कामासाठी भारती विद्यापीठास दिल्याबाबत ... श्री. विलासराव जगताप (जत) वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. २४६८७	श्री. एकनाथराव खडसे, मा.मंत्री (महसूल) :- प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने छाननी करून उचित निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.	शहर सांगली ता. मिरज येथील सि.स.नं. ९७० क्षेत्र २२७४.३ चौ.मी. जागा भारती विद्यापीठ, पुणे या संस्थेस शैक्षणिक प्रयोजनाकरीता प्रदान करणेत आलेली आहे. जागा प्रदान आदेशामध्ये संस्थेने प्रस्तुत जागेवर बांधलेल्या इमारतीमध्ये ४७८.८ चौ.मी.शासनास जागा देणे आवश्यक आहे. परंतु, संस्थेने ४७८.८ चौ.मी. जागेपैकी १०७.६ चौ.मी. जागा शासनाच्या ताब्यात दिलेली असून उर्वरीत ३७१.२ चौ.मी. जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याबाबत व संस्थेस बांधकाम क्षेत्राचे १५% एवढे बांधकाम क्षेत्र वाणिज्य प्रयोजनासाठी देणेत आलेले असून त्याची संस्थेकडून प्रचलित बाजारभावाप्रमाणे भाडेपट्ट्याची रक्कम सरकार जमा करून घेण्याबाबत सूचना जिल्हाधिकारी सांगली यांना देण्यात आल्या आहेत.	निरंक	निरंक माग	निरंक	निरंक	निरंक

२५२

विधानसभेत दिलेल्या आश्वासनांवरील शासन कारवाईसंबंधी विवरण
सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशन

विभागाचा फाईल क्रमांक:- विसआ-३५१५/प्र.क्र.३७७/४अे **विभागाचे नाव - कृषि व पदुम विभाग/४-अे**

आश्वासन क्रमांक	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले, त्याबाबतचे आदेश, निर्णय असल्यास त्याचा दिनांक (प्रत सोबत जोडावी)	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासन पूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासन पूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे	विलंबास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर केलेली कारवाई
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१५	विधानसभा कामकाज खंड :-१७३ क्रमांक:- ०२ दिनांक:- १४/७/२०१५ मा. मंत्री. /राज्यमंत्री श्री. यांनी दिलेले उत्तर	राज्यात राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत ठिंबक सिंचन संचासाठी शेतक-यांना देण्यात येणरे अनुदान अद्याप वितरीत केले नसल्याबाबत. सर्वश्री. डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्र.क्र. १६४१०.	मा. मंत्री श्री. एकनाथराव खडसे:- शेतक-यांना अनुदान वाटपाची कार्यवाही तातडीने करण्यात येईल.	सन २०१३-१४ मधील प्रलंबित प्रस्तावांपैकी रु.२७०.४४ कोटी निधी शेतक-यांच्या खात्यात जमा करण्यात आला आहे. उर्वरीत निधी शेतक-यांच्या खात्यात जमा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

आश्वा/ ८४७

मुंबई महानगरपालिका

महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय
महानगरपालिका मार्ग, मुंबई – 400 001
क्रमांक: एमएनपी/ आश्वासन/ ८४७
दिनांक: 23/03/98

दूरध्वनी क्र. 2269 1168
फॅक्स क्र.

प्रति,
श्री. किशोर गिरोल्ला
कक्ष अधिकारी/ अवर सचिव,
आवि-१९६
महाराष्ट्र शासन,
मंत्रालय,
मुंबई – 400 032.

विषय: विधानसभा/परिषद तारांकित प्रश्न क्र. २०३५, चे उत्तर (पावसाळी) अधिवेशन आश्वासन क्र. २९

महोदय,
उपरोक्त विषयाबाबत व आपले दि. 23/3/98 चे पत्र क्र. प्रशासन/ 2885-2015(2)/ आ क्र. १६/ कार्यासन कृपया पहावे.

सदर विधानसभा/परिषद तारांकित प्रश्न/ लक्षवेधी/अर्धा तास चर्चा सूचना/विशेष उल्लेख सूचना/ औचित्याचा मुद्दा/कपात सूचना/ठराव/आश्वासनाचे उत्तर व टिप्पणी सत्वर आयुक्त साहेब मान्यतेने सोबत पाठवित आहे. अधिक माहितीसाठी श्री. शंकरवार व्ही. व्ही. सहायक आयुक्त (मालमत्ता) यांचेशी दूरध्वनी क्र. 2421614 अथवा भ्रमणध्वनी क्र. 9820702513 वर कृपया संपर्क साधावा ही विनंती

आपला विश्वासू,
23/3/98
म.न.पा. आयुक्तांचे स्वीय चिटणीस

STUDY/Pending.doc

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

क्र. उआ / मालमत्ता / ३०२१५ / प्र.अ. (सगृस)-१ दि

विषय : विधानसभा सन २०१५ च्या दसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासन क्र. १६ बोगदा विभागातील (मुंबई) बोगदा चाळीच्या बेकायदेशीर पुनर्विकासाबाबत.

संदर्भ : एमजीसी/आश्वासन/८४७ दि. १९.११.२०१५

अनु क्र.	आश्वासन क्र	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनाचा कार्यपूर्ती अहवाल
१	१६	विधानसभा कामकाज खंड : १७३ क्रमांक : २ दिनांक १४.०७.२०१५	परळ विभागातील (मुंबई) बोगदा चाळीच्या बेकायदेशीर पुनर्विकासाबाबत. सर्वश्री. श्री. शरददादा सोनवणे (जुन्नर) व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्र.क्र.	मा. राज्यमंत्री / डॉ. रणजीत पाटील : त्यांच्या घराच्या आजुबाजूला त्यांची मागणी होती या ७७ लोकांना माहुल येथे जागा दिलेली होती याबाबत जर त्यांचे अन्य काही म्हणणे असेल तर याबाबत योग्य ती	मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार व भाडेकरुंनी केलेल्या विनंती नुसार बोगदा चाळ येथील एकूण ७७ भाडेकरुंना त्यावेळी मनपाकडे उपलब्ध असलेल्या माहूल चेंबूर येथील पी.ए.पी. सदनिका स्थलांतरण शिबिर म्हणून उपलब्ध करुन दिलेल्या आहेत. करी रोड (परळ) येथील प्राप्त झालेल्या २०४ पीएपी सदनिका पैकी ५० टक्के पीएपी सदनिका (एकूण १०२ पीएपी सदनिका) के.ई.एम. रुग्णालय व नायर रुग्णालय येथील धोकादायक सेवानिवासस्थानामधील शिकाऊ डॉक्टरांकरिता सेवानिवासस्थान म्हणून वितरीत करण्याकरिता अति.आयुक्त (पू.उ.) यांच्या दि.२०.०५.२०१५ रोजीच्या प्राप्त झालेल्या

			२२२३२	चौकशी करण्यात येईल.	मंजूरीनुसार सदर सदनिका वितरीत करण्याकरिता अधिष्ठाता के.ई.एम.रुग्णालय व नायर रुग्णालय यांच्या ताब्यात देण्यात आलेल्या आहेत. उर्वरीत ५० टक्के (एकूण १०२ पीएपी सदनिका) एफ/द विभागातील, डॉ.शिरोडकर मंडई या धोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतीमधील भाडेकरु / कर्मचारी यांना स्थलांतरीत करण्याकरिता मान.महापौर यांच्या दालनात दि.२७ मे २०१५ रोजी झालेल्या संयुक्त बैठकीच्या अनुषंगाने, वितरीत करण्याकरिता सहाय्यक आयुक्त (बाजार) यांच्या ताब्यात देण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे योगदा चाळीतील ७७ भाडेकरुंना या सदनिका देणे शक्य नाही. सदर पुनर्विकासाची शासन स्तरावर चौकशी करण्याची बाब या विभागाशी संबंधित नाही.

सहाय्यक आयुक्त (मालमत्ता) | उप आयुक्त (सुधार) | अति. आयुक्त (पू.उ.) | मा. महापालिका आयुक्त

महाराष्ट्र शासन
औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय
कामगार भवन, ५वा मजला, ब्लॉक - ई, सी-२०, वांद्रे कुर्ला संकुल, वांद्रे (पुर्व), मुंबई — ४०० ०५१.
दूरध्वनी नं. २६५७२५०४/०९/२२/५८, फॅक्स नं.२६५७२४७४, Email- dish.maharashtra@gmail.com

माहितीचा अधिकार

डिजीटाईज्ड कालबध्द सेवा २०१५

क्र. संऔसुवआ/अपघात/92032-४६
दिनांक :- 9 OCT 2015

प्रति,

अपर/सह संचालक,
औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य,
मुंबई / नागपूर / पुणे का.क्षे. १-२-३ /
ठाणे / कल्याण / रायगड / वसई/
नाशिक / कोल्हापूर/औरंगाबाद/ अकोला.

विषय : स्फोटके/फटाके/शोभेची दारु इत्यादी बनविणा-या कारखान्यातील कामगारांच्या सुरक्षिततेबाबत.

मागील काही वर्षांमध्ये फटाके बनविणा-या कारखान्यांमध्ये स्फोटाच्या घटना होऊन त्यामध्ये मोठया प्रमाणावर कामगारांना प्राणघातक अपघात घडले आहेत. चौकशीमध्ये घटनेच्या वेळी कारखान्यांमध्ये मा.जिल्हा दंडाधिका-यांनी दिलेल्या परवान्यापेक्षा जास्त प्रमाणावर स्फोटके साठवणे, कारखान्यात मिक्सर पल्वरायझर वगैरे विद्युत उपकरणांचा वापर करणे, तसेच कामगारांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून इतर गंभीर त्रुटी असणे इत्यादी बाबी घटनेस कारणीभूत ठरल्याचे आढळून आले आहे.

नुकत्याच एका फटाके बनविणा-या कारखान्यात झालेल्या स्फोटासंदर्भात विधान परिषदेमध्ये विचारलेल्या लक्षवेधी सुचनेवर मा. राज्यमंत्री यांनी दिलेल्या आश्वासनासंदर्भात दि. ६/१०/२०१५ रोजी मा.सभापती, महाराष्ट्र राज्य, विधान परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक संपन्न झाली. या बैठकीमध्ये मा. राज्यमंत्री, कामगार; मा. विधान परिषद सभासद व मा. प्रधान संचिव, कामगार व उपस्थित होते. या बैठकीत मा. सभापती यांनी अशा प्रकारच्या घटनांबाबत नाराजी व्यक्त केली आहे. त्यावर मा. राज्यमंत्री व मा. प्रधान सचिव यांनी याबाबत संचालनालयाकडून फटाके बनविणा-या कारखान्यांच्याबाबत विशेष मोहिम राबवून अनधिकृत कारखाने शोधून काढणे व नोंदणीकृत कारखान्यांचे सखोल निरीक्षण करुन उचित उपाययोजना सुचविण्यात येतील असे आश्वासन दिलेले आहे.

अशा प्रकारच्या दुर्घटनेची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी या संचालनालयाकडून खालील कार्यपध्दती अवलंबविण्याच्या नव्याने सुचना देण्यात येत आहे.

१. सर्व अपर/सह/उप/सहायक संचालक यांना या परिपत्राकाद्वारे निर्देशित करण्यात येते की, आपल्या कार्यक्षेत्रातील मा.जिल्हा दंडाधिकारी यांनी परवाना दिलेल्या स्फोटके/फटाके/शोभेचे इत्यादीच्या कारखान्यांची यादी मा.जिल्हा दंडाधिकारी यांचेकडून प्राप्त करुन घ्यावी. त्यानुसार कारखान्यांची तसेच आपल्या कार्यालयात नोंदणीकृत असलेल्या कारखान्यांचे प्राधान्याने र निरीक्षण करावे. निरीक्षणादरम्यान मा. जिल्हा दंडाधिकारी यांनी दिलेल्या परवान्यांपेक्षा प्रमाणावर स्फोटके साठवली / निर्माण केली असल्यास, विद्युत उपकरणांचा वापर आढळ सदरच्या बाबी मा. जिल्हा दंडाधिकारी यांच्या निर्दशनास आणाव्यात. तसेच कारखाने अधि १९४८ नुसार कामगारांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून काही गंभीर त्रुटी आढळल्यास कारखान्यावर कायदेशीर कारवाई करावी. आवश्यकता वाटल्यास कलम ४०(२) नुसार आदेश करावेत व त्याची प्रत मा. जिल्हा दंडाधिकारी व जिल्हा पोलिस अधिक्षक यांना द्यावी.

२. फटाके निर्मिती करणा-या कारखान्यांना सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोणातून परवाना देणे शक्य नस अशा कारखान्यांचा परवाना नाकारण्याचा प्रस्ताव तातडीने सादर करावा.

याबाबत संचालनालयाने यापूर्वी क्र. औसुवआ/अपघात/३०७९-८९/४, दि. १६/३/२००९ स्फोटके, शोभेची दारु, सुतळी फटाके इत्यादी निर्मिती करणा-या कारखान्यांच्या निरीक्षणाबाबत दिलेल्या होत्या.

सर्व अपर/सह संचालक यांना यांना निर्देशित करण्यात येते की, त्यांनी आपल्या कार्यक्षे केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल दिनांक ३१/१०/२०१५ पर्यंत संचालनालयास सादर करावा.

प्रभारी संचालक,
औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

स्फोटके, फटाके, शोभेची दारू, सुतळी फटाके इत्यादी बनविणाऱ्या कारखान्यातील कामगारांच्या सुरक्षीततेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शासन परिपत्रक क्र. एफएसी -२०१६/प्र.क्र. २६४/कामगार-४
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २० फेब्रुवारी, २०१७.

वाचा : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयाचे
१) क्र. सऔसुवआ/अपघात/१४७३२/४, दि. ०९/१०/२०१५,
२) क्र. सऔसुवआ/लवेसू/६५-२०१५/१५३६४/४, दि. २९/१०/२०१५
३) क्र. सऔसुवआ/लवेसू/६५-२०१५/१६३०९/४, दि. १०/११/२०१५ ची पत्रे.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनात कवठे एकंद (जि.सांगली) या भागात शोभेची दारू बनविणाऱ्या कारखान्यात झालेल्या स्फोटाच्या घटनेबाबत उपस्थित करण्यात आलेल्या विधान सभा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६४२३ च्या अनुषंगाने मा.राज्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासना वरील माहिती सादर केली असता मा.राज्यमंत्री महोदयांनी या संदर्भात परिपत्रक निर्गमित करण्याचे निदेश दिलेले आहेत. त्यानुसार शासन पुढीलप्रमाणे परिपत्रक निर्गमित करत आहे.

परिपत्रक :-

या परिपत्रकाद्वारे निर्देश देण्यात येतात की, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयातील सर्व अपर /सह/ उप /सहायक संचालक यांना या परिपत्रकाद्वारे **पुन्हा निर्देशित** करण्यात येते की, त्यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील कारखाने अधिनियम, १९४८ **अंतर्गत नोंदणीकृत** असलेल्या स्फोटके, शोभेची दारु, सुतळी फटाके इत्यादींची निर्मिती करणाऱ्या कारखान्यांचे सखोल निरीक्षण, ७ दिवसांच्या आत न चुकता पूर्ण करावे व सुरक्षा विषयक गंभीर बाबी आढळल्यास कायदेशीर कारवाई सुरु करावी. आवश्यकता भासल्यास कारखाने अधिनियम, १९४८ मधील कलम ४०(२) व ८७-अ, चा वापर करावा. तसेच, त्याबाबतचा अहवाल संचालनालयास ७ दिवसांच्या आत सादर करावा.

२. औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयातील सर्व अपर /सह/ उप /सहायक संचालक यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील मा. जिल्हा दंडाधिकारी यांनी परवाना दिलेल्या तसेच कारखाने अधिनियम, १९४८ **अंतर्गत नोंदणीकृत नसलेल्या** स्फोटके/ फटाके/ शोभेची दारू इत्यादीच्या कारखान्यांची यादी मा.जिल्हा दंडाधिकारी, जिल्हा उद्योग केंद्र या कार्यालयाशी संपर्क साधून वरील कारखान्यांची यादी हस्तगत करुन सखोल निरीक्षण करावे.

त्यानुसार अशा कारखान्यांचे प्राधान्याने ७ दिवसांच्या आत सखोल निरिक्षण करावे. निरिक्षणा दरम्यान मा.जिल्हा दंडाधिकारी यांनी दिलेल्या परवान्यापेक्षा जास्त प्रमाणावर स्फोटके साठवली/ निर्माण केल्याचे, विद्युत उपकरणांचा वापर केल्याचे आढळल्यास सदरच्या बाबी मा.जिल्हा दंडाधिकारी यांच्या निदर्शनास आणाव्यात. तसेच कारखाने अधिनियम, १९४८ नुसार कामगारांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून काही गंभीर त्रुटी आढळल्यास अशा कारखान्यांवर कायदेशीर कारवाई करावी. आवश्यकता भासल्यास कारखाने अधिनियम, १९४८ मधील कलम ४०(२) व ८७-अ, चा वापर करावा. त्याबाबतची माहिती मा.जिल्हा दंडाधिकारी व जिल्हा पोलिस अधिक्षक यांना द्यावी. तसेच, त्याबाबतचा अहवाल संचालनालयास ७ दिवसांच्या आत सादर करावा.

३. स्फोटके, फटाके, शोभेची दारु उत्पादन करणाऱ्या कारखान्यांचा परवाना, कारखाने अधीनियम, १९४८ व महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ च्या तरतुदींचे वारंवार उल्लंघन होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास, सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून परवाना रद्द करण्याचा प्रस्ताव तातडीने सादर करावा. फटाके निर्मिती करणाऱ्या कारखान्यांना सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून परवाना देणे शक्य नसल्यास अशा कारखान्यांचा परवाना नाकारण्याचा प्रस्ताव तातडीने शासनास सादर करावा.

४. सर्व अपर/ सह संचालक यांना निर्देशित करण्यात येते की, उपरोक्त नुसार त्यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल दर तीन महिन्यांनी संचालनालयास सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

23/2/07

[श्वेता सिंघल]
उप सचिव

प्रत माहिती व आवश्यक कार्यवाही साठी :-

संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, बांद्रा (पू) मुंबई ४०० ०५१.

विधानमंडळ प्राथम्य
क्र.पोमसं/२२/हिवा.अधि./विसआश्वा क्र.२६/२५/२०१८
पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय,
महाराष्ट्र राज्य पोलीस मुख्यालय,
शहीद भगतसिंग मार्ग, कुलाबा, मुंबई-४०० ००१.
दिनांक - /११/२०१८.
03/12/2018

प्रति,
अपर मुख्य सचिव,
महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
(लक्षवेधः- श्री. संदीप पवार, कक्ष अधिकारी, पोल-१३)

संदर्भ :- १) शासन पत्रें, गृह विभाग, क्र.विसआ-१०१५/प्र.क्र.१२/पोल-१३, दि.२६/०६/२०१८ व दि.१७/११/२०१८,
२) या कार्यालयाचे समक्रमांकित, दि.१४/११/२०१८ चे पत्र.

विषय :- सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्र.२६ पुणे शहरातील आय.टी. कंपनीत नोकरी लावण्याचे अमिष दाखवून फसवणूक केल्याबाबत.

* * * * *

उपरोक्त विषयास अनुसरून सन २०१५ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्र.२६ च्या पूर्ततेच्या अनुषंगाने पोलीस आयुक्त, पुणे शहर यांनी त्यांचे पत्र क्र.१९/गुन्हे/पीसीबी ६/४३८१/२०१८, दि.२६/११/२०१८ अन्वये सविस्तर अहवाल सादर केला आहे. सदर अहवाल सहमतीने शासनास सादर करण्यात येत आहे.

(बाळासाहेब पाटील)
पोलीस अधीक्षक,
राज्य पोलीस नियंत्रण कक्ष,
पोलीस महासंचालक यांचेकरीता.

जा.क्र. १९/गुन्हे/पीसीबी ६/८३५/२०१८,
पोलीस आयुक्त पुणे शहर यांचे कार्यालय,
दिनांक २६/११/२०१८.

प्रति,

मा.पोलीस महासंचालक,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

लक्षवेध - शर्मिला दळवी, कार्यासन अधिकारी.

विषय :- सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्र. २६ पुणे शहरातील आय.टी. कंपनीत नोकरी लावण्याचे अमिष दाखवून फसवणूक केल्याबाबत.

संदर्भ :- १) पोमस/२२/५२५२/पाव अधिवेशन आश्वा.क्र.२६/२५/२०१८, मुंबई, दि.२२/११/१८

वरील विषय व संदर्भान्वये सादर करण्यात येते की, पुणे शहरातील आय.टी. कंपनीत नोकरी लावण्याचे अमिष दाखवून फसवणूक केल्याबाबत देण्यात आलेल्या आश्वासनाचे अनुषंगाने पुढील माहिती सादर करण्यात येत आहे.

हिंजवडी पो.स्टे. पुणे येथे गु.रजि.नं.१०८/२०१५ भा.द.वि. कलम ४१७, ४१९, ४२०, ४६५, ४६८, ४७१, ३४ आय.टी. ॲक्ट कलम ६६ (डी) चा गुन्ह्यात महिला आरोपी १) आदिती ऊर्फ मनिषा महेश्वरी, वय २७ वर्ष, २) तनु ऊर्फ ललिता नंदकिशोर महेश्वरी, वय ३१ वर्ष, हा.मु. के ५/९१, गल्ली नं. २७, भगतसिंग चौक, भजनपुरा, नवी दिल्ली यांना दि. २५/०४/२०१५ रोजी १०.३० वा. अटक करण्यात आलेली आहे. त्यांचेविरुध्द मा.न्यायालयात दिनांक ०७/०५/२०१६ रोजी दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असून, त्याचा आर.सी.सी.क्रमांक २४८५/१६ असा असून सदरचा खटला न्यायप्रविष्ट आहे.

(शिरीष सरदेशपांडे)
पोलीस उप आयुक्त, गुन्हे,
पोलीस आयुक्त, पुणे शहर यांचे करीता.

My computer/F/LAQ-2015/1-6-2015/Mansoon Seassion/Assuarance No.26

जिआ/TPB-43(6)/735/00-ता.दि. 23/6/09

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

दूरध्वनी क्र.- 22691168
फॅक्स क्र-22655927

महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय
महानगपालिका मार्ग, मुंबई – 400 001
क्रमांक: एमजीसी/ आश्वासन / 1.8.C
दिनांक: २२/६/०९

प्रति,
श्री. किशोर गिरोल्ला
~~कक्ष अधिकारी~~/ अवर सचिव
नवि-99
महाराष्ट्र शासन,
मंत्रालय,
मुंबई -- 400 032.

सभापोचटी
23/6

विषय:- विधानसभा/परिषद 2009 चे दुसरे (पाव.) अधिवेशन
आश्वासन क्र. २७, २८ व २९

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबतचे आपले दि. २२/७/०९ चे पत्र क्र. विसभा 2009/ 2009 (2) आ.क्र. २७-३३/नवि-11 कृपया पहावे.

सदर विधानसभा/परिषद तारांकित प्रश्न लक्षवेधी/अर्धा तास चर्चा सूचना/विशेष उल्लेख सूचना/ औचित्याचा मुद्दा/कपात सूचना/ठराव /आश्वासनाचे उत्तर व टिप्पणी मनपा आयुक्त यांच्या मान्यतेने सोबत पाठवित आहे. अधिक माहितीसाठी श्री. चिटोरे डी.पी. प्रमुख अभियंता (वि.नि.) यांचेशी दूरध्वनी क्र. 22620075 अथवा भ्रमणध्वनी क्र. 9869032856 वर कृपया संपर्क साधावा ही विनंती

आपला विश्वासू,

म.न.पा. आयुक्तांचे स्वीय चिटणीस

बृहन्मुंबई महानगरपालिका
विधानसभेत दिलेल्या आश्वासनांवरील शासकीय कारवाईसंबंधी विवरण
सन 2015 चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन

आश्वासन क्र	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनापूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले त्याबाबतचे आदेश निर्णय इ.चा दिनांक	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे
27	विधानसभा कामकाज खंड 173 क्रमांक 02 दिनांक 14.07.2015	बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डीसी रुल 33 (24) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करुन देण्याबाबत. - सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्र. 20162.	मा. राज्यमंत्री / डॉ. रणजीत पाटील :- जर ते वाहनतळ हस्तांतरीत झाले नसतील तर, आजच तसे आदेश निर्गमित करण्यात येतील. त्याची पूर्ण चौकशी केली जाईल आणि जर ते हस्तांतरीत केले नसतील तर शास्तीसोबत ते ॲक्वायर केले जातील.	सदर बाब शासनाशी निगडीत आहे. मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये डी. सी. रेग्युलेशन 33 (24) अंतर्गत मंजूर करण्यात आलेल्या प्रस्तावांचा सद्यःस्थिती अहवाल सोबत जोडला आहे. सदर प्रस्तावातील एकूण ९ ठिकाणची वाहतळे महापालिकेस हस्तांतरीत झाली आहेत आणि अतिरिक्त ९ वाहनतळांची कामे पूर्णत्वास येत असून त्यांचे हस्तांतरण नजिकच्या काळात अपेक्षित आहे. तसेच उर्वरित वाहनतळांचे बांधकाम विविध स्तरांवर प्रगतिपथावर असून त्यांचे बांधकाम पूर्ण झाल्यावर महापालिकेस हस्तांतरण होणे अपेक्षित आहे. विकास नियमावली ३३(२४) अन्वये	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

26

				सदर वाहनतळे महापालिकेस हस्तांतरीत केल्यावरच संबंधित विकासकास अनुज्ञेय असलेल्या अतिरिक्त चटई क्षेत्राचा मोबदला देण्यात येतो. सबब सदर वाहनतळांचे संपादन करण्याची तरतूद विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये नाही.				
28.			मा. राज्यमंत्री / डॉ. रणजीत पाटील :- सन्माननीय सदस्यांनी या बद्दलचा स्टेटस रिपोर्ट मागितलेला आहे व एफएसआय बाबतची जी माहिती मागितलेली आहे, ती सविस्तर व तपशीलवार माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येईल.	मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये डी. सी. रेग्युलेखन 33 (24) अंतर्गत मंजूर करण्यात आलेल्या प्रस्तावांचा सद्यःस्थिती अहवाल सोबत जोडला आहे.	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
29.			मा. राज्यमंत्री / डॉ. रणजीत पाटील :- संबंधीत सर्व अधिकारी आणि धोरण ठरविणारे अधिकारी यांना 33 (24) नियमावलीस रिव्हिजीट करुन, त्यामध्ये बदल करुन रिफॉर्म्स करता येतील काय, हे बघून, त्यासंदर्भातील निर्देश देण्यात	या संदर्भात शासनाचे पत्र क्र.टिपीबी ४३१६/प्रक्र ४८/२०१६/नवि-११ दि.१०.२.२०१६ अन्वये सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावास शासनाने मंजुरी दिलेल्या तथापि प्रत्यक्षात अद्याप सुरुवात न झालेल्या प्रस्तावांचे पुनरावलोकन महापालिका आयुक्त यांनी गठित केलेली अतिरिक्त म.न.पा. आयुक्त, सह	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

		येतील.	आयुक्त पोलिस (वाहतूक) व प्रमख अभियंता (विकास नियोजन) च्या समिती मार्फत सदर प्रस्तावांचे पुनरावलोकनाचे काम सुरु आहे.					

प्रमुख अभियंता (विकास नियोजन)

महानगरपालिका आयुक्त

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक : टिपीबी -४३१६/प्र.क्र.४८/२०१६/ नवि-११
नगर विकास विभाग, मंत्रालय,
मुंबई – ४०० ०३२
दिनांक: १० /०२/२०१६

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

विषय - बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीतील विनियम ३३(२४) अन्वये सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करणेबाबत.

महोदय,

विषयांकित प्रकरणी आपणांस पुढील प्रमाणे कळविण्याच्या मला सूचना आहेत.

बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीतील विनियम ३३(२४) अन्वये सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावास शासनाने मंजूरी दिलेल्या तथापि, प्रत्यक्षात बांधकामास अदयाप सुरुवात न झालेल्या सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करण्यासाठी आयुक्त, महापालिका यांनी समिती गठीत करावी. सदर समितीमध्ये अतिरिक्त महापालिका आयुक्त, सहआयुक्त पोलिस (वाहतूक) व प्रमुख अभियंता (विकास नियोजन) यांचा समावेश राहिल. सदर समितीने पुढील मुद्दयांच्या अनुषंगाने सदर प्रस्तावांचे पुनरावलोकन (Review) करावे.

i) Access – सार्वजनिक वाहनतळ इमारतीसाठी सुयोग्य पोहोच (Access) असल्याबाबत खात्री करणे.
ii) Need – प्रकल्प प्रवर्तकाने सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावाची आवश्यकता नमूद केल्यानुसार खरोखर तेथे वाहनतळाची आवश्यकता असल्याबाबत खात्री करणे.
iii) Traffic flow—सार्वजनिक वाहनतळात येणा-या व बाहेर पडणा-या गाडयांमुळे बाहेरील रस्त्यावरील Traffic flow अबाधित राहतो का याबाबत खात्री करणे.
iv) Seprate Entry/Exit-- सार्वजनिक वाहनतळासाठी तसेच विक्री इमारतीसाठी स्वतंत्र Entry व Exit मार्ग प्रशस्त व आवश्यक रुंदीचे उपलब्धतेबाबत खात्री करणे.
v) System for running – सार्वजनिक वाहनतळ कार्यान्वित झाल्यावर त्याचे देखभाल खर्चाची पुर्तता व्हावी, याअनुषंगाने कार्यप्रणाली असल्याची खात्री करणे.
vi) Ceiling – प्रस्तावित जागेची सार्वजनिक वाहनतळाची उपयुक्तता, त्या परिसराचा विचार करुन व वरील मुद्दे विचारात घेता सदर जागेवर सार्वजनिक वाहनतळाची वाहन क्षमता सिमित (Ceiling) करण्याची आवश्यकता आहे काय? याबाबत पुनरावलोकन करणे.

समितीने वरील मुद्दयांचे आधारे सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करुन आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना अहवाल सादर करावा, आयुक्त, महापालिका यांनी त्यावर शिफारस/ अभिप्राय शासनास सादर करावेत. त्याशिवाय विनियम ३३(२४) अंतर्गत प्रस्ताव तपासताना अथवा मंजूर करतानांना काय निकष असावेत व काय कार्यपध्दती असावी याबाबतही शिफारशी सदर समितीने शासनास सादर कराव्यात.

यापुढे प्रस्ताव शासनाकडे सादर करताना महानगरपालिकेने वरील मुद्दयांबाबत खात्री करुन प्रस्ताव पाठवावेत.

आपला,

१०/२/१६

(किशोर द. गिरोल्ला)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

E-mailed & issued
10/2/16

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक : टिपीबी -४३१६/प्र.क्र.४८/२०१६/ नवि-११
नगर विकास विभाग, मंत्रालय,
मुंबई – ४०० ०३२
दिनांक: १० /०२/२०१६

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

विषय - बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीतील विनियम ३३(२४) अन्वये सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करणेबाबत.

महोदय,

विषयांकित प्रकरणी आपणांस पुढील प्रमाणे कळविण्याच्या मला सूचना आहेत.

बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीतील विनियम ३३(२४) अन्वये सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावास शासनाने मंजूरी दिलेल्या तथापि, प्रत्यक्षात बांधकामास अदयाप सुरुवात न झालेल्या सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करण्यासाठी आयुक्त, महापालिका यांनी समिती गठीत करावी. सदर समितीमध्ये अतिरिक्त महापालिका आयुक्त, सहआयुक्त पोलिस (वाहतूक) व प्रमुख अभियंता (विकास नियोजन) यांचा समावेश राहिल. सदर समितीने पुढील मुद्दयांच्या अनुषंगाने सदर प्रस्तावांचे पुनरावलोकन (Review) करावे.

i) Access – सार्वजनिक वाहनतळ इमारतीसाठी सुयोग्य पोहोच (Access) असल्याबाबत खात्री करणे.
ii) Need – प्रकल्प प्रवर्तकाने सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावाची आवश्यकता नमूद केल्यानुसार खरोखर तेथे वाहनतळाची आवश्यकता असल्याबाबत खात्री करणे.
iii) Traffic flow—सार्वजनिक वाहनतळात येणा-या व बाहेर पडणा-या गाडयांमुळे बाहेरील रस्त्यावरील Traffic flow अबाधित राहतो का याबाबत खात्री करणे.
iv) Seprate Entry/Exit-- सार्वजनिक वाहनतळासाठी तसेच विक्री इमारतीसाठी स्वतंत्र Entry व Exit मार्ग प्रशस्त व आवश्यक रुंदीचे उपलब्धतेबाबत खात्री करणे.
v) System for running – सार्वजनिक वाहनतळ कार्यान्वित झाल्यावर त्याचे देखभाल खर्चाची पुर्तता व्हावी, याअनुषंगाने कार्यप्रणाली असल्याची खात्री करणे.
vi) Ceiling – प्रस्तावित जागेची सार्वजनिक वाहनतळाची उपयुक्तता, त्या परिसराचा विचार करुन व वरील मुद्दे विचारात घेता सदर जागेवर सार्वजनिक वाहनतळाची वाहन क्षमता सिमित (Ceiling) करण्याची आवश्यकता आहे काय? याबाबत पुनरावलोकन करणे.

समितीने वरील मुद्दयांचे आधारे सार्वजनिक वाहनतळ प्रस्तावांचे पुनरावलोकन करुन आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना अहवाल सादर करावा, आयुक्त, महापालिका यांनी त्यावर शिफारस/ अभिप्राय शासनास सादर करावेत. त्याशिवाय विनियम ३३(२४) अंतर्गत प्रस्ताव तपासताना अथवा मंजूर करतानांना काय निकष असावेत व काय कार्यपध्दती असावी याबाबतही शिफारशी सदर समितीने शासनास सादर कराव्यात.

यापुढे प्रस्ताव शासनाकडे सादर करताना महानगरपालिकेने वरील मुद्दयांबाबत खात्री करुन प्रस्ताव पाठवावेत.

आपला,

१०/२/१६

(किशोर द. गिरोल्ला)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

E-mailed & issued
10/2/16

RNI No. MAHBIL/2009/36619
Reg. No. MH/MR/South-346/2014-16

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग एक—कोकण विभागीय पुरवणी

वर्ष ६, अंक २०] बुधवार, ऑगस्ट ६, २०१४/श्रावण १५, शके १९३६ [पृष्ठे ६, किंमत : रुपये ११.००

असाधारण क्रमांक ७४

प्राधिकृत प्रकाशन

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated 6th August 2014

NOTIFICATION

MAHARASHTRA REGIONAL AND TOWN PLANNING ACT, 1966.

No. TPB. 4313/929/C.R.-82/2013/Part-II/UD-11.—Whereas, the Development Control Regulations for Greater Mumbai, 1991 (hereinafter referred to as "the said Regulations") have been sanctioned by the Government in the Urban Development Department, under section 31(*1*) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (hereinafter referred to as "the said Act") *vide* Notification No. DCR. 1090/RDP/UD-11, dated the 20th February 1991 so as to come into force with effect from the 25th March 1991;

And whereas, the said Regulations contain provisions for both types of Parking (1) Captive Parking to be provided with structures under development as per Regulation No. 36 and (2) Public Parking to be developed on Parking Lots / Car Parking Reservations as per Regulation No. 9 (Table 4);

And whereas, as per a proposal submitted under section 37(*1*) of the said Act by the Municipal Corporation of Greater Mumbai (hereinafter referred to as "the said Corporation") regarding Development of Public Parking Lots by Private Owners / Developers, the Government of Maharashtra in the Urban Development has incorporated a new Regulation No. 33(24) in the said Regulations *vide* Notification No. TPB. 4305/2736/C.R.-338/05/UD-11, dated the 20th October 2008, issued under section 37(2) of the said Act;

And whereas, the Government, in exercise of the powers conferred under sub-section (*1AA*) of section 37 of the said Act, had issued Notice No. TPB. 4310/948/C.R.-289/2010/UD-11, dated 19th March 2012 for inviting suggestions / objections from the general public with regard to certain modifications proposed in respect of Regulation No. 33(24) (hereinafter referred to as "the proposed modifications") as specifically described in the Schedule appended to the said Notice and appointed the Deputy Director of Town Planning, Greater Mumbai as the Officer (hereinafter referred to as "the said Officer") to submit a Report on the suggestions / objections received in respect of the proposed modifications to the Government, after giving hearing to the concerned persons and the said Authority.

And whereas, the said Notice No. TPB. 4310/948/C.R.-289/2010/UD-11, dated 19th March 2012 was published in the *Maharashtra Government Gazette* (Extraordinary Gazette), dated 19th March 2012 (hereinafter referred to as "the *Official Gazette*") and the said Officer submitted his Report *vide* letter dated 23rd November 2012 through the Director of Town Planning, Maharashtra State, after completing the legal procedure stipulated under section 37(*1AA*) of the said Act.

And whereas, after considering the Report of the said Officer and after consulting the Director of Town Planning, Maharashtra State, the Government is of the opinion that the proposed modifications are required to be sanctioned with some changes.

Now, therefore, in exercise of the powers conferred upon it under section 37(*1AA*)(*c*) of the said Act, the Government hereby :—

(A) Sanctions the proposed modifications, with certain changes as described more specifically in the Schedule appended hereto.

(B) Fixes the date of publication of this Notification in the *Official Gazette* as the date of coming into force of this sanctioned modification.

(C) Directs the Municipal Corporation of Greater Mumbai that in the Schedule of Modifications sanctioning the said Regulations, after the last entry, the Schedule appended hereunder shall be added.

Schedule

Sanctioned modification to Development Control Regulation 33(24)

The first para of the Regulation is modified as under :—

(24) Development of Multi Storey Public Parking Lots (PPL) .— With the previous approval of the Government, for development of Multi Storey Public Parking Lots on any plot abutting a road and / or a stretch of road, additional FSI (hereinafter referred to as "Incentive FSI") as specified below on built-up parking area, created and handed over to the MCGM free of cost, shall be allowed, on the land belonging to a private owner, which is not reserved for any public purpose, subject to the conditions contained herein below :—

Clause (vii) is substituted as follows :—

(*vii*) The Incentive FSI permissible under this Regulation against the built-up area of the public parking lot, shall be 50%. of the built-up area of the public parking lot, such that the total permissible FSI including the incentive FSI under this Regulation does not exceed 4.0 in the Island City and 3.0 in the Suburbs Extended Suburbs.

The following Clauses are added after Clause (vii) :—

(*viii*) Public Parking shall be limited to G+4 and three basements.

(*ix*) The maximum cap on the built-up area per parking space shall be 50.00 sq.mtr. for LMVs, 65.00 sq.mtr. for LCVs and 120.00 sq.mtr. for HMVs Buses. The Incentive FSI shall be calculated as per the built-up area of the PPL, based on these norms or the actual built-up area of the PPL, whichever is less.

(*x*) The developer of the public parking lot (PPL) shall pay 'premium', worked out as per the following formula :—

Premium = 40% of [Value of the additional built-up area corresponding to the incentive FSI admissible under this Regulation, as per the A.S.R. prepared by the I.G.R. Maharashtra State - (Cost of construction of PPL + cost of any extra amenities /facilities provided + cost of construction of built-up area corresponding to the incentive F.S.I. admissible under this Regulation)].

For the purpose of calculating premium as above, the cost of construction of PPL including amenities / facilities and the cost of construction of built-up area corresponding to the incentive FSI admissible under this Regulation for the financial year 2011-2012 shall be

taken as Rs.15,000 per sq. mtr. and Rs.25,000 per sq.mtr. respectively. Revised construction costs shall be notified by the Municipal Commissioner of Municipal Corporation of Greater Mumbai every year in April, based on the average increase in Material Price Index of RBI (70% weightage) and Labour Index (CPI) (30 % weightage) during the previous financial year, over the year preceding that:

Provided that all the developments of public parking lots for which letter of Intent has been issued by the Corporation as per the DC Regulations 33(24), published *vide* Notification dated October 20, 2008, excepting those which have progressed substantially, shall have to follow the provisions of the Regulations 33(24) as amended *vide* this Notification and shall have to pay the premium at the rate of 50% of what they would have otherwise been required to pay as per the amended provisions.

(*xi*) The premium shall be paid in two stages - 50% before the issuance of I.O.D. for the PPL and 50% before issuance of C.C. for the Incentive FSI admissible under this Regulation.

Upon Payment of 100% premium as aforesaid, C.C. shall be issued in respect of 50% of the incentive FSI.

In no case shall the remaining 50% Incentive FSI be released without the handing over of the public parking lot, complete in all respects, to the Corporation.

The year in which 50% premium is paid before issuance of I.O.D. for the PPL shall be taken as the year for determination of construction cost as well as ASR for calculation of the premium. Out of the total premium payable, 50% shall be paid to the State Government and the remaining 50% to the Corporation.

(*xii*) The public parking lots, for which letter of intent has been issued by the Corporation as per the Development Control Regulation 33(24) published *vide* Notification dated October 20, 2008, but which have not been handed over to the Corporation, may be allowed to retain FSI as approved prior to the coming into force of this amended Regulation, with prior approval of the State Government, provided they pay premium as per provisions of this amended Regulation for the entire incentive FSI.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SANJAY BANAIT,
Under Secretary to Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS.

GenH/TPB-4317/127/उपायोजना 4/2/17

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय
महानगपालिका मार्ग, मुंबई – 400 001
क्रमांक: एमजीसी/आश्वासन/848
दिनांक: 4/2/17

प्रति,
श्री.किशोर द.गिरोल्ला
अवर सचिव,नगर विकास विभाग-11,
4 था मजला,मुख्य इमारत,
महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय
मुंबई – 400 032.

सचिव चौधरी
उप सचिव
7/2/17

विषय:- महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन 2015 च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभा देण्यात आलेले आश्वासन क्र.27 ते 33.

संदर्भ:- क्र.विसआं2015/2015(2)/आ.क्र.27-33/नवि-11 दि.23.08.2016

महोदय,

आपले उपरोक्त दि.23.08.2016 चे या कार्यालयास दि.03.02.2017 रोजी प्राप्त झालेल्या पत्रासंदर्भात असे कळविण्यात येते की, आश्वासन क्रमांक 30 ते 33 चे उत्तर यापुर्वीच या कार्यालयाच्या समक्रमांकान्वये दि.23.03.2016 अन्वये आपल्या कार्यालयास पाठविण्यात आले असून त्याची प्रत पूनश्च: आपल्या माहितीसाठी कृपया पाठविण्यात येत आहे.

आपला विश्वासु,

मनपा आयुक्तांचे स्वीय चिटणीस

वृहन्मुंबई महानगरपालिका

क्र. उमप्रअ/इ.प्र./ /पू.उ. दि.

महाराष्ट्र विधान मंडळाच्या सन 2015 च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभा देण्यात आलेल्या आश्वासनांवरील शासकीय कारवाईसंबंधी विवरण

आश्वासन क्र.	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले, त्याबाबतचा आदेश, निर्णय इत्यादीचा दिनांक	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासन पूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासन पूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे	विलंबास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर केलेली कारवाई
30	विधानसभा कामकाज खंड 173 क्रमांक: 2 दि.14.7.15 मा.राज्यमंत्री श्री.रणजित पाटील यांनी दिलेले उत्तर	वृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डी.सी.रूल 33(24) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देणेबाबत सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि.स.स. यांच्या तारांकित प्रश्न 20162	मा.राज्यमंत्री / डॉ.रणजीत पाटील - अध्यक्ष महोदय संबंधित अधिकाऱ्यांसोबत बैठक लावून 15 दिवसांच्या आत तसे निर्देश देण्यात येईल.	सदर बाब शासनाशी संबंधित आहे.	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

31	विधानसभा कामकाज खंड 173 क्रमांक: 2 दि.14.7.15 मा.राज्यमंत्री श्री.रणजित पाटील यांनी दिलेले उत्तर	बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डी.सी.रूल 33(24) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देणेबाबत सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि.स.स. यांच्या तारांकित प्रश्न 20162	मा.राज्यमंत्री / डॉ.रणजीत पाटील - याबाबतीत एखाद्या विकासकाने पार्किंग स्लॉट देण्याच्या अगोदर त्याच्या इन्सेन्टिव्ह घेतला असेल तर त्याच्यावर निश्चित कारवाई करण्यात येईल.	शासन निर्णय - महाराष्ट्र शासन नगर विकास विभागाकडून महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम 1966 च्या कलम 37(1 एए) (सी) व 37(2) खाली क्र.टीपीवी-4313/ 929/सी.आर.-82-2013-पार्ट-आयआय/यूडी11 दि.06.08.2014 नुसार विकासकाने 100 टक्के प्रीमीयम भरल्यानंतर 50 टक्के प्रोत्साहनात्मक चटई क्षेत्राचा बांधकाम परवाना देण्यात येतो. त्यानुसार आजतागायत परवानगी देण्यात आलेली आहे.	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
32	विधानसभा कामकाज खंड 173 क्रमांक: 2 दि.14.7.15 मा.राज्यमंत्री श्री.रणजित पाटील यांनी दिलेले उत्तर	बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डी.सी.रूल 33(24) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देणेबाबत सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि.स.स. यांच्या तारांकित प्रश्न 20162	मा.राज्यमंत्री / डॉ.रणजीत पाटील - पार्किंग स्लॉट दिले नसेल व ठराविक वेळेत पूर्तता होत नसेल तर विकासकाला पाठीशी न घालता आपल्या सजेशन प्रमाणे व इतर बाबीनुसार निश्चित कारवाई करण्यात येईल.	शासन निर्णय - महाराष्ट्र शासन नगर विकास विभागाकडून महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम 1966 च्या कलम 37(1 एए) (सी) व 37 (2) खाली क्र.टीपीबी-4313/ 929/सी.आर.-82-2013-पार्ट-आयआय/यूडी11 दि.06.08.2014 नुसार विकासकाने 100 टक्के प्रीमीयम भरल्यानंतर 50 टक्के प्रोत्साहनात्मक चटई क्षेत्राचा बांधकाम परवाना देण्यात येतो.	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

				त्यानुसार आजतागायत परवानगी देण्यात आलेली आहे.					
33	विधान~~सभा~~ कामकाज खंड 173 क्रमांक: 2 दि.14.7.15 मा.राज्यमंत्री श्री.रणजित पाटील यांनी दिलेले उत्तर	बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने डी.सी.रूल 33(24) अंतर्गत शहरात वाहन पार्किंग उपलब्ध करून देणेबाबत सर्वश्री बसवराज पाटील (औसा) व इतर वि.स.स. यांच्या तारांकित प्रश्न 20162	मा.राज्यमंत्री / डॉ.रणजीत पाटील - परंतु त्या प्रमाणात पार्किंगची व्यवस्था होत नाही. ती करण्याकरिता व्हर्टिकल किंवा डाऊन ग्राऊंड व्यवस्था करावी लागते. त्यामुळे सन्माननीय सदस्यांचे सजेशन अतिशय चांगले असून त्याबद्दल विचार केला जाईल.	विकास नियंत्रण नियमावली नियम 68नुसार मुंबई महानगरपालिकेच्या क्षेत्रामध्ये आरजी, पीजी, गार्डन, पार्क आणि मोकळ्या जागा यांच्याखाली 1 किंवा 2 मजले तळ पार्किंगसाठी मंजुरी देण्यात येते.	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

प्रमुख अभियंता (वि.नि.)

महापालिका आयुक्त

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण २०१६

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण–२०१६

पर्यटन आणि सांस्कृतिक कार्य विभाग

महाराष्ट्र शासन

वाय ११७९-१

एचबी १८५८-३७

(तीन)

अनुक्रमणिका

पृष्ठे

१. दृष्टीक्षेपात महाराष्ट्र पर्यटन धोरण - २०१६ ... ... १

२. प्रस्तावना १

३. महाराष्ट्राची पर्यटन क्षमता २

४. पर्यटन क्षेत्राच्या वाढीसंबंधीची कार्यपद्धती ३

४.१ सारांश ३

४.२ अंमलबजावणीची योजना ५

४.३ पर्यटन क्षेत्रातील वृद्धीसाठी सार्वजनिक खाजगी भागीदारी - पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप - मॉडेल ... ६

४.४ शाश्वत पर्यटन ७

४.५ ग्रामीण पर्यटन ७

४.६ कॅरॅव्हॅन पर्यटन ८

४.७ बैठकी, प्रोत्साहनपर लाभ, परिषदा आणि प्रदर्शने - माईस (मिटींग्ज, इन्सेन्टिव्हज्, कॉन्फरन्सेस एक्झिबिशन्स) ९

४.८ चित्रपट पर्यटन १०

४.९ पर्यटन पोलीस १०

४.१० स्मार्ट टिकेटिंग सिस्टीम १०

४.११ संकल्पना आधारित पर्यटन ११

४.१२ पर्यटन विकासासाठी अन्य संकल्पना १३

४.१३ साहसी पर्यटन १३

४.१४ पर्यटन महोत्सव १४

४.१५ वैद्यकीय पर्यटन १४

४.१६ विपणन आणि प्रचालन प्रसिद्धी १५

४.१७ इतर पाठबळाच्या स्वरूपाचे उपक्रम १५

५. शासन निर्णय १८

५.१ शीर्षक १८

५.२ योजनेचा कालावधी १८

५.३ व्याप्ती १८

५.४ महाराष्ट्र पर्यटन धोरण - २०१६ ची ध्येय दृष्टी, मोहीम, उद्दिष्टे व लक्ष्य १८

५.५ पात्र घटक १९

५.६ मुख्य व्याख्या २०

५.७ परिणामकारक टप्पे २२

(चार)

अनुक्रमणिका—समाप्त

पृष्ठे

६. वित्तीय प्रोत्साहने	...	...	...	२४
६.१ महाराष्ट्रातील पर्यटन घटकांचे वर्गीकरण	...	...	...	२४
६.२ इन्सेन्टिव पॅकेज	...	...	...	२४
७. महत्त्वाच्या धोरणात्मक कार्यक्रमाकरिता विशेष प्रोत्साहने	...	...	...	२७
७.१ शाश्वत पर्यटन घटकांसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने	...	...	...	२७
७.२ एमआयसीई युनिटसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने	...	...	...	२८
७.३ महिला उद्योजकांसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने	...	...	...	२८
७.४ कौशल्य विकास कार्यक्रमासाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने	...	...	...	२८
८. जोडपत्र -अ	...	...	...	२८
८.१ पात्र पर्यटन घटकांच्या काही व्याख्या (तपशिलात)		...	...	२८
९. जोडपत्र - ब	...	...	...	३१
९.१ तपशिलवार वर्गीकरण	...	...	...	३१

महाराष्ट्र शासन

पर्यटन आणि सांस्कृतिक कार्य विभाग,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
शासन निर्णय क्रमांक-टीडीएस.२०१५/११/प्र.क्र. १०२१/पर्यटन,
दिनांक ४ मे २०१६.

संदर्भ :

१. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी १०९१/सी.आर.४०९/पर्यटन, दिनांक ३०.११.१९९३.

२. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी १०९७/सी.आर.८५२/पर्यटन, दिनांक २६.११.१९९७.

३. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी ०३९९/सी.आर.२०१/पर्यटन, दिनांक ७.४.१९९९.

४. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी ०३९९/सी.आर.१४२/पर्यटन, दिनांक ८.७.१९९९

५. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी २०००/सी.आर.२४२/पर्यटन, दिनांक ३१.७.२०००

६. शासन निर्णय, गृह विभाग (पर्यटन), क्रमांक- एमटीसी २००१/सी.आर.२३/पर्यटन, दिनांक १६.९.२००२.

७. शासन निर्णय, पर्यटन आणि सांस्कृतिक कार्य विभाग, क्रमांक- एमटीसी २००५/२/सी.आर.१७२/ पर्यटन, दिनांक १६.१२.२००६.

१. दृष्टीक्षेपात महाराष्ट्र पर्यटन धोरण - २०१६

२०१६ च्या महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यटन धोरणाची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे :—

१. पर्यटन क्षेत्रास प्राथम्य क्षेत्र म्हणून संबोधावे लागेल. कारण या क्षेत्रामुळे आर्थिक विकासाला चालना मिळून रोजगाराच्या संधी वाढतील. हे धोरण बदल घडवेल.

२. पर्यटन आणि पर्यटनविषयक उपक्रमांद्वारे दरवर्षी १० टक्के क्षेत्रीय वाढ आणि सकल राज्य घरगुती उत्पादन - (जीएसडीपी) - आघाडीवर १५ टक्के हिस्सा साध्य करणे.

३. पर्यटन क्षेत्रामध्ये २०२५ पर्यंत ३०,००० कोटी रुपयांपर्यंत नव्या गुंतवणुकी निर्माण करणे.

४. पर्यटन क्षेत्रामध्ये २०२५ पर्यंत १ दशलक्ष अतिरिक्त रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे.

५. उद्योग, ऊर्जा आणि कामगार विभागाच्या सामूहिक प्रोत्साहन योजना, २०१३ शी - (पॅकेज स्कीम ऑफ इन्सेन्टिव्हज, २०१३) - किंवा त्यानंतरच्या सुधारणांशी राज्य पर्यटन योजना जोडून राज्यातील पर्यटन घटक प्रोत्साहन-प्रेरित करणे. या धोरणातील प्रोत्साहने राज्यातील पर्यटन क्षेत्रातील गरजेनुरुप आखण्यात आली आहेत.

६. महत्त्वाचे धोरणात्मक प्रगतीशील उपक्रम निश्चित केले जातील आणि त्या विशिष्ट प्रगतीशील उपक्रमांसाठी विशेष स्वरुपाचे प्रोत्साहन लाभ देण्यात येतील.

७. पर्यटनाच्या पायाभूत सुविधांचे, विशेषतः पीपीपी मॉडेलच्या स्वरुपातील पायाभूत घटक बळकट करणे, विशेष पर्यटन पायाभूत घटक विकास निधी, सीएसआर इ.च्या व्याख्या धोरणात दिलेल्या आहेत.

२. प्रस्तावना :

गेल्या काही वर्षात पर्यटन उद्योगामध्ये सातत्यपूर्ण वाढ दिसून आली आहे आणि सर्व देशांच्या सामाजिक-आर्थिक प्रगतीमध्ये चक्रामधील हा उद्योग म्हणजे एक महत्त्वपूर्ण आणि अविभाज्य भाग झाला आहे. आजमितीला हे क्षेत्र कधी नव्हे इतक्या अधिक वैविध्यपूर्ण सेवा देत आहे आणि मुख्य प्रवाहातल्या उद्योगामध्ये या सेवांचा समावेश होणे अत्यावश्यक झाले आहे. परिणामतः या नव्या आणि पारंपरिक पर्यटन सेवा नव्या उद्दिष्टांच्या विकासाशी जवळून संबंधित आहेत.

पर्यटन क्षेत्र हे आंतरराष्ट्रीय वाणिज्य क्षेत्रांमधील मुख्य क्षेत्रांपैकी एक आहे आणि त्याचवेळी ते बऱ्याच विकसनशील देशांमधील मुख्य आर्थिक स्त्रोतांपैकी एक आहे. आजच्या घटकेला प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष आणि प्रेरित परिणाम यांद्वारे जागतिक पातळीवरील जीडीपीला हे क्षेत्र ९ टक्के इतके योगदान देते आणि जागतिक निर्यातक्षेत्रात १.६ ट्रिलियन डॉलर्स इतका हिस्सा या क्षेत्राचा आहे (जागतिक निर्यातक्षेत्राच्या ६ टक्के). मुख्य घडामोडींपैकी काही पुढे दिलेल्या आहेत :

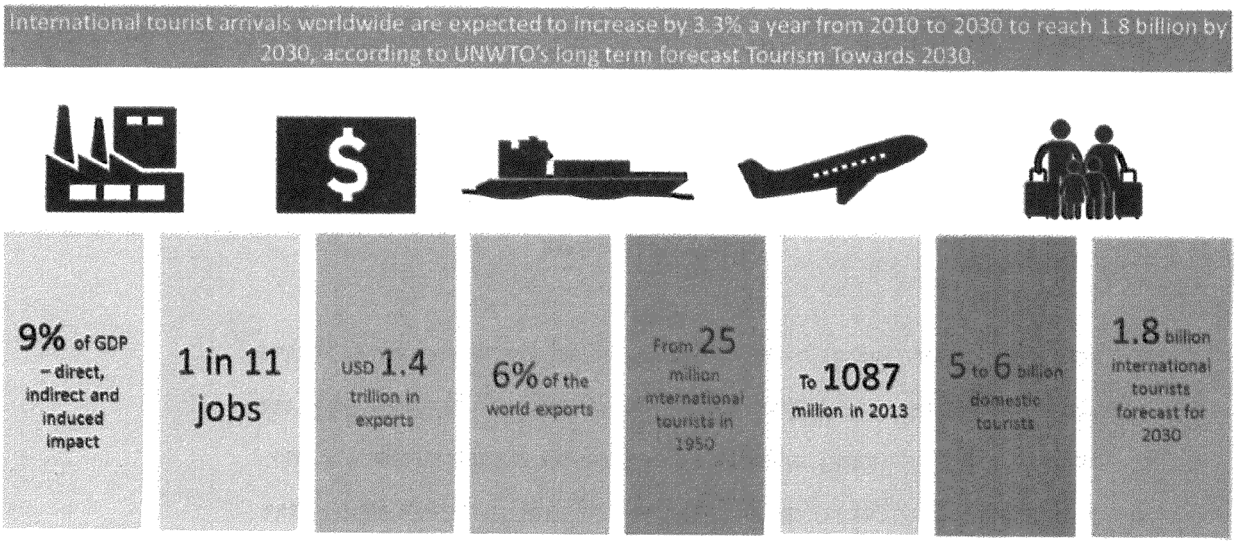

याशिवाय, पर्यटन क्षेत्रामध्ये मोठ्या प्रमाणावर रोजगाराच्या संधी निर्माण करण्याची क्षमता आहे. त्याचवेळी देशांतर्गत आणि विदेशी प्रवाशांकडून खर्च होणाऱ्या पैशामुळे द्विगुणीत परिणामाद्वारे गुणन अर्थव्यवस्थेच्या माध्यमातून नविन पैसा निर्माण होतो. प्रवास आणि पर्यटनासाठी असलेले गुणक ३.२ आहे, तो खर्च झालेल्या प्रत्येक डॉलरसाठी, म्हणजेच ३.२ डॉलर्स निर्माण होतात (प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष आणि प्रेरित परिणाम यासह) विक्री क्षेत्रातल्या प्रत्येक १ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर्समागे निर्माण झालेल्या ५० नोकऱ्यांच्या सरासरीचा विचार करता प्रवास आणि पर्यटनक्षेत्र नोकऱ्या निर्माण करणाऱ्या आघाडीच्या दोन क्षेत्रांपैकी एक आहे.

लाभदायक आर्थिक परिणाम संक्षिप्त रुपाने खालीलप्रमाणे मांडता येतील :—

१. विदेशी चलनाची निर्मिती

२. नव्या नोकऱ्या आणि नोकरीच्या संधी

३. व्यापार, उत्पन्न आणि उद्योजकता यांना चालना - विशेषतः सेवा क्षेत्र आणि लघु-मध्यम उद्योगांमध्ये

४. पर्यटनेतर क्षेत्राच्या वापरासाठी नव्या पायाभूत घटकांची तरतूद

५. वाढता प्रादेशिक विकास - विशेषतः दुर्गम भागांमध्ये

६. अधिक मोठ्या प्रमाणावरील सरकारी खर्च करता येतील असे मोठ्या प्रमाणावरील कर महसूल - किंवा इतर कामकाजावरील कमी केलेले कर.

७. गुणक परिणामाद्वारे नव्या पैशाची निर्मिती

अशा प्रकारे जागतिक तसेच स्थानिक विकास डोळ्यासमोर ठेवून महाराष्ट्र शासनाने पर्यटन क्षेत्र आणि त्यातून लाभणाऱ्या संधी यांचे महत्त्व लक्षात घेतले आहे. त्यामुळे शासनाने पर्यटन क्षेत्र एक प्राधान्य क्षेत्र म्हणून निश्चित केले आहे. महाराष्ट्र शासनाचे नवे महाराष्ट्र पर्यटन धोरण प्रस्तावित आहे आणि हे धोरण २००६ मध्ये जारी केलेल्या महाराष्ट्राच्या पर्यटन धोरणाची जागा घेईल.

हे धोरण म्हणजे खाजगी क्षेत्राला पर्यटन क्षेत्रात गुंतवणूक करण्यास आकर्षित करण्याचा शासनाच्या दूरगामी धोरणाचा एक भाग आहे. तसेच हे धोरण महाराष्ट्राच्या वाढीस चालना देणारी, पर्यावरणपूरक आणि पर्यावरणाभिमुख रोजगार निर्माण व्हायला सहाय्यभूत ठरेल.

३. महाराष्ट्राची पर्यटन क्षमता :

महाराष्ट्र म्हणजे देशांतर्गत एखाद्या देशासारखे राज्य असून हे राज्य लोकसंख्या आणि क्षेत्रफळ या दोन्ही बाबतीत देशातले तिसऱ्या क्रमांकाचे मोठे राज्य आहे. राज्याची राजधानी मुंबई असून ती जगातल्या सर्वात मोठ्या आणि उद्योगाच्या उलाढाली असलेल्या शहरांपैकी एक आहे, तसेच ती देशाची आर्थिक आणि करमणूक क्षेत्रातली राजधानी आहे.

महाराष्ट्र हे पर्यटकांसाठी विविध प्रकारची पर्यटनस्थळे असणारे जगातल्या मोजक्या प्रदेशांपैकी एक आहे. या राज्याला ७२० किलोमीटर लांबीचा समुद्रकिनारा हिरव्यागार कोकण किनारपट्टीसह लाभला आहे. पश्चिम घाट आणि सह्याद्रीच्या पर्वतराजीमध्ये थंड हवेची ठिकाणे आहेत तसेच अर्धसदाहरित आणि पानगळ अरण्ये तसेच जलाशये आहेत. घनदाट वनसंपदा लाभलेला महाराष्ट्रातला विदर्भ घनदाट वनांसह अनेक वन्य जीवांचे अभयारण्य व निसर्ग उद्यान बनला आहे.

३

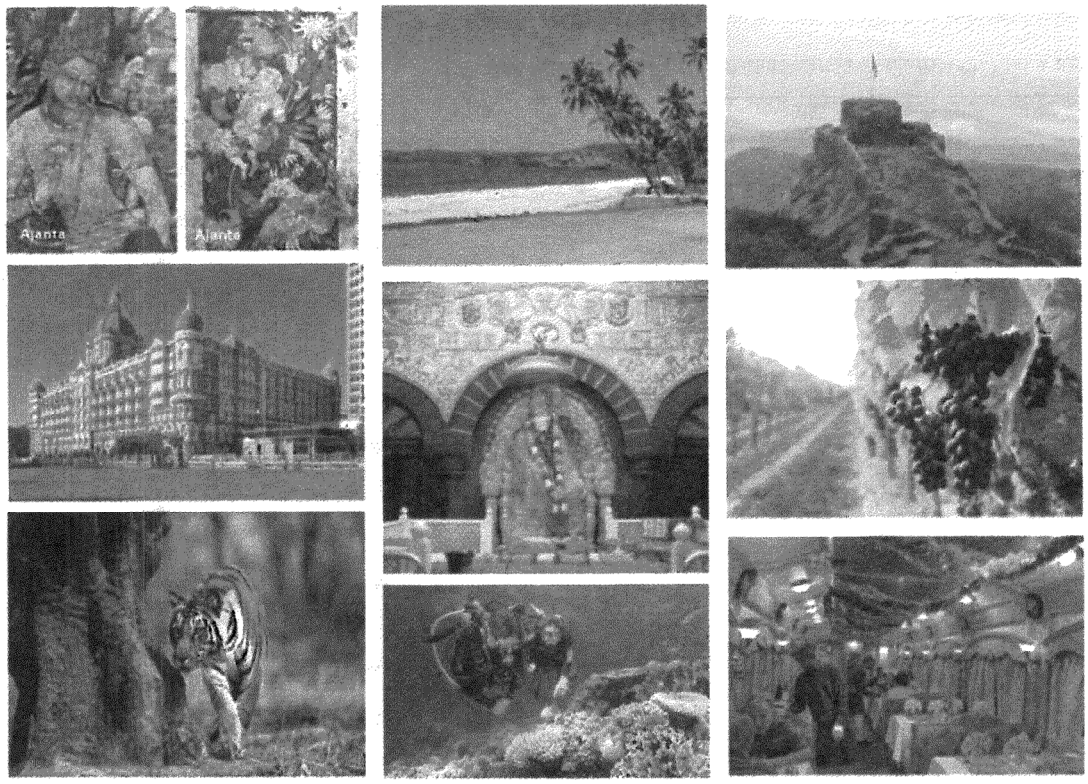

आकृती १ - महाराष्ट्राच्या पर्यटन क्षमतेचे द्रुत चित्र

महाराष्ट्राला समृद्ध इतिहास, परंपरा आणि संस्कृतीचे वरदान लाभलेले आहे, येथील जागतिक दर्जाचे प्राचीन किल्ले आणि स्मारके, प्राचीन गुंफा मंदिरे आणि यात्रा स्थळे याला पुष्टी देतात. भारतातील विदेशी पर्यटकांचे आगमन (२०.८ टक्के) आणि देशांतर्गत पर्यटकांच्या भेटी (७.२ टक्के) या बाबतीत राज्य आघाडीवरील राज्यांपैकी एक आहे.

मोठ्या प्रमाणावरील, परस्परांतर्गत जागतिक विकास आणि प्रगती यांचा प्रखर प्रभाव भारतातल्या पर्यटन क्षेत्रावर (आणि महाराष्ट्रामध्ये) पडला आहे. यामध्ये इतर काही मुद्यांबरोबरच पुढील बाबींचा समावेश होतो :

१. मध्यमवर्गाची वाढलेली क्रयशक्ती आणि वाढती प्रवासाची आवड (देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय)

२. हवाई प्रवासाच्या उपलब्धतेत वाढ (विमानसेवा, विमानतळ आणि मार्ग विकास) तसेच प्रवासाच्या खर्चात होणारी घट

३. सांस्कृतिक आणि निसर्गदर्शनाच्या बाबतीत समृद्ध अशा गुंतवून टाकणाऱ्या अनुभवांसाठी असलेल्या प्रवाशांमधील आकर्षणामध्ये वाढ

४. मोबाईलचा उपयोग, डिजिटल मजकूर तयार करणे आणि तो पाठवणे यासह माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रामध्ये नव्यानव्या संकल्पना

५. महत्त्वाचे म्हणजे राज्याचे प्रमुख आणि धोरणकर्ते यांच्यात पर्यटनाधारित अर्थव्यवस्थेला विशेष स्थान

६. पर्यटनविषयक पायाभूत क्षेत्रातील वाढती गुंतवणूक

एकूण या सर्व बाबी आंतरराष्ट्रीय त्याचप्रमाणे देशांतर्गत पर्यटकांसाठी राज्यामध्ये पर्यटकांच्या आकर्षणात भरीव वाढ करण्याची आशादायक शक्यता दर्शविते.

४. पर्यटन क्षेत्राच्या वाढीसंबंधीची कार्यपद्धती :

४.१ सारांश

आर्थिक आणि विना-आर्थिक अशा दोन्ही उपक्रमांच्या मिश्रणाद्वारे धोरणात्मक उद्दिष्टे आणि ध्येय साध्य करण्यासाठी राज्य योग्य त्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करेल. महाराष्ट्राचे पर्यटन धोरण, २०१६ हे राष्ट्रीय पर्यटन धोरण, २०१५ शी सुसंगत असेल.

४

खालील तक्त्यामध्ये कार्यपद्धतीच्या विधायक उपक्रमांपैकी काही उपक्रम ठळकपणे दर्शविले आहेत.

तक्ता १ महाराष्ट्रातल्या पर्यटन क्षेत्राच्या वाढीसाठी अवलंबावयाची कार्यपद्धती

अ. क्र. कार्यपद्धती	करावयाच्या प्रमुख उपाययोजना
१. पर्यटन क्षेत्रातील वार्षिक १० टक्के वाढ आणि पर्यटन व पर्यटन विषयक कामकाजा-द्वारे राज्याच्या स्थूल देशांतर्गत उत्पन्नात १५ टक्के हिस्सा.	१. विशेष करून उच्चतम क्षमताधिष्ठित कमी विकसित पर्यटन क्षेत्रांमध्ये मोठ्या प्रकल्प गुंतवणुकीस प्रोत्साहन देऊन दर वर्षी १० टक्के क्षेत्रीय वाढ साध्य करणे आणि राज्याच्या स्थूल आंतर्देशीय उत्पादनात राज्याचा १५ टक्के हिस्सा असणे. २. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या सध्याच्या लँड बँकेचे वित्तीय रुपांतर. ३. विविध संबंधित विभागांमार्फत राज्यभर पर्यटनविषयक पायाभूत सुविधा सुधारणे, आणि, ४. गुंतवणुकदारांसाठी सुविधा पुरविणे आणि व्यवसाय करताना सुलभता आणणे.
२. पर्यटन क्षेत्रामध्ये १ दशलक्षअतिरिक्त रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे.	१. मेगा आणि सूक्ष्म-लघु-मध्यम उद्योगावर वाढते लक्ष केंद्रित करणे. २. रोजगारक्षम मेगा युनिटसना अतिरिक्त प्रोत्साहनपर लाभ देणे. ३. राज्य आणि केंद्र सरकारच्या कौशल्य विकास योजनांचा जास्तीत जास्त लाभ घेणे. ४. शेतकी आणि ग्रामीण, साहसी खेळ, विशेष कार्यक्रमाधारित पर्यटन उपक्रम इ. चा **विशेष क्षेत्र** म्हणून विचार करणे. ५. रोजगाराला चालना देणारे आकर्षक क्षेत्र म्हणून पर्यटनाची प्रसिद्धी आणि प्रसार.
३. संस्थात्मक आणि शासन यंत्रणा	त्रि-स्तरीय संस्थात्मक आणि शासकीय यंत्रणा निर्माण केली जाईल. १. मेगा प्रोजेक्टससाठी संमती मिळविण्याकरिता आणि पर्यटनविषयक व्यवहारनीतीच्या परिस्थितीचा आढावा घेण्यासाठी **मुख्य सचिवांच्या नेतृत्वाखाली उच्चस्तरीय समिती.** २. महाराष्ट्र पर्यटन धोरण-२०१६ ची अंमलबजावणी आणि राज्यात गुंतवणूक व्हावी यासाठी प्रधान सचिव (पर्यटन) यांच्या अध्यक्षतेखाली सुकाणू समिती. **प्रधान सचिव** (पर्यटन), आदरातिथ्य उद्योगासाठी आणि महाराष्ट्रात सादर होणाऱ्या कार्यक्रमासाठी एक खिडकी मंजुरीवर देखरेख ठेवतील आणि कार्यक्रमांना चालना मिळावी तसेच राज्यामध्ये कार्यक्रम व माईसला उत्तेजन मिळावे म्हणून कार्यक्रम आणि प्रदर्शन मंडळ निर्माण केले जाईल. ३. जिल्हा पर्यटन प्रचालन समिती (डीटीपीसी) स्थापन करण्यात यावी.
४. विशेष पर्यटन जिल्हे/ प्रदेश याचा विकास	१. नागपूर, औरंगाबाद आणि सिंधुदुर्ग जिल्हे विशेष पर्यटन जिल्हे म्हणून चिन्हांकित केले जातील. **२. याशिवाय,** आवश्यकता वाटेल तसे इतर विशेष पर्यटन प्रदेश/ इस्टेट **राज्याकडून सूचित केले जातील.** ३. या प्रदेशांना अतिरिक्त प्रोत्साहनपर लाभ आणि प्रोत्साहन कालावधी दिले जातील. ४. याशिवाय, या प्रदेशांना राज्यातील मुख्य पर्यटनस्थळे म्हणून चालना देण्यासाठी त्यांना विशेष विपणन सहाय्य (मार्केटिंग असिस्टन्स) दिले जाईल.
५. पर्यटनवाढीस अनुकूल अशा विभागांचा विकास.	**१. निश्चित करण्यात आलेल्या संकल्पनांद्वारे ज्यांची प्रसिद्धी केली जाईल अशी पर्यटक शहरे, पर्यटक केंद्रे आणि पर्यटन विभाग यांच्यामध्ये राज्याचे वर्गीकरण करणे.** २. मुख्य हायवेलगत एखादा पथदर्शी प्रकल्प उभारणे आणि या **प्रकल्पाच्या यशस्वी** आर्थिक परिणामांनंतर राज्यातल्या पाच मुख्य हायवेलगत **त्याची प्रतिकृती उभारणे.**
६. पर्यटन क्षेत्राच्या वृद्धीसाठी पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप मॉडेल.	१. पर्यटन विभाग, महाराष्ट्र शासन, विविध प्रकल्प निश्चित करतील आणि विकसित करतील तसेच सरकारी-खाजगी भागीदारी/ संयुक्त भागीदारीद्वारे हे प्रकल्प हाती घेईल.
७. विपणन आणि प्रसिद्धीसाठी पाच टप्प्यांचा दृष्टीकोन.	१. सातत्यपूर्ण एकात्मिक (३६० अंश) पणन योजना विकसित करणे. २. आंतरराष्ट्रीय रोडशोज/ फेअर्स/ बी टू बी मिटींग इ. मध्ये सहभाग. **३. महाराष्ट्र पर्यटनासाठी जागतिक दर्जाचे संकेतस्थळ विकसित करणे.** ४. संकल्पनाधारित पर्यटनाद्वारे राज्याची ब्रँड इक्विटी विकसित करणे. ५. महाराष्ट्रातील पर्यटनाच्या प्रसिद्धीसाठी प्रसारमाध्यमांना विशेष प्रोत्साहन.

५

४.२ अंमलबजावणी योजना :

राज्यामध्ये पर्यटनाच्या विस्ताराला चालना देण्याच्या दृष्टीने **पुढील बाबींवर विशेष भर देण्यात येईल :**

४.२.१. संस्थात्मक आणि शासकीय यंत्रणा :

४.२.१.१ महाराष्ट्रातल्या पर्यटनासाठी संस्थात्मक व्यवस्था :

त्रि-स्तरीय संस्थात्मक आणि शासकीय यंत्रणा निर्माण केली जाईल.

१. मेगा प्रोजेक्टससाठी संमती मिळवण्याकरिता आणि पर्यटनविषयक कार्यपद्धतीच्या सद्य:स्थितीचा आढावा घेण्यासाठी मुख्य सचिवांच्या नेतृत्वाखालील उच्चस्तरीय समिती. उच्चस्तरीय समितीला जेथे निर्णय घेता आले नाहीत अशा बाबी महाराष्ट्र शासनाच्या मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखालील मंत्रीमंडळ उप-समितीकडे पाठवल्या जातील.

२. महाराष्ट्र पर्यटन धोरण - २०१६ ची अंमलबजावणी आणि राज्यात गुंतवणूक करणे सुलभ व्हावे यासाठी प्रधान सचिव (पर्यटन) यांच्या अध्यक्षतेखाली सुकाणू समिती. प्रधान सचिव (पर्यटन) हे आदरातिथ्य उद्योगाच्या तसेच चलत कार्यक्रमाच्या एक खिडकी मंजुरी प्रक्रियेवर देखरेख ठेवतील आणि कार्यक्रमांना चालना मिळावी तसेच राज्यामध्ये माईसच्या प्रचालनासाठी व म्हणून कार्यक्रमाच्या सुकरतेसाठी कार्यक्रम आणि प्रदर्शन मंडळ निर्माण केले जाईल.

३. जिल्हा पर्यटन प्रचालन समिती स्थापन करणे.

४.२.१.२ महाराष्ट्रातील आदरातिथ्य उद्योग आणि चलत कार्यक्रमांसाठी (लाईव्ह इव्हेंटस) एक खिडकी मंजुरी

महाराष्ट्र शासनाचे पर्यटन खाते शक्ती प्रदान समितीने शिफारस केलेल्या आदरातिथ्य उद्योग आणि रेस्टॉरंट यासाठी एक-खिडकी मंजुरी यंत्रणा निर्माण करण्याची प्रक्रिया पार पाडत आहे.

या आराखड्याची मुख्य उद्दिष्टे पुढीलप्रमाणे आहेत :—

१. आदरातिथ्य उद्योगास सुलभ असे परवाने-संमती देता यावेत यासाठी ऑनलाईन वन-स्टॉप शॉप.

२. विविध अर्जांवरील प्रक्रियांमधील विलंब कमी करणे आणि कार्यक्षमता सुधारणे.

३. कार्यपद्धतीमधील निरुपयोगी गोष्टी आणि माहितीची पुनरुक्ती काढून टाकणे.

४. संबंधित खात्यांच्या नागरी सनदेनुसार तंत्रज्ञानाधारित कार्यपद्धती पुरवणे.

या यंत्रणेतून या उद्योगाला मिळणारे अपेक्षित परिणाम पुढीलप्रमाणे : (अ) अधिक गतिमान अनुमती आणि मंजुरी देणे, (ब) परवाने, कार्यपद्धती, दस्तऐवज आणि आवश्यकतांबाबत माहितीचा एकमेव स्त्रोत, (क) अर्जांचा पाठपुरावा आणि विविध टप्प्यांवरील तपासणीद्वारे वाढती पारदर्शकता, (ड)सर्व अर्ज, रेकॉर्डस सादर करणे यासाठी ऑनलाईन सेवा आणि एकल संपर्कयंत्रणा आणि (इ) विलंब कमीत कमी करून खर्च कमी करणे.

खात्याकडून महाराष्ट्रातल्या चलत कार्यक्रमांसाठी अशाच पद्धतीची एक खिडकी मंजुरी यंत्रणा विकसित केली जाईल.

४.२.१.३ महाराष्ट्र पर्यटन गुंतवणूक सुलभीकरण कक्ष :

महाराष्ट्र शासनाचा पर्यटन विभाग, महाराष्ट्र पर्यटन गुंतवणूक सुलभीकरण कक्ष सुरू करेल आणि हा कक्ष राज्यामधील पर्यटन क्षेत्रातल्या प्रगतीवर लक्ष ठेवणारी केंद्राभिमुख यंत्रणा म्हणून काम करेल. राज्यात पर्यटन गुंतवणुकीस चालना आणि गुंतवणूकदारांना सुलभीकरण (facilitation) या दोन महत्त्वाच्या कार्यांचा समावेश त्यात असेल.

मुख्य वैशिष्ट्ये संक्षिप्त रुपाने पुढीलप्रमाणे :—

१. राज्यातील विद्यमान प्रकल्पांचे संनियंत्रण व आढावा घेणे.

२. पर्यटन क्षेत्रामध्ये नव्या गुंतवणुका आकर्षित करणे आणि आघाडीचे जागतिक पातळीवरील पर्यटकांचे आकर्षणकेंद्र म्हणून महाराष्ट्राची ब्रँड इक्विटी विकसित करणे.

३. राज्यात व्यवसाय सुरू करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या व्यवसाय मंजुऱ्यांच्या माहितीसंबंधीचे सुसंगत असे माहितीपूर्ण तपशील गुंतवणूकदारांना पुरवण्यासाठी वन-स्टॉप-कनेक्ट म्हणून काम करणे.

४. इतर सरकारी यंत्रणांद्वारे वेबआधारित पोर्टल आणि समन्वय यांचे व्यवस्थापन तसेच मार्गदर्शन, सहाय्य आणि समस्यानिवारण याद्वारे सेवांना संरक्षण.

५. गुंतवणूकदारांना नागरी सनदेप्रमाणे व्यवसाय मंजुऱ्या दिल्या जातील याबाबत खात्री करून घेणे.

६. माहिती संकलन, मार्केट संशोधन आणि विश्लेषण तसेच राज्यातील पर्यटन विकासाबाबतचे नियतकालिक अहवाल प्रसिद्ध करणे.

४.३ पर्यटन क्षेत्र वृद्धीसाठी सार्वजनिक खाजगी भागीदारी-पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप-मॉडेल

४.३.१.१ पीपीपी व्यवहार सल्लागार कक्ष :

महाराष्ट्र शासनाचे पर्यटन खाते एक पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप व्यवहार सल्लागार कक्ष सुरू करेल. हा कक्ष महाराष्ट्रात साकार झालेल्या विकास प्रकल्पातील खाजगी क्षेत्राच्या सहभागासाठी सल्लागार सेवा देईल. महाराष्ट्राच्या विकासासाठी अधिक मोठ्या पायाभूत सुविधांमधील गुंतवणुकीच्या दृष्टीने पब्लिक प्रायव्हेट तत्त्वावरील प्रकल्प हा एक महत्त्वाचा मार्ग ठरेल.

प्रमुख कामांमध्ये, सामाजिक आणि पायाभूत क्षेत्रातल्या दीर्घकालीन गुंतवणूक प्रकल्प पार पाडण्याचा उद्देश असलेल्या सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्रातला सहकार अंतर्भूत असेल.

१. मुलभूत घटकांच्या विकास प्रकल्पांसाठी खाजगी क्षेत्राला सहभागी करून घेणे.

२. पायाभूत सुविधांचे प्रकल्पांच्या कार्यक्षम अंमलबजावणीसाठी खाजगी कंपन्यांच्या कामकाजासंबंधीच्या विशेष ज्ञानाचा लाभ हा पीपीपी चा आणखी एक फायदा आहे.

३. राज्यातल्या प्रकल्पांसाठी योग्य असे खाजगी भागीदार निश्चित करणे.

४. प्रकल्पाचे विपणन आणि व्यवहाराच्या संरचनेसंबंधी सल्ला देणे.

५. खाजगी गुंतवणूकदारांना सहभागी करून घेण्यासाठी सार्वजनिक क्षेत्राकरिता व्यवहारविषयक सल्लागार सेवा.

६. गुंतवणूकदारांसाठी निविदा (बिड) व्यवस्थापन सेवा.

७. पीपीपी प्रकल्पांसाठी लाभदायक भांडवल संरचना आणि वित्तव्यवहारनीती निश्चित करणे.

८. व्यवसाय योजना निर्माण करणे तसेच इक्विटी संरचना आणि साधने किंवा विविध कर्जांद्वारे भांडवल निर्माण करण्याच्या दृष्टीने प्रकल्पांच्या सादरीकरणामध्ये इच्छुक उद्योगाला (क्लायंट कंपनी) मदत करणे.

९. पायाभूत घटकांशी संबंधित प्रकल्पांसाठी वित्तपुरवठा मिळवणे.

१०. मूल्यांकन आणि व्यवसायाचा नमुना (modelling).

११. निर्गुंतवणूकी आणि अंशत : निर्गुंतवणूकी.

१२. सुसाध्यतेबाबत अभ्यास.

उपरोल्लेखित मुद्यांशिवाय, जागतिक लिलावाद्वारे जमिनीच्या स्वरुपातील आणि इतर मालमत्तांचे रुपांतर वित्तरुपात करण्याचे प्रयत्न महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ करेल.

४.३.१.२ विविध प्रकारचे प्रकल्प :

पर्यटन खाते/महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, काही उच्च प्राथम्य असलेले प्रकल्प पीपीपी/जेव्ही तत्त्वावर सुरू करण्याबाबत उत्सुक आहे, ते प्रकल्प पुढीलप्रमाणे :—

१. विदर्भ, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, औरंगाबाद इ. विभागांमध्ये पुढील पाच वर्षांत निदान १० भूखंड विकसित करणे.

२. एलिफंटा बेटावर पायाभूत सुविधांचा विकास.

३. भारत सरकारच्या पर्यटन मंत्रालयाने जाहीर केलेल्या सागरी पर्यटन प्रकल्पांतर्गत सिंधुदुर्ग आणि रत्नागिरीचा एकात्मिक पायाभूत सुविधांचा विकास.

४. विद्यमान किल्ले मालिकांसह जलदुर्ग मालिका पर्यटनस्थळांचा विकास.

५. अजिंठा आणि वेरुळ संवर्धन प्रकल्प.

६. कोकण किनाऱ्यावर समुद्र विश्व प्रकल्प (सी वर्ल्ड).

७. मेगा पर्यटनस्थळ म्हणून लोणार प्रकल्प.

८. सरोवर पर्यटन सर्कीटचा विकास - नागपूर, चंद्रपूर आणि वर्धा.

९. महाराष्ट्रातल्या मुख्य राष्ट्रीय आणि राज्य महामार्गांलगत, रस्त्यांलगतच्या सुविधांचा विकास.

१०. नवीन अष्टविनायक महापरिमंडळाचा विकास.

११. ताडोबाच्या आजूबाजूच्या वन्यजीव पर्यटनस्थळांचा विकास.

वरील प्रकल्पांच्या धर्तीवर महत्त्वाच्या हितसंबंधित यंत्रणांना (स्टेकहोल्डर) सहभागी करून घेऊन पर्यटन खाते तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर-डिटेल्ड प्रोजेक्ट रिपोर्ट) तयार करेल आणि महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यटन मंत्रालयाच्या केंद्रीय वित्त सहाय्य (सीएफए) योजने अंतर्गत वित्तसहाय्याची मागणी करेल.

पुढील उप-विभागात उल्लेख केल्याप्रमाणे नवी पर्यटनस्थळे आणि विशेष पर्यटन विभाग निर्माण करण्यासाठी या निधीचा उपयोग केला जाईल.

४.४ शाश्वत पर्यटन :

शाश्वत पर्यटनाच्या संकल्पनेला चालना देणे हे राज्याचे उद्दिष्ट आहे आणि त्यानुसार वेगवेगळ्या प्रेरणा घेऊन चालणाऱ्या सगळ्या प्रकारच्या पर्यटनांचे, उपक्रम उदा. सुट्ट्या, व्यवसायासाठी होणारा प्रवास, चर्चासत्रे, साहसासाठी प्रवास आणि निसर्ग पर्यटन, उपक्रम शाश्वत असणे आवश्यक आहे.

स्थानिक व्यक्ती आणि प्रवासी, सांस्कृतिक वारसा आणि पर्यावरण या दोन्ही घटकांचा आदर करणारे पर्यटन अशी शाश्वत पर्यटनाची व्याख्या केली गेली आहे. लोकांना उत्तेजन देण्यासाठी आणि शैक्षणिक सुटीचा आनंद देण्यासाठी आम्ही पावले टाकली आहेत आणि स्थानिक भागातल्या लोकांच्या दृष्टीनेसुद्धा हा दृष्टीकोन लाभदायक आहे.

४.४.१ उद्दिष्टे :

शाश्वत पर्यटन परिसंस्था उभारण्यामागची उद्दिष्टे पुढीलप्रमाणे असतील :—

१. नैसर्गिक वारसा आणि जैववैविध्याचे संवर्धन करताना पर्यावरणीय स्त्रोतांचा उपयोग अधिक परिणामकारक आणि लाभदायक करणे.

२. पर्यटन स्थळी असलेल्या सांस्कृतिक वारशाच्या संवर्धनातून यजमान समुदायाच्या स्थानिक संस्कृतीचा आदर.

३. दारिद्र्यनिर्मूलनाला हातभार लावत असतानाच स्थानिक समुदायांना शाश्वत आणि योग्य आर्थिक कार्यभार, रोजगाराच्या संधी आणि सामाजिक सेवांचा लाभ होईल याची खात्री करून घेणे.

४.४.२ कृती योजना :

महाराष्ट्र शासनाचे पर्यटन खाते, शाश्वत पर्यटनाबाबत एक कार्यपद्धती तयार करून स्थानिक स्वराज्य संस्था, पर्यटन उद्योग, बचत गट आणि विशिष्ट क्षेत्रातले पर्यटन संयोजक यांच्याकडून विशिष्ट स्वरुपाचे शास्त्रशुद्ध सहकार्य घेण्यासाठी पावले टाकील.

कृती योजनेचे तपशील खालीलप्रमाणे आहेत :—

१. शाश्वत पर्यटनस्थळाची कार्यपद्धती तयार करणे.

२. संनियंत्रण यंत्रणा स्थापन करणे-नियतकालिक आढावा आणि मूल्यांकन.

३. आर्थिक आघाडीवरच्या देखभालीसाठी यंत्रणा विकसित करणे, त्यात पर्यटनस्थळांना होणाऱ्या पर्यटनाच्या प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष योगदानांवर लक्ष ठेवणे आणि त्याचे अहवाल प्रसिद्ध करणे.

४. स्थानिकांच्या रोजगार संधीला प्रोत्साहन देणे.

५. स्थानिक प्राधिकरणे, स्थानिक जमाती आणि संबंधित संस्था यांच्या सहयोगाने अभ्यागतांचे व्यवस्थापन, वर्तन, सांस्कृतिक वारश्याचे जतन, बौद्धिक संपदा संरक्षण इ. बाबत मार्गदर्शक तत्त्वे विकसित करणे.

६. पर्यावरणीय धोके निश्चित करणे.

७. ऊर्जा संवर्धन, जल व्यवस्थापन, जलसुरक्षा, पाण्याचा दर्जा, सांडपाण्यावर प्रक्रिया, घन कचरा कमी करणे, प्रकाश आणि ध्वनी प्रदूषण आणि कमी दुष्परिणामाची वाहतूक इ. बाबत सर्वोत्कृष्ट अशा कार्यपद्धतीचा अवलंब करणे.

८. जागतिक स्तरावरच्या शाश्वत पर्यटन निकषांच्या तत्त्वांवर आधारित पर्यटन सेवा पुरवणाऱ्यांसाठी एक नवी वर्गीकरण योजना मंडळाकडून सुरू केली जाईल तसेच या योजनेचे प्रचालन सुद्धा केले जाईल. पर्यटन विभाग शाश्वत पर्यटनाचा वापर करणाऱ्या घटकांना अतिरिक्त वित्तीय प्रोत्साहने देईल.

४.५ ग्रामीण पर्यटन :

राज्यातल्या ग्रामीण रमणीय प्रदेशाद्वारे (राज्याच्या एकूण भूभागाच्या सुमारे ५५ टक्के) राज्य वैशिष्ट्यपूर्ण अशा पर्यटन योजना राबविल. ग्रामीण आणि परिसरातील भूभागांपर्यंत पर्यावरण आणि त्याचे सामाजिक-आर्थिक लाभ पोचवण्यासाठी प्रमुख पर्यटन योजना म्हणून ग्रामीण पर्यटनाचा प्रसार करणे हे या धोरणाचे उद्दिष्ट आहे. त्यामुळे राज्यामध्ये संतुलित आणि सर्व भागात वृद्धी दिसून येईल आणि त्यामुळे गावांच्या पातळीवर आर्थिक परिस्थिती सुधारेल.

४.५.१ उद्दिष्टे :

ग्रामीण पर्यटनाला चालना देण्याचा उद्देश पुढीलप्रमाणे :—

१. कृषी आणि ग्रामीण पर्यटनाद्वारे जनतेला शिक्षण देऊन शेतातील उत्पादनांना चालना देऊन अतिरिक्त कृषी उत्पन्न मिळवून देणे.

२. शहरवासियांना ग्रामीण अनुभव देणे.

३. शेती आणि कुरणांना उत्पन्नाच्या संधीतील वैविध्य पुरवणे, त्यातून बाजारपेठेतल्या चढउतारांवर मात करायला मदत होईल.

४.५.२ कृती योजना :

महाराष्ट्र शासनाचे पर्यटन खाते, पर्यटन विभागाचे हितसंबंधीत व्यक्ती, ग्रामीण आणि शेतकी पर्यटनक्षेत्रातील स्थानिक संयोजक आणि पर्यटन संयोजक यांना पुढील बाबतीत मार्गदर्शक तत्त्वे विकसित करण्यासाठी आणि पाठबळ प्रस्थापित करण्यासाठी आमंत्रित करेल.

१. ग्रामीण पर्यटन क्षेत्रातल्या संयोजकांच्या गरजांची पूर्तता करण्यासाठी एक सरकारी समन्वय यंत्रणा उभारणे. ही समन्वय यंत्रणा प्रादेशिक/स्थानिक/संबंधित शासकीय यंत्रणांबरोबर समन्वय साधेल आणि दुवे पुरवेल.

२. मानके परिमाणे आणि सेवा निश्चित करणे आणि सुनिश्चित करण्यात आलेल्या सर्वोत्कृष्ट कार्यपद्धतींना चालना देणे.

३. उत्पादने व सेवा यांच्यातील वैविध्य निश्चित करणे. पर्यटन क्षेत्रातल्या छोटया संयोजकांना मूल्य साखळीत सामावून घेण्यासाठी पाठबळ देणे.

४. स्थानिक साधनसंपत्ती उपलब्ध करुन देऊन कृषि आणि पर्यटन उद्योगांमध्ये सहयोग घडविणे.

५. पायाभूत घटकांचा विकास आणि विपणन पाठबळ.

६. बदलत्या बाजारपेठेच्या परिस्थितीनुसार अधिक चांगल्या कायद्यासाठी आराखडा विकसित करणे आणि बाजारपेठेतल्या ताज्या प्रवाहांचे मूल्यमापन

७. स्थानिक पायाभूत सुविधा, बाजारपेठेशी दुवे (प्रतिगामी आणि पुरोगामी एकात्मता) आणि शैक्षणिक केंद्राचा विकास.

८. राज्यातल्या वंचित क्षेत्रासाठी विशेष प्रोत्साहनपर योजना.

९. प्रमाणीकरण आणि संलग्नीकरण यंत्रणा प्रस्थापित करणे.

१०. कार्यपद्धती सुलभ करून एक-खिडकी मंजुरी यंत्रणा प्रस्थापित करणे.

११. वरील मुद्दे पुढील बाबी लक्षात घेऊन प्रत्यक्षात आणता येतील :

१२. असे उपक्रम म्हणजे कृषिक्षेत्रातल्या उपक्रमांचे विस्तारीकरण असणे आवश्यक आहे, संपूर्णपणे व्यावसायिक-उद्योग केंद्र सुरू करण्याचे स्वरुप असू नये.

१३. कृषि पर्यटनाची जबाबदारी घेणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तीचा मुख्य व्यवसाय/उत्पन्नाचा स्त्रोत कृषि/लागवड क्षेत्रातला असावा.

१४. एकूण उपलब्ध जमिनीपैकी जास्तीत जास्त २० टक्के जमीन डॉर्मिटरीज, खोल्या आणि तंबू यांच्या उभारणीसाठी उपयोगात येईल, बाकी जमीन लागवड आणि कृषिक्षेत्रासाठी राखीव ठेवावी लागेल.

१५. आठ खोल्यांपर्यंतच्या केंद्रांसाठी खोल्या आणि सुविधांच्या बांधकामासाठी नगर रचना विभागाच्या परवानगीची आवश्यकता असणार नाही. आठपेक्षा जास्त खोल्या असलेली केंद्रे व्यावसायिक उपक्रम म्हणून ओळखली जातील आणि त्यासाठी नगर रचना विभागाची परवानगी आवश्यक असेल.

१६. ही केंद्रे प्लॅस्टिकमुक्त विभाग म्हणून ओळखली जातील.

१७. इयत्ता पाचवी ते दहावीपर्यंतच्या विद्यार्थ्यांसाठी अशा केंद्रांना किमान एक शैक्षणिक सहल/भेट आवश्यक करणे.

१८. ग्रामीण आणि कृषि पर्यटन केंद्रांना अतिरिक्त प्रोत्साहनपर लाभ दिले जातील.

४.६ कॅरॅव्हॅन पर्यटन :

कॅरॅव्हॅन पर्यटन या प्रकाराला गेल्या काही वर्षांमध्ये प्रचंड लोकप्रियता मिळाली आहे. कारण या प्रकारात ठराविक कालावधीत सुटी घालवत असताना लवचिकता आणि स्वातंत्र्य मिळते. खास कॅरॅव्हॅन पर्यटनासाठी तयार करण्यात आलेल्या वाहनांमध्ये करमणूकप्रधान वाहने (रिक्रिएशनल व्हेईकल्स - आरव्ही), कॅम्पेरव्हॅन्स, मोटर होम्स इ. चा समावेश होऊ शकतो.

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाकडे महत्त्वाच्या पर्यटनस्थळांजवळ असलेल्या जमिनी असल्याने अशा प्रकारच्या पर्यटनासाठी महाराष्ट्र राज्य म्हणजे एक परिपूर्ण पर्यटनक्षेत्र आहे. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ पीपीपी/जेव्ही तत्त्वावर खाजगी क्षेत्रातील उद्योजकांच्या सहयोगाने कॅरॅव्हॅन पर्यटन उद्यानांचा उपक्रम हाती घेईल.

४.६.१ उद्दिष्टे :

१. कॅरॅव्हॅन पर्यटनास एक वैशिष्ट्यपूर्ण पर्यटन योजना म्हणून चालना देणे, जेणेकरून योग्य अशी हॉटेल व्यवस्था उपलब्ध नसलेल्या ठिकाणीही कुटुंबांसाठी सहली आयोजित करता येतील.

२. पर्यटकांना मूलभूत सुखसोयी देणे शक्य नाही अशा मोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या मोठ्या जमिनी उपयोगात आणणे, त्याचबरोबर अगदी जवळून निसर्गाचे निरीक्षण करण्याची संधी देणारा अनोखा अनुभव देणे.

४.६.२ कृती योजना :

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ आणि वन विकास महामंडळ, पथदर्शक कॅरॅव्हॅन पर्यटन प्रकल्प उभारण्यासाठी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ मालमत्ता आणि महाराष्ट्राचे वन विकास महामंडळ यांच्या क्षेत्रातील पथदर्शक स्थळे निवडतील. या पथदर्शक प्रकल्पांच्या यशस्वी अंमलबजावणीनंतर पर्यावरणीय

९

सहली, निसर्गभ्रमण आणि अनुभव-निरीक्षणभ्रमण असे उपक्रम उपलब्ध करून देण्यासाठी निवडक महत्त्वाच्या ठिकाणी कॅरॅव्हॅन पर्यटनाला चालना दिली जाईल.

पुढील उपक्रमांच्या विकासाला चालना देणे, सुलभीकरण करणे आणि प्रोत्साहनपर लाभ देणे यासाठी पर्यटन खाते एक धोरण तयार करेल :

१. सार्वजनिक क्षेत्र, खाजगी क्षेत्र आणि पीपीपी तत्त्वावरील कॅरॅव्हॅन पार्कस.

२. सार्वजनिक क्षेत्र, खाजगी क्षेत्र आणि पीपीपी तत्त्वावरील कॅरॅव्हॅन.

कॅरॅव्हॅन उद्यानाच्या विकासासाठी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ खाजगी क्षेत्रातल्या उद्योजकांबरोबर पीपीपी/जेव्ही तत्त्वावर प्रवेश करू शकते, त्यात महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ आपल्याकडील उपलब्ध जमिनीच्या स्वरुपातल्या मालमत्तेच्या माध्यमातून इक्विटी (लाभप्रदता) देईल. या उद्यानांमध्ये आवश्यक त्या पायाभूत सुविधा विकसित करण्यासाठी खाजगी क्षेत्रातील उद्योजक महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाला सहाय्य करतील. यामध्ये प्रवासी सुविधा केंद्रे, त्यांच्या आराखड्याअन्वये देणे आवश्यक असलेल्या सोयीसुविधांसह उभारण्याचा समावेश आहे. महाभ्रमण योजनेद्वारे प्रसिद्धी आणि विपणनविषयक पाठबळ दिले जाईल.

आवश्यक अशा या क्षेत्राशी संबंधित अशा विशिष्ट सुविधा पुरवण्यासाठी स्थानिक प्रशासन, स्थानिक समुदाय आणि कॅरॅव्हॅन टूर संयोजक यांच्यातही पर्यटन खाते समन्वय साधेल.

याशिवाय, पर्यटन विभाग महत्त्वाच्या लाभार्थ्यांबरोबर, कॅरॅव्हॅन पार्कसच्या कामकाजासंबंधीच्या आवश्यकता, आवश्यक त्या सुरक्षिततेविषयक उपाययोजना करणे, स्थळ विकास कार्यपद्धती, आवश्यक त्या सेवांसह पार्किंग बेज उभारणे, स्वच्छतागृह सुविधा आणि आरोग्यविषयक जबाबदारीचे निकष आणि पर्यावरणपोषक कार्यपद्धती याविषयी मार्गदर्शक तत्त्वे आणि निकष तयार करेल.

४.७ बैठकी, प्रोत्साहनपर लाभ, चर्चा आणि प्रदर्शने - माईस (मिटींग्ज, इन्सेन्टिव्हज, कॉन्फरन्सेस, एक्सिबिशन्स)

भारताला भेट देणाऱ्या विदेशी पर्यटकांच्या बाबतीत राज्य आघाडीवर आहे. या क्षेत्रातील एक महत्त्वाचे राज्य म्हणून ओळखले जावे हे राज्याचे उद्दिष्ट आहे, त्यानुसार निवास आणि यशस्वी बैठकी, प्रोत्साहनपर लाभ, चर्चा आणि प्रदर्शने भरवण्यासाठी इतर चर्चाकक्षांना पूरक अशा सुविधांचे प्रभावी मिश्रण असलेल्या योग्य त्या पायाभूत सुविधा पुरवण्यात येतात.

४.७.१ उद्दिष्टे :

१. महाराष्ट्र राज्याला एक गतिशील, व्यवसाय-घडामोडी असलेले पर्यटनस्थळ म्हणून विकसित करणे, ज्यात कल्पना, लोक आणि तंत्रज्ञानाला भरभराटी येईल, अशी पर्यावरणीय व्यवस्था आहे, त्यातून स्पंदनशील ज्ञान आणि मोठे जाळे उभे राहील.

२. व्यवसाय-घडामोडी वाढविणे, आकर्षित करणे आणि निर्माण करणे यासाठी महत्त्वाच्या संधी निश्चित करण्यासाठी उद्योगातील भागीदारीचे मोल ओळखणे आणि व्यवसाय घडामोडींचे संयोजक, संस्था आणि माईस उद्योग हितसंबंधी बरोबर सहयोग साधणे.

४.७.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग दहा लाखांपेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या महाराष्ट्रातल्या मोठा व्यवसाय असलेल्या सगळ्या जिल्ह्यांमधून विशेषतः मुंबई, ठाणे, नागपूर, पुणे, औरंगाबाद, नाशिक, कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग येथून निविदा मागवेल. कमीत कमी ३००० चौ. मी. आकाराचे वातानुकूलित परिषद/प्रदर्शन केंद्र उभारणे हा त्यामागचा हेतू असेल, बहुविध उपयोग होण्याच्या दृष्टीने हे केंद्र स्तंभविरहित असणे आवश्यक आहे.

पर्यटन विभाग, सार्वजनिक/खाजगी क्षेत्रातला उपक्रम म्हणून दुबई कन्व्हेन्शन ब्युरोच्या धर्तीवर महाराष्ट्र माईस ब्युरो निर्माण करेल. या ब्युरोचे स्वतःचे बजेट असेल आणि मुंबईचे विपणन माईस पर्यटनस्थळ करण्यासाठी मनुष्यबळही असेल. हा ब्युरो पुढील कामेसुद्धा पार पाडील :

१. महाराष्ट्रामध्ये माईस केंद्रे प्रस्थापित करण्यासाठी पीपीपी माध्यमाद्वारे इच्छुक खाजगी पक्षांना आमंत्रित केले जाईल.

२. परिषद (कॉन्फरन्स)/प्रदर्शनांसाठी कार्यपद्धतीतील सुलभीकरण आणि एक-खिडकी मंजुरी यंत्रणा.

३. या धोरणाअन्वये अतिरिक्त लाभांचे वितरण करण्यासाठी पात्रता निकषांबाबत ब्युरो पर्यटन विभागाला शिफारस करेल.

४. अन्य महत्त्वाच्या उपाययोजनांमध्ये पुढील बाबींचा समावेश असेल.

५. मुंबईत माईससाठी येणाऱ्या प्रवाशांना त्यांची कुटुंबे सोबत आणण्यासाठी उत्तेजन देणे-माईस प्रवाशांसाठी तयार करण्यात आलेला विशेष स्वरुपाचा प्रवासाचा कार्यक्रम.

६. माईससाठी प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांसाठी गतिमान इमिग्रेशन.

७. एव्हिएशन टर्बाइन फ्युएलच्या (एटीएफ) सुसूत्रीकरणासाठी कार्यपद्धतीची शिफारस.

८. मुंबईला उड्डाणांच्या मध्ये उतरण्याचे केंद्र म्हणून चालना देण्यासाठी विमान कंपन्यांबरोबर करार करण्यासाठी कृती योजना.

९. कॉन्फरन्स व्हिसा रेजिमचे सुसूत्रीकरण आणि सुलभीकरण याबाबत शिफारशी.

४.८ चित्रपट पर्यटन :

मुंबई मनोरंजन आणि फॅशन या क्षेत्रांची भारतातली राजधानी असल्याने पर्यटन क्षेत्राच्या दृष्टीनेही हे शहर आदर्श असे पर्यटनस्थळ आहे. मुंबई फिल्म सिटीमध्ये असलेल्या सध्याच्या पायाभूत सुविधांबरोबरच राज्यातल्या इतर भागांमधल्या निसर्गसुंदर स्थळांमुळे या क्षेत्राची उभारणी करण्यासाठी चित्रपट संग्रहालय, थीम पार्कस, फिल्म सिटी टूर्स, इ. द्वारे आणखी काही माध्यमे उभारण्याचे उद्दिष्ट राज्यापुढे आहे.

४.८.१ उद्दिष्टे :

१. महाराष्ट्र राज्याला चित्रपटांच्या चित्रीकरणासाठी एक आदर्श स्थळ म्हणून ओळख देणे आणि लोकप्रिय अशा भारतीय आणि आंतरराष्ट्रीय चित्रपटांच्या निर्मितीचे स्थळ/केंद्र येथे असल्याने प्रवाशांचा मोठा ओघ मुंबईकडे वळवणे.

२. मंजुरीची गुंतागुंतीची आणि क्लिष्ट प्रक्रिया सुलभ करणे आणि चित्रपटांच्या चित्रीकरणासाठी चित्रपट निर्मात्यांनी महाराष्ट्राची प्राधान्यक्रमाचे स्थळ म्हणून निवड करण्यासाठी त्यांना एक खिडकी मंजुरी आणि प्रोत्साहनपर लाभ देणे.

४.८.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग, चित्रपट उद्योग, योग्य त्या संबंधित संस्था आणि संघटनांच्या सहकार्याने सांस्कृतिक विभागाला पुढील कामांच्या बाबतीत सहकार्य करेल :

१. चित्रपट उद्योगाशी संबंधित परवानग्यांसाठी कार्यपद्धतीचे सुलभीकरण आणि एक खिडकी मंजुरी यंत्रणा.

२. चित्रपट उद्योगांशी संबंधित विविध सेवांसाठी ऑनलाईन नोंदणी यंत्रणा प्रस्थापित केली जाईल.

३. महाराष्ट्र पर्यटनाच्या छत्राखाली चित्रपट पर्यटन प्रचालन परिषदेची निर्मिती.

४. महाराष्ट्रातल्या महत्त्वाच्या पर्यटन स्थळांवर जगभरातल्या आणि भारतातल्या मोठ्या चित्रपट निर्मिती संस्थांसाठी परिचयात्मक सहली आयोजित करणे.

५. महाराष्ट्रात निर्माण होणाऱ्या चित्रपटांच्या चित्रीकरणासाठी आणि कॅनिंगसाठी दिलेल्या दिवसांच्या एकूण संख्येच्या आधारावर अतिरिक्त प्रोत्साहनपर लाभ ठरवेल.

६. आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवांमध्ये चित्रीकरणाच्या स्थळांसाठी मार्केटिंगचे पाठबळ.

७. चित्रीकरणाच्या स्थळांसंबंधीच्या माहितीसाठी ऑनलाईन पोर्टल.

४.९,पर्यटन पोलीस :

महाराष्ट्र राज्य पोलीस विभागाने पारंपारिकरित्या राज्यातल्या कोणत्याही प्रकारच्या गुन्ह्याशी संबंधित गोष्टी आधीच रोखून टाळलेल्या आहेत. या अभिमानास्पद परंपरेनुसार एक विशेष स्वरूपाचा पर्यटन पोलीस टास्क फोर्स विचाराधीन राहील.

४.९.१ उद्दिष्टे :

१. प्रवाशांना राज्यामध्ये सुरक्षित प्रवास उपलब्ध करून देऊन त्यांच्यामध्ये सुरक्षिततेची जाणीव रुजवणे, तसेच प्रवाशांना आणि पर्यटकांना कायदा, चालीरिती, संस्कृती आणि आजूबाजूच्या परिसरातल्या आकर्षणकेंद्रांची माहितीही उपलब्ध करुन देणे.

२. समर्पित पोलीस पथके आणि निश्चित परिणाम मिळवण्यासाठी उपयोगात आणलेले तंत्रज्ञान यांच्यासह राज्यामध्ये कायद्यामधील कडक तरतुदींसह सुनियोजित मोहिमेची अंमलबजावणी करणे.

४.९.२ कृती योजना :

महाराष्ट्र शासनाच्या गृह विभागाच्या सहकार्याने पर्यटन विभाग एक विशेष पोलीस टास्क फोर्स तयार करेल. हे टास्क फोर्स तयार करताना स्थानिक संस्था आणि स्थानिक मंडळी यांचाही सल्ला घेतला जाईल. पर्यटन विभाग/लाभार्थींच्या तुकडीतर्फे पर्यटन पोलीस फोर्ससाठी प्रवेशाशी संबंधित आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करून तो राबवला जाईल.

पर्यटन पोलीस टास्क फोर्सकडून पुढील कामे केली जातील :

१. प्रवाशांचा मोठा ओघ आकर्षित करणारी दहा प्रवासीप्रिय पर्यटनस्थळे निश्चित करणे आणि या पर्यटनस्थळांपाशी प्रवासी पोलीस तैनात करणे.

२. पर्यटन पोलीस पर्यटकांना कायदा, रुढी, संस्कृती आणि आजूबाजूच्या परिसरातल्या आकर्षणकेंद्रांची आवश्यक ती माहिती देतील.

३. या टास्क फोर्समध्ये स्थानिकांना प्रशिक्षण देऊन सहभागी करुन घेतले जाईल. यापैकी काही नियुक्ती खाजगी क्षेत्रातून केली जाईल.

४.१० स्मार्ट टिकेटिंग सिस्टीम :

राज्य शासनाकडून जे प्रकल्प सुरू करण्याची योजना आहे, त्यापैकी हा एक सगळ्यात महत्त्वाकांक्षी असा प्रकल्प आहे. त्यामुळे पर्यटकांना महाराष्ट्रातली मुख्य पर्यटनस्थळे, हॉटेलमधले मुक्काम, हवाई आणि वाहन प्रवास अशा मुद्यांबाबत एकसंध प्रवास तिकिट देण्याची योजना आहे.

४.१०.१ उद्दिष्टे :

१. स्मार्ट टिकेटिंग सिस्टीम उभारणे-त्यामुळे राज्यभरातले पर्यटकांशी संबंधित व्यवहार सहजपणे करता येतील असे सिंगल कार्ड उपलब्ध होईल.

२. या टिकेटिंग सिस्टीमद्वारे तरुणांना (२५ वर्षाखालील) आणि ज्येष्ठ नागरिकांना विशेष सूट देण्यात येईल.

४.१०.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग, स्मार्ट टिकेटिंग सिस्टीमसाठी सिस्टीम डिझाइन विकसित करण्याच्या दृष्टीने या क्षेत्रातले तज्ञ सल्लागार नियुक्त करेल. त्याचप्रमाणे सिस्टीम डिझाइनची अंमलबजावणी करण्यासाठी आयटी विशेषज्ञांचीसुद्धा नियुक्ती पर्यटन विभाग करेल - म्हणजेच सरकारी संस्था, टूर्स आणि टूर्सचे संयोजक, हॉटेलमालक यांच्याकडून लाभार्थींच्या सहभागाद्वारे स्मार्ट कार्डसच्या खरेदीसाठी ऑनलाईन पोर्टल विकसित केले जाईल.

या यंत्रणेमध्ये तिकिटाच्या बुकींगची ऑनलाईन तसेच ऑफलाईन पारदर्शी यंत्रणा असेल. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या ऑनलाईन बुकींग यंत्रणेद्वारे बेस्ट, स्थानिक ट्रेन, मेट्रो ट्रेन इत्यादी सारख्या सध्या अस्तित्वात असलेले वाहतुकीचे सगळे प्रकार जोडले जातील. राज्यातल्या पर्यटन क्षेत्रातल्या सगळ्यात महत्त्वाच्या अशा व्यावसायिकांकडून महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळासाठी विशेष कोटा राखीव ठेवला जाईल.

या टिकेटिंग सिस्टीममध्ये पुढील वैशिष्ट्यांचा समावेश असेल :

१. विदेशी पर्यटकांसाठी चलन विनिमय हे खास वैशिष्ट्य असेल

२. युवा पर्यटनाला चालना मिळावी यासाठी विशेष सूट कार्यक्रम

३. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी विशेष सूट कार्यक्रम

४. संकल्पना आधारित पर्यटनासाठी स्पेशल ऑफर्स

५. बिगर हंगामी काळातल्या पर्यटनासाठी स्पेशल ऑफर्स

६. सरकारी मालकीच्या दुकानांमधून खरेदी केलेल्या स्थानिक वस्तुंवर रिवॉर्ड पॉईंटस

७. मागणीनुसार सेवांची मुदत वाढवण्याचा समावेश

४.११ संकल्पना आधारित पर्यटन :

राज्याला विविध संस्कृती, परंपरा, भाषा तसेच अनेक प्रकारचे भौगोलिक प्रदेश यांचे वरदान लाभले आहे. पर्यटकांना पर्यटनाचे वैविध्यपूर्ण अनुभव उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने पर्यटन विभाग राज्यातल्या वेगवेगळ्या भूभागांशी निश्चितपणे निगडित असतील अशा विविध संकल्पना निश्चित करील.

४.११.१ धार्मिक पर्यटन :

सुप्रसिद्ध बुद्धकालीन परिक्रमेचा भाग असलेले अजिंठा आणि वेरूळ येथील लेणी, ज्योतिर्लिंगे, अष्टविनायक आणि शिर्डी, पंढरपूर, कोल्हापूर इ. सारख्या तीर्थक्षेत्रांसाठी महाराष्ट्र प्रसिद्ध आहे. विविध प्रकारचे मार्केटिंगच्या आघाडीवरचे प्रयत्न आणि टूर्स व्यावसायिक यांच्याद्वारे विशेष तीर्थक्षेत्र भ्रमणाला चालना दिली जाईल.

अशा तीर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणचे पावित्र्य आणि स्वच्छता याची जबाबदारी अशा प्रकारच्या कामांमध्ये विशेषज्ञ असलेल्या त्रयस्थ संस्थेला बाह्य स्त्रोताद्वारे देता येईल.

४.११.२ वारसा पर्यटन :

सर्व युनेस्को घोषित जागतिक पातळीवरील वारसा प्रकारातील पर्यटनस्थळांना उत्तम व्यावसायिक अशा समर्पित प्रसार वाहिन्यांद्वारे प्रसिद्धी दिली जाईल, ज्यामध्ये निवडक देशांमधील 'रोड शोजचा' समावेश असेल. भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण व राज्य पुरातत्व विभाग अंतर्गत सर्व ऐतिहासिक स्मारके, मुंबईतल्या वारसा इमारती इ. राज्यातल्या वारसा पर्यटन सर्किटचा एक भाग असतील.

४.११.३ समुद्रकिनारा पर्यटन :

महाराष्ट्राच्या समुद्रकिनाऱ्यालगतच्या पर्यटनस्थळांसाठी निर्बंधित आणि संमत कार्यक्रमांची एक सर्वांगीण यादी पर्यटन विभाग तयार करेल. समुद्रकिनाऱ्यांच्या जागी पावित्र्य आणि स्वच्छता सांभाळण्यासारख्या कामांपैकी काही कामे अशा प्रकारच्या कामांमध्ये विशेषज्ञ असलेल्या त्रयस्थ संस्थेला बाह्य स्त्रोताद्वारे देता येईल.

पर्यटन विभाग, महाराष्ट्रातल्या समुद्रकिनाऱ्यांवर पर्यावरणपूरक अशी तात्पुरती बांधकामे करण्यासाठी विशेष परवाने देईल. ही बांधकामे पर्यावरणपूरक आणि सीआरझेडची पूर्तता करणारी असणे आवश्यक आहे. ही बांधकामे शॅक्स, पोर्टेबल केबिन इत्यादींच्या स्वरुपातील असू शकतील आणि ती वर्षाच्या चांगल्या हंगामात उघडी असतील.

४.११.४ किल्ले/किल्ल्यांची मालिका :

किल्ले आणि किल्ल्यांच्या मालिकेच्या सभोवती स्वतंत्र पर्यटन उपक्रम तयार करण्यासाठी पर्यटन विभाग पर्यटन व्यावसायिकांना आमंत्रित करेल. त्यामध्ये पुढील बाबींचा समावेश असेल :

१. महाराष्ट्रातील किल्ल्यांच्या इतिहासाशी संबंधित विशेष शैक्षणिक कार्यक्रम सुरू केले जातील. इच्छुक पक्षांच्या सहकार्याने ऐतिहासिक स्मारकस्थळांचा वैभवशाली भूतकाळ दाखवणारे लाईट शो, ॲनिमेशन शो तयार केले जातील.

२. निवडक किल्ल्यांवर लाईट शो आणि सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित केले जातील.

३. निवडक किल्ल्यांच्या काही विशिष्ट भागांचे वारसा तत्त्वावरील हॉटेलांमध्ये रूपांतर हाती घेतले जाईल.

४. किल्ल्यांचे खास स्वरूपाची विवाहस्थळे म्हणून प्रचालन केले जाईल.

५. किल्ले किंवा छोट्या किल्ल्यांच्या परिसरामध्ये बलून सफारी आयोजित केल्या जातील.

६. सी प्लेन्सची त्याच्या आयोजकामार्फत किल्ले मालिका परिसरात सफर घडविण्यासाठी सुविधा पुरविणे

७. किल्ल्यांवर माहिती सेवा केंद्रे सुरू केली जातील.

८. करमणूक केंद्रे, स्वच्छतागृहे इ. सार्वजनिक सुविधांची निर्मिती केली जाईल.

४.११.५ किनारी/ याट/ क्रूझ पर्यटन :

किनारी प्रदेशातले पर्यटन आणि याट पर्यटन विकसित करण्यासाठी, याटसाठी सिंगल एंट्री पास देण्याच्या कार्यपद्धतींची अंमलबजावणी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाकडून बंदर प्राधिकारी, किनारी गस्त, सीमा शुल्क विभाग, पासपोर्ट, पोलीस आणि किनाऱ्यालगतच्या केंद्रांशी संबंधित इतर अधिकारी यांच्या सहकार्याने केली जाईल.

महाराष्ट्रातल्या समुद्रकिनाऱ्यालगत समुद्रसफरी करण्यासाठी पर्यटन विभाग आणि महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ संबंधित लाभार्थ्यांच्या सहकार्याने कार्यपद्धती सुलभ करण्यात येईल.

४.११.६ खाद्य पर्यटन :

पर्यटन विभाग राज्यातल्या विविध प्रकारच्या विशेष स्वरूपाच्या खाद्यपदार्थांची प्रसिद्धी करेल. विदर्भ, मालवण, कोकण, कोल्हापूर, मुंबईचे स्ट्रीट फूड इत्यादी भूभागांमधील वैशिष्ट्यपूर्ण खाद्यपदार्थांचा समावेश त्यात असेल. पर्यटन विभाग विशेष स्वरूपाच्या खाद्यसंस्कृतीशी संबंधित कार्यक्रम आणि महोत्सवांनाही चालना देईल. या संकल्पनेद्वारे वाईन पर्यटनालासुद्धा चालना मिळेल.

४.११.७ निसर्ग पर्यटन :

वन्यजीव पर्यटन, गिर्यारोहण, गिरीभ्रमण, निसर्गभ्रमण, जंगल सफारी, बलून सफारी, पक्षी निरीक्षण, कॅम्पिंग उपक्रम इ. द्वारे विविध क्षेत्रांमध्ये पर्यटन विभाग प्रकल्पांचे वैशिष्ट्यपूर्ण प्रकार तयार करेल. निसर्ग पर्यटन म्हणून मेळघाट, ताडोबा, पेंच इ. सारखे राज्यामधले विशिष्ट प्रदेशही पर्यटन विभाग विशेष स्वरुपाचे म्हणून चिन्हांकित करेल आणि त्यासाठी ठेवण्यात आलेल्या लक्ष्य पूर्तीसाठी त्याचे प्रचालन करता येईल. पर्यटन विभाग नेचर पार्कस, वन्यजीव राखीव अरण्ये इ. भोवती विशेष पर्यटन प्रदेशांचे मूल्यमापन आणि निर्मिती करतील. ही निर्मिती या प्रदेशातल्या १० किमी च्या परिसरात होईल. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ सार्वजनिक-खाजगी भागिदारी, स्थानिक समुदाय, स्वयंसेवी संस्था आणि खाजगी स्तरावरील नागरिक यांना वन्यजीव संवर्धन आणि पुन्हा प्रस्थापित करणे या प्रक्रियेमध्ये आमंत्रित करतील. या विभागांमध्ये स्थानिक संस्कृती, खाद्यसंस्कृती, योगानुभव, वेलनेस सेंटर्स आणि इतर वैशिष्ट्यपूर्ण स्थानिक अनुभव यांचा समावेश असलेल्या विशेष अनुभवाधारित पर्यटनाला चालना दिली जाईल. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ कमिशन तत्त्वावर सफारी तिकिटांसाठी पर्यटन संयोजक नियुक्त करेल.

पर्यटन विभाग, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळाच्या सहकार्याने निर्बंधित मर्यादित क्षेत्रांपर्यंत विशिष्ट असा प्रवेश देत निसर्ग आणि वन्यजीव राखीव प्रक्षेत्र निर्माण करण्याचाही विचार करेल. वर उल्लेख केल्याप्रमाणे स्मार्ट टिकेटिंग सिस्टीमद्वारे अशा क्षेत्रांमध्ये प्रवेश दिला जाईल. याशिवाय, विशेष पर्यटक वाहन परवाने राखीव भागांपर्यंत जाण्यासाठी दिले जातील.

पर्यटन विभाग या व्यवसायाशी संबंधित सहकारी संस्था, स्थानिक समुदायांची गुंतवणूक, कौशल्य विकास आणि प्रशिक्षण, स्थानिक मंडळींच्या निवासात मुक्काम किंवा लॉजच्या स्वरूपात राहण्याची व्यवस्था इ. उभारण्यासाठी वेगळे प्रोत्साहनपर लाभ देण्याबाबत निर्णय घेईल.

ओसाड, मोकळ्या जागा आणि कॉरिडॉर यांच्या पुनर्नविकरणासाठी खाजगी आणि स्वयंसेवी संस्थांच्या निधी उभारणीच्या यंत्रणेला आमंत्रित केले जाईल.

४.११.८ व्याघ्र-निसर्ग पर्यटन :

वर उल्लेख करण्यात आलेल्या संकल्पनेचाच पुढचा भाग म्हणजे पर्यटन विभाग आंतरराष्ट्रीय स्वरूपाचो व्याघ्र निसर्ग पर्यटन पार्कस पीपीपी तत्त्वावर विकसित करेल. ताडोबा आणि पेंच व्याघ्र अभयारण्यांमध्ये अत्याधुनिक सुविधांसह हा प्रकल्प विकसित होईल आणि राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय स्तरांवर त्याला प्रसिद्धी दिली जाईल.

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ व्याघ्र निसर्ग-पर्यटन पार्कस, व्याघ्र सफारीला जोडण्यासाठी विशेष कार्यक्रम/ पायाभूत सुविधांचेसुद्धा आराखडे तयार करेल. हे प्रकल्प या परिसरातील पर्यटनस्थळांची प्रवेशद्वारे ठरतील.

४.११.९ शैक्षणिक पर्यटन :

पर्यटन विभाग आपल्या प्रचालनात्मक कार्यक्रमाद्वारे राज्याचे स्थान, भारतामधील आणि जागतिक स्तरावरीलही सगळ्यात अपवादात्मक असे शैक्षणिक केंद्र म्हणून निर्माण करेल. पर्यटन विभाग पुणे, मुंबई आणि नागपूर ही शहरेसुद्धा मुख्य शैक्षणिक केंद्र म्हणून विकसित करेल ज्याद्वारे पर्यटनाशी संबंधित अभ्यास आणि संशोधनाला चालना मिळेल आणि ते प्रत्यक्षात येईल. याशिवाय, पर्यटन विभाग जागतिक ख्यातीच्या संस्थांशी विद्यार्थी देवाण-घेवाण कार्यक्रम आयोजित करेल व प्रचालन करेल. त्याचप्रमाणे राज्यभर शैक्षणिक, औद्योगिक आणि उत्पादनकेंद्रांना भेटी देणाऱ्या सहली आयोजित करण्यास प्रोत्साहन देईल.

४.११.१० हिल स्टेशन पर्यटन :

पर्यटन विभाग हिल स्टेशनवरील पर्यटनाच्या विकासासाठी नवी मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चित करेल.

४.११.११ थीम पार्क पर्यटन :

पर्यटन विभाग थीम पार्क पर्यटनाच्या विकासासाठी नवी मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चित करेल.

४.१२ पर्यटन विकासासाठी इतर संकल्पना :

पर्यटन विभाग इतर संकल्पनांना चालना देण्यासाठी धोरणे आखेल, त्यामध्ये गोल्फ पर्यटन, हेली-पर्यटन, रात्रीच्या क्रूझ पर्यटन, तरंगती रेस्टॉरंट, लाईट हाऊस पर्यटन, बेट पर्यटन आणि कलाग्राम यांचा समावेश असेल. राज्य मल्टिमिडिया आणि ॲनिमेशन केंद्र व्हावे यासाठी विशेष प्रसारमाध्यमे आणि मनोरंजन क्षेत्रांसंबंधीचे धोरणही पर्यटन विभागाकडून आखले जाईल.

पर्यटन विभाग ही पर्यटन क्षेत्रे पीपीपी पद्धतीने विकसित करेल. विदर्भ, कोकण, औरंगाबाद आणि विशेष पर्यटन विभागांवर विशेष लक्ष केंद्रीत केले जाईल.

४.१२.१ उद्दिष्टे :

१. महाराष्ट्रातील अमर्याद अशा पर्यटन अनुभवांच्या विश्वात प्रवेश उपलब्ध करून देणे, उदा. साहसी पर्यटन (ॲडव्हेंचर पर्यटन), खाद्यसंस्कृती पर्यटन, किनारी प्रदेशातील पर्यटन इत्यादी.

२. राज्यातील पर्यटन शहरे, पर्यटन क्लस्टर्स आणि पर्यटन कॉरिडॉर्स निश्चित करुन त्याचे वर्गीकरण करणे.

३. निश्चित केलेल्या विविध संकल्पनांनुसार महाराष्ट्रातील पर्यटन क्षमतेची ब्रँड इक्विटी विकसित करणे.

४.१२.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग स्वतंत्र पर्यटक शहरे, पर्यटक जिल्हे, पर्यटक कॉरिडॉर्स अशा प्रकारे राज्याचे वर्गीकरण करेल आणि निश्चित संकल्पनांद्वारे त्यांची प्रसिद्धी करेल. या हेतूने एनएच-१७ लगत एक पथदर्शक प्रकल्प साकार करण्यासाठी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ पीपीपी तत्त्वावर निविदा मागवेल.

पर्यटन विभागाने वरील संकल्पना निश्चित केल्या आहेत आणि त्या महाराष्ट्रातल्या विविध प्रदेशांमध्ये साकार केल्या जातील.

४.१३ ॲडव्हेंचर पर्यटन - साहसी पर्यटन :

ॲडव्हेंचर पर्यटनाचे क्षेत्र हे पर्यटनाच्या लोकप्रिय प्रकारांमधील मोठी वाढ दिसून येणारे असे आहे. या क्षेत्रातले पर्यटक अनेकदा अपवादात्मक आणि अस्सल अनुभवांच्या शोधात असतात. अशा पर्यटकांचा कल नवी पर्यटनस्थळे आणि नवे अनुभव शोधण्याकडे असतो, हे लक्षात घेता पर्यटन विकासाच्या सुरूवातीच्या अवस्थेत नव्याने नावारुपाला येत असलेल्या पर्यटनस्थळाच्या दिशेने त्यांचा ओढा जास्त असतो. तसेच योग्य ते प्रकल्प ज्यांच्यामुळे सुरक्षित राहिले आहेत आणि/ किंवा विकसित झाले आहेत अशा अधिक प्रचलित पर्यटनस्थळांकडेही ते बऱ्याचदा आकर्षित होतात.

राज्यात अनेक संपूर्णपणे नवे आणि नव्याने उदयास येत असलेले प्रदेश आहेत आणि ते या क्षेत्रातल्या पर्यटकांना सुट्टीचा अनोखा अनुभव देऊ शकतात.

४.१३.१ उद्दिष्टे :

१. या क्षेत्राच्या वाढत्या लोकप्रियतेचा विशेषतः तरुणाईच्या संदर्भात लाभ घेणे.

२. कोकण किनारा, पश्चिम घाटातली पर्वतराजी, विदर्भ या वैविध्यपूर्ण प्रदेशातून पर्यटकांना मिळणाऱ्या व निर्माण झालेल्या विविध साहसी क्रिडेचे वैशिष्ट्यपूर्ण प्रकल्पांचा लाभ घेणे उदा. स्कूबा डायव्हिंग, पॅराग्लायडिंग, फ्लाईंग फॉक्स इत्यादी.

४.१३.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग, सर्व ॲडव्हेंचर स्पोर्टस आणि संबंधित कामांच्या प्रशासकीय बाबतीत विशेष सहाय्य देईल, उदा. नोंदणी, विनियमन, संनियंत्रण, नियोजन, प्रोत्साहन देणे, प्रशिक्षण आणि पायाभूत सुविधा पुरवणे. सगळ्या साहसी पर्यटन उपक्रमांमध्ये तज्ञांचे पाठबळ आणि मार्गदर्शन घेतले जाईल.

लोकांमध्ये योग्य त्या पायाभूत सुविधा असलेले साहसी क्रिडा विषयक वातावरण निर्माण करण्यासाठी तसेच साहसी वृत्ती रुजवण्यासाठी पुढील कामगिऱ्या पार पाडल्या जातील :

१. साहसी क्रिडा उपक्रम राबविणाऱ्या सगळ्या संस्था/ व्यक्तींची नोंदणी.

२. पुढील नियोजनासाठी आयोजित करण्यात आलेल्या ॲडव्हेंचर कॅम्प्सची संख्या आणि स्वरुपाचा अभिलेख मिळवणे आणि त्याची देखभाल करणे.

३. राज्यातील साहसी क्रिडा उपक्रमाच्या क्षेत्रात सक्रीय राहणाऱ्यांना पाठबळ देण्यासाठी साहसी स्पर्धा आयोजित करणे, पुरस्कार आणि अनुदान देणे, विविध साहसी क्रिडा प्रकाराशी संबंधित उपक्रम, शोध अणि सुटका कार्य यंत्रणा यासाठी प्रशिक्षण संस्था, मार्गदर्शक तत्त्वांची निर्मिती.

४. ज्या इतर राज्यांमध्ये महाराष्ट्रातील साहसी क्रिडा प्रकारातील उत्साही क्रीडाप्रेमी साहसी उपक्रम आयोजित करतात, त्या राज्यांशी सुसंवाद साधण्यासाठी एका विशेष यंत्रणेची निर्मिती.

५. पर्यटन विभागांतर्गत एक तज्ञाची समिती स्थापन करणे. जी सुरक्षा विषयक मार्गदर्शक तत्त्वे, उघडपणे दिसणाऱ्या धोक्याचे प्रमाण, कॅम्प लीडर्सचा अनुभव आणि सहभागींची (क्लायंटस) क्षमता यांचा नियमित कालावधीने आढावा घेईल.

तज्ञ समिती पात्र साहसी सहल आयोजकांच्या पात्रतेचे निकष निश्चित करील आणि पर्यटन विभाग अशा सहल आयोजकांना अतिरिक्त प्रोत्साहनपर लाभाचे वितरण करण्यासंबंधी निर्णय घेईल.

४.१४ पर्यटन महोत्सव :

महाराष्ट्र इथल्या वैविध्यपूर्ण बहुप्रांतीय-बहुभाषिक संस्कृतीमुळे अनेक कार्यक्रम आणि संस्कृतीचे माहेरघर म्हणून ओळखला जातो. अशाप्रकारच्या कार्यक्रमाचा आणि उत्सवाचा पर्यटनाच्या प्रचालनासाठी उपयोग केला जाईल.

४.१४.१ उद्दिष्टे :

व्हिजिट महाराष्ट्र २०१७ ची पूर्वतयारी म्हणून विविध कार्यक्रम-उपक्रम, उत्सव आणि मेळावे यांच्याद्वारे संस्कृती लोकप्रिय केली जाईल.

४.१४.२ कृती योजना :

एक वर्षभरातल्या कार्यक्रमाच्या कॅलेंडरमध्ये पुढील गोष्टींचा समावेश होईल :

१. **जानेवारी** - नागपूर महोत्सव, माथेरान महोत्सव, अजिंठा आणि एलिफंटा महोत्सव, औरंगाबादमधील कालिदास महोत्सव, हुरडा.

२. **फेब्रुवारी** - संत्रा महोत्सव - नागपूर, चिक्कू महोत्सव - डहाणू.

३. **मार्च** - होळी, मुंबई बाजार, उरुस.

४. **एप्रिल** - ताडोबा महोत्सव, स्ट्रॉबेरी महोत्सव - महाबळेश्वर, वेळास - कासव महोत्सव, हापूस आंबा महोत्सव.

५. **मे** - जागतिक कृषि पर्यटन दिन - १६ मे.

६. **जून** - छायाचित्रकारांचे मेळावे.

७. **जुलै** - माथेरान, लोणावळा आणि खंडाळा - अशा निवडक ठिकाणी मान्सून महोत्सव.

८. **ऑगस्ट** - वारी, पतंग जत्रा, दही हंडी.

९. **सप्टेंबर** - गणेश चतुर्थी.

१०. **ऑक्टोबर** - दसरा, पुणे साहित्य महोत्सव.

११. **पर्यटन विभाग** ऑफलाईन आणि ऑनलाईन माध्यमांद्वारे अशा स्वरुपाचे कार्यक्रम जाहीर करेल.

राज्यातले इतर मुख्य कार्यक्रम आणि मैफलींसाठी पर्यटन विभाग प्रत्यक्ष कार्यक्रमांसाठी पूर्वसंमत स्थळ ठरवून देईल.

याआधीच्या भागात म्हटल्याप्रमाणे थेट सादर होणाऱ्या कार्यक्रमांसाठी (लाईव्ह इव्हेंटस्) एक खिडकी मंजुरी योजनेचीसुद्धा अंमलबजावणी केली जाईल.

४.१५ वैद्यकीय पर्यटन :

दक्षिण आशियातल्या सर्वोत्कृष्ट आणि अत्याधुनिक हॉस्पिटल्सपैकी काही मुंबई, पुणे आणि नागपूर या शहरांमध्ये आहेत. या संस्थांना संशोधन आणि विकासाच्या क्षेत्रातलाही दांडगा अनुभव आहे. राज्यामध्ये वेलनेस, योग, आयुर्वेद इ.चीही वैशिष्ट्यपूर्ण संस्कृती आहे.

दर वर्षी भारतात २ लाखांहून जास्त वैद्यकीय पर्यटक येतात. अशा पर्यटकांबरोबरच देशातल्या प्रवाशांनाही वर उल्लेख करण्यात आलेल्या उपचारांचे संपूर्ण पॅकेज उपलब्ध करून देण्याचे राज्याचे उद्दिष्ट आहे.

४.१५.१ उद्दिष्टे :

१. दक्षिण आशिया आणि आफ्रिकेतल्या वैद्यकीय पर्यटकांमुळे भारताला सतत लाभ होत आला आहे. शासनाला या संधीचा लाभ घ्यायचा आहे.

२. महाराष्ट्राचे स्थान प्रथम क्रमांकाचे वैद्यकीय पर्यटनस्थळ म्हणून करणे

४.१५.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग महाराष्ट्र वैद्यकीय पर्यटन मंडळाचे पुनरुज्जीवन करेल आणि वैद्यकीय पर्यटनाचे प्रकल्प सुरू करेल, तसेच राज्यामध्ये वैद्यकीय पर्यटनासाठी वैयक्तिक प्रकल्प माहितीसंग्रह निर्माण करेल, उदा. वेलनेस आणि स्पा, आयुर्वेद, विपश्यना ध्यान इत्यादी.

पर्यटन विभाग वर उल्लेख केलेल्या उपक्रमांसाठी महाराष्ट्राला भेट देणारे संभाव्य विदेशी पर्यटक निश्चित करेल आणि उद्दिष्टाधारित विपणन आणि प्रसिद्धीची योजना तयार करेल.

महाराष्ट्र वैद्यकीय पर्यटन मंडळ, वैद्यकीय पर्यटनाखाली वर्गीकरण करता येईल अशा केंद्रांसाठी अतिरिक्त पात्रता निकष अधोरेखित करेल. पर्यटन विभाग जे अतिरिक्त स्वरुपाचे प्रोत्साहनपर लाभ द्यायचे असतात, त्याचे प्रमाण ठरवेल.

पर्यटन विभाग राज्याला भेट देणाऱ्या वैद्यकीय प्रवाशांना सहाय्य करण्यासाठी रुग्णांच्या हिताची धोरणे आणि पायाभूत घटकांसह सर्वांगीण डेटाबेस तयार करेल.

४.१६ विपणन आणि प्रसिद्धी :

ऑफलाईन पारंपरिक माध्यमांबरोबरच सामाजिक आणि डिजिटल माध्यमांद्वारे आणखी नव्या संभाव्य पर्यटकांपर्यंत पोचण्याची गरज पर्यटन विभागास जाणवत आहे.

४.१६.१ उद्दिष्टे :

१. आघाडीचे जागतिक पातळीवरील पर्यटनस्थळ म्हणून ब्रँड इक्विटी विकसित करणे

२. राज्यातल्या पर्यटन केंद्रांना विपणन आणि प्रसिद्धीचे पाठबळ देणे

४.१६.२ कृती योजना :

पर्यटन विभाग जाहिरात, डिजिटल मार्केटिंग आणि जनसंपर्क क्षेत्रातल्या संस्थांची एक समिती करेल.

१. एकात्मिक आणि सर्वांगीण अशी मार्केटिंग योजना विकसित करणे.

२. महाराष्ट्र पर्यटनावर लघुपट/दृकश्राव्य विकसित करणे.

३. ऑनलाईन सुविधांमध्ये वाढ करणे.

४. टीव्ही/इंटरनेट जाहिराती.

५. महाराष्ट्र पर्यटन वेबसाईटसाठी मार्केटिंगची माध्यमे विकसित करणे.

पर्यटन विभाग प्रसिद्धीचे बजेट तयार करेल आणि राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय प्रमाणांनुसार त्याचे मूल्यमापन होईल. मुंबई व आसपासच्या शहरांमध्ये रोड शो आयोजित करण्यात येतील. राज्याकडे जास्तीत जास्त पर्यटक आकर्षित करण्यासाठी आघाडीच्या पाच देशांमध्ये संकल्पना आधारित रोड शो आयोजित करण्यात येतील.

रशिया (रशिया, कझाकिस्तान आणि युक्रेनसह), ब्राझिल, दक्षिण कोरिया, स्पेन (स्पेन आणि पोर्तुगाल), थायलंड (थायलंड, लाओस, कंबोडिया आणि म्यानमार), अर्जेंटिना (पेरु, चिली, इतर शेजारी स्पॅनिश भाषिक देश) येथील नवीन संभाव्य आणि निश्चित अशा बाजारपेठांमध्ये तसेच सध्या अस्तित्वात असलेल्या बाजारपेठांसाठीसुद्धा एक मार्केटिंग वर्क प्लॅनसुद्धा पर्यटन विभाग विकसित करेल.

पर्यटन विभाग राज्याचे शेजारी आणि इतर प्रदेशांमध्ये एक लक्ष्याधारित देशांतर्गत मार्केटिंग मोहीम सुरू करेल. या उपरोल्लेखित उद्दिष्टासाठी राज्य शासन भारतातल्या २५ शहरांमध्ये आणि भारताबाहेर १० ठिकाणी रोड शो आयोजित करेल.

४.१७ इतर पाठबळाच्या स्वरुपाचे उपक्रम :

उपरोल्लेखित उपाययोजनांच्या क्षेत्रांशिवाय अशा स्वरुपाच्या अन्य काही उपक्रमांच्या योजना आखण्यात आल्या आहेत. राज्यातल्या एकूण पर्यटन व्यवसायाच्या विकासात हे उपक्रम महत्त्वाचे स्थान बजावतील.

४.१७.१ उद्दिष्टे :

राज्यातल्या पुढील क्षेत्रांमधील विकासाकडे विशेष लक्ष देणे :—

१. पायाभूत सुविधा.

२. परिवहन.

३. हॉटेल्स.

४.१७.२ उद्योगांचे सामाजिक उत्तरदायित्व (कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी) :

कंपनी अधिनियम, २०१३, अन्वये झालेल्या अगदी अलीकडच्या दुरुस्तीनुसार स्वच्छतागृहे, उद्याने, निवारा केंद्रे इत्यादी सारख्या पर्यटन केंद्रांमधल्या आवश्यक त्या पायाभूत सुविधांचा विकास आणि देखभाल यासाठी प्रायव्हेट कंपन्यांनी त्यांचे कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी निधी गुंतवावेत यासाठी पर्यटन विभाग उत्तेजन देतो. राज्य शासन खाजगी क्षेत्रातल्या उद्योजकांना अशा पायाभूत सुविधा असलेल्या केंद्रांसाठी प्रायव्हेट ब्रँडिंगला परवानगी देईल.

४.१७.३ अत्यावश्यक पायाभूत सुविधा :

महाराष्ट्रात पर्यटन विकसित करण्यासाठी पीपीपी पद्धतीद्वारे खाजगी क्षेत्रातल्या उद्योजकांच्या सहकार्याने ८ अत्यावश्यक पायाभूत सुविधा पर्यटन विभाग विकसित करेल.

१. पिण्याच्या पाण्याची तरतूद.

२. आंतरराष्ट्रीय दर्जाच्या प्रसाधनगृहांची सुविधा.

३. एटीएम्स.

४. वायफाय झोन.

५. माहिती फलक.

६. आरोग्यदायी प्रमाणित आहार केंद्रे.

७. स्वच्छ पर्यटनस्थळे.

८. सामान ठेवण्याचा कक्ष.

पर्यटन विभाग/महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, पीपीपी पद्धतीद्वारे महामार्गालगतच्या सुविधा विकसित करेल, स्वारस्य असणाऱ्या उद्योजकांबरोबर करार करणे, महामार्गालगतच्या सुविधा विकसित करण्यासाठी ५ महामार्ग/ मार्ग निवडणे अशी पावले उचलेल.

४.१७.४ पर्यटन स्थळांच्या ठिकाणी माहिती फलक :

पर्यटन विभाग/ महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ ३ वर्षांमध्ये राज्यभरातल्या सगळ्या महत्त्वाच्या पर्यटनस्थळांपाशी आणि मार्गांवर माहिती फलक लावेल. हे काम पीपीपी पद्धतीद्वारे केले जाईल.

४.१७.५ सेवा पुरवठादार/भागधारकांची नोंदणी :

महाराष्ट्र पर्यटनाच्या संकेतस्थळावर सेवा पुरवठादार/ भागधारकांची नोंदणी आणि सर्व सेवा पुरवठादारांची यादी करणे, गाईड, हॉटेले, निवास व न्याहरी पुरवणारे, स्थानिक मंडळींच्या निवासातील मुक्काम (होम स्टे), रिसॉर्ट तसेच ट्रॅव्हल आणि टूर एजंट या बाबतीत माहिती प्रदर्शित केली जाईल. जलक्रीडा, साहसी क्रीडा उपक्रम यांचेसाठी स्पोर्टसचे ऑनलाईन बुकींग पर्यटन विभागाकडून सुरू होईल.

४.१७.६ बससेवा (हॉप ऑन हॉप ऑफ) :

६ मोठ्या शहरांतील पर्यटन स्थळांसाठी वरील बससेवा सुरू केली जाईल, बसेस राज्याने पुरवलेल्या असतील किंवा खाजगी क्षेत्रातून उपलब्ध करून घेतल्या जातील, बससेवेबरोबर एक प्रशिक्षित गाईडही असेल.

४.१७.७ प्रशिक्षण आणि कौशल्य विकास :

कौशल्य विकास कार्यक्रमाद्वारे गाईड्सचे प्रशिक्षण हाती घेतले जाईल. सिंधुदुर्गमध्ये महाराष्ट्रातल्या पर्यटन उद्योगाच्या गरजांची पूर्तता करणारी एक उत्तम पर्यटन शिक्षण संस्था राज्य सुरू करेल.

४.१७.८ पर्यटनाशी संबंधित कामांसाठी मोबाईल ॲप्स :

पर्यटनाशी संबंधित माहिती आणि सुरक्षेच्या उपायांसाठी मोबाईलॲप्स विकसित करण्यासाठी पर्यटन विभाग तज्ज्ञाची नियुक्ती करेल.

४.१७.९ भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण (आर्किऑलॉजिकल सर्व्हे ऑफ इंडिया) संरक्षित स्मारके :

भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण संरक्षित महत्त्वाच्या स्मारकापर्यंतच्या दळवळणामध्ये सुधारणा करणे अशा पर्यटनस्थळांभोवती स्वच्छतेची खात्री करणे तसेच कँटीनला सुविधा, स्मरणिकांची दुकाने आणि स्वच्छ स्वच्छतागृहे ठेवेल. तसेच मोठ्या प्रमाणावर पर्यटक भेट देतात अशा एएसआय स्मारकांच्या ठिकाणी सांस्कृतिक कार्यक्रम, नृत्याचे कार्यक्रम तसेच लाईट शो आयोजित केले जातील. राज्यभरातली पर्यटनस्थळे आणि स्मारकांच्या ठिकाणी स्वारस्य दर्शविणाऱ्याच्या सहकार्याने ॲनिमेशन शो आणि लाईट शो आयोजित केले जातील. पर्यटन विभागाकडून स्मारक दत्तक योजना (ॲडॉप्ट ए मॉन्युमेंट) योजनेला मोठ्या प्रमाणावर उत्तेजन दिले जाईल. यामध्ये देखभालीच्या कामात सार्वजनिक आणि खाजगी भागीदारांना, संवर्धन, राज्य-संरक्षित स्मारके आणि पर्यटनस्थळांचे सुशोभिकरण आणि अद्ययावतीकरण करण्यासाठी उत्तेजन दिले जाईल.

पर्यटन विभाग सुरक्षा, घन कचरा व्यवस्थापन, पाणी आणि स्वच्छता, सफाई आणि आरोग्य, आणीबाणीच्या काळातील वैद्यकीय सेवा, वाहतुकीच्या पायाभूत सुविधा, मार्गदर्शक सेवा आणि निश्चित केलेल्या ठिकाणी आराम देणारे उपक्रम सुरू करण्यासाठी सुविधा पुरवेल.

४.१७.१० कनेक्टिव्हिटी :

द्वि-स्तरीय आणि त्रि-स्तरीय पर्यटनस्थळांची कनेक्टिव्हिटी सुधारण्यासाठी, तसेच प्रवासखर्च कमी करण्यासाठी छोटी विमाने, विमानतळांचा उपयोग करणे यासाठी पर्यटन विभाग विमान कंपन्यांना उत्तेजन देईल.

१७

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण

निर्णय

५. निर्णय

५.१ शीर्षक

ही योजना " महाराष्ट्र पर्यटन धोरण २०१६ " म्हणून ओळखली जाईल.

५.२ योजनेचा कालावधी

ही योजना दिनांक १ एप्रिल २०१६ पासून कार्यान्वित होईल आणि ती १० वर्षापर्यंत किंवा नवीन योजना येईपर्यंत अंमलात असेल.

५.३ व्याप्ती :

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण २०१६ अंतर्गत खालील क्षेत्रात प्रोत्साहन दिले जाईल :

१. खाजगी क्षेत्रातील पर्यटन प्रकल्प.

२. राज्य शासनाचे सार्वजनिक क्षेत्र/संयुक्त क्षेत्र.

३. सहकारी क्षेत्र.

केंद्रीय सार्वजनिक क्षेत्राचा एक भाग म्हणून प्रकल्प विचारात घेण्यात येणार नाही. प्रस्तावित प्रवासी/ पर्यटक सुविधा सर्वांसाठी खुल्या असतील आणि त्या केवळ कोणतीही विशिष्ट व्यक्ती किंवा कोणत्याही गटाचे किंवा क्लबचे सदस्य यांच्यापुरत्या सिमीत असणार नाहीत किंवा त्यावर असे अन्य कोणतेही निर्बंध असणार नाहीत.

५.४ महाराष्ट्र पर्यटन धोरण - २०१६ चे व्हिजन, मोहीम, उद्दीष्टे व लक्ष्य

५.४.१ दृष्टीक्षेप (व्हिजन) :

महाराष्ट्राला एक लोकप्रिय आणि शाश्वत पर्यटन स्थळ म्हणून विकसित करणे, ज्यामध्ये राज्य जागतिक, प्रादेशिक आणि स्थानिक स्तरावर उत्तम आणि उच्च मानकांवर आधारित सेवा आणि अनुभव प्रदान करेल.

५.४.२ उद्देश (मिशन) :

१. राज्यास सर्वाधिक लोकप्रिय पर्यटनाचे ठिकाण म्हणून पुढे आणणे.

२. पर्यटन विषयक पायाभूत सुविधा संपूर्ण राज्यात विकसित करणे.

३. पर्यटन क्षेत्रातील गुंतवणुकीत सुकरता आणणे.

५.४.३ उद्दीष्टे :

१. खाजगी क्षेत्रातील गुंतवणूकी/ पीपीपी पद्धतीद्वारे पर्यटन प्रकल्पांना गती देणे.

२. पर्यटन क्षेत्रात जागतिक गुंतवणूकदारांना गुंतवणुकीसाठी प्रवृत्त करणे.

३. राज्यातील पर्यटनाच्या पायाभूत सुविधांचा विकास करणे.

४. विपणन आणि जाहिरातीसाठी नवीन पद्धतींचा विकास करणे.

५. पर्यटन स्थळे आणि मार्ग विकसित करणे.

६. पर्यटन विकासासाठी एक शाश्वत दृष्टिकोन स्वीकारणे.

५.४.४ लक्ष्य :

१. महाराष्ट्राला-२०२५ पर्यंत जगातील अग्रगण्य पर्यटन स्थळ बनवणे.

२. या क्षेत्रात ३०,००० कोटी रुपयांची गुंतवणूक आकर्षित करणे.

३. पर्यटनाच्या क्षेत्रात १ दशलक्ष अतिरिक्त नोकऱ्यांची निर्मिती करणे.

४. पाच वर्षात पर्यटन प्रकल्पांची संख्या दुप्पट करणे, १० वर्षात तिप्पट करणे.

५. पाच वर्षांत पर्यटकांची आवक दुप्पट करणे, १० वर्षांत तिप्पट करणे.

६. पर्यटन क्षेत्रामध्ये १ लाख कुशल आणि अर्धकुशल मनुष्यबळ निर्माण करणे.

आकृती २ मध्ये महाराष्ट्र पर्यटन धोरण- २०१६ चे भविष्यातील दृष्टीक्षेप (vision) मोहिम, उद्दीष्टे व लक्ष्य दर्शविले आहे.

दृष्टीक्षेप	मोहिम	उद्दीष्टे	लक्ष्ये
महाराष्ट्र हे आरामदायी, आनंददायक, साहसी, मनोरंजनात्मक, अध्यात्मिक, अनुभव व ज्ञान देणारे भारतातील एक लोकप्रिय पर्यटन केंद्र बनविण्यासाठी सामाजिक- आर्थिक हितसंबंधित व्यक्तींना या क्षेत्रात सुसंधी व प्रवेश देण्यास प्रोत्साहन देऊन एक जागतिक पर्यटन स्थळ म्हणून महाराष्ट्राचा विकास करणे.	सर्वाधिक लोकप्रिय पर्यटन स्थळ म्हणून राज्यास पुढे आणणे. पर्यटकांसाठी पायाभूत सेवासुविधांचा विकास करणे. पर्यटन क्षेत्रातील गुंतवणुकीत सुकरता आणणे.	पर्यटन क्षेत्रातील खाजगी गुंतवणुकीस उत्तेजन देणे. खाजगी-सार्वजनिक-खाजगी सार्वजनिक तत्वावरील प्रकल्पांना गती देणे. पर्यटनविषयक पायाभूत सेवासुविधांचा विकास करण्यासाठी सुकाणू समिती स्थापन करणे. पर्यटनविषयक पणन व्यवस्था व पर्यटनास उत्तेजन देणाऱ्या अभिनव पद्धती विकसित करणे. पर्यटन स्थळ व तेथे जाणारे पथमार्ग विकसित करणे. पर्यटन विकासासाठी एक शाश्वत धोरण स्वीकारणे.	२०२५ पर्यंत महाराष्ट्र जगातील सर्वात अग्रेसर पर्यटन स्थळ बनवणे. ३०,००० कोटी रुपये इतक्या भारतीय चलनातील गुंतवणुकीचे लक्ष्य ठेवणे. या क्षेत्रात १ दशलक्ष अतिरिक्त रोजगार निर्मिती करणे. पुढील ५ वर्षांत पर्यटकांच्या संख्येत दुपटीने वाढ तर पुढील १० वर्षांत ती तिप्पट करणे. ५ वर्षांत पर्यटन प्रकल्पांची संख्या दुप्पट करणे व १० वर्षांत ती तिप्पट करणे. पर्यटन क्षेत्रात १ लाख कुशल व अर्धकुशल मनुष्यबळ निर्माण करणे.

५.५ पात्र युनिट्स :

या धोरणाचा एक भाग म्हणून पात्र घटक पुढीलप्रमाणे आहेत :—

१. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ/पर्यटन विभागाच्या निवास व न्याहारी योजनेअंतर्गत नोंदणीकृत घटक, तसेच हॉटेल्स, हेरिटेज हॉटेल्स, रिसॉर्टस आणि हेल्थ फार्म, हेल्थ आणि वेलनेस स्पा.

२. मोटेल आणि मार्गालगतच्या सुविधा.

३. अपार्टमेंट हॉटेल्स/सर्व्हिस अपार्टमेंटस.

४. जल क्रीडा आणि मनोरंजन पार्क.

५. कला आणि हस्तकला ग्राम.

६. गोल्फ कोर्सेस.

७. कॅम्पिंग, तांडे (कॅरॅव्हॅनींग) आणि तंबू सुविधा.

८. एरियल रोप-वे.

९. प्रदर्शन आणि कन्व्हेंशन केंद्र.

१०. हिल स्टेशन्स-पर्यटन विकास.

११. साहसी पर्यटन प्रकल्प.

१२. हाऊसबोटस्.

१३. इको-टुरिझम प्रोजेक्ट्स.

१४. संग्रहालये आणि मत्स्यालये.

१५. राहुटी (शॅक्स).

१६. वैद्यकीय पर्यटन घटक.

१७. राज्य सरकार किंवा केंद्र शासनाच्या पर्यटन विभागाच्या वर्गीकरण समितीने मंजूर केलेले प्रकल्प.

५.६ मुख्य व्याख्या

५.६.१ पर्यटन उपक्रम :

" पर्यटन उपक्रम " याचा अर्थ, कंपनी अधिनियम, १९५६ खालील नोंदणीकृत कंपनी किंवा कंपनी अधिनियम, २०१३ खालील नोंदणीकृत कंपनी किंवा एका अथवा अधिक पर्यटन प्रकल्पांशी संबंधित, त्यात गुंतलेली किंवा गुंतवणूक करणारी भागीदारी संस्था, नोंदणीकृत विश्वस्त संस्था किंवा कायद्याद्वारे नोंदणीकृत सहकारी संस्था किंवा एखाद्या व्यक्तीच्या खाजगी मालकीची कंपनी या स्वरुपातील वैध अस्तित्व, असा आहे.

५.६.२ विद्यमान युनिट :

१. एक युनिट ज्याची स्थापना १ एप्रिल २०१६ ला किंवा त्याच्या आधी कोणत्याही वेळी कार्यान्वित झाली आहे ; किंवा

२. ५.६.५ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे एक युनिट ज्याला पात्रता प्रमाणपत्र (ईसी) दिले गेले आहे किंवा कोणत्याही पूर्वीच्या योजनांअंतर्गत (स्टॅम्प ड्यूटी वगळता) कोणत्याही प्रकारचे प्रोत्साहन घेतले आहे, किंवा

३. असे युनिट ज्याने महाराष्ट्र पर्यटन धोरण २००६ च्या अंतर्गत ३१ मार्च २०१६ ला किंवा त्याआधी पात्रता प्रमाणपत्र (ईसी) प्राप्त करण्यासाठी वैध अर्ज दाखल केला आहे.

५.६.३ नवीन पर्यटन युनिट :

नवीन पर्यटन युनिट म्हणजे पर्यटन उपक्रमांतर्गत पहिल्यांदाच स्थापन करण्यात आलेला व खालील अटींची पूर्तता करणारा प्रकल्प :—

१. हे एक अस्तित्वात असलेले युनिट नसेल.

२. १ एप्रिल २०१६ रोजी किंवा त्यानंतर युनिट स्थापन करण्याकरिता किमान एक तरी परिणामकारक टप्पा पूर्ण केलेला असावा.

३. पुन:स्थापना केवळ मालकी बदलण्यामुळे, घटनेत बदल झाल्यामुळे सध्या अस्तित्वात असलेल्या घटकांची पुनर्बांधणी किंवा पुनरुज्जीवन केलेले यांच्या परिणामस्वरुप बदलले नसावे.

टीप : तथापि, शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट ' ड ' मध्ये उल्लेख केलेल्या अटींच्या अधीन महाराष्ट्र पर्यटन धोरण २०१६ अंतर्गत नवीन पर्यटन घटकांसाठी उपलब्ध असलेले प्रोत्साहन, सध्याच्या अकार्यरत (defunct) बंद/ आजारी घटकांच्या मालमत्तेच्या खरेदीमुळे स्थापित केलेल्या पर्यटन घटकांसाठी उपलब्ध असतील.

५.६.४ घटकाचा विस्तार :

जर विद्यमान पर्यटन उपक्रमाने स्थिर भांडवल व क्षमतेमधील आपली गुंतवणूक मागील आर्थिक वर्षामधील एकूण स्थिर भांडवल व क्षमतेपेक्षा २५ टक्क्यांने वाढवली तर विद्यमान अथवा नवीन प्रकल्पाचे विस्तारीकरण/ वैविधीकरणासाठी देखील या योजनेंतर्गत अनुदान प्राप्त होऊ शकते. याखेरीज, विस्तारीकरणापूर्वी/वैविधीकरणापूर्वी या घटकाच्या असलेल्या रोजगार क्षमतेच्या किमान १० टक्के वाढ रोजगारात केली पाहिजे आणि अशा वाढीव रोजगारामध्ये ८० टक्के स्थानिकांचा समावेश असेल.

५.६.५ पात्रता प्रमाणपत्र :

पात्रता प्रमाणपत्र म्हणजे अंमलबजावणी यंत्रणेने सामूहिक प्रोत्साहन योजना २०१३ अंतर्गत किंवा त्यानंतरचे कोणतेही फेरबदल या अन्वये पात्र प्रकल्पास जारी केलेले प्रमाणपत्र ज्यात मान्यताप्राप्त स्थिर भांडवली गुंतवणूक, प्रत्यक्ष स्थिर भांडवली गुंतवणूक, अंतिम उत्पादन, प्रोत्साहनांचे प्रमाण, प्रोत्साहने उपभोगण्याचा वैधता कालावधी आणि ज्या प्रकल्पाच्या नावे असे पात्रता प्रमाणपत्र दिले आहे, त्याने अनुपालन करावयाच्या अटी व शर्ती असा आहे.

५.६.६ पात्रता कालावधी :

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण- २०१६ च्या शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन कलम ६ आणि ७ अनुसार पात्र घटकांना लागू असलेले औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान, मुद्रांक शुल्क सूट, वीज शुल्क सवलत इत्यादीसाठी प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने पात्रता कालावधी, पात्रतेच्या प्रारंभाच्या तारखेपासून गणना केली जाईल आणि पात्र घटकाचे स्वरुप आणि स्थान यावर अवलंबून असेल.

५.६.७ स्थिर मत्ता :

" पात्र भांडवली गुंतवणूक " या शब्दाचा अर्थ अधिग्रहित भांडवली मालमत्तेची आणि ज्याकरिता गुंतवणूक केली गेली आहे ती, आणि त्यात पुढील गोष्टींचा समावेश आहे :

१. प्रकल्पाच्या आवश्यकतेनुसार कायदेशीर वैध अधिकारासहीत परिणामकारकरित्या ताब्यात असलेली जमीन/ क्षेत्र.

२. इमारत म्हणजे पात्र घटक चालविण्याकरिता आवश्यक असलेल्या सर्व सुविधा असलेले बांधकाम, ज्यामध्ये प्रशासकीय इमारत, निवासस्थाने आणि निवासासहीत कोणतीही इमारत असेल.

३. पात्र घटक कायम चालू ठेवण्यासाठी अत्यावश्यक असलेली संयंत्रे व यंत्रसामुग्री, मनोरंजन क्रीडा उपकरणे, वातानुकूलित उपकरणे व इतर उपकरणे, जल क्रीडाविषयक साधनसामग्री, तंबू इत्यादीपण असतील. मात्र त्यामध्ये वाहने, फर्निचर आणि खिळण्या, कटलरी, कपाट आणि भांडी यांचा समावेश असणार नाही.

४. प्रकल्पांतर्गत पात्र घटकांना प्रकल्प स्थळाच्या विकासासाठी करावा लागणारा खर्च ज्यामध्ये कुंपण, अंतर्गत रस्ते, सुशोभिकरण (landscaping) आणि इतर पायाभूत सुविधांवरील खर्चाचा समावेश होतो.

५. कन्सल्टन्सी शुल्क/सुसाध्यता अहवाल शुल्क (संपूर्ण प्रकल्प खर्चाच्या २ टक्के पेक्षा अधिक नाही.)

६. उभारणी खर्च.

७. वीज सेवा पुरविणाऱ्यास किंवा इतर वीज पुरवठा कंपनीला विनापरतावायोग्य व्याजमुक्त ठेव म्हणून भरलेली रक्कम किंवा पात्र किंवा त्याच प्रयोजनार्थ कोणत्याही अन्य एजन्सीला तशाच प्रयोजनार्थ दिलेली रक्कम.

८. वरील गुंतवणूक, योजना सुरू असल्याच्या कालावधीत पात्र घटकांनी केलेली असावी. ऑपरेटीव्ह कालावधीपूर्वी किंवा त्या नंतरच्या काळात केली गेलेली गुंतवणूक प्रोत्साहन योजनेसाठी पात्र ठरणार नाही.

५.६.८ एकूण स्थिर भांडवली गुंतवणूक :

एकूण स्थिर भांडवली गुंतवणूक म्हणजेच नवीन स्थिर मत्ता असल्यास त्या जागी संपादित केलेल्या नवीन स्थिर मत्तेच्या आणि त्यासाठी यथोचितरित्या प्रदान केलेल्या रकमेच्या मूल्याचा समावेश असेल.

परंतु :

१. पात्र घटकाने/उपक्रमाने संबंधित कालावधीत प्रकल्पासाठी मुदतीचे कर्ज देतांना कर्ज देणाऱ्याने किंवा शेड्युल्ड बँक/सिकॉम/बँकेतर वित्तीय संस्थेने अर्थसहाय्य केलेले प्रकल्प पतसंस्था/स्वयंअर्थसहाय्यीत प्रकल्प यांनी प्रकल्पाच्या केलेल्या मूल्यांकनाच्या आधारे कार्यान्वयीन यंत्रणेने स्वीकारलेली फक्त नवीन स्थिर मत्ता योजनेनुसार विचारात घेतली जाईल.(वैध अर्ज सादर करण्यापूर्वीचे जमिनीचे मूल्य स्थिर भांडवली गुंतवणकीसाठी विचारात घेतले जाईल).

२. ज्यासाठी जुनी आयात केलेली स्थिर मत्ता (वापरलेली जुनी यंत्रसामग्री) संपादित केलेली आहे,असे मूल्य किंवा ज्याचे मूल्य मान्यताप्राप्त मूल्यांकनकाराने प्रमाणित केल्याप्रमाणे आहे असे मूल्य यापैकी जे कमी असेल ते मूल्य, हे मूल्य, मत्तेचे मान्यताप्राप्त मूल्यांकनकाराने प्रमाणित केल्याप्रमाणे किमान १० वर्षांचा उरलेला कालावधी बाकी असेल, या अधीन असेल. अशा मत्तेचा देखील एकूण स्थिर भांडवली गुंतवणूक म्हणून विचार करण्यात येईल.

३. पात्र घटकाने संपादित केलेली स्थिर मालमत्ता आणि जी, स्थूल स्थिर भांडवली गुंतवणूकीचा भाग आहे, ती कार्यान्वयन यंत्रणेच्या पूर्व लेखी परवानगीशिवाय स्थलांतरीत करता येणार नाही/निर्लेखित करता येणार नाही. कार्यान्वयन अभिकरण जर त्याची, पात्र घटकाची एकूण उत्पादन/निर्मिती क्षमता आणि विद्यमान कर्मचाऱ्याचे संख्याबळ यावर याच्यामुळे परिणाम होणार नाही आणि एकतर त्याच स्थिर मत्तेद्वारे किंवा परिणाम होईल अशा स्थिर मत्तेद्वारे अंतिम उत्पादतेत बदल करून किंवा बदलाशिवाय अधिक चांगले परिणामं देईल अशा स्थिर मत्तेद्वारे/ स्थिर मत्ता काढून टाकावी/ विकावी/ निर्लेखित करावी म्हणून त्याऐवजी दुसरी मत्ता घ्यावी , अशी निश्चित योजना/प्रस्ताव आहे, याची खात्री पटल्यास, कार्यान्वयन अभिकरण सर्वसाधारणपणे अशी परवानगी देऊ शकते. तथापि, मत्ता बदलण्याची जर ते क्षेत्र राज्याच्या समान विकसित किंवा अल्पविकसित क्षेत्राच्या ठिकाणी पूर्वनियोजितपणे स्थानांतरीत करावयाचे असेल तरच परवानगी देण्यात येईल.(उदा. गट ' ब ' ते ' क ') (परंतु जोडपत्र ' अ ' मध्ये वर्गीकरण केलेल्या क्षेत्र वर्गीकरणानुसार ' क.' गटातून ते ' ब ' गटात स्थानांतर करता येणार नाही.)

४. वरील (अ), (ब), (क), (ख), (ग), (घ) याच्या तरतुदींच्या अधीन राहून, प्रत्येक वर्षाअखेरची एकूण/ निव्वळ स्थिर भांडवली गुंतवणूक, वर्षाच्या सुरूवातीची एकूण स्थिर भांडवली गुंतवणूक म्हणून परिगणित करण्यात येईल. अधिक (+)वर्षभरामध्ये स्थिर भांडवली गुंतवणूकीत मान्य प्रकल्प योजनेनुसार जर कोणतीही भर टाकण्यात आली असेल तर ती (–) वजा वर्षभरात स्थलांतरीत केलेले/ निकाली काढलेले/ विकलेले/ निर्लेखित केलेले पात्र घटक यांची मूळ किंमत अशा प्रकारे परिगणित करण्यात येईल.

५. पात्रता प्रमाणपत्रामध्ये पुष्टी दिलेली अनुज्ञेय स्थूल स्थिर भांडवली गुंतवणूक जर, स्थिर मत्ता स्थलांतरीत केल्याने/निकाली काढल्याने/विकल्याने/ निर्लेखित केल्याने/बदलल्याने कमी होत असेल तर पात्रता प्रमाणपत्रात पुष्टी दिलेली मर्यादा प्रमाणबद्ध रीतीने कमी करण्यात येईल आणि जर पात्र घटकाने उपभोगलेली प्रोत्साहनाची रक्कम स्थलांतरीत केल्याने/ निकाली काढल्याने/ विकल्याने/ निर्लेखित केल्याने/ बदलल्याच्या परिणामास्तव बदललेल्या कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त होत असेल तर अशा बदललेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त घेतलेले अधिक लाभ वाढीव लाभाच्या दिनांकापासून प्रत्यक्ष प्रदानाच्या दिनांकापर्यंत १२ टक्के व्याज दराने वसुलीयोग्य/परतावा योग्य राहतील.

६. पात्रता प्रमाणपत्र देताना विचारात घेतलेल्या पूर्वीच्या स्थिर भांडवली गुंतवणूकीमध्ये मत्ता बदलल्याने वाढ होत असेल तर अशा वाढीव गुंतवणूकीवर कोणतेही अतिरिक्त प्रोत्साहने मिळणार नाहीत.

५.६.९ पात्र गुंतवणूक :

प्रकल्प स्थळी संपादित केलेली व अनुज्ञेय गुंतवणूक कालावधीमध्ये रक्कम ज्यासाठी प्रदान केली गेली आहे आणि जी बाबनिहाय कमाल मर्यादेपर्यंत मर्यादित आहे (सिद्धगणकाच्या दरानुसार घेतलेली जमीन, जमिनीचा विकास, बांधकाम, यंत्र व संयंत्र इ.) आणि जी संबंधित कर्ज देणाऱ्या संस्थेने मान्य केलेल्या प्रकल्प योजना किंवा स्वयंअर्थसहाय्यित प्रकल्पांच्या बाबतीत मान्यताप्राप्त संस्थेद्वारा मूल्यांकन केलेली व जी अंमलबजावणी यंत्रणेने स्वीकारलेली आहे,अशी गुंतवणूक, ही पात्र गुंतवणूक समजली जाईल.

५.६.१० अपात्र गुंतवणूक :

पात्र नसलेली गुंतवणूक कोणत्याही लाभासाठी प्रोत्साहन म्हणून पात्र राहणार नाही. उदा.(१) खेळते भांडवल, (२) ख्यातीमूल्य (गुडविल), (३) कार्यान्वयनापूर्वीचा खर्च, (४) देशांतर्गत खरेदी किंवा स्थानांतर केलेली जुनी संयंत्रे व यंत्रसामग्री, (५) भांडवलात रुपांतरीत व्याज, (६)संबंधित परिवहन प्राधिकरणाने मान्यता दिल्याप्रमाणे नोंदणीकृत आहेत अशा नगरपालिका क्षेत्रात मान्यताप्राप्त स्थळ पर्यटनासाठी चालणाऱ्या बसेस वगळून ट्रक्स, कार, व्हॅन्स, ट्रेलर्स व वाहतुकीची साधने.

१. तंबू व्यतिरिक्त कोणत्याही मालमत्तेमधील गुंतवणूक, ज्याचे आयुर्मान ५ वर्षांपेक्षा कमी आहे.

२. पात्रता कालावधी-६.१.१ मधील तक्ता-२ मध्ये दिलेल्या गुंतवणूक कालावधीनुसार, पात्रता प्रमाणपत्राच्या तारखेपासून कार्यरत कालावधीच्या समाप्तीनंतरची असू नये.

५.६.११ प्रत्यक्ष रोजगार :

प्रत्यक्ष रोजगार म्हणजे भविष्य निर्वाह निधी अंतर्गत आणि संकीर्ण तरतुदी अधिनियम, १९५२ आणि भविष्य निर्वाह निधी योजना, १९५२ या अंतर्गत समाविष्ट केलेला कंपनीच्या वेतन पटावरील कर्मचारी आणि ज्यासाठी पात्र घटकाने कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी (ईपीएफ) अनुदान दिले आहे, आणि यामध्ये कंत्राटदाराच्या वेतन पटावरील कर्मचाऱ्यांचा समावेश असणार नाही.

५.६.१२ क्षेत्राचे वर्गीकरण :

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण, २०१६ अन्वये प्रोत्साहन योजनेच्या अंमलबजावणी विषयक प्रयोजनासाठी जोडपत्र- ब मध्ये दर्शविण्यात आल्याप्रमाणे राज्याचे पाच क्षेत्रात विभाजन करण्यात आले आहे. ते अनुक्रमे अ, ब, क आणि विशेष पर्यटन क्षेत्रे व विशेष पर्यटन जिल्हे असे आहे.

५.६.१३ पात्र घटक :

सिंधुदुर्ग,औरंगाबाद,नागपूर हे पर्यटन जिल्हे आणि पर्यटन विभागाने चिन्हांकित केलेले विशेष पर्यटन क्षेत्रे आणि अ, ब, क या वर्गीकृत क्षेत्रातील राज्यातील ज्या विद्यमान घटकांनी त्यांचे कार्यान्वयन २५ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुंतवणुकीने आणि त्यांच्या विद्यमान कार्यान्वयनामध्ये १० टक्के अतिरिक्त प्रत्यक्ष रोजगार निर्माण केला असल्यास त्यांचा विचार केला जाईल. या अतिरिक्त प्रत्यक्ष रोजगारामध्ये ८० टक्के स्थानिक असले पाहिजेत.

जर पात्र घटकाने जमा रकमेचा स्वतंत्र लेखा ठेवला असेल आणि त्यामुळे वाढीव क्षमतेमुळे होणारी जमा निश्चित करता येत असेल तर, अशा प्रकारच्या निश्चित केलेल्या जमेच्या उलाढालीचा भाग प्रोत्साहनांसाठी पात्र ठरविण्यात येईल.

जर अशाप्रकारे जमेचा स्वतंत्र लेखा ठेवला नसेल आणि वाढीव क्षमतेमुळे प्राप्त महसूल निश्चित करता येणे शक्य नसेल तर, अशा प्रोत्साहनांची परिगणना खालील सूत्रानुसार करण्यात येईल.

पात्र उलाढालीची जमा = (जमेची उलाढाल × वाढीव क्षमता)/अशा वाढीनंतर एकूण क्षमता.

५.६.१४ अंमलबजावणी यंत्रणा :

सामूहिक प्रोत्साहन योजना २०१३ किंवा त्यानंतरच्या कोणत्याही फेरबदलानंतर नोंदणी करण्याच्या किंवा प्रोत्साहनांची मागणी करण्याच्या प्रयोजनार्थ पर्यटन विभागास नोंदणी प्राधिकरण म्हणून अधिसूचित केले आहे. पर्यटन घटक प्रारंभिक परिणामकारक उपाययोजना केल्यानंतर, विहीत नमुन्यात प्रोत्साहनांसाठी, नोंदणी करण्याकरिता पर्यटन विभागाकडे अर्ज करील.

५.७ परिणामकारक टप्पे :

परिणामकारक टप्प्यांमध्ये अ) प्रारंभिक टप्पे आणि ब) अंतिम टप्पे यांचा समावेश असेल :

५.७.१ प्राथमिक परिणामकारक टप्प्यांमध्ये पुढील बाबींचा समावेश असेल :

१. पात्र घटकाने सर्व भारातून मुक्त आणि कायदेशीर मार्गाने कायदेशीर हक्क असलेल्या जमिनीचा प्रत्यक्षपणे घेतलेला ताबा.

२. संबंधित नोंदणी प्राधिकरणाकडे कंपनी/ सहकारी संस्था/ सार्वजनिक न्यास याबाबतची नोंदणी. भागिदारी संस्था असल्यास, भागिदारी विलेख केल्याचा पुरावा आणि संस्था नोंदणी प्रबंधकाला आवश्यक त्या नोंदणी शुल्काचे प्रदान करण्यासहीत आवश्यक अर्ज.

३. पर्यटन उपक्रम व्याप्ती प्रवर्ग/ प्रकार आणि संबंधित सर्व तपशिलासह/ पात्र घटकाने लाभ घेण्यासाठी प्रस्तावित केलेल्या प्रोत्साहनाचा विनिर्दिष्टपणे उल्लेख करून प्रकल्प अहवाल सादर करणे.

४. विहीत कायद्यान्वये ज्यांच्याकडून परवानगी घेणे आवश्यक आहे, अशा सर्व संबंधित वैधानिक व कार्यकारी प्राधिकाऱ्यांकडील परवानग्यांच्या प्रती.

५. संबंधित प्राधिकाऱ्याकडील नोंदणी.

५.७.२ अंतिम परिणामकारक टप्पे यामध्ये पुढील गोष्टींचा समावेश असेल :

१. केंद्र सरकार/ राज्य सरकारकडून आणि इतर संबंधित प्राधिकरण यापैकी कोणतेही असल्यास या प्रकल्पाच्या कार्यान्वयनासाठी ना-हरकत प्रमाणपत्रे.

२. प्रोत्साहने मंजूर करणाऱ्या प्राधिकरणाचे समाधान होईल अशा प्रकारे या प्रकल्पाकरिता व्यवस्थित अर्थपुरवठा व्यवस्था करणे.

३. या प्रकल्पासाठी ठरवलेल्या एकूण स्थिर मत्तेच्या १० टक्के इतक्या मर्यादेपर्यंत स्थिर मत्ता संपादित.

४. प्रकल्पाच्या एकूण भांडवली खर्चाच्या किमान २५ टक्के खर्च केल्याचे दर्शविणारा पुरावा ज्यामध्ये प्रकल्पाचा खर्च, आगाऊ रकमा आणि कार्यान्वयनापूर्वीचा खर्च यांचा समावेश असेल.

२३

महाराष्ट्र पर्यटन धोरण प्रोत्साहने

६. **आर्थिक प्रोत्साहने**

६.१ **महाराष्ट्रातील पर्यटन घटकांचे वर्गीकरण**

६.१.१ **विशाल प्रकल्पाचे वर्गीकरण आणि त्यांचे निकष.**

महाराष्ट्र शासनाला पर्यटन क्षेत्रातील विशाल प्रकल्पामधील गुंतवणुकांच्या बहुविविध लाभांची जाणीव आहे. पर्यटन घटकाला स्थिर भांडवली गुंतवणुकीनुसार आणि प्रत्यक्ष रोजगारनिर्मितीच्या आधारे विशाल/ अतिविशाल प्रकल्पाचा दर्जा दिला जाईल.

तक्ता-२ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे किमान स्थिर भांडवली गुंतवणूक व थेट रोजगार निर्मितीच्या निकषानुसार विशाल/अतिविशाल प्रकल्पाचा दर्जा देण्यात येईल.

तक्ता २ - विशाल प्रकल्पाचे वर्गीकरण आणि त्याच्या कमाल मर्यादा :

घटकाचा प्रकार	क्षेत्र वर्गीकरण	भारतीय रुपयांमधील स्थिर भांडवली गुंतवणूक (कोटी)	प्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती	गुंतवणूकीचा कालावधी (महिन्यांमध्ये)
विशाल प्रकल्प	अ	१००	३००	६०
	ब	५०	१५०	४८
	क	२५	७५	४८
	विशेष पर्यटन क्षेत्र/विशेष पर्यटन जिल्हे	१५	४५	३६
अतिविशाल प्रकल्प	संपूर्ण राज्य	५००	७५०	८४

टीप :-

१. विशाल/ अतिविशाल प्रकल्पाच्या दर्जासाठी फक्त थेट रोजगार निर्मितीच विचारात घेण्यात येईल.

२. तक्ता-२ मध्ये नमूद किमान रोजगार निर्मितीच्या दुप्पट थेट रोजगार निर्मिती केल्यास आयपीएस मध्ये १० टक्के वाढ आणि पात्रता कालावधी २ वर्षांने वाढविण्यात येईल.

६.१.२ **मोठे पर्यटन घटक :**

एमएसएमईडी अधिनियम, २००६ अन्वये व्याख्या केल्याप्रमाणे मध्यम सेवा उपक्रमांपेक्षा अधिक गुंतवणूक असलेले परंतु, विशाल प्रकल्पांपेक्षा कमी गुंतवणूक असणारे प्रकल्प हे मोठे पर्यटन घटक म्हणून वर्गीकृत करण्यात येतील.

६.१.३ **एमएसएमई पर्यटन घटक : (Medium, Small and Micro Enterprenures)**

एमएसएमईडी अधिनियम, २००६ च्या तरतुदीनुसार, एमएसएमई पर्यटन घटक सेवा उपक्रमांतर्गत वर्गीकृत करण्यात येतील.

६.२ **प्रोत्साहने :**

महाराष्ट्र शासनाने शासन निर्णय क्रमांक- एमटोसी ०३९९/सीआर २०१/पर्यटन, दिनांक ७ एप्रिल १९९९ अन्वये पर्यटन उद्योगाला एक उद्योग म्हणून घोषित केले आहे. पर्यटनाला उद्योगाचा दर्जा दिला असल्याने आणि उद्योगात रोजगार निर्मितीची जास्तीत जास्त क्षमता असल्याने पर्यटन क्षेत्रासाठी औद्योगिक धोरणाप्रमाणे एक धोरण प्रस्तावित केले आहे.

महाराष्ट्रातील पर्यटन प्रकल्पांना चालना देण्यासाठी महाराष्ट्र शासन औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान (आयपीएस) जाहिर करीत आहे.

अशा घटकांसाठी प्रोत्साहनांचे प्रमाण हे शासन निर्णय, उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक- पीएसआय २०१३/सीआर ५४/उद्योग ८, दिनांक १ एप्रिल २०१३ च्या तरतुदींनुसार आणि कोणतेही नंतरचे शासन निर्णय किंवा मंत्रीमंडळ उपसमिती किंवा उच्चाधिकार समितीमधील निर्णयांवर आधारित काढलेली मार्गदर्शक तत्वे यानुसार ठरविण्यात येईल.

सध्या राज्यात लागू असलेल्या औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान (आयपीएस) योजनेत पर्यटन प्रकल्पांसाठी अतिरिक्त तरतूद करण्यात येईल.

६.२.१ विशाल/अतिविशाल घटकांसाठी वित्तीय प्रोत्साहने :

तक्ता-३-विशाल/ अतिविशाल घटकांसाठी वित्तीय प्रोत्साहने

	अ	ब	क	विशेष पर्यटन क्षेत्रे/ जिल्हे	अतिविशाल प्रकल्प
पात्रता कालावधी (वर्षांत)	१०	१०	१५	१५	२०
मुल्यवर्धित कराची (VAT) प्रतिपूर्ती	स्थानिक विक्रीवर ५० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर ७५ टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.
ऐषआराम करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
करमणूक करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
विद्युत शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
अकृषी करात सूट	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या मालकीच्या सर्व पर्यटन प्रकल्पांना अकृषी करामध्ये पूर्ण सवलत पूर्वीप्रमाणे चालू राहील.				
चटई निर्देशांक	१. सर्व विशाल/अतिविशाल पर्यटन घटकांसाठी १.० आधार (Base) चटई निर्देशांक असेल. सिद्ध गणकातील दरानुसार अतिरिक्त अधिमूल्य (premium) आकारुन अतिरिक्त चटई निर्देशांक दिला जाईल. मात्र हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी लागू केलेल्या विशेष निर्बंधाच्या अधीन राहिल. २. एकूण क्षेत्राच्या ८० टक्के क्षेत्रास पर्यटनासाठी आणि उर्वरित २० टक्के क्षेत्रास पर्यटन सहायक उपक्रमांसाठी परवानगी देता येईल.				
अनुज्ञप्त्या आणि परवानग्या	पर्यटन प्रकल्पांसाठी निवासगृह अनुज्ञप्ती, खाद्यगृह अनुज्ञप्ती, पोलीस परवाने, दुकाने व आस्थापना अधिनियमाखालील अनुज्ञप्ती आणि अन्न व औषध प्रशासन या अंतर्गत अनुज्ञप्ती इत्यादी सारख्या अनुज्ञप्त्या पूर्तता बाबी यांची आवश्यकता असते. या अनुज्ञप्त्यांचे दरवर्षी नूतनीकरण करावे लागते. २०१६ च्या या धोरणानुसार या अनुज्ञप्त्यांचे/ परवाने यांचे विद्यमान स्थितीत दरवर्षी नूतनीकरण करण्याऐवजी दर ५ वर्षांनी नूतनीकरण करणे आवश्यक असेल.				
विशेष पर्यटन क्षेत्रे आणि विशेष पर्यटन जिल्ह्यांकरिता अतिरिक्त प्रोत्साहने	१. पाणी व विद्युत शुल्क यामध्ये १० वर्षाच्या अवधीसाठी नागरी भाग वगळता (म्हणजे नगर परिषदा, नगर पालिका, महानगर पालिका) कोणतीही वाढ नाही. तथापि, या सेवा देण्याच्या दरांमध्ये कोणतीही प्रत्यक्ष वाढ झाल्यास संबंधित विभागांनी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार वापरकर्त्याकडून वसुली करण्यात येईल.				

टीप :

१. दरवर्षी देय असलेली कमाल प्रोत्साहनांच्या वाटपाची रक्कम ही, स्थिर भांडवली गुंतवणूकीला पात्रता कालावधीने भागून येणाऱ्या रकमे एवढी असेल.

२. अ आणि ब भागासाठी जास्तीत जास्त औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान स्थिर भांडवली गुंतवणुकीच्या १०० टक्के पर्यंत किंवा पात्रता कालावधी पूर्ण होईपर्यंत (वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे) यापैकी जे आधी होईल ते अनुज्ञेय राहील क क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या ११० टक्के अनुज्ञेय राहिल. तर विशेष पर्यटन जिल्हे/विशेष पर्यटन क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या १२५ टक्के अनुज्ञेय राहिल.

३. जोडपत्र ब मधील यादीशी अनुरुप असणाऱ्या आणि पात्र क्षेत्रातील संबंधित कालावधी असणाऱ्या पात्र घटकांना वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान (IPS) देण्यात येईल.

४. प्रधान सचिव, पर्यटन विभाग हे सर्व विशाल/अतिविशाल पर्यटन प्रकल्पांना पर्यटन धोरण २०१६ व मार्गदर्शक सुचनांच्या आधारे प्रोत्साहने मंजूर करतील. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समिती प्रकरणानुसार अधिक प्रोत्साहन रकमा/ सवलती आणि शर्ती शिथील करणे यास मंजूरी देईल. जर आणखी प्रोत्साहन रकमा/ सवलती आणि शर्ती शिथील करण्याची मागणी झाली तर मंत्रिमंडळ पायाभूत उप समिती प्रकरणपरत्वे त्यास मंजूरी देईल.

मोठ्या प्रकल्पांसाठी वित्तीय प्रोत्साहन

तक्ता ४- मोठ्या प्रकल्पांसाठी वित्तीय प्रोत्साहन

	अ	ब	क	विशेष पर्यटन क्षेत्रे / जिल्हे
पात्रात कालावधी (वर्षांत)	७	७	१०	१०
मुल्यवर्धित कराची (VAT) प्रतिपूर्ती	स्थानिक विक्रीवर ५० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर ७५ टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी ज़ो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.
ऐषआराम करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
करमणूक करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
विद्युत शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
अकृषी करात सूट	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या मालकीच्या सर्व पर्यटन प्रकल्पांना अकृषी करामध्ये पूर्ण सवलत पूर्वीप्रमाणे चालू राहील.			
चटई निर्देशांक	१. सर्व विशाल/अतिविशाल पर्यटन घटकांसाठी १.० आधार (Base) चटई निर्देशांक असेल. सिद्ध गणकातील दरानुसार अतिरिक्त अधिमूल्य (premium) आकारुन अतिरिक्त चटई निर्देशांक दिला जाईल. मात्र हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी लागू केलेल्या विशेष निर्बंधाच्या अधीन राहिल. २. एकूण क्षेत्राच्या ८० टक्के क्षेत्रास पर्यटनासाठी आणि उर्वरित २० टक्के क्षेत्रास पर्यटन सहायक उपक्रमांसाठी परवानगी देता येईल.			
अनुज्ञप्त्या आणि परवानग्या	पर्यटन प्रकल्पांसाठी निवासगृह अनुज्ञप्ती, खाद्यगृह अनुज्ञप्ती, पोलीस परवाने, दुकाने व आस्थापना अधिनियमाखालील अनुज्ञप्ती आणि अन्न व औषध प्रशासन या अंतर्गत अनुज्ञप्ती इत्यादी सारख्या अनुज्ञप्त्या पूर्तता बाबी यांची आवश्यकता असते. या अनुज्ञप्त्यांचे दरवर्षी नूतनीकरण करावे लागते. २०१६ च्या या धोरणानुसार या अनुज्ञप्त्यांचे/ परवाने यांचे विद्यमान स्थितीत दरवर्षी नूतनीकरण करण्याऐवजी दर ५ वर्षांनी नूतनीकरण करणे आवश्यक असेल.			
विशेष पर्यटन क्षेत्रे आणि विशेष पर्यटन जिल्ह्यांकरिता अतिरिक्त प्रोत्साहने	१. विशेष पर्यटन जिल्हे आणि विशेष पर्यटन क्षेत्रातील सर्व विद्यमान शिघ्र गणकातील दरानुसार अधिमुल्य आकारुन ५० टक्के पर्यंत अतिरिक्त चटई निर्देशांक देण्यात येईल. मात्र हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी लागू केलेल्या विशेष निर्बंधाच्या अधिन राहिल. २. पाणी व विद्युत शुल्क यामध्ये १० वर्षाच्या अवधीसाठी नागरी भाग वगळता (म्हणजे नगर परिषदा, नगर पालिका, महानगर पालिका) कोणतीही वाढ नाही. तथापि, या सेवा देण्याच्या दरांमध्ये कोणतीही प्रत्यक्ष वाढ झाल्यास संबंधित विभागांनी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार वापरकर्त्याकडून वसुली करण्यात येईल.			

टीप :

१. दरवर्षी देय असलेली कमाल प्रोत्साहनाच्या वाटपाची रक्कम ही स्थिर भांडवली गुंतवणूकीला पात्रता कालावधीने भागून येणाऱ्या रकमेएवढी असेल.

२. अ आणि ब भागासाठी जास्तीत जास्त औद्योगीक प्रोत्साहन अनुदान स्थिर भांडवली गुंतवणुकीच्या १०० टक्के पर्यंत किंवा पात्रता कालावधी पूर्ण होईपर्यंत (वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे) यापैकी जे आधी होईल ते अनुज्ञेय राहिल. क क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या ११० टक्के अनुज्ञेय राहिल तर विशेष पर्यटन जिल्हे/ विशेष पर्यटन क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या १२५ टक्के अनुज्ञेय राहिल

३. जोडपत्र ब मधील यादीशी अनुरुप असणाऱ्या आणि पात्र क्षेत्रातील संबंधित कालावधी असणाऱ्या पात्र घटकांना वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान (IPS) देण्यात येईल.

६.२.२ सूक्ष्म, लघु व मध्यम (एमएसएमई) घटकांना वित्तिय प्रोत्साहने :

तक्ता ५ - सूक्ष्म, लघु व मध्यम प्रकल्प (एमएसएमई) घटकांना वित्तिय प्रोत्साहने

	अ	ब	क	विशेष पर्यटन क्षेत्र / विशेष पर्यटन जिल्हे
पात्रता कालावधी (वर्षांत)	५	५	७	७
मुल्यवर्धित कराची (VAT) प्रतिपूर्ती	स्थानिक विक्रीवर ५० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर ७५ टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.	स्थानिक विक्रीवर १०० टक्के मूल्यवर्धित कर वजा इनपूट टॅक्स क्रेडिट किंवा शून्य यापैकी जो अधिक असेल तो.
ऐषआराम करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
करमणूक करात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
विद्युत शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
मुद्रांक शुल्क / नोंदणी शुल्कात सूट	५० टक्के	७५ टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के
अकृषी करात सूट	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या मालकीच्या सर्व पर्यटन प्रकल्पांना अकृषी करामध्ये पूर्ण सवलत पूर्वीप्रमाणे चालू राहील.			
चटई निर्देशांक	१. सर्व विशाल/अतिविशाल पर्यटन घटकांसाठी १.० आधार (Base) चटई निर्देशांक असून सिद्ध गणकातील दरानुसार अतिरिक्त अधिमूल्य (premium) आकारुन अतिरिक्त चटई निर्देशांक दिला जाईल. हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी लागू केलेल्या विशेष निर्बंधाच्या अधीन राहिल. २. एकूण क्षेत्राच्या ८० टक्के क्षेत्रास पर्यटनासाठी आणि उर्वरित २० टक्के क्षेत्रास पर्यटन सहायक उपक्रमांसाठी परवानगी देता येईल.			
अनुज्ञप्त्या आणि परवानग्या	पर्यटन प्रकल्पांसाठी निवासगृह अनुज्ञप्ती, खाद्यगृह अनुज्ञप्ती, पोलीस परवाने, दुकाने व आस्थापना अधिनियमाखालील अनुज्ञप्ती आणि अन्न व औषध प्रशासन या अंतर्गत अनुज्ञप्ती इत्यादी सारख्या अनुज्ञप्त्या पूर्तता बाबी यांची आवश्यकता असते. या अनुज्ञप्त्यांचे दरवर्षी नूतनीकरण करावे लागते. २०१६ च्या या धोरणानुसार या अनुज्ञाप्त्यांचे/ परवाने यांचे विद्यमान स्थितीत दरवर्षी नूतनीकरण करण्याऐवजी दर ५ वर्षांनी नूतनीकरण करणे आवश्यक असेल.			
विशेष पर्यटन क्षेत्रे आणि विशेष पर्यटन जिल्ह्यांकरिता अतिरिक्त प्रोत्साहने	१. विशेष पर्यटन जिल्हे आणि विशेष पर्यटन क्षेत्रातील सर्व विद्यमान शिघ्र गणकातील दरानुसार अधिमूल्य आकारुन ५० टक्के पर्यंत अतिरिक्त चटई निर्देशांक देण्यात येईल मात्र हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी लागू केलेल्या विशेष निर्बंधाच्या अधिन राहिल. २.पाणी व विद्युत शुल्क यामध्ये १० वर्षाच्या अवधीसाठी नागरी भाग वगळता (म्हणजे नगर परिषदा, नगर पालिका, महानगर पालिका) कोणतीही वाढ नाही. तथापि, या सेवा देण्याच्या दरांमध्ये कोणतीही प्रत्यक्ष वाढ झाल्यास संबंधित विभागांनी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार वापरकर्त्याकडून वसुली करण्यात येईल.			

टीप :

१. दरवर्षी देय असलेली कमाल प्रोत्साहनांच्या वाटपाची रक्कम ही, स्थिर भांडवली गुंतवणूकीला पात्रता कालावधीने भागून येणाऱ्या रकमे एवढी असेल.

२. अ आणि ब भागासाठी जास्तीत जास्त औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान स्थिर भांडवली गुंतवणुकीच्या १०० टक्के पर्यंत किंवा पात्रता कालावधी पूर्ण होईपर्यंत (वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे) यापैकी जे आधी होईल ते अनुज्ञेय राहिल. क क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या ११० टक्के अनुज्ञेय राहिल तर विशेष पर्यटन जिल्हे/ विशेष पर्यटन क्षेत्रासाठी स्थिर भांडवली गुंतवणूकीच्या १२५ टक्के अनुज्ञेय राहिल.

३. जोडपत्र ब मधील यादीशी अनुरुप असणाऱ्या आणि पात्र क्षेत्रातील संबंधित कालावधी असणाऱ्या पात्र घटकांना वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान (IPS) देण्यात येईल.

७ महत्वपूर्ण धोरणात्मक कार्यक्रमाकरिता विशेष प्रोत्साहने

७.१ शाश्वत पर्यटन घटकांसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने :

१. जे घटक शाश्वत पर्यटन पद्धती अंतर्गत यशस्वीरित्या वर्गीकृत करण्यात आले आहेत अशा सर्व घटकांना प्रोत्साहन पात्रता कालावधीमध्ये मुदतवाढ देण्यात येईल. अशा मुदतवाढीस उच्चाधिकार समितीकडून मान्यता देण्यात येईल.

२. भारतीय निसर्ग पर्यटन संस्था (इको टुरिझम सोसायटी ऑफ इंडिया) यांच्याकडून प्रमाणके व मानके मिळाल्यावर रुपये १ लाख एवढ्या अंतरिम रकमेपर्यंत १०० टक्के प्रतिपूर्ती करण्यात येईल.

७.२ बैठका, प्रोत्साहने, परिषदा व प्रदर्शने (MICE) घटकांसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने :

जे घटक शाश्वत पर्यटन पद्धती अंतर्गत यशस्वीरित्या वर्गीकृत करण्यात आले आहेत अशा सर्व घटकांना प्रोत्साहन पात्रता कालावधीमध्ये मुदतवाढ देण्यात येईल. अशा मुदतवाढीस उच्चाधिकार समितीकडून मान्यता देण्यात येईल.

७.३ महिला उद्योजकांसाठी अतिरिक्त प्रोत्साहन :

महिला उद्योजकांच्या मालकीचे आणि महिलांद्वारे चालवलेल्या नवीन पर्यटन व्यवसायातील घटक (५१ टक्के च्या किमान भागभांडवलाच्या सहभागासह) आणि दिव्यांगांसाठी असलेल्या पर्यटन घटकांना प्रोत्साहनांचा अतिरिक्त कालावधी अनुज्ञेय असेल. या कालावधीची मर्यादा उच्चाधिकार समितीमार्फत ठरविली जाईल.

७.४ कौशल्य विकास कार्यक्रमासाठी अतिरिक्त प्रोत्साहने :

१. औद्योगिक संस्था / वाणिज्य मंडळे / मान्यताप्राप्त पर्यटन व आदरातिथ्य संस्था इत्यादि यांना, राज्यासाठी पर्यटनाच्याबाबतीत मानवी साधनसंपत्तीचा विकास करण्याकरिता त्यांच्या औद्योगिक सामाजिक दायित्व (सीएसआर) निधीचा वापर करण्यास उत्तेजन देण्यात आले आहे.

२. उपाहारगृहाचे मालक, पर्यटन चालक इत्यादींच्या सहभागाने विशेष पर्यटन विकास अभ्यासक्रम व त्याबाबतची कार्यपद्धती यासंबंधी अभ्यासक्रम व मॉड्युल्स राबविण्यात येईल. प्रत्येक व्यक्तीसाठी १५ दिवस किंवा त्यापेक्षा अधिक असलेल्या अभ्यासक्रम कालावधीकरिता अंतरिम रुपये १२,५०० एवढ्या कमाल मर्यादेपर्यंत १०० टक्के एवढया अभ्यासक्रम फीची प्रतिपूर्ती करण्यात येईल.

३. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळामध्ये स्थानिक क्षेत्रातील ज्या पर्यटक मार्गदर्शकांनी नोंदणी केली असेल त्यांना दरमहा रुपये ७,५०० एवढे विद्यावेतन दिले जाईल. हे विद्यावेतन तीन महिन्यांच्या कालावधीसाठी देण्यात येईल. त्यांना एनएसडीसी संलग्न योजनांशी संलग्न केले जाईल.

८ जोडपत्र - अ

८.१ पात्र घटकांच्या काही व्याख्या (तपशिलवार)

८.१.१ उपाहारगृहे (हॉटेल्स) :

भारत सरकारच्या पर्यटन विभागाने वेळोवेळी प्रसृत/ निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे १ ते ५ तारांकित प्रवर्गाच्या हॉटेल आस्थापनांमध्ये हॉटेल प्रकल्पांकरिता अपेक्षित असलेल्या सुविधा असलेली हॉटेल्स असावीत अशा हॉटेल्सनी प्रवर्ग प्रमाणपत्र देखील मिळविलेले असावे. या घटकांमध्ये संलग्न स्नानगृहांसह भाड्याने देण्याजोग्या किमान २० खोल्या असाव्यात. अभ्यागतांसाठी एखाद्या सार्वजनिक प्रसाधनगृहाची सुविधा देखील असावी. अशा हॉटेल्समधील खोलीचे आकारमान व वातानुकूलित सुविधा व स्नानगृहाचे आकारमान हे भारत सरकारच्या पर्यटन विभागाने विहित केलेल्या मानकांप्रमाणे असावे.

खाजगी मालकीचे किल्ले व राजवाडे यांचे वारसा उपाहारगृहांमध्ये रुपांतर करता येऊ शकेल, याचा देखील विचार करता येईल.

८.१.२ विश्रामगृह (पर्यटक निवास) :

विश्रामगृह प्रकल्पामध्ये संलग्न स्नानगृहांसह भाड्याने देता येण्याजोग्या किमान २० खोल्या असाव्यात. पर्यटन प्रकल्प मान्यता गट (प्र.मा.ग.) यांच्या मते जर ते गिरीस्थानी किंवा समुद्रकिनारी किंवा पर्यटनस्थळी वातानुकूलतेची आवश्यकता असल्यास किमान ३५ टक्के खोल्या वातानुकूलित असाव्यात. स्नानगृहाचे चटई क्षेत्र किमान ३.५ चौरस मीटर इतके असावे. त्यात उपाहारगृह/ भोजनगृह यासह किमान ४० चौरस मीटर इतकी आसन व्यवस्था (स्वयंपाकघर व कोठार वगळून) असावी. त्याठिकाणी एस.टी.डी. सुविधा असलेला दूरध्वनी असावा. ज्या भूखंडावर विश्रामगृह उभारलेले आहे, त्या भूखंडाचे क्षेत्रफळ किमान १०,००० चौरस मीटर इतके असावे. विश्रामगृहाच्या भूखंडाची खुली जागा (बांधकाम न केलेले क्षेत्र) किमान ६,००० चौरस मीटर इतकी असावी. त्याठिकाणी खालीलपैकी किमान ४ सुविधा असाव्यात.

(१) अंतर्गेहीखेळ (इनडोअर गेम) (उदाहरणार्थ- टेबल टेनिस, स्क्वॉश, बिलीअर्डस, बाऊलिंग ॲली इत्यादी) यासाठी किमान २५ चौरस मीटर इतके बांधकाम केलेल्या क्षेत्रासह.

(२) सभागृह (३० चौरस मीटर इतके चटई क्षेत्र असलेले).

(३) जलतरणिका/ तरण तलाव.

(४) टेनिस किंवा बॅडमिंटन कोर्ट किंवा गोल्फ किंवा इतर मैदानी खेळासाठी क्षेत्र.

(५) आरोग्य विहार (Health Club) (किमान २० चौरस मीटर इतके बांधकाम केलेले क्षेत्र).

(६) (कमीत कमी ३५ चौरस मीटर इतक्या क्षेत्रफळाचे) आराम कक्ष.

८.१.३ आरोग्य विहार/ हेल्थ फार्म :

आरोग्य विहार प्रदुषणमुक्त व गोंगाट नसलेल्या क्षेत्रात आणि सर्वसाधारणपणे स्वास्थ्यकारी व आरोग्यवर्धक वातावरणाच्या ठिकाणी असावे. तेथे भाड्याने देण्याजोग्या संलग्न स्नानगृहांसह किमान २० खोल्या असाव्यात.

तेथे खालील सुविधांपैकी कमीतकमी सहा सुविधा असाव्यात :–

(१) आरोग्य विहार.

(२) व्यायाम शाळा.

(३) योग/ ध्यानधारणा केंद्र.

(४) मैदानी व्यायाम क्षेत्रे.

(५) अंतर्गेही खेळ (इंडोअर गेम्स).

(६) मैदानी खेळ.

(७) जलतरणिका/ तरण तलाव.

(८) वर्ग खोल्या.

(९) पायी चालण्यासाठी मार्ग (Jogging tracks).

(१०) अश्वारोहण सुविधा.

यामध्ये फळझाडे, भाजीपाला, वनस्पती व धान्य यांची लागवड करण्यासाठी (कमीत कमी ५०० चौरस मीटर इतक्या क्षेत्रफळाचा) भूखंड असावा त्यामध्ये वैद्यकीय, निमवैद्यकीय कर्मचारी वर्ग, पर्यायी औषध पद्धती, आरोग्य विशेषज्ञ, आहार विशेषज्ञ अशाप्रकारचे किमान दोन पूर्णवेळ कर्मचारी असावेत.

८.१.४ मॉटेल्स आणि मार्गाच्या बाजूस असलेल्या सुखसोयी :

मॉटेल प्रकल्प हा राष्ट्रीय महामार्ग, राज्य महामार्ग किंवा प्रमुख जिल्हामार्ग किंवा महामार्ग/ प्रमुख जिल्हा मार्गापासून अनुक्रमे १.५ कि.मी., १ कि.मी. किंवा १/२ कि.मी. इतक्या अंतराच्या आत असावा. त्यामध्ये भाड्याने देता येण्याजोग्या किमान १० खोल्या असाव्यात व सर्व खोल्यांना संलग्न स्नानगृहे असावीत. ज्या भूखंडावर मोटेल आहे त्यांचे क्षेत्रफळ किमान १,५०० चौरस मीटर इतके असावे त्यात उपाहार गृह/ भोजन गृह यासह किमान ३० चौरस मीटर इतके आसनक्षेत्र (स्वयंपाकघर व कोठार वगळून) असावे. दोन खोल्या व एक खोली यांचे चटईक्षेत्र अनुक्रमे किमान १२ चौरस मीटर इतके व १० चौरस मीटर इतके असावे. स्नानगृहाचे चटईक्षेत्र किमान ३ चौरस मीटर इतके असावे. त्यात एस.टी.डी. सह दूरध्वनी सुविधा असावी. त्यामध्ये सार्वजनिक प्रसाधनगृह व प्रथमोपचार केंद्र असावे. प्रत्येक खोलीकरिता ५ चौरस मीटर एवढ्या क्षेत्रफळाचे कार पार्कींग असावे. खोल्यांमध्ये पुरेसे फर्निचर, पक्क्या बसविलेल्या वस्तू व कापडी पडदे असावेत. जमिनीची मालकी/ जमिनीचा भाडेपट्टा व जमिनीचा वापर नियमानुसार असावा.

राष्ट्रीय महामार्ग, राज्य महामार्ग व प्रमुख जिल्हा मार्गावर एक सामूहिक सुविधा केंद्र असावे किंवा ते अशा मार्गापासून अल्प अंतरावर असावे. मार्गाच्या बाजूस असणाऱ्या सुखसोयी त्यामध्ये सामान्यतः (अ) फूड प्लाझा, (ब) सार्वजनिक सोय, (क) एटीएम/ बँकिंग, (ड) संकटकालिन/ वैद्यकीय सुविधा, (ई) संदेशवाहन केंद्र, (फ) पेट्रोल भरण्याचे केंद्र व वाहन दुरुस्ती सेवा या सुविधा असाव्यात. वर उल्लेख केलेल्या (अ), (ब), (क), (ड), (ई) व (फ) या सुविधा असलेली केंद्रे प्रोत्साहन सवलतीस पात्र असतील.

८.१.५ अपार्टमेंट हॉटेल :

अपार्टमेंट हॉटेल प्रकल्प हा भाड्याने देता येण्याजोग्या किमान १२ अपार्टमेंटचा (सदनिका) असावा. एका अपार्टमेंटमध्ये किमान २ खोल्या व स्वयंपाकघराची एक लहान खोली असावी. त्या अपार्टमेंटचे चटईक्षेत्र ३० चौरस मीटरपेक्षा कमी नसावे. प्रत्येक अपार्टमेंटमध्ये शयनगृहास संलग्न असणारे किमान एक स्नानगृह असावे. तेथे प्रत्येक अपार्टमेंटमध्ये दूरध्वनी सुविधा असावी. या अपार्टमेंटपैकी किमान ५० टक्के अपार्टमेंटमध्ये वातानुकूलित शयनगृहे असावीत. तेथे खालील चार सुविधांपैकी किमान दोन सुविधा असाव्यात.

(१) अंतर्गेही खेळ (इनडोअर गेम).

(२) जलतरणिका/ तरण तलाव.

(३) टेनिस, बॅडमिंटन किंवा त्यासारखे इतर मैदानी खेळ.

(४) आरोग्य विहार (Health Club).

अपार्टमेंटमध्ये स्वच्छता व देखभालीची पुरेशी सुविधा असावी. सर्व अपार्टमेंटमध्ये २४ तास थंड व गरम पाण्याचा पुरवठा चालू असावा. प्रत्येक अपार्टमेंटकरिता ५ चौरस मीटरइतकी वाहनतळ सुविधा असावी. चटई क्षेत्राच्या किमान १०० चौरस मीटर क्षेत्रफळाच्या जमिनीवर मध्यवर्ती स्वयंपाकघर, कोठी उपाहारगृह, खरेदीसाठी दुतर्फी दुकाने असलेला रस्ता, आराम कक्ष, प्रशितन, चादरी/ कपडे, कोठार देखभाल व अशा इतर सुविधा असाव्यात. एकाच वेळेस

किमान तीन आंतरवासींना आपल्या गरजा भागविता याव्यात म्हणून मध्यवर्ती ठिकाणी असलेल्या स्वयंपाक बनविण्यासाठीची भांडी, स्वयंपाकाचा गॅस व जेवणासाठी भांडी असावीत. सर्व अपार्टमेंटमध्ये एक दूरदर्शन संच असावा.

८.१.६ जलक्रीडा :

समुद्र किनाऱ्यावर किंवा सरोवर किंवा नदी किनाऱ्यावर तरता पूल, तराफा/ लहान धक्का यासह जलक्रिडा प्रकल्प उभारण्यात यावेत. त्याठिकाणी किमान दोन जलक्रिडा सुविधा असाव्यात. पॅरासेलिंग, वॉटर स्कूटर, हॉवर क्रॉफ्ट व वॉटर स्किईंग अशा सुविधांची उदाहरणे आहेत. बोट व आऊट बोर्ड मोटार यातील गुंतवणुकी व्यतिरिक्त जलक्रिडा साधनसामुग्रीमध्ये किमान रुपये ५ लाख इतकी गुंतवणूक केलेली असावी. तेथे कपडे बदलण्याच्या खोल्या, शॉवर्स, लॉकर्स, महिला व पुरुषांसाठी स्वतंत्र प्रसाधनगृह यासारख्या पुरेशा सुविधा असाव्यात. तेथे एक उपाहारगृह असावे. सुरक्षाविषयक मानकांची अंमलबजावणी करण्यासाठी तेथे प्रशिक्षित कर्मचारी वर्ग असावा.

८.१.७ कला व हस्तकलाग्राम :

कला व हस्तकलाग्राम प्रकल्पात किमान एक एकर जमिनीचा समावेश असावा व त्यात किमान १० कारागिरांना वेगवेगळया हस्तकला वस्तुंचे प्रदर्शन करण्यासाठी व काम करण्यासाठी जागेची सुविधा असावी. कलावस्तुंच्या प्रदर्शनासाठी १०० चौरस मीटरहून कमी क्षेत्र नसावे. त्यामध्ये लोककला प्रदर्शन, उपयोजित कला व चित्रपट प्रदर्शित करण्यासाठी एक बहुपयोगी सभागृह असावे. त्यात उपाहारगृह व प्रसाधनगृहे यांची देखील सुविधा असावी.

८.१.८ गोल्फ मैदान :

गोल्फ मैदान प्रकल्पात किमान ९ holes असावेत. जमिनीचे क्षेत्र १० हेक्टरहून कमी नसावे. तेथे पाणी साचणार नाही अशाप्रकारची रचना व जलनिःसारण व्यवस्था असावी. पुरेशा पाणी पुरवठ्यासाठी तेथे विश्वसनीय यंत्रणा असावी. तेथे उत्तम प्रकारचे क्लबहाऊस असावे. गोल्फ मंडळाचे सदस्य नसलेल्या पर्यटकांना तेथे गोल्फ खेळण्यासाठी सहज प्रवेश असावा. तसेच त्याबाबतीत आकारण्यात येणारा सेवा आकार हा पारदर्शक व सुसंगत असावा. किमान २५ वाहनांसाठी पुरेशी वाहनतळ व्यवस्था आणि सार्वजनिक सुविधादेखील उपलब्ध असावी.

८.१.९ शिबिरवास आणि तंबू सुविधा :

शिबिरवास आणि तंबू सुविधा किमान १०० चौरस क्षेत्रफळाच्या मोकळया मैदानावर असावी. त्यात किमान २० व्यक्ती राहू शकतील इतक्या क्षमतेची निवास व्यवस्था असावी. तेथे किमान १० तंबू असावेत. तंबूचे ढोबळ चटईक्षेत्र किमान २०० चौरस मीटर इतके असावे. सर्व तंबूंना संलग्न प्रसाधनगृहे असावीत. हे तंबू जमिनीपासून किमान २.५ फुटाच्या चबुतऱ्यावर उभारावेत. तंबूची जागा पुरेशी सुरक्षित असावी. तंबूची जागा पर्यावरणाभिमुख बांधकाम केलेली किमान २०० चौरस मीटर इतक्या क्षेत्रफळाची असावी. त्यात अन्नपदार्थ, मनोरंजन, विश्रांती व लॉकर्स यासारख्या सुविधा असाव्यात. तेथे वीज, पाणीपुरवठा, मलनिःसारणाची विल्हेवाट व जलनिःसारण याबाबतीत पुरेशी सुविधा असावी.

८.१.१० मनोरंजन पार्क :

मनोरंजनासाठी असलेल्या पार्कमध्ये मनोरंजनाची किमान ८ साधने असावीत. मनोरंजनाची साधने/ साहित्य यातील गुंतवणूक किमान ५० लाख रुपये इतकी असावी. जी केवळ साधनांसाठीचीच असावी. त्याचे क्षेत्र किमान २०,००० चौरस मीटर इतके असावे.

८.१.११ वॉटर पार्क :

वॉटर पार्क प्रकल्पाचे क्षेत्र ५ एकर एवढे असावे व त्यात किमान पाच वॉटर साईटस् असाव्यात. त्यात एकाचवेळी किमान १०० सरकचित्रे (स्लाईडस) हाताळण्याची क्षमता असावी. तेथे सुरक्षामानकांची अंमलबजावणी करण्याकरिता प्रशिक्षित पर्यवेक्षक असावेत. तेथे उपाहारगृहे व कपडे बदलण्यासाठी पुरेशा खोल्या, लॉकर्स, शॉवर्स व स्त्रिया व पुरुषांसाठी स्वतंत्र प्रसाधनगृहे असावीत.

८.१.१२ लोहरज्जू मार्ग (रोप-वे) :

लोहरज्जू मार्ग हा यांत्रिक व मोटरवर चालणारा असावा. त्याची क्षितीजसमांतर लांबी सुमारे ५०० मीटर इतकी असावी. परंतु विशिष्ट स्थळांच्या आवश्यकतेनुसार ती किंचीत कमी करता येईल. रज्जूमार्ग प्रवाशांसाठी आरामदायक असावा व तेथे गोंगाट नसावा. प्रत्येक तासाला किमान २०० प्रवासी वाहून नेण्याची त्याची क्षमता असावी. हे झुले (cabins) थोड्या थोड्या वेळाच्या अंतराने सोडण्यात यावेत, जेणेकरून वाहतुकीत सातत्य राहील व प्रतिक्षा कालावधी कमीत कमी राहील. या झुल्यांचा (cabin) वेग सुरळितपणे वाढविण्यासाठी व वेग कमी करण्यासाठी मुख्य मोटरवर किंवा तशा प्रकारच्या साधनावर थायरिस्टर (thyrister) नियंत्रण यंत्रणा असावी. त्याला नेहमीच्या ब्रेक व्यतिरिक्त एक संकटकालिन ब्रेकही असावा. झुला मजबूत व आकर्षक असावा. तसेच विद्युतपुरवठा खंडीत झाल्यास झुला चालविता येईल एवढे पूर्ण क्षमतेचे विद्युत जनित्र असावे. रोपवे अधिनियमाच्या तरतुदींचे पालन करून सुविधा निर्माण कराव्यात.

८.१.१३ हेरिटेज हॉटेल :

हेरिटेज हॉटेल हे १९५० पूर्वीच्या पारंपरिक पद्धतीने बांधलेला राजवाडा, हवेली, कोणत्याही इमारतीच्या दरबारगृहासारखे असावे. या हॉटेलच्या इमारतीची दर्शनी बाजू वास्तुशिल्पीय वैशिष्ट्ये सर्वसाधारण बांधकाम विशिष्ट दर्जाचे हस्तद्वयसमानकुशल (ambience) व पारंपरिक जीवनशैलीशी सुसंगत असे असावे. त्यामध्ये भाड्याने देता येण्याजोग्या किमान १० खोल्या असाव्यात. त्यातील सुविधा व सेवा यांची असलेली वैशिष्ट्ये, ही भारत सरकारच्या पर्यटन विभागाने वेळोवेळी लागू केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे असावीत.

८.१.१४ संकेत केंद्र (कन्व्हेंशन सेंटर) :

कन्व्हेन्शन सेंटर हे किमान ३००० चौरस मीटर इतक्या क्षेत्रफळाच्या भूखंडावर असावे. ज्यामध्ये किमान ७५० व्यक्ती बसू शकतील इतकी त्याची क्षमता असावी. केंद्राची रचना अशी असावी की त्यामध्ये एकाचवेळी किमान ५ स्वतंत्र सभा (इव्हेन्टस) घेता येतील. परिषद/ सभागृह घटकांमध्ये पुरेशी ध्वनीविषयक सुविधा असावी. सभागृह केंद्राच्या क्षमतेतील किमान ७५ टक्के क्षमता वातानुकूलित असावी. प्रत्येक आसनासाठी किमान २ चौरस मीटर वाहनतळ सुविधा असावी. सर्व परिषद/सभागृह क्षेत्रे प्रक्षेपण, व्हीडीओ, स्क्रीनिंग, चलतचित्र आधुनिक सार्वजनिक संबोधन (Public address system) यासारख्या इतर सुविधांनी सुसज्ज असावीत. त्याची स्वतःची साधनसामग्री असावी. त्यामध्ये उपाहारगृह व एकाच वेळी किमान ५०० व्यक्तींसाठी पुरेशी व आच्छादित केलेली खाद्यगृहे असावीत. स्वयंपाक घर वगळता जागेचे क्षेत्रफळ किमान ५०० चौरस मीटर एवढे असावे. त्यामध्ये एस.टी.डी. सेवा असलेले दूरध्वनी, प्रथमोपचार केंद्र, फॅक्स व ईमेल व फोटोकॉपी सुविधा असावी. अशा सुविधांचे प्रमाण हे संकुलाच्या आकारमानाशी सुसंगत असावे.

८.१.१५ काफिला (कॅरॅव्हॅन) पर्यटन :

हे पर्यटन हे मोटारगाडी वाहन यावर आधारित असावे. जर असा पर्यटन प्रकल्प यंत्रचलित मोटारगाडी वाहनाच्या चालकासह वाहनांच्या सहाय्याने चालविण्यात येत असेल तर अशा प्रकल्पामध्ये एकाचवेळी किमान ३० पर्यटकांना सहभागी करून घेण्याची क्षमता असावी. असा पर्यटन प्रकल्प वर्षातून किमान तीन महिने चालविण्यात यावा. राज्य पर्यटन समितीची मान्यता मागण्यापूर्वी असा प्रकल्प किमान तीन महिने चालू असावा.

८.१.१६ तात्पुरत्या उभारलेल्या राहुट्या (Shacks) :

सन २०१६ ते २०२६ या कालावधीसाठी तात्पुरत्या स्वरूपात समुद्र किनाऱ्यावरील राहुट्या / बहुमजली (Deck) शयनकक्ष / छत्र्या / खोपटे (झोपडी) उभारणे आणि इतर ऋतुनुसार (हंगामी) तात्पुरती व्यवस्था करणे.

अनुज्ञप्तीची (लायसन्सची) वैधता : महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाद्वारे निर्गमित अनुज्ञप्ती २०१६ पासून २०२१ पर्यंत या ५ वर्षांसाठी वैध असेल. तथापि, तात्पुरती व्यवस्था उभारणी करावयाची झाल्यास केवळ १ सप्टेंबर ते ३१ मे या कालावधीकरिता परवानगी देण्यात येईल. वरील अनुज्ञप्तीनुसार परवानगी देण्यात आलेल्या सर्व (राहण्याच्या) व्यवस्था ३१ मे रोजी बंद करण्यात येतील आणि राहण्याच्या व्यवस्था १० जून पर्यंत काढून टाकण्यात येतील.

८.१.१७ साहसी पर्यटन प्रकल्प :

साहसी पर्यटन प्रकल्पातील उपक्रम सुरू ठेवण्यासाठी व चालविण्यासाठी या प्रकल्पाला प्रशिक्षित कर्मचाऱ्यासह आवश्यक ती साधनसामग्री पुरविली पाहिजे. स्थानिक प्राधिकरणांकडून आवश्यक ती परवानगी तसेच सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून परवानगी मिळविली पाहिजे/ तरतूद केली पाहिजे. उपाहारगृह (जेथे आवश्यकता आहे तेथे) पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा, राहण्याची व्यवस्था, (जेथे आवश्यकता आहे तेथे) प्रसाधनगृह इत्यादीसारख्या किमान सुविधा पुरविण्यात याव्यात.

८.१.१८ वैद्यकीय पर्यटन :

पुढील उपचार पद्धती या वैद्यकीय पर्यटन घटक म्हणून वर्गीकृत करण्यात येतील.

१. योग केंद्र

२. आयुर्वेद केंद्र

३. स्पा स्थळे

४. वेलनेस सेंटर

८.१.१९ गिरिस्थान :

नवीन पर्यटन धोरण २०१६, अंमलात आल्यानंतर गिरिस्थानांसाठी स्वतंत्र मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येतील.

८.१.२० संकल्पनेवर (थीम) आधारित पार्क :

नवीन पर्यटन धोरण २०१६, अंमलात आल्यानंतर संकल्पनेवर आधारित पार्कसाठी (थीम पार्कसाठी) स्वतंत्र मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येतील.

९. जोडपत्र - ब

९.१ तपशीलवार वर्गीकरण

क्षेत्र अ.—मुंबई, मुंबई उपनगर जिल्हे, नवी मुंबई, ठाणे, पुणे महानगर पालिका आणि पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका.

क्षेत्र ब.—सर्व महानगर पालिका (क्षेत्र अ मधील प्रदेश आणि सिंधुदुर्ग, औरंगाबाद व नागपूर हे विशेष पर्यटन जिल्हे आणि विशेष पर्यटन क्षेत्रे वगळून) आणि अ वर्ग नगरपालिका

क्षेत्र क.—अ, ब क्षेत्रे आणि विशेष पर्यटन जिल्हे वगळून महाराष्ट्रातील सर्व जिल्हे.

विशेष पर्यटन जिल्हे.—सिंधुदुर्ग, औरंगाबाद, नागपूर जिल्हे.

विशेष पर्यटन क्षेत्र.—पर्यटन विभागाकडून चिन्हांकित करण्यात येणारी उच्च पर्यटन क्षमतेची क्षेत्रे.

१०. पर्यटन धोरण- २०१६ च्या मराठी भाषेतील तरतुदींच्या अर्थविवरणासाठी इंग्रजी भाषेतील तरतुदी विचारात घेण्यात याव्यात.

११. पर्यटन धोरण- २०१६ च्या मराठी भाषेतील तरतुदींचे अर्थविवरण करण्याचा अधिकार शासनास असेल व तो अंतिम समजण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

वल्सा आर. नायरसिंह,

महाराष्ट्र शासनाचे प्रधान सचिव.

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव
३. मा. मंत्री (वित्त, नियोजन व वने) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. मुख्य सचिव
७. सर्व मा. विधानसभा सदस्य
८. सर्व मा. विधानपरिषद सदस्य
९. मंत्रालयातील सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव
१०. सर्व विभागीय आयुक्त
११. सर्व जिल्हाधिकारी
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हापरिषदा
१३. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई
१४. व्यवस्थापकीय संचालक,स्टेट इंडस्ट्रीयल व इन्व्हेस्टमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ महाराष्ट्र (सिकॉम), मुंबई
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ, मुंबई
१७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई
१८. मंत्रालयातील सर्व विभाग
१९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - I, मुंबई
२०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - II, नागपूर,
२१. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२३. विकास आयुक्त (उद्योग), मुंबई
२४. केंद्रीय पर्यटन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
२५. हॉटेल आणि रेस्टॉरंट असोसिएशन (पश्चिम भारत), मुंबई
२६. भारत सरकार टुरिस्ट कार्यालय, मुंबई चे विभागीय संचालक
२७. ट्रॅव्हल एजंट ऑफ इंडिया, मुंबई
२८. टूर आणि ट्रान्सपोर्ट ऑपरेटर असोसिएशन ऑफ इंडिया, मुंबई
२९. इंडियन असोसिएशन ऑफ अम्यूझमेंट पार्क आणि इंडस्ट्रीज, मुंबई

३०. साहसी पर्यटन ऑपरेटर असोसिएशन

३१. इंडियन असोसिएशन ऑफ टूर ऑपरेटर (आय.ए.टी.ओ)

३२. भारतीय उद्योग संघटन (सी.आय.आय)

३३. फेडरेशन ऑफ इंडियन चेंबर्स अँड कॉमर्स अँड इंडस्ट्रीज (एफ.आय.सी.सी.आय)

३४. असोचेम.

३५. निवड नस्ती (पर्यटन)

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

असा. क्र. ५०

रजिस्टर्ड नं. एमएच/एमआर/साऊथ-२२९/२००६-०८

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, मार्च २५, २००८ / चैत्र ५, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार-ब

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमांन्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-स यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

गृह विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २५ मार्च २००८

आदेश

मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९.

क्रमांक एमआयएस-११०८/सीआर-७/इएक्ससी-३.—मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम १३९ च्या पोट-कलम (१) सह पोट-कलम (२) याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा आणि त्या बाबतीत त्यास समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून याबाबत यापूर्वी निर्गमित करण्यात आलेले आदेश क्र. विसप्र १०९४/१०८८९०/(आम्वा २३५)/इएक्ससी-३, दिनांक ३० जून २००३ अधिक्रमित करून महाराष्ट्र शासन पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे, ते असे :—

१. **संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.**—या आदेशास "मुंबई दारूबंदी (ग्रामसभा ठराव पारित केल्यामुळे अथवा नगरपरिषद/महानगरपालिकेच्या वॉर्डातील मतदारांनी निवेदन दिल्यामुळे अनुज्ञप्ती बंद करणे) आदेश, २००८" असे संबोधण्यात यावे.

२. **व्याख्या.**—या आदेशात संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) "अधिनियम" म्हणजे मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५);

[किंमत : रुपये १०.००]

(ख) "गटविकास अधिकारी" म्हणजे महाराष्ट्र जिल्हापरिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ (१९६२ चा महा. ५); मधील कलम २ च्या खंड ५ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले गटविकास अधिकारी;

(ग) "मुख्याधिकारी" म्हणजे महाराष्ट्र नगरपरिषदा/नगरपंचायती आणि औद्योगिक वसाहती अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यामधील कलम २ च्या खंड ५ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले मुख्याधिकारी ;

(घ) "जिल्हाधिकारी" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) कलम २ च्या खंड ४ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले जिल्हाधिकारी ;

(च) "महानगरपालिका" म्हणजे, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई ५९) मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ (१८८८ चा मुंबई ३), किंवा नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९५० चा सी.पी. आणि बेरर २) यामध्ये अंतर्भूत असलेली महानगरपालिका;

(छ) "उप आयुक्त" म्हणजे मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई ५९) नियुक्त केलेले उप आयुक्त ;

(ज) "ग्रामसभा" म्हणजे मुंबई ग्रामपंचायत (ग्रामसभा), नियम १९५९ (१९५९ चा मुंबई ३) यामध्ये अंतर्भूत असलेली ग्रामसभा ;

(झ) "निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम ५ नुसारच्या आदेशाद्वारे अधिकार प्रदान केलेले निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क ;

(य) " अनुज्ञप्ती " म्हणजे मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ अन्वये देशी दारू किरकोळ विक्रीसाठी देण्यात येणारी नमुना " सीएल-३ ", परमिट रूमसाठी नमुना " एफएल-३ ", बिअरबारसाठी नमुना " ई ", विदेशी दारू किरकोळ विक्रीसाठी नमुना " एफएल-२ " अनुज्ञप्ती ;

(र) "नगरपरिषद" म्हणजे महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती आणि औद्योगिक वसाहती अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यामध्ये अंतर्भूत असलेली नगरपरिषद;

(ल) "ठराव" म्हणजे संबंधित गावातील ग्रामपंचायतीने किंवा ग्रामसभेने किंवा महिला संघटना किंवा सामाजिक संघटना यांनी पारित केलेला ठराव ;

(व) "सचिव" म्हणजे मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ (१९५८ चा मुंबई ३) च्या कलम ३ च्या खंड २० च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले पंचायतीचे सचिव ;

(श) "अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम ५ नुसारच्या आदेशाद्वारे अधिकार प्रदान केलेले अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.

३. **ग्रामसभेने मद्यविक्रीची दुकाने बंद करण्यासाठी केलेला ठराव.**—(१) ग्रामसभेत किमान ५० टक्के एकूण मतदार किंवा एकूण महिला मतदार उपस्थित राहून साध्या बहुमताने विधिवत ठराव पारित केल्यास, सदर ठरावानुसार जिल्हाधिकारी यांनी अशी मद्यविक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करावी असा कोणताही ठराव हा मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ आणि त्याखालील तयार करण्यात आलेल्या नियमातील तरतुदीनुसार विधिवत झालेला असला पाहिजे. मतदारांनी त्याच गावाचे रहिवाशी असल्याबाबतच्या पडताळणीसाठी ग्रामसभेपूर्वी त्यांचे ओळखपत्र सादर करावे. ओळखपत्र नसल्यास, ग्रामपंचायतीच्या सचिवांचे त्या गावाचे मतदार असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करावे. जे मतदार वरीलप्रमाणे ओळखपत्रे सादर करतील त्यांनाच ग्रामसभेत भाग घेता येईल.

(२) मतदारांची पडताळणी गटविकास अधिकारी त्या विभागाचे निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचेसह करतील. वरील दोन्ही अधिकारी व संबंधित अनुज्ञप्तीधारकाचे प्रतिनिधी यांचे उपस्थितीत ग्रामसभा संपन्न होईल. ग्रामसभेच्या प्रत्यक्ष कार्यवाहीची चित्रफित तयार करण्यात येईल. सदर चित्रफितीचा पुरावा म्हणून उपयोग करण्यात येईल.

(३) ग्रामसभेने अशा रीतीने ठराव पारित केल्यानंतर ग्रामसभेच्या ठरावाविरुध्द ग्रामसभेने बंद करण्यात आलेली मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती पुन्हा चालू करण्याबाबत ठराव पारित केल्यास अशा प्रकारचा ठराव पारित केल्यापासून एक वर्षापर्यंत जिल्हाधिकारी यांच्याकडून विचारात घेण्यात येऊ नये. ग्रामसभा अनुज्ञप्ती बंद करण्यासंदर्भात ठराव पारित करू शकली नाही तर एक वर्षापर्यंत ग्रामसभेने अनुज्ञप्ती बंद करणेबाबत ठराव पारित करू नये.

४. जर नगरपरिषदा/महानगरपालिका क्षेत्रातील एखाद्या वॉर्डातील २५ टक्केपेक्षा कमी नसलेल्या महिला मतदार किंवा एकूण मतदार यांनी संबंधित अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचेकडे लेखी निवेदन देऊन संबंधित वॉर्डातील मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याची मागणी केल्यास ते अशा अर्जाची पडताळणी करतील. निवेदन अर्जावरील सहयांच्या सत्यतेविषयीची पडताळणी योग्य आढळल्यास, जिल्हाधिकारी, यथास्थिती, संबंधित मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांना सोबत जोडलेल्या मतदानपत्रिकेचा वापर करून निर्भयपणे व गुप्त पद्धतीने मतदान घेण्याचे निर्देश देतील. तद्नंतर यथास्थिति, संबंधित मुख्याधिकारी/उप आयुक्त हे मतदानाचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची पूर्वसूचना त्या वॉर्डात किमान ७ दिवस अगोदर जाहीर करतील. सदर मतदानासाठी अद्ययावत (latest) मतदार यादी वापरण्यात येईल. यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेला अनुक्रमे उप मुख्याधिकारी/सहायक आयुक्त यांच्यापेक्षा कमी दर्जाचा नसलेला अधिकारी यांच्या पर्यवेक्षणाखाली त्या वॉर्डातील महिला मतदारांचे किंवा एकूण मतदारांचे गुप्त पद्धतीने मतदान घेण्याची प्रक्रीया पूर्ण करण्यात यावी. अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचे निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्कच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जाचे नसलेले प्रतिनिधी तसेच मद्य अनुज्ञप्तीधारक अथवा प्रतिनिधी संबंधित मतदानाचे वेळी उपस्थित राहतील. जर संबंधित वॉर्डातील एकूण मतदार किंवा महिला मतदारांच्या संख्येच्या किमान ५० टक्क्यांपेक्षा अधिक अनुक्रमे एकूण मतदार किंवा महिला मतदार यांनी मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याच्या बाजुने मतदान केल्यास त्या वॉर्डातील संबंधित मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याचे आदेश जिल्हाधिकारी यांनी द्यावेत.

५. **प्राप्त झालेला ठराव किंवा निवेदनावरील कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठीचा कालावधी.**— संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्यांच्याकडे मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याबाबत ठराव अथवा निवेदन प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यक ती अंतिम कार्यवाही ठराव किंवा निवेदन प्राप्त झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत पूर्ण करतील. जर कोणत्याही कारणास्तव तीन महिन्यात अंतिम कार्यवाही पूर्ण करणे शक्य नसल्यास, जिल्हाधिकारी यांनी संपूर्ण समर्थनासह आयुक्त (राज्य उत्पादन शुल्क) यांना मुदतवाढीकरिता पूर्वमान्यता घेण्यासाठी प्रस्ताव सादर करावा.

६. **खंड ४ अंतर्गत मतदानाच्या जागेची निवड.**— यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त हे मतदानाच्या जागेची निवड करून जागा निश्चित करतील. परंतु, अशा जागेची निवड करताना नगरपरिषदा/महानगरपालिकेच्या निवडणुकीच्या मतदानासाठी ज्या तत्त्वावर मतदानाची जागा निवडली जाते, त्या तत्त्वावर जागेची निवड करावी.

७. **मतदानाची जागा, तारीख व वेळ जाहीर करणे.**— (१) त्याचप्रमाणे जर संबंधित नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डातील मद्यविक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी गुप्त मतदान घेण्याचा निर्णय घेतला तर संबंधित नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डातील मतदानाचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची सूचना किमान ७ दिवस अगोदर संबंधित वॉर्ड कार्यालय आणि नगरपरिषद/महानगरपालिकेचे मुख्य कार्यालय येथील सूचना फलकावर लावण्यात यावी.

(२) गुप्त मतदानाची वेळ सकाळी ०८.०० ते दुपारी ०२.०० वाजेपर्यंत ठेवण्यात यावी.

८. **मतमोजणीचे ठिकाण, तारीख आणि वेळ जाहीर करणे.**— (१) यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांनी मतमोजणीचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची पूर्वसूचना मतदानाच्या तारखेच्या किमान ७ दिवस अगोदर संबंधित वॉर्ड कार्यालय आणि नगरपरिषद/महानगरपालिकेचे मुख्य कार्यालय येथील सूचना फलकावर लावण्यात यावी.

(२) मतमोजणी ही मतदानाच्या दिवशी दुपारी ४.०० वाजता सुरू करण्यात यावी.

(३) नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डातील मतमोजणीची प्रक्रीया ही मुख्याधिकारी/उप आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अनुक्रमे उप मुख्याधिकारी/सहायक आयुक्त यांच्यापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या अधिका-याच्या पर्यवेक्षणाखाली पूर्ण करण्यात यावी.

(४) मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांनी मतमोजणीचा निकाल मतमोजणीनंतर तत्काळ जाहीर करावा व जिल्हाधिकारी यांना तसा अहवाल त्वरित सादर करावा.

९. **गुप्त मतदानासाठी मतपत्रिकेचा नमुना,—**

---

(१) गावाचे नाव/(महानगरपालिका/नगरपरिषद असल्यास, वॉर्डाचे नाव)

---

(२) सीएल-३/एफएल-२/एफएल-३/नमुना "ई" अनुज्ञप्तीधारकाचे नाव/अनुज्ञप्तीवरील फर्मचे नाव

---

(३) मतदानाची तारीख व वेळ

मद्यविक्री अनुज्ञप्ती चालू ठेवावी

मद्यविक्री अनुज्ञप्ती बंद करावी.

मतदान अधिका-याची सही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

गौ. जो. रसाळ,
शासनाचे उप सचिव.

8395
20-9-16
अतितात्काळ

जा.क्र.पोआ/कक्ष—५(८)/विचौ/ १६४७
कक्ष—५ (विभागीय चौकशी),
पोलीस आयुक्त, मुंबई
यांचे कार्यालय, मुंबई.
दिनांक :— ९/९/१६

प्रति,

कक्ष अधिकारी,
गृहविभाग (पोल—११),
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

विषय : सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन
विधानसभा आश्वासन क्रमांक—४१
''यामध्ये थेट सहभाग असेल त्यांना शासन सस्पेंड करून संविधानांतर्गत त्यांच्याविरूध्द कडक कारवाई करून...''

संदर्भ : क्र.विसआ २०१५/प्र.क्र.१५०५/पोल—११, गृहविभाग, मंत्रालय, मुंबई, दि.२३/०८/२०१६

उपरोक्त विषय व संदर्भान्वये सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन विधानसभा आश्वासन क्रमांक—४१, मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारू प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांना झालेला मृत्यू ''यामध्ये थेट सहभाग असेल त्यांना शासन सस्पेंड करून संविधानांतर्गत त्यांच्याविरूध्द कडक कारवाई करून..'' याबाबत विचारणा करण्यात आली आहे. सदर बाबतची माहिती सोबतच्या विवरणपत्रात भरून सादर करण्यात येत आहे.

(देवेन भारती)
सह पोलीस आयुक्त (का.व.सु.)
मुंबई.

आश्वासन क्रमांक ४१	विधानसभा कामकाज खंड १ ते ३ क्रमांक २	मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारू प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांना झालेला मृत्यु		सदर मालाड मालवणी येथील कसुरी प्रकरणी मालवणी पोलीस ठाणेचे १) वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक प्रकाश सुदाम पाटील, २) सहाय्यक पोलीस निरीक्षक जगदीश दिनकर पन्हाळे, ३) पोलीस उप निरीक्षक शंकर कोंडीबा घार्गे, ४) महिला पोलीस उप निरीक्षक श्रीमती मंजुषा सुखदेव शिरसाठ, ५) पोलीस हवालदार क्रमांक ५०७ राममिलन रामसिंग सिंह, ६) पोलीस हवालदार क्रमांक २५६३९ विलास चिल्लू देसाई, ७) पोलीस नाईक क्रमांक ३०४९ अरुण विष्णू जाधव, ८) पोलीस नाईक क्रमांक ६४५३ संजय गुंडाजी माने, सर्व नेमणूक मालवणी पोलीस ठाणे यांना प्रस्तावित प्राथमिक/विभागीय चौकशीच्या अधीन राहून का.आ.क. पोआ/कक्ष–५(८)/विचौ/३९४/१५ दि.१९/०६/२०१५ अन्वये सदरचे आदेश स्विकारलेचे दिनांकापासून 'सेवेतून निलंबित' करण्यात आले तसेच सदर कसुरी प्रकरणी मालवणी पोलीस ठाणेचे पो.ना.क्र.३१४०६/प्रविण पांडुरंग भोसले यांना प्रस्तावित प्राथमिक विभागीय चौकशीच्या अधीन राहून, का.आ.क.पोआ/कक्ष–५(८)/विचौ/४१२/१५ दि.०१/०७/२०१५ अन्वये सदरचे आदेश स्विकारलेचे दिनांकापासून 'सेवेतून निलंबित' करण्यात आले. सदर प्रकरणी का.आ.क.पोआ/कक्ष–५(८)/विचौ/५४०/१५, दि.१८/११/२०१५ अन्वये अपर पोलीस आयुक्त, उत्तर प्रादेशिक विभाग, मुंबई यांची विभागीय चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली होती. परंतु अपर पोलीस आयुक्त, उत्तर प्रादेशिक विभाग, मुंबई यांचेकडे पश्चिम प्रादेशिक विभागातील कायदा व सुव्यवस्था राखण्याचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आल्यामुळे त्यांनी क्र. १०९४/उप्रावि/विचौ/१६, दि.११/०३/२०१६ अन्वये सदर विभागीय चौकशी वर्ग होण्यास विनंती केली असता का.आ.क.पोआ/कक्ष–५(८)/विचौ/१६९/१६, दि.११/०५/२०१६ अन्वये सदर प्रकरणाची विभागीय चौकशी करण्यासाठी विभागीय चौकशी अधिकारी म्हणून अपर पोलीस आयुक्त, विशेष शाखा १, मुंबई यांची नियुक्ती करण्यात आली असून सदर विभागीय चौकशी सुरू आहे. सदर प्रकरणातील १) वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक प्रकाश सुदाम पाटील, २) सहाय्यक पोलीस निरीक्षक जगदीश दिनकर पन्हाळे, ३) पोलीस उप निरीक्षक शंकर कोंडीबा घार्गे, ४) महिला पोलीस उप निरीक्षक श्रीमती मंजुषा सुखदेव शिरसाठ, ५) पोलीस हवालदार क्रमांक ५०७ राममिलन रामसिंग सिंह, ६) पोलीस हवालदार क्रमांक २५६३९ विलास चिल्लू देसाई, ७) पोलीस नाईक क्रमांक ३०४९ अरुण विष्णू जाधव, ८) पोलीस नाईक क्रमांक ६४५३ संजय गुंडाजी माने, ९) पो.ना.क्र.३१४०६ प्रविण पांडुरंग भोसले यांना का.आ.क. पोआ/कक्ष–५ पुनर्विलोकन विचौ/२३१/१६, दि.२७/०६/२०१६ अन्वये विभागीय चौकशीच्या अधीन राहून हजर दिनांकापासून सेवेत पुनःस्थापित करण्यात आले आहे. सदर प्रकरणातील वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक प्रकाश सुदाम पाटील हे दि.३०/०६/२०१६ रोजी नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त झाले आहेत.

श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचेविरुध्द विभागीय चौकशी सुरु करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग

शासन ज्ञापन क्रमांक :- इएसटी-२०१५/प्र.क्र.१४०(१)/राउशु-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजुगरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई. दिनांक :- २८ मार्च, २०१७

ज्ञापन

शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) अन्वये श्री. जगदीश अ देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांच्याविरुध्द चौकशी करण्याचे ठरविले आहे. ज्याबाबत चौकशी करण्याचे ठरवण्यात आले आहे, अशा गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या दोषारोपाचा गोषवारा सोबत जोडलेल्या दोषारोपांच्या बाबींच्या विवरणात **(जोडपत्र-१)** दिलेला आहे. प्रत्येक आरोपाच्या पुष्टयर्थ गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या आरोपांचे विवरण **(जोडपत्र-२)** सोबत जोडले आहे. प्रस्तुत प्रकरणी श्री.देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ साक्षीदारांची यादी **(जोडपत्र-३)** "निरंक" असून त्यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ दस्तऐवजांची यादी **(जोडपत्र-४)** सोबत जोडलेले आहे. अन्य प्रकरणी आढळलेल्या गैरबाबींसंदर्भात पुरवणी दोषारोपपत्र देण्यात येईल.

२. श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असा निदेश देण्यात येत आहे की, त्यांनी हे ज्ञापन मिळाल्यापासून १० दिवसांच्या आत त्यांचे बचावाचे लेखी निवेदन सादर करावे. तसेच त्यांचे म्हणणे व्यक्तिश: मांडण्याची त्यांची इच्छा असेल तर त्यांनी तसेही नमूद करावे.

३. त्यांना असेही कळविण्यात येत आहे की, जे दोषारोप त्यांनी कबूल केलेले नाहीत तेवढया दोषारोपांच्या बाबतीतच फक्त चौकशी केली जाईल. म्हणून त्यांनी प्रत्येक दोषारोप विनिर्देशपूर्वक कबूल किंवा नाकबूल केला पाहिजे.

४. श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना आणखी असेही कळविण्यात येत आहे की, त्यांनी वरील परिच्छेद २ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकाला

किंवा त्यापूर्वी आपले बचावाचे लेखी निवेदन सादर केले नाही किंवा चौकशी प्राधिकाऱ्यापुढे ते व्यक्तिश: हजर झाले नाहीत किंवा त्यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) मधील तरतुदींचे किंवा उक्त नियमानुसार काढण्यात आलेल्या आदेशांचे/ निदेशांचे अनुपालन करण्यात त्यांनी अन्यथा कसूर केली वा नकार दिला तर चौकशी प्राधिकाऱ्यास त्यांच्याविरुध्द एकतर्फी चौकशी चालू करता येईल.

५. श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या नियम २३ कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे. या नियमानुसार कोणत्याही शासकीय कर्मचाऱ्याला त्यांच्या शासकीय सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबतीत त्याच्या हितसंबंधात पोषक होईल, अशा प्रकारे वरिष्ठ प्राधिकाऱ्यावर कोणताही राजकीय अथवा बाह्य दबाव आणता येणार नाही किंवा आणण्याचा प्रयत्न करता येणार नाही. याबाबतीत त्यांच्या वतीने अन्य कोणत्याही व्यक्तींकडून या शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीसंबंधात अभिवेदन आल्यास श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असे अभिवेदन केले असल्याची माहिती होती व ते त्यांच्या सांगण्यावरुन करण्यात आले आहे, असे गृहीत धरण्यात येईल व महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ याच्या नियम २३ चे उल्लंघन केल्याबद्दल त्यांच्या विरुध्द कारवाई करण्यात येईल.

६. हे ज्ञापन मिळाल्याची पोच द्यावी.

पुहिवागदे

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

(पु.हि.वागदे)
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क,
यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित)
(मार्फत :आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य मुंबई)

प्रत ,

आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य मुंबई (मूळ व जादा प्रतीसह)

आपणांस विनंती करण्यात येते की, श्री. जगदीश अ. देशमुख, निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित), यांच्याविरूध्दच्या ज्ञापनाची मूळ प्रत त्यांच्यावर बजावून जादा प्रतीवर प्रत मिळाल्याबाबत त्यांची दिनांकासहीत स्वाक्षरी घेवून सदरची पोच २ दिवसात शासनाकडे पाठविण्यात यावी.

दिनांक 22/3/96

श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचेविरुध्द विभागीय चौकशी सुरु करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग

शासन ज्ञापन क्रमांक :- इएसटी-२०१५/प्र.क्र.१४०(२)/राउशु-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजुगरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई. दिनांक:- २२ मार्च, २०१७

ज्ञापन

शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) अन्वये श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांच्या विरुध्द चौकशी करण्याचे ठरविले आहे. ज्याबाबत चौकशी करण्याचे ठरवण्यात आले आहे, अशा गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या दोषारोपाचा गोषवारा सोबत जोडलेल्या दोषारोपांच्या बाबींच्या विवरणात **(जोडपत्र-१)** दिलेला आहे. प्रत्येक आरोपाच्या पुष्टयर्थ गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या आरोपांचे विवरण **(जोडपत्र-२)** सोबत जोडले आहे. प्रस्तुत प्रकरणी श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ साक्षीदारांची यादी **(जोडपत्र-३)** "निरंक" असून त्यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ दस्तऐवजांची यादी **(जोडपत्र-४)** सोबत जोडलेले आहे. अन्य प्रकरणी आढळलेल्या गैरबाबींसंदर्भात पुरवणी दोषारोपपत्र देण्यात येईल.

२. श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असा निदेश देण्यात येत आहे की, त्यांनी हे ज्ञापन मिळाल्यापासून १० दिवसांच्या आत त्यांचे बचावाचे लेखी निवेदन सादर करावे. तसेच त्यांचे म्हणणे व्यक्तिश: मांडण्याची त्यांची इच्छा असेल तर त्यांनी तसेही नमूद करावे.

३. त्यांना असेही कळविण्यात येत आहे की, जे दोषारोप त्यांनी कबूल केलेले नाहीत तेवढया दोषारोपांच्या बाबतीतच फक्त चौकशी केली जाईल. म्हणून त्यांनी प्रत्येक दोषारोप विनिर्देशपूर्वक कबूल किंवा नाकबूल केला पाहिजे.

४. श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना आणखी असेही कळविण्यात येत आहे की, त्यांनी वरील परिच्छेद २ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या

दिनांकाला किंवा त्यापूर्वी आपले बचावाचे लेखी निवेदन सादर केले नाही किंवा चौकशी प्राधिकाऱ्यापुढे ते व्यक्तिश: हजर झाले नाहीत किंवा त्यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) मधील तरतुदींचे किंवा उक्त नियमानुसार काढण्यात आलेल्या आदेशांचे/निदेशांचे अनुपालन करण्यात त्यांनी अन्यथा कसूर केली वा नकार दिला तर चौकशी प्राधिकाऱ्यास त्यांच्याविरुध्द एकतर्फी चौकशी चालू करता येईल.

५. श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या नियम २३ कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे. या नियमानुसार कोणत्याही शासकीय कर्मचाऱ्याला त्यांच्या शासकीय सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबतीत त्याच्या हितसंबंधात पोषक होईल, अशा प्रकारे वरिष्ठ प्राधिकाऱ्यावर कोणताही राजकीय अथवा बाह्य दबाव आणता येणार नाही किंवा आणण्याचा प्रयत्न करता येणार नाही. याबाबतीत त्यांच्या वतीने अन्य कोणत्याही व्यक्तींकडून या शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीसंबंधात अभिवेदन आल्यास श्री. राजेंद्र एस साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असे अभिवेदन केले असल्याची माहिती होती व ते त्यांच्या सांगण्यावरुन करण्यात आले आहे, असे गृहीत धरण्यात येईल व महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ याच्या नियम २३ चे उल्लंघन केल्याबद्दल त्यांच्या विरुध्द कारवाई करण्यात येईल.

६. हे ज्ञापन मिळाल्याची पोच द्यावी.

(पु.हि.वागदे)
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

प्रति,

श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क,
यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित)
(मार्फत :आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य मुंबई)

प्रत .

आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (मूळ व जादा प्रतीसह)

आपणांस विनंती करण्यात येते की श्री. राजेंद्र एस. साळुंखे, दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित), यांच्याविरूध्दच्या ज्ञापनाची मूळ प्रत त्यांच्यावर बजावून जादा प्रतीवर प्रत मिळाल्याबाबत त्यांची दिनांकासहीत स्वाक्षरी घेवून सदरची पोच २ दिवसात शासनाकडे पाठविण्यात यावी.

22/3/96

श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचेविरुध्द विभागीय चौकशी सुरु करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन ज्ञापन क्रमांक :- इएसटी-२०१५/प्र.क्र.१४०(३)/राउशु-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजुगरू चौक,

मंत्रालय, मुंबई. दिनांक:-२२मार्च, २०१७

ज्ञापन

शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) अन्वये श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांच्या विरुध्द चौकशी करण्याचे ठरविले आहे. ज्याबाबत चौकशी करण्याचे ठरवण्यात आले आहे, अशा गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या दोषारोपाचा गोषवारा सोबत जोडलेल्या दोषारोपांच्या बाबींच्या विवरणात (जोडपत्र-१) दिलेला आहे. प्रत्येक आरोपाच्या पुष्टयर्थ गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या आरोपांचे विवरण (जोडपत्र-२) सोबत जोडले आहे. प्रस्तुत प्रकरणी श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ साक्षीदारांची यादी **(जोडपत्र-३)** "निरंक" असून त्यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ दस्तऐवजांची यादी **(जोडपत्र-४)** सोबत जोडलेले आहे. अन्य प्रकरणी आढळलेल्या गैरबाबींसंदर्भात पुरवणी दोषारोपपत्र देण्यात येईल.

२. श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असा निदेश देण्यात येत आहे की, त्यांनी हे ज्ञापन मिळाल्यापासून १० दिवसांच्या आत त्यांचे बचावाचे लेखी निवेदन सादर करावे. तसेच त्यांचे म्हणणे व्यक्तिश: मांडण्याची त्यांची इच्छा असेल तर त्यांनी तसेही नमूद करावे.

३. त्यांना असेही कळविण्यात येत आहे की, जे दोषारोप त्यांनी कबूल केलेले नाहीत तेवढया दोषारोपांच्या बाबतीतच फक्त चौकशी केली जाईल. म्हणू

न त्यांनी प्रत्येक दोषारोप विनिर्देशपूर्वक कबूल किंवा नाकबूल केला पाहिजे.

४. श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना आणखी असेही कळविण्यात येत आहे की, त्यांनी वरील परिच्छेद २ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकाला किंवा

त्यापूर्वी आपले बचावाचे लेखी निवेदन सादर केले नाही किंवा चौकशी प्राधिकाऱ्यापुढे ते व्यक्तिश: हजर झाले नाहीत किंवा त्यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) मधील तरतुदींचे किंवा उक्त नियमानुसार काढण्यात आलेल्या आदेशांचे/ निदेशांचे अनुपालन करण्यात त्यांनी अन्यथा कसूर केली वा नकार दिला तर चौकशी प्राधिकाऱ्यास त्यांच्याविरुध्द एकतर्फी चौकशी चालू करता येईल.

५. श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या नियम २३ कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे. या नियमानुसार कोणत्याही शासकीय कर्मचाऱ्याला त्यांच्या शासकीय सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबतीत त्याच्या हितसंबंधात बाधक होईल, अशा प्रकारे वरिष्ठ प्राधिकाऱ्यावर कोणताही राजकीय अथवा बाह्य दबाव आणता येणार नाही किंवा आणण्याचा प्रयत्न करता येणार नाही. याबाबतीत त्यांच्या वतीने अन्य कोणत्याही व्यक्तींकडून या शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीसंबंधात अभिवेदन आल्यास श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असे अभिवेदन केले असल्याची माहिती होती व ते त्यांच्या सांगण्यावरुन करण्यात आले आहे, असे गृहीत धरण्यात येईल व महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ याच्या नियम २३ चे उल्लंघन केल्याबद्दल त्यांच्या विरुध्द कारवाई करण्यात येईल.

६. हे ज्ञापन मिळाल्याची पोच द्यावी.

पुहिवागदे

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

(पु.हि.वागदे)
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क,
यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित)
(मार्फत :आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य मुंबई)

प्रत .

आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (मूळ व जादा प्रतीसह)

आपणांस विनंती करण्यात येते की श्री. धनाजी एन. दळवी, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित), यांच्याविरूध्दच्या ज्ञापनाची मूळ प्रत त्यांच्यावर बजावून जादा प्रतीवर प्रत मिळाल्याबाबत त्यांची दिनांकासहीत स्वाक्षरी घेवून सदरची पोच २ दिवसात शासनाकडे पाठविण्यात यावी.

निशामदार
दिनांक 22/3/96
सही :

श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांचेविरुध्द विभागीय चौकशी सुरु करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन ज्ञापन क्रमांक :- इएसटी-२०१५/प्र.क्र.१४०(४)/राउशु-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजुगरू चौक,

मंत्रालय, मुंबई. दिनांक:- २२मार्च, २०१७

ज्ञापन

शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) अन्वये श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांच्या विरुध्द चौकशी करण्याचे ठरविले आहे. ज्याबाबत चौकशी करण्याचे ठरवण्यात आले आहे, अशा गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या दोषारोपाचा गोषवारा सोबत जोडलेल्या दोषारोपांच्या बाबींच्या विवरणात (जोडपत्र-१) दिलेला आहे. प्रत्येक आरोपाच्या पुष्टयर्थ गैरशिस्तीच्या किंवा गैरवर्तणूकीच्या आरोपांचे विवरण (जोडपत्र-२) सोबत जोडले आहे. प्रस्तुत प्रकरणी श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ साक्षीदारांची यादी **(जोडपत्र-३)** "निरंक" असून त्यांचेविरूध्द तयार केलेल्या दोषारोपपत्रातील बाबींच्या पुष्टयर्थ दस्तऐवजांची **यादी (जोडपत्र-४) सोबत जोडलेले आहे.** अन्य प्रकरणी आढळलेल्या गैरबाबींसंदर्भात पुरवणी दोषारोपपत्र देण्यात येईल.

२. श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असा निदेश देण्यात येत आहे की, त्यांनी हे ज्ञापन मिळाल्यापासून १० दिवसांच्या आत त्यांचे बचावाचे लेखी निवेदन सादर करावे. तसेच त्यांचे म्हणणे व्यक्तिश: मांडण्याची त्यांची इच्छा असेल तर त्यांनी तसेही नमूद करावे.

३. त्यांना असेही कळविण्यात येत आहे की, जे दोषारोप त्यांनी कबूल केलेले नाहीत तेवढया दोषारोपांच्या बाबतीतच फक्त चौकशी केली जाईल. म्हणून त्यांनी प्रत्येक दोषारोप विनिर्देशपूर्वक कबूल किंवा नाकबूल केला पाहिजे.

४. श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना आणखी असेही कळविण्यात येत आहे की, त्यांनी वरील परिच्छेद २ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकाला

किंवा त्यापूर्वी आपले बचावाचे लेखी निवेदन सादर केले नाही किंवा चौकशी प्राधिकाऱ्यापुढे ते व्यक्तिश: हजर झाले नाहीत किंवा त्यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम १२ (१) (२) मधील तरतुदींचे किंवा उक्त नियमानुसार काढण्यात आलेल्या आदेशांचे / निदेशांचे अनुपालन करण्यात त्यांनी अन्यथा कसूर केली वा नकार दिला तर चौकशी प्राधिकाऱ्यास त्यांच्याविरुध्द एकतर्फी चौकशी चालू करता येईल.

५. श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांच महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या नियम २३ कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे. या नियमानुसार कोणत्याही शासकीय कर्मचाऱ्याला त्यांच्या शासकीय सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबतीत त्याच्या हितसंबंधात पोषक होईल, अशा प्रकारे वरिष्ठ प्राधिकाऱ्यावर कोणताही राजकीय अथवा बाह्य दबाव आणता येणार नाही किंवा आणण्याचा प्रयत्न करता येणार नाही. याबाबतीत त्यांच्या वतीने अन्य कोणत्याही व्यक्तींकडून या शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीसंबंधात अभिवेदन आल्यास श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित) यांना असे अभिवेदन केले असल्याची माहिती होती व ते त्यांच्या सांगण्यावरुन करण्यात आले आहे, असे गृहीत धरण्यात येईल व महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ याच्या नियम २३ चे उल्लंघन केल्याबद्दल त्यांच्या विरुध्द कारवाई करण्यात येईल.

६. हे ज्ञापन मिळाल्याची पोच द्यावी.

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

(पु.हि.वागदे)
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क,
यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित)
(मार्फत :आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य मुंबई)

प्रत ,

आयुक्त ,राज्य उत्पादन शुल्क ,महाराष्ट्र राज्य मुंबई

आपणांस विनंती करण्यात येते की श्रीमती वर्षा यु. वेंगुर्लेकर, जवान, राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग मुंबई उपनगरे (सध्या निलंबित), यांच्याविरूध्दच्या ज्ञापनाची मूळ प्रत त्यांच्यावर बजावून जादा प्रतीवर प्रत मिळाल्याबाबत त्यांची दिनांकासहीत स्वाक्षरी घेवून सदरची पोच २ दिवसात शासनाकडे पाठविण्यात यावी.

निर्गमित केले
दिनांक 22/3/96
सही :

राज्य उत्पादन शुल्क विभागाशी संबंधीत गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी गुप्त माहिती देणाऱ्या खबऱ्यांना व राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांना गुन्हा अन्वेषण कामी प्रोत्साहन मिळावे यासाठी बक्षीस देण्याबाबात.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : बीजीटी-१०१६/प्र.क्र.३९/राऊशु-१,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक : ०९ ऑक्टोबर, २०१७.

वाचा :१) शासन पत्र गृह विभाग क्र. एमआयएस ०१७४/४७ (२३५)-XXX-PR, दि. २०.०५.१९७६.

प्रस्तावना:-

राज्य उत्पादन शुल्क विभागामार्फत शासनास मिळणाऱ्या महसुलात मोठ्या प्रमाणात वाढ झालेली असून महसुलाचे संवर्धन करणे व वाढ करणे ही मुख्य जबाबदारी या विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांची आहे. या विभागाशी संबंधित गुन्ह्यांना आळा बसावा याकरिता, गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी गुप्त माहिती देणाऱ्या खबऱ्यांना, त्याचप्रमाणे राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांना गुन्हा अन्वेषण कामी प्रोत्साहन मिळावे यासाठी या विभागाच्या संदर्भाधीन दि.२०.५.१९७६ च्या आदेशानुसार बक्षीस धोरणाविषयक तरतूदी ठरविण्यात आल्या आहेत. सदर तरतूदींमध्ये गेली ४० वर्षे कोणतीही सुधारणा/ वाढ झालेली नाही. तथापि, अलिकडच्या काळात उत्पादन शुल्क दर, गुन्ह्यांचे स्वरुप, गुन्हेगारांची कार्यप्रणाली व संपर्काची साधने यामध्ये आमुलाग्र बदल झालेला आहे. त्यामुळे या विभागाच्या दि. २०.५.१९७६ च्या आदेशामध्ये कालानुरूप आवश्यक त्या सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे. त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

राज्य उत्पादन शुल्क विभागाशी संबंधीत गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी गुप्त माहिती देणाऱ्या खबऱ्यांना, त्याचप्रमाणे राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांना गुन्हा अन्वेषण कामी प्रोत्साहन मिळावे यासाठी देण्यात येणाऱ्या बक्षीसाच्या रकमेला मंजूरी देण्यासाठी सक्षम असलेले प्राधिकारी, सक्षम प्राधिकाऱ्यांना बक्षिसाची रक्कम मंजुर करण्यासाठीचे अधिकार तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्यांना या प्रकरणी शिफारस करण्यासाठी शिफारस समितीचे गठन करणे याबाबत खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात येत आहे.

अ.क्र	बक्षिस मंजूरी प्राधिकारी	बक्षिसाची रक्कम मंजुर करावयाची मर्यादा	शिफारस समिती
१	अ.मु.स / प्रधान सचिव (राउशु)	रुपये १० लाखापेक्षा जास्त	अध्यक्ष: आयुक्त, राउशु सदस्य : - १. सहसचिव / उपसचिव (राउशु) २. अप्पर आयुक्त, राउशु ३. सहआयुक्त (म. व म.) ४. संचालक (अं. व द.) सदस्य सचिव : सहआयुक्त (प्रशासन),
२	आयुक्त, राउशु	रुपये १० लाख पर्यंत	अध्यक्ष- सह आयुक्त (प्रशासन) राउशु सदस्य - सर्व विभागीय उपआयुक्त, राउशु सदस्य सचिव- संचालक (अं. व द.), राउशु
३	संचालक (अं. व द.), राउशु	रुपये २ लाख पर्यंत	अध्यक्ष- ज्येष्ठतम विभागीय उप आयुक्त, राउशु सदस्य - सर्व विभागीय उपआयुक्त, राउशु सदस्य सचिव- कार्यालय अधीक्षक (कार्यासन क्र. ९)
४	विभागीय उपआयुक्त, राउशु	रुपये १ लाख पर्यंत	अध्यक्ष- विभागातील सेवाज्येष्ठ अधीक्षक , राउशु सदस्य - संबंधित विभागातील सर्व अधीक्षक सदस्य सचिव- कार्यालय अधीक्षक
५	अधीक्षक	रुपये ५० हजार पर्यंत	अध्यक्ष- विभागातील लगतच्या जिल्हयाचे अधीक्षक सदस्य - त्याच विभागातील लगतच्या दोन जिल्हयाचे अधीक्षक सदस्य सचिव- उपअधीक्षक मुख्यालय/ (नसल्यास कार्यालय अधीक्षक)

उपरोक्त अनु. क्र. ५ मधील अधीक्षक, राउशु यांना शिफारस करणाऱ्या समितीच्या अध्यक्षांबाबतचा निर्णय संबंधित कार्यक्षेत्राचे विभागीय उप आयुक्त यांनी वेळोवेळी घ्यावा. शक्यतो सदर अध्यक्ष हा इतर अधीक्षकांना ज्येष्ठतम असावा.

बक्षीस रक्कम मंजूरी बाबतच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे असतील:-

१) राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी / कर्मचारी, यांनी राज्य शासनाच्या महसुलाची हानी रोखण्यासाठी व बेकायदेशीर धंद्यावर खालील कायदा व नियमांतर्गत कारवाई केलेली असावी.

I) महाराष्ट्र दारूबंदी कायदा १९४९ व त्या अंतर्गतचे नियम

II) औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९५५ व त्या अंतर्गतचे नियम

III) महाराष्ट्र मळी नियंत्रण कायदा १९५६ व त्या अंतर्गतचे नियम

२) राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील जवान संवर्ग ते उपआयुक्त (वरिष्ठश्रेणी) दर्जाच्या अधिकाऱ्यांना गुन्हा अन्वेषण व तद्अनुषंगिक बाबींकरिता बक्षीस मंजुर केले जाईल. लिपिक वर्गीय कर्मचाऱ्यांनी विशिष्ट व गुणवत्तापुर्ण कामगिरी केली असल्यास ते सुध्दा बक्षीसासाठी पात्र असतील.

३) बक्षीस रक्कम मंजुर करण्यास सक्षम असलेले अधिकारी, संबंधित शिफारस समितीच्या शिफारशीवरुन अधिकारी/ कर्मचारी व खबरी यांना द्यावयाच्या रकमेबाबतचा निर्णय घेतील व तसे आदेश निर्गमित करतील. त्या आदेशात अधिकारी व कर्मचारी यांची नावे, पदनाम, उल्लेखनीय कामगिरीची थोडक्यात माहिती, सदर कारवाईमुळे शासनाच्या महसुलाची टळलेली हानी व त्यांना देण्यात येणारी बक्षीस रक्कम, इ. बाबी नमूद केलेल्या असतील.

४) बक्षीसाची मंजूर होणारी रक्कम ही त्या गुन्ह्याचा तपास करणारे व मा. न्यायालयात दोषारोपपत्र सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना दिली जाईल. तथापि, मा. न्यायालयात दोषारोपपत्र सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना द्यावयाची बक्षीसाची रक्कम संबंधित प्रकरणाचा न्यायनिर्णय शासनाच्या बाजूने लागल्यानंतरच देण्यात येईल. त्यांचे वाटप कसे असावे याबाबत सहभागी तपासी अधिकारी/ कर्मचारी आणि न्यायालयात दोषारोपपत्र सादर करणारे व मा. न्यायालयात साक्ष देणारे अधिकारी/ कर्मचारी यांची कामगिरी विचारात घेउन, शिफारस समिती त्याबाबत बक्षीस मंजूरी प्राधिकारी यांचेकडे शिफारस करील.

५) बक्षीस मंजुरी प्राधिकारी, समितीच्या शिफारशी वरून बक्षीस रकमेच्या वाटपाबाबत एक महिन्याच्या आत निर्णय घेईल. जर अधिकारी/ कर्मचारी तसेच खबऱ्यांना मंजूर केलेल्या/ दिलेल्या रकमेबाबत वाद निर्माण झाल्यास, बक्षीस मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याच्या वरिष्ठ बक्षीस मंजुरी प्राधिकारी, त्याबाबत एक महिन्याच्या आत त्या प्रकरणामध्ये निर्णय घेतील व तो निर्णय संबंधितांवर बंधनकारक असेल.

६) अधिकारी / कर्मचारी यांना त्यांच्या संपूर्ण सेवा कालावधीत जास्तीत जास्त रुपये २५ लाखा पर्यंत बक्षीस दिले जाईल. परंतु सदर बक्षीस रक्कमेची मर्यादा प्रकरणपरत्वे विशेष बाब म्हणून शिथिल करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

७) खबऱ्यांना द्यावयाच्या बक्षीसाची रक्कम मंजुर करताना जे आदेश निर्गमित केले जातील त्यामध्ये खबऱ्यांचे नाव नसेल. त्याला देण्यात येणारी रक्कम ही "Rewards to Informers" (खबऱ्यांसाठीची रक्कम) असे नमुद केले जाईल. सदरची रक्कम खबऱ्याने ज्या अधिकाऱ्याला माहिती दिली त्या अधिकाऱ्यामार्फत त्याला दिली जाईल तसेच संबंधीत अधिकाऱ्यावर सदर रक्कम खबऱ्यास देण्याची जबाबदारी राहील. खबऱ्यांनी लेखी स्वरूपात दिलेली माहिती तसेच खबऱ्यांना देण्यात आलेल्या बक्षीसाची रक्कम त्यांना मिळाल्याबाबतची पोहोच संबंधीत अधिकारी हे संबंधित विभागीय उप आयुक्त/ संचालक (अं. व द.)/ अधीक्षक यांचेकडे सादर करतील व ती त्यांच्या कार्यालयात त्यांच्या प्रतिस्वाक्षरीनंतर ठेवण्यात येईल. लेखा तपासणीवेळी, लेखा तपासणी अधिकाऱ्यांनी सदर पोहोचबाबत मागणी केल्यास संबंधित विभागीय उप आयुक्त/ संचालक (अं. व द.)/ अधीक्षक यांनी ती सादर करणे बंधनकारक राहील.

८) खबऱ्याने/ खाजगी इसमाने अचुक माहिती दिल्यास त्याला महत्तम रक्कम मिळेल अन्यथा त्याने दिलेली माहिती अपुरी असल्यास त्याला किती प्रमाणात रक्कम द्यावयाची याबाबतचा निर्णय शिफारस समितीच्या शिफारशीवरून संबंधीत बक्षीस मंजूर करणारे प्राधिकारी घेतील.

९) बक्षीसाची रक्कम संबंधीत अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांना RTGS/ NEFT व्दारे त्याच्या नावे बँक खात्यात जमा करणे आवश्यक राहील. परंतु, खवऱ्यांना, त्यांची इच्छा असल्यास, RTGS/ NEFT व्दारे अन्यथा रोख स्वरूपात बक्षीसाची रक्कम दिली जाईल.

१०) जर एखादा इसम या विभागांतर्गत अथवा इतर विभागांतर्गत अंमलबजावणी करण्यात येत असलेल्या कायद्यान्वये गुन्हेगार म्हणून शाबित झालेला असल्यास त्यास बक्षीस दिले जाणार नाही.

राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी / कर्मचारी यांना बक्षीसपात्र ठरविण्यासाठी आवश्यक कामगिरीचे निकषः-

खालील पैकी कोणतीही कामगिरी करताना धैर्य, कौशल्य किंवा धडाडी तसेच तत्परता, प्रामाणिकपणा आणि बुद्धीकौशल्य वापरणे, तपासणी कार्यात महत्वाची मदत करणे, इत्यादी बाबी बक्षीसपात्र उमेदवार ठरविण्यासाठी आवश्यक असतील. तसेच नोंदविलेला गुन्हा शक्यतो वारस असावा. तथापि, बेवारस गुन्हयात अतिउत्कृष्ठ कामगिरी केली असल्यास त्या प्रकरणीसुद्धा बक्षीस देता येईल.

१. जप्त करण्यात आलेले मद्य बनावटरित्या तयार केलेले असावे.
२. मद्य निर्माण्यात तयार केलेले मद्य कर चुकवून बाहेर काढलेले व ते जप्त केलेले असावे.
३. बनावट / डयुटी फ्री स्कॉच जप्त केलेले असावी.
४. परराज्यातून अवैधरीत्या आणलेले मद्य/मद्यार्क जप्त केलेले असावे.
५. मळी/ काळा गुळ/ मोहा फुले इत्यादी जप्त केलेले असावे.
६. हातभट्टी दारुची वाहतुक करणारी वाहने जप्त केलेली असावीत.
७. हातभट्टी दारू निर्मिती केंद्रावर वारस गुन्हा नोंद केलेला असावा.
८. कार्यक्षेत्रातील सर्व ढाबे व हातभटटी निर्मिती / विक्री पूर्णपणे बंद केलेली असावी.
९. गुन्ह्यातील आरोपींना कायद्यातील तरतुदीप्रमाणे किमान शिक्षा झाली असावी.
१०. भेसळयुक्त ताडीचा/ क्लोरल हायड्रेटचा साठा जप्त केलेला असावा.
११. सराईत गुन्हेगारावर MPDA कायद्यान्वये प्रतिबंधात्मक स्थानबध्दतेची कारवाई व्हावी.
१२. सराईत गुन्हेगारावर MPA १९४९, तसेच महाराष्ट्र दारूबंदी कायदा मधील कलम ९१ व ९३ अन्वये कार्यवाही झाल्यानंतर सदर गुन्हेगारावर पुन्हा गुन्हा नोंद करुन बंधपत्रा मधील रक्कम संबंधित अधिकाऱ्याकडे पाठपुरावा करून शासन जमा करुन घेतलेली असावी.
१३. आसवनी /मद्य व बीअर निर्माण्यामध्ये विहित मात्रेपेक्षा जास्त हानी उघडकीस आणून त्यावरील कर वसूल केलेला असावा अथवा अनुज्ञप्ती निलंबित / रद्द केलेली असावी.
१४. बनावट मद्यनिर्मितीचा कारखना, लेबल, कॅप, रिकाम्या बाटल्या, इ. जप्त केलेले असावे.

बक्षीसपात्र गुन्हयाकरिता जप्त मुद्येमालाची किंमत किमान रु.२५,०००/- इतकी असावी. बक्षीस रक्कम शिफारस करणारी समिती एखाद्या प्रकरणात जप्त मुद्देमालाची किंमत रु. २५,०००/- पेक्षा कमी असल्यास परंतु अधिकारी व कर्मचारी यांची कामगिरी उत्कृष्ट असल्यास सदर मर्यादा शिथील करणेबाबत बक्षीस मंजूरी प्राधिकाऱ्याला शिफारस करू शकेल. तथापि, बक्षीस मंजूर करणाऱ्या प्राधिकरणाने त्या प्रकरणी घेतलेला निर्णय अंतिम राहील.

बक्षीसपात्र कामगिरीच्या उपरोक्त निकषामध्ये आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क हे आवश्यक ते बदल करू शकतील.

खाजगी इसम/ खबरी (Informer) याबाबतचे निकष :-

i) ज्या इसमाला खालील अ.क्र.(ii) मधील (अ), (ब), (क) मध्ये नमूद केलेल्या कायदा व तरतुदीचे उल्लंघन होणारी बाब ज्ञात आहे, त्या इसमाला खबरी असे संबोधण्यात येईल.

कोणताही इसम (राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्या खेरीज) ज्याला बेकायदेशीर मद्य तयार करणे, विक्री, वाहतुक बाळगण्याबाबत अथवा मद्य निर्माण्या व आसवनीमधून मद्यार्क इ. शासनाचा महसुल चुकवून बाहेर काढले जाते, मळी / मोहा फुलाची बेकायदेशीर वाहतुक व विक्री इत्यादी स्वरुपाची माहिती आहे, त्यास खबरी संबोधण्यात येईल.

ii) खाजगी इसम अथवा खबरी यांनी दिलेल्या निश्चित माहितीच्या आधारे राज्य शासनाच्या महसुलाची हानी रोखण्यासाठी व बेकायदेशीर धंद्यावर खालील कायदा व नियमांतर्गत राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी गुन्हा अन्वेषणाची कारवाई केलेली असावी.

अ) महाराष्ट्र दारूबंदी कायदा १९४९ व त्याअंतर्गतचे नियम

ब) औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९५५ व त्याअंतर्गतचे नियम

क) महाराष्ट्र मळी नियंत्रण कायदा १९५६ व त्याअंतर्गतचे नियम

iii) खबरी त्याच्याकडे असलेली माहिती लेखी स्वरुपात केवळ स्वाक्षरी करून, नावाचा उल्लेख न करता व त्यावर त्याच्या डाव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा उमटवून राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी/ कर्मचारी यांना देईल. खबऱ्याने तोंडी/ दूरध्वनी/ भ्रमणध्वनीद्वारे माहिती दिल्यास व त्या माहितीच्या आधारे कारवाई झाल्यास तद्नंतर त्या खबऱ्याकडून अशी माहिती लेखी स्वरुपात केवळ स्वाक्षरी करून, नावाचा उल्लेख न करता व त्यावर त्याच्या डाव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा उमटवून घेता येईल.

iv) खबऱ्याने दिलेल्या माहितीमध्ये घटकाचे अथवा इसमाचे नाव व पत्ता, गुन्हयाची कार्यपध्दती, त्यामध्ये गुंतलेल्या इसमांची माहिती, वाहतुक असल्यास वाहनाचा क्रमांक, गुन्हयाच्या ठिकाणी अंदाजे किती मद्य, मद्यार्क, मळी, मोहा फुले, स्कॉच व इतर माहिती सविस्तरपणे नमुद केलेली असावी.

v) विभागातील अधिकारी/ कर्मचारी खबऱ्याने दिलेल्या माहितीबाबत त्याला पोहच देतील व त्याचे नाव व पत्ता गोपनीय ठेवतील.

vi) खबऱ्याने दिलेल्या माहितीच्या आधारे कारवाई झाल्यास व त्यातून शासनाच्या महसुलाची हानी रोखली गेल्याचे निष्पन्न झाल्यास तो बक्षीस रक्कमेस पात्र असेल.

प्रस्तुत प्रकरणी मंजुर करावयाच्या बक्षीसाच्या रकमेचे निकष प्रकरणनिहाय खालीलप्रमाणे :

अ.क्र.	प्रकार	राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकारी / कर्मचारी यांना द्यावयाची बक्षीस रक्कम	खबरी व खाजगी इसम
१	जप्त मद्य /वीअर/ काळा गुळ / मळी / बनावट स्कॉच / मोहाफुले / ताडी व इतर	जप्त मुद्येमालाची (वाहनाखेरीज) एफ.आय.आर. मधील रक्कम अथवा राज्यातील उत्पादनशुल्क / विशेष शुल्काच्या दराने येणारी रक्कम यापैकी कमी असलेली रक्कम ही जप्त मुद्देमालाची बक्षीसाकरिता रक्कम समजण्यात येईल. i) जप्त केल्यानंतर सदर रकमेच्या किमान ५% वजास्तीत जास्त ७% पर्यंत ii) कोर्टात गुन्हा शाबित झाल्यास तपासी अंमलदार व सहभागी कर्मचाऱ्यांना किमान ५% व जास्तीत जास्त ७% पर्यंत बक्षीस रक्कम देण्यात यावी.	जप्त मुद्येमालाची (वाहनाखेरीज) एफ.आय.आर. मधील रक्कम अथवा राज्यातील उत्पादनशुल्क / विशेष शुल्काच्या दराने येणारी रक्कम यापैकी कमी असलेली रक्कम ही जप्त मुद्देमालाची बक्षीसाकरितारक्कम समजण्यात येईल त्या रकमेच्या जास्तीत जास्त ५% पर्यंत.
२	जप्त मद्यार्क	जप्त मद्यार्कावर प्रचलित दराने येणाऱ्या उत्पादन शुल्काची रक्कम काढली जाईल व ती रक्कम बक्षीसासाठी मुद्देमालाची रक्कम समजण्यात येईल i)जप्त केल्यानंतर सदर रकमेच्या किमान ५% व जास्तीत जास्त ७% पर्यंत रक्कम बक्षीस म्हणून देण्यात यावी. ii) कोर्टात गुन्हा शाबित झाल्यास तपासी अंमलदारांस किमान ५% व जास्तीत जास्त ७% पर्यंत रक्कम बक्षीस म्हणून देण्यात यावी.	जप्त मुद्येमालाची (वाहनाखेरीज) एफ.आय.आर. मधील रक्कम अथवा राज्यातील उत्पादनशुल्क / विशेष शुल्काच्या दराने येणारी रक्कम यापैकी कमी असलेली रक्कम ही जप्त मुद्देमालाची बक्षीसाकरितारक्कम समजण्यात येईल त्या रकमेच्या जास्तीत जास्त ५% पर्यंत.

४	आसवनी / मद्यनिर्माण्यातून विहित मात्रेपेक्षा जास्त हानी उघडकीस आणल्यास	वसूल झालेल्या रकमेच्या ५% पर्यंत	लागू नाही.
५	MPDA /MPA नुसार /CrPC, MPA मधील कलम ९३ नुसार बंधपत्र घेतल्यानंतर कारवाई करुन बंधपत्रातील रक्कम शासन जमा झाल्यास	i) बंधपत्र घेतल्यानंतर पुन्हा कारवाई केल्यामुळे बंधपत्रातील रक्कम शासन जमा झाल्यास त्या रक्कमेच्या ५% ii) MPDA/MPA/Externment अन्वये कारवाई झाल्यास जास्तीत जास्त रु.१०,०००/- पर्यंत.	लागू नाही.

बक्षीस शिफारस समित्या प्रकरणनिहाय जप्त मुद्येमालाची (वाहनाखेरीज) एफ.आय.आर. मधील रक्कम, राज्यातील उत्पादन शुल्क / विशेष शुल्काच्या दराने येणारी रक्कम तसेच जप्त मद्यार्कावर प्रचलित दराने येणाऱ्या उत्पादन शुल्काची रक्कम याची परिगणना करून त्याप्रमाणे बक्षीस मंजूरी करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांना शिफारस करतील. तथापि, सदर परिगणनेमध्ये बक्षीस शिफारस समितीला काही अडचणी उद्भवल्यास त्यामध्ये आयुक्त, राउशु यांचा निर्णय अंतिम राहील.

ज्या अधिकाऱ्यांनी उत्कृष्ठ कामगिरी केलेली आहे त्यांनी वक्षीस मिळणेबाबत संबंधित कार्यालय प्रमुखाकडे प्रस्ताव सादर करावे. सदर प्रस्ताव सादर करताना त्याला यापूर्वी किती बक्षीसाची रक्कम मंजूर करण्यात आलेली आहे त्याबाबत माहिती नमूद करावी. कार्यालय प्रमुख यांनी सदरचे प्रस्ताव सक्षम शिफारस समितीकडे पाठवावेत.

बक्षीस शिफारस समितीने, शिफारस करतेवेळी, सदर कर्मचारी व अधिकारी यांना यापूर्वी किती बक्षीस मंजूर करून अदा करण्यात आले आहे याचा तपशीलसुद्धा बक्षीस मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांपुढे सादर करावा.

बक्षीस शिफारस समितीचे सदस्य सचिव, सदर शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेल्या आणि बक्षीस प्राप्त झालेल्या कर्मचारी व अधिकारी आणि त्यांना देण्यात आलेले बक्षीस याबाबतचा अभिलेख कमीतकमी ३० वर्षे जतन करून ठेवील. तसेच वर्षनिहाय व अधिकारी/ कर्मचारी निहाय मंजूर करण्यात आलेल्या बक्षीसाची माहिती आयुक्त, राउशु कार्यालयात जतन करण्यात यावी.

बक्षीसप्राप्त अधिकारी व कर्मचारी यांचेविरूद्ध भावी सेवाकाळात शिस्तभंगविषयक अथवा फौजदारी स्वरुपाची कारवाई सुरु झाल्यास त्या प्रकरणी संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांना पूर्वी प्राप्त बक्षीसाचा/ त्यांच्या विभागासाठी भरीव कामगिरीचा आधार घेता येणार नाही.

सदर बक्षीसाची रक्कम प्रोत्साहनात्मक म्हणून देण्यात येईल. प्रस्तुत प्रकरणी देण्यात येणारे बक्षीस हक्क म्हणून मागता येणार नाही. सदर बक्षीसाच्या रक्कमेच्या व कामगिरीच्या आधारे अधिकारी व कर्मचाऱ्यास त्याच्या सोईचे / पसंतीच्या ठिकाणी बदली देण्यास किंवा इतर सेवाविषयक लाभ मिळण्यास तो पात्र होईल असा दावा करता येणार नाही.

गुन्हा अन्वेषणात जप्त केलेल्या मुद्देमालाची वाहतुक, मजुरी, इत्यादी खर्चासाठी येणाऱ्या रकमेचा समावेश अनुषंगिक खर्चात करण्यात येईल.

मंजूर बक्षीसाच्या रकमेचे वितरण, जे प्राधिकारी सदर रक्कम मंजूर करण्यास सक्षम आहेत, त्यांच्या कार्यालयाच्या ठिकाणी अथवा संबंधित विभागीय उप आयुक्तांच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी शक्यतो तीन महिन्यातून एकदा कार्यक्रम आयोजित करून करण्यात येईल. तसेच राज्यस्तरावर वर्षातून किमान एकदा कार्यक्रम आयोजित केला जाईल.

अधिकारी/ कर्मचारी यांचे शौर्य आणि त्यांची गुणवत्ता यांची तुलना बक्षीसांच्या रकमेशी करण्यात येवू नये. बक्षीसाची रक्कम ही गुणवत्तेचे प्रतीक समजण्यात यावी.

बक्षीस समिती सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षामध्ये बक्षीसासाठी अद्यापपर्यंत प्रलंबित प्रकरणांबाबत सदर शासन निर्णयाच्या आधारे निर्णय घेईल. तथापि, यापूर्वी मंजूरी दिलेल्या बक्षीसांबाबत पुनर्विलोकन करण्याची आवश्यकता नाही.

उपरोक्त बक्षीसासाठी तसेच तद्अनुषंगिक बाबींसाठी येणारा खर्च आयुक्त कार्यालयाशी संबंधित असल्यास तो मुख्य लेखाशिर्ष २०३९- राज्य उत्पादन शुल्क, (००)(००१) संचालक व प्रशासन, (०१)आयुक्तांचे कार्यालय, (०१)(०१)आयुक्त आस्थापना, दत्तमत (२०३५००१४) -४१, गुप्तसेवा खर्च या शिर्षाखाली मंजूर करण्यात येईल. तथापि, विभागीय कार्यालय व अधीक्षक कार्यालयाशी संबंधित असणारा खर्च २०३९ राज्य उत्पादन शुल्क, (०२)आस्थापना व प्रतिबंध, (०२)(०१) आस्थापना निरीक्षण व प्रतिबंध, दत्तमत (२०३९००३२)-४१, गुप्तसेवा खर्च या लेखाशीर्षाअंतर्गत दर्शवून त्या त्या वर्षाच्या मंजूर अनूदानातून भागविण्यात येईल.

वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २१/ १७/ व्यय-८, दि.०३/०२/२०१७ अन्वये प्राप्त सहमतीने हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१७१००९१३१२५६७८२९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Punam Hiraman Wagde

Digitally signed by Punam Hiraman Wagde
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Home Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=26d7295f0f2d9d96eecb9e12c2850ebd4f894edc0ea69760a3c1561515a6bf87, cn=Punam Hiraman Wagde
Date: 2017.10.09 13:00:52 +05'30'

(पु. हि. वागदे)

सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२. महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व नागपूर.
३. सर्व विभागीय उपायुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.

४. सर्व जिल्हा अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.
५. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.

प्रत: माहितीस्तव

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. मंत्री (राउशु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. प्रधान सचिव (राउशु) यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मुंबई.
४. वित्त विभाग/ कार्यासन व्यय-८/वित्तीय सुधारणा-१, मंत्रालय, मुंबई.
५. निवडनस्ती (राउशु-१)

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८०/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :-१५ जानेवारी, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- विधानसभा सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनातील
आश्वासन क्रमांक ४५
मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने
१०४ नागरिकांना झालेला मृत्यू.

उपरोक्त विषयाबाबतच्या शासन समक्रमांकीत दिनांक ०९.१०.२०१५ रोजीच्या पत्राचे कृपया अवलोकन व्हावे.

०२. सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनात सर्वश्री. विजय वडेट्टिवार व इतर, वि.स.स. यांनी "मालाड मालवणी परिसरात गावठी दारु प्राशन केल्याने १०४ नागरिकांना झालेला मृत्यू"या विषयाबाबत विधानसभेमध्ये उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी सूचनेवरील चर्चेच्या वेळी मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "अध्यक्ष महोदय, स्कॅनर्स का बंद आहेत, याची तातडीने माहिती घेतली जाईल. स्कॅनर्स तातडीने सुरु करण्याबाबत तातडीने निदेश दिले जातील. तसेच स्कॅनर्स जाणीवपूर्वक बंद ठेवले आहेत किंवा कसे याची माहिती घेण्यात येईल" असे अश्वासन दिले होते.

०३. मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या उपरोक्त आश्वासनाच्या पुर्ततेच्या अनुषंगाने, स्कॅनर्स तातडीने सुरु करण्यात यावेत.

(स.दि.खरात) १५/०१/१६
अवर सचिव

जा.क्र.२२१५/कक्ष–११/२०१६.
प्रभारी पोलीस निरीक्षक,
कक्ष–११,गु.प्र.शा.,गु.अ.विभाग,
कांदिवली पश्चिम, मुंबई.
दिनांक:– ०५/०९/२०१६

प्रति,

मा. वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (प्रशासन),
गु.प्र.शा.,गु.अ.विभाग
मुंबई

विषय:– महाराष्ट्र विधान सभा सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन – आश्वासन क्रमांक ४४ व ४६

संदर्भ:– १) आपले कार्यालयाचा दि. ०३/०९/२०१६ रोजीचा ई मेल
२) जावक क्रमांक ८०९/अपोआ/गुन्हे/अधि–३/३६/२०१६ दिनांक– ०२/०९/२०१६

महोदय,

उपरोक्त विषय व संदर्भास अनुसरुन महाराष्ट्र विधान सभा सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात मा. मुख्यामंत्रयांनी आश्वासन क्रमांक ४४ व ४६ बाबत माहीती पुढीलप्रमाणे पुरवणी टिप्पणीसह तीन प्रतीत सोबत जोडण्यात आलेली असून सविनय सादर आहे.

क्र	आश्वासन क्रमांक	आश्वासन	माहिती
१	४४	"अधक्ष महोदय सन्मानीय सदस्यांनी अतिशय चांगल्या सुचना केलेल्या असुन शासन त्याचा अवलंब करेल."	या कार्यालयाशी संबधीत नाही. Excise - 3 -
२	४६	"सन्मानीय सदस्यांनी सांगितल्यानुसार ते तपासुन घेण्यात येईल. चुकीची कागदपत्रे तयार करणाऱ्यांवर कारवाई केली जाईल."	तपासादरम्यान यातील अटक आरोपी यांनी चुकीची/खोटी माहिती देवुन एक्साईज विभागातुन इंक कंपनीस प्राप्त झालेल्या ईथाइल अल्कोहोलच्या लायसंन्सच्या आधारे ईथाइल अल्कोहोल मागणी करून प्राप्त केलेले आढळून आलेले आहे. ज्यांनी खोटी कागदपत्रे तयार केली व चुकींची माहिती दिल्याचे तपासात निष्पन्न झाले त्या वापी, गुजरात येथिल 'जर्मन इंक' कंपनीचे मालकास नमुद गुन्हयात अटक करण्यात येवुन कारवाई करण्यात आलेली आहे. सदर प्रकरणी एक्साईज विभागातील कोणत्याही अधिकाऱ्याने बोगस कागदपत्र तयार केलेली नाहीत.

आपला विश्वासु,

प्रभारी पोलीस निरीक्षक,
गु.प्र.शा.,गु.अ.वि.,कक्ष–११.
कांदिवली पश्चिम, मुंबई.

संक्षिप्त टिप्पणी

०१	पोलीस ठाणे, गु.नो.क्र.	डीसीबी, सीआयडी, गु.नो.क्र. ७१/२०१५, (मालवणी पो.ठाणे, गु.नों.क. ३६१/२०१५)
०२	कलम	३०२,३०४,३०७,३२६,३२८,११४,१२०(ब),१०९, भादंवि सह क. ६५, ८१, ८२, ८३ मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९१९
०३	गु.घ.दिनांक व वेळ	दि. १७/०६/२०१५ ते १८/०६/२०१५
०४	गु.दा.दिनांक व वेळ	दि. १८/०६/२०१५ रोजी २२.०० वा.
०५	फिर्यादी	श्री. अमृत लक्ष्मण पवार, वय ३३ वर्षे, धंदा नोकरी, रा.ठी. रुम नं. ६, गंगा को.हौ.सोसायटी, त्रिवेणी नगर, मालाड पश्चिम, मुंबई
०६	घटनास्थळ	लक्ष्मीनगर झोपडपट्टी, अली तलाव, गांवदेवी मंदीरासमोर, खारोडी, मालाड पश्चिम, मुंबई
०७	मयत व्यक्तींची संख्या	१०६
०८	जखमींची संख्या	अंदाजे ७५
०९	आरोपी अटक	१) राजू हनुमंता टापकर उर्फ राजू लंगडा, वय ५० वर्षे, **अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :—** ०५.४५ वा. २) डोनाल्ड रॉबर्ट पटेल, वय ४७ वर्षे, ३) गौतम भिकूराम आर्डे, वय ३० वर्षे, **अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :—** ०७.०० वा. ४) सलीमुद्दीन मेहबूब शेख उर्फ जेण्टल, वय ३९ वर्षे, ५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, वय ४६ वर्षे, **अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :—** ०७.०० वा. ६) ममता लक्ष्मण सियाराठोड, वय ३० वर्षे ७) ॲग्नेस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी वय ५० वर्षे **अटक दिनांक :— २१/०६/१५ वेळ :—** १८.०० वा. ८) मंसुर अब्दुल लतीफ खान उर्फ अतिक, वय २६ वर्षे **अटक दिनांक :— २३/०६/१५ वेळ :—** १५.०० वा. ९) किशोर वल्लभभाई पटेल, वय ५९ वर्षे **अटक दि./वेळ—२५/०६/१५रोजी** २१.३०वा. १०) प्रकाशभाई नटटुभाई पटेल उर्फ गुरू उर्फ लालभाई, वय ४३ **अटक दि./वेळ १७/०७/२०१५ रोजी** ०६.४५ वा. ११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ४३ वर्षे. **अटक दि. १७/०७/२०१५ रोजी** ०८.३० वा. १२) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद,वय ३५वर्षे **अटक दि. १७/०७/२०१५ रोजी** ०९.५० वा. १३) सुभाष सिताराम गिरी, वय ५७ वर्षे **अटक दि. ३१/०७/२०१५ रोजी** १०.०० वा. १४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे **अटक दि. ०५/०८/२०१५ रोजी** ११.३० वा.
१०	पाहिजे आरोपी	१) नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल, २) धर्मेंद्र शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर,
११	हस्तगत मालमत्ता	TECHPACKकंपनीचे १० नग रसायनाचे ड्रम त्यामध्ये १३२५ लीटर गावठी दारुचे रसायन, वेगवेगळे आकाराचे कॅन, नरसाळे, पाना, अल्कोमीटर, प्लॅस्टीक पाईप, बादली, सायकल, प्लॅस्टीक पिशव्या, वेगवेगळया आरोपींकडून

		हस्तगत करण्यात आलेले प्लॅस्टीकचे कॅन गावठी दारुसह, डिस्पोजल प्लॅस्टीक ग्लास, डिस्पोजर प्लॅस्टीक पिशव्या, रासायनिक विश्लेषणाकरीता घेण्यात आलेले वेगवेगळया मुद्देमालाचे नमुने, मोबाईल फोन, ड्रायव्हिंग लायसन्स, एटीएम कार्ड, पाकीट, रोख रु. ४५००/–, फोन डायरी, सिमकार्ड. भावना ट्रान्सपोर्ट कंपनी येथून हस्तगत केलेले डिव्हीआर मशीन व पावती पुस्तक. सचिन ट्रान्सपोर्ट कंपनी येथून हस्तगत केलेल्या नोंदवहया व पावती पुस्तक
१२	तपासी अधिकारी	पो. नि. चिमाजी आढाव

गुन्हयाची थोडक्यात हकीकत व तपास :—सदर गुन्हयाची हकीकत अशी की, सदर गुन्हयाचे फिर्यादी श्री अमृत लक्ष्मण पवार हे मालवणी पोलीस ठाणे येथे दिनांक १८/०६/२०१५ रोजी ठाणे अंमलदार कर्तव्यावर असताना त्यांना, अली तलाव, ज्युरासिक पार्कजवळ एक इसम बेशुध्द अवस्थेत पडलेला आहे अशी माहीती मिळाली. त्यानुसार ते तात्काळ घटनास्थळी रवाना झाले. त्यांनी घटनास्थळी ॲम्ब्युलन्स बोलावून बेशुध्द पडलेल्या इसमास शताब्दी रुग्णालय (भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महानगरपालीका हॉस्पिटल, कांदिवली पश्चिम, मुंबई) येथे औषधोपचाराकरीता पाठविण्याची व्यवस्था केली. त्या दरम्यान फिर्यादी यांना तेथे हजर असलेले साक्षीदार नामे श्री मरीमुत्तु जयराम हरीजन, वय ३९ वर्ष यांनी बेशुध्द इसमाचे नांव कनई सकई हरीजन, वय ४० वर्षे असे असल्याचे व तो त्यांच्याकडे बिगारी कामास असल्याची माहीती सांगितली. त्याचप्रमाणे त्यांच्याकडे श्री फुलचंद यादव हेसुध्दा बिगारी कामास असल्याची व ते दोघेही त्यांच्याच दुकानात रहाण्यास असल्याची माहीती दिली. दिनांक १८/०६/१५ रोजी साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन हे नियमितपणे सकाळी त्यांच्या दुकानात आले असता फुलचंद यादव याने कनई हरीजन हा उठत नसल्याचे त्यांना सांगितले, म्हणून साक्षीदार श्री मरीमुत्तु जयराम हरीजन यांनी सुध्दा कनई हरीजन यास उठवण्याचा प्रयत्न केला परंतु कनई हरीजन याने त्यांनाही प्रतिसाद न दिल्याने त्यांना संशय आला म्हणुन त्यांनी तात्काळ पोलीस कंट्रोलरुमला फोन करुन पोलीस मदत मागितली. त्याचवेळी त्यांनी फुलचंद यादव यालाही श्वासोच्छवास घेण्यास त्रास होत असल्याने तसेच त्याचे हातपाय दुखत असल्याने त्याला शताब्दी रुग्णालय, कांदीवली पश्चिम, मुंबई येथे औषधोपचाराकरीता पाठविल्याची माहीती श्री अमृत पवार यांना दिली. त्याचप्रमाणे श्री मरीमुत्तु हरीजन यांनी श्री अमृत पवार यांना अशी माहीती दिली की, दिनांक १७/०६/२०१५ रोजी फुलचंद यादव व कनई हरीजन असे कामावरुन सुट्टी झाल्यानंतर रात्री १९.३० वाजण्याच्या सुमारास राजू लंगडा याच्याकडे देशी हातभट्टीची दारु पिले होते व त्या दारुमुळेच त्यांना त्रास होत असावा अशी माहीती साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन यांना त्यांचा कामगार फुलचंद यादव यांनी दिली होती अशी माहीती साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन यानी दिली होती. दरम्यान फिर्यादी श्री पवार हे कनई हरीजन यास ॲम्ब्युलन्स मध्ये घालून शताब्दी हॉस्पीटल, कांदिवली येथे औषधोपचाराकरीता घेवून गेले असता तेथील डॉक्टरांनी तो दाखल करण्यापूर्वीच मयत झाल्याचे सांगितले. फिर्यादी हे शताब्दी हॉस्पीटल येथे कनई हरीजन याचे अपमृत्यू बाबतची कायदेशीर कार्यवाही करत असताना कनई हरीजन रहात असलेल्या परिसरातील म्हणजेच लक्ष्मीनगर, अली तलाव, ज्युरासिक पार्क या परिसरात रहाणारे आणखी काही इसम शताब्दी हॉस्पीटल येथे औषधोपचारासाठी येत होते. औषधोपचाराकरीता आलेल्या इसमांपैकी काही इसम मयत झाले होते व काही इसम औषधोपचाराकरीता अति दक्षता विभागात दाखल करण्यात आले होते. सदरच्या सर्व इसमांनी अली तलाव परिसरातीलच गावठी हातभट्टीची दारु पिल्यामुळे त्यांना त्रास होत असल्याचे जखमी इसम व त्यांचे नातेवाईकांकडे केलेल्या चौकशीत आढळून आले.

दरम्यान फिर्यादी सपोनि पवार हे कनई सकई हरीजन याचा इन्क्वेस्ट पंचनामा व अपमृत्यू प्रकरणाची चौकशी करुन मालवणी पोलीस ठाणे येथे गेले असता तेथे त्यांना प्राईम

हॉस्पीटल, सिध्दार्थ हॉस्पीटल, रक्षा हॉस्पीटल तसेच इतर वेगवेगळ्या हॉस्पीटल मध्येही अशाच प्रकारे गावठी दारू पिल्याने रुग्ण दाखल होत असल्याची तसेच त्यातील काही इसम मयत झाल्याची माहीती मिळाली. त्यांनी सर्व माहीती एकत्रित केल्यानंतर प्राप्त माहीतीनुसार राजु लंगडा व इतर अनोळखी गावठी दारूची विक्री करणारे आरोपीतांकडे गावठी हातभटटीची दारू पिल्याने एकंदर १४ इसम मयत झाल्याची व ११ पेक्षा जास्त इसम गंभिरपणे आजारी असल्याची माहीती फिर्यादी यांना मिळाल्याने त्यांनी सदर प्रकरणी चौकशी करणारे गुन्हे शाखेच्या पथकास दिलेल्या फिर्यादी वरुन मालवणी पोलीस ठाणे येथे गु.नो.क्र. ३६१/२०१५ कलम ३०४, ३२८, ११४ भादंवि सह कलम ६५ मुंबई दारुबंदी कायदा प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला. सदरचा गुन्हा विषेश बाब म्हणुन वरिष्ठांच्या आदेशाने तात्काळ गुन्हे शाखा येथे पुढील तपासाकरीता वर्ग करण्यात आल्याने त्यास गु.अ.वि.गु.नो.क्र. ७१/२०१५ असा फेर क्रमांक देण्यात आला व पुढिल तपास चालू करण्यात आला.

सदर गुन्हा दाखल झाल्यानंतर गुन्हयाचा तपास चालू असताना तपासात सर्वप्रथम निष्पन्न झालेला आरोपी राजु लंगडा उर्फ राजू हनुमंता टापकर, वय ५० वर्षे यास दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याने दिलेल्या माहीतीनुसार त्याला पुरविण्यात आलेली दारु ही जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो यांनी त्यांचा साथीदार गौतम आर्डे याच्या मार्फत पुरविल्याची माहीती तपासात दिली. त्याच प्रमाणे सदर गुन्हयातील जखमी इसम व साक्षीदारांकडे तपास करत असताना ममता सियाराठोड, ग्रेसी आंटी, डोनाल्ड पटेल, गिता सय्यद यांचेकडेही दारु पिल्यामुळे काही इसमांचा मृत्यू झाल्याचे व काही इसम जखमी झाल्याचे तपासात आढळून आल्याने सदर सर्व आरोपींचा एकत्रित रित्या शोध चालू असताना दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी गौतम भिकुराम आर्डे व डोनाल्ड रॉबर्ट पटेल हे दोन आरोपी मिळूण आल्याने त्यांना पण दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्यानंतर निष्पन्न आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस डिमेलो हे दोन आरोपी दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी रात्री मिळून आल्याने त्यांना अटक करण्यात आली. तसेच दिनांक २१/०६/२०१५ रोजी आरोपी नामे श्रीमती ममता लक्ष्मण सियाराठोड व श्रीमती ॲग्नेस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी या दोन महीला आरोपी मिळून आल्याने त्यांना सदर गुन्हयाच्या तपासकामी अटक करण्यात आली.

सदर गुन्हयाच्या तपासामध्ये अटक आरोपी राजू टापकर, डोनाल्ड पटेल, श्रीमती ममता सियाराठोड, श्रीमती ॲग्नेस ग्रेसीयस व श्रीमती गिता सय्यद या आरोपींना जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस डिमेलो हे अटक आरोपी नामे गौतम आर्डे याच्यामार्फत गावठी दारुचा पुरवठा करत असल्याचे तपासात निष्पन्न झाले. सदर गावठी दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन नमूद गुन्हयातील अटक आरोपी फ्रान्सिस डिमेलो व सलीमुद्दीन शेख हे त्यांचा सहकारी अतिक उर्फ राहुलभाई मंसुर अब्दुल लतीफ खान याच्याकडून खरेदी करत असत अशी माहीती तपासात समोर आली. त्यानुसार सदर अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान याचा शोध घेत असताना तो दिल्ली येथे पळून गेला असल्याची माहीती मिळाल्याने त्याच्या अटकेकरीता दिल्ली येथे एक पथक पाठवून त्यास दिनांक २३/०६/२०१५ रोजी तेथून अटक करण्यात आली. त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याने तो गेल्या तीन वर्षापासून वापी येथील किरण भंडारी, किशोर पटेल व नट्टूभाई पटेल यांच्याकडून देशी दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन खरेदी करुन ट्रान्सपोर्ट मार्फत मुंबईत आणून त्याच्या सहकारी आरोपींना पुरवित असल्याची माहीती दिली. त्याच प्रमाणे त्याने एक वेळेस त्याचा सहकारी गुरु उर्फ लालभाई पटेल व भरतभाई पटेल यांच्या मार्फत अहमदाबाद येथून तीन रसायनाचे ड्रम मागविल्याची माहीती तपासादरम्यान दिली. त्याने दिलेल्या माहीती नुसार इसम नामे नट्टूभाई पटेल, किशोर पटेल, किरण भंडारी, गुरु उर्फ लालभाई पटेल व भरतभाई पटेल यांचा शोध घेत असताना नट्टूभाई पटेल, भरतभाई पटेल व गुरु उर्फ लालभाई पटेल हे सदरचा गुन्हा घडल्यापासुन त्यांचे रहाते घर व परिसर सोडून पळून गेल्याचे निष्पन्न झाले. तसेच किरण भंडारी हा एक वर्षापूर्वी मयत झाल्याची माहीती समोर आली. किशोर वल्लभभाई पटेल हा

त्याचा शोध चालु असताना स्वत:हून कक्ष कार्यालयात हजर झाल्याने व त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याचा गुन्हयात सहभाग आढळून आल्याने नमूद गुन्हयात त्याला दिनांक २५/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याने आरोपी अतिक उर्फ मंसुर खान याला पुरविलेले रसायनाचे ड्रम हे वापी येथील जर्मन इंक या कंपनीचे मालक व यातील अटक आरोपी लीलाधर विरजी पटेल याच्याकडून बेकायदेशीर रित्या घेतले असल्याचे कबूल केले. त्यानुसारी लीलाधर पटेल याच्याकडेही कसून तपास केला असता त्याचाही नमूद गुन्हयात सहभाग आढळून आल्याने त्यालाही नमूद गुन्हयाचे तपासा दरम्यान दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याचप्रमाणे गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नटटुभाई पटेल यास विजापूर पो. ठाणे, जि. मेहसाणा, गुजरात राज्य येथून दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. सदर गुन्हयात गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद हिच्याकडेही चार इसम दारु पिल्यामुळे मयत झाल्याचे तपासात निष्पन्न झाल्याने तिलाही सदर गुन्हयात तपासकामी दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. तपासा दरम्यान सदर आरोपींकडून गुन्हयात वापरलेला मुद्देमाल त्यांनी दिलेल्या निवेदन पंचनाम्या अंतर्गत वेगवेगळया वेळी वेगवेगळया ठिकाणावरून हस्तगत करुन तो रासायनिक विश्लेषणा करीता योग्य त्या मार्फतीने रवाना करण्यात आला.

सदर गुन्हयाच्या तपासा दरम्यान अटक आरोपी अतिक उर्फ मंसुर खान, गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाश पटेल तसेच तपासादरम्यान मिळुन आलेले इतर साक्षीदार यांनी दिलेल्या माहीतीवरून सदर गुन्हयात सुभाष सिताराम गिरी याचाही सहभाग असल्याची माहीती व पुरावे आढळून आल्याने सुभाष गिरी याचा शोध घेत असताना तो त्याचे रहाते घर व परिसर सोडून पळून गेला होता असे आढळुन आले. त्यानंतर तो स्वत: तपासकामी हजर झाल्याने व त्याचा तपासा दरम्यान गुन्हयात सहभाग असल्याचे आढळून आल्याने त्याला नमूद गुन्हयाचे तपासकामी दिनांक ३१/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आले. त्याचप्रमाणे नमूद गुन्हयातील निष्पन्न आरोपी नामे भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल हा सुध्दा स्वत:ची अटक टाळण्याकरीता स्वत:चे राहाते घर व परिसर सोडून पळून गेला होता. त्याच्याबाबत खास बातमीदारामार्फत माहीती काढून त्याला अहमदाबाद येथून दिनांक ०५/०८/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली आहे. आतापर्यंत सदर गुन्हयात एकूण १४ आरोपींना अटक करण्यात आली असून आरोपी नामे धर्मेंद्र सिंग शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर व नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल हे सदर गुन्हयात पाहीजे आरोपी असून त्यांचा कसून शोध घेण्याचे व त्यांच्या अटकेचे प्रयत्न चालू आहेत.

नमुद गुन्हयातील अटक आरोपीकडुन तपासा दरम्यान हस्तगत करण्यात आलेले रसायन/देशी दारु हे रासायनिक विश्लेषणा करीता मा. रासायनिक विश्लेषक, न्यायसहायक प्रयोगशाळा, कलीना, मुंबई येथे पाठविण्यात आले होते. सदर मुद्देमालांचा रासायनिक विश्लेषण अहवाल तपासकामी प्राप्त झाल्यानंतर त्यामध्ये दारु नसल्याचे व मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन असल्याचे निष्पन्न झाले तसेच काही मुद्देमालामध्ये ईथाईल अल्कोहोल हे दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन सुध्दा आढळून आले.

नमुद गुन्हयात मयत इसमांचे शवविच्छेदना दरम्यान काढलेले व्हिसेरा व जखमी इसमांचे औषधोपचारा दरम्यान तपासणी करीता काढण्यात आलेले स्टमक वॉश, रक्त, लघवी, इत्यादी सुध्दा रासायनिक विश्लेषणा करीता मा. रासायनिक विश्लेषक, न्यायसहायक प्रयोगशाळा, कलीना, मुंबई येथे पाठविण्यात आले होते. त्यांचा अहवाल प्राप्त झाला असुन व्हिसेरा, रक्त, लघवी व स्टमक वॉश या नमुन्यांच्या अहवालामध्ये मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन आढळून आल्याने सदर गुन्हयातील मयत इसमांचा मृत्यू हा मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिल्यामुळेच झाला असल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे. तसे त्यांच्या मृत्युच्या अंतिम कारणामध्ये शवविच्छेदन करणारे वैदयकिय अधिकारी यांनी नमुद केले आहे.

नमूद गुन्हयातील अटक आरोपींनी मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन सेवन करण्यास योग्य नसल्याचे माहीत असताना सुध्दा यातील अटक आरोपींनी आपापसात कट करुन एकमेकांस सहाय्य करुन त्यांचा कट पूर्णत्वास नेण्याच्या उद्देशाने सदर गुन्हयातील मयत व जखमी इसमांना दारु ऐवजी मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून त्यांचा खून केला असल्याचे, त्यांचा खुन करण्याचा प्रयत्न केल्याचे व त्यांना गंभिर रीत्या जखमी केल्याचे निष्पन्न झाल्याने सदर गुन्हयास कलम ३०२, ३०७, ३२६, २०१, १२०(ब), १०९ भा.द.वि.सं. व कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९१९ ही वाढीव कलमे लावण्यात आली व त्याबाबत वेळोवेळी मा. न्यायालयास कळविण्यात आले आहे.

एकंदरीत सदर गुन्हयाच्या तपासा अंती यातील अटक आरोपी १) राजू हनुमंता टापकर उर्फ राजू लंगडा, २) डोनाल्ड रॉबर्ट पटेल, ३) ममता लक्ष्मण सियाराठोड, ४) ॲग्नेस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी व ५) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद हे गुन्हा घडले परिसरात चोरुन बेकायदेशीररित्या गावठी दारु विक्री करण्याचा धंदा करत होते. सदर आरोपींना अटक आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन मेहबूब शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो हे दोन आरोपी त्यांचेकडे काम करणारा कामगार व यातील अटक आरोपी नामे गौतम भिकूराम आर्डे याच्यामार्फत धंद्याकरीता लागणारे रसायन/गावठी दारु पुरविण्याचा बेकायदेशीर धंदा करत असत. यातील आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन मेहबूब शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो हे गावठी दारु बनविण्याकरीता लागणारे रसायन बेकायदेशीररित्या चोरुन यातील अटक आरोपी अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान याच्याकडून खरेदी करत असत. सदर अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान हा नमूद आरोपींना पुरवत असलेले रसायन वापी येथून त्याचे सहआरोपी किशोर वल्लभभाई पटेल, किरण भंडारी व पाहीजे आरोपी नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल यांच्याकडून तसेच अहमदाबाद येथील भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल व गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नट्टूभाई पटेल यांचेकडून खरेदी करत असे निष्पन्न झालेले आहे. वापी येथील किशोर पटेल, किरण भंडारी व नट्टूभाई पटेल हे आरोपी अतिक यास पुरवित असलेले रसायन वापी येथील जर्मन इंक कंपनीचे मालक व अटक आरोपी लिलाधर विरजी पटेल याच्याकडून बेकायदेशीरित्या प्राप्त करीत असत. लिलाधर पटेल यांना गुजरात राज्य सरकारतर्फे प्रिंटींग करीता लागणारी शाई बनविण्यासाठी सदरचे रसायन बाळगणे, वापरणे, वाहतूक करणे याकरीता लायसन देण्यात आलेले आहे परंतु त्यांनी सदर लायसनच्या आधारे मिळणारे रसायनाचा मंजूर कामासाठी उपयोग न करता ते बेकायदेशीररित्या गैरमार्गाने त्याचे साथीदार किशोर पटेल व नट्टूभाई पटेल यांच्यामार्फत यातील वर नमूद अटक आरोपींना विकले आहे असे तपासात निष्पन्न झालेले आहे. सदर बाबत आरोपी विरूध्द कंपनीमधे काम करणारे कामगार, रसायन वाहातुक करणारे वाहानाचे चालक, पैसे पाठविण्यासाठी वापर करण्यात आलेले अंगडिया यांचे कामगार यांचे जबाब गुन्हयातील साक्षीदार म्हणुन नोंद करण्यात आलेले आहेत.

तसेच आरोपी आतिक उर्फ मंन्सुर खान याने अहमदाबाद येथून आणलेले रसायन यातील अटक आरोपी भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, सुभाष सिताराम गिरी व पाहीजे आरोपी धर्मेंद्र सिंग शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर यांनी राजस्थान, सांचोर येथील हायवे वर असलेल्या हिंदुस्थान पेट्रोलपंपाच्या समोरील बजरंगबली ढाब्याच्यामागे असलेल्या मोकळया जागेत हायवेने जाणाऱ्या टॅकरमधील वेगवेगळे रसायन, ऑईल, सिमेंट इ. टॅकरवरील चालकाशी संगनमत करुन बेकायदेशीररित्या चोरी करुन सदर चोरी केलेले रसायन त्यांचे मध्यस्थ, आरोपी नामे गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नट्टूभाई पटेल याचे मार्फत अटक आरोपी अतिक उर्फ मंसुर खान यास मुंबई येथे विक्री केले असल्याचे निष्पन्न झाले आहे. तपासात सदर अहमदाबाद येथून प्राप्त करण्यात आलेले रसायन हे मिथाईल अल्कोहोल असल्याचे व ते पिण्यास अयोग्य असल्याचे माहीत असून सुध्दा तसेच सदरबाबत अशाच प्रकारच्या गुन्हयात यापूर्वी अहमदाबाद येथे अटक असलेला आरोपी सुभाष सिताराम गिरी व त्याचेसह तेथेच दुसऱ्या एका प्रकरणामध्ये अटकेत असलेला आरोपी भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल यांना माहीत

असताना देखिल त्यांनी जाणीवपूर्वक सदरचे विषारी रसायन दारु म्हणुन पिण्याकरीता त्यांचे सह आरोपीं मार्फत मुंबई येथे पाठविले व त्यामुळेच सदर गुन्हयातील मयत इसम व जखमी इसम हे नमूद विषारी रसायन पिल्याने मृत व जखमी झालेले आहेत असे निष्पन्न झालेले आहे.

तसेच तपासादरम्यान सुरवातीस अटक केलेल्या आरोपींनी यातील मयत व जखमी इसमांना पिण्यास दिलेली दारू फेकुन दिली अशी खोटी माहीती तपासात दिल्याने गुन्हयास कलम २०१ भा.द.वि.सं हे लावण्यात आले होते. परंतु नंतर आरोपींनी तपासात सहकार्य करून गुन्हयात वापरलेला सर्व मुददेमाल तपासादरम्यान काढुन दिलेला आहे. त्यामुळे तपासादरम्यान सुरवातीस लावण्यात आलेले कलम २०१ भा.द.वि.सं हे वगळण्यात आलेले आहे.

आतापर्यंत गुन्हयाच्या झाले तपासामध्ये अटक आरोपी व पाहीजे आरोपीं विरुध्द भरपूर पुरावे गोळा करण्यात आले आहेत तसेच साक्षीदार मिळविण्यात आले असून त्यांचे जबाब नोंद करण्यात आलेले आहेत. सदर गुन्हयाच्या झाले तपासाचे कागदपत्र योग्य रित्या लावण्यात आले आहेत. तपासाच्या कागदपत्राचे पुढील प्रमाणे एकूण सहा भागात विभाजन करण्यात आलेले असुन प्रत्येक भागात असलेल्या पानांना अनुक्रमांक देण्यात आलेले आहेत.

भाग — १ :— तपासाची मुख्य कागदपत्रे (प्रथम खबरी अहवाल, पंचनामे, साक्षीदारांचे जबाब, मयतांचे मृत्यूपूर्व जबाब, जखमींचे जबाब इत्यादी)
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ५३६ व फाईल २ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४६२)
भाग — २ :— गुन्हयातील मयतांचे व्हिसेरा रिपोर्ट, मयतांचे तसेच जखमींचे रक्त, लघवी, स्टमक वॉश, पंचनाम्या अंतर्गत जप्त मुद्देमाल इत्यादीचे रासायनिक विश्लेषण अहवाल, मयताचे मृत्यूच्या कारणाचे अंतिम प्रमाणपत्र, तसेच रासायनिक विश्लेषण प्रयोगशाळा व वैद्यकीय अधिकारी यांच्याशी केलेले पत्र व्यवहार.
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ७८६ व फाईल २ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ८२८)
भाग — ३ :— अटक आरोपी, साक्षीदार यांचे मोबाईल फोनचे कॉल डिटेल्स.
(फाईल १ ते ४ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ३५९८)
भाग — ४ :— गुन्हयातील मयतांचे अपमृत्यू प्रकरणाचे झाले चौकशीचे कागदपत्र.
(फाईल १ ते ४ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते २९३६)
भाग — ५ :— गुन्हयातील मयत तसेच जखमी यांचेवर करण्यात आलेल्या औषधोपचाराचे वेगवेगळया रुग्णालयातून प्राप्त केलेली कागदपत्रे.
(फाईल १ ते ५ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४१४८)
भाग — ६ :— उर्वरीत कागदपत्रे.
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४६६)

सदर गुन्हयात आतापर्यंत १४ आरोपी अटक करण्यात आलेले आहेत व नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल व संजय तोमर उर्फ धर्मेंद्र शिवबली सिंग असे दोन आरोपी निष्पन्न झाले आहेत परंतु त्यांची अटक व तपास बाकी आहे. सदर पाहीजे आरोपींचा कसुन शोध घेण्यात आला परंतु सदर आरोपी त्यांची अटक टाळण्याच्या उददेशाने पळुन गेलेले आहेत. त्याचे अटकेचे कसुन प्रयत्न चालु आहेत. सदर गुन्हयाचा तपास चालुच ठेवण्यात आला असुन पाहीजे आरोपी अटक झालेनंतर तसेच अटक आरोपीविरूध्द आणखी उपयुक्त पुरावे प्राप्त होताच ते मा. न्यायालयात योग्य त्या मार्फतीने सादर करण्याची तजविज ठेवण्यात आलेली आहे सबब दोषारोपपत्र दाखल झाल्यानंतर उपलब्ध होणारे साक्षी पुरावे व इतर बाबी कलम १७३ (८) फौ. द.प्र.सं. प्रमाणे न्यायालया समोर सादर करण्याकामी मा. न्यायालयाची परवानगी घेण्यात आलेली आहे. या गुन्हयातील अटक १४ आरोपी व दोन पाहीजे आरोपी यांच्या विरुध्द मा. अतिरीक्त महानगर दंडाधिकारी, ३७ वे न्यायालय, किल्ला कोर्ट यांच्या न्यायालयात दिनांक १०/०९/२०१५ रोजी कोर्ट केस क्र. ६६९/पीडब्लू/२०१५ अन्वये दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आलेले असून दिनांक २९/०९/२०१५ रोजी सदर गुन्हा सेशन कमिट करण्यात

आला आहे. त्याचा क्र. सेशन केस क्र ८३०/२०१५ असा आहे. सदर गुन्हयात मा. सत्र न्यायालयाने कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३६५, ४७१, ४२४, ११४, १२०(ब) भादंवि सह क. ६५(ए)(ई), ८१, ८२, ८३(ए) मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९१९ अन्वये चार्ज फ्रेम केलेला असुन सदर गुन्हयाची सुनावणी मा. न्यायालयात सुरू झालेली आहे. सदरबाबत पुढील सुनावणी दिनांक ०८/०९/२०१६ रोजी आहे.

सदर गुन्हयात सरकार तर्फे बाजु मांडण्याकरीता विशेष सरकारी वकील म्हणुन श्री. प्रदीप घरत यांची नेमणुक करण्याकरीता शासनास विनंती करण्यात आली होती. त्याबाबत शासनाने मान्यता दिलेली असून, सरकार तर्फे ते वेळावेळी न्यायालयात बाजु मांडत आहेत.

या गुन्हयातील अटकेत असलेले आरोपी नामे (१) राजू उर्फ लंगडा हनुमंता टापकर, ५० वर्षे,(२) गौताम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे, (३) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे, (४) श्रीमती ममता सियाराम राठोड, ३० वर्षे (५) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नट्टूभाई पटेल वय ४२ वर्षे, (६) सुभाष सिताराम गिरी, ५८ वर्षे, (७) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, (८) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे, (९) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे, (१०) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद वय ३५ वर्षे यांनी सत्र न्यायालय मुंबई येथे जामीनअर्ज दाखल केले होते, सदर जामीन अर्जांच्या सुनावणी करीता विशेष सरकारी वकील श्री. प्रदीप घरत यांच्या सह न्यायालयात वेळोवेळी हजर राहून आरोपीतांचे जामीनांस सक्त विरोध करण्यात आला, सरकारची बाजू प्रभावीपणे मांडण्यात आल्याने न्यायालयाने सदर आरोपींचे जामीनअर्ज फेटाळले आहेत.

सदर गुन्हयाचा दोषारोप पत्र मा. न्यायालयात दाखल केल्यानंतरही गुन्हयाचा पुढील तपास चालु होता. दरम्यान पुढील तपासात मिळुन आलेल्या पुराव्यांबाबत दि. ०९/०३/२०१६ रोजी पुरवणी दोषारोप पत्र मा. न्यायालयात सादर करण्यात आलेले आहे. गुन्हयातील अटक आरोपी १) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, २) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे (३) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नट्टूभाई पटेल वय ४२ वर्षे यांनी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जामीनअर्ज दाखल केले असुन त्याची सुनावणी मा. न्यायालयात चालु आहे. सदर बाबत मा. न्यायालयात सरकारतर्फे प्रभावीपणे प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

सदरचा अहवाल माहीतीकरीता सविनय सादर.

आपला विश्वासु,

प्रभारी पोलीस निरीक्षक,
गु.प्र.शा.,गु.अ.वि.,कक्ष—११.
कांदिवली पश्चिम, मुंबई.

२८ मुद्देनिहाय माहिती

गु.प्र.शा., गु.अ.वि. गु.र.क्रं. ७१/१५ (मालवणी पोलीस ठाणे गु.र.क्रं. ३६१/१५)कलम ३०२, ३०४, ३०७, ३२६, ३२८, ११४, २०१, १२० (ब), १०९ भा.द.वि.सं. सह कलम ६५ मुंबई दारूबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयझन ॲक्ट १९१९

अ. क्र.	शिर्षक		सविस्तर माहिती
१	घटनेचा तपशिल	:	गुन्हयाची सविस्तर माहीती पुरवणी टिपण्णीमध्ये नमूद आहे.
२	घटनेचे पोलीस ठाणे, कार्यक्षेत्र	:	मालवणी पोलीस ठाणे, मालाड (प.), मुंबई
३	गुन्हा घडला दिनांक व वेळ	:	दि. १८/०६/१५ रोजी २२.०० वा. चे पूर्वी
४	घटनेचे स्थळ	:	लक्ष्मीनगर, अली तलाव, ज्युरासिक पार्क, खारोडी गांव, मालाड (प.), मुंबई
५	पोलीसांना प्रथम खबर केव्हा मिळाली अ)खबर देणाऱ्या व्यक्तीचे नांव	:	दि. १८/०६/२०१५ रोजी १०.४५ वा. मालवणी पोलीस ठाणेचे मोबाईल – १ वरील पोलीस उप–निरीक्षक दिलीप साळुंखे
६	घटनास्थळाचे पोलीस ठाणे पासून अंतर	:	१ कि.मी.
७	पोलीस घटनास्थळी केव्हा पोहचले	:	तात्काळ – दि. १८/०६/२०१५ रोजी १०.४५ वा. मालवणी पोलीस ठाणेचे मोबाईल – १
८	गुन्हा दाखल केल्याची दिनांक व गुन्हा रजिस्टर क्रमांक	:	दि. १८/०६/२०१५ रोजी २२.०० वा. गु.र.क्रं. ३६१/१५, क. ३०४,३२८,११४ भादविसं सह मुंबई दारूबंदी कायदा कलम ६५
९	गुन्हा दाखल करण्यास विलंब झाला काय ? असल्यास कारणे	:	नाही
१०	तपासी अधिकाऱ्याचे नांव व हुद्दा	:	पोलीस निरीक्षक चिमाजी आढाव डी.सी.बी., सी.आय.डी., कक्ष ११, कांदिवली, मुंबई
११	फिर्यादीचे नांव व व्यवसाय	:	श्री. अमृत लक्ष्मण पवार, ३३ वर्षे, धंदा – सहाय्यक पोलीस निरीक्षक/मालवणी पोलीस ठाणे, रा.ठी. रू.नं. ६, गंगा को.ऑ.हौ.सोसा., त्रिवेणी नगर, मालाड (प), मुंबई, मोबाईल -- ९७६७२३७६७९
१२	आरोपीचे नांव व व्यवसाय	:	(१) राजू उर्फ लंगडा हनुमंता टापकर, ५० वर्षे, धंदा – दारूविक्री, रा.ठी. लक्ष्मीनगर, गावदेवी मंदिराजवळ, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (२) गौतम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे, धंदा – दारूविक्री, रा.ठी. हरीधाम सोसायटी, साईधाम मंदिराच्या पाठीमागे, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (३) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे, धंदा -- दारूविक्री, रा.ठी. पटेल कंपाउंड, इनासवाडी, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (४) सलीमउद्दीन उर्फ जेन्टल मेहबूब शेख, ३९ वर्षे, धंदा दारूविक्री, रा.ठी. मार्वे किंग सोसायटी, रू.नं. २१, मदिना मस्जिद समोर, अली तलाव, १ नं. खारोडी गांव, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, ४६ वर्षे, धंदा दारूविक्री,

			रा.ठी. रू.नं. ४७, दौलत नगरच्या समोर, अली तलाव, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (६) श्रीमती ममता सियाराम राठोड, ३० वर्षे, धंदा -- दारूविक्री, रा.ठी. अली तलाव, गावदेवी मॉदर, लक्ष्मीनगर, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (७) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस, ५० वर्षे, धंदा -- दारूविक्री, रा.ठी. खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (८) मन्सूर उर्फ आतिक अब्दुल लतिफ खान, २६ वर्षे, धंदा मॅकेनिक व दारूविक्री, रा.ठी. प्लॉट नं. १९/ब, रू. नं. २३४, मालवणी कॉलनी, गेट नं. ५, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (९) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे, धंदा – शेती, रा.ठी. ३१, चाणक्य सोसायटी, बाईस पडीया, आंबली, सिल्वासा, दादरा नगर हवेली, (१०) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नट्टूभाई पटेल वय ४२ वर्षे, व्यवासाय- शेती, रा.ठि. मुपो. फ्लॅट नं. २०१, मधु को ऑप हौ सोसायटी, चारवाडा रोड, वापी, ता. परडी, जि–वलसाड, गुजरात (११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे, धंदा–व्यवसाय, रा.ठि. प्लॉट नं. ३०३/६, सेकंड फेस, जिआयडीसी, वापी, ता.वापी, जि–वलसाड, गुजरात. (१२) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद वय ३५ वर्षे, धंदा–गृहिणी, रा.ठि. सरस्वती चाळ, ओमजी कंपाऊंडजवळ, राठोंडी गाव, मार्वे रोड, मालाड प. मुंबई. (१३) सुभाष सिताराम गिरी, ५८ वर्षे, धंदा -- स्क्रॅप विक्री, रा.ठी. मातृछाया बंगला, सहकार अपार्टमेंट समोर, पंचरत्न बिल्डिंग जवळ, एलोरा पार्क, सुभानपुरा रोड, बडोदा, राज्य -- गुजरात, (१४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, धंदा स्क्रीन प्रिंटींग, रा.ठी. बी/४०५, श्रमीगण १, पंचवटी बंगलो समोर, आनंद पार्टी प्लॉट चे शेजारी, न्यू राणीक, अहमदाबाद
१३	आरोपीवर यापूर्वी संबंधित पोलीस ठाणे व इतर पोलीस ठाणे येथे गुन्हे दाखल आहेत काय असल्यास कोणते	:	(१) राजू हनुमंता टापकर उर्फ राजू लंगडा, वय ५० वर्षे यान्या विरुध्द असलेला गुन्हा मालवणी पो.ठाणे १) गु.र.क्र. ७९/२००९ कलम ३२४, ३२३, ५०४, ५०६, ३४ भादंवि (२) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे यान्या विरुध्द असलेले गुन्हे मालवणी पो.ठाणे १) पी.सी.आर.क्र. ०५/२०११ कलम ६५ (ई) मद्यनिषेध कायदा राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग, मुंबई येथे १) गु.र.क्रं. ३७/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) २) गु.र.क्रं. ३८/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ३) गु.र.क्रं. ५२/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई)

१४	गुन्हयात वापरलेली शस्त्रे	:	नाही
१५	गुन्हयात लावलेली कलम व शिक्षेची तरतुद	:	भा.द.वि.सं. कलम--३०२ —मृत्यूदंडाची अगर हयातीपर्यंत आजन्म कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम--३०४— आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम—३०७ — आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम--३२६ — ७ वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम--३२८— १० वर्षे शिक्षा व दंड भा.द.वि.सं. कलम--१०९ — मूळ अपराधाला जी शिक्षा असते तीच शिक्षा भा.द.वि.सं. कलम--११४— मूळ गुन्हा असेल त्याप्रमाणेच अपराध आजन्म कारावास किंवा १० वर्षापर्यंत कारावास असेल तर ३ वर्षापर्यंत शिक्षा व दंड भा.द.वि.सं. कलम--१२० (ब)— मूळ अपराधाची शिक्षा म्हणजे आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे शिक्षा व दंड कलम ६५,८१, ८२, ८३मुंबई दारूबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयझन ॲक्ट १९१९— दोन वर्षे शिक्षा व दंड

आरोपी	भादविसं कलम	कलमातील तरतूद	कशाकरिता लावले	शिक्षेची तरतूद
(१) राजू उर्फ लंगडा हनुमंता टापकर, ५० वर्षे, (२) गौतम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे	कलम—३०२	खून	मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून १०४ लोकांचा खून केला.	मृत्यूदंडाची अगर हयातीपर्यंत आजन्म कारावास व दंड
(३) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे	कलम—३०४	खून नसलेला सदोष मनुष्यवधाची शिक्षा	विषारी दारू पिऊन १०४ लोक मयत झाल्याने	आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड
(४)सलीमउद्दीन उर्फ जेन्टल मेहबूब शेख, ३९ वर्षे (५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, ४६ वर्षे	कलम--३०७	खूनाचा प्रयत्न	मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून ७५ लोकांचा खूनाचा प्रयत्न केला.	आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड
(६) श्रीमती ममता सियाराम राठोड, ३० वर्षे (७) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस, ५० वर्षे (८) मन्सूर उर्फ आतिक अब्दुल लतिफ खान, २६ वर्षे	कलम—३२६	गंभीर दुखापत करणे	सदर गुन्हयातील आरोपींकडुन पिलेल्या विषारी रसायनामुळे जखमी रूग्ण सलग २० दिवसांपेक्षा जास्त दिवस आंतररूग्ण म्हणुन रूग्णालयात उपचार घेत आहेत.	७ वर्षे कारावास व दंड
(९) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे १०) प्रकाशभाई नटटुभाई पटेल	कलम—३२८	अपराध करण्याच्या उद्देशाने विष, इत्यादींच्या सहाय्याने दुखापत पोहचविणे	मिथेनॉल या विषारी रसायनामध्ये पाणी मिसळून पिण्या साठी देण्यात आले	१० वर्षे शिक्षा व दंड
	कलम—१०९	चिथावणी दिल्यानंतर	विषारी गावठी	मूळ अपराधाला

		४) गु.र.क्रं. ७९/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ५) गु.र.क्रं. १२०/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) (३) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, वय ४६ वर्षे याच्या विरूध्द असलेले गुन्हे मालवणी पो.ठाणे (१) गु.र.क्र. २०५/२००५ कलम ४५४, ४५७, ३८०, ३४ भादंवि (२) गु.र.क्र. ३०३/९० क.४५२,३२३,५०६,११४ भादंवि (३) गु.र.क्र. ३१०/९६ कलम ५०४, ५०६ (२) भादंवि (४) पी.सी.आर.क्र. ०६/९६ कलम ६६(१)(ब), २५—४९ मद्यनिषेध कायदा. (५) स्था.गु.र.क्र. ७८/२०१४ कलम ३७ (१)(अ) सह १३५ मु.पो.कायदा. (४) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस, ५० वर्षे, हिचेविरुध्द असलेले गुन्हे राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग, मुंबई येथे १) गु.र.क्रं. २५/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) २) गु.र.क्रं. ४४/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ३) गु.र.क्रं. ५९/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ४) गु.र.क्रं. १२२/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ५) गु.र.क्रं. २०/१५, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) (५) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद वय ३० वर्षे, हिचेविरूध्द दाखल असलेले गुन्हे १) मालवणी पोलीस ठाणे गुनोंक्र. ३६५/१५ कलम ३२८,५०४ भादविसं सह कलम ६५ एफ मुंबई दारूबंदी कायदा (६) सुभाष सिताराम गिरी, ५८ वर्षे, याचेविरूध्द दाखल असलेले गुन्हे १) वडोदरा जवाहरनगर पोलीस ठाणे गु.र.क्र. ५९/२००८ कलम ४११, ४१४, ४१३, ११४ भादंवि. २) ओढाव पोलीस ठाणे गु.र.क्र. २५२/२००९ कलम १२० (ब), ३०२, ३०७, ३२८, २७२, २७३, २०१, १०९, ११४, भादंवि सह कलम ६५ (अ), (ब), (क), (ड), (इ), ६६ (१)(ब), ६६ (१)(क), ६८, ७२, ७५, ८१, ८३ मुंबई दारुबंदी कायदा १९४९ ३) कागडापिठ पोलीस ठाणे गु.र.क्र. १६१/२००९ कलम १२० (ब), ३०२, ३०७, ३२८, २७२, २७३, २०१, २१७, २२१, १०९, ११४, भादंवि सह कलम ६५ (अ), (ब), (क), (ड), (इ), ६६ (१)(ब), ६६ (१)(क), ६८, ७२, ७५, ८१, ८३ मुंबई दारुबंदी कायदा १९४९

उर्फ गुरू उर्फ लालभाई, वय ४३ वर्षे (११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ४३ वर्षे. १२) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद,वय ३५वर्षे १३) सुभाष सिताराम गिरी, वय ५७ वर्षे १४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे		प्रत्यक्षात अपराध केला	दारूची सप्लाय व प्रत्यक्षात विक्री केल्याने १०४ लोक मयत व काही जखमी झाल्याने	जी शिक्षा असते तीच शिक्षा
	कलम–११४	अपराध घडताना चिथावणी देणारा हजर असणे	गुन्हयात चिथावणी सहाय्य केले	मूळ गुन्हा असेल त्याप्रमाणेच
	कलम–१२०(ब)	फौजदारी पात्र कट	विषारी रसायन बेकायदेशीररित्या प्राप्त करणे, त्याची भेसळ करणे, सप्लाय करणे व विक्री करणे याकरिता एकमेकांशी संगनमत करून कट करणे	मूळ अपराधाची शिक्षा म्हणजे आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे शिक्षा व दंड
	कलम ६५, ८१, ८२, ८३ मुंबई दारूबंदी कायदा	गावठी बेकायदेशीर दारू जवळ बाळगणे, विक्री करणे, वाहतुक करणे	सर्व आरोपींनी गावठी दारू जवळ बाळगली, वाहतुक केली, पिण्यास दिली, इत्यादी	दोन वर्षे शिक्षा व दंड
	पॉयझन ॲक्ट १९१९ चे कलम ६	विषारी पदार्थ बेकायदेशीररित्या जवळ बाळगणे व त्याचा व्यापार करणे	मिथाईल अल्कोहोल हा पदार्थ बेकायदेशीर रित्या जवळ बाळगला, त्याचा व्यापार केला	पहिल्या अपराधास तीन महिने कारावास व दंड तसेच दुसऱ्या अपराधास सहा महिने कारावास व दंड

१६	आरोपीतांची अटक दिनांक व वेळ	:	आरोपी क्रं. (१) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०५.४५ वा. आरोपी क्रं. (२) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०७.०० वा. आरोपी क्रं. (३) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०७.०० वा आरोपी क्रं. (४) दि. १९/०६/२०१५ रोजी २०.०० वा. आरोपी क्रं. (५) दि. १९/०६/२०१५ रोजी २०.०० वा. आरोपी क्रं. (६) दि. २१/०६/२०१५ रोजी १८.०० वा. आरोपी क्रं. (७) दि. २१/०६/२०१५ रोजी १८.०० वा. आरोपी क्रं. (८) दि. २३/०६/२०१५ रोजी १५.०० वा. आरोपी क्रं. (९) दि. २५/०६/२०१५ रोजी २१.३० वा. आरोपी क्र. (१०) दि. १७/०७/२०१५ रोजी ०६.४५वा. आरोपी क्र.(११) यास दि. १७/०७/१५ रोजी ०८.३०वा. आरोपी क्र.(१२) हिस दि. १७/०७/१५ रोजी ०९.००वा. आरोपी क्र.(१३) यास दि. ३१/०७/१५ रोजी १०.००वा. आरोपी क्र.(१४) यास दि. ०५/०८/१५ रोजी ११.३०वा.
१७	आरोपीला पोलीस कस्टडी मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. (१) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (२) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (३) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (४) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (५) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (६) दि. २९/०६/२०१५ पर्यंत

			आरोपी क्रं. (७) दि. २९/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (८) दि. ०३/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (९) दि. ०३/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१०) दि. २७/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (११) दि. २७/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१२) दि. २४/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१३) दि. ०८/०८/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१४) दि. १२/०८/२०१५ पर्यंत
१८	पोलीस कोठडीचा कालावधी	:	आरोपी क्रं. (१) बारा दिवस आरोपी क्रं. (२) बारा दिवस आरोपी क्रं. (३) बारा दिवस आरोपी क्रं. (४) बारा दिवस आरोपी क्रं. (५) बारा दिवस आरोपी क्रं. (६) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (७) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (८) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (९) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (१०) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (११) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (१२) आठ दिवस आरोपी क्रं. (१३) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (१४) आठ दिवस
१९	न्यायालयीन कोठडी मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. (१) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (२) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (३) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (४) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (५) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (६) दि २९/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (७) दि. २९/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (८) दि. ०३/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (९) दि. ०३/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१०) दि. २७/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (११) दि. २७/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१२) दि. २४/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१३) दि. ०८/०८/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१४) दि. १२/०८/२०१५ रोजी
२०	आरोपीला जामिन मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. १ ते १४ हे सध्या न्यायालयीन कोठडीत आहेत.
२१	गुन्हयाची सद्यस्थिती (तपास सुरू/चार्जशीट पाठविली) दोषारोपपत्र पाठविल्याचा दिनांक	:	दिनांक १०/०९/२०१५ रोजी मा. अति. मुख्य महानगर दंडाधिकारी, ३७ वे न्यायालय, मुंबई यांचे कोर्टात कोर्ट केस क्र. ६६९/पीडब्लू/१५ अन्वये दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असून दिनांक २९/०९/२०१५ रोजी सदर गुन्हा सेशन कमिट करण्यात आला आहे.
२२	वैदयकिय अहवालाचा निष्कर्ष	:	आता पर्यंत प्राप्त रासायनिक विश्लेषणाच्या आधारे ९२ मृत्यू प्रकरणाचे अहवाल प्राप्त झाले असून तो खालीलप्रमाणे " Death due to celebral and pulmonary oedema

			with evidence of Methyl alcohol poisoning and Ethyl alcohol poisoning (Un natural)."
२३	रासायनिक प्रयोगशाळा अहवाल निष्कर्ष	:	व्हिसेरा, रक्त, लघवी, स्टमक वॉश इत्यादी मयतांच्या व जखमींच्या शरिरातून घेतलेले नमुने रासायनिक विश्लेषणा करिता पाठविण्यात आलेले होते. सदर पाठविलेल्या सर्व नमुन्यांचे अहवाल प्राप्त झाले असून सर्व नमुन्यांमध्ये विषारी मिथाईल अल्कोहोल व इथाईल अल्कोहोल यांचे प्रमाण आढळून आले आहे
२४	चोरी गेलेला मालाचा तपशिल	:	नाही
२५	मुद्देमाल हस्तगत/तपशिल	:	अटक आरोपीतांकडून एकूण १३०० लि. गावठी दारू बनविण्याचे रसायन, २०० लि. क्षमतेचे १० ड्रम, वेगवेगळया आकाराचे कॅन, नरसाळे, तीन अल्को मिटर, ड्रमचे झाकण उघडण्याचा पाना, डिस्पोझल प्लॅस्टिक पिशव्या, प्लॅस्टिक ग्लास, प्लॅस्टिक पाईक, ट्रान्सपोर्ट ऑफिसचे वेगवेगळे रजिस्टर
२६	तपासलेले साक्षीदार	:	आतापर्यंत ५७० पेक्षा जास्त साक्षीदार तपासण्यात आले आहे.
२७	गुन्हयाची उकल होण्याच्या दृष्टीने समोर आलेले महत्वपूर्ण निष्कर्ष	:	सदर गुन्हयातील अटक आरोपींनी व पाहीजे आरोपींनी बेकायदेशीररित्या गावठी दारू म्हणून विक्री केलेले मिथाईल अल्कोहोल पिल्यामुळेच यातील लोकांचा मृत्यू झालेला आहे. तसेच काही इसम जखमी झालेले आहेत.
२८	चौकशीची सदयस्थिती	:	सदर गुन्हयामध्ये दोषारोपपत्र दाखल असुन मा. सत्र न्यायालयाने कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३६५, ४७१, ४२४, ११४, १२०(ब) भादंवि सह क. ६५(ए)(ई), ८१, ८२, ८३(ए) मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉसजन ऑक्ट १९१९ अन्वये चार्ज फ्रेम केलेला आहे. सदरबाबत पुढील सुनावणी दिनांक ०८/०९/२०१६ रोजी आहे.

जा.क्र. ३०६३ /सपोआ/मुनिक/१६
सहाय्यक पोलीस आयुक्त,
मुख्य नियंत्रण कक्ष, मुंबई.
दिनांक : ०७/०९/२०१६

प्रति,

श्री. वि. पो. थोरात
कक्ष अधिकारी,
गृह विभाग, पोल-११,
मंत्रालय, मुंबई.

विषय :- विधानसभा सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन
विधानसभा आश्वासन क्र. ४७

संदर्भ:-१)क्र.विसआ-२०१५/प्र.क्र.१५०५/पोल-११, गृहविभाग, मंत्रालय दिनांक २३/०८/२०१६
२)जा.क्र. ८०७/अपोआ/गुन्हे/अधि-३/३६/१६, दिनांक ०२/०९/२०१६

उपरोक्त विषय व संदर्भास अनुसरून सादर करण्यात येते की, विधानसभा आश्वासन क्र. ४७:- **''यापुढील बैठकांमध्ये अशीही सूचना करण्यात येईल की, १०० क्रमांकावर माहीती दिली तर तातडीने कारवाई करण्यात येईल''** याबाबतची माहिती सोबत जोडलेल्या सहपत्रांनुसार माहिती व पुढील कार्यवाहीकरीता सादर करण्यात येत आहे.

सहाय्यक पोलीस आयुक्त,
मुख्य नियंत्रण कक्ष, मुंबई

प्रत माहितीकरीता सविनय सादर :-
मा. अपर पोलीस आयुक्त (गुन्हे), अधिवेशन कक्ष, मुंबई.

सोबत :- एकुण २३ सहपत्रे

पोलीस मुख्य नियंत्रण कक्ष, मुंबई

सन २०१५ चे दुसरे पावसाळी अधिवेशन - आश्वासन क्र. ४७ च्या संदर्भातील माहिती

मुंबई पोलीस मुख्य नियंत्रण कक्षामध्ये हेल्पलाईन क्र. १०० वर दिवसभरात अंदाजे १८००० ते २०००० कॉल प्राप्त होतात त्यापैकी सरासरी ९५ टक्के कॉल घेतले जातात. त्यामध्ये कॉल काही तांत्रिक बिघाडाचे असतात, काही कॉल्स हे कॉलरने डिस्कनेक्ट केल्यामुळे Abonden होतात, तसेच काही कॉल्स हे कंपन्यांच्या जाहीरातींचे, तर काही कॉल्स हे नागरीकांना काही माहीती पाहीजे असल्यास त्यासाठी केलेले असतात. उर्वरीत कॉल्स पोलीस मदत मिळण्यासाठीचे असल्याने त्यावर योग्य ती कार्यवाही तात्काळ केली जाते. त्याअनुषंगाने सन २०१६ मध्ये हेल्पलाईन नं. १०० वर अद्यापपर्यंत प्राप्त कॉल्स व त्यातील कारवाई केलेल्या कॉल्सची माहीती अवलोकनार्थ नमुद करण्यात आली आहे.

तसेच मुंबई पोलीस मुख्य नियंत्रण कक्षामध्ये हेल्पलाईन नं. १०३ ही देखील कार्यान्वित असुन सदर हेल्पलाईन बळीत महिला, लहानमुले व जेष्ठ नागरीक यांना पोलीस मदत देण्यासाठी सुरू करण्यात आलेली आहे. परंतु सदर हेल्पलाईनवरही बळीत महिला, लहानमुले व जेष्ठ नागरीक यांचे व्यतिरीक्त इतर नागरीकांचे कॉल्स प्राप्त होतात. तेव्हा त्या कॉल्सना देखिल प्राधान्य देवून आवश्यक ती कार्यवाही करुन संबंधितांना पोलीस मदत तात्काळ पुरवण्यात येते.

तसेच हेल्पालाईन नं. १०० व १०३ वर कॉल्स प्राप्त झाल्याच्या वेळेपासून कॉलरला मोबाईल अथवा बिट मार्शल मार्फत ०७ मिनीटांच्या आतमध्ये पोलीस मदत देण्याचे बंधनकारक आहे. त्यानुसार अंदाजे ७ ते १० मिनीटांत कॉलरला आवश्यक पोलीस मदत स्थानिक पोलीस ठाणे / गस्ती वाहन यांचे मदतीने पुरविली जाते.

MONTH	helpline no.	Received Call	Disposal
January 2016	helpline no. 100	723317	38563
February 2016		513316	32661
March 2016		502675	38255
April 2016		491961	44692
May 2016		490497	41001
June 2016		461816	33842
July 2016		443747	29698
August 2016		540036	33830

संक्षिप्त टिप्पणी

०१	पोलीस ठाणे, गु.नो.क.	डीसीबी, सीआयडी, गु.नो.क्र. ७१/२०१५, (मालवणी पो.ठाणे, गु.नों.क. ३६१/२०१५)
०२	कलम	३०२,३०४,३०७,३२६,३२८,११४,१२०(ब),१०९, भादंवि सह क. ६५, ८१, ८२, ८३ मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९१९
०३	गु.घ.दिनांक व वेळ	दि. १७/०६/२०१५ ते १८/०६/२०१५
०४	गु.दा.दिनांक व वेळ	दि. १८/०६/२०१५ रोजी २२.०० वा.
०५	फिर्यादी	श्री. अमृत लक्ष्मण पवार, वय ३३ वर्षे, धंदा नोकरी, रा.ठी. रुम नं. ६, गंगा को.हौ.सोसायटी, त्रिवेणी नगर, मालाड पश्चिम, मुंबई
०६	घटनास्थळ	लक्ष्मीनगर झोपडपट्टी, अली तलाव, [illegible] मंदीरासमोर, खारोडी, मालाड पश्चिम, मुंबई
०७	मयत व्यक्तींची संख्या	१०६
०८	जखमींची संख्या	अंदाजे ७५
०९	आरोपी अटक	१) राजू हनुमंता टापकर उर्फ राजू लंगडा, वय ५० वर्षे. अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :— ०५.४५ वा. २) डोनाल्ड रॉबर्ट पटेल, वय ४७ वर्षे, ३) गौतम भिकूराम आर्डे, वय ३० वर्षे, अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :— ०७.०० वा. ४) सलीमुद्दीन मेहबूब शेख उर्फ जेण्टल, वय ३९ वर्षे. ५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, वय ४६ वर्षे, अटक दिनांक :— १९/०६/१५ वेळ :— ०७.०० वा. ६) ममता लक्ष्मण सियाराठोड, वय ३० वर्षे ७) ॲग्नेस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी वय ५० वर्षे अटक दिनांक :— २१/०६/१५ वेळ :— १८.०० वा. ८) मंसुर अब्दुल लतीफ खान उर्फ अनिक, वय २६ वर्षे अटक दिनांक :— २३/०६/१५ वेळ :— १५.०० वा. ९) किशोर वल्लभभाई पटेल, वय ५९ वर्षे अटक दि./वेळ—२५/०६/१५रोजी २१.३०वा. १०) प्रकाशभाई नटटुभाई पटेल उर्फ गुरू उर्फ लालभाई, वय ४३ अटक दि./वेळ १७/०७/२०१५ रोजी ०६.४५ वा. ११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ४३ वर्षे अटक दि. १७/०७/२०१५ रोजी ०८.३० वा. १२) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद,वय ३५वर्षे अटक दि. १७/०७/२०१५ रोजी ०९.५० वा. १३) सुभाष सिताराम गिरी, वय ५७ वर्षे अटक दि. ३१/०७/२०१५ रोजी १०.०० वा. १४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ८२ वर्षे अटक दि. ०५/०८/२०१५ रोजी ११.३० वा.
१०	पाहिजे आरोपी	१) नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल, २) धर्मेंद्र शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर,
११	हस्तगत मालमत्ता	TECHPACKकंपनीचे १० नग रसायनाचे ड्रम त्यामध्ये [illegible] लीटर गावठी दारुचे रसायन, वेगवेगळे आकाराचे [illegible], नरसाळे, पाना, अल्कोमीटर, प्लॅस्टीक पाईप, [illegible] सायकल, प्लॅस्टीक पिशव्या, वेगवेगळ्या आरोपीकडून

		हस्तगत करण्यात आलेले प्लॅस्टीकचे कॅन गावठी दारुसह डिस्पोजल प्लॅस्टीक ग्लास, डिस्पोजर प्लॅस्टीक पिशव्या, रासायनिक विश्लेषणाकरीता घेण्यात आलेले वेगवेगळ्या मुद्देमालाचे नमुने, मोबाईल फोन, ड्रायव्हिंग लायसन्स, एटीएम कार्ड, पाकीट, रोख रु. ४५००/–, फोन डायरी, सिमकार्ड. भावना ट्रान्सपोर्ट कंपनी येथून हस्तगत केलेले डिव्हीआर मशीन व पावती पुस्तक. सचिन ट्रान्सपोर्ट कंपनी येथून हस्तगत केलेल्या नोंदवहया व पावती पुस्तक
१२	तपासी अधिकारी	पो. नि. चिमाजी आढाव

गुन्हयाची थोडक्यात हकीकत व तपास :—सदर गुन्हयाची हकीकत अशी की, सदर गुन्हयाचे फिर्यादी श्री अमृत लक्ष्मण पवार हे मालवणी पोलीस ठाणे येथे दिनांक १८/०६/२०१५ रोजी ठाणे अंमलदार कर्तव्यावर असताना त्यांना, अली तलाव, ज्युरासिक पार्कजवळ एक इसम बेशुध्द अवस्थेत पडलेला आहे अशी माहीती मिळाली. त्यानुसार ते तात्काळ घटनास्थळी गेला झाले. त्यांनी घटनास्थळी ॲम्ब्युलन्स बोलावून बेशुध्द पडलेल्या इसमास शताब्दी रुग्णालय (भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महानगरपालीका हॉस्पिटल, कांदिवली पश्चिम, मुंबई) येथे औषधोपचाराकरीता पाठविण्याची व्यवस्था केली. त्या दरम्यान फिर्यादी यांना तेथे हजर असलेले साक्षीदार नामे श्री मरीमुत्तु जयराम हरीजन, वय ३९ वर्ष यांनी बेशुध्द इसमाचे नांव कनई सकई हरीजन, वय ४० वर्षे असे असल्याचे व तो त्यांच्याकडे बिगारी कामास असल्याची माहीती सांगितली. त्याचप्रमाणे त्यांच्याकडे श्री फुलचंद यादव हेसुध्दा बिगारी कामास असल्याची व ते दोघेही त्यांच्याच दुकानात रहाण्यास असल्याची माहीती दिली. दिनांक १८/०६/१५ रोजी साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन हे नियमितपणे सकाळी त्यांच्या दुकानात आले असता फुलचंद यादव याने कनई हरीजन हा उठत नसल्याचे त्यांना सांगितले, म्हणून साक्षीदार श्री मरीमुत्तु जयराम हरीजन यांनी सुध्दा कनई हरीजन यास उठवण्याचा प्रयत्न केला परंतु कनई हरीजन याने त्यांनाही प्रतिसाद न दिल्याने त्यांना संशय आला म्हणुन त्यांनी तात्काळ पोलीस कंट्रोलरुमला फोन करुन पोलीस मदत मागितली. त्याचवेळी त्यांनी फुलचंद यादव यालाही श्वासोच्छवास घेण्यास त्रास होत असल्याने तसेच त्याचे हातपाय दुखत असल्याने त्याला शताब्दी रुग्णालय, कांदीवली पश्चिम, मुंबई येथे औषधोपचाराकरीता पाठविल्याची माहीती श्री अमृत पवार यांना दिली. त्याचप्रमाणे श्री मरीमुत्तु हरीजन यांनी श्री अमृत पवार यांना अशी माहीती दिली की, दिनांक १७/०६/२०१५ रोजी फुलचंद यादव व कनई हरीजन असे कामावरुन सुट्टी झाल्यानंतर रात्री १९.३० वाजण्याच्या सुमारास राजू लंगडा याच्याकडे देशी हातभट्टीची दारु पिले होते व त्या दारुमुळेच त्यांना त्रास होत असावा अशी माहीती साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन यांना त्यांचा कामगार फुलचंद यादव यांनी दिली होती अशी माहीती साक्षीदार श्री मरीमुत्तु हरीजन यानी दिली होती. दरम्यान फिर्यादी श्री पवार हे कनई हरीजन यास ॲम्ब्युलन्स मध्ये घालून शताब्दी हॉस्पीटल, कांदिवली येथे औषधोपचाराकरीता घेवून गेले असता तेथील डॉक्टरांनी तो दाखल करण्यापूर्वीच मयत झाल्याचे सांगितले. फिर्यादी हे शताब्दी हॉस्पीटल येथे कनई हरीजन याचे अपमृत्यू बाबतची कायदेशीर कार्यवाही करत असताना कनई हरीजन रहात असलेल्या परिसरातील म्हणजेच लक्ष्मीनगर, अली तलाव, ज्युरासिक पार्क या परिसरात रहाणारे आणखी काही इसम शताब्दी हॉस्पीटल येथे औषधोपचारासाठी येत होते. औषधोपचाराकरीता आलेल्या इसमांपैकी काही इसम मयत झाले होते व काही इसम औषधोपचाराकरीता अति दक्षता विभागात दाखल करण्यात आले होते. सदरच्या सर्व इसमांनी अली तलाव परिसरातीलच गावठी हातभट्टीची दारु पिल्यामुळे त्यांना त्रास होत असल्याचे जखमी इसम व त्यांचे नातेवाईकांकडे केलेल्या चौकशीत आढळून आले.

दरम्यान फिर्यादी सपोनि पवार हे कनई सकई हरीजन याचा इन्क्वेस्ट पंचनामा व अपमृत्यू प्रकरणाची चौकशी करुन मालवणी पोलीस ठाणे येथे गेले असता तेथे त्यांना प्राईम

हॉस्पीटल, सिध्दार्थ हॉस्पीटल, रक्षा हॉस्पीटल तसेच इतर वेगवेगळया हॉस्पीटल मध्येही अशाच प्रकारे गावठी दारू पिल्याने रुग्ण दाखल होत असल्याची तसेच त्यातील काही इसम मयत झाल्याची माहीती मिळाली. त्यांनी सर्व माहीती एकत्रित केल्यानंतर प्राप्त माहीतीनुसार राजू लंगडा व इतर अनोळखी गावठी दारूची विक्री करणारे आरोपीतांकडे गावठी हातभट्टीची दारू पिल्याने एकंदर १४ इसम मयत झाल्याची व ११ पेक्षा जास्त इसम गंभिरपणे आजारी असल्याची माहीती फिर्यादी यांना मिळाल्याने त्यांनी सदर प्रकरणी चौकशी करणारे गुन्हे शाखेच्या पथकास दिलेल्या फिर्यादी वरुन मालवणी पोलीस ठाणे येथे गु.नो.क्र. ३६१/२०१५ कलम ३०४, ३२८, ११४ भादंवि सह कलम ६५ मुंबई दारुबंदी कायदा प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला. सदरचा गुन्हा विषेश बाब म्हणुन वरिष्ठांच्या आदेशाने तात्काळ गुन्हे शाखा येथे पुढील तपासाकरीता वर्ग करण्यात आल्याने त्यास गु.अ.वि.गु.नो.क्र. ७१/२०१५ असा फेर क्रमांक देण्यात आला व पुढिल तपास चालू करण्यात आला.

सदर गुन्हा दाखल झाल्यानंतर गुन्हयाचा तपास चालू असताना तपासात सर्वप्रथम निष्पन्न झालेला आरोपी राजु लंगडा उर्फ राजू हनुमंता टापकर, वय ५० वर्षे याला दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याने दिलेल्या माहीतीनुसार त्याला पुरविण्यात आलेली दारु ही जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो यांनी त्याचा साथीदार गौतम आर्डे याच्या मार्फत पुरविल्याची माहीती तपासात दिली. त्याच प्रमाणे सदर गुन्हयातील जखमी इसम व साक्षीदारांकडे तपास करत असताना ममता सियाराठोड, ग्रेसी ॲंटी, डोनाल्ड पटेल, गिता सय्यद यांचेकडेही दारु पिल्यामुळे काही इसमांचा मृत्यू झाल्याचे व काही इसम जखमी झाल्याचे तपासात आढळून आल्याने सदर सर्व आरोपींचा एकत्रित रित्या शोध चालू असताना दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी गौतम भिकुराम आर्डे व डोनाल्ड गॅबर्ट पटेल हे दोन आरोपी मिळूण आल्याने त्यांना पण दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्यानंतर निष्पन्न आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस डिमेलो हे दोन आरोपी दिनांक १९/०६/२०१५ रोजी रात्री मिळून आल्याने त्यांना अटक करण्यात आली तसेच दिनांक २१/०६/२०१५ रोजी आरोपी नामे श्रीमती ममता लक्ष्मण सियाराठोड व श्रीमती ॲग्नेस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी या दोन महीला आरोपी मिळून आल्याने त्यांना सदर गुन्हयाच्या तपासकामी अटक करण्यात आली.

सदर गुन्हयाच्या तपासामध्ये अटक आरोपी राजू टापकर, डोनाल्ड पटेल, श्रीमती ममता सियाराठोड, श्रीमती ॲग्नेस ग्रेसीयस व श्रीमती गिता सय्यद या आरोपींना जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन शेख व फ्रान्सिस डिमेलो हे अटक आरोपी नामे गौतम आर्डे याच्यामार्फत गावठी दारुचा पुरवठा करत असल्याचे तपासात निष्पन्न झाले. सदर गावठी दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन नमूद गुन्हयातील अटक आरोपी फ्रान्सिस डिमेलो व सलीमुद्दीन शेख हे त्यांचा सहकारी अतिक उर्फ राहुलभाई मंसुर अब्दुल लतीफ खान याच्याकडून खरेदी करत असत अशी माहीती तपासात समोर आली. त्यानुसार सदर अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान याचा शोध घेत असताना तो दिल्ली येथे पळून गेला असल्याची माहीती मिळाल्याने त्याच्या अटकेकरीता दिल्ली येथे एक पथक पाठवून त्यास दिनांक २३/०६/२०१५ रोजी तेथून अटक करण्यात आली. त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याने तो गेल्या तीन वर्षापासून वापी येथील किरण भंडारी, किशोर पटेल व नट्टूभाई पटेल यांच्याकडून देशी दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन खरेदी करुन ट्रान्सपोर्ट मार्फत मुंबईत आणून त्याच्या सहकारी आरोपींना पुरवित असल्याची माहीती दिली. त्याच प्रमाणे त्याने एक वेळेस त्याचा सहकारी गुरु उर्फ लालभाई पटेल व भरतभाई पटेल यांच्या मार्फत अहमदाबाद येथून तीन ड्रमभरुन रसायनाचे ड्रम मागविल्याची माहीती तपासादरम्यान दिली. त्याने दिलेल्या माहीती नुसार इसम नट्टूभाई पटेल, किशोर पटेल, किरण भंडारी, गुरु उर्फ लालभाई पटेल व भरतभाई पटेल यांचा शोध घेत असताना नट्टूभाई पटेल, भरतभाई पटेल व गुरु उर्फ लालभाई पटेल हे सहकारी गुन्हा घडल्यापासुन त्यांचे रहाते घर व परिसर सोडून पळून गेल्याचे निष्पन्न झाले. तसेच किरण भंडारी हा एक वर्षापूर्वी मयत झाल्याची माहीती समोर आली. किशोर वल्लभभाई पटेल हा

त्याचा शोध चालू असताना स्वतःहून कक्ष कार्यालयात हजर झाल्याने व त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याचा गुन्हयात सहभाग आढळून आल्याने नमूद गुन्हयात त्याला दिनांक २५/०६/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याच्याकडे केलेल्या तपासात त्याने आरोपी अतिक उर्फ मंसुर खान याला पुरविलेले रसायनाचे ड्रम हे वापी येथील जर्मन इंक या कंपनीचे मालक व यातील अटक आरोपी लीलाधर विरजी पटेल याच्याकडून बेकायदेशीर रित्या घेतले असल्याचे कबूल केले. त्यानुसारी लीलाधर पटेल याच्याकडेही कसून तपास केला असता त्याचाही नमूद गुन्हयात सहभाग आढळून आल्याने त्यालाही नमूद गुन्हयाचे तपासा दरम्यान दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. त्याचप्रमाणे गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नटटुभाई पटेल यास विजापूर पो. ठाणे, जि. मेहसाणा, गुजरात राज्य येथून दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. सदर गुन्हयात गिता उर्फ सिमरन फिरोज मन्सुरी हिच्याकडेही चार इसम दारु पिल्यामुळे मयत झाल्याचे तपासात निष्पन्न झाल्याने तिलाही सदर गुन्हयात तपासकामी दिनांक १७/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली. तपासा दरम्यान सदर आरोपींकडून गुन्हयात वापरलेला मुद्देमाल त्यांनी दिलेल्या निवेदन पंचनाम्या अंतर्गत वेगवेगळया वेळी वेगवेगळया ठिकाणावरून हस्तगत करुन तो रासायनिक विश्लेषणा करीता योग्य त्या मार्फतीने रवाना करण्यात आला.

सदर गुन्हयाच्या तपासा दरम्यान अटक आरोपी अतिक उर्फ मंसुर खान, गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाश पटेल तसेच तपासादरम्यान मिळुन आलेले इतर साक्षीदार यांनी दिलेल्या माहीतीवरून सदर गुन्हयात सुभाष सिताराम गिरी याचाही सहभाग असल्याची माहीती व पुरावे आढळून आल्याने सुभाष गिरी याचा शोध घेत असताना तो त्याचे रहाते घर व परिसर सोडून पळून गेला होता असे आढळुन आले. त्यानंतर तो स्वतः तपासकामी हजर झाल्याने व त्याचा तपासा दरम्यान गुन्हयात सहभाग असल्याचे आढळून आल्याने त्याला नमूद गुन्हयाचे तपासकामी दिनांक ३१/०७/२०१५ रोजी अटक करण्यात आले. त्याचप्रमाणे नमूद गुन्हयातील निष्पन्न आरोपी नामे भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल हा सुध्दा स्वतःची अटक टाळण्याकरीता स्वतःचे राहाते घर व परिसर सोडून पळून गेला होता. त्याच्याबाबत खास बातमीदारामार्फत माहीती काढून त्याला अहमदाबाद येथून दिनांक ०५/०८/२०१५ रोजी अटक करण्यात आली आहे. आतापर्यंत सदर गुन्हयात एकूण १४ आरोपींना अटक करण्यात आली असून आरोपी नामे धर्मेंद्र सिंग शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर व नट्टूभाई प्रभूभाई पटेल हे सदर गुन्हयात पाहीजे आरोपी असून त्यांचा कसून शोध घेण्याचे व त्यांच्या अटकेचे प्रयत्न चालू आहेत.

नमुद गुन्हयातील अटक आरोपीकडुन तपासा दरम्यान हस्तगत करण्यात आलेले रसायन/देशी दारु हे रासायनिक विश्लेषणा करीता मा. रासायनिक विश्लेषक, न्यायसहायक प्रयोगशाळा, कलीना, मुंबई येथे पाठविण्यात आले होते. सदर मुद्देमालांचा रासायनिक विश्लेषण अहवाल तपासकामी प्राप्त झाल्यानंतर त्यामध्ये दारु नसल्याने व मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन असल्याचे निष्पन्न झाले तसेच काही मुद्देमालामध्ये ईथाईल अल्कोहोल हे दारु बनविण्यासाठी लागणारे रसायन सुध्दा आढळून आले.

नमुद गुन्हयात मयत इसमांचे शवविच्छेदना दरम्यान काढलेले व्हिसेरा व जखमी इसमांचे औषधोपचारा दरम्यान तपासणी करीता काढण्यात आलेले स्टमक वॉश, रक्त, लघवी, इत्यादी सुध्दा रासायनिक विश्लेषणा करीता मा. रासायनिक विश्लेषक, न्यायसहायक प्रयोगशाळा, कलीना, मुंबई येथे पाठविण्यात आले होते. त्यांचा अहवाल प्राप्त झाला असुन व्हिसेरा, रक्त, लघवी व स्टमक वॉश या नमुन्यांच्या अहवालामध्ये मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन आढळून आल्याने सदर गुन्हयातील मयत इसमांचा मृत्यू हा मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिल्यामुळेच झाला असल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे. तसे त्यांच्या मृत्युच्या अंतिम कारणामध्ये शवविच्छेदन करणारे वैदयकिय अधिकारी यांनी नमुद केले आहे.

नमुद गुन्हयातील अटक आरोपींनी मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन सेवन करण्यास योग्य नसल्याचे माहीत असताना सुध्दा यातील अटक आरोपींनी आपापसात कट करुन एकमेकांस सहाय्य करुन त्यांचा कट पूर्णत्वास नेण्याच्या उद्देशाने सदर गुन्हयातील मयत व जखमी इसमांना दारु ऐवजी मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून त्यांचा खून केला असल्याचे, त्यांचा खुन करण्याचा प्रयत्न केल्याचे व त्यांना गंभीर स्वरुपा जखमी केल्याचे निष्पन्न झाल्याने सदर गुन्हयास कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३०२, ५२ [illegible], १२०ब भा.द.वि.सं. व कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९१९ ही वाढीव कलमे लावण्यात आली व त्याबाबत वेळोवेळी मा. न्यायालयास कळविण्यात आले आहे.

एकंदरीत सदर गुन्हयाच्या तपासा अंती यातील अटक आरोपी १) राजू हनुमंता वाघकर उर्फ राजू लंगडा, २) डोनाल्ड रॉबर्ट पटेल, ३) ममता लक्ष्मण सियाराठोड, ४) ॲगोस विल्सन ग्रेसीयस उर्फ ग्रेसी आंटी व ५) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद हे गुन्हा घडले परिसरात चोरुन बेकायदेशीररित्या गावठी दारु विक्री करण्याचा धंदा करत होते. सदर आरोपींना अटक आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन मेहबूब शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो हे दोन आरोपी त्यांचेकडे काम करणारा कामगार व यातील अटक आरोपी नामे गौतम भिकाराम आई याच्यामार्फत धंद्याकरीता लागणारे रसायन/गावठी दारु पुरविण्याचा बेकायदेशीर धंदा करत असत. यातील आरोपी जेंटल उर्फ सलीमुद्दीन मेहबूब शेख व फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो हे गावठी दारु बनविण्याकरीता लागणारे रसायन बेकायदेशीररित्या चोरुन यातील अटक आरोपी अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान याच्याकडून खरेदी करत असत. सदर अतिक उर्फ मंसुर अब्दुल लतीफ खान हा नमूद आरोपींना पुरवत असलेले रसायन वापी येथून त्याचे सहआरोपी किशोर वल्लभभाई पटेल, किरण भंडारी व पाहीजे आरोपी नट्टूभाई प्रभुभाई पटेल यांच्याकडून तसेच अहमदाबाद येथील भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल व गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नट्टूभाई पटेल यांचेकडून खरेदी करत असे निष्पन्न झालेले आहे. वापी येथील किशोर पटेल, किरण भंडारी व नट्टूभाई पटेल हे आरोपी अतिक यास पुरवित असलेले रसायन वापी येथील जर्मन इंक कंपनीचे मालक व अटक आरोपी लिलाधर विरजी पटेल यांच्याकडून बेकायदेशीररित्या प्राप्त करीत असत. लिलाधर पटेल यांना गुजरात राज्य सरकारतर्फे प्रिंटींग करीता लागणारी शाई बनविण्यासाठी सदरचे रसायन बाळगणे, वापरणे, वाहतुक करणे याकरीता लायसन देण्यात आलेले आहे परंतु त्यांनी सदर लायसन्सच्या आधारे मिळणारे रसायनाचा मंजूर कामासाठी उपयोग न करता ते बेकायदेशीररित्या गैरमार्गाने त्याचा साथीदार किशोर पटेल व नट्टूभाई पटेल यांच्यामार्फत यातील वर नमूद अटक आरोपींना विकले आहे असे तपासात निष्पन्न झालेले आहे. सदर बाबत आरोपी विरूध्द कंपनीमध्ये काम करणारे कामगार, रसायन वाहातुक करणारे वाहानाचे चालक, पैसे पाठविण्यासाठी वापर करण्यात आलेले अंगडिया यांचे कामगार यांचे जबाब गुन्हयातील साक्षीदार म्हणुन नोंद करण्यात आलेले आहेत.

तसेच आरोपी आतिक उर्फ मंन्सुर खान याने अहमदाबाद येथून आणलेले रसायन यातील अटक आरोपी भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, सुभाष सिताराम गिरी व पाहीजे आरोपी धर्मेंद्र सिंग शिवबली सिंग उर्फ संजय तोमर यांनी राजस्थान, सांचोर येथील हायवे वर असलेल्या हिंदुस्थान पेट्रोलपंपाच्या समोरील बजरंगबली ढाब्याच्यामागे असलेल्या मोकळ्या जागेत हायवेने जाणाऱ्या टॅकरमधील वेगवेगळे रसायन, ऑईल, सिमेंट इ. टॅकरवरील चालकाशी संगनमत करुन बेकायदेशीररित्या चोरी करुन सदर चोरी केलेले रसायन त्यांने मध्यस्थ, आरोपी नामे गुरु उर्फ लालभाई उर्फ प्रकाशभाई नट्टूभाई पटेल याचे मार्फत अटक आरोपी आतिक उर्फ मंसुर खान यास मुंबई येथे विकी केले असल्याचे निष्पन्न झाले आहे. तपासात सदर अहमदाबाद येथून प्राप्त करण्यात आलेले रसायन हे मिथाईल अल्कोहोल असल्याचे व ते पिण्यास अयोग्य असल्याचे माहीत असून सुध्दा तसेच सदरबाबत अशात प्रकारचा गुन्हयात यापूर्वी अहमदाबाद येथे अटक असलेला आरोपी सुभाष सिताराम गिरी व त्याचाकडे तेथील दुसऱ्या एका प्रकरणामध्ये अटकेत असलेला आरोपी भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल यांना माहीत

असताना देखिल त्यांनी जाणीवपूर्वक सदरचे विषारी रसायन दारु म्हणुन पिण्याकरीता त्यांच सह आरोपीं मार्फत मुंबई येथे पाठविले व त्यामुळेच सदर गुन्हयातील मयत इसम व जखमी इसम हे नमूद विषारी रसायन पिल्याने मृत व जखमी झालेले आहेत असे निष्पन्न झालेले आहे.

तसेच तपासादरम्यान सुरवातीस अटक केलेल्या आरोपींनी यातील मयत व जखमी इसमांना पिण्यास दिलेली दारू फेकुन दिली अशी खोटी माहीती तपासात दिल्याने गुन्हयास कलम २०१ भा.द.वि.सं हे लावण्यात आले होते. परंतु नंतर आरोपींनी तपासात सहकार्य करून गुन्हयात वापरलेला सर्व मुददेमाल तपासादरम्यान काढुन दिलेला आहे. त्यामुळे तपासादरम्यान सुरवातीस लावण्यात आलेले कलम २०१ भा.द.वि.सं हे वगळण्यात आलेले आहे.

आतापर्यंत गुन्हयाच्या झाले तपासामध्ये अटक आरोपी व पाहीजे आरोपीं विरुध्द पुरावे गोळा करण्यात आले आहेत तसेच साक्षीदार मिळविण्यात आले असून त्यांचे जबाब नोंद करण्यात आलेले आहेत. सदर गुन्हयाच्या झाले तपासाचे कागदपत्र योग्य रित्या लावण्यात आले आहेत. तपासाच्या कागदपत्राचे पुढील प्रमाणे एकूण सहा भागात विभाजन करण्यात आलेले असुन प्रत्येक भागात असलेल्या पानांना अनुक्रमांक देण्यात आलेले आहेत.

भाग — १ :— तपासाची मुख्य कागदपत्रे (प्रथम खबरी अहवाल, पंचनामे, साक्षीदारांचे जबाब, मयतांचे मृत्यूपूर्व जबाब, जखमींचे जबाब इत्यादी)
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ५३६ व फाईल २ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४६२)
भाग — २ :— गुन्हयातील मयतांचे व्हिसेरा रिपोर्ट, मयतांचे तसेच जखमींचे रक्त, लघवी, स्टमक वॉश, पंचनाम्या अंतर्गत जप्त मुद्देमाल इत्यादीचे रासायनिक विश्लेषण अहवाल, मयताचे मृत्यूच्या कारणाचे अंतिम प्रमाणपत्र, तसेच रासायनिक विश्लेषण प्रयोगशाळा व वैद्यकीय अधिकारी यांच्याशी केलेले पत्र व्यवहार.
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ७८६ व फाईल २ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ८२८)
भाग — ३ :— अटक आरोपी, साक्षीदार यांचे मोबाईल फोनचे कॉल डिटेल्स.
(फाईल १ ते ४ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ३५९८)
भाग — ४ :— गुन्हयातील मयतांचे अपमृत्यू प्रकरणाचे झाले चौकशीचे कागदपत्र.
(फाईल १ ते ४ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते २९३६)
भाग — ५ :— गुन्हयातील मयत तसेच जखमी यांचेवर करण्यात आलेल्या औषधोपचाराचे वेगवेगळया रुग्णालयातून प्राप्त केलेली कागदपत्रे.
(फाईल १ ते ५ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४१४८)
भाग — ६ :— उर्वरीत कागदपत्रे.
(फाईल १ त्यामध्ये पृष्ठ क्रमांक १ ते ४६६)

सदर गुन्हयात आतापर्यंत १४ आरोपी अटक करण्यात आलेले आहेत व नटूभाई प्रभुभाई पटेल व संजय तोमर उर्फ धर्मेंद्र शिवबली सिंग असे दोन आरोपी निष्पन्न झाले आहेत परंतु त्यांची अटक व तपास बाकी आहे. सदर पाहीजे आरोपींचा कसुन शोध घेण्यात आला परंतु सदर आरोपी त्यांची अटक टाळण्याच्या उददेशाने पळुन गेलेले आहेत. त्यांचे अटकेचे कसुन प्रयत्न चालु आहेत. सदर गुन्हयाचा तपास चालुच ठेवण्यात आला असुन पाहीजे आरोपी अटक झालेनंतर तसेच अटक आरोपीविरूध्द आणखी उपयुक्त पुरावे प्राप्त होताच ते मा. न्यायालयात योग्य त्या मार्फतीने सादर करण्याची तजविज ठेवण्यात आलेली आहे. सबब दोषारोपपत्र दाखल झाल्यानंतर उपलब्ध होणारे साक्षी पुरावे व इतर बाबी कलम १७३ (८) फौ. द.प्र.सं. प्रमाणे न्यायालया समोर सादर करण्याकामी मा. न्यायालयाची परवानगी घेण्यात आलेली आहे. या गुन्हयातील अटक १४ आरोपी व दोन पाहीजे आरोपी यांच्या विरुध्द मा. अतिरीक्त महानगर दंडाधिकारी, ३७ वे न्यायालय, किल्ला कोर्ट यांच्या न्यायालयात दिनांक १०/०९/२०१५ रोजी कोर्ट केस क्र. ६६९/पीडब्लू/२०१५ अन्वये दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आलेले असून दिनांक २९/०९/२०१५ रोजी सदर गुन्हा सेशन कमिट करण्यात

आला आहे. त्याचा क्र. सेशन केस क्र ८३०/२०१५ असा आहे. सदर गुन्हयात मा. सत्र न्यायालयाने कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३६५, ४७१, ४२४, ११४, १०९(ब) भादंवि सह क. ६५(ए)(ई), ८१, ८२, ८३(ए) मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयजन ॲक्ट १९४७ अन्वये चार्ज फ्रेम केलेला असुन सदर गुन्हयाची सुनावणी मा. न्यायालयात सुरु झालेली आहे. सदरबाबत पुढील सुनावणी दिनांक ०८/०९/२०१६ रोजी आहे.

सदर गुन्हयात सरकार तर्फे बाजु मांडण्याकरीता विशेष सरकारी वकील म्हणुन श्री. प्रदीप घरत यांची नेमणुक करण्याकरीता शासनास विनंती करण्यात आली होती. त्याबाबत शासनाने मान्यता दिलेली असून, सरकार तर्फे ते वेळावेळी न्यायालयात बाजु मांडत आहेत.

या गुन्हयातील अटकेत असलेले आरोपी नामे (१) राजू उर्फ लंबडा हनुमंता सपकर, ५० वर्षे,(२) गौतम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे, (३) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ८७ वर्षे, (४) श्रीमती ममता सियाराम राठोड, ३० वर्षे (५) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नट्टूभाई पटेल वय ४२ वर्षे, (६) सुभाष सिताराम गिरी, ५८ वर्षे, (७) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, (८) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे,(९) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे, (१०) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद वय ३५ वर्षे यांनी सत्र न्यायालय मुंबई येथे जामीनअर्ज दाखल केले होते, सदर जामीन अर्जाच्या सुनावणी करीता विशेष सरकारी वकील श्री. प्रदीप घरत यांच्या सह न्यायालयात वेळोवेळी हजर राहून आरोपींतांचे जामीनास सक्त विरोध करण्यात आला, सरकारची बाजू प्रभावीपणे मांडण्यात आल्याने न्यायालयाने सदर आरोपींचे जामीनअर्ज फेटाळले आहेत.

सदर गुन्हयाचा दोषारोप पत्र मा. न्यायालयात दाखल केल्यानंतरही गुन्हयाचा पुढील तपास चालु होता. दरम्यान पुढील तपासात मिळुन आलेल्या पुराव्यांबाबत दि. ०९/०३/२०१६ रोजी पुरवणी दोषारोप पत्र मा. न्यायालयात सादर करण्यात आलेले आहे. गुन्हयातील अटक आरोपी १) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, २) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे (३) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नट्टूभाई पटेल वय ४२ वर्षे यांना मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जामीनअर्ज दाखल केले असुन त्याची सुनावणी मा. न्यायालयात चालु आहे. सदर बाबत मा. न्यायालयात सरकारतर्फे प्रभावीपणे प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

सदरचा अहवाल माहीतीकरीता सविनय सादर.

आपला विश्वासु,

प्रभारी पोलीस निरीक्षक,
गु.प्र.शा.,गु.अ.वि.,कक्ष—११,
कांदिवली पश्चिम, मुंबई.

गु.प्र.शा., गु.अ.वि. गु.र.क्रं. ७१/१५ (मालवणी पोलीस ठाणे गु.र.क्रं. ३६१/१५)कलम ३०२, ३०४, ३०७, ३२६, ३२८, ११४, २०१, १२० (ब), १०९ भा.द.वि.सं. सह कलम ६५ मुंबई दारूबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयझन ॲक्ट १९१९

अ. क्र.	शिर्षक		सविस्तर माहिती
१	घटनेचा तपशिल	:	गुन्हयाची सविस्तर माहीती पुरवणी टिपणीमध्ये नमूद आहे.
२	घटनेचे पोलीस ठाणे, कार्यक्षेत्र	:	मालवणी पोलीस ठाणे, मालाड (प.), मुंबई
३	गुन्हा घडला दिनांक व वेळ	:	दि. १८/०६/१५ रोजी २२.०० वा ने पूर्वी
४	घटनेचे स्थळ	:	लक्ष्मीनगर, अली तलाव, ज्युरासिक पार्क, खारोडी गांव, मालाड (प.), मुंबई
५	पोलीसांना प्रथम खबर केव्हा मिळाली अ)खबर देणाऱ्या व्यक्तीचे नांव	:	दि. १८/०६/२०१५ रोजी १०.४५ वा. मालवणी पोलीस ठाणेचे मोबाईल १ वरील पोलीस उप–निरीक्षक दिलीप साळुंखे
६	घटनास्थळाचे पोलीस ठाणे पासून अंतर	:	१ कि.मी.
७	पोलीस घटनास्थळी केव्हा पोहचले	:	तात्काळ – दि. १८/०६/२०१५ रोजी १०.४५ वा. मालवणी पोलीस ठाणेचे मोबाईल १
८	गुन्हा दाखल केल्याची दिनांक व गुन्हा रजिस्टर क्रमांक	:	दि. १८/०६/२०१५ रोजी २२.०० वा. गु.र.क्रं. ३६१/१५, क. ३०४,३२८,११४ भादविसं सह मुंबई दारूबंदी कायदा कलम ६५
९	गुन्हा दाखल करण्यास विलंब झाला काय ? असल्यास कारणे	:	नाही
१०	तपासी अधिकाऱ्याचे नांव व हुद्दा	:	पोलीस निरीक्षक निमाजी आव्हाव डी.सी.बी., सी.आय.डी., कक्ष–११, कांदिवली, मुंबई
११	फिर्यादीचे नांव व व्यवसाय	:	श्री. अमृत लक्ष्मण पवार, ३३ वर्षे, धंदा - सहाय्यक पोलीस निरीक्षक/मालवणी पोलीस ठाणे, रा.ठी. रू.नं. ६, गंगा को.ऑ.हौ.सोसा., त्रिवेणी नगर, मालाड (प), मुंबई. मोबाईल – ९७६७२३७६७९
१२	आरोपीचे नांव व व्यवसाय	:	(१) राजू उर्फ लंगडा हनुमंता टापकर, ५० वर्षे, धंदा दारूविक्री, रा.ठी. लक्ष्मीनगर, गावदेवी मंदिराजवळ, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (२) गौतम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे, धंदा – दारूविक्री, रा.ठी. हरीधाम सोसायटी, साईधाम मंदिराच्या पाठीमागे, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (३) डोनॉल्ट रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे, धंदा – दारूविक्री, रा.ठी. पटेल कंपाउंड, इनासवाडी, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (४) सलीमउद्दीन उर्फ जेन्टल मेहबूब शेख, ३५ वर्षे, धंदा दारूविक्री, रा.ठी. मार्वे किंग सोसायटी, रू.नं. २५, मदिना मस्जिद समोर, अली तलाव, १ नं. खारोडी गांव, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई

		(५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, ४६ वर्षे, धंदा दारूविक्री, रा.ठी. रू.नं. ४७, दौलत नगरच्या समोर, अली तलाव, खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (६) श्रीमती ममता सियाराम राठोड, ३० वर्षे, धंदा - दारूविक्री, रा.ठी. अली तलाव, गावदेवी मंदिर, लक्ष्मीनगर, मार्वे रोड, मालवणी; मालाड पश्चिम, मुंबई (७) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस, ५० वर्षे, धंदा दारूविक्री, रा.ठी. खारोडी गांव, मार्वे रोड, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (८) मन्सूर उर्फ आतिक अब्दुल लतिफ खान, २६ वर्षे, धंदा मॅकेनिक व दारूविक्री, रा.ठी. प्लॉट नं. १५/ब, रू. नं. २३४, मालवणी कॉलनी, गेट नं. ५, मालवणी, मालाड पश्चिम, मुंबई (९) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे, धंदा शेती, रा.ठी. ३१, चाणक्य सोसायटी, बाईस पटीया, अंबिली, सिल्वासा, दादरा नगर हवेली, (१०) प्रकाशभाई उर्फ गुरूभाई उर्फ लालजीभाई नटदूभाई पटेल वय ४२ वर्षे, व्यवासाय–शेती, रा.ठि. मुपो. प्लॉट नं. २०१, मधु को ऑप हौ सोसायटी, चारवाडा रोड, वापी, ता. परडी, जि वलसाड, गुजरात (११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ५७ वर्षे, धंदा–व्यवसाय, रा ठि. प्लॉट नं. ३०३/६, सेकंड फेस, जिआयडीसी, वापी, ता.वापी, जि–वलसाड, गुजरात (१२) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद वय ३५ वर्षे, धंदा–गृहिणी, रा.ठि. सरस्वती चाळ, ओमजी कंपाऊंडजवळ, राठोंडी गाव, मार्वे रोड, मालाड प मुंबई. (१३) सुभाष सिताराम गिरी, ५८ वर्षे, धंदा - स्क्रॅप विक्री, रा.ठी. मातृछाया बंगला, सहकार अपार्टमेंट समोर, पंचरत्न बिल्डिंग जवळ, एलोरा पार्क, सुभानपुरा रोड, बडोदा, राज्य – गुजरात, (१४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे, धंदा स्क्रीन प्रिंटींग, रा.ठी. बी/४०५, धरतीगण १, पंचवटी बंगलो समोर, आनंद पार्टी प्लॉट चे शेजारी, न्यू गणीक, अहमदाबाद
१३	आरोपीवर यापूर्वी संबंधित पोलीस ठाणे व इतर पोलीस ठाणे येथे गुन्हे दाखल आहेत काय असल्यास कोणते	(१) राजू हनुमंता टापकर उर्फ राजू लंगडा, वय ५० वर्षे यान्या विरूध्द असलेला गुन्हा मालवणी पो.ठाणे १) गु.र.क्र. ७९/२००९ कलम ३२४, ३२३, ५०४, ५०६, ३४ भादंवि (२) डोनॉल्ड रॉबर्ट पटेल, ४७ वर्षे यान्या विरूध्द असलेले गुन्हे मालवणी पो.ठाणे १) पी.सी.आर.क्र. ०५/२०११ कलम ६५ (ई) महानिषेध कायदा राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग, मुंबई येथे १) गु.र.क्रं. ३७/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) २) गु.र.क्रं. ३८/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई)

		३) गु.र.क्रं. ५२/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ४) गु.र.क्रं. ७९/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ५) गु.र.क्रं. १२०/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) (३) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, वय ४६ वर्षे यांच्या विरुध्द असलेले गुन्हे मालवणी पो.ठाणे (१) गु.र.क्र. २०५/२००५ कलम ४५४, ४५७, ३८०, ३४ भादंवि (२) गु.र.क्र. ३०३/९० क.४५२,३२३,५०६,११४ भादंवि (३) गु.र.क्र. ३१०/९६ कलम ५०४, ५०६ (२) भादंवि (४) पी.सी.आर.क्र. ०६/९६ कलम ६६(१)(ब), २५-४९ मद्यनिषेध कायदा. (५) स्था.गु.र.क्र. ७८/२०१४ कलम ३७ (१)(अ) सह १३५ मु.पो.कायदा. (४) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस [illegible] वर्षे, हिचेविरूध्द असलेले गुन्हे राज्य उत्पादन शुल्क, यु विभाग, मुंबई येथे १) गु.र.क्रं. २५/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) २) गु.र.क्रं. ४४/१२, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ३) गु.र.क्रं. ५९/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ४) गु.र.क्रं. १२२/१३, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) ५) गु.र.क्रं. २०/१५, क. मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ अंतर्गत सुधारीत अध्यादेश २००५ चे कलम ६५ (ई) (५) श्रीमती गिता उर्फ सिमरन [illegible] सय्यद वय ३० वर्षे, हिचेविरूध्द दाखल असलेले गुन्हे १) मालवणी पोलीस ठाणे गुनोक्र. ३६५/१० कलम ३२८,५०४ भादविसं सह कलम ६५ एफ मुंबई दारूबंदी कायदा (६) सुभाष सितारांग गिरी, ५८ वर्षे, यांचेविरूध्द दाखल असलेले गुन्हे १) वडोदरा जवाहरनगर पोलीस ठाणे गु.र.क्र. ९९/२००८ कलम ४११, ४१४, ४१३, ११४ भादंवि. २) ओढाव पोलीस ठाणे गु.र.क्र. २५२/२००९ कलम १२० (ब), ३०२, ३०७, ३२८, [illegible], १०९, ११४, भादंवि सह कलम ६५ (अ), (ब), (क), (ड), (इ), ६६ (१)(ब), ६६ (१)(क), ६८, [illegible], ७५, ८१, ८३ मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९ ३) कागडापिठ पोलीस ठाणे गु.र.क्र. [illegible]/२००[illegible] कलम १२० (ब), ३०२, ३०७, ३२८, [illegible], २१७, २२१, १०९, ११४, भादंवि सह कलम ६५ (अ), (ब), (क), (ड), (इ), ६६ (१)(ब), ६६ (१)(क), ६८, ७२, ७५, ८१, ८३ मुंबई दारूबंदी कायदा १९४९

१४	गुन्ह्यात वापरलेली शस्त्रे	नाही
१५	गुन्ह्यात लावलेली कलम व शिक्षेची तरतूद	भा.द.वि.सं. कलम—३०२ —मृत्यूदंडाची अगर हयातीपर्यंत आजन्म कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम—३०४— आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम—३०७ — आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम—३२६ — ७ वर्षे कारावास व दंड भा.द.वि.सं. कलम—३२८— १० वर्षे शिक्षा व दंड भा.द.वि.सं. कलम—१०९ — मूळ अपराधाला जी शिक्षा असते तीच शिक्षा भा.द.वि.सं. कलम—११४— मूळ गुन्हा असेल त्याप्रमाणेच अपराध आजन्म कारावास किंवा १० वर्षापर्यंत कारावास असेल तर ३ वर्षापर्यंत शिक्षा व दंड भा.द.वि.सं. कलम—१२० (ब)— मूळ अपराधाची शिक्षा म्हणजे आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे शिक्षा व दंड कलम ६५,८१, ८२, ८३मुंबई दारूबंदी कायदा सह कलम ६ पॉयझन ॲक्ट १९१९ — दोन वर्षे शिक्षा व दंड

आरोपी	भादविसं कलम	कलमातील तरतूद	कशाकरिता लावले	शिक्षेची तरतूद
(१) राजू उर्फ लंगडा हनुमंता चापकर, ५० वर्षे, (२) गौतम भिकुराम आर्डे, ३० वर्षे	कलम—३०२	खून	मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून १०४ लोकांचा खून केला.	मृत्यूदंडाची अगर हयातीपर्यंत आजन्म कारावास व दंड
(३) डोनॉल्ट गॅबर्ट पटेल, ४७ वर्षे	कलम—३०४	खून नसलेला सदोष मनुष्यवधाची शिक्षा	विषारी दारू पिऊन १०४ लोक मयत झाल्याने	आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड
(४)सलीमउद्दीन उर्फ जेन्टल महबूब शेख, ३९ वर्षे (५) फ्रान्सिस थॉमस डिमेलो, ४६ वर्षे	कलम—३०७	खूनाचा प्रयत्न	मिथाईल अल्कोहोल हे विषारी रसायन पिण्यास देवून ७५ लोकांचा खूनाचा प्रयत्न केला.	आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे कारावास व दंड
(६) श्रीमती मंगता सियाराम राठोड, ३० वर्षे (७) श्रीमती आग्नेस विल्सन ग्रेसेस, ५० वर्षे (८) मन्सूर उर्फ आतिक अब्दुल आतिक खान, ३६ वर्षे	कलम—३२६	गंभीर दुखापत करणे	सदर गुन्ह्यातील आरोपींकडून पिलेल्या विषारी रसायनामुळे जखमी रूग्ण सलग २० दिवसांपेक्षा जास्त दिवस आंतररूग्ण म्हणुन रूग्णालयात उपचार घेत आहेत.	७ वर्षे कारावास व दंड
(९) किशोर वल्लभभाई पटेल, ५९ वर्षे (१०) प्रकाशभाई विठ्ठलभाई पटेल उर्फ गुरू उर्फ	कलम—३२८	अपराध करण्याच्या उद्देशाने विष, इत्यादींच्या साह्याने दुखापत पोहचविणे	मिथेनॉल या विषारी रसायनामध्ये पाणी मिसळून पिण्या साठी देण्यात आले	१० वर्षे शिक्षा व दंड
	कलम—१०९	चिथावणी दिल्यानंतर प्रत्यक्षात अपराध	विषारी गावठी दारूची सप्लाय व	मूळ अपराधाला जी शिक्षा असते

लालभाई, वय ४३ वर्षे (११) लिलाधर विरजी पटेल, वय ४३ वर्षे. १२) गिता उर्फ सिमरन फिरोज सय्यद,वय ३५वर्षे १३) सुभाष सिताराम गिरी, वय ५७ वर्षे १४) भरतभाई प्रल्हादभाई पटेल, ४२ वर्षे		केला	प्रत्यक्षात विक्री केल्याने १०४ लोक मरण व काही जखमी झाल्याने	तीन दिन
	कलम—११४	अपराध घडताना चिथावणी देणारा हजर असणे	गुन्हयात चिथावणी सहाय्य केले	मूळ गुन्हा असेल त्याप्रमाणेच
	कलम—१२०(ब)	फौजदारी पात्र कट	विषारी रसायन बेकायदेशीररित्या प्राप्त करणे, त्याची भेसळ करणे, सप्लाय करणे व विक्री करणे याकरिता एकमेकांशी संगनमत करून कट करणे	मूळ अपराधाची शिक्षा म्हणजे आजन्म कारावास किंवा १० वर्षे शिक्षा व दंड
	कलम ६५, ८१, ८२, ८३ मुंबई दारूबंदी कायदा	गावठी बेकायदेशीर दारू जवळ बाळगणे, विक्री करणे, वाहतुक करणे	सर्व आरोपींनी गावठी दारू जवळ बाळगली, वाहतुक केली, पिण्यास दिली, इत्यादी	दोन वर्षे शिक्षा व दंड
	पॉयझन ॲक्ट १९१९ चे कलम ६	विषारी पदार्थ बेकायदेशीररित्या जवळ बाळगणे व त्याचा व्यापार करणे	मिथाईल अल्कोहोल हा पदार्थ बेकायदेशीर रित्या जवळ बाळगला, त्याचा व्यापार केला	पहिल्या अपराधास तीन महिने कारावास व दंड तसेच दुसऱ्या अपराधास सहा महिने कारावास व दंड

१६	आरोपीतांची अटक दिनांक व वेळ	:	आरोपी क्रं. (१) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०७.०० वा. आरोपी क्रं. (२) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०७.०० वा. आरोपी क्रं. (३) दि. १९/०६/२०१५ रोजी ०७.०० वा. आरोपी क्रं. (४) दि. १९/०६/२०१५ रोजी २०.०० वा. आरोपी क्रं. (५) दि. १९/०६/२०१५ रोजी २०.०० वा. आरोपी क्रं. (६) दि. २१/०६/२०१५ रोजी १८.०० वा. आरोपी क्रं. (७) दि. २१/०६/२०१५ रोजी १८.०० वा. आरोपी क्रं. (८) दि. २३/०६/२०१५ रोजी १५.०० वा. आरोपी क्रं. (९) दि. २५/०६/२०१५ रोजी २१.०० वा. आरोपी क्र. (१०) दि. १७/०७/२०१५ रोजी ०६.४५वा. आरोपी क्र.(११) यास दि. १७/०७/१५ रोजी ०४.३०वा. आरोपी क्र.(१२) हिस दि. १७/०७/१५ रोजी ०५.००वा. आरोपी क्र.(१३) यास दि. ३१/०७/१५ रोजी १०.००वा. आरोपी क्र.(१४) यास दि. ०५/०८/१५ रोजी [illegible]
१७	आरोपीला पोलीस कस्टडी मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. (१) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (२) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (३) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (४) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (५) दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (६) दि. २९/०६/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (७) दि. २९/०६/२०१५ पर्यंत

			आरोपी क्रं. (८) दि. ०३/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (९) दि. ०३/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१०) दि. २७/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (११) दि. २७/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१२) दि. २४/०७/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१३) दि. ०८/०८/२०१५ पर्यंत आरोपी क्रं. (१४) दि. १२/०८/२०१५ पर्यंत
१८	पोलीस कोठडीचा कालावधी	:	आरोपी क्रं. (१) बारा दिवस आरोपी क्रं. (२) बारा दिवस आरोपी क्रं. (३) बारा दिवस आरोपी क्रं. (४) बारा दिवस आरोपी क्रं. (५) बारा दिवस आरोपी क्रं. (६) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (७) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (८) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (९) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (१०) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (११) अकरा दिवस आरोपी क्रं. (१२) आठ दिवस आरोपी क्रं. (१३) नऊ दिवस आरोपी क्रं. (१४) आठ दिवस
१९	न्यायालयीन कोठडी मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. (१) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (२) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (३) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (४) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (५) दि. ३०/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (६) दि. २९/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (७) दि. २९/०६/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (८) दि. ०३/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (९) दि. ०३/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१०) दि. २७/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (११) दि. २७/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१२) दि. २४/०७/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१३) दि. ०८/०८/२०१५ रोजी आरोपी क्रं. (१४) दि. १२/०८/२०१५ रोजी
२०	आरोपीला जामिन मिळाल्याचा दिनांक	:	आरोपी क्रं. १ ते १४ हे सध्या न्यायालयीन कोठडीत आहेत.
२१	गुन्हयाची सद्यस्थिती (तपास सुरू/चार्जशीट पाठविली) दोषारोपपत्र पाठविल्याचा दिनांक	:	दिनांक १०/०९/२०१५ रोजी मा. अति. मुख्य महानगर दंडाधिकारी, ३७ वे न्यायालय, मुंबई यांचे कोर्टात कोर्ट केस क्र. ६६९/पीडब्लू/१५ अन्वये दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असून दिनांक २९/०९/२०१५ रोजी सदर गुन्हा सेशन कमिट करण्यात आला आहे.
२२	वैदयकिय अहवालाचा निष्कर्ष	:	आता पर्यंत प्राप्त रासायनिक विश्लेषणाच्या आधारे ९२ मृत्यू प्रकरणाचे अहवाल प्राप्त झाले असून ते खालीलप्रमाणे " Death due to celebral and pulmonary oedema with evidence of Methyl alcohol poisoning and Ethyl alcohol poisoning (Un natural)."

२३	रसायनिक प्रयोगशाळा अहवाल निष्कर्ष	:	व्हिसेरा, रक्त, लघवी, स्टमक वॉश इत्यादी मयताच्या व जखमींच्या शरिरातून घेतलेले नमुने [illegible] करिता पाठविण्यात आलेले होते [illegible] नमुन्यांचे अहवाल प्राप्त झाले असून सर्व नमुन्यामध्ये विषारी मिथाईल अल्कोहोल व इथाईल अल्कोहोल यांचे प्रमाण आढळून आले आहे
२४	चोरी गेलेला मालाचा तपशिल	:	नाही
२५	मुद्देमाल हस्तगत/तपशिल	:	अटक आरोपीतांकडून एकूण १३०० लि. गावठी दारू बनविण्याचे रसायन, २०० लि. शमतेचे १० ड्रम, वेगवेगळ्या आकाराचे कॅन, नरसाळे, तीन अल्का मिटर, ड्रमचे झाकण उघडण्याचा पाना डिस्पोझल प्लॅस्टिक पिशव्या, प्लॅस्टिक ग्लास, प्लॅस्टिक पाईक, [illegible] ऑफिसचे वेगवेगळे रजिस्टर
२६	तपासलेले साक्षीदार	:	आतापर्यंत ५७० पेक्षा जास्त साक्षीदार तपासण्यात आले आहे.
२७	गुन्हयाची उकल होण्याच्या दृष्टीने समोर आलेले महत्वपूर्ण निष्कर्ष	:	सदर गुन्हयातील अटक आरोपींना व फरारी आरोपींना बेकायदेशीररित्या गावठी दारू म्हणून विक्री केलेल्या मिथाईल अल्कोहोल पिल्यामुळेच [illegible] लोकांचा मृत्यु झालेला आहे. तसेच काही इसम जखमी झालेले आहेत.
२८	चौकशीची सद्यस्थिती	:	सदर गुन्हयामध्ये दोषारोपपत्र दाखल असुन मा. सत्र न्यायालयाने कलम ३०२, ३०७, ३२६, ३६५, ४७१, ४२४, ११४, १२०(ब) भादंवि सह क. ६५(ए)(ई), ८१, ८२, ८३(ए) मुंबई दारुबंदी कायदा सह कलम ६ पोयजन ॲक्ट १९१९ अन्वये चार्ज फ्रेम केलेला आहे. सदरबाबत पुढील सुनावणी दिनांक ०८/०९/२०१६ रोजी आहे.

अ.क्र.	पो.ठाणे	गुन्हा नोंद क्र. व कलम	गुन्हा घडला व दाखल दिनांक व वेळ	फिर्यादीचे नाव व पत्ता	घटनास्थळ	थोडक्यात हकीगत	मयत इसम	अटक आरोपी	पाहिजे आरोपी	आरोपी जामीनवर असल्यास माहिती	न्यायालयाचे नाव व कोर्ट केस क्र.	सद्य:स्थिती
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	कक्ष ७, गु.प्र.शा., गु. अ.वि., मुंबई.	विक्रोळी पो.ठाणे, गु.र.२४९/०४ कलम ३०४, ३२८, २७२, २७३, ३४ भादवि सह ६६(१)(ब)६६(ई) ८१ मुंबई मद्यनिषेध अधिनियम (गुप्रशा गुरक्र २४९/०४)	घडला- २५/१२/०४ रोजी २०.१५ वा. ते २४.०० वा.पर्यंत दाखल २७/१२/२००४ रोजी ०६.४५ वा.	श्री.महादेव शंकर माने, पो.नि. विक्रोळी पो.ठाणे रा.ठि. पोलीस अधिकारी निवासस्थान, प्लॉट क्र. आर. एच. ६०, एम.आय.डि.सी. डोंबिवली (पूर्व), जि-ठाणे.	इंदिरा नगर झोपडपट्टी, बाबू रामा कांबळे यांचे घर, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई.	नमूद वेळी व ठिकाणी यातील आरोपीतांनी दिनांक २५/१२/२००४ रोजी २०.१५ वा. ते २४.०० वा. चे दरम्यान आपल्या ताब्यातील भेसळयुक्त,अपायकारक अवैध गावठी विषारी दारु यातील मयत व जखमी इसमांना पाजून त्यांचे जखमांस व मृत्यूस कारणीभूत झाले म्हणून गुन्हा नोंद.	सोबत यादी सादर केली आहे. (पतका 'अ')	सोबत यादी सादर केली आहे. (पतका 'ब')	नाही	-- (आरोपी ब्रिजपाल उर्फ लाला शामलाल उजिनवाला, ५९ वर्षे यांस कलम १६९ फौदंप्रसं अन्वये सदर खटल्यातून डिस्चार्ज करणेबाबत मा. अतिरीक्त मुख्य महानगर दंडाधिकारी, ३७ वे न्यायालय, एस्प्लनेड, मुंबई यांना तपासी अधिकारी यांनी अहवाल सादर केल्याने मा. न्यायालयाने सदर आरोपीस दिनांक ३१/५/२०१५ डिस्चार्ज केले आहे.	सत्र न्यायालय, मुंबई. सेशन केस नं. ३९५/२००५ सह ४४०/२००७	सत्र न्यायालय केस नं. ३९५/२००५ सह ४४०/२००७ निकालावा दिनांक : २६/०४/२०१२ एकूण १९ आरोपींना मा. न्यायालयाने दोषी ठरविले असून आरोपींची नावे व दोषसिध्दीची माहिती सोबत सादर केली आहे. (पतका 'ब')

गुप्रशा, गुअवि, गु.र.क्र. १५२/०४ (विक्रोळी दारुकांड गुन्हा) मधील मयत - एकूण ८५

अक्र	नाव पत्ता	विक्रोळी अपमृत्यु क्र.
१	शंकर उगलप्पा धनगर, ३० वर्षे, राठि- टागोरनगर, १/२११ चाळ, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१२५/०४
२	मनजी पमा तलसानिया, ५५ वर्षे, राठि- टागोरनगर, ग्रुप नं. २, समाज मंदिर हॉल जवळ, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१२६/०४
३	सखाराम एकोबा इंगळे, ७० वर्षे, राठि- बाबा मटन शापच्या मागे, गायकवाड उद्यानजवळ, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१२७/०४
४	विनायक संदिपन चंदनशिवे, ३० वर्षे, राठि- राठोड नगर, ग्रुप नं. १, चाळ नं. २१९/३०५०, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१२८/०४
५	आनंद उत्तम जगताप, ३४ वर्षे, राठि- गांधीनगर, पार्कसाईट, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई	१२९/०४
६	विश्वास रामा तायडे, ४० वर्षे, राठि- इंदिरानगर, गोदरेज रोड, फाटकाच्या बाजूस, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१३०/०४
७	सुरेश पुरुषोत्तम पेडणेकर, ५३ वर्षे, राठि- १०५, खंडोबा चाळ, खंडोबा मंदिराजवळ, मच्छिमार्केट समोर, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१३१/०४
८	अशोक मनजी परमार, ४० वर्षे, राठि- आंबेडकर नगर झोपडपी, टाटा पॉवर खाली, समाज मंदिर हॉल समोर, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई	१३२/०४
९	माणिक गणपत गुडेकर, ४५ वर्षे, राठि- आंबेडकरनगर टाटा पॉवरखाली, झोपडपट्टी, ग्रुप क २/३, समाजमंदिर हॉलसमोर, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१३४/०४
१०	अशोक रतन जाधव, २७ वर्षे, राठि- इंदिरानगर झोपडपटटी, टागोरनगर, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१३५/०४
११	अमोल केशव काटे, २६ वर्षे, राठि- निरभवणे चाळ क्र. १, खो.क्र. २, हरियाली व्हिलेज, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१३६/०४
१२	मलय्या राजय्या दोरपाल, ५० वर्षे, राठि- पॅथरनगर झोपडपटटी, बि.क्र. ४१/४२ च्या मागे, कन्नमवारनगर क्र. १, विक्रोळी (पुर्व)	१३७/०४
१३	अशोक दौलत गुडचल, ४० वर्षे, राठि-- वर्षानगर, भिमप्रेरणा हौ. सो., डकलाईन पार्कसाईट, विकोळी (पुर्व), मुंबई.	१३८/०४
१४	भरत धर्माजी पवार, ३५ वर्षे, राठि- टागोर नगर ग्रुप क्र. १, २१६/३०८५, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१३९/०४
१५	अब्दुल्लाअली तुजनअली खान, ३८ वर्षे, राठि-पत्रेवाली चाळ, महाराष्ट्र प्लोअरमिल जवळ,टागोरनगर ग्रुप क्र ३, विक्रोळी (पुर्व)	१४०/०४
१६	सिरील बॉनिफेसिओ व्हिएरा, ६२ वर्षे, राठि नर्सेस मेहेकर सोसायटी, २२२/८६६१, कन्नमवारनगर, विक्रोळी (पुर्व), मुं.	१४१/०४
१७	तुळशीराम शंकर राठोड, ६० वर्षे, राठि- इंदिरानगर झोपडपट्टी, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई	१४२/०४
१८	सदाशिव कल्लाप्पा शेट्टी, ४५ वर्षे, राठि- खो.क्र. २६२/१, बि.क्र. ३२, कन्नमवार नगर क्र. १, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४३/०४
१९	सुरेश गंगाराम जाधव, ४८ वर्षे, राठि- टागोरनगर क्र. ३, पोलीस चौकी जवळ, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४४/०४
२०	मंगल लक्ष्मण गणबास, २८ वर्षे, राठि- हरियाली व्हिलेज, हरी मशिदच्या बाजुला फुटपाथवर, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४५/०४
२१	दत्ताराम सावाजी चव्हाण, ६१ वर्षे, राठि- १४७/४४५२, कन्नमवारनगर क्र. १, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४६/०४
२२	मणिलाल लखू ओघानिया, ४० वर्षे, राठि- समाजमंदिर हॉलसमोर, आंबेडकर नगर झोपडपटटी, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४८/०४
२३	गणपत गोविंद दळवी, ५७ वर्षे, राठि- चाळ क्र. १४५/२४१७, टागोरनगर क्र. ७, विक्रोळी (पुर्व), मुंबई.	१४९/०४
२४	चंद्रकांत जयराम निरावडेकर, ५० वर्षे, अशोकनगर झोपडपटटी, ग्रुप क्र. १, मंदिराचे बाजुला, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१५०/०४
२५	गंगाप्रसाद महावीर भारद्वाज, ५६ वर्षे, राठि- ग्रुप क्र. ३, चाळ क्र. ३१६/३१०४, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१५१/०४
२६	भगवान शंकर खरात, ४० वर्षे, राठि- राजीव गांधीनगर झोपडपटटी, ग्रुप क ४, टार्गोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१५२/०४
२७	मेहबूब चाँदसाब शेख, ४५ वर्षे, राठि-पॅन्थरनगर झोपडपटटी, कन्नमवारनगर, विकोळी (पूर्व)	१५३/०४
२८	काशिरामप्पा लक्ष्मण विठ्ठल, ५२ वर्षे, राठि- राजीवगांधीनगर, ग्रुपक ४, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१५४/०४
२९	सलीम मुश्ताक हुसेन कुरेशी, २६ वर्षे, राठि- हनिफ चाळ, खो क ६, ग्रुप क २, टागोरनगर,, विकोळी, पुर्व,	१५५/०४
३०	नारायण भिमय्या वडी, ३५ वर्षे, राठि- जनकल्याण बँकेच्या आवारात, बस डेपो जवळ, कच्ची झोपडपट्टी, विक्रोळी (पुर्व)	१५६/०४
३१	अनिल दिनकर कोलवकर, ४२ वर्षे, राठि- हरियाली व्हिलेज, सानु डिसोझा कंपाउंड, ग्रुप क ४, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१५७/०४
३२	लक्ष्मण रघुनाथ शिशुपाल, ५० वर्षे, राठि ७/१३८/२४४४, टागोरनगर, विकोळी पुर्व	१५८/०४
३३	जगन्नाथ नागजी चकलिया, ४२ वर्षे, आंबेडकरनगर झोपडपटटी, समाजमंदिर हॉलचे पाठीमागे, विकोळी (पुर्व)	१५९/०४
३४	कारभारी बाबाजी मोरे, ५० वर्षे, राठि- संजय गांधीनगर झोपडपटटी, हरियाली व्हिलेज, टागोरनगर ग्रुप क्र.३, विक्रोळी(पुर्व)	१६०/०४
३५	गणेश पांडुरंग बाईत, २५ वर्षे, राठि- खंडोबा मंदिर चाळ, हरियाली व्हिलेज, मच्छिमार्केटच्या बाजुला, विकोळी (पुर्व)	१६१/०४
३६	शिवचरण चंदन महिरोलीया (गुडवन), ४३ वर्षे, वाल्मिकीनगर, टागोरनगर ग्रुप क्र. २, हरियाली व्हिलेज, विकोळी (पुर्व)	१६२/०४
३७	आनंदभाई चंदूभाई पटेल, ३० वर्षे, राठि- जनकल्याण बॅन्क कंपाउंडशेजारी कच्ची झोपडपटटी, विकोळी (पुर्व)	१६३/०४
३८	श्रीमती गीता सुरेश खारवी, ३० वर्षे, राठि- जनकल्याण बॅन्क कंपाउंडशेजारी कच्ची झोपडपटटी, विकोळी (पुर्व)	१६४/०४
३९	रमेश पांडुरंग जाधव, ५२ वर्षे, राठि- राजीव गांधीनगर ग्रुप क ४, जनता विद्यालयचे बाजुला झोपडपट्टी, विकोळीपुर्व	१६५/०४
४०	श्रीमती सीता पांडुरंग बाईत, ५५ वर्षे, राठि- खंडोबा मंदिर चाळ, मच्छिमार्केट जवळ, विकोळी (पुर्व)	१६६/०४
४१	अब्दूल गनी अब्दूल अन्सारी शेख, ४३ वर्षे, राठि- संजय गांधीनगर, ग्रुप क ३, हरियाली व्हिलेज, विकोळी (पुर्व)	१६७/०४
४२	कुमार नागप्पा रेडी, ३७ वर्षे, राठि- राजन चाळ, वर्वजवळ, ग्रुप क ४, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१६८/०४
४३	शिवराम मारुती मोरे, ६० वर्षे, राठि- इंदिरानगर झोपडपटटी, गोदरेज कॉलनीजवळ, विकोळी (पुर्व)	१६९/०४
४४	नामदेव शंकर जाधव, ७५ वर्षे, राठि- १८१/२७९६, ग्रुप क ८-बी, टागोरनगर, विकोळी (पुर्व)	१७०/०४
४५	श्रीराम छेदी गौड, ५० वर्षे, इंदिरानगर, लुडबुड तबेलीजवळ, हरियाली व्हिलेज, विकोळी (पुर्व)	१७१/०४
४६	राजाराम महादेव गुप्ता, ४० वर्षे, राठि- संजय गांधीनगर ग्रुप क ३, हरियाली व्हिलेज, विकोळी (पुर्व)	१७२/०४

४७	कृष्णकुमार मोतीलाल विश्वकर्मा, १८ वर्षे, राठि- नवजिवननगर, हरियाली व्हिलेज, रविनिवास खो क १६५, विक्रोळी (पुर्व)	१७३/०४
४८	सुधीर दिनकर साळसकर, ४९ वर्षे, राठि- कन्नमवारनगर क २, बि. क. ६९/१८६९, विक्रोळी (पुर्व)	१७४/०४
४९	जोकिम डायनिक कार्डिज, ५२ वर्षे, राठि-अब्दुल्ला चाळ क १/१९, हरियाली व्हिलेज, विक्रोळी (पुर्व)	१७५/०४
५०	धनंजय आसाराम खंदारे, ४० वर्षे, राठि- बीईएसटी टर्मिनल, फुटपाथवर, विक्रोळी (पुर्व)	१७६/०४
५१	संतोष भगवान भालेराव, २१ वर्षे, राठि-अशोकनगर झोपडपटटी, खोक १, विक्रोळी (पुर्व)	१७७/०४
५२	वसंत जयराम निरावडेकर, ४० वर्षे, राठि- अशोकनगर, सुनिल बच्छाव ऑफिसजवळ, ग्रुप क १, टागोरनगर, विक्रोळी (पुर्व)	१७८/०४
५३	भीमा गुरप्पा वैदी, ४२ वर्षे, राठि-फ्रान्सीस कंपाउंड, ग्रुप क ४, बावडीजवळ, हरियाली व्हिलेज, विक्रोळी (पुर्व)	१७९/०४
५४	नागेश रामय्या गुजाळ, २५ वर्षे, अशोकनगर झोपडपटटी, ग्रुप क १, सांगली बॅन्कसमोर, विक्रोळी (पुर्व)	१८०/०४
५५	महेश विष्णू निकम, २८ वर्षे, राठि-अशोकनगर झोपडपटटी, ग्रुप क १, सांगली बॅन्केसमोर, विक्रोळी (पुर्व)	१८१/०४
५६	नितीन मधुकर बनसोडे, २३ वर्षे, राठि- नवजिवन नगर चाळ क्र. ३८/०६, ग्रुप क्र. ४, हरियाली व्हिलेज, विक्रोळी (पुर्व)	१८२/०४
५७	उत्तम गबाजी गरुडे, ४० वर्षे, राठि- गायकवाड उद्यान, कच्ची झोपडपटटी, ग्रप क्र. ३, टागोरनगर, विक्रोळी (पूर्व)	१८३/०४
५८	शामबल सज्जनलाल राव, ४३ वर्षे, राठि- आंबेडकरनगर झोपडपटटी, समाजमंदिर हॉलजवळ, टागोरनगर, विक्रोळी पुर्व)	१८४/०४
५९	अशोक कृष्णा पोवार, ३८ वर्षे, राठि- महाराष्ट् रिक्षा सेवा ऑफिसजवळ, विक्रोळी (पुर्व)	१८५/०४
६०	शेषराव केशव आगाम, ४५ वर्षे, राठि- अशोकनगर झोपडपटटी, सांगली बॅन्केसमोर ग्रुप क १, टागोरनगर, विक्रोळी (पुर्व)	१८६/०४
६१	श्रीनिवास रंजन कोष्टे, ६५ वर्षे, राठि- १५९/४९३७, कन्नमवारनगर क १, विक्रोळी (पुर्व)	१८७/०४
६२	राम तात्याबा पाखरे, ४५ वर्षे, राठि- इंदिरानगर क १, शिवनेरी चाळ, खोक ५, गोळीबार रोड, घाटकोपर (प), मुंबई	१८८/०४
६३	जितेंद्र सुनील साबळे, २१ वर्षे, राठि- टागोरनगर ग्रुप क ३, चाळ क ३४१/४११७? , विक्रोळी पुर्व	१८९/०४
६४	चंद्रकांत नारायण सोनारे, ५० वर्षे, राठि- फिरोजशहा नगर, गोदरेज कॉलनी, ६६/२०, विक्रोळी (पुर्व)	१९०/०४
६५	भास्कर नाथा खरात, ४५ वर्षे, राठि- बि.क १९४च्या समोर, गोकुळनगर झोपडपटटी, कन्नमवारनगर क २, विक्रोळी (पुर्व)	१९१/०४
६६	आशाप्पा हनुमंता नायक, ३९ वर्षे, राठि- पॅन्थरनगर झोपडपटटी, कन्नमवारनगर, विक्रोळी (पुर्व)	१९२/०४
६७	बाबू इराण्णा उलिंद्रा, ३५ वर्षे, राठि- संजय गांधीनगर, झो.क्र.२४, नितीन स्टोअर जवळ, टागोरनगर, ग्रुप क्र.४,विक्रोळी (पुर्व)	१९३/०४
६८	नफिज खान, ४२ वर्षे, राठि- साईश्रद्धा नगर, खो. क्र.१५, बि. क्र. ९४ च्या बाजूला, विक्रोळी (पूर्व)	१९४/०४
६७	राधाकृष्ण सिताराम शेट्टी, २८ वर्षे, राठि-अभिरुची रेस्टॉरंट, परेश पार्क, स्टेशन रोड, विक्रोळी (पुर्व)	१९५/०४
७०	सेल्वराज तंगराज, ४२ वर्षे, राठि- स्वामीनगर, वरचा पाडा, गणेश मंदिराजवळ, अंबरनाथ	१९६/०४
७१	सुंदर मयूर ओगानिया, ५६ वर्षे, राठि- टागोरनगर ग्रुप क्र. ७, समाजमंदिर हॉलजवळील झोपडपटटी, विक्रोळी (पुर्व)	१९७/०४
७२	भीमा भिका मोहरे, ५१ वर्षे, राठि- बि.क. २६२/३४, कन्नमवारनगर, विक्रोळी (पुर्व)	१९८/०४
७३	भीमा गुरुप्पा जाधव, ५१ वर्षे, राठि- संजय गांधीनगर झोपडपटटी, टागोरनगर क ३, विक्रोळी पुर्व	१९९/०४
७४	नाना चोखा भिगावडे, ६५ वर्षे, राठि- बि. नं. २००/८००७, कन्नमवार नगर, विक्रोळी (पूर्व), मुंबई.	१५५/०४
७५	पांडुरंग सुकाजी रोकडे, ५५ वर्षे, राठि- रत्नदिप सोसायटी, रायगड विभाग, पार्कसाईट, विक्रोळी, मुंबई.	१५६/०४
७६	भैय्यालाल बब्बरसिंग चौहान, ५० वर्षे, राठि-शांती निकेतन चाळ, ई ग्रुप, आंबेडकर चौक, सुर्यनगर, विक्रोळी पश्चिम	१५७/०४
७७	आकाराम चंदू पाटील, ५६ वर्षे, राठि- शांती निकेतन चाळ, ई ग्रुप, आंबेडकर चौक, सुर्यनगर, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	१५८/०४
७८	लहू चुडाप्पा बनसोडे, ५१ वर्षे, राठि- सम्यक नगर, फलाट क्र. १ च्या बालूला, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	१५९/०४
८९	श्रीधर भैरु कांबळे, ४५ वर्षे, राठि-शिवमहाराष्ट्र नगर, गणेश चाळ, सुर्यनगर, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	१६०/०४
८०	ईश्वरसिंग शंकरसिंग राजपूत, ४० वर्षे, राठि- लक्ष्मी कॉटन, कर्तार कंपाऊड, स्टेशन रोड, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	१६१/०४
८१	सखाराम तुकाराम गरकर, ३२ वर्षे, राठि- खानसाहेब चाळ, आंबेडकर चौक, सुर्यनगर, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	१६३/०४
८२	राजाराम लिंबाजी कांबळे, ५० वर्षे, राठि- संगम चाळ, आंबेवाडी क्र. २, विक्रम ग्लासच्या समोर, विक्रोळी (पश्चिम), मुंबई.	०००/०४
८३	चंद्रमणी शिवराम साळवी, ३४ वर्षे, राठि- सुरजी वल्लभदास कंपाउंड, खो.क्र. एन एक्स २२, १/१, सिप्ला कंपनीजवळ, विक्रोळी (प), मुंबई ८६	२/०५
८४	पोपट यादव पोळ, ४५ वर्षे, राठि- कर्वेनगर, ट्रान्झिट कॅम्प, इंदिराविकास सोसायटी, खो क ७१४, विक्रोळी (पुर्व)	४६/०४
८५	जितेंद्र मनोहर पवार, ३६ वर्षे, राठि- इंदिरानगर, गोळीबार रोड, घाटकोपर (प), मुंबई	४७/०४

कक्ष ७, गु.प्र.शा., गु.अ.वि., मुंबई.

विषय:- विक्रोळी परिसरात सन २००४ मध्ये गावठी दारू प्राशन करून नागरीकांचा मृत्यू झाल्याबाबतच्या घटनेचा सविस्तर अहवाल.
संदर्भ:- जा.क्र. ३०१८/सपोआ/मुनिक/२०१६, दि. ३/९/२०१६.

गुप्रशा, गुअवि, गु.र.क्र. १५२/०४
सत्र न्यायालय केस नं. ३९५/२००५ सह ४४०/२००७
निकालाचा दिनांक : २६/०४/२०१२

आरोपींची नावे व दोषसिध्दी

१. बाळाराम सुकऱ्या म्हात्रे	१) आजन्म कारावास व रु. १०,०००/- दंड व दंड न भरल्यास २ महिन्यांची सक्तमजुरी, २) दंड रु. ५०००/- व दंड न भरल्यास एक वर्ष सक्तमजुरी, ३) दंड रु. २०००/- व दंड न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी ४) दंड रु. ५००/- व दंड न भरल्यास २ महिन्यांची सक्तमजुरी, ५) दंड रु. ५००/- व दंड न भरल्यास २ महिन्यांची सक्तमजुरी, दंड रु. २०००/- व दंड न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी ६) दंड रु. २०००/- व दंड न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी
२. पंडीत शंकर काळन	--- " ---
३. प्रदिप ओलीवर डिमेलो	--- " ---
४. विष्णू आंबो म्हात्रे	--- " ---
५. रमेश ज्ञानेश्वर पोखरकर	२ वर्षे सक्तमजुरी व दंड रु. २०००/- , दंड न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी
६. संजय ज्ञानेश्वर कोळेकर	--- " ---
७. लक्ष्मी उर्फ बेली सेल्वम नारायण शेट्टीयार	१) २ वर्षे सक्तमजुरी व दंड रु. २०००/- दंड व न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी, २) २ वर्षे सक्तमजुरी व दंड रु. २०००/- दंड न भरल्यास ४ महिन्यांची सक्तमजुरी
८. वडीवेल नारायण शेट्टीयार	--- " ---
९. अयप्पा नारायण शेट्टीयार	--- " ---
१०.चित्रा नागेश शेट्टीयार	--- " ---
११. आशा उर्फ सरोज बाबू कांबळे	--- " ---
१२. सुनिल सोमाजी खंदारे	--- " ---
१३. सीमा वसंत शेट्टी	--- " ---
१४. आनंद पांडूरंग शिंदे	--- " ---
१५. नागम्मा रामा शेट्टी	--- " ---
१६. राधा सुरेश शेट्टी	--- " ---
१७. खारवा सुनकप्पा पगाडत उर्फ माकडवाली आक्का	--- " ---
१८. माया इब्राहिम खान उर्फ जल्की	--- " ---
१९. बाबू रामप्पा कांबळे	--- " ---

भारतीय पोलीस सेवेतील अधिकाऱ्याची
बदलीने पदस्थापना

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग
शासन आदेश क्रमांकः आयपीएस-०३१५/प्र.क्र.७८/पोल-१
गृह विभाग, २ रा मजला, मंत्रालय,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मुंबई-४०००३२.
तारीख: ३१ ऑगस्ट, २०१५

शासन आदेश -

महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम २२ न(२) च्या तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने खाली नमूद केलेल्या अधिकाऱ्याची बदलीने पदस्थापना करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	अधिकाऱ्याचे नांव	सध्याची पदस्थापना	बदलीनंतरची पदस्थापना
१.	डॉ. बी.जी. शेखर, भापोसे,	पोलीस उपायुक्त, सशस्त्र दल, ल-विभाग क्र . १, नायगांव, मुंबई.	संचालक (अंमलबजावणी व दक्षता), राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई.

२. सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०८३११४०२३५०४२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

Charushila Chandrakant Tambekar

Digitally signed by Charushila Chandrakant Tambekar
DN: CN = Charushila Chandrakant Tambekar, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Joint Secretary
Date: 2015.08.31 17:37:55 +05'30'

(चारुशीला तांबेकर)
सह सचिव, गृह विभाग

प्रत,
१. महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१ / २, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर.
३. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

४. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.
५. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, म.रा., मुंबई.
६. मा.मंत्री (राऊशु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा.राज्यमंत्री, गृह (शहरे/ ग्रामीण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
८. मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
९. अ.मु.स.(गृह) यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०.प्रधान सचिव (अ. व सु.) यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११.प्रधान सचिव (राऊशु) यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२.प्रधान सचिव (विशेष) यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३.सह सचिव (राऊशु), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४.संबंधित अधिकारी.
१५.संबंधित कार्यालय.
१६.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१७.सहाय्यक संचालक, भापोसे कक्ष, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८. निवड नस्ती, पोल-१.

पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय

महाराष्ट्र शासन

सेंट जॉर्ज किल्ला, सेंट जॉर्ज रूग्णालय आवार, छत्रपती शिवाजी टर्मिनस जवळ, मुंबई ४०० ००१

दुरध्वनी क्र. ०२२-२२६२३४४६/२२६२३३८० ई-मेल mahaarchaeology@gmail.com

दि. ३.८.२०१५

जा.क्र. तंत्र/प.सं.स.बैठक/२०१५ / १३९१ दिनांक : 6 AUG 2015

कार्यशाळा व बैठकीची निमंत्रण

विषय :- दिनांक ९ ऑगस्ट २०१५ रोजी आयोजित करण्यात आलेली कार्यशाळा व बैठकीचे निमंत्रण

संचालनालयामार्फत कोकण विभागाची पहिली कार्यशाळा दिनांक ९ ऑगस्ट २०१५ रोजी सकाळी ९.०० ते सायंकाळी ५.०० वाजेपर्यंत रविंद्र नाट्य मंदिर, प्रभादेवी, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आलेली आहे. सदरहू कार्यशाळेस दुर्गसंवर्धन समितीचे प्रमुख मार्गदर्शक तसेच सर्व सदस्यांनी उपस्थित रहावे, ही विनंती.

तसेच कार्यशाळा समाप्त झाल्यानंतर दुर्गसंवर्धन समितीचे प्रमुख मार्गदर्शक व सर्व सदस्यांची बैठक आयोजित करण्यात आलेली असून सदरहू बैठकीस सर्वांनी उपस्थित रहावे ही विनंती.

(संजय कृष्णाजी पाटील)
संचालक
पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये
महाराष्ट्र राज्य

प्रति,

१) श्री. पांडुरंग बलकवडे, प्रमुख मार्गदर्शक
२) श्री. ऋषिकेश यादव, सदस्य
३) श्री. राजेंद्र टिपरे, सदस्य
४) श्री. चंद्रशेखर शेळके, सदस्य
५) श्री. प्रमोद पाटील, सदस्य
६) श्री. भगवान चिले, सदस्य
७) श्री. निलकंठ पाटील, सदस्य
८) श्री. प्र. के. घाणेकर, सदस्य
९) श्री. सचिन जोशी, सदस्य
१०) श्री. प्रफुल माटेगावकर, सदस्य
११) श्री. संकेत कुलकर्णी, सदस्य

जा.नं.राजिप/ग्रापापु/उविम्ह/पीबी-२/१५७८/२०१७
ग्रामिण पाणी पुरवठा,रा.जि.प. उपविभाग म्हसळा
दिनांक :- ०२/०४/२०१७

प्रति,
मा.कार्यकारी अभियंता,
ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग
रायगड जिल्हा परिषद अलिबाग

विषय:- आंबेत ता.म्हसळा नळ पाणी पुरवठा योजना बाबत.

म्होदय,

उपरोक्त विषयान्वये कळविणेत येते की , आश्वासन क्र. ५३ च्या अनुषंगाने , आंबेत ता.म्हसळा नळ पाणी पुरवठा योजनेतुन आंबेत ग्रामस्थांना २ एप्रिल २०१७ पासुन पाणी पुरवठा सुरु करण्यात आलेला आहे. हे आपल्या माहिती साठी सविनय सादर

आपला विश्वासू

उप अभियंता (ग्रा. पा. पु.)
रा. जि. प. उपविभाग म्हसळा

राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था
(बालचित्रवाणी), पुणे ही संस्था बंद करणे व
ई-बालभारती संस्था सुरु करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : बालचित्र २०१६/(१०२/१६)/एसडी-६
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ३१ मे, २०१७

वाचा : राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था (बालचित्रवाणी), पुणे नियामक मंडळाच्या दिनांक ०३ एप्रिल, २०१७ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :

इन्सॅट उपग्रहाद्वारे प्रक्षेपित करण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक कार्यक्रमाच्या निर्मितीकरिता राज्य शासनाने दिनांक २७ जानेवारी, १९८४ रोजी राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे (बालचित्रवाणी) या संस्थेची स्थापना करण्यात आली. बालचित्रवाणी या संस्थेच्या स्थापनेपासून कर्मचाऱ्यांचे वेतन, कार्यक्रम निर्मिती व इतर सर्व खर्चासाठी केंद्र शासनाकडून १०० टक्के अनुदान मिळत होते. तथापि, दिनांक ३१ डिसेंबर, २००२ अन्वये केंद्र शासनाने सदर जबाबदारी राज्य शासनाने स्विकारण्याबाबत राज्य शासनाचे अभिप्राय मागविलेले होते. त्यास अनुसरुन राज्य शासनाने दिनांक १४ जानेवारी, २००३ रोजीच्या पत्रान्वये सदर जबाबदारी स्विकारण्यास असमर्थता दर्शविली होती.

बालचित्रवाणी संस्थेतर्फे सुमारे ६००० शैक्षणिक दृकश्राव्य ची निर्मिती करण्यात आलेली आहे. व हे कार्यक्रम दूरदर्शनवरुन १९८६ ते जुलै, २०१२ या कालावधीत नि:शुल्क प्रक्षेपित करण्यात येत होते. तथापि, ऑगस्ट, २०१२ नंतर दूरदर्शनने प्रक्षेपण शुल्क आकारल्यामुळे व केंद्र शासनाकडे पत्रव्यवहार करुनही सदर प्रक्षेपण नि:शुल्क करण्याची विनंती मान्य न झाल्याने फेब्रुवारी, २०१४ पासून प्रक्षेपण बंद आहे.

बालचित्रवाणी या संस्थेकडे स्वत:च्या उत्पन्नाचा कोणताही स्त्रोत उपलब्ध नाही तसेच संस्थेस कोणतेही अनुदान मिळत नाही. बालचित्रवाणी मधील कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा करण्यास संस्थेकडे निधी नसल्याने एप्रिल, २०१४ पासून वेतन अदा करण्यात आलेले नव्हते. तथापि, औद्योगिक न्यायालयात दाखल केलेल्या याचिका क्रमांक २४२/२०१५ च्या सुनावणीनंतर मा. न्यायालयाने दिलेल्या अंतरिम आदेशानुसार ऑगस्ट, २०१६ पर्यंत बालभारतीकडून उसनवारीने निधी उपलब्ध करुन घेवून न्यायालयात गेलेल्या व त्यानंतर न्यायालयात न गेलेल्या कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा करण्यात आले आहे.

तंत्रज्ञानात झालेल्या प्रगतीमुळे, तंत्रज्ञान सहजगत्या उपलब्ध होत असून शिक्षक स्वयंप्रेरणेने तंत्रज्ञान अवगत करुन घेत आहेत. शिक्षकांकरिता MITRA नावाचा App उपलब्ध करण्यात आला असून त्यावर मोठ्या प्रमाणात शिक्षकांनी स्वयंनिर्मित व्हिडिओ अपलोड केले आहेत. इंटरनेटवर अनेक शैक्षणिक व्हिडिओज मोफत उपलब्ध असून ते शिक्षकांमध्ये लोकप्रिय होत आहेत. बालभारती मार्फत नवीन निर्माण होणाऱ्या पाठ्यपुस्तकांमध्ये QR Code या तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यात येत आहे. या तंत्रज्ञानामुळे मोफत स्वरुपात पाठ्यांशनिहाय व्हिडिओ उपलब्ध होत आहेत. राज्यात खूप मोठ्या प्रमाणावर शाळा डिजिटल झाल्या आहेत.

या पार्श्वभूमीवर वेगळ्या राज्यस्तरीय शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्थेची (बालचित्रवाणी) आवश्यकता राहिलेली नाही. ज्या उद्देशाने बालचित्रवाणीची निर्मिती करण्यात आली होती ते सर्व उद्देश आता शाळा शाळांमधून शिक्षकांच्या तंत्रज्ञानातील कौशल्यामुळे पूर्ण होत आहेत. शाळा डिजिटल व शिक्षक तंत्रस्नेही होत असल्याने विद्यार्थी प्रभावीपणे गुणात्मक आणि दर्जात्मक शिक्षण घेत आहेत.

उपरोक्त सर्व परिस्थिती विचारात घेवून राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे (बालचित्रवाणी) ही संस्था बंद करावी व ई-बालभारती ही संस्था नव्याने स्थापन करावी ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासन स्तरावरुन पुढील निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

विधी व न्याय विभाग व वित्त विभाग यांच्या अभिप्रायानुसार तसेच दिनांक ३ एप्रिल, २०१७ रोजी झालेल्या नियामक मंडळाच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयांप्रमाणे राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे (बालचित्रवाणी) ही संस्था बंद करावी व ई-बालभारती ही संस्था नव्याने स्थापन करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे.

१) औद्योगिक कलह कायदा, १९४७ मधील कलम २५ FFA अन्वये ५० पेक्षा कमी कामगार असलेली संस्था आर्थिक विवंचनेत असेल तर सदर संस्था बंद करता येते. बालचित्रवाणी ही संस्था आर्थिकदृष्ट्या अडचणीत असल्याने तसेच कर्मचाऱ्यांचे वेतन व दैनंदिन खर्च भागविण्यासाठी सुध्दा रक्कम शिल्लक नसल्याने, या संस्थेत ५० पेक्षा कमी कामगार असल्याने, आणि ही संस्था उद्योग या संज्ञेत येत असल्याने ती या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून बंद करण्यात येत आहे.

२) बालचित्रवाणी या संस्थेतील कार्यरत कर्मचाऱ्यांना औद्योगिक कलह कायदा, १९४७ नुसार एक महिन्याची आगावू नोटीस पे देण्यात यावा व सर्व कर्मचाऱ्यांना दिनांक ३१ मे, २०१७ रोजी सेवामुक्त करण्यात यावे.

३) बालचित्रवाणी संस्थेतील कर्मचाऱ्यांचे वेतन तसेच अनुज्ञेय सर्व रक्कम आणि दैनंदिन खर्चासाठीची रक्कम बालभारती या संस्थेकडून उसनवारीने घेवून अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४) बालचित्रवाणी या संस्थेची सर्व स्थावर, जंगम मालमत्ता संस्थेच्या सर्व रेकॉर्डसह बालभारती या संस्थेकडे वर्ग करण्याची कार्यवाही प्रशासकीय अधिकारी यांनी करावी. तसेच मेंटनन्स, सुरक्षा आदी कारणांकरिता येणारा खर्च बालभारतीकडे उपलब्ध निधीतून करण्यात यावा.

५) ई-बालभारती कार्यान्वित झाल्यावर या शासन निर्णयाच्या दिनांकाला कार्यरत असणारे बालचित्रवाणी मधील कर्मचारी त्यावेळी ई-बालभारतीसाठी निश्चित केलेल्या आवश्यक पदांची शैक्षणिक अर्हता पूर्ण करीत असल्यास आणि निवड प्रक्रियेत ते सहभागी झाल्यास गुणवत्तेनुसार त्यांची निवड होत असल्यास वयाची अट न ठेवता त्यांना प्राधान्य देण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१७०५३१११४८५९०८२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

Nand Kumar

Digitally signed by N and Kumar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=School Education And Sports Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=c98b875883e76c14d01ed7b09546edc11e439cad32d7f5cf487862cc567ee39, serialNumber=6cd3577eb80e05e2a8b57095c152dc6cfb37c2bbd3da19778d645dd8a362ebc5, cn=Nand Kumar
Date: 2017.05.31 12:13:12 +05'30'

(नंदकुमार)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
३. मा. मंत्री, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
५. मा. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. मा. प्रधान सचिव, नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. मा. प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
११. सर्व महानगरपालिका आयुक्त

१२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
१३. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई
१४. राज्य प्रकल्प संचालक, राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान, मुंबई
१५. अध्यक्ष / सचिव, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१६. शिक्षण संचालक (प्राथमिक/माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७. संचालक, विद्याप्राधिकरण, पुणे.
१८. संचालक, बालभारती, पुणे.
१९. सर्व विभागीय अध्यक्ष, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ.
२०. सर्व विभागीय सचिव, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ.
२१. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक.
२२. सर्व प्राचार्य, जिल्हा शैक्षणिक सातत्यपूर्ण व्यावसायिक विकास संस्था
२३. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक), जिल्हा परिषद
२४. शिक्षण निरिक्षक, मुंबई (पश्चिम, दक्षिण, उत्तर)
२५. सर्व प्रशासन अधिकारी, महानगरपालिका
२६. सर्व मुख्य अधिकारी, नगरपालिका
२७. सर्व गटशिक्षणाधिकारी
२८. सर्व मुख्याध्यापक शिक्षणाधिकारी यांच्यामार्फत
२९. निवड नस्ती, एसडी-६.

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत समाविष्ट न झालेल्या परंतू लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत पूर्वी लाभ घेत असलेल्या एपीएल (केशरी) मधील १७७.१९ लक्ष लाभार्थ्यांना अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः अधापु-२०१४/प्र.क्र. १२२/नापु-२२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १५ जानेवारी, २०१६

वाचा :- शासन निर्णय क्र. असुका-२०१३/प्र.क्र. ३१९/ना.पु.२२, दि. १७ डिसेंबर, २०१३.

प्रस्तावना

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ महाराष्ट्र राज्यात दि. ५ जुलै, २०१३ रोजी लागू करण्यात आला आहे. सदर अधिनियमान्वये राज्यासाठी ७६.३२ टक्के ग्रामीण (४६९.७१ लक्ष) व ४५.३४ टक्के शहरी (२३०.४५ लक्ष) अशी मिळून ७००.१६ लक्ष लाभार्थी संख्या निश्चित करण्यात आली आहे. त्याआधारे लक्ष्य निर्धारीत सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमध्ये लाभ घेत असलेल्या अंत्योदय अन्न योजनेतील सर्व लाभार्थ्यांना तर बीपीएल गटातील सर्व लाभार्थ्यांना प्राधान्य कुटुंब गटातील लाभार्थी म्हणून लाभ मिळत आहे. त्याव्यतिरिक्त एपीएल (केशरी) मधील ग्रामीण भागातील व शहरी भागातील लाभार्थ्यांचा प्राधान्य कुटुंब गटातील लाभार्थी म्हणून समावेश करण्याकरिता दि. १७.१२.२०१३ च्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये निकष निश्चित करण्यात आले. लक्ष्य निर्धारीत सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमध्ये लाभ घेत असलेल्या एकूण ८७७.३५ लक्ष लाभार्थ्यांपैकी राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अन्वये अन्नधान्याचा लाभ देण्याकरिता ७००.१६ लक्ष लाभार्थ्यांचा उपरोक्त निकषांनुसार समावेश करण्यात आल्यानंतर पुर्वी सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ देत असलेल्या एपीएल (केशरी) मधील १७७.१९ लक्ष लाभार्थ्यांना सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ देता आला नाही. सदर लाभार्थ्यांना देखील सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ मिळावा या दृष्टीने दि. १७.१२.२०१३ च्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये एपीएल (केशरी) मधील १७७.१९ लक्ष लाभार्थ्यांना लक्ष्य निर्धारीत सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत ते ज्या सवलतीच्या दराने अन्नधान्य घेत होते, त्या प्रचलित परिमाणानुसार व प्रचलित दराने त्यांना अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला.

उपरोक्त १७७.१९ लक्ष लाभार्थ्यांना सदर शासन निर्णयान्वये माहे ऑक्टोबर, २०१४ पर्यंत एपीएलच्या परिमाणात व दराने अन्नधान्याचा लाभ देण्यात येत होता. माहे नोव्हेंबर, २०१४ पासूनच्या कालावधीमध्ये सदर लाभार्थ्यांना सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ द्यावा किंवा कसे याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

यासंदर्भात मा. मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार सदर लाभार्थ्यांना सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

१) राज्यामध्ये सध्या शिधापत्रिकांच्या आधारकार्ड सिडींगचे काम सुरु असून त्याबाबत विभागाद्वारे गतीने कार्यवाही करण्यात येत आहे. नजीकच्या कालावधीत शिधापत्रिकांच्या आधार सिडींगचे काम पूर्ण झाल्यावर राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत समाविष्ट न झालेल्या परंतू लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत पुर्वी लाभ घेत असलेल्या १७७.१९ लक्ष लाभाथ्यांना अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत निर्णय घेण्यात येईल.

२) उपरोक्त (१) मध्ये नमूद केलेल्या कार्यवाहीस अनुसरुन दि. १७.१२.२०१३ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. ३ प्रमाणे करावयाच्या कार्यवाहीस याद्वारे स्थगिती देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०११५१६५०३८५६०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

SATISH SHRIDHAR SUPE

Digitally signed by SATISH SHRIDHAR SUPE
Dn: c=IN, o=Government of Maharashtra, ou=FOOD CIVIL SUPPLY AND CONSUMER PROTECTION, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=SATISH SHRIDHAR SUPE
Date: 2014.01.22 11:15:54 +05'30'

(स. श्री. सुपे)
शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
३. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
५. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व प्रशासकीय विभाग प्रमुख, मंत्रालय, मुंबई.
७. विभागीय आयुक्त सर्व
८. जिल्हाधिकारी सर्व
९. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई
१०. उपआयुक्त (पुरवठा) सर्व
११. जिल्हा पुरवठा अधिकारी सर्व
१२. अन्नधान्य वितरण अधिकारी सर्व
१३. वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, जि. टी. हॉस्पीटल संकूल, मुंबई
१४. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१६. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-२, मुंबई
१७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, मुंबई
१८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर
१९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, नागरी पुरवठा, लेखा परिक्षा मंडळ द्वारा - वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
२०. वित्त विभाग, व्यय-४, मंत्रालय, मुंबई
२१. सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक
२२. सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
२३. निवडनस्ती (कार्यासन ना.पु. २२).

अत्यंत तातडीचे
विधीमंडळ अधिवेशन प्राधान्य

जा. क्र. ४६३/ पोअ/कोभ/ २०१८
पोलीस अधीक्षक कार्यालय
रा. गु.अ.वि., कोकण भवन,
नवी मुंबई.
दि. २३/ ०२ / २०१८

प्रति.

मा. विशेष पोलीस महानिरीक्षक (गुन्हे - पश्चिम),
रा.गु.अ.वि., म.रा.,
पुणे

विषय :- सन २०१५ चे दुस-या अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्र. ६०

संदर्भ : - १) जा. क्र. विसआ २११७/ प्र.क्र. १९६/ पोल- ११, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे दि. २३.०१.२०१७ चे पत्र व दि. १२.०२.२०१८ चे सम क्रमांकाचे स्मरणपत्र
२) जा. क्र. पोमसं/ २२/५२५२/ अर्थ. अधि./ विसआश्वा क्र. ६०/७४ /२०१८, मुंबई, दि. १७.०२.२०१८
३) आपले (वाचक) कार्यालयाकडून दि. २०.०२.२०१८ रोजी प्राप्त इ-मेल संदेशान्वये

महोदय,

उपरोक्त विषय व संदर्भान्वये सविनय सादर की, सन २०१८ च्या अर्थसंकल्पिय अधिवेशनाकरता लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे महामंडळातील भ्रष्टाचारासंबंधात दाखल दहिसर पोलीस ठाणे येथे गु.र.क्र. ३३६/ २०१५ कलम ४०६, ४०८, ४०९, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१, ३८४, १२० (ब) ३४ भा.द.वि. सह कलम ७, ८, १३ (१) (C) (D), १३(२) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा या प्रकरणात सन २०१५ चे दुस-या अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्र. ६० चे अनुषंगाने उपस्थित केलेल्या मुद्यांबाबतची विहित नमुन्यातील माहिती (२८ मुद्दे व पुरवणी टिपणी) शासनास सादर करण्याकरिता सोबत जोडून सादर करण्यात येत आहे.

मा. सादर;
२३/०२/१८
(पौर्णिमा [illegible])
पोलीस अधीक्षक
रा.गु.अ.वि., कोकण भवन,
नवी मुंबई.

एचबी १८५८-५०अ

दहिसर पोलीस ठाणे, मुंबई गु.र.क्रं. ३३६/१५ कलम ४०६, ४०८, ४०९, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८,४७१, ३८४, १२०(ब),३४ भा.द.वि. सह कलम ७, ८, १३(१) (सी)(डी), १३(२) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ या गुन्हयाच्या तपासाबाबतची माहिती

अक्र	मुद्दे	—	माहीती
०१	घटनेचा तपशिल	: —	डॉ. सुधाकर भालेराव, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधान सभा नियम १०५ नुसार साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळातील झालेल्या भ्रष्टाचाराबाबत विचारलेली लक्षवेधी सूचना, दि.२२/१२/२०१४ रोजी सभागृहात चर्चेसाठी आली असता, सामाजिक न्याय मंत्री मा. श्री. राजकुमार बडोले यांनी महामंडळातील भ्रष्टाचाराबाबतची चौकशी राज्य गुन्हे अन्वेषण विभागामार्फत करण्याचे आश्वासन दिले. त्यानुसार मा. पोलीस महासंचालक, म.रा., मुंबई यांचेकडून राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, म.रा., पुणे, यांना चौकशी करणेबाबतचे आदेश दि. २४/०२/२०१५ रोजी प्राप्त झाले. त्यानुसार चौकशी करण्यात आली. केलेल्या चौकशीमध्ये, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाचे तत्कालीन अध्यक्ष अटक आरोपी रमेश कदम यांनी लोकसेवक असताना देखील स्वतःच्या पदाचा गैरवापर करून महामंडळाकडून स्वतःच्या संस्थाना कोणतीही कायदेशीर प्रक्रीया पूर्ण न करता सुमारे रू. १४७ कोटी एवढा निधी प्राप्त केला. व ज्या कारणाकरीता निधी प्राप्त केला, त्याकरीता त्याचा वापर न करता स्वतःच्या वैयक्तिक फायदयाकरीता वापर करून त्यामधून स्वतःच्या नावे बोरीवली येथे फ्लॅट, औरंगाबाद येथे जमीन, कोमराल रिएल्टी प्रा.लि. कंपनी विकत घेणेकरीता महामंडळाकडून प्राप्त निधीचा वापर केला असल्याचे चौकशीमध्ये निष्पन्न झालेले आहे. याकरीता रमेश कदम यांनी महामंडळाचे अधिकारी व कर्मचारी तसेच त्याचे इतर संबधित व्यक्तीना हाताशी धरून संगनमत करून बनावट कागदपत्रे तयार करून, त्या आधारे महामंडळाचा विश्वासघात, फसवणूक, शासकिय निधीचा गैरव्यवहार करून शासनाच्या मालमत्तेचा अपहार केलेला आहे. त्याचप्रमाणे महामंडळातील अधिकारी व कर्मचारी यांना त्यांच्या ५ व्या वेतन आयोगाची थकबाकी देतो असे सांगून त्याकरीता सर्व अधिकारी व कर्मचा–यांकडून प्राप्त रक्कमेतील ५० टक्के रक्कम [illegible]
			कबुल केल्यानंतरच महागाई भत्त्याची थकीत रक्कम दिली व, त्यानंतर सर्व महामंडळातील सर्व अधिकारी व कर्मचा–यांना थकित महागाई भत्त्याची रक्कम देवून त्यामधील ५० टक्के रक्कम बळजबरीने त्यांचेकडून वसुल केलेली आहे. सदर साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळात गैरव्यवहार झाल्याचे निष्पन्न झाल्याबाबतचा अंतरिम अहवाल मा. पोलीस महासंचालक, म.रा., मुंबई यांना दि. १६/[illegible]/२०१५ रोजी सादर केला. सदर अहवालाचे अनुषंगाने मा. पोलीस महासंचालक, म.रा., मुंबई यांचेकडून सदर महामंडळातील

			गैरव्यवहार प्रकरणी संबंधितांवर गुन्हा दाखल करण्याचे आदेश मा. पोलीस महासंचालक, म.रा., मुंबई यांनी दि.१७/०७/२०१५ अन्वये दिल्याने, १) महामंडळाचे तत्कालीन अध्यक्ष आणि सध्याचे मोहोळ विधानसभा मतदारसंघ, सोलापुर, या मतदार संघाचे विधानसभा सदस्य, श्री. रमेश नागनाथ कदम २) महामंडळाचे तत्कालीन व्यवस्थापकीय संचालक श्री संतोष शंकर इंगळे ३) महामंडळाचे तत्कालीन व्यवस्थापकीय संचालक श्री श्रावण किसन बावणे ४) श्रीमती नकुसा गोविंद कदम ५) श्रीमती लक्ष्मी महादू लोखंडे ६) श्री विजय रामकृष्ण कसबे ७) श्रीमती हर्षदा बेंद्रे तसेच महामंडळातील अधिकारी/कर्मचारी व इतर व्यक्ती यांचे विरूध्द चौकशी अधिकारी श्री संजीव त्रिंबकराव घाटगे पोलीस उपअधिक्षक, कोकणभवन, नवी मुंबई यांनी फिर्याद दिल्यावरून साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाच्या गैरव्यवहारप्रकरणी दहिसर पोलीस ठाणे, मुंबई येथे गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे.
०२	घटनेचे पोलीस ठाणे कार्यक्षेत्र	—	दहिसर पोलीस ठाणे, मुंबई
०३	घटना घडल्याचा दिनांक/वेळ	—	दि. १३/०८/२०१२ ते दि. १२/१२/२०१४
०४	घटनेचे स्थळ	—	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ कल्याणी केंद्र, अशोकवन, बोरिवली पुर्व, मुंबई
०५	पोलीसांना प्रथम खबर केव्हा मिळाली	—	मा. पोलीस महासंचालक, म.रा., मुंबई यांचेकडून राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, म.रा., पुणे, यांना चौकशी करणेबाबतचे आदेश दि.२४/०२/२०१५ रोजी प्राप्त झालेने
अ	खबर देणाऱ्या व्यक्तीचे नाव	—	श्री. संजिव त्रिंबकराव घाडगे, वय/५३ वर्षे, धंदा—नोकरी, पोलीस उप अधिक्षक, रा.गु.अ.वि., कोकणभवन, नवी मुबई
०६	घटनास्थळाचे पोलीस ठाणे पासुनचे अंतर	—	२ कीमी
०७	पोलीस घटनास्थळी केव्हा पोहचले	—	तात्काळ
०८	गुन्हा दाखल केला दिनांक व गुन्हा रजि. नंबर/कलम	—	दि. १८/०७/२०१५ रोजी २०.३० वा. दहिसर पो. ठाणे, मुंबई, गु.र.क्र.३३६/१५कलम ४०६,४०८, ४०९, ४२०,४६५,४६७,४६८,४७१,३८४,१२०(ब),३४ भा.द.वि. स कलम ७,८,१३(१)(सी)(डी),१३ (२) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा सन १९८८
०९	गुन्हा दाखल करण्यास विलंब झाला काय/असल्यास कारणे	—	रागुअवि,कोकण भवन कडील दाखल चौकशी वरून अंतिम अहवाल सादर केल्यावरून गुन्हा दाखल करण्यात आला.
१०	तपासी अधिकाऱ्याचे नाव/ हुद्दा	—	पोलीस उप—अधीक्षक, चंद्रकांत टी. पाटील
११	फिर्यादी नाव व व्यवसाय	—	श्री. संजिव त्रिंबकराव घाडगे, वय/५३ वर्षे, धंदा—नोकरी, पोलीस उप अधिक्षक, रा.गु.अ.वि., कोकणभवन, नवी मुबई
१२	आरोपी नाव व व्यवसाय	—	
१३	आरोपीवर यापुर्वी संबधीत पो. स्टेशन व इतर पो.स्टे.येथे गुन्हे दाखल आहेत काय? असल्यास कोणते	—	दहिसर पोलीस ठाणे

१४	गुन्ह्यात वापरलेली शस्त्रे	—	—

१५	गुन्ह्यातील आरोपीतावर लावलेली कलमे व शिक्षेची तरतुद				
	आरोपी	आयपीसी कलम	कलमा तील तरतूद	कशा करीता लावले	शिक्षेची तरतूद
	आरोपी अटक :— १)विजय रामकृष्ण कसबे, २) श्रीमती नकुसा गोविंद कदम, ३) श्रीमती लक्ष्मी महादेव लोखंडे, ४) श्रीमती हर्षदा अरूण बेंद्रे, ५) रमेश नागनाथ कदम, ६) अमरदिपसिंग त्रिलोकसिंग सेठी, ७)व्योमेश महिपतराय शहा, ८) किरण विनोद कॉन्ट्रक्टर, ९)सुहास तुकाराम डुंबरे, १०)विलास आनंत भांडारकर उर्फ शिंपी, ११)पवनदिपसिंग महेंद्रसिंग कोहली, १२)संतोष शंकर इंगळे, १३)जयेश हरेश्वर जोशी, १४) श्रीमती वैशाली विशाल मुडळे, १५) श्रावण किसन बावणे,	कलम ४०६, ४०८, ४०९,४२०,४६५,४६७,४६८,४७१,३८४, १२०(ब),३४ भा.द.वि.स कलम ७, ८, १३(१)(सी)(डी),१३(२) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा सन १९८८	यातील आरोपी हे लोकसेवक तसेच खाजगी इसम यांनी संगनमताने कट रचुन खोटे दस्तऐवज तयार केले. तसेच खंडणी स्विकारली, शासनाचे पैशाचा अपहार केला म्हणून बाजुस नमुद प्रमाणे कलम दर्शविण्यात आले.	यातील आरोपी हे लोकसेवक व इतर संबंधित साथीदारासह महामंडळातील पैशाचा संगनमताने अपहार करून महामंडळाची फसवणूक केली	जास्तीत जास्त आजन्म कारावास

१६	आरोपी अटक दिनांक/वेळ	:—	१) विजय रामकृष्ण कसबे, वय ४२ वर्षे अटक दि.१९.०७.२०१५ रोजी २२.२० वा. अटक, (पो. कोठडी १४ दिवस) व सध्या न्यायालयीन कोठडी २) श्रीमती नकुसा गोविंद कदम, वय ३० वर्षे, ३) श्रीमती लक्ष्मी महादेव लोखंडे, वय ४५ वर्षे, (आरोपी क्र. २ व ३ यांना दि. २१.०७.२०१५ रोजी [illegible] अटक, दि.३०/७/१५ रोजी पर्यंत पो. को.त्यानंतर मा.न्यायालयातुन जामीनवर मुक्त) (पो. कोठडी—०८ दिवस) ४) श्रीमती हर्षदा अरूण बेंद्र,वय २९वर्षे, अटक दि.२५/७/१५ रोजी १७.३५ वा अटक व सध्या न्यायालयीन कोठडी ५) रमेश नागनाथ कदम,वय ४२वर्षे, दि. १७/८/१५ रोजा [illegible] अटक व सध्या न्यायालयीन कोठडी (पो. कोठडी १४ दिवस) ६) अमरदिपसिंग त्रिलोकसिंग सेठी,वय ४३/वर्षे, दि. ९/१२.१५ रोजी १५.४५ वाजता अटक व दि. १९.१२.१५ [illegible]	

			न्यायालयीन कोठडी. (पो. कोठडी–१० दिवस) ७)व्योमेश महिपतराय शहा,वय ५६ वर्षे, दि. ८/२/१६ रोजी १७.४५वाजता अटक (पो. कोठडी–०४ दिवस) ८) किरण विनोद कॉन्ट्रक्टर,वय ४१ वर्षे, दि. ८/२/१६ रोजी १८.०५वाजता अटक (पो. कोठडी–०४ दिवस) ९) सुहास तुकाराम डुंबरे,वय ४२वर्षे, दि. ८/२/१६ रोजी १८.२५वाजता अटक (पो. कोठडी–०४ दिवस) १०)विलास आनंत भंडारकर उर्फ शिंपी, वय ४९ वर्षे, दि. ८/२/१६ रोजी १८.५०वाजता अटक (पो. कोठडी–०४ दिवस) ११)पवनदिपसिंग महेंद्रसिंग कोहली, वय ३३ वर्षे, दि. १६/०२/२०१६ रोजी २०.१० वाजता अटक व दि.११/३/१६ रोजी पर्यंत न्यायालयीन कोठडी.(पो. कोठडी–२२ दिवस) १२)संतोष शंकर इंगळे, ५९ वर्षे, दि २४/०२/१६ रोजी १८.३५ वा. अटक व दि. ५/३/१६ रोजी पर्यंत पोलीस कोठडी (पो. कोठडी–११ दिवस) १३)जयेश हरेश्वर जोशी, वय ४५ वर्षे, दि १६/३/२०१६ रोजी १३.३० वा अटक व दि. २८/३/१६ रोजी पर्यंत पोलीस कोठडी (पो. कोठडी–१२ दिवस) १४)श्रीमती वैशाली विशाल मुडळे,वय ३६वर्षे, दि.२१/१२/१६रोजी १०.३५वा. अटक व दि. ०२/०१/१७ रोजी पासुन न्यायालयीन कोठडी (पो. कोठडी–१० दिवस) १५) श्रावण किसन बावणे,वय ६१ वर्षे, अटक दि. १८/१/२०१८ रो. वेळ २१.३० वाजता, दि.३०/१/१८ रोजी पासुन न्यायालयीन कोठडी (पो. कोठडी–११ दिवस)
१७	आरोपीला पो. को. मिळाल्याची दि.	:–	वरील प्रमाणे
१८	पोलीस कोठडीचा कालावधी	:–	वरील प्रमाणे
१९	न्यायालयीन को. मिळाल्या चा दि.	:–	वरील प्रमाणे
२०	आरोपीला जामीन मिळाल्याचा दिनांक	:–	१)श्रीमती नकुसा गोविंद कदम, वय ३० वर्षे, २)श्रीमती लक्ष्मी महादेव लोखंडे, वय ४५ वर्षे, (आरोपी क्र.१ व २याना दि. ३०/०७/२०१५ रोजी जामीनावर मुक्त ३)अमरदिपसिंग त्रिलोकसिंग सेठी,वय ४३/वर्षे, दि. २१/१२/१५ रोजी जामीनावर मुक्त ४)व्योमेश महिपतराय शहा,वय ५६ वर्षे, ५) किरण विनोद कॉन्ट्रक्टर,वय ४१ वर्षे, ६) सुहास तुकाराम डुंबरे,वय ४२वर्षे, ७)विलास आनंत भंडारकर उर्फ शिंपी, वय ४९ वर्षे, आरोपी नं. ४ ते ७ यांना दि. १२/२/१६ रोजी जामिनावर मुक्त ८)जयेश हरेश्वर जोशी, वय ४५ वर्षे, दि. १२/०७/१६ रोजी

				जामीनावर मुक्त ९)श्रीमती वैशाली विशाल मुडळे,वय ३६वर्षे, दि. २६/०७/१७ रोजी जामीनावर मुक्त
२१	तपासाची सध्य: स्थिती (तपास सुरू /चार्जशिट पाठविले) दोषारोप पत्र दाखल केल्या चा दिनांक	:—		मुळ दोषारोपपत्र दि.१६/१०/२०१५, कोर्ट केस नं.१०८/१५, पुरवणी दोषारोपपत्र दि.७/११/२०१५, कोर्ट केस नं.१०८/१५, पुरवणी दोषारोपपत्र दि.१३/५/२०१६, कोर्ट केस नं.२८/१६, पुरवणी दोषारोपपत्र दि.१३/६/२०१६, कोर्ट केस नं.२९/१६, पुरवणी दोषारोपपत्र दि.१८/२/२०१७, कोर्ट केस नं.१२/१७, पुरवणी दोषारोपपत्र दि.१७/३/२०१७, कोर्ट केस नं.१८/१७, पुरवणी दोषारोपपत्र दि. १८/०२/२०१८ सदर गुन्हयाचा तपास हा मा.विशेष सत्र न्यायालय, कोर्ट नं. ५४, मुंबई यांचे आदेशाने सीआरपीसी कलम १७३(८) सीआरपीसी अन्वये तपास सुरू आहे.
२२	वैद्यकिय अहवाला चा निष्कर्ष	:—		——
२३	रासायनिक प्रयोग शाळेचा निष्कर्ष	:—		माहिती प्राप्त होणे बाकी आहे.
२४	लाचेच्या रक्कमे चा तपशिल	:—		३१२ कोटी रूपये
२५	मुद्देमाल हस्तगत/ तपशिल	:—	०१	<u>हस्तगत मालमत्ता</u> :—१) रू.२०,८६,७३५/— पंचनाम्याद्वारे हस्तगत केलेली रक्कम ही सध्या भारतीय स्टेट बॅंक, कोकणभवन, नवी मुंबई येथे जमा. २) रू. ८,७३,८५,५०८/— एकूण ६१ वाहने हस्तगत ३) रू. २,२२,१२,८३९/— ५ वॉटर टॅंकर, १ [illegible] १बोरवेल मशिन, २ ॲब्यूलन्स, १ लहान टेम्पो ४) रू १०,१०,००,०००/— पैकी ५ कोटी अमरसिंगसिंग सेठी यांचेकडील रक्कम डी.डी.व्दारे गुन्हयाची तपासकामी या कार्यालयाकडे प्राप्त होवून भारतीय स्टेट बॅंक कोकणभवन, नवी मुंबई येथे जमा तसेच रू. ५ कोटी १० लाख रू. न्यायालयात जमा. ५) रू. ४७ कोटी —आरोपी व्यंकटेश शहा व इतर [illegible] मा. न्यायालयात जमा केले. दि. १०/१२/१७ रोजीच्या मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशाने आरोपीस परत केले [illegible] उच्च न्यायालयाच्या विरोधात मा. सर्वोच्च न्यायालयात स्पेशल लिव्ह पिटीशन दाखल केले आहे. ६) [illegible] आरोपी [illegible] न्यायालयात जमा केले. ७) रू. १८,००,०००/— कि.चा टायर रोलर [illegible] ८) रू. ५०,००,०००/— कि.चा हिताची [illegible] ९) <u>रू. २९,००,०००/—</u> कि.चा टाटा कंपनीचे [illegible] बाकी हायवा एकूण रू. ७२,३१,२५,०८२/— कींमतीचे मालमत्ता (६०, ३८,२६,७३५/— रोख रक्कम व ११,९२,९८,३४७/— रू किंमतीची वाहने) व १३५ कोटी रूपयांची [illegible] मालमत्ता मा. न्यायालयाने दिनांक १०/०३/२०१[illegible] अॅटॅच करण्याविषयी आदेश दिलेले आहे. [illegible]

				२०७ कोटी रूपये १०) १ स्कॉर्पियो वाहन पाहिजे आरोपी संतोष इंगळे यांचे [illegible] घराचे आवारातून जप्त, ११) गुन्हयाच्या संदर्भातील पुराव्याचे कागदपत्रे, १२) १९ संगणकच्या हार्ड डिस्क
२६	तपासले साक्षीदार	:—		एकूण ८५ साक्षीदार तपासलेले आहेत.
२७	गुन्हयाची उकल होण्याच्या दृष्टीने समोर आलेले महत्वपुर्ण निष्कर्ष	:		बँक खाते उतारे आणि गुन्हयाचे संदर्भातील जप्त कागदपत्रे तसेच साक्षीदाराचे जबाब यावरून सदरचा गुन्हा केल्याचे निष्पन्न झाले आहे.
२८	तपासाची सद्यःस्थिती	:—	— — —	सदर गुन्हयामध्ये आत पर्यंत १५ आरोपीताना अटक करण्यात आली असुन, त्यामध्ये ०९ आरोपीताना जामीन झालेला असुन ०१ आरोपीतास अटक पुर्व जामिन झालेला आहे. १४ आरोपीता विरूध्द मा. सत्र न्यायालय, ४५वे कोर्ट मुंबई येथे मुळदोषारोपपत्र तसेच पुरवणी दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असुन, मा. न्यायालयाचे आदेशाने कलम १७३(८) सीआरपीसी अन्वये तपास सुरू असून, **०६** आरोपी सद्या न्यायलयीन कस्टडी मध्ये असून, पाहीजे आरोपीचा शोध घेवून त्यांना अटक करून त्याचे विरोधात लवकरात लवकर पुरवणी दोषारोपत्र दाखल करीत आहोत.

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दूरध्वनी क्र. ०२२-२२८४३८५५, फॅक्स क्र. ०२२-२२८८२८६२ **E-mail : surendrachankar@gmail.com**

क्र. पापुयो-२४१४/प्र.क्र.१४२ /पापु-१७, दिनांक : ११ जून, २०१५.

प्रति,

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद,
कोल्हापूर.

विषय : राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत मौजे पाचर्डे (ता. भुदरगड, जि. कोल्हापूर) येथील नळ पाणी पुरवठा योजनेच्या वाढीव दरडोई खर्चास मान्यता मिळणेबाबत..

संदर्भ :- १) आपले पत्र क्र. ग्रापापुवि/कावि-७/पाचर्डे/२०१४, दि. २१ ऑगस्ट,२०१४
२) शा.शु. क्र.ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.८१/पापु-०७, दि. २७ मार्च, २०१५

महोदय,

विषयाधीन प्रकरणी संदर्भ क्र. १ च्या पत्रान्वये राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत मौजे ५५ LPCD क्षमतेच्या मौजे पाचर्डे (ता. भुदरगड, जि. कोल्हापूर) नळ पाणी पुरवठा योजनेच्या वाढीव दरडोई खर्चास मान्यता मिळणेबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने मा. मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांनी सदर योजनेतील विहीरीची किंमत, उद्भवाचे अंतर व वितरण व्यवस्थेचे संकल्पन तपासून खर्चात कपात होते काय याची खात्री करून प्रस्ताव फेरसादर करण्याचे निर्देश दिले आहेत.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ४० LPCD प्रमाणे पाणी पुरवठ्याच्या सुविधा उपलब्ध झाल्यानंतरच ५५ LPCD प्रमाणे पाणी पुरवठा करण्याचे केंद्र शासनाचे निर्देश आहेत. त्यानुषंगाने ४० LPCD प्रमाणे व कमाल ४ टक्के E.T.P. गृहित धरून आणि मा. मंत्री, पा. पु. व स्व. यांनी दिलेले निर्देश विचारात घेऊन कमीत कमी खर्चाची योजना तयार करण्याबाबत उचित कार्यवाही करावी, ही विनंती.

आपला,

(सु. प्र. चानकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीस्तव:

१) कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, कोल्हापूर.

सत्यव्रत साहु, आई.ए.एस.
संयुक्त सचिव
Satyabrata Sahu, I.A.S.
Joint Secretary

सत्यमेव जयते

भारत सरकार
पेयजल एवं स्वच्छता मंत्रालय
Government of India
Ministry of Drinking Water and Sanitation
B-2 Wing, 4th Floor, Paryavaran Bhawan,
CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi-110003
Tel. : 24361043 Fax : 24364113
E-mail : jsim@nic.in
Website : www.ddws.nic.in

D.O. No. W-11041/9/2015-Water-I

Dated: 29th June, 2015

Dear Madam/Sir,

Recently the Ministry has released the first instalment of National Rural Drinking Water Programme (NRDWP) funds for the financial year 2015 – 16 for all the States under Programme, Water Quality Monitoring & Surveillance and Support components.

2. As reported by you recently, there are a large number of on-going projects in different States (list enclosed). Accordingly, with the Programme funds of this year released recently as the first instalment, only these on-going projects are to be completed on priority basis. No new projects should be taken up in the State with this programme fund except in the following cases:

(i) Short term and long term measures for fluoride and arsenic affected habitations as we have committed to cover these areas by March, 2017;

(ii) Provision of potable drinking water in the selected Gram Panchayats under Sansad Adarsh Gram Yojna (SAGY) either by taking up new schemes or through augmentation of existing schemes.

(iii) If the State/UT has no ongoing project, the programme fund may be used for undertaking new projects.

With Regards,

Yours sincerely,

29/6/15

(Satyabrata Sahu)

Principal Secretaries/ Secretaries in-charge of Rural Water Supply in all States/ UTs

No. W-11042/14/2015/Water-I
Government of India
Ministry of Drinking Water & Sanitation

4th Floor, B-2 Wing, Paryavaran Bhawan,
CGO Complex, Lodhi Road,
New Delhi-110003,
Dated: 29.07.2015

To
Shri Rajesh Kumar,
Principal Secretary,
Water Supply & Sanitation Department,
Govt. of Maharashtra,
Gokuldas Tejpal Hospital, New Buildings,
7th Floor, Near Crawford Market, LT Road, Mumbai-400 001.

Subject: Projects to be taken up during 2015-16 under National Rural Drinking Water Programme (NRDWP) –reg.

Sir,

Please refer to your letter No. WSB/CR-166/WSSO-01 dated 13.07.15 in response to this Ministry letter No. W-11041/9/2015/Water-1 dated 29.06.15 seeking clarifications on the subject cited above.

2. In this connection, following is clarified:

i.) State Government is to consider only those schemes as ongoing in which the contract has been awarded and financial liability is there.

ii.) The projects approved by SLSSC but only at the planning / tendering stage should not be treated as ongoing projects.

iii.) If the State has fund left with them after utilizing the same to complete all such ongoing projects, they may use the same on other projects.

Yours sincerely,

Rajesh

(Rajesh Kumar)
Director (Water)

4/8
DS (K)
Dir WSS

Copy to:

The Secretaries / Principal Secretaries in charge of Rural Water Supply of all States - with request to follow the above clarifications.

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत प्रादेशिक ग्रामीण नळ पाणीपुरवठा योजनांना वितरीत करावयाच्या देखभाल-दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदानाबाबत मार्गदर्शक सूचना.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः मुपेयो-२०१७/प्र.क्र.०१/पापु-१९
७ वा माळा, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल, लोकमान्य टिळक मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१
दिनांक: २६ नोव्हेंबर, २०१८

वाचा

१) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.९२/पापु-०७, दिनांक ०७ मे, २०१६
२) शासन निर्णय क्रमांक: मुपेयो-२०१७/प्र.क्र.०१/पापु-१९, दिनांक १९ जानेवारी, २०१७

प्रस्तावना:-

राज्यातील ग्रामीण पाणीपुरवठा क्षेत्रात सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने व ग्रामीण जनतेस शुध्द व पुरेसे पिण्याचे पाणी उपलब्ध करुन देण्याच्या उद्देशाने विभागाच्या संदर्भाधीन क्र.१ येथील दि.०७ मे, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये राज्यात सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या कालावधीत मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. सदर कार्यक्रमांतर्गत प्रादेशिक नळ पाणीपुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीकरिता प्रत्येक वर्षी रु.१००.०० कोटी इतका निधी उपलब्ध करुन देण्यात येणार आहे. सदर निधी प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांना प्रोत्साहनपर अनुदानाच्या स्वरुपात वितरीत करण्याचा निर्णय संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.१९ जानेवारी, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला आहे. तथापि, जास्तीत जास्त प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांना प्रोत्साहन अनुदानाचा लाभ व्हावा व ग्रामस्थांना पाणीपट्टी भरण्यास प्रोत्साहन मिळावे याकरिता दि.१९ जानेवारी, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचनामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेता, संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.१९ जानेवारी, २०१७ रोजीचा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत आहे. मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत देखभाल दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदान वितरीत करावयाची सुधारित कार्यपध्दती खालीलप्रमाणे राहील.

२. राज्यातील ग्रामीण भागातील चालविण्यात येत असलेल्या सर्वच प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना (कायमस्वरुपी तसेच हंगामी) ह्या मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत देखभाल दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदान मिळण्यास पात्र राहतील. त्यानुसार प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना चालविणा-या संस्था/यंत्रणांना खालील सुत्रानुसार त्यांच्या पाणीपट्टी वसुलीच्या प्रमाणात देखभाल दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदान देय राहील.

अ) गुरुत्व आधारित प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांकरिता:-

प्रोत्साहन अनुदान= (सन २०१७-१८ वर्षातील देखभाल दुरुस्ती खर्च/२) X (सन २०१७-१८ वर्षातील एकूण पाणीपट्टी वसुली/ सन २०१७-१८ वर्षातील एकूण पाणीपट्टी आकारणी)

ब) विद्युत खर्च असलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनांकरिता:-

प्रोत्साहन अनुदान= (सन २०१७-१८ वर्षातील विद्युत खर्च) X (सन २०१७-१८ वर्षातील एकूण पाणीपट्टी वसुली/ सन २०१७-१८ वर्षातील एकूण पाणीपट्टी आकारणी)

३. प्रादेशिक नळ पाणीपुरवठा योजनांना देखभाल-दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदान मिळण्याबाबतचे प्रस्ताव सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (मजीप्रा कडील योजनांच्या बाबतीत) व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (जिल्हा परिषद/शिखर समितीकडील योजनांच्या बाबतीत) यांचे स्तरावरुन संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई यांना सादर करावेत.

४. देखभाल-दुरुस्ती प्रोत्साहन अनुदान हा पाणीपट्टी वसुलीला विकल्प/पर्याय नाही. त्यामुळे योजना आर्थिकदृष्टया स्वयंपूर्ण होण्यासाठी आवश्यक पाणीपट्टीची आकारणी करणे व आकारलेल्या पाणीपट्टीच्या जास्तीत जास्त वसूलीसाठी प्रयत्न करणे ही संबंधित ग्रामपंचायत/जिल्हा परिषदेची जबाबदारी राहील.

५. उपरोक्तप्रमाणे उपलब्ध करुन देण्यात येणारे प्रोत्साहन अनुदान हे प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना चालविणा-या संस्था/यंत्रणांमार्फत सदर योजनेच्या देखभाल दुरुस्ती करिताच वापरण्यात यावे. सदर अनुदान ग्रामपंचायतीना वाटप करण्यात येऊ नये.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८११२६१२२५४०७६२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Ram Apparao Sabane

Digitally signed by Ram Apparao Sabane
DN: CN = Ram Apparao Sabane, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Water Supply and Sanitation Department
Date: 2018.11.26 17:31:26 +05'30'

(रा. अ. साबणे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२) मा.राज्य मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
४) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, एक्सप्रेस टॉवर्स, मुंबई-२१,
५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
६) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -१, मुंबई / महाराष्ट्र २, नागपूर.
७) महालेखापाल, (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र -१, मुंबई / महाराष्ट्र २, नागपूर
८) मुख्य /अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व).
९) संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, सिडको भवन, बेलापूर, नवी मुंबई
१०) कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा, जिल्हा परिषद (सर्व).
११) निवड नस्ती पापु-१९

राज्यातील दुष्काळी भागातील ग्रामीण नळपाणी पुरवठा योजनांची थकीत विद्युत देयकांची रक्कम टंचाई निधीतून देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- एससीवाय- २०१८/प्र.क्र.२४६/म-७
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- ११ डिसेंबर, २०१८

वाचाः- १) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८ /प्र.क्र.८९/म-७
दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८
२) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८ /प्र.क्र.८९/म-७
दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८

प्रस्तावना :-

महसुल व वन विभाग संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये राज्यात सन २०१८ च्या खरीप हंगामात १५१ तालुक्यात व २६८ महसुली मंडळामध्ये दुष्काळ घोषित करण्यात आला आहे. राज्यातील दुष्काळाची गंभीर परिस्थिती विचारात घेऊन, पिण्याच्या पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी विविध उपाय योजना हाती घेण्यात येत आहेत. याचाच एक भाग म्हणून राज्यातील ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची विद्युत देयके थकीत असल्यामुळे, अशा योजना सध्या बंद आहेत. सदरहू योजना चालू केल्यास, लोकांना पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा सुरळितपणे होऊ शकतो व टँकरवरील खर्चात बचत होऊ शकेल, याकरिता ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची विद्युत देयके टंचाई निधीतून अदा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी मा. मंत्रिमंडळ उपसमिती बैठक क्र. ३ मध्ये खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर महसुल व वन विभाग शासन निर्णय दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये राज्यात दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित केलेल्या २६८ महसुली मंडळात तसेच भविष्यात दुष्काळ घोषित झाल्यास अशा भागातील राज्यातील ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची प्रलंबित असलेल्या थकीत विद्युत देयकांच्या मुद्दल रकमेपैकी ५% रक्कम सध्या मदत व पुनर्वसन विभागाकडून भरण्यात येईल व अशा योजनांचा खंडीत वीज पुरवठा सुरु करण्यात यावा. तसेच राज्यातील गंभीर दुष्काळी परिस्थिती, पाणीसाठे यांचा विचार करता नोव्हेंबर २०१८ ते जून २०१९ या ८ महीन्यांच्या कालावधीतील दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व २६८ महसुली मंडळातील ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची चालू विद्युत देयके मदत व पुनर्वसन विभागाच्या टंचाई निधीमधून अदा करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. या प्रयोजनार्थ अदा करावयाची रक्कम २२४५ या लेखाशिर्षाखाली मागणी क्र. सी-६, १०२ पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा (९२), राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकाव्यतिरिक्त खर्च (९२) (०१)

पिण्याच्या पाण्याचा आकस्मिक निकडीचा पुरवठा (अनिवार्य), ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) (२२४५ २१८५) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा. हा निधी उर्जा विभागाकडे सुपुर्द करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२१११२२१५६६२१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Subhash
Hanmant
Umaranikar

Digitally signed by Subhash Hanmant Umaranikar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Revenue and Forest Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=d5ea2bb9565eeb9b02d9831303719414b3f5b9f8f65d5daefe66966b1650214, serialNumber=596a24edfcfcc13edb4245812c0baccecdf4de3ec6e30fb42a682a980bca4db38, cn=Subhash Hanmant Umaranikar
Date: 2018.12.11 12:25:53 +05'30'

(सुभाष उमराणीकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग), मंत्रालय, मुंबई,
२) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३) प्रधान सचिव , (उर्जा) उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४) सर्व विभागीय आयुक्त,
५) सर्व जिल्हाधिकारी
६) महालेखापाल १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर
७) महालेखापाल १/२, (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर
८) संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
९) वित्तीय सल्लागार व सह सचिव (मदत व पुनर्वसन)
१०) वित्त विभाग (व्यय-९/अर्थसंकल्प-६) मंत्रालय मुंबई
११) कक्ष अधिकारी (म-३/म-११) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२) निवडनस्ती, कायार्सन म-७.

राज्यातील दुष्काळी भागातील ग्रामीण नळपाणी पुरवठा योजनांची थकीत विद्युत देयकांची रक्कम टंचाई निधीतून देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- एससीवाय- २०१८/ प्र.क्र. २४६/म-७
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- २१ डिसेंबर, २०१८

वाचा:- १) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८ /प्र.क्र.८९/म-७ दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८
२) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८ /प्र.क्र.८९/म-७ दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८
३) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८/प्र.क्र.२४६/म-७ दिनांक ११ डिसेंबर, २०१८

प्रस्तावना :-

सन २०१८ च्या खरीप हंगामात राज्यात दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित केलेल्या २६८ महसुली मंडळात तसेच भविष्यात दुष्काळ घोषित झाल्यास अशा भागातील राज्यातील ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची प्रलंबित असलेल्या थकीत विद्युत देयकांच्या मुद्दल रकमेपैकी ५% रक्कम सध्या मदत व पुनर्वसन विभागाकडून भरण्यात येईल व अशा योजनांचा खंडीत वीज पुरवठा सुरु करण्यात यावा. तसेच राज्यातील गंभीर दुष्काळी परिस्थिती, पाणीसाठे यांचा विचार करता नोव्हेंबर २०१८ ते जून २०१९ या ८ महीन्यांच्या कालावधीतील दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व २६८ महसुली मंडळातील ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांची चालू विद्युत देयके मदत व पुनर्वसन विभागाच्या टंचाई निधीमधून अदा करण्याचा निर्णय संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. ३ अन्वये घेण्यात आला आहे.

ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांबाबत घेतलेल्या उपरोक्त निर्णयाच्या अनुषंगाने सन २०१८ च्या खरीप हंगामात दुष्काळ जाहीर केलेल्या १५१ तालुके व २६८ महसुली मंडळामधील शहरी नळ पाणी पुरवठा योजनांबाबतही उपरोक्त प्रमाणे निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. दिनांक १८ डिसेंबर, २०१८ रोजी मंत्रिमंडळ उपसमिती बैठक क्र. ५ मध्ये झालेल्या निर्णयानुसार खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :-

महसुल व वन विभाग शासन निर्णय दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये राज्यात दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित केलेल्या २६८ महसुली मंडळात तसेच भविष्यात दुष्काळ घोषित झाल्यास अशा भागातील राज्यातील शहरी पाणी नळ पुरवठा योजनांची

प्रलंबित असलेल्या थकीत विद्युत देयकांच्या मुद्दल रकमेपैकी ५% रक्कम सध्या मदत व पुनर्वसन विभागाकडून भरण्यात येईल व अशी रक्कम भरल्यानंतर अशा योजनांचा खंडीत वीज पुरवठा सुरु करण्यात यावा. तसेच राज्यातील गंभीर दुष्काळी परिस्थिती, पाणीसाठे यांचा विचार करता नोव्हेंबर २०१८ ते जून २०१९ या ८ महिन्यांच्या कालावधीतील, दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके व २६८ महसुली मंडळातील शहरी नळ पाणी पुरवठा योजनांची चालू विद्युत देयके मदत व पुनर्वसन विभागाच्या टंचाई निधीमधून अदा करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. या प्रयोजनार्थ अदा करावयाची रक्कम २२४५ या लेखाशिर्षाखाली मागणी क्र. सी-६ , १०२ पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा (९२), राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकाव्यतिरिक्त खर्च (९२) (०१) पिण्याच्या पाण्याचा आकस्मिक निकडीचा पुरवठा (अनिवार्य), ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) (२२४५ २१८५) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा . हा निधी उर्जा विभागाकडे सुपुर्द करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२२११०५९२६३७१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने.

Subhash Hanmant Umaranikar

Digitally signed by Subhash Hanmant Umaranikar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Revenue and Forest Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=d5aa2b0956e6b94b4b5818f1303719412a03fc5d98d865d3daafed0960a165024, serialNumber=596a34edfcfcd3edb42458127cDeaccecd4de3ecba2486c42a882a980bca46b38, cn=Subhash Hanmant Umaranikar
Date: 2018.12.21 11:07:18 +05'30'

(सुभाष उमराणीकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग), मंत्रालय, मुंबई,
२) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३) प्रधान सचिव , (उर्जा) उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४) सर्व विभागीय आयुक्त,
५) सर्व जिल्हाधिकारी
६) महालेखापाल १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर
७) महालेखापाल १/२, (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर
८) संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
९) वित्तीय सल्लागार व सह सचिव (मदत व पुनर्वसन)
१०) वित्त विभाग (व्यय-९/अर्थसंकल्प-६) मंत्रालय मुंबई
११) कक्ष अधिकारी (म-३/म-११) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२) निवडनस्ती, कायार्सन म-७

राज्यातील दुष्काळी भागातील ग्रामीण व शहरी नळपाणी पुरवठा योजनांची थकीत विद्युत देयकांची रक्कम टंचाई निधीतून देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन.विभाग
शासन शुध्दीपत्र क्रमांक :- एससीवाय- २०१८/प्र.क्र.२४६/म-७
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- ०४ जानेवारी, २०१९

वाचा:- १) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८/प्र.क्र.२४६/म-७
दिनांक ११ डिसेंबर, २०१८
२) शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय २०१८/प्र.क्र.२४६/म-७
दिनांक २१ डिसेंबर, २०१८

शासन शुध्दीपत्र :-

वाचा येथील क्रमांक १ व २ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक २ नुसार राज्यातील दुष्काळी भागातील ग्रामीण व शहरी नळपाणी पुरवठा योजनांच्या विद्युत देयकांची रक्कम टंचाई निधीमधून अदा करण्याबाबतच्या **प्रयोजनार्थ अदा करावयाचा निधीबाबत कार्यपध्दती खालील प्रमाणे अवलंबिण्यात यावी.**

"पाणी स्रोतामध्ये पुरेसे पाणी उपलब्ध आहे म्हणून कार्यान्वित होवू शकणाऱ्या ग्रामीण व शहरी नळपाणी पुरवठा योजनांची थकीत असलेल्या विद्युत देयकांच्या मुद्दल रकमेच्या ५% रक्कम महावितरणकडे भरणा करण्यासाठी मदत पुनर्वसन विभागाकडून उर्जा विभागाकडे थेट न देता उर्जा विभागाने परिगणित केल्यानुसार रू ३८.७८ कोटी इतकी रक्कम पाणी पुरवठा विभागास वितरीत करण्यात यावी व पाणी पुरवठा विभागामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना वितरीत करण्यात यावी. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी कार्यान्वित होवू शकणाऱ्या योजनांच्या संदर्भात शासन धोरणानुसार थकीत विद्युत देयकांच्या मुद्दल रक्कमेची ५% रक्कम महावितरणच्या स्थानिक कार्यालयाकडे भरणा करावी व बंद योजना कार्यान्वित करावी."

२. सदर शासन शुध्दीपत्र महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१९०१०४१२५२४८३४१९ असा आहे. हे शुध्दीपत्र डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Subhash
Hanmant
Umaranikar

Digitally signed by Subhash Hanmant Umaranikar
Date: 2019.01.04 12:57:20 +05'30'

(सुभाष उमराणीकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग), मंत्रालय, मुंबई,
२) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३) प्रधान सचिव , (उर्जा) उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४) सर्व विभागीय आयुक्त,
५) सर्व जिल्हाधिकारी
६) महालेखापाल १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर

७) महालेखापाल १/२, (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र राज्य,मुंबई/ नागपूर
८) संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
९) वित्तीय सल्लागार व सह सचिव (मदत व पुनर्वसन)
१०) वित्त विभाग (व्यय-९/अर्थसंकल्प-६) मंत्रालय मुंबई
११) कक्ष अधिकारी (म-३/म-११) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२) निवडनस्ती, कायार्सन म-७.

सुजल महाराष्ट्र - निर्मल महाराष्ट्र
पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था,(WSSO)

पत्र क्र.पा.व स्व.स.सं./पापुशा-१ /प्र.क्र.०२ /२०१७ दिनांक:-२७/११/२०१७

प्रति,
मुख्य अभियंता तथा विशेष कार्य अधिकारी,
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग,
मंत्रालय, मुंबई

विषय : महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासन क्र. ६४ व ६५

संदर्भ : आपले कार्यालयीन पत्र क्र.विसआ-२०१५/प्र.क्र.२००/पापु-०६, दि.३०/१०/२०१७

महोदय,

उपरोक्त संदर्भीय पत्रान्वये महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासन क्र. ६४ व ६५ च्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीची राज्याची माहिती सादर करण्याबाबत कळविले आहे.

यास अनुसरुन आश्वासन क्र. ६४ च्या अनुषंगाने राज्यातील ग्रामीण भागामधील बंद असलेल्या न. पा. पु. योजना व त्याबाबत करण्यात येणारी कार्यवाहीबाबतची माहिती उचित कार्यवाहीसाठी सोबत जोडली आहे. तथापि आश्वासन क्र. ६५ हे सुधारीत अंदाजपत्रकाबाबत असून याबाबतची कार्यवाही आपल्या स्तरावरूनच करण्यात येते. सबब याबाबत आपल्या स्तरावरून उचित कार्यवाही होणे अपेक्षित आहे.

सदर आपल्या माहितीसाठी सादर.

सोबत : वरीलप्रमाणे

आपला विश्वासू

(डॉ. सतीश उमरीकर)
संचालक
पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासन क्र. ६४

आश्वासन क्र. ६४- "शासनाने योजनांवर पैसे खर्च करूनसुध्दा सदर योजना बंद आहेत. त्या योजना केवळ पाण्याअभावी बंद नाहीत. तेथे पाईपलाईन, टाकी वगैरे सुविधा आहेत अशा सर्व योजनांची माहिती घेऊन त्यानंतर अहवाल सादर करावा"

अभिप्राय :-

भारतीय राज्य घटनेच्या दुरूस्तीनंतर राज्यघटनेच्या ७३ व्या घटना दुरूस्तीतील ११ व्या अनुसूचीनुसार पिण्याच्या पाणी पुरवठयाचे जास्तीत जास्त अधिकार ग्रामस्तरावर देण्यात आले आहेत. त्यानुसार ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची मागणी, आखणी, अंमलबजावणी व देखभाल दुरूस्ती करण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांवर सोपविण्यात आलेली आहे.

ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरूस्तीची जबाबदारी खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आली आहे.

१. स्वतंत्र गावांच्या पाणी पुरवठा योजना - संबंधित गावातील ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती

२. प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना - योजनेत समावेश असलेल्या गावांची शिखर समिती / जिल्हा परिषद/महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण

राज्यातील ग्रामीण भागामध्ये पूर्ण झालेल्या योजनांपैकी बंद असलेल्या नळ पाणी पुरवठा योजनांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहेत.(जिल्हानिहाय गोषवारा सोबत जोडला आहे.)

अ.क्र.	वर्गवारी	स्वतंत्र	प्रादेशिक	एकूण
अ)	एकूण पूर्ण असलेल्या योजना	४०१२०	६४३	४०७६३
ब)	कार्यान्वित	३८८५८	४५६	३९३१४
क)	**एकूण बंद पडलेल्या योजना**	**१२६२**	**१८७**	**१४४९**
i)	कायमस्वरुपी बंद योजना	९८१	९४	१०७५
ii)	अस्थाई स्वरुपात बंद असलेल्या योजना (पुनरुज्जिवीत करण्यायोग्य)	२८१	९३	३७४

उपरोक्त योजना बंद असण्याची विविध कारणे खालीलप्रमाणे आहेत.

i) स्त्रोत कोरडा/ अपुरा असणे

ii) योजनांचे आयुर्मान संपणे

iii) पाणी पट्टीची योग्य आकारणी आणि त्यानुसार पुरेशी /पुर्णत: वसुली न होणे

iv) विज देयक थकीत असणे

v) योग्य देखभाल - दुरुस्ती न होणे

vi) पाण्याची गुणवत्ता योग्य नसणे

vii) योजनेत समाविष्ट गावांना पर्यायी स्त्रोतातून पाणी पुरवठा होत असल्याने योजना बंद होणे.

viii) योजना हस्तांरीत न झाल्याने देखभाल दुरूस्ती न होणे.

सदर योजनांपैकी ज्या योजनांची आवश्यकता आहे व पुनरुज्जिवीत करणे शक्य आहे अशा पाणी पुरवठा योजना कार्यान्वित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

a) स्त्रोत कमी पडत असल्याने स्त्रोताचे बळकटीकरण करणे किंवा नवीन स्त्रोत घेणे.

b) योजनेची मुख्य जलवाहीनी निकामी ठरल्याने किंवा मोडकळीस आल्याने त्याची दुरूस्ती किंवा बदलणे.

c) योजनेची पंपिग मशिनरी नादुरूस्त असल्यास तिची दुरूस्ती वा अपवादात्मक परिस्थितीत ती बदलणे.

d) योजनेचे जलशुध्दीकरण केंद्र नादुरूस्त असल्याने ते दुरूस्त करणे किंवा त्यातील उपांगे बदलणे.

e) योजनेची वितरण व्यवस्था नादुरूस्त असल्यास ती दूरूस्त करणे किंवा आवश्यक भाग बदलणे.

f) योजनांची साठवण टाकी/ब्रेक प्रेशर टँक यांची दुरूस्ती करणे.

g) स्त्रोत गुणवत्ता बाधित असल्यास पर्यायी शाश्वत व सुरक्षित स्त्रोताची निवड करुन त्यानुसार पाणी पुरवठ्याची व्यवस्था करणे.

सदर योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी निधीची तरतूद खालीलप्रमाणे करण्यात येते.

I. नळ पाणी पुरवठा योजनांची योग्य देखभाल दुरूस्ती होण्याच्या दृष्टिने संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पाणी पट्टीची योग्य आकारणी करून त्याची वसूली करून त्यातूनच देखभाल दुरूस्तीचा खर्च भागविणे अपेक्षित आहे.

II. राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत कृती आराखडा तयार करून केंद्र हिश्याच्या १५% निधी व समप्रमाणात जिल्हा वार्षिक योजनेतंर्गत देखभाल दुरुस्तीसाठी निधी उपलब्ध करुन देण्यात येतो.

III. मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ५३१ ग्रामीण प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी प्रतीवर्ष रु.१०० कोटी या प्रमाणे सन २०१६-१७ या चार वर्षासाठी रु.४०० कोटी तरतूद करण्यात आली आहे.

IV. जिल्हा परिषदेच्या उत्पन्नाच्या २०% रक्कम जिल्हा देखभाल दुरुस्ती निधीत जमा करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे. सदर निधीतून पाणी पुरवठा योजनांची देखभाल दुरुस्ती करणे अपेक्षित आहे.

V. त्याचप्रमाणे १४ व्या वित्त आयोगांतर्गत उपलब्ध होणारा निधीतून देखील सदर योजनांची देखभाल दुरुस्ती करणे अपेक्षित आहे.

****

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियान अमरावती शहराच्या पाणी पुरवठा प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अमृत-२०१६/प्र.क्र.१४५(१) /नवि-३३
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक - २३ जून, २०१६

वाचा:- १. शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र: अमृत २०१५/प्र. क्र.१९७/नवि३३, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१५.
२. अमृत अभियानांतर्गत गठीत राज्यस्तरीय उच्चाधिकार समितीच्या दिनांक २३ जून,२०१६ रोजी पार पडलेल्या बैठकीचे इतिवृत्त
३. शासन परिपत्रक क्र. नगर विकास विभाग क्र. अमृत २०१६/ प्र. क्र.१६३/नवि-३३, दिनांक १६ मे, २०१६.

प्रस्तावना:-

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानाची अंमलबजावणी संदर्भाधीन क्र. (१) येथील शासन निर्णयान्वये राज्यामध्ये सन २०१५-१६ वर्षापासून राज्यामध्ये करण्यात येत आहे. सदर अभियानांतर्गत पाणीपुरवठा,मलनिस्सारण, पर्जन्यजलवाहिनी, नागरी परिवहन व हरित क्षेत्र विकास इ. पायाभूत सुविधांची निर्मिती अभियान शहरांमध्ये करण्यात येणार आहे. त्यानुसार सदर अभियानांतर्गत सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये राज्याच्या रु.२०२०.४६ कोटी किंमतीच्या आराखडयास केंद्र शासनाने मान्यता दिलेली आहे.

२. अमृत अभियानांतर्गत सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षाच्या आराखडयामध्ये समाविष्ट असलेल्या पाणीपुरवठा प्रकल्पाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत तयार करण्यात आला होता. केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार सदर प्रकल्प अहवालास अमृत अभियानांतर्गत गठीत करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय तांत्रिक

समितीने व तद्नंतर राज्यस्तरीय उच्चाधिकार समितीने मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार राज्यस्तरीय उच्चाधिकार समितीने केलेली शिफारस व शासनाच्या मान्यतेच्या अनुषंगाने अमृत अभियानाच्या सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षाच्या राज्य वार्षिक कृति आराखडयामध्ये समाविष्ट असलेल्या **अमरावती शहराच्या पाणीपुरवठा प्रकल्पास** प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये केंद्र शासनाकडून मंजूर केलेल्या राज्य वार्षिक कृति आराखडयामध्ये समाविष्ट असलेल्या **अमरावती शहराच्या पाणी पुरवठा प्रकल्पास** संदर्भाधीन शासन निर्णय/शासन परिपत्रक मधील अटी व तरतुदीच्या अधीन राहून खालील परिच्छेद क्र. २ मधील विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार या शासन निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. अमरावती शहर पाणी पुरवठा प्रकल्पातील उपांगे व त्यांचे किंमतीचे विवरण पुढीलप्रमाणे आहे:-

Sub Work No.	Nature of sub work	Cost (Rs. Lakh)
	PART A-१	
१	Survey Work	३१.००
	MECHANICAL AND ELECTRICAL PART	
२	Raw Pumping machinery	१९५.९३
	७५० H.P. १२३०००० LPH ११७ m head ५ Nos.	
३	Inhancing contract ३३ KVA	४१.१६
४	Pure water pumping machinery	४४.१०
	५० H.P. ३८०२५० LPH २१ m head ४ Nos.	
५	Flow Meter	३३.६४

शासन निर्णय क्रमांक अमृत-२०१६/प्र.क्र.१४५(१) /नवि-३३ दिनांक २३ जून २०१६

६	Valve Actuator	१४४.८८
७	Repairs to WTP ९५ MLD	६७.३२
८	Refurbishment of WTP and Head Works	९२.११
	CIVIL PART	
९	Repairs to Air Valve of Rising main and Gr. Main	८९.५६
	२०० mm dia Air Valves ११२ Nos	
१०	WTP NEW ६१ MLD	१०९५.७९
११	Transmission main D.L K ७-२५० to ४०० mm - १६.५० Km	८०२.१८
१२	RCC ESR/GSR of various cap and places	१६६०.४४
	२.० ML - २१ M STAGING - ६ Nos 1.50 ML - 18 m staging - २ Nos १ ML - 20 M staging - १ No. १ ML - GSR - १ No 4 ML GSR - १ No	
१३	Providing distribution system HDPE and DI FOR REPLACEMENT OF OLD G.I/PVC/AC HDPE -110 to 200 mm - २६० km D.I. 250 to 500 mm - २.८३ Km	३०४३.७१
१४	Providing distribution system HDPE and DI FOR PROPOSED AND EXTENDED AREA HDPE 110 to 200 mm - २८२ Km D.I 250 to 500 mm - १९ Km	२९५९.६८
	Total of PART - १ water supply	१०३०१.५०
	PART A II	
१५	Solar	११३३.००
	Total of part I and II	११४३४.५०
		(Say Rs. ११४.३५ कोटी)
	प्रकल्प पूर्ण करण्याचा कालावधी	कार्यादेश दिनांकापासून २४ महिने

३. केंद्र शासनाकडून मंजूर राज्य वार्षिक कृति आराखडयानुसार अमरावती शहर पाणी पुरवठा योजनेचा वित्तीय आकृतिबंध पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव व वर्ग	योजनेची मंजूर किंमत (डीपीआर नुसार)	केंद्र शासनामार्फत अनुज्ञेय अनुदान (प्रकल्प किंमतीच्या ५०%)	राज्य शासनामार्फत अनुज्ञेय अनुदान (प्रकल्प किंमतीच्या २५%)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा सहभाग (प्रकल्प किंमतीच्या २५ %)
१	२	३	४	५	
१	अमरावती महानगरपालिका " ड" वर्ग	रु. ११४.३५ कोटी	रु. ५७.१७५ कोटी	रु. २८.५८ कोटी	रु. २८.५९ कोटी

४. संदर्भाधीन क्रमांक (१) येथील शासन निर्णयानुसार अमरावती शहर पाणी पुरवठा प्रकल्पास खालील अटींच्या अधीन राहून प्रशासकीय मंजूरी देण्यात येत आहे--:

४.१ सदर प्रकल्पासाठी कार्यान्वयन यंत्रणा **महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण** राहील.

४.२ केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना व राज्य शासनाच्या संदर्भाधीन शासन निर्णय/शासन परिपत्रक यानुसार सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी करणे कार्यान्वयन यंत्रणेस बंधनकारक राहील.

४.३ राज्य शासनाने शासन परिपत्रक क्रमांक अमृत -२०१६/प्र.क्र. १६३/नवि-३३, दिनांक १६ मे, २०१६ नुसार विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार सदर प्रकल्पाची निविदा प्रक्रिया व अंमलबजावणी विहित कालावधीमध्ये पूर्ण करणे संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेवर बंधनकारक राहील.

४.४ सदर प्रकल्पाच्या निविदा या महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने अमृत अभियानातील पाणीपुरवठा प्रकल्पांसाठी निर्गमित केलेल्या नमुना निविदा प्रपत्रानुसार करणे कार्यान्वयन यंत्रणेस बंधनकारक राहील.

४.५ सदर प्रकल्पाच्या कामाचे कार्यादेश प्रशासकीय मंजूरीच्या आदेशापासून ४० दिवसांच्या आत देण्यात येतील याची कार्यान्वयन यंत्रणेने दक्षता घ्यावी.

४.६ राज्यस्तरीय उच्चाधिकार समितीच्या बैठकीतील इतिवृत्तामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या अटींची पूर्तता करणे संबंधित अभियान शहरांना व कार्यान्वयन यंत्रणांना बंधनकारक राहील.

४.७ केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत केंद्र शासनाने विहित केलेल्या सुधारणांची (Reforms)पूर्तता विहित कालावधीत पूर्ण करणे संबंधित अभियान शहरास बंधनकारक राहील.

४.८ **निधी वितरणाची कार्यपद्धती**- केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार केंद्र शासन हिश्याचा निधी हा तीन टप्यात (२० टक्के+४० टक्के+ ४०टक्के) वितरीत केला जाणार आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाकडून वितरीत निधीच्या प्रमाणात राज्य हिश्याचा निधी केंद्र हिस्सा वितरीत करताना त्यासोबत वितरीत केला जाईल.

४.९ सदर प्रकल्पासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या हिश्याचा प्रथम हप्त्याचा निधी यापूर्वीच महानगरपालिकेस वितरीत करण्यात आला आहे. महानगरपालिकेने हा निधी तात्काळ महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडे हस्तांतरीत करावा. त्यानुसार केंद्र शासनाने विहित केल्यानुसार उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास सादर केलेनंतर पुढील हप्त्याचा केंद्र हिश्याचा व त्याप्रमाणात राज्य हिश्याचा निधी वितरीत करण्यात येईल.

४.१० अभियानाच्या वित्तिय आकृतीबंधानुसार केंद्र व राज्य शासनाने वितरीत केलेल्या निधीच्या प्रमाणात नागरी स्थानिक स्वराज संस्था हिश्याचा निधी उभा

करून सदर खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनाने विहित केलेल्या प्रपत्रात शासनास सादर करणे संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेवर बंधनकारक असणार आहे.

४.११ सदर प्रकल्पासाठी निधी वितरीत करताना दिलेल्या सूचनांनुसार, सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त निधी शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार विहीत केलेल्या बँकांमध्ये, स्वतंत्र खाते उघडून ठेवणे अनिवार्य राहील. सदर प्रकल्पासाठी वितरीत केलेला निधी त्याच प्रकल्पासाठी वापरणे बंधनकारक असून त्याचा वापर इतर प्रयोजनार्थ केल्यास सदर बाब ही गंभीर वित्तिय अनियमितता समजण्यात येईल.

४.१२ राज्य शासनामार्फत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी प्रकल्प मंजूर झाल्यानंतर, मूळ प्रकल्प किंमतीमध्ये कोणत्याही कारणास्तव वाढ झाल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील. राज्य शासनामार्फत त्या करिता कोणतेही वाढीव अनुदान उपलब्ध केले जाणार नाही.

४.१३ सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी विहित कालावधीत पूर्ण करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी ही संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील.

४.१४ प्रकल्पाचे काम सुरु झालेनंतर प्रकल्प व्यवस्थापक सल्लागाराने कामाची गुणवत्ता व देयके प्रमाणित केलेनंतर उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत कामाची देयके १५ दिवसांत संबंधित कंत्राटदारास देण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील

४.१५ अमृत अभियानांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या पाणीपुरवठा प्रकल्पासाठी आवश्यक असणाऱ्या डी.आय पाईप्सचा पुरवठा हा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेस करण्यात येईल. याबाबतची कार्यपध्दती स्वतंत्र आदेशाद्वारे विहित करण्यात येईल.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक

२०१६०६२३१०५८०२९१२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Pandurang Jotiba Jadhav

Digitally signed by Pandurang Jotiba Jadhav
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=URBAN DEVELOPMENT DEPT, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=300d785e1263c19dbd612f1ffdf83e54ef [illegible] 6ad18df8e59b3c7eece65, cn=Pandurang Jotiba Jadhav
Date: 2016.06.24 15:12:29 +05'30'

(पां.जो.जाधव)
सहसचिव ,महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
२. मा.मंत्री पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे खाजगी सचिव.
३. मा.राज्यमंत्री नगरविकास विभाग यांचे खाजगी सचिव
४. अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक
५. अप्पर मुख्य सचिव,नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहायक
६. प्रधान सचिव,पाणीपुरवठा विभाग यांचे स्वीय सहायक
७. सचिव,नगरविकास विभाग (२) यांचे स्वीय सहायक
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,मुंबई.
९. आयुक्त तथा संचालक ,नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय ,मुंबई.
१०. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र नागरी विकास अभियान संचालनालय, मुंबई.
११. विभागीय आयुक्त, अमरावती
१२. जिल्हाधिकारी, अमरावती
१३. आयुक्त, अमरावती महानगरपालिका
१४. जिल्हा प्रशासन अधिकारी, अमरावती
१५. निवडनस्ती, नवि-३३.

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियान
अमरावती शहराच्या पाणी पुरवठा प्रकल्पास
प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक अमृत-२०१६/प्र.क्र.१४५ (१)/नवि-३३
मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १९ एप्रिल, २०१७

वाचा:

१. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१५/प्र.क्र.१९७(३)/नवि-३३, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१५
२. समक्रमांकित शासन निर्णय दिनांक २३ जून, २०१६

प्रस्तावना :-

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत संदर्भाधीन क्र.२ च्या शासन निर्णयान्वये अमरावती शहराच्या पाणीपुरवठा प्रकल्पास मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, डी.आय. (K-७) पाईपच्या दरामध्ये झालेल्या वाढीमुळे प्रकल्पाच्या किंमतीमध्ये झालेली वाढ विचारात घेऊन सदर प्रकल्पास सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षाच्या मंजूर आराखडयातील अमरावती शहराच्या पाणीपुरवठा प्रकल्पामध्ये समाविष्ठ असलेल्या डी.आय. (K-७) पाईपच्या किंमतीमध्ये झालेल्या वाढीच्या अनुषंगाने राज्यस्तरीय उच्चाधिकार समितीकडून तसेच शासनाकडून प्राप्त झालेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने सदर प्रकल्पाच्या अनुषंगाने संदर्भाधिन क्र.२ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद क्र.२ मधील अमरावती शहर पाणीपुरवठा प्रकल्पातील उपांगांच्या किंमतीमध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे.

Sr. No.	Name of Sub Works	Amount in Lakh.
	PART A- 1	
1	Survey Work	31.00
2	Raw pumping machinery 750 HP 1230000 LPH 117 m head 6 Nos	195.93
3	Enhancing contract 33 KVA	41.16
4	Pure water pumping machinery 50 H.P 380250 LPH 21 m Head, 4 Nos	44.10
5	Flow Meter	33.64
6	Valve Actuator	144.88
7	Repairs to WTP 95 MLD	67.32
8	Refurbishment of WTP & Headwork	92.11
9	Repairs to Air Valve of Rising main & Gr. main	89.56
10	New WTP 61 MLD	1095.79
11	Transmission Main 250 to 400 mm DI K-7 – 16.50 Km	834.34
12	ESR & GSR of Various capacity 9 Nos –ESR & 2 GSR	1660.14
13	Providing distribution system HDPE & DI for REPLACEMENT OF OLD G. I / P.V.C / A.C {110 mm dia to 200 mm dia HDPE-260.61 } {250 mm to 500 mm D.I. K- 7 – 2.81 km}	3047.36

14	**Providing distribution system HDPE & DI FOR PROPOSED & EXTENDED AREA { 270.65 Km.}**	**2982.84**
	Total of PART A- I Water supply	**10360.47**
	PART A- II	
15	**Solar 2 Mw**	**1133.00**
	Total Part A I & II	**11493.47**
	Say Rs.	**114.94 Cr.**
प्रकल्प पूर्ण करण्याचा कालावधी		**कार्यादेश दिनांकापासून २४ महिने**

०२. अमरावती शहर पाणी पुरवठा योजनेमध्ये झालेल्या सुधारणेनुसार सदर प्रकल्पाचा वित्तीय आकृतीबंध पुढीलप्रमाणे सुधारीत करण्यात येत आहे:-

अ. क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव	योजनेची मंजूर किंमत (डीपीआर नुसार)	केंद्र शासनामार्फत अनुज्ञेय अनुदान (प्रकल्प किंमतीच्या ५०%)	राज्य शासनामार्फत अनुज्ञेय अनुदान (प्रकल्प किंमतीच्या २५%)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा सहभाग (प्रकल्प किंमतीच्या २५%)
१	२	३	४	५	६
१	अमरावती महानगरपालिका	रु.११४.९४ कोटी	रु.५७.४७ कोटी	रु.२८.७३५ कोटी	रु.२८.७३५ कोटी

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०४१९१०३७४८४२२५ आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Pandurang Jotiba Jadhav

Digitally signed by Pandurang Jotiba Jadhav
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Urban Development Department, postalCode=400082, st=Maharashtra, 2.5.4.20=300d785e12fdc19db0512f1f8f83a54afe7da2b1bd32d18d18e2962c7eacd5, cn=Pandurang Jotiba Jadhav
Date: 2017.04.20 18:15:59 +05'30'

(पां.जो.जाधव)
सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा .मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.मंत्री पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे खाजगी सचिव.
३. मा.राज्यमंत्री नगरविकास विभाग यांचे खाजगी सचिव
४. अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक
५. अप्पर मुख्य सचिव,नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहायक
६. ~~प्रधान सचिव,पाणीपुरवठा विभाग यांचे स्वीय सहायक~~
७. प्रधान सचिव,नगरविकास विभाग (२) यांचे स्वीय सहायक
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,मुंबई.
९. आयुक्त तथा संचालक ,नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय,वरळी, मुंबई.
१०. विभागीय आयुक्त, अमरावती विभाग, अमरावती
११. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र नागरी विकास अभियान संचालनालय, मुंबई.
१२. जिल्हाधिकारी, अमरावती
१३. जिल्हा प्रशासन अधिकारी, अमरावती
१४. आयुक्त, अमरावती महानगरपालिका, अमरावती
१५. निवडनस्ती, नवि-३३.

वितरण आदेश क्र .१

डोंगरी विभाग विकास कार्यक्रमांतर्गत सन २०१५-१६ मधील पहिल्या हप्त्याचे निधी वितरण.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : डोविका-२०१५/प्र.क्र.२४/ का-१४८३
मादाम कामा,मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २४ एप्रिल, २०१५.

संदर्भ :- १)शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्रमांक डोविका-२००९/प्र.क्र.६/का.१४८३, दि.१८.१.२०१०.
२)शासन आदेश, नियोजन विभाग, क्रमांक डोविका-२०१०/प्र.क्र.५१/का-१४८३, दि.३०.४.२०११.
३) शासन परिपत्रक वित्त विभाग, अर्थसं-२०१५/प्र.क्र.८५/अर्थ-३, दिनांक १७.४.२०१५

शासन निर्णय :-

डोंगरी विभाग विकास कार्यक्रमांतर्गत सन २०१५-१६ या वर्षासाठी रु.९०५०.०० लक्ष इतका निधी अर्थसंकल्पित करण्यांत आला आहे. या अर्थसंकल्पित निधीपैकी **रु.६३३५.०० लक्ष** निधी (७०%) अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर संदर्भ क्र.(३) येथील दिनांक १७.४.२०१५ च्या परिपत्रकान्वये वित्त विभागाने उपलब्ध करून दिलेला आहे. त्यानुसार आता **रु.६३३५.०० लक्ष (अक्षरी रुपये त्रेसष्ट कोटी पस्तीस लाख मात्र)** निधीचे वितरण अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीद्वारे करण्यात येत आहे. या वितरणाचा तपशिल सोबतच्या परिशिष्ट- अ मध्ये दर्शविला आहे.

अटी व शर्ती :-.

(१) सदरचा निधी संदर्भाधीन शासन निर्णयांमधील व शासन परिपत्रकरतील मार्गदर्शक सूचनांनुसार सर्व संबंधीत यंत्रणांना तात्काळ वितरीत करुन खर्च करण्यांत यावा.

(२) वितरीत केलेल्या निधीतून प्रथमत: मागील आर्थिक वर्षात सुरु झालेली व आता अपूर्ण असलेली कामे पूर्ण करण्याकरिता म्हणजेच स्पील ओव्हरकरिता प्राथम्याने उपलब्ध करुन द्यावा.

(३) या कार्यक्रमांतर्गत होणा-या खर्चाचे नियंत्रण महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका खंड १ परि.१५५ मधील सूचनांनुसार करण्यांत यावा. तसेच एकत्रित खर्च ताळमेळ दरमहा महालेखापाल यांचे लेख्याशी घालावा. दर तिमाही खर्चाचा मेळ महालेखापाल यांचे कार्यालयात ठेवण्यात आलेल्या नमुन्यातील नोंदवहीशी पडताळणी तिमाही संपल्यापासून दोन महिन्याचे आंत घ्यावा आणि त्याबाबतचा एकत्रित अहवाल शासनास सादर करावा.

(४) या कार्यक्रमांतर्गत केलेल्या खर्चाचे आर्थिक व भौतिक साध्य (कामनिहाय) शासनास दरमहा ५ तारखेपूर्वी सादर करावेत. तसेच पूर्ण झालेल्या कामांचा, काम पूर्णत्वाचा दाखला व काम हस्तांतरीत केल्याचा दाखला देखिल शासनास सादर करावा.

(५) राज्य निवडणूक आयोगाचे वेळोवेळी निवडणूकी संदर्भातील आचारसंहितेचे निर्गमित होणारे आदेश विचारात घेऊन योग्य ती कार्यवाही करण्याची दक्षता घ्यावी.

(६) सर्व नियंत्रक अधिका-यांनी शासन परिपत्रक वित्त विभाग, दि. १७.४.२०१५ ची पुर्तता होत असल्याची खात्री केल्यानंतरच निधी खर्च करावा.

(७) निधी खर्च करताना तो विहीत कार्यपध्दती अनुसरुन सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे अवलंबून/वित्तीय अधिकारांच्या (financial power) मर्यादेत/P.W.D. मॅच्युअलचे अधीन राहुन/C.V.C. च्या मार्गदर्शक तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शा.नि./नियम/परिपत्रक/तरतूदीनुसार/बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची तसेच कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग/अटी व शर्तीचा भंग होणार नाही याची जबाबदारी संबंधित नियंत्रक अधिका-याची राहील.

२. सदरचा खर्च, " मागणी क्रमांक ओ-११, ४५५१ -डोंगराळ क्षेत्रावरील भांडवली खर्च ०१ पश्चिम घाट ०६० इतर डोंगरी क्षेत्रे (००) (०१) डोंगराळ क्षेत्राकरिता विशेष कार्यक्रम (४५५१ ००११) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) - ५३- मोठी बांधकामे" या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येऊन, तो मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

३. सदरचे आदेश वित्त विभाग परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०१५/प्र.क्र.८५/अर्थ-३,दिनांक १७.४.२०१५ अन्वये दिलेल्या प्राधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून, सदर शासन निर्णयाचा संगणक सांकेतांक २०१५०४२४१४१००५८२१६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:23:49 +05'30'

सोबत:वरीलप्रमाणे-परिशिष्ट-अ

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

प्रति,

जिल्हाधिकारी,
ठाणे/रायगड//रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/नाशिक/धुळे/नंदुरबार/जळगांव/अहमदनगर/पुणे/सांगली/ सातारा/कोल्हापूर/औरंगाबाद/बीड/हिंगोली/नांदेड/बुलढाणा/अकोला/अमरावती/यवतमाळ,

प्रत,

१) विशेष कार्य अधिकारी (नियोजन), विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय, कोकण, पुणे,नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती विभाग,

(शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्रमांक : डोविका-२०१५/ प्र.क्र.२४/ का-१४८३,
दि. २४ एप्रिल २०१५ चे सहपत्र)

परिशिष्ट- अ

(रु. लाखांत)

अ.क्र.	जिल्हा	पूर्णगट	उपगट	या आदेशान्वये वितरित करण्यात येणारा निधी		
				पूर्ण गटासाठी	उपगटासाठी	जिल्हयाचा एकूण निधी (६+७)
१	२	३	४	६	७	८
१.	ठाणे	१.मोखाडा		७०.००		४२०.००
		२.वाडा		७०.००		
		३.शहापूर		७०.००		
		४.मुरबाड		७०.००		
		५.जव्हार		७०.००		
			१.वसई	--	३५.००	
			२.भिवंडी	--	३५.००	
२.	रायगड	६.कर्जत		७०.००	--	८०५.००
		७.खालापूर		७०.००	--	
		८.सुधागड		७०.००	--	
		९.रोहा		७०.००	--	
		१०.माणगांव		७०.००	--	
		११.महाड		७०.००	--	
		१२.पोलादपूर		७०.००	--	
		१३.पेण		७०.००	--	
		१४.मुरूड		७०.००	--	
		१५.म्हसाळा		७०.००	--	
		१६.तळा		७०.००	--	
			३. पनवेल	--	३५.००	
३.	रत्नागिरी	१७. खेड		७०.००	--	३८५.००
		१८.चिपळूण		७०.००	--	
		१९.संगमेश्वर		७०.००	--	
		२०.लांजा		७०.००	--	
		२१.राजापूर		७०.००	--	
			४.मंडणगड	--	३५.००	

Arunkumar S Belgudri
Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:24:29 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

२) जिल्हा नियोजन अधिकारी, द्वारा- जिल्हाधिकारी कार्यालय, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/ नाशिक/धुळे/ नंदुरबार/जळगांव/अहमदनगर/पुणे/सांगली/सातारा/कोल्हापूर/औरंगाबाद/बीड/हिंगोली/नांदेड/ बुलढाणा/ अकोला/ अमरावती/यवतमाळ,

३) जिल्हा कोषागार अधिकारी, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/नाशिक/धुळे/नंदुरबार/जळगांव/अहमदनगर/ पुणे/सांगली/सातारा/कोल्हापूर/औरंगाबाद/बीड/हिंगोली/नांदेड/बुलढाणा/अकोला/अमरावती/ यवतमाळ,

४) वित्त विभाग (व्यय-८/ अर्थसंकल्प-१६), मंत्रालय, मुंबई ३२.

५) नियोजन विभाग (का.१४२४), मंत्रालय, मुंबई ३२.

६) निवड नस्ती, (कार्यासन-१४८३).

शासन निर्णय क्रमांकः डोविका-२०१५/प्र.क्र.२४/ का-१४८३

अ.क्र.	जिल्हा	पूर्णगट	उपगट	या आदेशान्वये वितरित करण्यात येणारा निधी		
				पूर्ण गटासाठी	उपगटासाठी	जिल्हयाचा एकूण निधी (६+७)
१	२	३	४	६	७	८
४.	सिंधुदूर्ग	२२.कणकवली		७०.००	--	३८५.००
		२३.सावंतवाडी		७०.००	--	
		२४.देवगड		७०.००	--	
		२५.कुडाळ		७०.००	--	
		२६.वैभववाडी		७०.००	--	
			५.मालवण	--	३५.००	
५.	पुणे	२७.जुन्नर		७०.००	--	६३०.००
		२८.आंबेगांव		७०.००	--	
		२९.भोर		७०.००	--	
		३०.पुरंदर		७०.००	--	
		३१. खेड (रा.)		७०.००	--	
		३२.मावळ		७०.००	--	
		३३.हवेली		७०.००	--	
		३४.मुळशी		७०.००	--	
		३५.वेल्हे		७०.००	--	
६.	सातारा	३६.सातारा		७०.००	--	६६५.००
		३७.वाई		७०.००	--	
		३८.पाटण		७०.००	--	
		३९.जावळी		७०.००	---	
		४०.खटाव		७०.००	--	
		४१.महाबळेश्वर		७०.००	--	
		४२.खंडाळा		७०.००	--	
		४३.कोरेगांव		७०.००	--	
			६.कराड	--	३५.००	
			७.माण	--	३५.००	
			८.फलटण	--	३५.००	

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:24:46 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः डोविका-२०१५/प्र.क्र.२४/ का-१४८३

अ.क्र.	जिल्हा	पूर्णगट	उपगट	या आदेशान्वये वितरित करण्यात येणारा निधी		
				पूर्ण गटासाठी	उपगटासाठी	जिल्हयाचा एकूण निधी (६+७)
१	२	३	४	६	७	८
७.	सांगली	४४.शिराळा		७०.००	--	१४०.००
			९.खानापूर	--	३५.००	
			१०.कडेगांव	--	३५.००	
८.	कोल्हापूर	४५.शाहुवाडी		७०.००	--	७००.००
		४६.पन्हाळा		७०.००	--	
		४७.करवीर		७०.००		
		४८.कागल		७०.००	--	
		४९.गगनबावडा		७०.००	--	
		५०.राधानगरी		७०.००	--	
		५१.भुदरगड		७०.००	--	
		५२.आजरा		७०.००	--	
		५३.चंदगड		७०.००	--	
		५४.गडहिंग्लज		७०.००	--	
९.	औरंगाबाद	५५.सोयगांव		७०.००	--	१७५.००
			११.कन्नड	--	३५.००	
			१२.खुल्ताबाद	--	३५.००	
			१३.सिल्लोड	--	३५.००	
१०.	बीड		१४.आष्टी	--	३५.००	२४५.००
			१५.पाटोदा	--	३५.००	
			१६.परळी	--	३५.००	
			१७.केज	--	३५.००	
			१८.बीड	--	३५.००	
			१९.अंबेजोगाई	--	३५.००	
			२०.धारुर	--	३५.००	
११.	नांदेड	५६.किनवट		७०.००	--	७०.००

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:25:23 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः डोविका-२०१५/प्र.क्र.२४/ का-१४८३

अ.क्र.	जिल्हा	पूर्णगट	उपगट	या आदेशान्वये वितरित करण्यात येणारा निधी		
				पूर्ण गटासाठी	उपगटासाठी	जिल्हयाचा एकूण निधी (६+७)
१	२	३	४	६	७	८
१२.	हिंगोली		२१.हिंगोली	--	३५.००	७०.००
			२२. कळमनुरी	--	३५.००	
१३.	नाशिक	५७. इगतपुरी		७०.००	--	५६०.००
		५८.नाशिक		७०.००	--	
		५९.दिंडोरी		७०.००	--	
		६०.पेठ		७०.००	--	
		६१.सुरगणा		७०.००	--	
		६२.कळवण		७०.००	--	
		६३.बागलाण		७०.००	--	
		६४.सिन्नर		७०.००	--	
१४.	धुळे	६५.साक्री		७०.००	--	१४०.००
		६६.शिरपूर		७०.००	--	
१५.	जळगांव		२३.चोपडा	--	३५.००	१४०.००
			२४.यावल	--	३५.००	
			२५.रावेर	--	३५.००	
			२६.एदलाबाद		३५.००	
१६.	अहमदनगर	६७.अकोला		७०.००	--	२४५.००
		६८.संगमनेर		७०.००	--	
			२७.पाथर्डी	--	३५.००	
			२८.पारनेर	--	३५.००	
			२९.अहमदनगर	--	३५.००	
१७.	नंदूरबार	६९. नवापूर		७०.००	--	२८०.००
		७०.अक्कलकुवा		७०.००	--	
		७१.अक्राणी		७०.००	--	
			३०.शहादा	--	३५.००	
			३१.तळोदा	--	३५.००	
१८.	अमरावती	७२.धारणी		७०.००	--	१४०.००
		७३.चिखलदरा		७०.००	--	

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:25:39 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः डोविका-२०१५/प्र.क्र.२४/ का-१४८३

अ.क्र.	जिल्हा	पूर्णगट	उपगट	या आदेशान्वये वितरित करण्यात येणारा निधी		
				पूर्ण गटासाठी	उपगटासाठी	जिल्हयाचा एकूण निधी (६+७)
१	२	३	४	६	७	८
१९.	अकोला		३२.पातूर	--	३५.००	३५.००
२०.	बुलढाणा		३३.खामगांव	--	३५.००	३५.००
२१.	यवतमाळ		३४.पुसद	--	३५.००	७०.००
			३५.उमरखेड	--	३५.००	
			एकूण	५११०.००	१२२५.००	६३३५.००

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.04.24 15:25:55 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
उप सचिव, नियोजन विभाग

ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमांतर्गत स्थापित केलेल्या ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीच्या अंमलबजावणीच्या अधिकारात सुधारणा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-२०१७/प्र.क्र.५३/पापु-०७
सातवा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय इमारत, लोकमान्य टिळक मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००१
तारीख: ०९ मार्च, २०१८

वाचा-

१) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१०९९/प्र.क्र.३२८/पापु-०७, दि. २७ जुलै, २०००.
२) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१००१/प्र.क्र.१९०/पापु-०७, दि. ३ सप्टेंबर, २००१.
३) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१००२/प्र.क्र.५३२/पापु-०७, दि. २३ मार्च, २००२.
४) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१००६/प्र.क्र.३४३/पापु-०७, दि. २४ नोव्हेंबर, २००६.
५) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१००६/प्र.क्र.३४३/पापु-०७, दि. २५ जानेवारी, २००७.
६) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापापु-१००७/प्र.क्र.२४३/पापु-०७, दि. ४ फेब्रुवारी, २००८.
७) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.१०४/पापु-०७, दि. १ ऑगस्ट, २००९.
८) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.११५/पापु-०७, दि. ९ सप्टेंबर, २००९.
९) राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाबाबतच्या केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना.
१०) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.१०४ (अ)/पापु-०७, दि. १७ मार्च, २०१०.
११) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१११०/प्र.क्र.१२२/पापु-०७, दि. १५ मे, २०१०.
१२) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.१०४ (अ)/पापु-०७, दि.३० ऑगस्ट, २०१०.
१३) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१११११/प्र.क्र.९०/पापु-०७, दि. ४ जुन, २०११.
१४) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१२१३/प्र.क्र.३५/पापु-०७, दि. १६ जुलै, २०१३.
१५) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१२०८/प्र.क्र.५२/पापु-०७, दि. ९ ऑक्टोबर, २०१३.
१६) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१११३/प्र.क्र.६०/पापु-०७, दि. ०१ जानेवारी, २०१४.
१७) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो-१११३/प्र.क्र.१५६/पापु-७, दि. २२ जानेवारी, २०१४.
१८) शासन निर्णय क्रमांकः ग्रापाधो १११४/प्र.क्र.२२/पापु-०७, दि.९.०७.२०१४.

प्रस्तावना-

ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य शासनाने मागणी आधारित लोकसहभागाचे लोकाभिमुख धोरण स्विकारले आहे. सन २००९-१० पासून या कार्यक्रमाचे रुपांतर राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (National Rural Drinking Water Programme-NRDWP) असे करण्यात आले आह. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार राज्यातील ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीत सुधारणा करण्यासाठी संदर्भ क्र.१० व १८ येथील शासन निर्णयान्वये ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमासाठी सुधारीत मार्गदर्शक सुचना वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

२. राज्यामध्ये ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांचे नियोजन, अंमलबजावणी व देखभाल दुरुस्ती ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीमार्फत करण्यात येते. यानुषंगाने समितीमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येत असलेल्या योजनांची गुणवत्ता, कामाची असमाधानकारक प्रगती व निधीमध्ये अपहार इत्यादी बाबींमुळे योजना प्रलंबित राहत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. ही बाब विचारात घेता, ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीस नळ पाणी पुरवठा योजनांचे नियोजन व योजना पूर्ण झाल्यानंतर देखभाल दुरुस्ती या दोन्ही बाबींचे अधिकार कायम ठेवून अंमलबजावणीचे अधिकार कमी करण्याचे प्रस्तावित होते.

३. वरील परिस्थिती विचारात घेऊन मा.मंत्रिमंडळाच्या दि.२२ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार, ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीकडील नळ पाणी पुरवठा योजनांचे नियोजन व योजना पूर्ण झाल्यानंतर देखभाल दुरुस्ती हे अधिकार ठेवून अंमलबजावणीचे अधिकार जिल्हा परिषदांना देणे, विहित कालावधीत पूर्ण न झालेल्या योजना जिल्हा परिषदांकडे शिल्लक निधीसह वर्ग करणे, विहित केलेल्या कालावधीत योजना समितीमार्फतच पूर्ण करणे यांबाबत शासन आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

प्रस्तावनेत नमुद केल्यानुसार मा.मंत्रिमंडळाने दि. २२ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी झालेल्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार खालीलप्रमाणे शासन आदेश पारीत करण्यात येत आहेत.

१) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेची क्षेत्रिय स्तरावरील अंमलबजावणी-

संदर्भाधीन शासन निर्णय क्रमांक १८ अनुसार, स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीचे संबंधित ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीकडे असलेले रु.२.०० कोटींचे अधिकार रद्द करण्यात येत आहेत. जिल्हा परिषदेकडे रु.७.५० कोटींपर्यंतचे असलेले अंमलबजावणीचे अधिकार कमी करुन ते रु.५.०० कोटींपर्यंत करण्यात येत आहेत. तसेच रु.५.०० कोटींवरील अंमलबजावणीचे अधिकार महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांचेकडे सोपविण्यात येत आहेत. यास्तव, सदर अधिकार खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे असतील.

अ. क्र.	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचा प्रकार	अंमलबजावणीचे अधिकार		
		ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती	जिल्हा परिषद	महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
१.	स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	निरंक	रु.५.०० कोटींपर्यंत	रु.५.०० कोटीच्या वरील सर्व

२) ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीकडे नळ पाणी पुरवठा योजनांचे नियोजन व योजना पूर्ण झाल्यानंतर देखभाल दुरुस्ती या दोन्ही बाबींचे अधिकार कायम ठेवण्यात येत आहेत.

३) प्रगतीपथावर असलेल्या पाणी पुरवठा योजनांपैकी ज्या योजनांचा कालावधी निविदा शर्तीनुसार संपुष्टात आलेला आहे अथवा ज्या योजना ३ वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित आहेत, अशा योजनांबाबत समितीकडील शिल्लक निधी जिल्हापरिषदेकडे वर्ग करुन सदर योजनांची उर्वरित कामे जिल्हापरिषदेने त्यांच्या स्तरावरुन पूर्ण करावीत.

४) निविदा शर्तीनुसार विहित केलेल्या कालावधीतील प्रगतीपथावरील योजनांची कामे प्राधान्याने समितीमार्फत पूर्ण करण्यात यावीत.

२. ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांच्या सचिवांनी समितीकडील ज्या योजनांचा कालावधी निविदा शर्तीनुसार संपुष्टात आलेला आहे अथवा ज्या योजना ३ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित आहेत, अशा सर्व योजना शिल्लक निधीसह मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या हवाली त्वरित करण्यात याव्यात. अशा योजना हस्तांतरीत करताना कोणत्याही अडचणी उद्भवू नयेत, यासाठी समितीच्या सचिवांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्याशी प्रत्यक्ष संपर्क साधून पुढील कार्यवाही करावी. जिल्हा परिषदांकडे वर्ग झालेल्या योजना त्वरेने पूर्ण करण्याची दक्षता मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी घ्यावी.

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौ.संदर्भ क्र.७८/व्यय-३, दि. ३.३.२०१८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८०३०६११५४१००८२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Sham Lal Goyal

(शाम लाल गोयल)
अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. मंत्री (पा.पु.व स्व.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. राज्यमंत्री (पा.पु.व स्व.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
७. मा.मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.

८. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
९. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
१०. विभागीय आयुक्त (सर्व)
११. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
१३. संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, पुणे.
१४. संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई.
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता).
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता).
१७. मुख्य अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१८. अधीक्षक अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१९. कार्यकारी अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
२०. कार्यकारी अभियंता (सर्व), ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व).
२१. सर्व ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्या (संचालक,वासो,नवी मुंबई यांच्यामार्फत).
२२. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासने.
२३. निवडनस्ती (कार्यासन पापु-०७).

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून
(Coastal Regulation Zone)
नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी
वाळू/रेती निर्गती धोरण

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: २१ मे, २०१५

वाचा

१) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/०५१२/प्र.क्र. ३००/ ख, दिनांक १२ मार्च, २०१३.

२) मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांचे अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्लूझेड) मधील दिनांक २९.०५.२०१४ रोजीचे आदेश.

३) मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मधील दिनांक १४.१०.२०१४ रोजीचे आदेश.

४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/१०१४/प्र.क्र. ४९८/ ख, दिनांक : २६ डिसेंबर, २०१४

प्रस्तावना

माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दिनांक २७.२.२०१२ रोजी दिलेले आदेश, जनहित याचिका क्रमांक ०१/२०११ आणि जनहित याचिका क्रमांक १९६/२०१२ मधील माननीय मुंबई उच्च न्यायालयाचे आदेश, वाळू/ रेती निर्गती धोरणाच्या अंमलबजावणीतील अडचणी इत्यादी बाबींचा साकल्याने विचार करून, पर्यावरण संतुलन राखत समतोल व स्थायी विकास साधणे, त्यांत लोकांना सहभागी करून घेणे, वाळू/रेती उत्खननाचा पारंपारिक व्यवसाय करणऱ्यांच्या हिताचे रक्षण करणे, वाळू/रेतीगटाच्या लिलाव प्रक्रियेत पारदर्शकता

आणणे आणि अवैध उत्खनन व वाहतुकीच्या घटनांना आळा घालून राज्याच्या महसूलात वाढ करणे, या दृष्टीने संदर्भाधीन दिनांक १२ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये वाळू/रेती निर्गती सुधारित धोरण शासनाने निश्चित केले आहे. तसेच, वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस आळा घालण्याच्या दृष्टीने महाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ प्रणाली "SMATS" (Sand Mining Approval and Tracking System) संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात लागू करण्यात आली आहे.

माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपीठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४(टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून (Coastal Regulation Zone) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात आदेश पारित केले आहेत. तसेच मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मध्ये दिनांक १४.१०.२०१४ रोजी वाळूच्या अवैध उत्खननासंबंधीच्या तक्रारींच्या निवारणासाठी राज्य शासनाने स्वतंत्र व्यवस्था निर्माण करावी असे आदेश दिले आहेत.

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे उक्त आदेश, तसेच माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाचे उक्त आदेश, सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची आवश्यकता, पर्यावरणाची हानी टाळून स्थायी विकासासाठी सर्व यंत्रणांमध्ये समन्वय साधून करावयाची कृती, नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाची (Maharashtra Maritime Board) असलेली महत्वपूर्ण भूमिका आणि या प्रक्रियेत महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची संनियंत्रणात्मक जबाबदारी आणि त्याचबरोबर अवैध उत्खननास प्रतिबंध/आळा घालण्याची आवश्यकता, या सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करुन सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननाबाबत धोरण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेऊन, कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात पुढील कार्यपध्दती व मार्गदर्शक तत्वे विहित करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे :-

A १. महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती गटांचे सर्वेक्षण व निश्चिती :-

(अ) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वेळोवेळी वाळू / रेतीचे उत्खनन करणे आवश्यक असल्याने, अशा ठिकाणातील वाळू उत्खननाबाबत महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने दरवर्षी सप्टेंबर महिन्यापर्यंत उपलब्ध असलेल्या सर्वेक्षण डेटाच्या आधारे वाळू/रेती गट निश्चित करावेत. तसेच संबंधित वाळू/रेती गटात उपलब्ध होणारा अंदाजित वाळू/रेती साठा, उत्खनन किती खोलीपर्यंत करावे, उत्खननासाठी यांत्रिक साधनांचा वापर करावा किंवा कसे व यांत्रिक साधनांचा वापर करावयाचा झाल्यास त्या क्षेत्रात किती ड्रेझर्स लावावेत याबाबीसुध्दा महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित कराव्यात.

(ब) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाइम बोर्ड यांच्याकडून सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू उत्खनन करावयाच्या क्षेत्रात वाळू / रेती गट, त्यांचे भौगोलिक स्थान, वाळू / रेतीचा अंदाजित साठा, नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी करावयाच्या उत्खननाचें परिमाण इत्यादी निश्चित झाल्यानंतर संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र मेरिटाईम बोर्डच्या वतीने वरीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आलेल्या वाळू / रेती गटातून वाळू/रेती उत्खननाची व्यवस्था करण्यास व सदर व्यवस्थेवर सनियंत्रण ठेवण्यास प्राधिकृत करण्यात यावे व जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननासाठी पोच मार्गाची निश्चिती करावी.

(क) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील स्थानिक व्यक्तींच्या, डूबी / हातपाटी पध्दतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपारिक व्यवसायासाठी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " असे चिन्हांकित करावेत.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी ज्या गटात वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर सारख्या यांत्रिक साधनांचा वापर करणे आवश्यक असेल त्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र

मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" असे चिन्हांकित करावेत.

A २. वाळू / रेती उत्खननासाठी पर्यावरण अनुमती :-

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक (सी) क्र. १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दि. २७/०२/२०१२ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार व मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार वाळू/रेती उत्खननापूर्वी केन्द्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील (EIA Notification -२००६) तरतुदीअनुसार, पर्यावरण अनुमती घेण्याची कार्यवाही मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांनी करणे आवश्यक राहील.

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक नाही. मात्र, याबाबत संबधित जिल्हाधिकारी यांनी केंद्रीय पर्यावरण व वन मंत्रालयाचे कार्यालयीन ज्ञापन No. 11-83/2005-IA-III(Vol.III), Dated 08.11.2011 अनुसार कार्यवाही करणे आवश्यक राहील.

(ब) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील वाळू/रेती उत्खननासाठी अशा वाळू/रेती गटाच्या लिलावापूर्वी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक राहील. त्यासाठी केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार Accredited Environment Consultant ची नेमणूक करण्यात यावी. यासाठी येणारा खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक- एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९,दिनांक १ ऑगस्ट, २०१२ मधील परिच्छेद ३ (क) (४) मधील तरतुदीनुसार जिल्ह्यास देय खनिज विकास निधीतून पर्यावरणासाठी उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविता येईल. पर्यावरण अनुमतीसाठी आवश्यक असलेल्या निधीचा प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर यांना सादर करावा.

(क) सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील (Coastal Regulation Zone) वाळू/रेती उत्खननासाठी महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची पूर्व मान्यता मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी घेणे आवश्यक राहील.

B १. नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू / रेती उत्खननाबद्दल जिल्हाधिकारी यांनी अनुसरावयाची सर्वसाधारण कार्यपध्दती :-

(अ) कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी उत्खनन करण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीची निर्गती लिलावाद्वारे ई-टेंडरिंग/ई-ऑक्शन पध्दतीने करण्यात यावी.

(ब) मात्र, पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना "विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधून वाळूची निर्गती वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देऊन करण्यात यावी.

(क) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून करण्यात येणाऱ्या उत्खननासही महाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणाली याचा वापर करणे अनिवार्य राहील.

B २. उत्खनन करावयाच्या वाळू/रेती गटासाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईसची) निश्चिती :-

अ) नौकानयन मार्ग सुकर करण्याच्या दृष्टीने लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याकरीताने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी ज्या वाळू गटाचा लिलाव झाला असेल, त्या गटाच्या लिलावामध्ये प्राप्त झालेली सर्वोच्च बोलीची रक्कम व सदर लिलावातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) लिलाव वर्षी जिल्ह्यातील सर्व वाळूगटांचा पर्यावरण विषयक आघात मुल्यांकन अभ्यास करुन घेण्यासाठी आलेला खर्च व जिल्ह्यातील सर्व वाळुगटातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणीत करण्यात यावी.

(चार) वरील अ. क्र. २ (अ) (दोन) व २ (अ) (तीन) या रकमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी. अशी वाढ केल्यानंतर येणाऱ्या प्रतिब्रास रकमेचा व लिलाव वर्षी निर्गतीसाठी अंदाजित वाळूसाठा यांचा गुणाकार केल्यानंतर येणारी रक्कम हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(पाच) एखाद्या वाळूगटाचा गतवर्षी लिलाव झाला नसल्यास, त्याच सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील लगतच्या वाळुगटाच्या गतवर्षीच्या लिलावाचा तपशील विचारात घेण्यात यावा.

ब) हातपाटी/डुबीसाठी राखीव वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) हातपाटी व डुबीसाठी राखीव ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याच्यादृष्टीने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी संबंधित वाळू गटामधील हातपाटी/डुबीद्वारे पारंपारिक पध्दतीने व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यावसायीकांना परवाना देताना आकारण्यात आलेला प्रती ब्रास दर व जिल्ह्यात लिलावात प्राप्त झालेला सरासरी प्रती ब्रास दर, या दोन्ही दराची सरासरी काढून हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी संबंधित वाळू गटासाठी प्रतिब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) वरील अ. क्र. २ (ब) (दोन) मधील प्रतिब्रास रक्कमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी व अशी वाढ केल्यानंतर येणारी प्रती ब्रास रक्कम व लिलाव वर्षी निर्गतीसांठी अंदाजित वाळूसाठा याचा गुणाकार करुन हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(चार) हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खननासाठी स्थानिक व्यक्तींना / संस्थांना परवाने देताना प्रतिब्रास सरासरी किंमत जास्त होत असल्याची संबधितांकडून मौठया प्रमाणावर तक्रारी आल्यास जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा जेणेकरुन त्यावर शासनास यथोचित निर्णय घेता येईल.

B ३. लिलावधारक / परवानाधारक यांच्यासाठी आवश्यक पात्रता :-

(अ) नियमित आयकर भरत असल्याचा पुरावा, पॅन क्रमांक व विक्री कर विभागाचा TIN क्रमांक असलेल्या लिलावधारकांनाच सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रांतील वाळू/रेती गटाच्या लिलावात सहभागी होता येईल.

(ब) लिलावाच्या निविदा भरु इच्छिणा-या व्यक्तींना निविदा अर्जाचे शुल्क रु. ५,०००/- रोखीने भरावे लागेल. मात्र, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाख व त्यापेक्षा कमी असेल अशा वाळूगटासाठी निविदा अर्जाचे शुल्क रु. २०००/- रोखीने भरावे लागेल.

(क) लिलावात भाग घेणाऱ्या व्यक्तीला अनामत रक्कम म्हणून रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी जी जास्त असेल ती रक्कम अनामत रक्कम म्हणून रोखीने भरावी लागेल. परंतु, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल त्या वाळूगटासाठी हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम रोखीने भरावी लागेल.

B ४. सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील वाळू/रेतीगटांच्या लिलावाची प्रक्रिया :-

(१) वाळू / रेती लिलाव / ठेक्याचा कालावधी एक वर्षाचा राहील व तो १ ऑक्टोबर ते ३० सप्टेंबर असा राहील. लिलाव घेण्याची तारीख काहीही असली तरी लिलावाचा कालावधी वर्षाच्या ३० सप्टेंबर रोजीच संपुष्टात येईल.

(२) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील सर्व वाळू/रेती गटासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने लिलावाची प्रक्रिया जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी आणि दोन जिल्ह्यातील संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी लिलाव प्रक्रिया विभागीय आयुक्त यांनी जिल्ह्याच्या /विभागाच्या मुख्यालयी गटनिहाय एकाच दिवशी आयोजित करावी. लिलावाच्या दिवशी सर्व वाळूगटांची लिलावाची कार्यवाही पूर्ण न झाल्यास लगतच्या पुढील कामाच्या दिवशी सकाळी कार्यालयीन वेळेत पुढे सुरु करण्यात यावी.

(३) वाळू/रेती गटाच्या लिलावाची जाहिरात जिल्ह्यातील दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात लिलावापूर्वी किमान १५ दिवस अगोदर प्रसिध्द करण्यात यावी. रुपये १० लाखापेक्षा जास्त अपसेट प्राईस असलेल्या वाळू गटाची जाहिरात त्या महसूल विभागात प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात अथवा राज्यस्तरावरुन प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात प्रसिध्द करण्यात यावी. त्यांच्या प्रती जिल्हयातील सर्व तहसिल कार्यालय, उप विभागीय कार्यालय, जिल्हा कार्यालय व विभागीय आयुक्त यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर लावण्यात याव्यात. तसेच जाहिरात शासनाच्या व जिल्हाधिकारी यांच्या वेबसाईटवर सुध्दा प्रसिध्द करण्यात यावी.

लिलावाच्या जाहीरातीमध्ये लिलावाचा कालावधी, संबंधित वाळू/रेतीगटाचा सर्वे क्रमांक, वाळू/रेतीगट क्रमांक व वाळू/रेतीगटाचे नाव, वाळू/रेती गटातील अंदाजित वाळू/रेतीसाठा व हातची किंमत (Upset Price) ठळकपणे नमूद करण्यात यावी.

(४) लिलावात भाग घेऊ इच्छिणाऱ्या व निविदा भरु इच्छिणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला अनामत रक्कम (EMD) लिलाव सुरु होण्याच्या १ तासापूर्वी / निविदेचा अर्ज सादर करतांना रोखीने भरावी लागेल.

(५) लिलावाने घ्यावयाच्या वाळू/रेतीगटात अपेक्षित वाळूसाठा आहे किंवा नाही, वाहतुकीसाठी आवश्यक रस्ते उपलब्ध आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करुन घेण्याची जबाबदारी संबंधित लिलावधारकाची राहील. त्यानंतर याबद्दलच्या कोणत्याही तक्रारीचा विचार केला जाणार नाही.

(६) जिल्ह्यातील सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील सर्व वाळू/रेती गटांचे लिलाव जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणांखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत.

जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही.

तसेच सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील संयुक्त वाळूगटांचे लिलाव विभागीय आयुक्त यांच्या नियंत्रणाखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत. विभागीय आयुक्त यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही..

(७) वाळू/रेतीगटासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या हातच्या किंमतीपेक्षा (अपसेट प्राईस) अधिक रकमेने लिलावाच्या बोलीची सुरुवात करण्यात यावी.

(८) वाळू/रेती गटाच्या लिलावातील / निविदेतील सर्वोच्च बोलीचा देकार स्विकारावयाचा किंवा नाकारावयाचा निर्णय जिल्ह्यातील वाळू/रेती गटासाठी जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी व संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी विभागीय आयुक्त यांनी घ्यावयाचा असून, सदर निर्णय संबंधितास लिलावाच्या दिवशीच कळविणे आवश्यक राहील.

(९) ज्या लिलावधारकाची बोली / निविदा स्विकारण्यात येईल, त्याला लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या १/४ इतकी रक्कम लिलाव संपताच त्याच दिवशी प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल. लिलावापूर्वी शासनजमा केलेली अनामत रक्कम (EMD) ही सदर लिलाव बोलीच्या रकमेच्या १/४ रकमेत समायोजित करण्यात येईल. तसेच, उर्वरित ३/४ रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसाच्या आत प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल.

(१०) लिलावात सर्वोच्च देकार देणाऱ्या लिलावधारकाने, लिलावाची संपूर्ण रक्कम विहित मुदतीत शासनजमा केल्यानंतर, त्यांनी स्वखर्चाने खरेदी करावयाच्या रुपये १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर अशा व्यक्तीबरोबर विहित अटी व शर्तीसह करारनामा करुन घेण्यात यावा. करारनामा केल्यानंतर लिलावधारकास वाळू स्थळाचा प्रत्यक्षात ताबा उशीरात उशीरा सात दिवसात देण्यात यावा. वाळू/रेती स्थळाचा ताबा यशस्वी लिलावधारकास सात दिवसात न दिल्यास त्यास जबाबदार असलेल्या अधिकारी /कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात यावी.

(११) विहित मुदतीनंतर लिलावाची १/४ व ३/४ रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारण्यात येऊ नये. तसेच विहित कालावधीत करारनामा न केल्याने लिलावधारकास होणाऱ्या कोणत्याही नुकसानीची जबाबदारी शासनावर राहणार नाही, याची स्पष्ट जाणीव संबंधितास करुन देण्यात यावी.

(१२) लिलावधारकाने विहित वेळेत करारनामा करुन न दिल्यास तसेच देकाराची उर्वरित ३/४ रक्कम १५ दिवसाच्या कालावधीत न भरल्यास त्याला वाळू गटाचा ताबा देण्यात येऊ नये. अशा

वाळू/रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा व त्याने भरणा केलेली १/४ रक्कम जप्त करण्यात यावी.

फेरलिलावात पूर्वीच्या लिलावाच्या किंमतीपेक्षा कमी किंमत आल्यास फरकाची रक्कम पूर्वीच्या लिलावधारकाकडून जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसूल करण्यात येईल. तथापि, फेरलिलावात पूर्वीच्या किंमतीपेक्षा अधिक (जादा) किंमत आल्यास त्यावर पूर्वीच्या लिलावधारकांचा कोणताही हक्क राहणार नाही.

(१३) सर्वोच्च बोलीद्वारे लिलावधारकास वाळूगट निश्चित झाल्यास आणि त्याने लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या ¼ रक्कम जमा केल्यास अशा लिलावधारक व संबंधितांना जिल्हाधिकारी यांच्याकडून SMATS प्रणालीचा अवलंब करणे सुलभ व्हावे, यादृष्टीने प्रशिक्षण देण्यात यावे.

(१४) ज्या व्यक्तीचा उच्चतम देकार स्वीकारण्यात येईल त्या देकाराच्या १० टक्के रक्कम ही जलसर्वेक्षण शुल्कापोटी (हायड्रोग्राफीक सर्वे फी) लिलावाच्या दिवशी उच्चतम देकार सादर करणाऱ्या लिलावधारकाकडून "Hydrographer, Maharashtra Maritime Board" यांच्या नावाने काढलेला धनाकर्ष महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाकडे जमा करण्यात यावा.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकास जिल्हा परिषद / पंचायत समिती यांनी विहित केलेले कर/शुल्क अदा करणे बंधनकारक राहील.

(१६) लिलावात भाग घेणाऱ्या ज्या व्यक्तीचा देकार / निविदा स्वीकारण्यात आली नसेल, त्यांनी लिलावात भाग घेण्यासाठी भरलेली अनामत रक्कम (EMD) लिलावाची कार्यवाही संपताच लिलावाच्या ठिकाणीच परत करण्यात यावी.

(१७) लिलावासंदर्भात काही तक्रारी / आक्षेप / सूचना प्राप्त झाल्यास प्रकरणपरत्वे विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याची तपासणी / चौकशी करावी. तपासणी / चौकशीअंती विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांची लिलाव न करण्यास सबळ कारणे असल्याची खात्री झाल्यास लिलावाची प्रक्रिया स्थगित करण्यात यावी.

(१८) (एक) वाळू/रेती गटांच्या लिलावात बोलण्यात आलेल्या बोलीच्या रकमा तसेच निविदाद्वारे प्राप्त झालेले देकार हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असल्यास त्याची सविस्तर कारणे नोंदवून त्या वाळू/रेतीगटाचा दोनदा फेरलिलाव करण्यात येईल.

(दोन) दोनदा फेरलिलाव लावूनही, सदर गटासाठी बोली प्राप्त न झाल्यास त्यांची सर्वसाधारण कारणे सविस्तरपणे नोंदवून व योग्य कारणमिमांसा देवून त्या वाळू/ रेतीगटाची हातची किंमत जास्तीत जास्त २५ % पर्यंत कमी करुन त्या रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा. ही प्रक्रिया १५ दिवसाच्या कालावधीत पुर्ण होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

(तीन) वाळू/रेती गटाचा दोनदा फेरलिलाव तसेच २५ % पर्यंत हातची किंमत (अपसेट प्राईस) कमी करुनही फेरलिलाव न झाल्यास सक्षम प्राधिकारी म्हणून विभागीय आयुक्त यांनी अशी कामे करण्यासाठी अर्हता प्राप्त कंत्राटदारांना तसेच संबंधित जिल्ह्याच्या आजुबाजूस कार्यरत असलेल्या कंत्राटदारांना एका ठराविक, दिवशी, ठराविक वेळी व ठराविक ठिकाणी एकत्रित बोलावून देकार देण्यास किंवा त्यात सुधारणा करण्यास त्यांना संधी द्यावी. अशा वेळी अंतिम देकार जर हातच्या किंमतीच्या जवळपास राहीला किंवा अगदी हातच्या किंमतीपेक्षा २५% पर्यंत कमी राहिला तरी तो स्वीकारता येईल.

(चार) वरीलप्रमाणे प्रयत्न करुनसुध्दा अशा गटाचा लिलाव न झाल्यास नौकानयन मार्ग सुकर करणे आवश्यक असल्याने अपवादात्मक परिस्थितीत शेवटचा उपाय म्हणून शासकीय व निमशासकीय कामासाठी, अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननाचा परवाना देण्याबद्दल विचार करता येईल. यासाठी शक्यतोवर जाहिरातीत नमूद केलेल्या हातच्या किंमतीशी तुलना करुन, जर ती हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असेल व त्यातील तफावत हातच्या किंमतीपेक्षा फक्त २५ % पर्यंत कमी असेल किंवा २५% पेक्षा अधिक असेल तर परवाना द्यावयाचा झाल्यास त्या प्रस्तावाची शिफारस जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांनी शासनाकडे करावी.

(१९) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने करारनामा करतेवेळी लिलावाच्या अटी व शर्तींचे यथोचित पालनार्थ रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी अधिक असेल तेवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांच्याकडे ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु ज्या वाळुगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल तर हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घ्यावी. ही रक्कम लिलावधारकाने/परवानाधारकाने लिलावाच्या/परवान्याच्या मुदतीत सर्व अटी व शर्तीचे योग्यरित्या पालन केल्यास, लिलावाची/परवान्याची मुदत संपल्यावर परत करण्यात येईल. अटी व शर्तीचे पालन न केल्यास अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल.

B ५. हातपाटी व डुबीसाठी राखीव गटातुन परवाना देण्याची कार्यपध्दती :-

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्याच्या दृष्टीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन अर्ज मागवावेत. प्राप्त अर्जांची छाननी करुन, पात्र स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना डूबी किंवा हातपाटीद्वारे वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावरुन देण्यात येतील.

(ब) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून वाळू उत्खननासाठी पारंपारिक साधनांचा वापर करण्यात यावा. अशा गटात कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही यांत्रिक साधनाचा वापर होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

C-१. वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती :-

वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती पुढीलप्रमाणे राहतील. सदर अटींचा समावेश संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकासोबत करावयाच्या करारपत्रात न चूकता करण्यात यावा :-

(१) लिलावधारक / परवानाधारक यांना पर्यावरण विषयक व सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्राच्या नियमातील तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक आहे.

(२) वाळू/रेतीचे उत्खनन सकाळी ६.०० ते सायंकाळी ६.०० या कालावधीतच करता येईल. या कालावधीनंतर केलेले उत्खनन अवैध समजून कारवाई करण्यात येईल.

(३) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने त्याला मंजूर केलेल्या वाळूगटाच्या ठिकाणी फलक लावून, उत्खनन क्षेत्राची सीमा निश्चित करुन सीमा दर्शविणारे खांब उभारणे अनिवार्य राहील. विहित केलेल्या क्षेत्राच्या पलिकडे असलेल्या क्षेत्रातून वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड निश्चित करतील तितक्या खोलीपर्यंतच लिलावधारक/परवानाधारकाला वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येईल.

(५) विहित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोलीपर्यंत उत्खनन केल्याचे निदर्शनास आल्यास लिलावधारक/परवानाधारकाकडून घेण्यात आलेली अनामत रक्कम जप्त करण्यास येऊन, लिलाव/परवाना रद्द करण्यात येईल. तसेच असे उत्खनन अवैध ठरवून नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल.

(६) रेल्वेपुल व रस्तेपुलाच्या कोणत्याही बाजूने ६०० मीटर्स (२००० फूट) अंतराच्या आत रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन करताना किंवा ती काढताना खाजगी मालमत्तेस कोणतीही हानी/नुकसान पोहचल्यास त्याची भरपाई करण्याचे दायित्व लिलावधारकावर राहील. अशा हानीची / नुकसानीची परिगणना जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्याकडून करण्यात येईल व त्याबाबतचा त्यांचा निर्णय अंतिम राहील व अशी रक्कम जमीन महसूलाच्या थकबाकीच्या वसूलीप्रमाणे संबंधीत लिलावधारकाकडून वसूल करण्यात येईल.

(८) महाऑनलाईनने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणालीनुसार लिलावधारकास त्याचे ३ मोबाईल नंबर रजिस्टर करणे बंधनकारक राहील.

(९) लिलावधारकाने निर्धारित वाळूगटातून वाळूचे उत्खनन करुन प्रत्येक वाहनामधील वाळूचे परिमाण, वाहन क्रमांक, वाळूगटाचे नाव/क्रमांक, वाहन कोठून कोठे जाणार आहे, त्या दोन ठिकाणांमधील अंतर इत्यादी तपशिल नोंदणीकृत मोबाईलवरुन एसएमएसद्वारे (SMS) निर्दिष्ट क्रमांकावर कळविणे बंधनकारक राहील. SMATS प्रणालीकडून लिलावधारकास नोंदणीकृत मोबाईलवर त्याने केलेल्या विनंतीनुसार त्यास एसएमएसद्वारे टोकन नंबर प्राप्त होईल. असा टोकन नंबर प्राप्त झाल्याशिवाय वाळू/रेतीची वाहतूक करता येणार नाही.

(१०) वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आहे किंवा नाही, याबाबतचे निरीक्षण संबंधित महसूल यंत्रणेकडून, नियुक्त भरारी पथकाकडून अथवा जिल्हाधिकारी नामनिर्देश करतील अशा व्यक्तींकडून केले जाईल. अशा निरीक्षणाच्या वेळी संबंधित वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आढळला नाही किंवा टोकन नंबरचा निर्दिष्ट कालावधी संपलेला असेल तर सदर वाळूचे उत्खनन/वाहतूक अवैध समजून त्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ मधील कलम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात येईल.

(११) अवैध उत्खनन अधिक प्रभावीपणे रोखण्याच्या दृष्टीने उक्त प्रणालीबरोबरच शासनास कोणताही आर्थिक भार पडणार नाही, अशा अतिरिक्त उपाययोजना करण्याची संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना मुभा राहील. त्यादृष्टीने अतिरिक्त उपाययोजनांच्या संदर्भात संबंधित जिल्हाधिकारी लिलावधारकांबरोबर करावयाच्या करारनाम्यात तत्संबंधी अटी व शर्तींचा समावेश करु शकतील.

(१२) या व्यतिरिक्त वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात इतर अटी व शर्ती परिशिष्ट-अ येथे देण्यात आल्या असून, त्या लिलावधारकांवर बंधनकारक असतील.

C-२. वाळू/रेती उत्खननाबद्दल मासिक अहवाल सादर करणे :-

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील जिल्हानिहाय वाळू/रेतीगटांची एकूण संख्या, त्यापैकी लिलाव झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलाव न झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलावात शासनास प्राप्त झालेला महसूल, प्रत्येक वाळूगटातून करण्यात आलेले वाळू उत्खनन याबाबतचे मासिक विवरणपत्र संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी विभागीय आयुक्त व संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांना सादर करावेत.

C-३. वाळू/रेती उत्खननातील अडचणीबाबत करावयाची कार्यवाही :-

(१) एकदा अत्युच्च बोली स्वीकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात वाळू उत्खनन करण्यास लिलावधारकास काही अडचणी / अडथळे आल्यास लिलावधारकाने याबाबत संबंधित

तहसिलदार यांना माहिती देणे आवश्यक राहील. संबंधित तहसिलदार यांनी प्राप्त तक्रारीनुसार त्या वाळूगटातून उत्खनन करण्यात येणाऱ्या अडचणींची चौकशी करुन, त्याबाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करावयाचा असून, सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने गरजेनुसार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्याशी विचार विनिमय करुन जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी १५ दिवसात निर्णय घेणे आवश्यक राहील.

(२) एकदा अत्युच्च बोली स्विकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात कोणत्याही परिस्थितीत वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याची अथवा कोणत्याही कारणास्तव वाळू/रेती गट बदलून देण्याची मागणी लिलावधारकास करता येणार नाही. वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याचे व वाळू/रेतीगट बदलून देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी किंवा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना राहणार नाहीत. अपवादात्मक परिस्थितीत याबाबत अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

C-४ वाळू/रेती उत्खननासंबंधी तक्रारीसंदर्भात समिती व कार्यपध्दती :-

(अ) शासनाने विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार लिलाव करण्यात आलेल्या वाळू/ रेतीगटासंदर्भात कालांतराने, वाळू / रेतीगटातून लिलावाच्या अटी /शर्तीचे उल्लंघन करुन वाळूचे उत्खनन होण्यासंबंधी किंवा अवैध / नियमबाह्य वाळू उत्खननामुळे तसेच वाहतूकीमुळे खाडीकाठच्या शेतीची/ रस्त्यांची हानी होण्यासंबंधी किंवा तत्सम स्वरुपाच्या तक्रारी विविध व्यक्ती व संस्थाकडून अनेकवेळा करण्यात येतात. अशा तक्रारींची दखल घेऊन त्यासंदर्भात चौकशी करुन चौकशीच्या निष्कर्षानुसार पुढील उचित कार्यवाही करण्यासाठी विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढील अधिकाऱ्यांचा समावेश असलेली समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

१) विभागीय आयुक्त	-	अध्यक्ष
२) जिल्हाधिकारी	-	सदस्य
३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	-	सदस्य
४) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा जिल्ह्यातील कार्यकारी अभियंता	-	सदस्य
५) महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचा अधिकारी	-	सदस्य
६) संबधित बंदर अधिकारी	-	सदस्य
७) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	-	सदस्य सचिव

(ब) लिलावात दिलेल्या / परवाना दिलेल्या वाळू/रेतीगटातून लिलावधारक/परवानाधारकास उत्खनन करण्यास स्थानिक विरोध झाल्यास किंवा नैसर्गिक किंवा लिलावधारक/परवानाधारकाच्या नियंत्रणाबाहेरील सबळ कारणामुळे अशा वाळू/रेतीगटात

उत्खनन होवू शकले नाही तर, लिलावधारक/ परवानाधारकाने तक्रार / अर्ज करुन ती बाब संबंधित जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांच्या निदर्शनास आणावी. जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी याबद्दल चौकशी करुन त्याबद्दलची वस्तुस्थिती विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर पुढील उचित कार्यवाहीसाठी सादर करावी.

(क) जिल्ह्यातील एखाद्या वाळू/रेती गटासंदर्भात वरील स्वरुपाच्या लेखी तक्रारी प्राप्त झाल्यास उपरोक्त समितीने अशा वाळू/ रेतीगटांना प्रत्यक्ष भेट देऊन, त्या वाळू/ रेतीगटांचे पुनश्च: सर्वेक्षण करुन घ्यावे. तसेच तक्रारीतील अन्य मुद्यांबाबत स्थानिक चौकशी करुन, समितीच्या बैठकीत त्यावर विचार विनिमय करुन, समितीने १५ दिवसांत तक्रारी संदर्भात योग्य तो निर्णय घेऊन, निर्णय संबंधित लिलावधारक, परवानाधारक, तक्रारदार व क्षेत्रिय महसूल अधिकाऱ्यांना कळवावा.

(ड) जर तक्रारदाराला त्याच्या तक्रारीच्या संदर्भात उपरोक्त समितीने घेतलेला निर्णय मान्य नसेल तर अशा तक्रारदाराला त्याबाबत शासनाकडे अपील करता येईल. याप्रमाणे प्राप्त अपीलावर तसेच यासंदर्भात शासनस्तरावर प्राप्त झालेल्या तक्रारीबाबत शासनस्तरावर उचित निर्णय घेण्यात येईल.

(इ) लिलावाने/परवान्याने वाळू/रेती उत्खननासाठी केलेल्या करारनाम्याच्या कालावधीत शासनाने तो लिलाव/परवाना रद्द केल्यास किंवा त्याला मंजूर केलेल्या क्षेत्रात उत्खनन करण्यास किंवा वाळू/रेती काढण्यास बंदी घातल्यास लिलावधारकास / परवानाधारकास शासनावर खटला भरता येणार नाही.

लिलावधारकास / परवानाधारकास कोणत्याही वैध कारणामुळे उदा. ग्रामस्थांचा विरोध, न्यायालयीन निर्णय, नैसर्गिक अडीअडचणी, प्रशासकिय यंत्रणांचा विरोध यांमुळे उत्खननास किंवा वाहतूकीस बाधा आल्यास किंवा वाळूगटाचा ताबा प्राप्त न झाल्यास आणि या कारणास्तव लिलावाचा ठेका/परवाना रद्द करण्यात आल्यास लिलावाची/परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या कालावधीसाठी ठेका/परवाना रद्द केला जाईल त्या कालावधीसाठी, त्याने ज्या किंमतीला लिलाव/परवाना घेतला असेल त्या रकमेच्या प्रमाणात त्याला परतावा देण्यात येईल. अशी रक्कम परत करतांना लिलावाची देकाराची/परवान्याची रक्कम, लिलावातील/परवान्यातील अंदाजीत वाळूसाठा व प्रत्यक्ष उत्खनन केलेला वाळूसाठा विचारात घेऊन त्यानुसार परताव्याच्या रकमेची परिगणना करण्यात येईल.

C-५. लिलावधारक/परवानाधारकाने अटी/शर्तींचे उल्लंघन केल्यास करावयाची कारवाई :-

(अ) (एक) वाळू/रेती गटाच्या लिलावात लिलावधारकांमध्ये संगनमत होणार नाही याबाबत जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. लिलावामध्ये संगनमत करुन

शासनाच्या महसूलाचे नुकसान करणाऱ्या तसेच वारंवार न्यायालयीन दावे उपस्थित करणाऱ्या लिलावधारकास काळ्या यादीत (Black List) टाकण्याबाबत व लिलावात सहभागी होण्यास प्रतिबंध करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना असतील. तसेच संयुक्त वाळू/रेती गटांबाबतचे यासंबंधी अधिकार विभागीय आयुक्त यांना राहतील.

(दोन) लिलावधारकाने लिलावाची उर्वरित रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसात न भरल्यास त्याला संपुर्ण राज्यासाठी काळ्या यादीत टाकून कोणत्याही जिल्ह्यात लिलावात भाग घेण्यासाठी अपात्र ठरविण्यात यावे.

(ब) लिलावधारकाने / परवानाधारकाने मंजूर वाळू / रेती गटाच्या चिन्हांकित केलेल्या क्षेत्राबाहेर वाळू / रेतीचे उत्खनन केल्यास, तसेच महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोल तसेच विहित केलेल्या क्षेत्राबाहेर उत्खनन केल्यास, सदर उत्खनन अवैध समजून त्यांच्याविरूध्द प्रचलित नियमानुसार कारवाई करण्यात यावी. तसेच त्याचा ठेका / परवाना रद्द करुन फौजदारी स्वरुपाची कारवाई करण्यात यावी व शासनजमा केलेली रक्कम जप्त करण्यात यावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन / वाहतुक/साठवणूकीची प्रकरणे उघडकीस आल्यास व अशा प्रकरणी संबंधित ठेकेदार / लिलावधारक / परवानाधारक / वाहनमालक / वाहनचालक दोषी आढळल्यास त्यांच्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील नियम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात यावी. प्रचलित नियमानुसार कारवाई करताना संबंधितांविरुध्द भारतीय दंड विधि संहिता कलम ३७९ प्रमाणे गुन्हा दाखल करणे, वाहन जप्त करणे, अवैध उत्खनन केलेली वाळू जप्त करणे, स्वामित्वधन व दंडाची रक्कम वसूल करणे इ. कारवाई करण्यात यावी. तसेच वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन /वाहतुक इत्यादीच्या अनुषंगाने दंडात्मक कारवाई करतांना महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर हल्ले होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास व अशा ठिकाणी संघटित गुन्हेगारीचे प्रकार आढळून आल्यास अशा संघटित गुन्हेगारीविरुध्द कायद्यातील तरतुदीनुसार 'मोक्का' सारख्या अधिनियमान्वये कारवाई करण्याबद्दल सुध्दा विचार करण्यात यावा.

(ड) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर व्हावा या हेतुने वाळू उत्खनन केले जाते. त्यामुळे लिलाव/परवाना मंजूर केल्यानंतर लिलावधारकाने / परवानाधारकाने वाळू/रेतीगटाचा ताबा घेतल्याच्या दिनांकापासून एका आठवड्याच्या आत प्रमाणशीर उत्खनन सुरू करणे आवश्यक राहील. लिलावधारक/परवानाधारक उत्खनन प्रमाणशीर करतो किंवा कसे याबाबत संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी सनियंत्रण करणे आवश्यक आहे. प्रमाणशीर उत्खननाबाबत काही तक्रारी असतील तर त्याचे निवारण वर उल्लेखित समितीने करावे. यासंदर्भात समितीचा निर्णय

अंतिम राहील. याकामी आवश्यक ते तांत्रिक सहकार्य महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी करावे. जर लिलावधारक/परवानाधारक प्रमाणशीर उत्खनन करीत नसेल तर त्याने शासनास लिलावापोटी जमा केलेल्या रकमेव्यतिरिक्त नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी व पूरसदृश्य परिस्थिती उद्भवू नये म्हणून येणारा खर्च हा दंडात्मक रक्कम म्हणून लिलावधारक/परवानाधारकाकडून वसूल करण्यात येईल. तसेच लिलाव रद्द करण्यात येऊन लिलावात भरलेली रक्कम जप्त करण्यात येईल.

C- ६. वाळू / रेती उत्खननाबाबत सनियंत्रण :-

(अ) वाळू/रेती उत्खनन/वाहतुकीवर प्रभावी नियंत्रण ठेवणे शक्य व्हावे, यासाठी तहसिल व जिल्हा स्तरावर महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे क्षेत्रिय कर्मचारी, पोलीस, तटरक्षक पोलीस दल व महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांची स्वतंत्र भरारी / दक्षता पथके जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी निर्माण करावीत. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन व वाहतुकीस अटकाव करणे ही या पथकाची सुध्दा जबाबदारी राहील.

(ब) अवैध उत्खनन / वाहतूकीची घटना वा प्रकरण ज्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्या कार्यक्षेत्रात उघडकीस येईल, ते अधिकारी / कर्मचारी सदर प्रकरणात जबाबदार आहेत काय याची कसून तपासणी करण्यात यावी. तपासणीमध्ये सदर स्थानिक अधिकारी / कर्मचारी अवैध उत्खननास जबाबदार असल्याचे आढळून आले किंवा त्यांनी अवैध उत्खनन / वाहतुकीवर पुरेसे नियंत्रण न ठेवल्याचे आढळल्यास त्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करुन, त्यांच्याविरुध्द प्रचलित नियमानुसार शिस्तभंग विषयक कारवाई अपर जिल्हाधिकारी /जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीसंबंधीच्या तक्रारी/निनावी तक्रारी online करण्यासाठी प्रणाली तयार करण्यात यावी. सदर प्रणालीत तक्रारीस/ निनावी तक्रारीस online तक्रार क्रमांक देण्याबाबत तरतुद असावी. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी करण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी Toll free number उपलब्ध करून देण्यात यावा. तसेच वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी/ निनावी तक्रारीं संदर्भात प्रत्येक जिल्हाधिकारी/उपविभागीय अधिकारी/तहसिलदार कार्यालयांनी नोंदवही ठेवावी. सदर नोंदवहीत तक्रारीबाबत संपूर्ण माहीती व सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीची सविस्तर माहीती ठेवण्यात यावी. तसेच सदर तक्रारी/निनावी तक्रारीबाबतची माहिती ऑनलाईन उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी परवानगी दिलेल्या ठिकाणी होणाऱ्या वाळू उत्खननाच्या अनुषंगाने व CRZ क्षेत्रात वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन होते किंवा नाही या अनुषंगाने महाराष्ट्र मेरी

टाईम बोर्ड, महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण व भरारी पथकांद्वारे वेळोवेळी तपासण्या करण्यात याव्यात.

D. जप्त वाळू/रेती साठयाच्या विल्हेवाटीबाबत अनुसरावयाची कार्यपध्दती:-

(१) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाचा लिलाव जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी निश्चित केलेल्या हातच्या किंमतीनुसार करावा.

(२) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाच्या लिलावासाठी, जिल्ह्यात लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी. लिलाव [illegible] वर्षांचा लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी.

E. महाराष्ट्र खनिज विकास निधीमधून संबंधित ग्रामपंचायतीसाठी निधी:-

गौण खनिजांच्या स्वामित्वधनातून लगतच्या वर्षात जमा झालेल्या निधीपैकी १० % टक्के निधी महाराष्ट्र खनिज विकास निधीत जमा करण्यात येतो. या निधीपैकी १/३ निधी, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपुर आणि महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपुर यांच्या प्रशासकीय कार्य पार पाडण्यासांठी खर्च करण्यात यावा व उर्वरित २/३ रक्कमेमधून ५०% टक्के हिस्सा ज्या गावातील वाळू गटातून वाळूचे उत्खनन होते त्या गावच्या ग्रामपंचायतींना गावाच्या विकासकामासाठी म्हणजेच आरोग्यसेवा, पर्यावरण संतुलन इत्यादी करीता देण्यात यावा व उर्वरित रक्कम गावातील रस्ते, गावाला जोडणारे रस्ते तसेच मुख्य रस्त्यापर्यंत ज्या मार्गावरुन वाळूची वाहतूक होते त्या रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी वापरण्यात यावी. जिल्हाधिकाऱ्यांनी या बद्दलचे प्रस्ताव तयार करताना ग्रामपंचायतीची मागणी उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या या संदर्भातील मार्गदर्शक सूचना विचारात घ्याव्यात व प्रस्ताव तयार करुन उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाला सादर करण्यात यावेत. उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने सध्याच्या कार्यपध्दतीनुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळामार्फत कार्यान्वयन यंत्रणांना संबधित ग्रामपंचायती क्षेत्रातील कामांसाठी, शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र.एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९, दि. ०१.०८.२०१२ मधील तरतुदीनुसार निधी उपलब्ध करुन द्यावा.

F. वाळू /रेती निर्गतीबाबत अथवा त्याअनुषंगाने यापूर्वी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय, शासन ज्ञापन, शासन परिपत्रक अथवा शासन पत्रान्वये देण्यात आलेले आदेश, सूचना जर या शासन निर्णयातील काही तरतूदींशी विसंगत असतील तर अशा प्रकरणी या शासन निर्णयातील तरतूदी अंतीम समजून त्यानुसार कार्यवाही /अंमलबजावणी करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१५०५२०१७३४५१७५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Manukumar Srivastava

Digitally signed by Manukumar Srivastava
DN: c=IN, o=ALL INDIA SERVICE, ou=IAS, postalCode=110001, st=NEW DELHI, cn=Manukumar Srivastava
Date: 2015.05.21 11:28:00 +05'30'

मनु कुमार श्रीवास्तव
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रत,

१) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई (पत्राने)
२) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) सर्व मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
५) सर्व विभागीय आयुक्त.
६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई-०१
७) सर्व जिल्हाधिकारी.
८) सर्व उपविभागीय अधिकारी.
९) सर्व तहसिलदार.
१०) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
११) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.
१२)प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.
१३) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
१४) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
१५) सर्व कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१६) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुबई ४०० ०३२.

शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख, दि. २१/५/२०१५ सोबतचे

परिशिष्ट-अ

वाळू/रेती लिलावाच्या अनुषंगाने इतर अटी व शर्ती

(१) लिलावधारक/परवानाधारकाने मंजूर क्षेत्रातून वाळू /रेती उत्खनन करताना नैसर्गिक संपत्तीस व पर्यावरणास धोका होणार नाही याची सर्व खबरदारी घेणे बंधनकारक आहे.

(२) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेती उत्खनन करताना गावकऱ्यांच्या निस्तार हक्कांस बाधा पोहोचविता कामा नये.

(३) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेतीचे केलेले उत्खनन, विक्री व वाहतूक याबाबत दैनंदिन हिशोब नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. ही नोंदवही व इतर कागदपत्रे जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, खनिकर्म निरिक्षक, महसूल अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या कार्यालयातील आणि भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयातील निरीक्षण करणाऱ्या अधिकाऱ्यांच्या निरीक्षणसाठी उत्खननाच्या जागेवर उपलब्ध करुन देणे अनिवार्य राहील.

(४) लिलावधारकास वाळू / रेतीची वाहतूक करण्यासाठी परवाना द्यावयाचा असल्यास, त्याने सहकारी संस्था/संस्थांना प्राधान्य दिले पाहिजे.

(५) (एक) वाळू उत्खननासाठी किंवा वाळू वाहतुकीसाठी नोंदणी केलेल्या बोटी, बार्ज याचाच वापर केला जाईल याबद्दल दक्षता घ्यावी. वाळू उत्खनन करताना किंवा वाहतूक करताना नोंदणी न केलेली बोट, सक्शन पंप, ड्रेझर्स व बार्ज आढळून आल्यास त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्यात यावी. तसेच सीआरझेड क्षेत्रात उत्खनन केलेली वाळू ही मुंबईकडे वाहतूक करताना रस्त्याने वाहतूक न करता सदरची वाहतूक ही प्राधान्याने जलमार्गे/लोहमार्गे करण्याचे प्रयत्न करण्यात यावेत.

(दोन) जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांनी वाळूची वाहतूक करणाऱ्या ट्रकना एकाच प्रकारचा रंग देणे शक्य आहे का याबाबतची शक्यता तपासून पाहून वाळू वाहतूकीसाठी एकाच प्रकारचा रंग दिलेले ट्रक वापरण्यात येईल, याबाबत लिलावधारक/परवानाधारक यांच्यासोबत चर्चा करुन निर्णय घ्यावा.

(तीन) वाळू/रेतीची वाहतूक करतांना वाहनातील वाळू प्लॅस्टीक पेपरने / ताडपत्रीने आच्छादित करुनच वाहतूक करणे बंधनकारक आहे. अशी वाहतुक न केल्यास दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.

(६) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांच्या लिलावस्थळातील वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनास वहनक्षमते इतक्याच परिमाणाची वाळू द्यावी. कोणतेही वाहन वहनक्षमतेपेक्षा अधिक परिमाणाची वाळू/रेती वाहून नेत असल्याचे आढळून आल्यास त्या वाहनातील संपूर्ण वाळू अवैध आहे असे समजून वाळू जप्त करण्यात येईल व नियमानुसार दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल. तसेच क्षमतेपेक्षा जास्त वाहतूकीबाबत मोटर वाहन कायद्यानुसारही कारवाई करण्यात येईल.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन अथवा वाहतुक करताना अपघात झाल्यास लिलावधारक/ परवानाधारकाने अपघाताची माहिती तात्काळ जवळच्या पोलीस ठाण्यात द्यावी.

(८) लिलावधारक/परवानाधारकास करारनाम्यातील अटी व शर्तीचे, गौण खनिज उत्खनन नियमातील तरतूदींचे आणि महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील लागू असलेल्या तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक राहील. त्याचप्रमाणे लिलावधारक/ परवानाधारकाने वाळू/रेतीचा उपयोग गौण खनिज म्हणूनच केला पाहिजे.

(९) वाळू/रेतीचे उत्खनन करतेवेळी काही प्रमुख खनिज आढळून आल्यास संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांना सात दिवसात कळविणे बंधनकारक राहील.

(१०) वाळू/रेती गटात अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक वाळूसाठा असल्यास त्यावर लिलावधारक/परवानाधारकाचा कोणताही अधिकार राहणार नाही व अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक उत्खनन करण्यास लिलावधारक/परवानाधारकास परवानगी देता येणार नाही.

(११) लिलाव/परवाना दिलेल्या क्षेत्रातून करारनाम्यात नमूद केलेल्या कालावधीत, परवानगी दिलेल्या साधनांच्या सहाय्यानेच वाळू/रेतीचे उत्खनन करण्याची जबाबदारी लिलावधारक/ परवानाधारकाची राहील. वाळू स्थळात अपेक्षित साठा नाही, रस्ते उपलब्ध नाहीत अशा तसेच मानवी वा नैसर्गिक आपत्तीच्या कारणास्तव सदर कालावधी कोणत्याही परिस्थितीत वाढवून दिला जाणार नाही व वाळूगट बदलून दिला जाणार नाही.

(१२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना नौकानयन मार्गातील अडथळे दूर करणे तसेच जल-जीवन व जल संपत्तीच्या हिताच्या दृष्टीने वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर्सचा वापर करण्यावर उचित बंधने घालता येतील.

(१३) उत्खनन केलेल्या वाळू/रेतीची साठवणूक, लिलाव/परवाना ज्या जिल्ह्यातील असेल त्याच जिल्हयात करावी लागेल व त्यासाठी अकृषक परवान्यासह आवश्यक जमीन उपलब्ध करुन घेण्याची जबाबदारी लिलावधारक/परवानाधारकाची असेल. वाळू/रेती ठेक्याची/ परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या वाळू / रेतीचे उत्खनन केलेले आहे त्या वाळू/रेतीचा साठा मुदत सपल्यानतर १० दिवसात उत्खननाच्या जागेवरुन हलविण्यात आला नाही तर तो शासनाच्या मालकीचा होईल. अशा वाळू / रेतीच्या किंमतीबाबत अथवा मालकीबाबत लिलावधारकास/ परवानाधारकास कोणताही हक्क सांगता येणार नाही किंवा त्याबाबत शासनाविरुध्द दावा दाखल करता येणार नाही.

तसेच लिलावाचा/परवान्याचा कालावधी संपल्यानंतर तसेच वर उल्लेखित १० दिवसाची मुदत संपल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत वाळू/रेतीचा साठा करण्यास परवानगी देता येणार नाही किंवा त्याच्या वाहतुकीसाठी दुय्यम वाहतूक पासेस देण्यात येणार नाहीत.

(१४) शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय लिलावधारक/परवानाधारकास लिलाव / ठेका / परवाना दुसऱ्या कोणाकडेही हस्तांतरीत करता येणार नाही किंवा दुसऱ्या कोणालाही चालविण्यास देता येणार नाही किंवा लिलावानंतर भागीदारही घेता येणार नाही.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांना मंजूर केलेल्या वाळूगटातून केलेल्या उत्खननाबाबतचे विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड व जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करणे सक्तीचे आहे. ज्या लिलावधारक/परवानाधारकाकडून मासिक विवरणपत्र विहित वेळेत सादर करण्यात येणार नाही, त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्याचे तसेच त्यांचा ठेका/परवाना रद्द करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना राहतील.

****

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून
(Coastal Regulation Zone)
नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी
वाळू/रेती निर्गती धोरण

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: २१ मे, २०१५

वाचा

१) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/०५१२/प्र.क्र. ३००/ ख, दिनांक १२ मार्च, २०१३.

२) मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांचे अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्लूझेड) मधील दिनांक २९.०५.२०१४ रोजीचे आदेश.

३) मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मधील दिनांक १४.१०.२०१४ रोजीचे आदेश.

४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/१०१४/प्र.क्र. ४९८/ ख, दिनांक : २६ डिसेंबर, २०१४

प्रस्तावना

माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दिनांक २७.२.२०१२ रोजी दिलेले आदेश, जनहित याचिका क्रमांक ०१/२०११ आणि जनहित याचिका क्रमांक ११६/२०१२ मधील माननीय मुंबई उच्च न्यायालयाचे आदेश, वाळू/ रेती निर्गती धोरणाच्या अंमलबजावणीतील अडचणी इत्यादी बाबींचा साकल्याने विचार करून, पर्यावरण संतुलन राखत समतोल व स्थायी विकास साधणे, त्यात लोकांना सहभागी करून घेणे, वाळू/रेती उत्खननाचा पारंपारिक व्यवसाय करणऱ्यांच्या हिताचे रक्षण करणे, वाळू/रेतीगटाच्या लिलाव प्रक्रियेत पारदर्शकता

आणणे आणि अवैध उत्खनन व वाहतुकीच्या घटनांना आळा घालून राज्याच्या महसूलात वाढ करणे, या दृष्टीने संदर्भाधीन दिनांक १२ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये वाळू/रेती निर्गती सुधारित धोरण शासनाने निश्चित केले आहे. तसेच, वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस आळा घालण्याच्या दृष्टीने म्हाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ प्रणाली "SMATS" (Sand Mining Approval and Tracking System) संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात लागू करण्यात आली आहे.

माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपीठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४(टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून (Coastal Regulation Zone) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात आदेश पारित केले आहेत. तसेच मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मध्ये दिनांक १४.१०.२०१४ रोजी वाळूच्या अवैध उत्खननासंबंधीच्या तक्रारींच्या निवारणासाठी राज्य शासनाने स्वतंत्र व्यवस्था निर्माण करावी असे आदेश दिले आहेत.

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे उक्त आदेश, तसेच माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाचे उक्त आदेश, सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची आवश्यकता, पर्यावरणाची हानी टाळून स्थायी विकासासाठी सर्व यंत्रणांमध्ये समन्वय साधून करावयाची कृती, नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाची (Maharashtra Maritime Board) असलेली महत्वपूर्ण भूमिका आणि या प्रक्रियेत महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची संनियंत्रणात्मक जबाबदारी आणि त्याचबरोबर अवैध उत्खननास प्रतिबंध/आळा घालण्याची आवश्यकता, या सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करुन सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननाबाबत धोरण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेऊन, कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात पुढील कार्यपध्दती व मार्गदर्शक तत्वे विहित करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे :-

A १. महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती गटांचे सर्वेक्षण व निश्चिती :-

(अ) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वेळोवेळी वाळू / रेतीचे उत्खनन करणे आवश्यक असल्याने, अशा ठिकाणातील वाळू उत्खननाबाबत महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने दरवर्षी सप्टेंबर महिन्यापर्यंत उपलब्ध असलेल्या सर्वेक्षण डेटाच्या आधारे वाळू/रेती गट निश्चित करावेत. तसेच संबंधित वाळू/रेती गटात उपलब्ध होणारा अंदाजित वाळू/रेती साठा, उत्खनन किती खोलीपर्यंत करावे, उत्खननासाठी यांत्रिक साधनांचा वापर करावा किंवा कसे व यांत्रिक साधनांचा वापर करावयाचा झाल्यास त्या क्षेत्रात किती ड्रेझर्स लावावेत याबाबीसुध्दा महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित कराव्यात.

(ब) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्याकडून सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू उत्खनन करावयाच्या क्षेत्रात वाळू / रेती गट, त्यांचे भौगोलिक स्थान, वाळू / रेतीचा अंदाजित साठा, नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी करावयाच्या उत्खननाचे परिमाण इत्यादी निश्चित झाल्यानंतर संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र मेरिटाईम बोर्डच्या वतीने वरीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आलेल्या वाळू / रेती गटातून वाळू/रेती उत्खननाची व्यवस्था करण्यास व सदर व्यवस्थेवर सनियंत्रण ठेवण्यास प्राधिकृत करण्यात यावे व जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननासाठी पोच मार्गाची निश्चिती करावी.

(क) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील स्थानिक व्यक्तींच्या, डूबी / हातपाटी पध्दतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपारिक व्यवसायासाठी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " असे चिन्हांकित करावेत.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी ज्या गटात वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर सारख्या यांत्रिक साधनांचा वापर करणे आवश्यक असेल त्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र

मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" असे चिन्हांकित करावेत.

A २. वाळू / रेती उत्खननासाठी पर्यावरण अनुमती :-

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक (सी) क्र. १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दि. २७/०२/२०१२ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार व मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार वाळू/रेती उत्खननापूर्वी केन्द्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील (EIA Notification -२००६) तरतुदीअनुसार, पर्यावरण अनुमती घेण्याची कार्यवाही मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांनी करणे आवश्यक राहील.

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक नाही. मात्र, याबाबत संबधित जिल्हाधिकारी यांनी केंद्रीय पर्यावरण व वन मंत्रालयाचे कार्यालयीन ज्ञापन No. 11-83/2005-IA-III(Vol.III), Dated 08.11.2011 अनुसार कार्यवाही करणे आवश्यक राहील.

(ब) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील वाळू/रेती उत्खननासाठी अशा वाळू/रेती गटाच्या लिलावापूर्वी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक राहील. त्यासाठी केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार Accredited Environment Consultant ची नेमणूक करण्यात यावी. यासाठी येणारा खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक- एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९,दिनांक १ ऑगस्ट, २०१२ मधील परिच्छेद ३ (क) (४) मधील तरतुदीनुसार जिल्ह्यास देय खनिज विकास निधीतून पर्यावरणासाठी उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविता येईल. पर्यावरण अनुमतीसाठी आवश्यक असलेल्या निधीचा प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर यांना सादर करावा.

(क) सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील (Coastal Regulation Zone) वाळू/रेती उत्खननासाठी महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची पूर्व मान्यता मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी घेणे आवश्यक राहील.

B १. नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू / रेती उत्खननाबद्दल जिल्हाधिकारी यांनी अनुसरावयाची सर्वसाधारण कार्यपध्दती :-

(अ) कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी उत्खनन करण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीची निर्गती लिलावाद्वारे ई-टेंडरिंग/ई-ऑक्शन पध्दतीने करण्यात यावी.

(ब) मात्र, पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना "विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधून वाळूची निर्गती वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देऊन करण्यात यावी.

(क) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून करण्यात येणाऱ्या उत्खननासही महाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणाली याचा वापर करणे अनिवार्य राहील.

B २. उत्खनन करावयाच्या वाळू/रेती गटासाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईसची) निश्चिती :-

अ) नौकानयन मार्ग सुकर करण्याच्या दृष्टीने लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याच्यादृष्टीने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी ज्या वाळू गटाचा लिलाव झाला असेल, त्या गटाच्या लिलावामध्ये प्राप्त झालेली सर्वोच्च बोलीची रक्कम व सदर लिलावातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) लिलाव वर्षी जिल्ह्यातील सर्व वाळूगटांचा पर्यावरण विषयक आघात मुल्यांकन अभ्यास करुन घेण्यासाठी आलेला खर्च व जिल्ह्यातील सर्व वाळुगटातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणीत करण्यात यावी.

(चार) वरील अ. क्र. २ (अ) (दोन) व २ (अ) (तीन) या रकमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी. अशी वाढ केल्यानंतर येणाऱ्या प्रतिब्रास रकमेचा व लिलाव वर्षी निर्गतीसाठी अंदाजित वाळूसाठा यांचा गुणाकार केल्यानंतर येणारी रक्कम हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(पाच) एखाद्या वाळूगटाचा गतवर्षी लिलाव झाला नसल्यास, त्याच सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील लगतच्या वाळुगटाच्या गतवर्षीच्या लिलावाचा तपशील विचारात घेण्यात यावा.

ब) हातपाटी/डुबीसाठी राखीव वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) हातपाटी व डुबीसाठी राखीव ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याच्यादृष्टीने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी संबंधित वाळू गटामधील हातपाटी/डुबीद्वारे पारंपारिक पध्दतीने व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यावसायीकांना परवाना देताना आकारण्यात आलेला प्रती ब्रास दर व जिल्ह्यात लिलावात प्राप्त झालेला सरासरी प्रती ब्रास दर, या दोन्ही दराची सरासरी काढून हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी संबंधित वाळू गटासाठी प्रतिब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) वरील अ. क्र. २ (ब) (दोन) मधील प्रतिब्रास रकमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी व अशी वाढ केल्यानंतर येणारी प्रती ब्रास रक्कम व लिलाव वर्षी निर्गतीसाठी अंदाजित वाळूसाठा याचा गुणाकार करुन हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(चार) हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खाननासाठी स्थानिक व्यक्तींना / संस्थांना परवाने देताना प्रतिब्रास सरासरी किंमत जास्त होत असल्याची संबधितांकडून मोठया प्रमाणावर तक्रारी आल्यास जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा जेणेकरुन त्यावर शासनास यथोचित निर्णय घेता येईल.

B ३. लिलावधारक / परवानाधारक यांच्यासाठी आवश्यक पात्रता :-

(अ) नियमित आयकर भरत असल्याचा पुरावा, पॅन क्रमांक व विक्री कर विभागाचा TIN क्रमांक असलेल्या लिलावधारकांनाच सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील वाळू/रेती गटाच्या लिलावात सहभागी होता येईल.

(ब) लिलावाच्या निविदा भरु इच्छिणा-या व्यक्तींना निविदा अर्जाचे शुल्क रु. ५,०००/- रोखीने भरावे लागेल. मात्र, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाख व त्यापेक्षा कमी असेल अशा वाळूगटासाठी निविदा अर्जाचे शुल्क रु. २०००/- रोखीने भरावे लागेल.

(क) लिलावात भाग घेणाऱ्या व्यक्तीला अनामत रक्कम म्हणून रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी जी जास्त असेल ती रक्कम अनामत रक्कम म्हणून रोखीने भरावी लागेल. परंतु, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल त्या वाळूगटासाठी हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम रोखीने भरावी लागेल.

B ४. सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील वाळू/रेतीगटांच्या लिलावाची प्रक्रिया :-

(१) वाळू / रेती लिलाव / ठेक्याचा कालावधी एक वर्षाचा राहील व तो १ ऑक्टोबर ते ३० सप्टेंबर असा राहील. लिलाव घेण्याची तारीख काहीही असली तरी लिलावाचा कालावधी वर्षाच्या ३० सप्टेंबर रोजीच संपुष्टात येईल.

(२) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील सर्व वाळू/रेती गटासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने लिलावाची प्रक्रिया जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी आणि दोन जिल्ह्यातील संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी लिलाव प्रक्रिया विभागीय आयुक्त यांनी जिल्ह्याच्या /विभागाच्या मुख्यालयी गटनिहाय एकाच दिवशी आयोजित करावी. लिलावाच्या दिवशी सर्व वाळूगटांची लिलावाची कार्यवाही पूर्ण न झाल्यास लगतच्या पुढील कामाच्या दिवशी सकाळी कार्यालयीन वेळेत पुढे सुरु करण्यात यावी.

(३) वाळू/रेती गटाच्या लिलावाची जाहिरात जिल्ह्यातील दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात लिलावापूर्वी किमान १५ दिवस अगोदर प्रसिध्द करण्यात यावी. रुपये १० लाखापेक्षा जास्त अपसेट प्राईस असलेल्या वाळू गटाची जाहिरात त्या महसूल विभागात प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात अथवा राज्यस्तरावरुन प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात प्रसिध्द करण्यात यावी. त्यांच्या प्रती जिल्हयातील सर्व तहसिल कार्यालय, उप विभागीय कार्यालय, जिल्हा कार्यालय व विभागीय आयुक्त यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर लावण्यात याव्यात. तसेच जाहिरात शासनाच्या व जिल्हाधिकारी यांच्या वेबसाईटवर सुध्दा प्रसिध्द करण्यात यावी.

लिलावाच्या जाहीरातीमध्ये लिलावाचा कालावधी, संबंधित वाळू/रेतीगटाचा सर्वे क्रमांक, वाळू/रेतीगट क्रमांक व वाळू/रेतीगटाचे नाव, वाळू/रेती गटातील अंदाजित वाळू/रेतीसाठा व हातची किंमत (Upset Price) ठळकपणे नमूद करण्यात यावी.

(४) लिलावात भाग घेऊ इच्छिणाऱ्या व निविदा भरु इच्छिणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला अनामत रक्कम (EMD) लिलाव सुरु होण्याच्या १ तासापूर्वी / निविदेचा अर्ज सादर करतांना रोखीने भरावी लागेल.

(५) लिलावाने घ्यावयाच्या वाळू/रेतीगटात अपेक्षित वाळूसाठा आहे किंवा नाही, वाहतुकीसाठी आवश्यक रस्ते उपलब्ध आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करुन घेण्याची जबाबदारी संबंधित लिलावधारकाची राहील. त्यानंतर याबद्दलच्या कोणत्याही तक्रारीचा विचार केला जाणार नाही.

(६) जिल्ह्यातील सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील सर्व वाळू/रेती गटांचे लिलाव जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणाखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत.

जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही.

तसेच सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील संयुक्त वाळूगटांचे लिलाव विभागीय आयुक्त यांच्या नियंत्रणाखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत. विभागीय आयुक्त यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही.

(७) वाळू/रेती गटासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या हातच्या किंमतीपेक्षा (अपसेट प्राईस) अधिक रकमेने लिलावाच्या बोलीची सुरुवात करण्यात यावी.

(८) वाळू/रेती गटाच्या लिलावातील / निविदेतील सर्वोच्च बोलीचा देकार स्विकारावयाचा किंवा नाकारावयाचा निर्णय जिल्ह्यातील वाळु/रेती गटासाठी जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी व संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी विभागीय आयुक्त यांनी घ्यावयाचा असून, सदर निर्णय संबंधितास लिलावाच्या दिवशीच कळविणे आवश्यक राहील.

(९) ज्या लिलावधारकाची बोली / निविदा स्विकारण्यात येईल, त्याला लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या १/४ इतकी रक्कम लिलाव संपताच त्याच दिवशी प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल. लिलावापूर्वी शासनजमा केलेली अनामत रक्कम (EMD) ही सदर लिलाव बोलीच्या रकमेच्या १/४ रकमेत समायोजित करण्यात येईल. तसेच, उर्वरित ३/४ रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसाच्या आत प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल.

(१०) लिलावात सर्वोच्च देकार देणाऱ्या लिलावधारकाने, लिलावाची संपूर्ण रक्कम विहित मुदतीत शासनजमा केल्यानंतर, त्यांनी स्वखर्चाने खरेदी करावयाच्या रुपये १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर अशा व्यक्तीबरोबर विहित अटी व शर्तीसह करारनामा करुन घेण्यात यावा. करारनामा केल्यानंतर लिलावधारकास वाळू स्थळाचा प्रत्यक्षात ताबा उशीरात उशीरा सात दिवसात देण्यात यावा. वाळू/रेती स्थळाचा ताबा यशस्वी लिलावधारकास सात दिवसात न दिल्यास त्यास जबाबदार असलेल्या अधिकारी /कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात यावी.

(११) विहित मुदतीनंतर लिलावाची १/४ व ३/४ रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारण्यात येऊ नये. तसेच विहित कालावधीत करारनामा न केल्याने लिलावधारकास होणाऱ्या कोणत्याही नुकसानीची जबाबदारी शासनावर राहणार नाही, याची स्पष्ट जाणीव संबंधितास करुन देण्यात यावी.

(१२) लिलावधारकाने विहित वेळेत करारनामा करुन न दिल्यास तसेच देकाराची उर्वरित ३/४ रक्कम १५ दिवसाच्या कालावधीत न भरल्यास त्याला वाळू गटाचा ताबा देण्यात येऊ नये. अशा

वाळू/रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा व त्याने भरणा केलेली १/४ रक्कम जप्त करण्यात यावी.

फेरलिलावात पूर्वीच्या लिलावाच्या किंमतीपेक्षा कमी किंमत आल्यास फरकाची रक्कम पूर्वीच्या लिलावधारकाकडून जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसूल करण्यात येईल. तथापि, फेरलिलावात पूर्वीच्या किंमतीपेक्षा अधिक (जादा) किंमत आल्यास त्यावर पूर्वीच्या लिलावधारकाचा कोणताही हक्क राहणार नाही.

(१३) सर्वोच्च बोलीद्वारे लिलावधारकास वाळूगट निश्चित झाल्यास आणि त्याने लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या ¼ रक्कम जमा केल्यास अशा लिलावधारक व संबंधितांना जिल्हाधिकारी यांच्याकडून SMATS प्रणालीचा अवलंब करणे सुलभ व्हावे, यादृष्टीने प्रशिक्षण देण्यात यावे.

(१४) ज्या व्यक्तीचा उच्चतम देकार स्वीकारण्यात येईल त्या देकाराच्या १० टक्के रक्कम ही जलसर्वेक्षण शुल्कापोटी (हायड्रोग्राफीक सर्वे फी) लिलावाच्या दिवशी उच्चतम देकार सादर करणाऱ्या लिलावधारकाकडून "Hydrographer, Maharashtra Maritime Board" यांच्या नावाने काढलेला धनाकर्ष महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाकडे जमा करण्यात यावा.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकास जिल्हा परिषद / पंचायत समिती यांनी विहित केलेले कर/शुल्क अदा करणे बंधनकारक राहील.

(१६) लिलावात भाग घेणाऱ्या ज्या व्यक्तीचा देकार / निविदा स्वीकारण्यात आली नसेल, त्यांनी लिलावात भाग घेण्यासाठी भरलेली अनामत रक्कम (EMD) लिलावाची कार्यवाही संपताच लिलावाच्या ठिकाणीच परत करण्यात यावी.

(१७) लिलावासंदर्भात काही तक्रारी / आक्षेप / सूचना प्राप्त झाल्यास प्रकरणपरत्वे विभागीय आयुक्त/जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याची तपासणी / चौकशी करावी. तपासणी / चौकशीअंती विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांची लिलाव न करण्यास सबळ कारणे असल्याची खात्री झाल्यास लिलावाची प्रक्रिया स्थगित करण्यात यावी.

(१८) (एक) वाळू/रेती गटांच्या लिलावात बोलण्यात आलेल्या बोलीच्या रकमा तसेच निविदाद्वारे प्राप्त झालेले देकार हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असल्यास त्याची सविस्तर कारणे नोंदवून त्या वाळू/रेतीगटाचा दोनदा फेरलिलाव करण्यात येईल.

(दोन) दोनदा फेरलिलाव लावूनही, सदर गटासाठी बोली प्राप्त न झाल्यास त्यांची सर्वसाधारण कारणे सविस्तरपणे नोंदवून व योग्य कारणामिमांसा देवून त्या वाळू/ रेतीगटाची हातची किंमत जास्तीत जास्त २५ % पर्यंत कमी करुन त्या रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा. ही प्रक्रिया १५ दिवसाच्या कालावधीत पुर्ण होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

(तीन) वाळू/रेती गटाचा दोनदा फेरलिलाव तसेच २५ % पर्यंत हातची किंमत (अपसेट प्राईस) कमी करुनही फेरलिलाव न झाल्यास सक्षम प्राधिकारी म्हणून विभागीय आयुक्त यांनी अशी कामे करण्यासाठी अर्हता प्राप्त कंत्राटदारांना तसेच संबंधित जिल्ह्यांच्या आजुबाजूस कार्यरत असलेल्या कंत्राटदारांना एका ठराविक, दिवशी, ठराविक वेळी व ठराविक ठिकाणी एकत्रित बोलावून देकार देण्यास किंवा त्यात सुधारणा करण्यास त्यांना संधी द्यावी. अशा वेळी अंतिम देकार जर हातच्या किंमतीच्या जवळपास राहीला किंवा अगदी हातच्या किंमतीपेक्षा २५% पर्यंत कमी राहिला तरी तो स्वीकारता येईल.

(चार) वरीलप्रमाणे प्रयत्न करुनसुध्दा अशा गटाचा लिलाव न झाल्यास नौकानयन मार्ग सुकर करणे आवश्यक असल्याने अपवादात्मक परिस्थितीत शेवटचा उपाय म्हणून शासकिय व निमशासकीय कामासाठी, अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननाचा परवाना देण्याबद्दल विचार करता येईल. यासाठी शक्यतोवर जाहिरातीत नमूद केलेल्या हातच्या किंमतीशी तुलना करुन, जर ती हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असेल व त्यातील तफावत हातच्या किंमतीपेक्षा फक्त २५ % पर्यंत कमी असेल किंवा २५% पेक्षा अधिक असेल तर परवाना द्यावयाचा झाल्यास त्या प्रस्तावाची शिफारस जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांनी शासनाकडे करावी.

(१९) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने करारनामा करतेवेळी लिलावाच्या अटी व शर्तीचे यथोचित पालनार्थ रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी अधिक असेल तेवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांच्याकडे ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु ज्या वाळुगटाची हातची किंमत रु. १० लाखापेक्षा कमी असेल तर हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घ्यावी. ही रक्कम लिलावधारकाने/परवानाधारकाने लिलावाच्या/परवान्याच्या मुदतीत सर्व अटी व शर्तीचे योग्यरित्या पालन केल्यास, लिलावाची/परवान्याची मुदत संपल्यावर परत करण्यात येईल. अटी व शर्तीचे पालन न केल्यास अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल.

B ५. हातपाटी व डुबीसाठी राखीव गटातुन परवाना देण्याची कार्यपध्दती :-

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्याच्या दृष्टीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन अर्ज मागवावेत. प्राप्त अर्जांची छाननी करुन; पात्र स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना डूबी किंवा हातपाटीद्वारे वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावरुन देण्यात येतील.

(तीन) वाळू/रेती गटाचा दोनदा फेरलिलाव तसेच २५ % पर्यंत हातची किंमत (अपसेट प्राईस) कमी करुनही फेरलिलाव न झाल्यास सक्षम प्राधिकारी म्हणून विभागीय आयुक्त यांनी अशी कामे करण्यासाठी अर्हता प्राप्त कंत्राटदारांना तसेच संबंधित जिल्ह्याच्या आजुबाजूस कार्यरत असलेल्या कंत्राटदारांना एका ठराविक, दिवशी, ठराविक वेळी व ठराविक ठिकाणी एकत्रित बोलावून देकार देण्यास किंवा त्यात सुधारणा करण्यास त्यांना संधी द्यावी. अशा वेळी अंतिम देकार जर हातच्या किंमतीच्या जवळपास राहीला किंवा अगदी हातच्या किंमतीपेक्षा २५% पर्यंत कमी राहिला तरी तो स्वीकारता येईल.

(चार) वरीलप्रमाणे प्रयत्न करुनसुध्दा अशा गटाचा लिलाव न झाल्यास नौकानयन मार्ग सुकर करणे आवश्यक असल्याने अपवादात्मक परिस्थितीत शेवटचा उपाय म्हणून शासकिय व निमशासकीय कामासाठी, अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननाचा परवाना देण्याबद्दल विचार करता येईल. यासाठी शक्यतोवर जाहिरातीत नमूद केलेल्या हातच्या किंमतीशी तुलना करुन, जर ती हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असेल व त्यातील तफावत हातच्या किंमतीपेक्षा फक्त २५ % पर्यंत कमी असेल किंवा २५% पेक्षा अधिक असेल तर परवाना द्यावयाचा झाल्यास त्या प्रस्तावाची शिफारस जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांनी शासनाकडे करावी.

(१९) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने करारनामा करतेवेळी लिलावाच्या अटी व शर्तींचे यथोचित पालनार्थ रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी अधिक असेल तेवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांच्याकडे ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु ज्या वाळुगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल तर हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घ्यावी. ही रक्कम लिलावधारकाने/परवानाधारकाने लिलावाच्या/परवान्याच्या मुदतीत सर्व अटी व शर्तीचे योग्यरित्या पालन केल्यास, लिलावाची/परवान्याची मुदत संपल्यावर परत करण्यात येईल. अटी व शर्तीचे पालन न केल्यास अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल.

B ५. हातपाटी व डुबीसाठी राखीव गटातुन परवाना देण्याची कार्यपध्दती :-

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्याच्या दृष्टीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन अर्ज मागवावेत. प्राप्त अर्जांची छाननी करुन, पात्र स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना डूबी किंवा हातपाटीद्वारे वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावरुन देण्यात येतील.

वाळू/रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा व त्याने भरणा केलेली १/४ रक्कम जप्त करण्यात यावी.

फेरलिलावात पूर्वीच्या लिलावाच्या किंमतीपेक्षा कमी किंमत आल्यास फरकाची रक्कम पूर्वीच्या लिलावधारकाकडून जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसूल करण्यात येईल. तथापि, फेरलिलावात पूर्वीच्या किंमतीपेक्षा अधिक (जादा) किंमत आल्यास त्यावर पूर्वीच्या लिलावधारकाचा कोणताही हक्क राहणार नाही.

(१३) सर्वोच्च बोलीद्वारे लिलावधारकास वाळूगट निश्चित झाल्यास आणि त्याने लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या ¼ रक्कम जमा केल्यास अशा लिलावधारक व संबंधितांना जिल्हाधिकारी यांच्याकडून SMATS प्रणालीचा अवलंब करणे सुलभ व्हावे, यादृष्टीने प्रशिक्षण देण्यात यावे.

(१४) ज्या व्यक्तीचा उच्चतम देकार स्वीकारण्यात येईल त्या देकाराच्या १० टक्के रक्कम ही जलसर्वेक्षण शुल्कापोटी (हायड्रोग्राफीक सर्वे फी) लिलावाच्या दिवशी उच्चतम देकार सादर करणाऱ्या लिलावधारकाकडून "Hydrographer, Maharashtra Maritime Board" यांच्या नावाने काढलेला धनाकर्ष महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाकडे जमा करण्यात यावा.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकास जिल्हा परिषद / पंचायत समिती यांनी विहित केलेले कर/शुल्क अदा करणे बंधनकारक राहील.

(१६) लिलावात भाग घेणाऱ्या ज्या व्यक्तीचा देकार / निविदा स्वीकारण्यात आली नसेल, त्यांनी लिलावात भाग घेण्यासाठी भरलेली अनामत रक्कम (EMD) लिलावाची कार्यवाही संपताच लिलावाच्या ठिकाणीच परत करण्यात यावी.

(१७) लिलावासंदर्भात काही तक्रारी / आक्षेप / सूचना प्राप्त झाल्यास प्रकरणपरत्वे विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याची तपासणी / चौकशी करावी. तपासणी / चौकशीअंती विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांची लिलाव न करण्यास सबळ कारणे असल्याची खात्री झाल्यास लिलावाची प्रक्रिया स्थगित करण्यात यावी.

(१८) (एक) वाळू/रेती गटांच्या लिलावात बोलण्यात आलेल्या बोलीच्या रकमा तसेच निविदाद्वारे प्राप्त झालेले देकार हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असल्यास त्याची सविस्तर कारणे नोंदवून त्या वाळू/रेतीगटाचा दोनदा फेरलिलाव करण्यात येईल.

(दोन) दोनदा फेरलिलाव लावूनही, सदर गटासाठी बोली प्राप्त न झाल्यास त्यांची सर्वसाधारण कारणे सविस्तरपणे नोंदवून व योग्य कारणामिमांसा देवून त्या वाळू/ रेतीगटाची हातची किंमत जास्तीत जास्त २५ % पर्यंत कमी करुन त्या रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा. ही प्रक्रिया १५ दिवसाच्या कालावधीत पुर्ण होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

(ब) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून वाळू उत्खननासाठी पारंपारिक साधनांचा वापर करण्यात यावा. अशा गटात कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही यांत्रिक साधनाचा वापर होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

C-१. वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती :-

वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती पुढीलप्रमाणे राहतील. सदर अटींचा समावेश संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकासोबत करावयाच्या करारपत्रात न चूकता करण्यात यावा :-

(१) लिलावधारक / परवानाधारक यांना पर्यावरण विषयक व सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्राच्या नियमातील तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक आहे.

(२) वाळू/रेतीचे उत्खनन सकाळी ६.०० ते सायंकाळी ६.०० या कालावधीतच करता येईल. या कालावधीनंतर केलेले उत्खनन अवैध समजून कारवाई करण्यात येईल.

(३) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने त्याला मंजूर केलेल्या वाळूगटाच्या ठिकाणी फलक लावून, उत्खनन क्षेत्राची सीमा निश्चित करुन सीमा दर्शविणारे खांब उभारणे अनिवार्य राहील. विहित केलेल्या क्षेत्राच्या पलिकडे असलेल्या क्षेत्रातून वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड निश्चित करतील तितक्या खोलीपर्यंतच लिलावधारक/परवानाधारकाला वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येईल.

(५) विहित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोलीपर्यंत उत्खनन केल्याचे निदर्शनास आल्यास लिलावधारक/परवानाधारकाकडून घेण्यात आलेली अनामत रक्कम जप्त करण्यात येऊन, लिलाव/परवाना रद्द करण्यात येईल. तसेच असे उत्खनन अवैध ठरवून नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल.

(६) रेल्वेपुल व रस्तेपुलाच्या कोणत्याही बाजूने ६०० मीटर्स (२००० फूट) अंतराच्या आत रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन करताना किंवा ती काढताना खाजगी मालमत्तेस कोणतीही हानी/नुकसान पोहचल्यास त्याची भरपाई करण्याचे दायित्व लिलावधारकावर राहील. अशा हानीची / नुकसानीची परिगणना जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्याकडून करण्यात येईल व त्याबाबतचा त्यांचा निर्णय अंतिम राहील व अशी रक्कम जमीन महसूलाच्या थकबाकीच्या वसूलीप्रमाणे संबंधीत लिलावधारकाकडून वसूल करण्यात येईल.

(८) महाऑनलाईनने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणालीनुसार लिलावधारकास त्याचे ३ मोबाईल नंबर रजिस्टर करणे बंधनकारक राहील.

(९) लिलावधारकाने निर्धारित वाळूगटातून वाळूचे उत्खनन करुन प्रत्येक वाहनामधील वाळूचे परिमाण, वाहन क्रमांक, वाळूगटाचे नाव/क्रमांक, वाहन कोठून कोठे जाणार आहे, त्या दोन ठिकाणांमधील अंतर इत्यादी तपशिल नोंदणीकृत मोबाईलवरुन एसएमएसद्वारे (SMS) निर्दिष्ट क्रमांकावर कळविणे बंधनकारक राहील. SMATS प्रणालीकडून लिलावधारकास नोंदणीकृत मोबाईलवर त्याने केलेल्या विनंतीनुसार त्यास एसएमएसद्वारे टोकन नंबर प्राप्त होईल. असा टोकन नंबर प्राप्त झाल्याशिवाय वाळू/रेतीची वाहतूक करता येणार नाही.

(१०) वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आहे किंवा नाही, याबाबतचे निरीक्षण संबंधित महसूल यंत्रणेकडून, नियुक्त भरारी पथकाकडून अथवा जिल्हाधिकारी नामनिर्देश करतील अशा व्यक्तींकडून केले जाईल. अशा निरीक्षणाच्या वेळी संबंधित वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आढळला नाही किंवा टोकन नंबरचा निर्दिष्ट कालावधी संपलेला असेल तर सदर वाळूचे उत्खनन/वाहतूक अवैध समजून त्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ मधील कलम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात येईल.

(११) अवैध उत्खनन अधिक प्रभावीपणे रोखण्याच्या दृष्टीने उक्त प्रणालीबरोबरच शासनास कोणताही आर्थिक भार पडणार नाही, अशा अतिरिक्त उपाययोजना करण्याची संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना मुभा राहील. त्यादृष्टीने अतिरिक्त उपाययोजनांच्या संदर्भात संबंधित जिल्हाधिकारी लिलावधारकांबरोबर करावयाच्या करारनाम्यात तत्संबंधी अटी व शर्तींचा समावेश करु शकतील.

(१२) या व्यतिरिक्त वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात इतर अटी व शर्ती परिशिष्ट-अ येथे देण्यात आल्या असून, त्या लिलावधारकांवर बंधनकारक असतील.

C-२. वाळू/रेती उत्खननाबद्दल मासिक अहवाल सादर करणे :-

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील जिल्हानिहाय वाळू/रेतीगटांची एकूण संख्या, त्यापैकी लिलाव झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलाव न झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलावात शासनास प्राप्त झालेला महसूल, प्रत्येक वाळूगटातून करण्यात आलेले वाळू उत्खनन याबाबतचे मासिक विवरणपत्र संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी विभागीय आयुक्त व संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांना सादर करावेत.

C-३. वाळू/रेती उत्खननातील अडचणीबाबत करावयाची कार्यवाही :-

(१) एकदा अत्युच्च बोली स्वीकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात वाळू उत्खनन करण्यास लिलावधारकास काही अडचणी / अडथळे आल्यास लिलावधारकाने याबाबत संबंधित

तहसिलदार यांना माहिती देणे आवश्यक राहील. संबंधित तहसिलदार यांनी प्राप्त तक्रारीनुसार त्या वाळूगटातून उत्खनन करण्यात येणाऱ्या अडचणींची चौकशी करुन, त्याबाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करावयाचा असून, सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने गरजेनुसार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्याशी विचार विनिमय करुन जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी १५ दिवसात निर्णय घेणे आवश्यक राहील.

(२) एकदा अत्युच्च बोली स्विकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात कोणत्याही परिस्थितीत वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याची अथवा कोणत्याही कारणास्तव वाळू/रेती गट बदलून देण्याची मागणी लिलावधारकास करता येणार नाही. वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याचे व वाळू/रेतीगट बदलून देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी किंवा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना राहणार नाहीत. अपवादात्मक परिस्थितीत याबाबत अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

C-४ वाळू/रेती उत्खननासंबंधी तक्रारीसंदर्भात समिती व कार्यपध्दती :-

(अ) शासनाने विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार लिलाव करण्यात आलेल्या वाळू/ रेतीगटासंदर्भात कालांतराने, वाळू / रेतीगटातून लिलावाच्या अटी /शर्तीचे उल्लंघन करुन वाळूचे उत्खनन होण्यासंबंधी किंवा अवैध / नियमबाह्य वाळू उत्खननामुळे तसेच वाहतूकीमुळे खाडीकाठच्या शेतीची/ रस्त्यांची हानी होण्यासंबंधी किंवा तत्सम स्वरुपाच्या तक्रारी विविध व्यक्ती व संस्थाकडून अनेकवेळा करण्यात येतात. अशा तक्रारींची दखल घेऊन त्यासंदर्भात चौकशी करुन चौकशीच्या निष्कर्षानुसार पुढील उचित कार्यवाही करण्यासाठी विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढील अधिकाऱ्यांचा समावेश असलेली समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

१) विभागीय आयुक्त	-	अध्यक्ष
२) जिल्हाधिकारी	-	सदस्य
३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	-	सदस्य
४) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा जिल्ह्यातील कार्यकारी अभियंता	-	सदस्य
५) महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचा अधिकारी	-	सदस्य
६) संबधित बंदर अधिकारी	-	सदस्य
७) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	-	सदस्य सचिव

(ब) लिलावात दिलेल्या / परवाना दिलेल्या वाळू/रेतीगटातून लिलावधारक/परवानाधारकास उत्खनन करण्यास स्थानिक विरोध झाल्यास किंवा नैसर्गिक किंवा लिलावधारक/परवानाधारकाच्या नियंत्रणाबाहेरील सबळ कारणामुळे अशा वाळू/रेतीगटात

उत्खनन होवू शकले नाही तर, लिलावधारक/ परवानाधारकाने तक्रार / अर्ज करुन ती बाब संबंधित जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांच्या निदर्शनास आणावी. जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी याबद्दल चौकशी करुन त्याबद्दलची वस्तुस्थिती विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर पुढील उचित कार्यवाहीसाठी सादर करावी.

(क) जिल्ह्यातील एखाद्या वाळू/रेती गटासंदर्भात वरील स्वरुपाच्या लेखी तक्रारी प्राप्त झाल्यास उपरोक्त समितीने अशा वाळू/ रेतीगटांना प्रत्यक्ष भेट देऊन, त्या वाळू/ रेतीगटांचे पुनश्च: सर्वेक्षण करुन घ्यावे. तसेच तक्रारीतील अन्य मुद्यांबाबत स्थानिक चौकशी करुन, समितीच्या बैठकीत त्यावर विचार विनिमय करुन, समितीने १५ दिवसांत तक्रारी संदर्भात योग्य तो निर्णय घेऊन, निर्णय संबंधित लिलावधारक, परवानाधारक, तक्रारदार व क्षेत्रिय महसूल अधिकाऱ्यांना कळवावा.

(ड) जर तक्रारदाराला त्याच्या तक्रारीच्या संदर्भात उपरोक्त समितीने घेतलेला निर्णय मान्य नसेल तर अशा तक्रारदाराला त्याबाबत शासनाकडे अपील करता येईल. याप्रमाणे प्राप्त अपीलावर तसेच यासंदर्भात शासनस्तरावर प्राप्त झालेल्या तक्रारीबाबत शासनस्तरावर उचित निर्णय घेण्यात येईल.

(इ) लिलावाने/परवान्याने वाळू/रेती उत्खननासाठी केलेल्या करारनाम्याच्या कालावधीत शासनाने तो लिलाव/परवाना रद्द केल्यास किंवा त्याला मंजूर केलेल्या क्षेत्रात उत्खनन करण्यास किंवा वाळू/रेती काढण्यास बंदी घातल्यास लिलावधारकास / परवानाधारकास शासनावर खटला भरता येणार नाही.

लिलावधारकास / परवानाधारकास कोणत्याही वैध कारणामुळे उदा. ग्रामस्थांचा विरोध, न्यायालयीन निर्णय, नैसर्गिक अडीअडचणी, प्रशासकिय यंत्रणांचा विरोध यांमुळे उत्खननास किंवा वाहतूकीस बाधा आल्यास किंवा वाळूगटाचा ताबा प्राप्त न झाल्यास आणि या कारणास्तव लिलावाचा ठेका/परवाना रद्द करण्यात आल्यास लिलावाची/परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या कालावधीसाठी ठेका/परवाना रद्द केला जाईल त्या कालावधीसाठी, त्याने ज्या किंमतीला लिलाव/परवाना घेतला असेल त्या रकमेच्या प्रमाणात त्याला परतावा देण्यात येईल. अशी रक्कम परत करतांना लिलावाची देकाराची/परवान्याची रक्कम, लिलावातील/परवान्यातील अंदाजीत वाळूसाठा व प्रत्यक्ष उत्खनन केलेला वाळूसाठा विचारात घेऊन त्यानुसार परताव्याच्या रकमेची परिगणना करण्यात येईल.

C-५: लिलावधारक/परवानाधारकाने अटी/शर्तींचे उल्लंघन केल्यास करावयाची कारवाई :-

(अ) (एक) वाळू/रेती गटाच्या लिलावात लिलावधारकांमध्ये संगनमत होणार नाही याबाबत जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. लिलावामध्ये संगनमत करुन

शासनाच्या महसूलाचे नुकसान करणाऱ्या तसेच वारंवार न्यायालयीन दावे उपस्थित करणाऱ्या लिलावधारकास काळ्या यादीत (Black List) टाकण्याबाबत व लिलावात सहभागी होण्यास प्रतिबंध करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना असतील. तसेच संयुक्त वाळू/रेती गटांबाबतचे यासंबंधी अधिकार विभागीय आयुक्त यांना राहतील.

(दोन) लिलावधारकाने लिलावाची उर्वरित रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसात न भरल्यास त्याला संपुर्ण राज्यासाठी काळ्या यादीत टाकून कोणत्याही जिल्ह्यात लिलावात भाग घेण्यासाठी अपात्र ठरविण्यात यावे.

(ब) लिलावधारकाने / परवानाधारकाने मंजूर वाळू / रेती गटाच्या चिन्हांकित केलेल्या क्षेत्राबाहेर वाळू / रेतीचे उत्खनन केल्यास, तसेच महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोल तसेच विहित केलेल्या क्षेत्राबाहेर उत्खनन केल्यास, सदर उत्खनन अवैध समजून त्यांच्याविरूध्द प्रचलित नियमानुसार कारवाई करण्यात यावी. तसेच त्याचा ठेका / परवाना रद्द करुन फौजदारी स्वरुपाची कारवाई करण्यात यावी व शासनजमा केलेली रक्कम जप्त करण्यात यावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन / वाहतुक/साठवणूकीची प्रकरणे उघडकीस आल्यास व अशा प्रकरणी संबंधित ठेकेदार / लिलावधारक / परवानाधारक / वाहनमालक / वाहनचालक दोषी आढळल्यास त्यांच्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील नियम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात यावी. प्रचलित नियमानुसार कारवाई करताना संबंधितांविरुध्द भारतीय दंड विधि संहिता कलम ३७९ प्रमाणे गुन्हा दाखल करणे, वाहन जप्त करणे, अवैध उत्खनन केलेली वाळू जप्त करणे, स्वामित्वधन व दंडाची रक्कम वसूल करणे इ. कारवाई करण्यात यावी. तसेच वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन /वाहतुक इत्यादीच्या अनुषंगाने दंडात्मक कारवाई करतांना महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर हल्ले होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास व अशा ठिकाणी संघटित गुन्हेगारीचे प्रकार आढळून आल्यास अशा संघटित गुन्हेगारीविरुध्द कायद्यातील तरतुदीनुसार 'मोक्का' सारख्या अधिनियमान्वये कारवाई करण्याबद्दल सुध्दा विचार करण्यात यावा.

(ड) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर व्हावा या हेतुने वाळू उत्खनन केले जाते. त्यामुळे लिलाव/परवाना मंजूर केल्यानंतर लिलावधारकाने / परवानाधारकाने वाळू/रेतीगटाचा ताबा घेतल्याच्या दिनांकापासून एका आठवड्याच्या आत प्रमाणशीर उत्खनन सुरू करणे आवश्यक राहील. लिलावधारक/परवानाधारक उत्खनन प्रमाणशीर करतो किंवा कसे याबाबत संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी सनियंत्रण करणे आवश्यक आहे. प्रमाणशीर उत्खननाबाबत काही तक्रारी असतील तर त्याचे निवारण वर उल्लेखित समितीने करावे. यासंदर्भात समितीचा निर्णय

अंतिम राहील. याकामी आवश्यक ते तांत्रिक सहकार्य महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी करावे. जर लिलावधारक/परवानाधारक प्रमाणशीर उत्खनन करीत नसेल तर त्याने शासनास लिलावापोटी जमा केलेल्या रकमेव्यतिरिक्त नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी व पूरसदृश्य परिस्थिती उद्भवू नये म्हणून येणारा खर्च हा दंडात्मक रक्कम म्हणून लिलावधारक/परवानाधारकाकडून वसूल करण्यात येईल. तसेच लिलाव रद्द करण्यात येऊन लिलावात भरलेली रक्कम जप्त करण्यात येईल.

C- ६. वाळू / रेती उत्खननाबाबत सनियंत्रण :-

(अ) वाळू/रेती उत्खनन/वाहतुकीवर प्रभावी नियंत्रण ठेवणे शक्य व्हावे, यासाठी तहसिल व जिल्हा स्तरावर महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे क्षेत्रिय कर्मचारी, पोलीस, तटरक्षक पोलीस दल व महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांची स्वतंत्र भरारी / वक्षता पथके जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी निर्माण करावीत. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन व वाहतुकीस अटकाव करणे ही या पथकांची सुध्दा जबाबदारी राहील.

(ब) अवैध उत्खनन / वाहतूकीची घटना वा प्रकरण ज्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्या कार्यक्षेत्रात उघडकीस येईल, ते अधिकारी / कर्मचारी सदर प्रकरणात जबाबदार आहेत काय याची कसून तपासणी करण्यात यावी. तपासणीमध्ये सदर स्थानिक अधिकारी / कर्मचारी अवैध उत्खननास जबाबदार असल्याचे आढळून आले किंवा त्यांनी अवैध उत्खनन / वाहतुकीवर पुरेसे नियंत्रण न ठेवल्याचे आढळल्यास त्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करुन, त्यांच्याविरुध्द प्रचलित नियमानुसार शिस्तभंग विषयक कारवाई अपर जिल्हाधिकारी /जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीसंबंधीच्या तक्रारी/निनावी तक्रारी online करण्यासाठी प्रणाली तयार करण्यात यावी. सदर प्रणालीत तक्रारीस/ निनावी तक्रारीस online तक्रार क्रमांक देण्याबाबत तरतुद असावी. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी करण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी Toll free number उपलब्ध करून देण्यात यावा. तसेच वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी/ निनावी तक्रारीं संदर्भात प्रत्येक जिल्हाधिकारी/उपविभागीय अधिकारी/तहसिलदार कार्यालयांनी नोंदवही ठेवावी. सदर नोंदवहीत तक्रारीबाबत संपूर्ण माहीती व सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीची सविस्तर माहीती ठेवण्यात यावी. तसेच सदर तक्रारी/निनावी तक्रारीबाबतची माहिती ऑनलाईन उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी परवानगी दिलेल्या ठिकाणी होणाऱ्या वाळू उत्खननाच्या अनुषंगाने व CRZ क्षेत्रात वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन होते किंवा नाही या अनुषंगाने महाराष्ट्र मेरी

टाईम बोर्ड, महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण व भरारी पथकांद्वारे वेळोवेळी तपासण्या करण्यात याव्यात.

D. जप्त वाळू/रेती साठयाच्या विल्हेवाटीबाबत अनुसरावयाची कार्यपध्दती:-

(१) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाचा लिलाव जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी निश्चित केलेल्या हातच्या किंमतीनुसार करावा.

(२) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाच्या लिलावासाठी, जिल्ह्यात लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी. लिलाव झाले नसल्यास मागील वर्षाच्या लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी.

E. महाराष्ट्र खनिज विकास निधीमधून संबंधित ग्रामपंचायतीसाठी निधी:-

गौण खनिजाच्या स्वामित्वधनातून लगतच्या वर्षात जमा झालेल्या निधीपैकी १० % टक्के निधी महाराष्ट्र खनिज विकास निधीत जमा करण्यात येतो. या निधीपैकी १/३ निधी, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपुर आणि महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपुर यांच्या प्रशासकीय कार्य पार पाडण्यासाठी खर्च करण्यात यावा व उर्वरित २/३ रक्कमेमधून ५०% टक्के हिस्सा ज्या गावातील वाळू गटातून वाळूचे उत्खनन होते त्या गावच्या ग्रामपंचायतींना गावाच्या विकासकामासाठी म्हणजेच आरोग्यसेवा, पर्यावरण संतुलन इत्यादी करीता देण्यात यावा व उर्वरित रक्कम गावातील रस्ते, गावाला जोडणारे रस्ते तसेच मुख्य रस्त्यापर्यंत ज्या मार्गावरुन वाळूची वाहतूक होते त्या रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी वापरण्यात यावी. जिल्हाधिकाऱ्यांनी या बद्दलचे प्रस्ताव तयार करताना ग्रामपंचायतीची मागणी उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या या संदर्भातील मार्गदर्शक सूचना विचारात घ्याव्यात व प्रस्ताव तयार करुन उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाला सादर करण्यात यावेत. उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने सध्याच्या कार्यपध्दतीनुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळामार्फत कार्यान्वयन यंत्रणांना संबधित ग्रामपंचायती क्षेत्रातील कामांसाठी, शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र.एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९, दि. ०१.०८.२०१२ मधील तरतुदीनुसार निधी उपलब्ध करुन द्यावा.

F. वाळू /रेती निर्गतीबाबत अथवा त्याअनुषंगाने यापूर्वी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय, शासन ज्ञापन, शासन परिपत्रक अथवा शासन पत्रान्वये देण्यात आलेले आदेश, सूचना जर या शासन निर्णयातील काही तरतूदींशी विसंगत असतील तर अशा प्रकरणी या शासन निर्णयातील तरतूदी अंतीम समजून त्यानुसार कार्यवाही /अंमलबजावणी करण्यात यावी.

पृष्ठ २१ पैकी १७

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१५०५२०१७३४५१७५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Manukumar Srivastava

Digitally signed by Manukumar Srivastava
DN: c=IN, o=ALL INDIA SERVICE, ou=IAS, postalCode=110001, st=NEW DELHI, cn=Manukumar Srivastava
Date: 2015.05.21 11:28:00 +05'30'

मनु कुमार श्रीवास्तव
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रत,

१) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई (पत्राने)
२) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) सर्व मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
५) सर्व विभागीय आयुक्त.
६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई-०१
७) सर्व जिल्हाधिकारी.
८) सर्व उपविभागीय अधिकारी.
९) सर्व तहसिलदार.
१०) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
११) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.
१२)प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.
१३) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
१४) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
१५) सर्व कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१६) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुबई ४०० ०३२.

शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख, दि. २१/५/२०१५ सोबतचे

परिशिष्ट-अ

वाळू/रेती लिलावाच्या अनुषंगाने इतर अटी व शर्ती

(१) लिलावधारक/परवानाधारकाने मंजूर क्षेत्रातून वाळू /रेती उत्खनन करताना नैसर्गिक संपत्तीस व पर्यावरणास धोका होणार नाही याची सर्व खबरदारी घेणे बंधनकारक आहे.

(२) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेती उत्खनन करताना गावकऱ्यांच्या निस्तार हक्कांस बाधा पोहोचविता कामा नये.

(३) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेतीचे केलेले उत्खनन, विक्री व वाहतूक याबाबत दैनंदिन हिशोब नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. ही नोंदवही व इतर कागदपत्रे जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, खनिकर्म निरिक्षक, महसूल अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या कार्यालयातील आणि भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयातील निरीक्षण करणाऱ्या अधिकाऱ्यांच्या निरीक्षणसाठी उत्खननाच्या जागेवर उपलब्ध करुन देणे अनिवार्य राहील.

(४) लिलावधारकास वाळू / रेतीची वाहतूक करण्यासाठी परवाना द्यावयाचा असल्यास, त्याने सहकारी संस्था/संस्थांना प्राधान्य दिले पाहिजे.

(५) (एक) वाळू उत्खननासाठी किंवा वाळू वाहतुकीसाठी नोंदणी केलेल्या बोटी, बार्ज याचाच वापर केला जाईल याबद्दल दक्षता घ्यावी. वाळू उत्खनन करताना किंवा वाहतूक करताना नोंदणी न केलेली बोट, सक्शन पंप, ड्रेझर्स व बार्ज आढळून आल्यास त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्यात यावी. तसेच सीआरझेड क्षेत्रात उत्खनन केलेली वाळू ही मुंबईकडे वाहतूक करताना रस्त्याने वाहतूक न करता सदरची वाहतूक ही प्राधान्याने जलमार्गे/लोहमार्गे करण्याचे प्रयत्न करण्यात यावेत.

(दोन) जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांनी वाळूची वाहतूक करणाऱ्या ट्रकना एकाच प्रकारचा रंग देणे शक्य आहे का याबाबतची शक्यता तपासून पाहून वाळू वाहतूकीसाठी एकाच प्रकारचा रंग दिलेले ट्रक वापरण्यात येईल, याबाबत लिलावधारक/परवानाधारक यांच्यासोबत चर्चा करुन निर्णय घ्यावा.

(तीन) वाळू/रेतीची वाहतूक करतांना वाहनातील वाळू प्लॅस्टीक पेपरने / ताडपत्रीने आच्छादित करुनच वाहतूक करणे बंधनकारक आहे. अशी वाहतुक न केल्यास दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.

(६) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांच्या लिलावस्थळातील वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनास वहनक्षमते इतक्याच परिमाणाची वाळू द्यावी. कोणतेही वाहन वहनक्षमतेपेक्षा अधिक परिमाणाची वाळू/रेती वाहून नेत असल्याचे आढळून आल्यास त्या वाहनातील संपूर्ण वाळू अवैध आहे असे समजून वाळू जप्त करण्यात येईल व नियमानुसार दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल. तसेच क्षमतेपेक्षा जास्त वाहतूकीबाबत मोटर वाहन कायद्यानुसारही कारवाई करण्यात येईल.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन अथवा वाहतुक करताना अपघात झाल्यास लिलावधारक/ परवानाधारकाने अपघाताची माहिती तात्काळ जवळच्या पोलीस ठाण्यात द्यावी.

(८) लिलावधारक/परवानाधारकास करारनाम्यातील अटी व शर्तीचे, गौण खनिज उत्खनन नियमातील तरतूदींचे आणि महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील लागू असलेल्या तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक राहील. त्याचप्रमाणे लिलावधारक/ परवानाधारकाने वाळू/रेतीचा उपयोग गौण खनिज म्हणूनच केला पाहिजे.

(९) वाळू/रेतीचे उत्खनन करंतेवेळी काही प्रमुख खनिज आढळून आल्यास संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांना सात दिवसात कळविणे बंधनकारक राहील.

(१०) वाळू/रेती गटात अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक वाळूसाठा असल्यास त्यावर लिलावधारक/परवानाधारकाचा कोणताही अधिकार राहणार नाही व अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक उत्खनन करण्यास लिलावधारक/परवानाधारकास परवानगी देता येणार नाही.

(११) लिलाव/परवाना दिलेल्या क्षेत्रातून करारनाम्यात नमूद केलेल्या कालावधीत, परवानगी दिलेल्या साधनांच्या सहाय्यानेच वाळू/रेतीचे उत्खनन करण्याची जबाबदारी लिलावधारक/ परवानाधारकाची राहील. वाळू स्थळात अपेक्षित साठा नाही, रस्ते उपलब्ध नाहीत अशा तसेच मानवी वा नैसर्गिक आपत्तीच्या कारणास्तव संदर कालावधी कोणत्याही परिस्थितीत वाढवून दिला जाणार नाही व वाळूगट बदलून दिला जाणार नाही.

(१२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना नौकानयन मार्गातील अडथळे दूर करणे तसेच जल-जीवन व जल संपत्तीच्या हिताच्या दृष्टीने वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर्सचा वापर करण्यावर उचित बंधने घालता येतील.

(१३) उत्खनन केलेल्या वाळू/रेतीची साठवणूक, लिलाव/परवाना ज्या जिल्ह्यातील असेल त्याच जिल्हयात करावी लागेल व त्यासाठी अकृषक परवान्यासह आवश्यक जमीन उपलब्ध करुन घेण्याची जबाबदारी लिलावधारक/परवानाधारकाची असेल. वाळू/रेती ठेक्याची/ परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या वाळू / रेतीचे उत्खनन केलेले आहे त्या वाळू/रेतीचा साठा मुदत संपल्यानंतर १० दिवसात उत्खननाच्या जागेवरुन हलविण्यात आला नाही तर तो शासनाच्या मालकीचा होईल. अशा वाळू / रेतीच्या किंमतीबाबत अथवा मालकीबाबत लिलावधारकास/ परवानाधारकास कोणताही हक्क सांगता येणार नाही किंवा त्याबाबत शासनाविरुध्द दावा दाखल करता येणार नाही.

तसेच लिलावाचा/परवान्याचा कालावधी संपल्यानंतर तसेच वर उल्लेखित १० दिवसाची मुदत संपल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत वाळू/रेतीचा साठा करण्यास परवानगी देता येणार नाही किंवा त्याच्या वाहतुकीसाठी दुय्यम वाहतूक पासेस देण्यात येणार नाहीत.

(१४) शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय लिलावधारक/परवानाधारकास लिलाव / ठेका / परवाना दुसऱ्या कोणाकडेही हस्तांतरीत करता येणार नाही किंवा दुसऱ्या कोणालाही चालविण्यास देता येणार नाही किंवा लिलावानंतर भागीदारही घेता येणार नाही.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांना मंजूर केलेल्या वाळूगटातून केलेल्या उत्खननाबाबतचे विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड व जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करणे सक्तीचे आहे. ज्या लिलावधारक/परवानाधारकाकडून मासिक विवरणपत्र विहित वेळेत सादर करण्यात येणार नाही, त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्याचे तसेच त्यांचा ठेका/परवाना रद्द करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना राहतील.

****

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून
(Coastal Regulation Zone)
नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी
वाळू/रेती निर्गती धोरण

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: २१ मे, २०१५

वाचा

१) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/०५१२/प्र.क्र. ३००/ ख, दिनांक १२ मार्च, २०१३.

२) मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांचे अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्लूझेड) मधील दिनांक २९.०५.२०१४ रोजीचे आदेश.

३) मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मधील दिनांक १४.१०.२०१४ रोजीचे आदेश.

४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि १०/१०१४/प्र.क्र. ४९८/ ख, दिनांक : २६ डिसेंबर, २०१४

प्रस्तावना

माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दिनांक २७.२.२०१२ रोजी दिलेले आदेश, जनहित याचिका क्रमांक ०१/२०११ आणि जनहित याचिका क्रमांक ११६/२०१२ मधील माननीय मुंबई उच्च न्यायालयाचे आदेश, वाळू/ रेती निर्गती धोरणाच्या अंमलबजावणीतील अडचणी इत्यादी बाबींचा साकल्याने विचार करून, पर्यावरण संतुलन राखत समतोल व स्थायी विकास साधणे, त्यात लोकांना सहभागी करून घेणे, वाळू/रेती उत्खननाचा पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्यांच्या हिताचे रक्षण करणे, वाळू/रेतीगटाच्या लिलाव प्रक्रियेत पारदर्शकता

आणणे आणि अवैध उत्खनन व वाहतुकीच्या घटनांना आळा घालून राज्याच्या महसूलात वाढ करणे, या दृष्टीने संदर्भाधीन दिनांक १२ मार्च, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये वाळू/रेती निर्गती सुधारित धोरण शासनाने निश्चित केले आहे. तसेच, वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस आळा घालण्याच्या दृष्टीने महाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ प्रणाली "SMATS" (Sand Mining Approval and Tracking System) संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात लागू करण्यात आली आहे.

माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपीठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४(टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातून (Coastal Regulation Zone) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात आदेश पारित केले आहेत. तसेच मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने जनहित याचिका क्रमांक ७९/२०१४, ८२/२०१४ व २०२/२०१३ मध्ये दिनांक १४.१०.२०१४ रोजी वाळूच्या अवैध उत्खननासंबंधीच्या तक्रारींच्या निवारणासाठी राज्य शासनाने स्वतंत्र व्यवस्था निर्माण करावी असे आदेश दिले आहेत.

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचे उक्त आदेश, तसेच माननीय राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाचे उक्त आदेश, सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची आवश्यकता, पर्यावरणाची हानी टाळून स्थायी विकासासाठी सर्व यंत्रणांमध्ये समन्वय साधून करावयाची कृती, नौकानयन मार्ग सुकर करण्याची महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाची (Maharashtra Maritime Board) असलेली महत्वपूर्ण भूमिका आणि या प्रक्रियेत महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची संनियंत्रणात्मक जबाबदारी आणि त्याचबरोबर अवैध उत्खननास प्रतिबंध/आळा घालण्याची आवश्यकता, या सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करुन सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननाबाबत धोरण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेऊन, कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात पुढील कार्यपध्दती व मार्गदर्शक तत्वे विहित करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे :-

A १. महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू/रेती गटांचे सर्वेक्षण व निश्चिती :-

(अ) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वेळोवेळी वाळू / रेतीचे उत्खनन करणे आवश्यक असल्याने, अशा ठिकाणातील वाळू उत्खननाबाबत महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने दरवर्षी सप्टेंबर महिन्यापर्यंत उपलब्ध असलेल्या सर्वेक्षण डेटाच्या आधारे वाळू/रेती गट निश्चित करावेत. तसेच संबंधित वाळू/रेती गटात उपलब्ध होणारा अंदाजित वाळू/रेती साठा, उत्खनन किती खोलीपर्यंत करावे, उत्खननासाठी यांत्रिक साधनांचा वापर करावा किंवा कसे व यांत्रिक साधनांचा वापर करावयाचा झाल्यास त्या क्षेत्रात किती ड्रेझर्स लावावेत याबाबीसुध्दा महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित कराव्यात.

(ब) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्याकडून सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू उत्खनन करावयाच्या क्षेत्रात वाळू / रेती गट, त्यांचे भौगोलिक स्थान, वाळू / रेतीचा अंदाजित साठा, नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी करावयाच्या उत्खननाचे परिमाण इत्यादी निश्चित झाल्यानंतर संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र मेरिटाईम बोर्डच्या वतीने वरीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आलेल्या वाळू / रेती गटातून वाळू/रेती उत्खननाची व्यवस्था करण्यास व सदर व्यवस्थेवर सनियंत्रण ठेवण्यास प्राधिकृत करण्यात यावे व जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननासाठी पोच मार्गाची निश्चिती करावी.

(क) महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील स्थानिक व्यक्तींच्या, डूबी / हातपाटी पध्दतीने वाळू/रेतीचे उत्खनन या पारंपारिक व्यवसायासाठी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " असे चिन्हांकित करावेत.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी ज्या गटात वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर सारख्या यांत्रिक साधनांचा वापर करणे आवश्यक असेल त्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र

मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी असे गट "यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" असे चिन्हांकित करावेत.

A २. वाळू / रेती उत्खननासाठी पर्यावरण अनुमती :-

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्रमांक (सी) क्र. १९६२८-१९६२९/२००९ मध्ये दि. २७/०२/२०१२ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार व मा. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण, पश्चिम विभाग, खंडपिठ पुणे यांनी अर्ज क्र. ३४ (टीएचसी)/२०१३ (डब्ल्यूझेड) मध्ये दिनांक २९.०५.२०१४ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार वाळू/रेती उत्खननापूर्वी केंन्द्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील (EIA Notification -२००६) तरतुदीअनुसार, पर्यावरण अनुमती घेण्याची कार्यवाही मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांनी करणे आवश्यक राहील.

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेंच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक नाही. मात्र, याबाबत संबधित जिल्हाधिकारी यांनी केंद्रीय पर्यावरण व वन मंत्रालयाचे कार्यालयीन ज्ञापन No. 11-83/2005-IA-III(Vol.III), Dated 08.11.2011 अनुसार कार्यवाही करणे आवश्यक राहील.

(ब) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील वाळू/रेती उत्खननासाठी अशा वाळू/रेती गटाच्या लिलावापूर्वी पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक राहील. त्यासाठी केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार Accredited Environment Consultant ची नेमणूक करण्यात यावी. यासाठी येणारा खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक- एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९,दिनांक १ ऑगस्ट, २०१२ मधील परिच्छेद ३ (क) (४) मधील तरतुदीनुसार जिल्ह्यास देय खनिज विकास निधीतून पर्यावरणासाठी उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविता येईल. पर्यावरण अनुमतीसाठी आवश्यक असलेल्या निधीचा प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर यांना सादर करावा.

(क) सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील (Coastal Regulation Zone) वाळू/रेती उत्खननासाठी महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (Maharashtra Coastal Zone Management Authority) ची पूर्व मान्यता मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी घेणे आवश्यक राहील.

B १. नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी वाळू / रेती उत्खननाबद्दल जिल्हाधिकारी यांनी अनुसरावयाची सर्वसाधारण कार्यपध्दती :-

(अ) कोकण विभागातील सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी उत्खनन करण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीची निर्गती लिलावाद्वारे ई-टेंडरिंग/ई-ऑक्शन पध्दतीने करण्यात यावी.

(ब) मात्र, पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना "विनालिलाव परवाना पध्दतीनें डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधून वाळूची निर्गती वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देऊन करण्यात यावी.

(क) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून करण्यात येणाऱ्या उत्खननासही महाऑनलाईन या शासनप्रणीत कंपनीने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणाली याचा वापर करणे अनिवार्य राहील.

B २. उत्खनन करावयाच्या वाळू/रेती गटासाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईसची) निश्चिती :-

अ) नौकानयन मार्ग सुकर करण्याच्या दृष्टीने लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) लिलावात ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याच्यादृष्टीने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी ज्या वाळू गटाचा लिलाव झाला असेल, त्या गटाच्या लिलावामध्ये प्राप्त झालेली सर्वोच्च बोलीची रक्कम व सदर लिलावातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) लिलाव वर्षी जिल्ह्यातील सर्व वाळूगटांचा पर्यावरण विषयक आघात मुल्यांकन अभ्यास करुन घेण्यासाठी आलेला खर्च व जिल्ह्यातील सर्व वाळुगटातील अंदाजित वाळूसाठा यांचा भागाकार करुन प्रती ब्रास रक्कम परिगणीत करण्यात यावी.

(चार) वरील अ.क्र.२ (अ) (दोन) व २ (अ) (तीन) या रकमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी. अशी वाढ केल्यानंतर येणाऱ्या प्रतिब्रास रकमेचा व लिलाव वर्षी निर्गतीसाठी अंदाजित वाळूसाठा यांचा गुणाकार केल्यानंतर येणारी रक्कम हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(पाच) एखाद्या वाळूगटाचा गतवर्षी लिलाव झाला नसल्यास, त्याच सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातील लगतच्या वाळुगटाच्या गतवर्षीच्या लिलावाचा तपशील विचारात घेण्यात यावा.

ब) हातपाटी/डुबीसाठी राखीव वाळू/रेतीगटांसाठी हातची किंमत (अपसेट प्राईस) ठरविणे :-

(एक) हातपाटी व डुबीसाठी राखीव ठेवण्यात येणाऱ्या वाळू/रेती गटांसाठी हातची किंमत ठरविण्याच्यादृष्टीने जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक वाळू गटामधील निर्गतीसाठी उपलब्ध असलेला वाळूसाठा विचारात घ्यावा.

(दोन) गतवर्षी संबंधित वाळू गटामधील हातपाटी/डुबीद्वारे पारंपारिक पध्दतीने व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यावसायीकांना परवाना देताना आकारण्यात आलेला प्रती ब्रास दर व जिल्ह्यात लिलावात प्राप्त झालेला सरासरी प्रती ब्रास दर, या दोन्ही दराची सरासरी काढून हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खननाचे परवाने देण्यासाठी संबंधित वाळू गटासाठी प्रतिब्रास रक्कम परिगणित करण्यात यावी.

(तीन) वरील अ. क्र. २ (ब) (दोन) मधील प्रतिब्रास रकमेमध्ये १५ टक्के वाढ करण्यात यावी व अशी वाढ केल्यानंतर येणारी प्रती ब्रास रक्कम व लिलाव वर्षी निर्गतीसाठी अंदाजित वाळूसाठा याचा गुणाकार करुन हातची किंमत म्हणून निश्चित करण्यात यावी.

(चार) हातपाटी व डुबीद्वारे वाळू उत्खाननासाठी स्थानिक व्यक्तींना / संस्थांना परवाने देताना प्रतिब्रास सरासरी किंमत जास्त होत असल्याची संबधितांकडून मोठया प्रमाणावर तक्रारी आल्यास जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा. जेणेकरुन त्यावर शासनास यथोचित निर्णय घेता येईल.

B ३. लिलावधारक / परवानाधारक यांच्यासाठी आवश्यक पात्रता :-

(अ) नियमित आयकर भरत असल्याचा पुरावा, पॅन क्रमांक व विक्री कर विभागाचा TIN क्रमांक असलेल्या लिलावधारकांनाच सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील वाळू/रेती गटाच्या लिलावात सहभागी होता येईल.

(ब) लिलावाच्या निविदा भरु इच्छिणा-या व्यक्तींना निविदा अर्जाचे शुल्क रु. ५,०००/- रोखीने भरावे लागेल. मात्र, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाख व त्यापेक्षा कमी असेल अशा वाळूगटासाठी निविदा अर्जाचे शुल्क रु. २०००/- रोखीने भरावे लागेल.

(क) लिलावात भाग घेणाऱ्या व्यक्तीला अनामत रक्कम म्हणून रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी जी जास्त असेल ती रक्कम अनामत रक्कम म्हणून रोखीने भरावी लागेल. परंतु, ज्या वाळूगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल त्या वाळूगटासाठी हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम रोखीने भरावी लागेल.

B४. सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील वाळू/रेतीगटांच्या लिलावाची प्रक्रिया :-

(१) वाळू / रेती लिलाव / ठेक्याचा कालावधी एक वर्षाचा राहील व तो १ ऑक्टोबर ते ३० सप्टेंबर असा राहील. लिलाव घेण्याची तारीख काहीही असली तरी लिलावाचा कालावधी वर्षाच्या ३० सप्टेंबर रोजीच संपुष्टात येईल.

(२) " यांत्रिक साधनाव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट " यामधील सर्व वाळू/रेती गटासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे वतीने लिलावाची प्रक्रिया जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी आणि दोन जिल्ह्यातील संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी लिलाव प्रक्रिया विभागीय आयुक्त यांनी जिल्ह्याच्या /विभागाच्या मुख्यालयी गटनिहाय एकाच दिवशी आयोजित करावी. लिलावाच्या दिवशी सर्व वाळूगटांची लिलावाची कार्यवाही पूर्ण न झाल्यास लगतच्या पुढील कामाच्या दिवशी सकाळी कार्यालयीन वेळेत पुढे सुरु करण्यात यावी.

(३) वाळू/रेती गटाच्या लिलावाची जाहिरात जिल्ह्यातील दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात लिलावापूर्वी किमान १५ दिवस अगोदर प्रसिध्द करण्यात यावी. रुपये १० लाखापेक्षा जास्त अपसेट प्राईस असलेल्या वाळू गटाची जाहिरात त्या महसूल विभागात प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात अथवा राज्यस्तरावरुन प्रसिध्द होणाऱ्या दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात प्रसिध्द करण्यात यावी. त्यांच्या प्रती जिल्हयातील सर्व तहसिल कार्यालय, उप विभागीय कार्यालय, जिल्हा कार्यालय व विभागीय आयुक्त यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर लावण्यात याव्यात. तसेच जाहिरात शासनाच्या व जिल्हाधिकारी यांच्या वेबसाईटवर सुध्दा प्रसिध्द करण्यात यावी.

लिलावाच्या जाहीरातीमध्ये लिलावाचा कालावधी, संबंधित वाळू/रेतीगटाचा सर्वे क्रमांक, वाळू/रेतीगट क्रमांक व वाळू/रेतीगटाचे नाव, वाळू/रेती गटातील अंदाजित वाळू/रेतीसाठा व हातची किंमत (Upset Price) ठळकपणे नमूद करण्यात यावी.

(४) लिलावात भाग घेऊ इच्छिणाऱ्या व निविदा भरु इच्छिणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला अनामत रक्कम (EMD) लिलाव सुरु होण्याच्या १ तासापूर्वी / निविदेचा अर्ज सादर करतांना रोखीने भरावी लागेल.

(५) लिलावाने घ्यावयाच्या वाळू/रेतीगटात अपेक्षित वाळूसाठा आहे किंवा नाही, वाहतुकीसाठी आवश्यक रस्ते उपलब्ध आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करुन घेण्याची जबाबदारी संबंधित लिलावधारकाची राहील. त्यानंतर याबद्दलच्या कोणत्याही तक्रारीचा विचार केला जाणार नाही.

(६) जिल्ह्यातील सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील सर्व वाळू/रेती गटांचे लिलाव जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणाखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत.

जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही.

तसेच सागर किनारपट्टी क्षेत्रातील संयुक्त वाळूगटांचे लिलाव विभागीय आयुक्त यांच्या नियंत्रणाखाली व देखरेखीखाली पार पाडण्यात यावेत. विभागीय आयुक्त यांना हे काम कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही अन्य अधिकाऱ्याला नेमून देता येणार नाही.

(७) वाळू/रेतीगटासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या हातच्या किंमतीपेक्षा (अपसेट प्राईस) अधिक रकमेने लिलावाच्या बोलीची सुरुवात करण्यात यावी.

(८) वाळू/रेती गटाच्या लिलावातील / निविदेतील सर्वोच्च बोलीचा देकार स्विकारावयाचा किंवा नाकारावयाचा निर्णय जिल्ह्यातील वाळु/रेती गटासाठी जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी व संयुक्त वाळू/रेती गटासाठी विभागीय आयुक्त यांनी घ्यावयाचा असून, सदर निर्णय संबंधितास लिलावाच्या दिवशीच कळविणे आवश्यक राहील.

(९) ज्या लिलावधारकाची बोली / निविदा स्विकारण्यात येईल, त्याला लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या १/४ इतकी रक्कम लिलाव संपताच त्याच दिवशी प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल. लिलावापूर्वी शासनजमा केलेली अनामत रक्कम (EMD) ही सदर लिलाव बोलीच्या रकमेच्या १/४ रकमेत समायोजित करण्यात येईल. तसेच, उर्वरित ३/४ रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसाच्या आत प्रकरणपरत्वे जिल्हाधिकारी/ विभागीय आयुक्त कार्यालयात भरावी लागेल.

(१०) लिलावात सर्वोच्च देकार देणाऱ्या लिलावधारकाने, लिलावाची संपूर्ण रक्कम विहित मुदतीत शासनजमा केल्यानंतर, त्यांनी स्वखर्चाने खरेदी करावयाच्या रुपये १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर अशा व्यक्तीबरोबर विहित अटी व शर्तीसह करारनामा करुन घेण्यात यावा. करारनामा केल्यानंतर लिलावधारकास वाळू स्थळाचा प्रत्यक्षात ताबा उशीरात उशीरा सात दिवसात देण्यात यावा. वाळू/रेती स्थळाचा ताबा यशस्वी लिलावधारकास सात दिवसात न दिल्यास त्यास जबाबदार असलेल्या अधिकारी /कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात यावी.

(११) विहित मुदतीनंतर लिलावाची १/४ व ३/४ रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारण्यात येऊ नये. तसेच विहित कालावधीत करारनामा न केल्याने लिलावधारकास होणाऱ्या कोणत्याही नुकसानीची जबाबदारी शासनावर राहणार नाही, याची स्पष्ट जाणीव संबंधितास करुन देण्यात यावी.

(१२) लिलावधारकाने विहित वेळेत करारनामा करुन न दिल्यास तसेच देकाराची उर्वरित ३/४ रक्कम १५ दिवसाच्या कालावधीत न भरल्यास त्याला वाळू गटाचा ताबा देण्यात येऊ नये. अशा

वाळू/रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा व त्याने भरणा केलेली १/४ रक्कम जप्त करण्यात यावी.

फेरलिलावात पूर्वीच्या लिलावाच्या किंमतीपेक्षा कमी किंमत आल्यास फरकाची रक्कम पूर्वीच्या लिलावधारकाकडून जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसूल करण्यात येईल. तथापि, फेरलिलावात पूर्वीच्या किंमतीपेक्षा अधिक (जादा) किंमत आल्यास त्यावर पूर्वीच्या लिलावधारकाचा कोणताही हक्क राहणार नाही.

(१३) सर्वोच्च बोलीद्वारे लिलावधारकास वाळूगट निश्चित झाल्यास आणि त्याने लिलावाच्या बोलीच्या रकमेच्या ¼ रक्कम जमा केल्यास अशा लिलावधारक व संबंधितांना जिल्हाधिकारी यांच्याकडून SMATS प्रणालीचा अवलंब करणे सुलभ व्हावे, यादृष्टीने प्रशिक्षण देण्यात यावे.

(१४) ज्या व्यक्तीचा उच्चतम देकार स्वीकारण्यात येईल त्या देकाराच्या १० टक्के रक्कम ही जलसर्वेक्षण शुल्कापोटी (हायड्रोग्राफीक सर्वे फी) लिलावाच्या दिवशी उच्चतम देकार सादर करणाऱ्या लिलावधारकाकडून "Hydrographer, Maharashtra Maritime Board" यांच्या नावाने काढलेला धनाकर्ष महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाकडे जमा करण्यात यावा.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकास जिल्हा परिषद / पंचायत समिती यांनी विहित केलेले कर/शुल्क अदा करणे बंधनकारक राहील.

(१६) लिलावात भाग घेणाऱ्या ज्या व्यक्तीचा देकार / निविदा स्वीकारण्यात आली नसेल, त्यांनी लिलावात भाग घेण्यासाठी भरलेली अनामत रक्कम (EMD) लिलावाची कार्यवाही संपताच लिलावाच्या ठिकाणीच परत करण्यात यावी.

(१७) लिलावासंदर्भात काही तक्रारी / आक्षेप / सूचना प्राप्त झाल्यास प्रकरणपरत्वे विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी त्याची तपासणी / चौकशी करावी. तपासणी / चौकशीअंती विभागीय आयुक्त /जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांची लिलाव न करण्यास सबळ कारणे असल्याची खात्री झाल्यास लिलावाची प्रक्रिया स्थगित करण्यात यावी.

(१८) (एक) वाळू/रेती गटांच्या लिलावात बोलण्यात आलेल्या बोलीच्या रकमा तसेच निविदाद्वारे प्राप्त झालेले देकार हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असल्यास त्याची सविस्तर कारणे नोंदवून त्या वाळू/रेतीगटाचा दोनदा फेरलिलाव करण्यात येईल.

(दोन) दोनदा फेरलिलाव लावूनही, सदर गटासाठी बोली प्राप्त न झाल्यास त्यांची सर्वसाधारण कारणे सविस्तरपणे नोंदवून व योग्य कारणामिमांसा देवून त्या वाळू/ रेतीगटाची हातची किंमत जास्तीत जास्त २५ % पर्यंत कमी करुन त्या रेतीगटाचा फेरलिलाव करण्यात यावा. ही प्रक्रिया १५ दिवसाच्या कालावधीत पुर्ण होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

(तीन) वाळू/रेती गटाचा दोनदा फेरलिलाव तसेच २५ % पर्यंत हातची किंमत (अपसेट प्राईस) कमी करुनही फेरलिलाव न झाल्यास सक्षम प्राधिकारी म्हणून विभागीय आयुक्त यांनी अशी कामे करण्यासाठी अर्हता प्राप्त कंत्राटदारांना तसेच संबंधित जिल्ह्याच्या आजुबाजूस कार्यरत असलेल्या कंत्राटदारांना एका ठराविक, दिवशी, ठराविक वेळी व ठराविक ठिकाणी एकत्रित बोलावून देकार देण्यास किंवा त्यात सुधारणा करण्यास त्यांना संधी द्यावी. अशा वेळी अंतिम देकार जर हातच्या किंमतीच्या जवळपास राहीला किंवा अगदी हातच्या किंमतीपेक्षा २५% पर्यंत कमी राहिला तरी तो स्वीकारता येईल.

(चार) वरीलप्रमाणे प्रयत्न करुनसुध्दा अशा गटाचा लिलाव न झाल्यास नौकानयन मार्ग सुकर करणे आवश्यक असल्याने अपवादात्मक परिस्थितीत शेवटचा उपाय म्हणून शासकिय व निमशासकीय कामासाठी, अशा वाळू/रेती गटातून उत्खननाचा परवाना देण्याबद्दल विचार करता येईल. यासाठी शक्यतोवर जाहिरातीत नमूंद केलेल्या हातच्या किंमतीशी तुलना करुन, जर ती हातच्या किंमतीपेक्षा कमी असेल व त्यातील तफावत हातच्या किंमतीपेक्षा फक्त २५ % पर्यंत कमी असेल किंवा २५% पेक्षा अधिक असेल तर परवाना द्यावयाचा झाल्यास त्या प्रस्तावाची शिफारस जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांनी शासनाकडे करावी.

(१९) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने करारनामा करतेवेळी लिलावाच्या अटी व शर्तीचे यथोचित पालनार्थ रुपये ३,००,०००/- (रुपये तीन लक्ष फक्त) किंवा अपसेट प्राईसच्या २०% यापैकी अधिक असेल तेवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी / विभागीय आयुक्त यांच्याकडे ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु ज्या वाळुगटाची हातची किंमत रू. १० लाखापेक्षा कमी असेल तर हातच्या किंमतीच्या २०% रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घ्यावी. ही रक्कम लिलावधारकाने/परवानाधारकाने लिलावाच्या/परवान्याच्या मुदतीत सर्व अटी व शर्तीचे योग्यरित्या पालन केल्यास, लिलावाची/परवान्याची मुदत संपल्यावर परत करण्यात येईल. अटी व शर्तीचे पालन न केल्यास अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल.

B ५. हातपाटी व डुबीसाठी राखीव गटातुन परवाना देण्यांची कार्यपध्दती :-

(अ) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून पारंपारिक व्यवसाय करणाऱ्या स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने देण्याच्या दृष्टीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या वतीने संबधित जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन अर्ज मागवावेत. प्राप्त अर्जांची छाननी करुन, पात्र स्थानिक व्यक्तींना तसेच अशा व्यक्तींच्या संस्थांना डूबी किंवा हातपाटीद्वारे वाळू/रेती उत्खननाचे परवाने जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावरुन देण्यात येतील.

(ब) " विनालिलाव परवाना पध्दतीने डूबी / हातपाटीव्दारे वाळू/रेती उत्खननासाठी राखीव गट" यामधून वाळू उत्खननासाठी पारंपारिक साधनांचा वापर करण्यात यावा. अशा गटात कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही यांत्रिक साधनाचा वापर होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

C-१. वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती :-

वाळू / रेती उत्खननावरील सर्वसाधारण निर्बंध व अटी / शर्ती पुढीलप्रमाणे राहतील. सदर अटींचा समावेश संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकासोबत करावयाच्या करारपत्रात न चूकता करण्यात यावा :-

(१) लिलावधारक / परवानाधारक यांना पर्यावरण विषयक व सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्राच्या नियमातील तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक आहे.

(२) वाळू/रेतीचे उत्खनन सकाळी ६.०० ते सायंकाळी ६.०० या कालावधीतच करता येईल. या कालावधीनंतर केलेले उत्खनन अवैध समजून कारवाई करण्यात येईल.

(३) लिलावधारकाने/परवानाधारकाने त्याला मंजूर केलेल्या वाळूगटाच्या ठिकाणी फलक लावून, उत्खनन क्षेत्राची सीमा निश्चित करुन सीमा दर्शविणारे खांब उभारणे अनिवार्य राहील. विहित केलेल्या क्षेत्राच्या पलिकडे असलेल्या क्षेत्रातून वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड निश्चित करतील तितक्या खोलीपर्यंतच लिलावधारक/परवानाधारकाला वाळू/रेतीचे उत्खनन करता येईल.

(५) विहित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोलीपर्यंत उत्खनन केल्याचे निदर्शनास आल्यास लिलावधारक/परवानाधारकाकडून घेण्यात आलेली अनामत रक्कम जप्त करण्यात येऊन, लिलाव/परवाना रद्द करण्यात येईल. तसेच असे उत्खनन अवैध ठरवून नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल.

(६) रेल्वेपुल व रस्तेपुलाच्या कोणत्याही बाजूने ६०० मीटर्स (२००० फूट) अंतराच्या आत रेतीचे उत्खनन करता येणार नाही.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन करताना किंवा ती काढताना खाजगी मालमत्तेस कोणतीही हानी/नुकसान पोहचल्यास त्याची भरपाई करण्याचे दायित्व लिलावधारकावर राहील. अशा हानीची / नुकसानीची परिगणना जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांच्याकडून करण्यात येईल व त्याबाबतचा त्यांचा निर्णय अंतिम राहील व अशी रक्कम जमीन महसूलाच्या थकबाकीच्या वसूलीप्रमाणे संबंधीत लिलावधारकाकडून वसूल करण्यात येईल.

(८) महाऑनलाईनने निर्माण केलेली मोबाईल आधारित सुलभ SMATS (Sand Mining Approval and Tracking System) प्रणालीनुसार लिलावधारकास त्याचे ३ मोबाईल नंबर रजिस्टर करणे बंधनकारक राहील.

(९) लिलावधारकाने निर्धारित वाळूगटातून वाळूचे उत्खनन करुन प्रत्येक वाहनामधील वाळूचे परिमाण, वाहन क्रमांक, वाळूगटाचे नाव/क्रमांक, वाहन कोठून कोठे जाणार आहे, त्या दोन ठिकाणांमधील अंतर इत्यादी तपशिल नोंदणीकृत मोबाईलवरुन एसएमएसद्वारे (SMS) निर्दिष्ट क्रमांकावर कळविणे बंधनकारक राहील. SMATS प्रणालीकडून लिलावधारकास नोंदणीकृत मोबाईलवर त्याने केलेल्या विनंतीनुसार त्यास एसएमएसद्वारे टोकन नंबर प्राप्त होईल. असा टोकन नंबर प्राप्त झाल्याशिवाय वाळू/रेतीची वाहतूक करता येणार नाही.

(१०) वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आहे किंवा नाही, याबाबतचे निरीक्षण संबंधित महसूल यंत्रणेकडून, नियुक्त भरारी पथकाकडून अथवा जिल्हाधिकारी नामनिर्देश करतील अशा व्यक्तींकडून केले जाईल. अशा निरीक्षणाच्या वेळी संबंधित वाहनचालकाकडे वैध टोकन नंबर आढळला नाही किंवा टोकन नंबरचा निर्दिष्ट कालावधी संपलेला असेल तर सदर वाळूचे उत्खनन/वाहतूक अवैध समजून त्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ मधील कलम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात येईल.

(११) अवैध उत्खनन अधिक प्रभावीपणे रोखण्याच्या दृष्टीने उक्त प्रणालीबरोबरच शासनास कोणताही आर्थिक भार पडणार नाही, अशा अतिरिक्त उपाययोजना करण्याची संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना मुभा राहील. त्यादृष्टीने अतिरिक्त उपाययोजनांच्या संदर्भात संबंधित जिल्हाधिकारी लिलावधारकांबरोबर करावयाच्या करारनाम्यात तत्संबंधी अटी व शर्तींचा समावेश करु शकतील.

(१२) या व्यतिरिक्त वाळू/रेती उत्खननासंदर्भात इतर अटी व शर्ती परिशिष्ट-अ येथे देण्यात आल्या असून, त्या लिलावधारकांवर बंधनकारक असतील.

C-२. वाळू/रेती उत्खननाबद्दल मासिक अहवाल सादर करणे :-

सागरी किनारपट्टी विनियमन क्षेत्रातील जिल्हानिहाय वाळू/रेतीगटांची एकूण संख्या, त्यापैकी लिलाव झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलाव न झालेल्या वाळूगटांची एकूण संख्या, लिलावात शासनास प्राप्त झालेला महसूल, प्रत्येक वाळूगटातून करण्यात आलेले वाळू उत्खनन याबाबतचे मासिक विवरणपत्र संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी विभागीय आयुक्त व संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांना सादर करावेत.

C-३. वाळू/रेती उत्खननातील अडचणीबाबत करावयाची कार्यवाही :-

(१) एकदा अत्युच्च बोली स्वीकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात वाळू उत्खनन करण्यास लिलावधारकास काही अडचणी / अडथळे आल्यास लिलावधारकाने याबाबत संबंधित

तहसिलदार यांना माहिती देणे आवश्यक राहील. संबंधित तहसिलदार यांनी प्राप्त तक्रारीनुसार त्या वाळूगटातून उत्खनन करण्यात येणाऱ्या अडचणींची चौकशी करुन, त्याबाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करावयाचा असून, सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने गरजेनुसार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्याशी विचार विनिमय करुन जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी १५ दिवसात निर्णय घेणे आवश्यक राहील.

(२) एकदा अत्युच्च बोली स्विकारुन अंतिम करण्यात आलेल्या लिलावात कोणत्याही परिस्थितीत वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याची अथवा कोणत्याही कारणास्तव वाळू/रेती गट बदलून देण्याची मागणी लिलावधारकास करता येणार नाही. वाळू /रेती उत्खननाचा कालावधी वाढवून देण्याचे व वाळू/रेतीगट बदलून देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी किंवा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना राहणार नाहीत. अपवादात्मक परिस्थितीत याबाबत अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

C-४ वाळू/रेती उत्खननासंबंधी तक्रारीसंदर्भात समिती व कार्यपध्दती :-

(अ) शासनाने विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार लिलाव करण्यात आलेल्या वाळू/ रेतीगटासंदर्भात कालांतराने, वाळू / रेतीगटातून लिलावाच्या अटी /शर्तीचे उल्लंघन करुन वाळूचे उत्खनन होण्यासंबंधी किंवा अवैध / नियमबाह्य वाळू उत्खननामुळे तसेच वाहतूकीमुळे खाडीकाठच्या शेतीची/ रस्त्यांची हानी होण्यासंबंधी किंवा तत्सम स्वरुपाच्या तक्रारी विविध व्यक्ती व संस्थाकडून अनेकवेळा करण्यात येतात. अशा तक्रारींची दखल घेऊन त्यासंदर्भात चौकशी करुन चौकशीच्या निष्कर्षानुसार पुढील उचित कार्यवाही करण्यासाठी विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढील अधिकाऱ्यांचा समावेश असलेली समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

१) विभागीय आयुक्त	-	अध्यक्ष
२) जिल्हाधिकारी	-	सदस्य
३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	-	सदस्य
४) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा जिल्ह्यातील कार्यकारी अभियंता	-	सदस्य
५) महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचा अधिकारी	-	सदस्य
६) संबधित बंदर अधिकारी	-	सदस्य
७) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	-	सदस्य सचिव

(ब) लिलावात दिलेल्या / परवाना दिलेल्या वाळू/रेतीगटातून लिलावधारक/परवानाधारकास उत्खनन करण्यास स्थानिक विरोध झाल्यास किंवा नैसर्गिक किंवा लिलावधारक/परवानाधारकाच्या नियंत्रणाबाहेरील सबळ कारणामुळे अशा वाळू/रेतीगटात

उत्खनन होवू शकले नाही तर, लिलावधारक/ परवानाधारकाने तक्रार / अर्ज करुन ती बाब संबंधित जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांच्या निदर्शनास आणावी. जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी याबद्दल चौकशी करुन त्याबद्दलची वस्तुस्थिती विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर पुढील उचित कार्यवाहीसाठी सादर करावी.

(क) जिल्ह्यातील एखाद्या वाळू/रेती गटासंदर्भात वरील स्वरुपाच्या लेखी तक्रारी प्राप्त झाल्यास उपरोक्त समितीने अशा वाळू/ रेतीगटांना प्रत्यक्ष भेट देऊन, त्या वाळू/ रेतीगटांचे पुनश्च: सर्वेक्षण करुन घ्यावे. तसेच तक्रारीतील अन्य मुद्यांबाबत स्थानिक चौकशी करुन, समितीच्या बैठकीत त्यावर विचार विनिमय करुन, समितीने १५ दिवसांत तक्रारी संदर्भात योग्य तो निर्णय घेऊन, निर्णय संबंधित लिलावधारक, परवानाधारक, तक्रारदार व क्षेत्रिय महसूल अधिकाऱ्यांना कळवावा.

(ड) जर तक्रारदाराला त्याच्या तक्रारीच्या संदर्भात उपरोक्त समितीने घेतलेला निर्णय मान्य नसेल तर अशा तक्रारदाराला त्याबाबत शासनाकडे अपील करता येईल. याप्रमाणे प्राप्त अपीलावर तसेच यासंदर्भात शासनस्तरावर प्राप्त झालेल्या तक्रारीबाबत शासनस्तरावर उचित निर्णय घेण्यात येईल.

(इ) लिलावाने/परवान्याने वाळू/रेती उत्खननासाठी केलेल्या करारनाम्याच्या कालावधीत शासनाने तो लिलाव/परवाना रद्द केल्यास किंवा त्याला मंजूर केलेल्या क्षेत्रात उत्खनन करण्यास किंवा वाळू/रेती काढण्यास बंदी घातल्यास लिलावधारकास / परवानाधारकास शासनावर खटला भरता येणार नाही.

लिलावधारकास / परवानाधारकास कोणत्याही वैध कारणामुळे उदा. ग्रामस्थांचा विरोध, न्यायालयीन निर्णय, नैसर्गिक अडीअडचणी, प्रशासकिय यंत्रणांचा विरोध यांमुळे उत्खननास किंवा वाहतूकीस बाधा आल्यास किंवा वाळूगटाचा ताबा प्राप्त न झाल्यास आणि या कारणास्तव लिलावाचा ठेका/परवाना रद्द करण्यात आल्यास लिलावाची/परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या कालावधीसाठी ठेका/परवाना रद्द केला जाईल त्या कालावधीसाठी, त्याने ज्या किंमतीला लिलाव/परवाना घेतला असेल त्या रक्कमेच्या प्रमाणात त्याला परतावा देण्यात येईल. अशी रक्कम परत करतांना लिलावाची देकाराची/परवान्याची रक्कम, लिलावातील/परवान्यातील अंदाजीत वाळूसाठा व प्रत्यक्ष उत्खनन केलेला वाळूसाठा विचारात घेऊन त्यानुसार परताव्याच्या रकमेची परिगणना करण्यात येईल.

C-५. लिलावधारक/परवानाधारकाने अटी/शर्तींचे उल्लंघन केल्यास करावयाची कारवाई :-

(अ) (एक) वाळू/रेती गटाच्या लिलावात लिलावधारकांमध्ये संगनमत होणार नाही याबाबत जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. लिलावामध्ये संगनमत करुन

शासनाच्या महसूलाचे नुकसान करणाऱ्या तसेच वारंवार न्यायालयीन दावे उपस्थित करणाऱ्या लिलावधारकास काळ्या यादीत (Black List) टाकण्याबाबत व लिलावात सहभागी होण्यास प्रतिबंध करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना असतील. तसेच संयुक्त वाळू/रेती गटांबाबतचे यासंबंधी अधिकार विभागीय आयुक्त यांना राहतील.

(दोन) लिलावधारकाने लिलावाची उर्वरित रक्कम लिलावाच्या दिनांकापासून १५ दिवसात न भरल्यास त्याला संपुर्ण राज्यासाठी काळ्या यादीत टाकून कोणत्याही जिल्ह्यात लिलावात भाग घेण्यासाठी अपात्र ठरविण्यात यावे.

(ब) लिलावधारकाने / परवानाधारकाने मंजूर वाळू / रेती गटाच्या चिन्हांकित केलेल्या क्षेत्राबाहेर वाळू / रेतीचे उत्खनन केल्यास, तसेच महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने निश्चित केलेल्या खोलीपेक्षा जास्त खोल तसेच विहित केलेल्या क्षेत्राबाहेर उत्खनन केल्यास, सदर उत्खनन अवैध समर्जून त्यांच्याविरूध्द प्रचलित नियमानुसार कारवाई करण्यात यावी. तसेच त्याचा ठेका / परवाना रद्द करुन फौजदारी स्वरुपाची कारवाई करण्यात यावी व शासनजमा केलेली रक्कम जप्त करण्यात यावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन / वाहतुक/साठवणूकीची प्रकरणे उघडकीस आल्यास व अशा प्रकरणी संबंधित ठेकेदार / लिलावधारक / परवानाधारक / वाहनमालक / वाहनचालक दोषी आढळल्यास त्यांच्याविरुध्द महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील नियम ४८ (७) व (८) नुसार कारवाई करण्यात यावी. प्रचलित नियमानुसार कारवाई करताना संबंधितांविरुध्द भारतीय दंड विधि संहिता कलम ३७९ प्रमाणे गुन्हा दाखल करणे, वाहन जप्त करणे, अवैध उत्खनन केलेली वाळू जप्त करणे, स्वामित्वधन व दंडाची रक्कम वसूल करणे इ. कारवाई करण्यात यावी. तसेच वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन /वाहतुक इत्यादीच्या अनुषंगाने दंडात्मक कारवाई करतांना महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर हल्ले होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास व अशा ठिकाणी संघटित गुन्हेगारीचे प्रकार आढळून आल्यास अशा संघटित गुन्हेगारीविरुध्द कायद्यातील तरतुदीनुसार 'मोक्का' सारख्या अधिनियमान्वये कारवाई करण्याबद्दल सुध्दा विचार करण्यात यावा.

(ड) सागरी किनारपट्टी क्षेत्रातून नौकानयन मार्ग सुकर व्हावा या हेतुने वाळू उत्खनन केले जाते. त्यामुळे लिलाव/परवाना मंजूर केल्यानंतर लिलावधारकाने / परवानाधारकाने वाळू/रेतीगटाचा ताबा घेतल्याच्या दिनांकापासून एका आठवड्याच्या आत प्रमाणशीर उत्खनन सुरू करणे आवश्यक राहील. लिलावधारक/परवानाधारक उत्खनन प्रमाणशीर करतो किंवा कसे याबाबत संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी सनियंत्रण करणे आवश्यक आहे. प्रमाणशीर उत्खननाबाबत काही तक्रारी असतील तर त्याचे निवारण वर उल्लेखित समितीने करावे. यासंदर्भात समितीचा निर्णय

अंतिम राहील. याकामी आवश्यक ते तांत्रिक सहकार्य महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांनी करावे. जर लिलावधारक/परवानाधारक प्रमाणशीर उत्खनन करीत नसेल तर त्याने शासनास लिलावापोटी जमा केलेल्या रकमेव्यतिरिक्त नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी व पूरसदृश्य परिस्थिती उद्भवू नये म्हणून येणारा खर्च हा दंडात्मक रक्कम म्हणून लिलावधारक/परवानाधारकाकडून वसूल करण्यात येईल. तसेच लिलाव रद्द करण्यात येऊन लिलावात भरलेली रक्कम जप्त करण्यात येईल.

C- ६. वाळू / रेती उत्खननाबाबत सनियंत्रण :-

(अ) वाळू/रेती उत्खनन/वाहतुकीवर प्रभावी नियंत्रण ठेवणे शक्य व्हावे, यासाठी तहसिल व जिल्हा स्तरावर महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांचे क्षेत्रिय कर्मचारी, पोलीस, तटरक्षक पोलीस दल व महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांची स्वतंत्र भरारी / दक्षता पथके जिल्हाधिकारी / अपर जिल्हाधिकारी यांनी निर्माण करावीत. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन व वाहतुकीस अटकाव करणे ही या पथकाची सुध्दा जबाबदारी राहील.

(ब) अवैध उत्खनन / वाहतूकीची घटना वा प्रकरण ज्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्या कार्यक्षेत्रात उघडकीस येईल, ते अधिकारी / कर्मचारी सदर प्रकरणात जबाबदार आहेत काय याची कसून तपासणी करण्यात यावी. तपासणीमध्ये सदर स्थानिक अधिकारी / कर्मचारी अवैध उत्खननास जबाबदार असल्याचे आढळून आले किंवा त्यांनी अवैध उत्खनन / वाहतुकीवर पुरेसे नियंत्रण न ठेवल्याचे आढळल्यास त्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करुन, त्यांच्याविरुध्द प्रचलित नियमानुसार शिस्तभंग विषयक कारवाई अपर जिल्हाधिकारी /जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

(क) वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीसंबंधीच्या तक्रारी/निनावी तक्रारी online करण्यासाठी प्रणाली तयार करण्यात यावी. सदर प्रणालीत तक्रारीस/ निनावी तक्रारीस online तक्रार क्रमांक देण्याबाबत तरतुद असावी. वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी करण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी Toll free number उपलब्ध करून देण्यात यावा. तसेच वाळू/रेतीच्या अवैध उत्खनन/वाहतुकीच्या तक्रारी/ निनावी तक्रारीं संदर्भात प्रत्येक जिल्हाधिकारी/उपविभागीय अधिकारी/तहसिलदार कार्यालयांनी नोंदवही ठेवावी. सदर नोंदवहीत तक्रारीबाबत संपूर्ण माहीती व सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीची सविस्तर माहीती ठेवण्यात यावी. तसेच सदर तक्रारी/निनावी तक्रारीबाबतची माहिती ऑनलाईन उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

(ड) नौकानयन मार्ग सुकर करण्यासाठी परवानगी दिलेल्या ठिकाणी होणाऱ्या वाळू उत्खननाच्या अनुषंगाने व CRZ क्षेत्रात वाळू/रेतीचे अवैध उत्खनन होते किंवा नाही या अनुषंगाने महाराष्ट्र मेरी

टाईम बोर्ड, महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण व भरारी पथकांद्वारे वेळोवेळी तपासण्या करण्यात याव्यात.

D. जप्त वाळू/रेती साठयाच्या विल्हेवाटीबाबत अनुसरावयाची कार्यपध्दती:-

(१) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाचा लिलाव जिल्हाधिकारी/ अपर जिल्हाधिकारी यांनी निश्चित केलेल्या हातच्या किंमतीनुसार करावा.

(२) जप्त केलेल्या वाळू/रेतीसाठयाच्या लिलावासाठी, जिल्ह्यात लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी. लिलाव झाले नसल्यास मागील वर्षाच्या लिलावात गेलेल्या वाळू/रेतीच्या सरासरी प्रतीब्रास किंमतीनुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात यावी.

E. महाराष्ट्र खनिज विकास निधीमधून संबंधित ग्रामपंचायतीसाठी निधी:-

गौण खनिजाच्या स्वामित्वधनातून लगतच्या वर्षात जमा झालेल्या निधीपैकी १० % टक्के निधी महाराष्ट्र खनिज विकास निधीत जमा करण्यात येतो. या निधीपैकी १/३ निधी, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपुर आणि महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपुर यांच्या प्रशासकीय कार्य पार पाडण्यासाठी खर्च करण्यात यावा व उर्वरित २/३ रक्कमेमधून ५०% टक्के हिस्सा ज्या गावातील वाळू गटातून वाळूचे उत्खनन होते त्या गावच्या ग्रामपंचायतींना गावाच्या विकासकामासाठी म्हणजेच आरोग्यसेवा, पर्यावरण संतुलन इत्यादी करीता देण्यात यावा व उर्वरित रक्कम गावातील रस्ते, गावाला जोडणारे रस्ते तसेच मुख्य रस्त्यापर्यंत ज्या मार्गावरुन वाळूची वाहतूक होते त्या रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी वापरण्यात यावी. जिल्हाधिकाऱ्यांनी या बद्दलचे प्रस्ताव तयार करताना ग्रामपंचायतीची मागणी उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या या संदर्भातील मार्गदर्शक सूचना विचारात घ्याव्यात व प्रस्ताव तयार करुन उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाला सादर करण्यात यावेत. उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने सध्याच्या कार्यपध्दतीनुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळामार्फत कार्यान्वयन यंत्रणांना संबधित ग्रामपंचायती क्षेत्रातील कामांसाठी, शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र.एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.१०३७/उद्योग-९, दि. ०१.०८.२०१२ मधील तरतुदीनुसार निधी उपलब्ध करुन द्यावा.

F. वाळू /रेती निर्गतीबाबत अथवा त्याअनुषंगाने यापूर्वी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय, शासन ज्ञापन, शासन परिपत्रक अथवा शासन पत्रान्वये देण्यात आलेले आदेश, सूचना जर या शासन निर्णयातील काही तरतूदींशी विसंगत असतील तर अशा प्रकरणी या शासन निर्णयातील तरतूदी अंतीम समजून त्यानुसार कार्यवाही /अंमलबजावणी करण्यात यावी.

शासन निर्णय क्रमांकः **गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख**

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१५०५२०१७३४५१७५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Manukumar Srivastava

Digitally signed by Manukumar Srivastava
DN: c=IN, o=ALL INDIA SERVICE, ou=IAS, postalCode=110001, st=NEW DELHI, cn=Manukumar Srivastava
Date: 2015.05.21 11:28:00 +05'30'

मनु कुमार श्रीवास्तव
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रत,

१) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई (पत्राने)
२) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) सर्व मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
५) सर्व विभागीय आयुक्त.
६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई-०१
७) सर्व जिल्हाधिकारी.
८) सर्व उपविभागीय अधिकारी.
९) सर्व तहसिलदार.
१०) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
११) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.
१२)प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.
१३) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
१४) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
१५) सर्व कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१६) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुबई ४०० ०३२.

शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख, दि. २१/५/२०१५ सोबतचे

परिशिष्ट-अ

वाळू/रेती लिलावाच्या अनुषंगाने इतर अटी व शर्ती

(१) लिलावधारक/परवानाधारकाने मंजूर क्षेत्रातून वाळू /रेती उत्खनन करताना नैसर्गिक संपत्तीस व पर्यावरणास धोका होणार नाही याची सर्व खबरदारी घेणे बंधनकारक आहे.

(२) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेती उत्खनन करताना गावकऱ्यांच्या निस्तार हक्कांस बाधा पोहोचविता कामा नये.

(३) लिलावधारक/परवानाधारकाने वाळू/रेतीचे केलेले उत्खनन, विक्री व वाहतूक याबाबत दैनंदिन हिशोब नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. ही नोंदवही व इतर कागदपत्रे जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, खनिकर्म निरिक्षक, महसूल अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांच्या कार्यालयातील आणि भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयातील निरीक्षण करणाऱ्या अधिकाऱ्यांच्या निरीक्षणसाठी उत्खननाच्या जागेवर उपलब्ध करुन देणे अनिवार्य राहील.

(४) लिलावधारकास वाळू / रेतीची वाहतूक करण्यासाठी परवाना द्यावयाचा असल्यास, त्याने सहकारी संस्था/संस्थांना प्राधान्य दिले पाहिजे.

(५) (एक) वाळू उत्खननासाठी किंवा वाळू वाहतुकीसाठी नोंदणी केलेल्या बोटी, बार्ज याचाच वापर केला जाईल याबद्दल दक्षता घ्यावी. वाळू उत्खनन करताना किंवा वाहतूक करताना नोंदणी न केलेली बोट, सक्शन पंप, ड्रेझर्स व बार्ज आढळून आल्यास त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्यात यावी. तसेच सीआरझेड क्षेत्रात उत्खनन केलेली वाळू ही मुंबईकडे वाहतूक करताना रस्त्याने वाहतूक न करता सदरची वाहतूक ही प्राधान्याने जलमार्गे/लोहमार्गे करण्याचे प्रयत्न करण्यात यावेत.

(दोन) जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांनी वाळूची वाहतूक करणाऱ्या ट्रकना एकाच प्रकारचा रंग देणे शक्य आहे का याबाबतची शक्यता तपासून पाहून वाळू वाहतूकीसाठी एकाच प्रकारचा रंग दिलेले ट्रक वापरण्यात येईल, याबाबत लिलावधारक/परवानाधारक यांच्यासोबत चर्चा करुन निर्णय घ्यावा.

(तीन) वाळू/रेतीची वाहतूक करतांना वाहनातील वाळू प्लॅस्टीक पेपरने / ताडपत्रीने आच्छादित करुनच वाहतूक करणे बंधनकारक आहे. अशी वाहतुक न केल्यास दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.

(६) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांच्या लिलावस्थळातील वाळू/रेतीची वाहतूक करणाऱ्या वाहनास वहनक्षमते इतक्याच परिमाणाची वाळू द्यावी. कोणतेही वाहन वहनक्षमतेपेक्षा अधिक परिमाणाची वाळू/रेती वाहून नेत असल्याचे आढळून आल्यास त्या वाहनातील संपूर्ण वाळू अवैध आहे असे समजून वाळू जप्त करण्यात येईल व नियमानुसार दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल. तसेच क्षमतेपेक्षा जास्त वाहतूकीबाबत मोटर वाहन कायद्यानुसारही कारवाई करण्यात येईल.

(७) वाळू/रेतीचे उत्खनन अथवा वाहतुक करताना अपघात झाल्यास लिलावधारक/ परवानाधारकाने अपघाताची माहिती तात्काळ जवळच्या पोलीस ठाण्यात द्यावी.

(८) लिलावधारक/परवानाधारकास करारनाम्यातील अटी व शर्तीचे, गौण खनिज उत्खनन नियमातील तरतूदींचे आणि महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील लागू असलेल्या तरतूदींचे पालन करणे बंधनकारक राहील. त्याचप्रमाणे लिलावधारक/ परवानाधारकाने वाळू/रेतीचा उपयोग गौण खनिज म्हणूनच केला पाहिजे.

(९) वाळू/रेतीचे उत्खनन करतेवेळी काही प्रमुख खनिज आढळून आल्यास संबंधित लिलावधारक/परवानाधारकाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांना सात दिवसात कळविणे बंधनकारक राहील.

(१०) वाळू/रेती गटात अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक वाळूसाठा असल्यास त्यावर लिलावधारक/परवानाधारकाचा कोणताही अधिकार राहणार नाही व अंदाजित परिमाणापेक्षा अधिक उत्खनन करण्यास लिलावधारक/परवानाधारकास परवानगी देता येणार नाही.

(११) लिलाव/परवाना दिलेल्या क्षेत्रातून करारनाम्यात नमूद केलेल्या कालावधीत, परवानगी दिलेल्या साधनांच्या सहाय्यानेच वाळू/रेतीचे उत्खनन करण्याची जबाबदारी लिलावधारक/ परवानाधारकाची राहील. वाळू स्थळात अपेक्षित साठा नाही, रस्ते उपलब्ध नाहीत अशा तसेच मानवी वा नैसर्गिक आपत्तीच्या कारणास्तव सदर कालावधी कोणत्याही परिस्थितीत वाढवून दिला जाणार नाही व वाळूगट बदलून दिला जाणार नाही.

(१२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना नौकानयन मार्गातील अडथळे दूर करणे तसेच जल-जीवन व जल संपत्तीच्या हिताच्या दृष्टीने वाळू/रेती उत्खननासाठी ड्रेझर्सचा वापर करण्यावर उचित बंधने घालता येतील.

(१३) उत्खनन केलेल्या वाळू/रेतीची साठवणूक, लिलाव/परवाना ज्या जिल्ह्यातील असेल त्याच जिल्ह्यात करावी लागेल व त्यासाठी अकृषक परवान्यासह आवश्यक जमीन उपलब्ध करुन घेण्याची जबाबदारी लिलावधारक/परवानाधारकाची असेल. वाळू/रेती ठेक्याची/ परवान्याची मुदत संपण्यापूर्वी ज्या वाळू / रेतीचे उत्खनन केलेले आहे त्या वाळू/रेतीचा साठा मुदत संपल्यानंतर १० दिवसात उत्खननाच्या जागेवरुन हलविण्यात आला नाही तर तो शासनाच्या मालकीचा होईल. अशा वाळू / रेतीच्या किंमतीबाबत अथवा मालकीबाबत लिलावधारकास/ परवानाधारकास कोणताही हक्क सांगता येणार नाही किंवा त्याबाबत शासनाविरुध्द दावा दाखल करता येणार नाही.

तसेच लिलावाचा/परवान्याचा कालावधी संपल्यानंतर तसेच वर उल्लेखित १० दिवसाची मुदत संपल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत वाळू/रेतीचा साठा करण्यास परवानगी देता येणार नाही किंवा त्याच्या वाहतुकीसाठी दुय्यम वाहतूक पासेस देण्यात येणार नाहीत.

(१४) शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय लिलावधारक/परवानाधारकास लिलाव / ठेका / परवाना दुसऱ्या कोणाकडेही हस्तांतरीत करता येणार नाही किंवा दुसऱ्या कोणालाही चालविण्यास देता येणार नाही किंवा लिलावानंतर भागीदारही घेता येणार नाही.

(१५) लिलावधारक/परवानाधारकाने त्यांना मंजूर केलेल्या वाळूगटातून केलेल्या उत्खननाबाबतचे विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड व जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना सादर करणे सक्तीचे आहे. ज्या लिलावधारक/परवानाधारकाकडून मासिक विवरणपत्र विहित वेळेत सादर करण्यात येणार नाही, त्यांच्याविरुध्द दंडात्मक कारवाई करण्याचे तसेच त्यांचा ठेका/परवाना रद्द करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांना राहतील.

****

"गाळमुक्त धरण व गाळयुक्त शिवार" योजनेंतर्गत धरणातील गाळ उपसा करून शेतात पसरविण्याकरिता तसेच पाझरतलाव, गावतलाव यांच्या बुडीत क्षेत्रातील गाळ काढून त्याच तलावाच्या पुनरुज्जीवनाकरिता काढण्यात आलेल्या गाळ/माती या गौण खनिजास स्वामित्वधनातून सूट देणेबाबत.----------

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-२९/०६१७/प्र.क्र.२७३/ख
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १० ऑक्टोबर, २०१७.

वाचा -: १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. गौखनि-१०/०५१०/प्र.क्र. २१५/ख, दि. ३ नोव्हेंबर, २०१०.

२) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. गामुध-२०१७/प्र.क्र. १३४/जल-१ दि. ६ मे, २०१७.

प्रस्तावना-:

राज्यातील धरणांमध्ये साठत चाललेल्या गाळामुळे धरणांच्या साठवण क्षमतेत घट होत असल्याने सदर गाळ उपसा करून शेतात पसरविल्यास धरणांची मूळ साठवण क्षमता पुन:स्थापित होऊन कृषि उत्पन्नात देखील भरीव वाढ होणार आहे. ही बाब विचारात घेऊन राज्यातील धरणांमधील गाळ काढून (मागेल त्याला गाळ) तो शेतात पसरविण्यासाठी "गाळमुक्त धरण व गाळयुक्त शिवार" योजना राबविण्याच्या ग्राम विकास व जलसंधारण विभागाच्या प्रस्तावास राज्य मंत्रीमंडळाने दि. २.५.२०१७ रोजीच्या बैठकीत मान्यता दिली असून या मान्यतेच्या अनुषंगाने ग्राम विकास व जलसंधारण विभागाच्या संदर्भीय शासन निर्णय दि. ६.५.२०१७ अन्वये याबाबतचे धोरण आणि कार्यपध्दती निश्चित करण्यात आली आहे.

"गाळमुक्त धरण व गाळयुक्त शिवार" या योजनेंतर्गत गाळ काढून तो शेतात पसरविण्याकरिता स्वामित्वधन व अर्ज फी मधून सूट देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

त्याचप्रमाणे पाझरतलाव व गावतलाव यांची साठवणूकक्षमता वाढविण्याकरिता त्यांच्या बुडीत क्षेत्रातील गाळ काढून त्यांची दुरुस्ती/पुनरुज्जीवन करणे आवश्यक असल्याने, पाझरतलाव व गावतलाव यांच्या पुनरुज्जीवनाकरीता त्यांच्या बुडीत क्षेत्रातील गाळ काढून तो त्याच तलावाच्या पुनरुज्जीवनाकरिता वापरण्यास स्वामित्वधनातून सूट देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

"गाळमुक्त धरण व गाळयुक्त शिवार" या योजनेंतर्गत धरणांमधील गाळ/माती काढून ती शेतात पसरविण्याकरिता तसेच पाझरतलाव व गावतलाव यांच्या पुनरुज्जीवनाकरीता त्यांच्या बुडीत क्षेत्रातील गाळ काढून तो त्याच तलावाच्या पुनरुज्जीवनाकरिता वापरल्या जाणाऱ्या गाळ/माती करिता स्वामित्वधन तसेच अर्ज फी मधून या शासन निर्णयान्वये सूट देण्यात येत आहे. सदरहू सवलत धरणातून/तलावातून उत्खनन करण्यात येणाऱ्या अन्य गौण खनिजांना लागू होणार नाही."

३. अशा प्रकरणी शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. गौखनि १०/०५१०/प्र.क्र. २१५/ख, दि. ३.११.२०१० व शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. गामुध-२०१७/प्र.क्र. १३४/जल-१ दि. ६.५.२०१७ मधील सर्व अटी व शर्ती लागू राहतील.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक २५५/२०१७/व्यय-९, दिनांक १०.०८.२०१७ अनुसार दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७१०१११३५३३८००१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने.

Dinesh Rohidas Chavan

Digitally signed by Dinesh Rohidas Chavan
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Revenue And Forest, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=6d828b10ad447a82c4c6b08bdc2d2b99f22e6cf7231a8d19a6130cb67fc0742e, cn=Dinesh Rohidas Chavan
Date: 2017.10.11 13:42:10 +05'30'

(दिनेश चव्हाण)
अवर सचिव,
महसूल व वन विभाग

प्रत,:

१) सर्व मंत्रालयीन विभाग,
२) सर्व विभागीय आयुक्त,
३) सर्व जिल्हाधिकारी
४) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
५) सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी.
६) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षि कर्वे भवन, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई - ४०० ०२०.
७) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-१, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षि कर्वे भवन, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई - ४०० ०२०
८) प्रधान महालेखापाल -२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर.
९) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-२, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
१०) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, जल-१ कार्यासन, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
११) वित्त विभाग, (व्यय-९/ अर्थसंकल्प -३/१४) मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
१२) कार्यासन अधिकारी (ब-१ कार्यासन) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
१३) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.

4104

जा.क्र.1 न.प्र.।/का अ/आश्वासन पुर्ती/८५-८६/१६
जालना,दि.- ३०/११/२०१६

प्रति,

१. मा.सहकार आयुक्त व निबंधक
सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य
पुणे

विषयः- विधानपरिषद/विधानसभा आश्वासनाबाबत- क्रं.११०,१११ व ८५,८६ बाबत

संदर्भः- १) मा. सहकार आयुक्त व निबंधक,सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांचे दिनांक ०७/१०/१६ चे पत्र २)
२) सरव्यवस्थापक जालना जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्या,जालना यांचे दिनांक ३०/११/१६ चे पत्र

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे कृपया अवलोकन व्हावे.

२/- उक्त विषयाच्या अनुषंगाने सादर करण्यात येते कि,संदर्भिय पत्र क्रं.१ या कार्यालयास प्राप्त झाले आहे.त्यानुसार विधानसभा सन २०१५ चे तिसरे (हिवाळी) अधिवेशन आश्वासन क्रं.८५, ८६ व क्रं.११०,१११ बाबत संदर्भिय पत्र क्रं.२ अन्वये प्राप्त सद्यस्थितीतील माहिती यासोबत संलग्न करण्यात येत आहे.त्यानुसार आश्वासन क्रं.८५,८६ बाबत अपहारीत रक्कम १,९०,४०० पूर्णतः वसुल करण्यात आली असुन तिन खातेदारांना अनुदान वितरण करण्यात आलेली आहे.सद्यस्थितीतही सदरची रक्कम हि तहसीलदार घनसावंगी यांचेकडेच वर्ग केलेली आहे.तसेच आश्वासन क्रं.११०,१११ बाबत खरीप २०१४ व रब्बी २०१४ मध्ये पिक विम्याची रक्कम हि जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेकडे हि वाटपासाठी प्रलंबित नसल्याचे सदर बँकेने कळविलेले आहे.

करिता माहितीस्तव सविनय सादर.

सहकार आयुक्त व निबंधक
सहकारी संस्था,म.रा. पुणे-१ यांचे कार्यालय
२ DEC 2016
आवक क्र. :- 26696
दिनांक :-

जिल्हा उपनिबंधक
सहकारी संस्था,जालना.

सहपत्र-विहित नमुने.

प्रत-
मा.विभागीय सहनिबंधक,सहकारी संस्था,औरंगाबाद यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

(स्वा/-
जिल्हा उपनिबंधक
सहकारी संस्था,जालना.

1533
30/12/2016

एचबी १८५८-६४

4164

जा.क्र.जि.उ.नि./का अ/आश्वासन पुर्ती/८५-८६/१६
जालना,दि.दिनांक- ३०/११/२०१६

प्रति,

मा.सहकार आयुक्त व निबंधक
सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य
पुणे

विषयः- विधानपरिषद/विधानसभा आश्वासनाबाबत- क्र.११०,१११ व ८५,८६ बाबत

संदर्भः- १) मा. सहकार आयुक्त व निबंधक,सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांचे दिनांक ०७/१०/१६ चे पत्र २)
२) सरव्यवस्थापक जालना जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्या,जालना यांचे दिनांक ३०/११/१६ चे पत्र

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे कृपया अवलोकन व्हावे.

२/- उक्त विषयाच्या अनुषंगाने सादर करण्यात येते कि,संदर्भिय पत्र क्र.१ या कार्यालयास प्राप्त झाले आहे.त्यानुसार विधानसभा सन २०१५ चे तिसरे (हिवाळी) अधिवेशन आश्वासन क्रं.८५, ८६ व क्रं.११०,१११ बाबत संदर्भिय पत्र क्रं.२ अन्वये प्राप्त सद्यस्थितीतील माहिती यासोबत संलग्न करण्यात येत आहे.त्यानुसार आश्वासन क्रं.८५,८६ बाबत अपहारीत रक्कम १,९०,४०० पूर्णतः वसुल करण्यात आली असुन तिन लाभधारकांना अनुदान वितरण करण्यात आलेली आहे.सद्यस्थितीतही सदरची रक्कम हि तहसीलदार घनसावंगी यांचेकडेच वर्ग केलेली आहे.तसेच आश्वासन क्रं.११०,१११ बाबत खरीप २०१४ व रब्बी २०१४ मध्ये पिक विम्याची रक्कम हि जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेकडे हि वाटपासाठी प्रलंबित नसल्याचे सदर बँकेने कळविलेले आहे.

करिता माहितीस्तव सविनय सादर.

सहकार आयुक्त व निबंधक
सहकारी संस्था,म.रा. पुणे-१ यांचे कार्यालय
२ DEC 2016
जावक क्र. :- २६६२
दिनांक :-

विहपत्र-विहित नमुने.

जिल्हा उपनिबंधक
सहकारी संस्था,जालना.

प्रत-
मा.विभागीय सहनिबंधक,सहकारी संस्था,औरंगाबाद यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

जिल्हा उपनिबंधक
सहकारी संस्था,जालना.

जा. क. ।५। / २०१५.
गृहप्रमुख,
आदिवासी मुलांचे शासकिय वसतीगृह
नवीन ,पडघा ,ता.पनवेल जि . रायगड
दि. ११/०७/२०१५.

प्रती ,

आदिवासी मुलांचे शासकिय वसतीगृह,
कोळवाडी ,पडघा ता. पनवेल जि. रायगड
येथील संबंधीत इमारत घर मालक यांस....

विषय :- एकूण थकीत असलेल्या घरभाडे व फरका पैकी माहे मार्च २०१५ पर्यंतचे घरभाडे व फरकाची रक्कम अदा करणेबाबत.

महोदय.

आपणास सविनय विनंती पूर्वक सादर करयात येते की, गृहप्रमुख , आदिवासी मुलांचे शासकिय वसतीगृह ,कोळवाडी, पो.पडघा ता. पनवेल जि. रायगड येथील थकीत असलेल्या एकूण इमारत भाडे व फरकापैकी आज दिनांक ११/०७/२०१५ रोजी माहे मार्च पर्यंतचे इमारत भाडे व फरकाची रक्कम खालील प्रमाणे धनादेशा द्वारा अदा करण्यात येत आहे.

संबंधीत इमारत मालक :-	धनादेश क्र.	रक्कम	सही
१) श्री.विष्णू हाडक्या पोपेटा	719247	546694/-	
२)सौ.शोभा विष्णू पोपेटा	719248	404867/-	
३)सौ.रुक्मीणी एच. पोपेटा	719249	102844/-	
४)सौ.कुसूम नरेश म्हात्रे	719250	102844/-	

प्रत :-

१) प्रकल्प अधिकारी यांना माहीतीस्तव सविनय सादर..

प्र. गृहप्रमुख
आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह
पनवेल (नवीन), जिल्हा - रायगड

१४ १६/०१/२०१८

प्रति,
मा. प्रकल्प अधिकारी
एकात्मिक आदिवासी विकास विभाग पेण (प्रकल्प)
ता. पेण. जि. रायगड

296
17/1/18

विषय : नविन इमारत क्र.०२ ताब्यात घेणेबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयाचे संदर्भात सादर करण्यात येते की, आ. मु. आ. वसतीगृह मुकाप्पुर पनवेल (नविन) ता. पनवेल जि. रायगड या वसतीगृहामध्ये एकूण 140 विद्यार्थ्यांचे प्रवेश होतील. सध्या सर्व 140 विद्यार्थी मानकाप्रमाणे जुन्या इमारतीमध्ये जागा अपुरी असल्याकारणाने वसतीगृहाकरीता उपलब्ध झालेल्या विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत असल्या कारणाने आपल्या परवानगीने श्री. अधिकांत पांडुरंग पाटील व श्रीमती मीरा पांडुरंग पाटील मु. पो. मुकाप्पुर ता. पनवेल जि. रायगड यांचे मालकीची घर क्र. २६५(अ,६,५) क्षेत्र 3840 चौ. फुट व घर क्र. २६५ (ब) क्षेत्र. २४०० चौ. फुट इमारत दि. ०६/०१/२०१८ रोजी ताब्यात घेण्यात आली.

आपल्या माहितीस्तव व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

आपला विश्वासू

आ. मु. आ. वसतीगृह पनवेल (न.)
ता. पनवेल जि. रायगड

प्रकल्प अधिकारी
एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प,पेण
ता. पेण, जि. रायगड, रायगड बाजार [illegible], पेण
दुरध्वनी क्रमांक 02143 252519 फॅक्स 02143 254569
E Mail : poltdp.pen-mh@gov.in
महाराष्ट्र शासन

जा.क्र.वगृह/२०१८/प्र.क्र३./का.४(२)/ 1107 दि.०३/०२/२०१८

प्रति,
कार्यकारी अभियंता
सार्वजनिक बांधकाम विभाग, पनवेल
ता.पनवेल जि.रायगड

विषय:- आदिवासी मुलांचे शासकिय वसतिगृह,पनवेल (नविन) ता.पनवेल जि.रायगड येथील इमारतीची प्रत्यक्ष पाहणी करुन आहे निश्चीती प्रमाणपत्र मिळणेबाबत.

संदर्भ:-1)गृहपाल,आदिवासी मुलांचे वसतिगृह पनवेल (नविन) जि.रायगड यांचे पत्र दि.16/01/2018.

उपरोक्त संदर्भीय विषयान्वये आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृह पनवेल (नविन) ता.पनवेल जि.रायगड या वसतिगृहासाठी श्री.रविकांत पांडुरंग पाटील यांचे मालकीचे घर क्र.265(अ,ब,ड) अंदाजे क्षेत्रफळ 3840 चौ.फुट (356.75 चौ.मी) व श्रीम.निरा पांडुरंग पाटील मु.सुकापूर ता.पनवेल जि.रायगड यांच्या मालकीचे घर क्र.265 (क) अंदाजे क्षेत्रफळ 2400 चौ.फुट (223.26 चौ.मी) दि.05/01/2018 ते 05/01/2021 या तिन वर्षासाठी भाडयाने घेण्यात आले आहे.

तरी सदरच्या इमारतीची प्रत्यक्ष पाहणी व मोजमाप करुन वापरती इमारत आहे निश्चीती प्रमाणपत्र मिळणेसाठी प्रस्ताव सोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे. कृपया वापरती आहे निश्चिती करुन तसे या कार्यालयास कळवावे ही विनंती.

सोबत:-1.करारनामा 2.संमतीपत्र 3.ताबापावती 4.वापरती आहेचे प्रमाणपत्र 5.असेसमेंट उतारा.

प्रकल्प अधिकारी
एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प,पेण
ता पेण जि.रायगड
5/3/18

प्रत:-गृहप्रमुख, आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृह पनवेल (नविन).

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १४ जून, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- विधानसभा सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनातील आश्वासन क्रमांक १०२
सर्वश्री. कालिदास कोळंबकर व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना.

उपरोक्त विषयाबाबतच्या शासन समक्रमांकीत दिनांक ०९.१०.२०१५ व दिनांक २५.०१.२०१६ रोजीच्या पत्राचे कृपया अवलोकन व्हावे.

०२. सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनात सर्वश्री. कालिदास कोळंबकर व इतर, वि.स.स. यांनी "मुंबई महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागाच्या अंतर्गत येणाऱ्या तब्बल ३३४ अनुदानित शाळांची मान्यता माहे मार्च, २०१५ मध्ये संपुष्ठात आली असणे"या विषयाबाबत विधानसभेमध्ये उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी वरील चर्चेच्या वेळी मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "सदर मानके व प्रमाणकांची पूर्तता संबंधित शाळांनी केल्यानंतर महानगरपालिकेमार्फत त्या शाळांना मुदतवाढ देण्याची कार्यवाही केली जाईल" असे अश्वासन दिले होते.

०३. मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या उपरोक्त आश्वासनाच्या पुर्ततेंच्या अनुषंगाने, बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतूदीनुसार विहित केलेली मानके व प्रमाणकांची पूर्तता संबंधित शाळांनी केल्यानंतर सदर शाळांना मुदतवाढ देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

o/c (स.दि.खरात)
अवर सचिव

निर्गमित
१४.०६.२०१६

CR 1281_2015_BMC_ASH_102_C_02

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १३ फेब्रुवारी, २०१८.

प्रति,

१. सह / उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.

विषय :- मुंबई महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागांतर्गत येणाऱ्या ३३४ खाजगी अनुदानित शाळांची मान्यता मार्च, २०१५ मध्ये संपुष्टात येणे

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी सकाळी ११.४० वाजता आयोजित करण्यात आलेल्या बैठकीचे इतिवृत्त पुढील आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी सोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे.

आपली,

(वीणा मोरे)
कक्ष अधिकारी

प्रत :-

१. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे वि.का.अ.
२. निवडनस्ती, नवि-२१.

CR 1281_2015_BMC_C_01_DO

सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनामध्ये, "मुंबई महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागांतर्गत येणाऱ्या ३३४ खाजगी अनुदानित शाळांची मान्यता मार्च, २०१५ मध्ये संपुष्टात येणे" या विषयाबाबत उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी सूचनेवरील चर्चेच्या वेळी मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) महोदयांनी दिलेले आश्वासन क्रमांक १०४ च्या अनुषंगाने मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८.०२.२०१७ रोजी सकाळी ११.४० वाजता आयोजित केलेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

सदर बैठकीस खालील अधिकारी उपस्थित होते :-

१. श्री. थोरात, कक्ष अधिकारी, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. श्रीमती वीणा मोरे, कक्ष अधिकारी, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. श्री. बी.जी.पवार, उप आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
४. श्री. सं.सु.कसबे, करनिर्धारक व संचालक, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
५. श्री. प्र.श्री.कलकोटी, करनिर्धारक व संचालक, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
६. श्रीमती विनित चव्हाण, उपचिटणीस, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
७. श्री. प्रकाश चऱ्हाटे, उप शिक्षणाधिकारी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.

सदर बैठकीमध्ये, सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनात बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या अनुदानीत शाळांची मान्यतेबाबत लक्षवेधी सूचना उपस्थित झाली होती. सदर लक्षवेधी सूचनेच्या चर्चेच्या दरम्यान, शाळांच्या मान्यतेसाठी आवश्यक नियम शिथील करण्याबाबतच्या मुद्दयाला उत्तर देताना, भौगोलिक मर्यादेसंदर्भात बैठक आयोजित करण्याबाबतचे आश्वासन दिले होते.

बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ याची अंमलबजावणी करताना अधिनियमातील अनुसूचीमध्ये विहित केलेली मानके व प्रमाणके यांची पुर्तता केल्यानंतर सदर शाळांना मान्यता / मुदतवाढ देण्यात येते. भौगोलिक मर्यादा असलेल्या ठिकाणी विहित मानके व प्रमाणके शिथील करता येतील किंवा कसे याबाबत तपासणी करण्यात यावी अशा सूचना मा. राज्यमंत्री महोदयांनी दिल्या.

****

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८१/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १४ जून, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- **विधानसभा सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनातील आश्वासन क्रमांक १०५**
सर्वश्री. कालिदास कोळंबकर व इतर वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षेवधी सूचना.

उपरोक्त विषयाबाबतच्या शासन समक्रमांकीत दिनांक ०९.१०.२०१५ व दिनांक २५.०१.२०१६ रोजीच्या पत्राचे कृपया अवलोकन व्हावे.

०२. सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनात सर्वश्री. कालिदास कोळंबकर व इतर, वि.स.स. यांनी "मुंबई महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागाच्या अंतर्गत येणाऱ्या तब्बल ३३४ अनुदानित शाळांची मान्यता माहे मार्च, २०१५ मध्ये संपुष्ठात आली असणे"या विषयाबाबत विधानसभेमध्ये उपस्थित केलेल्या लक्षवेधी वरील चर्चेच्या वेळी मा. राज्यमंत्री (नगर विकस) महोदयांनी, "भौतिकदृष्टया ज्या ठिकाणी कॉम्प्रोमाईज करता येईल तितके केले जाण्याचा प्रयत्न करणार आहेत. गुणात्मक वाढीसाठी ही मानके पूर्ण करणे आवश्यक असतात. म्हणून याबाबतीत देखील सहानुभूतीने विचार केला जाणार आहे" असे अश्वासन दिले होते.

०३. मा. राज्यमंत्री (नगर विकस) महोदयांनी दिलेल्या उपरोक्त आश्वासनाच्या पुर्ततेच्या अनुषंगाने, भौतिकदृष्टया ज्या ठिकाणी कॉम्प्रोमाईज करता येईल तितके करण्याचा प्रयत्न करावा तसेच गुणात्मक वाढीसाठी यासंदर्भातील मानके पूर्ण करणे आवश्यक असल्याणे त्याबाबतीत देखील सहानुभूतीने विचार करण्यात यावा.

(स.दि.खरात)
अवर सचिव

CR 1281_2015_BMC_ASH_105_C_02

RNI No. MAHBIL /2009/35530

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक १२] गुरुवार, जानेवारी १९, २०१७/पौष २९, शके १९३८ [पृष्ठे २, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक २७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २२.—मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.	पृष्ठे १-२

दिनांक १७ जानेवारी २०१७ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

नि. ज. जमादार,
प्रधान सचिव व विधी परामर्शी,
महाराष्ट्र शासन, विधि व न्याय विभाग.

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २२.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर **"महाराष्ट्र शासन राजपत्रात"** दिनांक १९ जानेवारी २०१७ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.

१८८८ चा ३. **ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या सदुसष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

१. या अधिनियमास, मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ असे म्हणावे. संक्षिप्त नाव.

१८८८ चा ३. २. मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (यात यापुढे ज्याचा निर्देश "मुख्य अधिनियम" असा करण्यात आला आहे), याच्या कलम ३५४ मध्ये, पोट-कलम (२) नंतर, पुढील पोट-कलमे व स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :— सन १८८८ चा अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ३५४ ची सुधारणा.

"(३) पोट-कलम (१) अन्वये कोणतीही इमारत धोकादायक आहे आणि ती पाडून टाकण्याची गरज आहे, असे आयुक्तास वाटले तर, तो त्या अन्वये नोटीस देण्यापूर्वी, अशा इमारतीच्या मालकाला, त्याला माहीत असलेल्या किंवा त्याच्या अभिलेखात नोंदविलेल्या, त्या इमारतीच्या भोगवटादारांची नावे, भोगवट्यात असलेले क्षेत्रफळ आणि भोगवटा असलेल्या परिवास्तूचे स्थान, संबंधित प्रत्येक भोगवटादाराचा किंवा, यथास्थिति, भाडेकरूंचा कब्जा यांबाबतचे एक लेखी विवरण मालकाच्या स्वाक्षरीने सादर करण्यास फर्मावील.

(४) तो, निर्धारित कालावधीच्या आत पोट-कलम (३) द्वारे मागणी केलेले विवरण सादर करण्यात कसूर करील तेव्हा, आयुक्त, उक्त इमारतीच्या भोगवट्टादाराची आणि त्यांचा संबंधित भोगवटा असलेल्या परिवास्तूचे फरसबंद क्षेत्रफळ आणि स्थानाच्या तपशीलासह कब्जा यांची एक सूची तयार करील.

(५) या कलमान्वये केलेल्या कार्यवाहीमुळे, पुनर्भोगवट्याच्या हक्कासह मालकांच्या किंवा भाडेकरूंच्या किंवा भोगवटादारांच्या परस्परांतील हक्कांना कोणत्याही रीतीने बाधा पोहचणार नाही.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, "भाडेकरू" या शब्दप्रयोगास, महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, १९९९ याच्या कलम ७ च्या खंड (१५) मध्ये त्याला जो अर्थ नेमून दिला असेल तोच अर्थ असेल.". २००० चा महा. १८.

सन १८८८ चा अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ४९९ ची सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४९९ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (२) नंतर, पुढील पोट-कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :—

"(३) जर मालक कलम ३५४ व कलम ४८९ अनुसार जी इमारत पाडून टाकण्यात आली असेल त्या इमारतीचे पुनर्बांधकाम, ती पाडून टाकण्यात आल्याच्या दिनांकापासून एका वर्षाच्या कालावधीच्या आत सुरू करण्यात कसूर करील तर, भाडेकरू, एक संघ किंवा सोसायटी स्थापन करण्यास आणि त्या इमारतीच्या पुनर्बांधकामासाठी समुचित उपाययोजना करण्यास हक्कदार असतील.

(४) जी इमारत कलम ३५४ व कलम ४८९ अनुसार पाडून टाकण्यात आली असेल त्या इमारतीचा मालक, अशी इमारत पाडून टाकण्यात आल्याच्या दिनांकापासून तीन वर्षांच्या कालावधीच्या आत किंवा शासनाने, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट केलेल्या प्राधिकाऱ्याकडून वाढवून देण्यात येईल अशा वाढीव कालावधीच्या आत, पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण करील. मालक उक्त कालावधीच्या आत पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण करण्यात कसूर करील तेव्हा, भाडेकरू, एक संघ किंवा सोसायटी स्थापन करण्यास आणि अशा इमारतीच्या पुनर्बांधकामासाठी समुचित उपाययोजना करण्यास हक्कदार असतील.

(५) पोट-कलम (३) किंवा, यथास्थिति, पोट-कलम (४) अनुसार अशा इमारतीचे पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण झाल्यानंतर, भाडेकरूने भोगवटा केलेल्या क्षेत्राएवढे क्षेत्र, आणखी कोणताही विलंब न करता आणि अशा इमारतीचे पुनर्बांधकाम किंवा, यथास्थिति, पुनर्विकास पूर्ण झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत, मालकाकडून, संघाकडून किंवा, यथास्थिति, सोसायटीकडून त्या भाडेकरूकडे हस्तांतरित करण्यात येईल.

(६) पोट-कलमे (३) किंवा (४) खालील भाडेकरूंचा, पुनर्बांधकामाचा हक्क हा, केवळ पाडून टाकलेल्या इमारतीच्या क्षेत्राचे पुनर्बांधकाम करण्यापुरताच मर्यादित असेल. जमिनीचे तसेच, पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास केलेल्या इमारतीचे मालकी अधिकार व हक्क हे, मालकाकडेच कायम राहतील आणि भाडेकरूंचा दर्जा हा, केवळ भाडेकरू म्हणूनच राहील.".

(ख) **स्पष्टीकरण दोन** नंतर, पुढील **स्पष्टीकरण** जादा दाखल करण्यात येईल :—

"**स्पष्टीकरण तीन.**—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, "भाडेकरू" याचा अर्थ, महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, १९९९ याच्या कलम ७ च्या खंड (१५) मध्ये त्याला जो अर्थ नेमून दिला आहे तोच असेल.". २००० चा महा. १८.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004, EDITOR : SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI.

मानीव अभिहस्तांतरणातील अडचणी
दूर करण्याकरिता समितीचे गठन..

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१/दुवपु-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय,मुंबई ४०० ०३२.
तारीखः २९ मार्च,२०१६.

वाचा -

१) सहकार आयुक्त यांचे दिनांक २३.०७.२०१५ रोजीचे आदेश.
२) मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दि.५.०१.२०१६ रोजी झालेली बैठक.

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिकाबाबत (त्या बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री,व्यवस्थापन व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्याबाबत) अधिनियम,१९६३ मध्ये झालेल्या सुधारणेनुसार सहकारी गृहनिर्माण संस्थेचे एकतर्फी मानीव अभिहस्तांतरण करणेची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर प्रक्रीया राबविण्याच्या अनुषंगाने या विभागाच्या दि.२५.०२.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये, सक्षम प्राधिकारी यांची नियुक्ती तसेच मानीव अभिहस्तांतरणासाठी लागणाऱ्या आवश्यक कागदपत्रांची सुची प्रसिध्द करण्यात आली आहे. मानीव अभिहस्तांतरणांसदर्भात मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दि.०५.०१.२०१६ रोजी बैठक घेण्यात आली होती. सदरहू बैठकीत , अभिहस्तांतरणासंदर्भात सहकार आयुक्त यांच्या संदर्भ क्र.१ येथील आदेशान्वये गठीत समितीद्वारे प्राप्त शिफारशींच्या अनुषंगाने शासन स्तरावर धोरणात्मक निर्णय घेण्याकरिता शिफारशी करण्याची बाब आवश्यक असल्याने. त्यानुसार, प्रधान सचिव,गृहनिर्माण यांच्या समन्वयाखाली समितीचे गठन करण्याचे मा.मुख्यमंत्री महादेयांनी निदेश दिले आहेत. सदर निदेशाच्या अनुषंगाने, सहकार विभागांतर्गत गठीत समितीच्या अहवालाचा अभ्यास करुन शासनास याबाबत योग्य शिफारशी करण्याकरिता खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय-

मानीव अभिहस्तांतरण प्रक्रीयेतील तांत्रिक व इतर अडचणीं दूर करून सहकार विभागांतर्गत सहाकार आयुक्त यांच्या आदेशान्वये गठीत समितीच्या शिफारशींचा अभ्यास करून व एकूणच मानीव अभिहस्तांतरणाची प्रक्रीया सुलभ करण्याच्या दृष्टिने, शासनास योग्य शिफारशी करण्यास्तव प्रधान सचिव, गृहनिर्माण यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समन्वय समितीचे गठन करण्यात येत आहे-

प्रधान सचिव, गृहनिर्माण विभाग	अध्यक्ष
प्रधान सचिव,नगर विकास-१	सदस्य
प्रधान सचिव, महसूल	सदस्य
प्रधान सचिव, मदत व पुनर्वसन	सदस्य
सह सचिव,गृहनिर्माण	सदस्यसचिव

२. उपरोक्त समन्वय समिती ही सहकार विभागांतर्गत गठीत समितीच्या शिफारशींचा अभ्यास करून त्याचप्रमाणे मा.उच्च न्यायालयाने रिट याचिका क्र.१०२८/२०१५ या प्रकरणी दि.१५.०३.२०१६ रोजी दिलेले आदेश विचारात घेवून समिती आपला अहवाल दि. १३.०४.२०१६ पूर्वी सादर करील. समन्वय समितीच्या शासनास करण्यात आलेल्या शिफारशींच्या अनुषंगाने, संबंधित विभाग पुढील आवश्यक कार्यवाही पूर्ण करील.

३. सचिव (सहकार), सहकार व वस्त्रोद्योग व पणन विभाग हे सर्व बैठकांना आमंत्रित सदस्य असतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०३३०१९०९४८०७०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Prakash Laxman Pathak

Digitally signed by Prakash Laxman Pathak
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Joint Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Prakash Laxman Pathak
Date: 2016.03.30 19:18:52 +05'30'

(प्र.ल.पाठक)
सहसचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.
२. मा.मंत्री,गृहनिर्माण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.
३. मा.मंत्री, महसूल यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

४. मा.मंत्री,सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

५. मा.राज्यमंत्री, गृहनिर्माण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

६. मा.राज्यमंत्री, महसूल यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

७. मा.राज्यमंत्री, सहकार, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

८. मा.मुख्य सचिव, यांचे उप सचिव,मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

९. प्रधान सचिव,गृहनिर्माण यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

१०.प्रधान सचिव,नगर विकास विभाग-१, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

११. प्रधान सचिव, महसूल,यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

१२.प्रधान सचिव, मदत व पुनर्वसन, स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

१३.सहकार आयुक्त व निबंधक,सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य,नवीन मध्यवर्ती इमारत, २ रा मजला,पुणे-४०० ००१.

१४.सह सचिव,गृहनिर्माण, स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

१५.सर्व अवर सचिव,गृहनिर्माण विभाग,मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.

१६.निवड नस्ती (दुवपु-२)

मानीव अभिहस्तांतरणातील अडचणी दूर
करण्याच्या दृष्टीने कागदपत्रे निश्चित करणे.

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण २०१६/ प्र. क्र.१/ दुवपू-२
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.
तारीख: १४ जून, २०१६.

वाचा -

१) शासन निर्णय क्रमांकः दि. २५.०२.२०१६ रोजी प्रसिध्द करण्यात आलेला महाराष्ट्र अधिनियम क्र.४
२) शासन निर्णय क्रमांकः माहस २००८/प्र क्र २४/भाग-२/दुवपू-२,दि.२५.०२.२०११
३) शासन निर्णय क्रमांकः महसूल व वन विभागाचे परिपत्रक क्र. मुद्रांक २०१२/१०४६/प्र क्र २९४/म-१, दि.२६.११.२०१२.

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिकांबाबत (त्या बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्थापन व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्याबाबत) अधिनियम,१९६३ च्या कलम ११ अन्वये जमिनीतील व इमारतीतील हक्क, मालकी हक्क व हितसंबंध यांचे अभिहस्तांतरण (Conveyance Deed) संबंधित सहकारी संस्थेच्या नावे करुन देण्याचे विकासकावर बंधन आहे. असे असतानाही बहुतांशी सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना त्यांच्या नांवे अभिहस्तांतरण पत्र अनेक वर्षांनंतरही मिळाले नव्हते. मालकी हक्क व हितसंबंध यांचे अभिहस्तांतरण संस्थांच्या नावे करून देण्याबाबत टाळाटाळ करण्याच्या विकासकांच्या प्रवृत्ती पाहता सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना त्यांच्या हस्तांतरणाचा हक्क मिळवून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने मानीव अभिहस्तांतरणाची संकल्पना अंमलात आणण्याचे ठरविले. मानीव अभिहस्तांतरणास चालना देण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिकांबाबत (त्या बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्थापन व हस्तांतरण यां चे नियमन करण्याबाबत) अधिनियम,१९६३ ला सुधारणा सूचविणारा अधिनियम,दिनांक २५/०२/२००८ च्या राजपत्रामध्ये प्रसिध्द करण्यात आले. अधिनियमांत करण्यात आलेल्या सुधारणांची प्रभावी अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने त्या अनुषंगिक महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिकांबाबत (त्या बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्थापन व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्याबाबत) नियम,१९६४ मध्ये सुधारणा करण्यात आली. सदर अधिनियमा मध्ये झालेल्या सुधारणाच्या अनुषंगाने दिनांक २५ फेब्रुवारी,२०११ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला. मानीव अभिहस्तांतरणातील अडचणी दूर करण्याकरिता प्रधान सचिव (गृहनिर्माण) यांचे अध्यक्षतेखाली नगर विकास, महसूल, मदत व पुनर्वसन व सहकार विभागाच्या सचिवांचा समावेश असलेल्या समितीचे गठन दि.२९.०३.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आले. सदर समितीने सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था यांनी मानीव अभिहस्तांतरणाबाबत दिनांक २३.०७.२०१५ रोजी नियुक्त केलेल्या समितीने सादर केलेल्या अहवालास काही सुधारणांसह मान्यता दिली. सदर समितीच्या गृहनिर्माण विभागाशी निगडीत शिफारशींस अनुसरून खालीलप्रमाणे सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय-

यापूर्वी मानीव अभिहस्तांतरणासाठी करावयाच्या अर्जासोबत जोडावयाच्या कागदपत्रांची यादी शासन निर्णय क्रमांक माहस-२००८/प्र.क्र.२४/भाग-२/दुवपू-२, दि.२५.०२.२०११ अन्वये निश्चित करण्यात आली होती. या शासन निर्णयांत अर्जदार संस्थेने अर्जासोबत सादर करावयाच्या कागदपत्रांची संख्या १२ इतकी होती. त्यापैकी शक्य तितके कागदपत्रे सादर करावीत असे शासन निर्णयांत नमूद करण्यात आले होते. त्याऐवजी मानीव अभिहस्तांतरणाच्या अर्जासोबत खालील कागदपत्रे आवश्यक राहतील, असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

१ मानीव अभिहस्तांतरणासाठी मोफा कायद्याच्या नियमामधील नमूना ७ मधील अर्ज
२ सहकारी गृहनिर्माण संस्था नोंदणी प्रमाणपत्र/कंपनी नोंदणी प्रमाणपत्र/Deed of Declaration ची प्रत.
३ विकासकाने मंजूर करून घेतलेल्या रेखांकनामध्ये (Lay out) समाविष्ट असलेल्या सर्व्हे/गट नंबरचा ७/१२ उतारा किंवा मिळकत पत्रिकांचा तीन महिन्यांच्या आतील उतारा.
४ प्रत्येक सभासदाच्या सदनिकेच्या विक्री करारनाम्याची प्रत किंवा इंडेक्स २ किंवा सदनिकेच्या मालकी हक्काचा पुरावा जसे वारस प्रमाणपत्र, न्यायालयाचा हुकूमनामा किंवा मृत्युपत्र इ.
५ सहकारी गृहनिर्माण संस्थेने अभिहस्तांतरण करून देण्यासाठी महाराष्ट्र वेश्म अधिनियम१९७० अन्वये प्रवर्तकाला बजावलेली कायदेशीर नोटीस.
६ संस्थेतील सर्व कायदेशीर सदनिका धारकांची यादी.
७ नियोजन प्राधिकरणाने प्रमाणित केलेले बांधकाम पूर्णत्व प्रमाणपत्र.
८ नियंत्रित सत्ता प्रकार, नवीन अविभाज्य शर्त किंवा भोगवटादार वर्ग २ अशा नोंदी ७/१२ वर किंवा मिळकत पत्रीकेवर असल्यास सक्षम प्राधिका-याची जमीन हस्तांतरणासाठी किंवा बिनशेती करण्यासाठी घेतलेल्या परवानगीच्या आदेशाची प्रत (लागू असल्यास)

२. त्याचप्रमाणे मानीव अभिहस्तांतरणाचा अर्ज उपनिबंधक सहकारी संस्था यांच्याकडे सादर करतेवेळी अर्जाची एक प्रत मुद्रांक व नोंदणी कार्यालयास सादर करण्यात यावी, जेणेकरून मानीव अभिहस्तांतरण प्रक्रिया गतिमान होईल.

३. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था यांनी मानीव अभिहस्तांतरणाबाबत दिनांक २३.०७.२०१५ रोजी नियुक्त केलेल्या समितीने सादर केलेल्या अहवालातील शिफारशींच्या अनुषंगाने महसूल व वन विभाग, नगर विकास विभाग आणि सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग या संबंधित विभागांनी त्यांचेशी संबंधित शासन निर्णय तातडीने निर्गमित करावेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०६१४१५१०२५८६०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Jayant Vasant Wani

Digitally signed by Jayant Vasant Wani
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Desk Officer, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=b1f25e350ea9446cc7f3b43987f8f2a27e43e10915a7723e889fcc11e2f43eb, cn=Jayant Vasant Wani
Date: 2016.06.14 15:14:14 +05'30'

(जयंत वाणी)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
३) मा. मंत्री (गृहनिर्माण) यांचे खाजगी सचिव.
४) मा. राज्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचे खाजगी सचिव.
५) सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालय मुंबई-३२
६) सर्व महापालिका आयुक्त/प्रशासन
७) उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व) मुंबई-५१
८) व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको नवी मुंबई.
९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनवर्सन प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व) मुंबई-५१
१०) सह निबंधक, सहकारी संस्था सिडको, नवी मुंबई
११) सर्व जिल्हा उप निबंधक सहकारी संस्था
१२) सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२.
१३) निवड नस्ती (दुवपू-२).

मानीव अभिहस्तांतरणातील अडचणी
दूर करण्याच्या दृष्टीने कागदपत्रे
निश्चित करणे.

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१/दुवपु-२
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
तारीखः १८ सप्टेंबर, २०१७

वाचा -

शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१/दुवपु-२, दि. १४ जून, २०१६.

प्रस्तावना -

संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१/दुवपु-२, दि. १४ जून, २०१६ अन्वये अर्जदार संस्थेने मानीव अभिहस्तांतरणाच्या अर्जासोबत एकूण ८ (आठ) कागदपत्रे आवश्यक राहतील असा निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर शासन निर्णयातील मानीव अभिहस्तांतरणाच्या अर्जासोबत अर्जदार संस्थेने सादर करावयाच्या कागदपत्रांतील अनुक्रमांक ७ नुसार नियोजन प्राधिकरणाने प्रमाणित केलेले बांधकाम पूर्णत्व प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. आता महाराष्ट्र राज्यात दि. ०१ मे, २०१७ पासून महाराष्ट्र स्थावर संपदा (विनियमन व विकास) कायदा अंमलात आला असून सदर अधिनियम व त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींनुसार ज्या इमारतींना भोगवटा प्रमाणपत्र मिळालेले नाही अशा इमारतींची नोंदणी गृहनिर्माण प्राधिकरणाकडे करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे महाराष्ट्र स्थावर संपदा नियामक प्राधिकरणाकडे मानीव अभिहस्तांतरणासंदर्भात अनेक तक्रारी प्राप्त होण्याची शक्यता विचारात घेऊन संदर्भीय शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने सुधारित मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय-

संदर्भीय शासन निर्णयातील मानीव अभिहस्तांतरणच्या अर्जासोबत सादर करावयाच्या आवश्यक कागदपत्रांतील अनुक्रमांक ७ येथील प्रमाणपत्राऐवजी खालील मजकुराचा समावेश करण्यात येत आहे.

"मानीव अभिहस्तांतरणाची प्रक्रिया सुलभ करण्याच्या दृष्टीने गृहनिर्माण संस्थेकडून भोगवटा प्रमाणपत्राऐवजी इमारतीचा प्रत्यक्ष ताबा घेण्यात आल्याचे तसेच सदर इमारतीच्या संदर्भात असलेल्या सर्व जबाबदाऱ्या/दायित्व स्विकारण्यास तयार असल्याचे स्व-प्रमाणपत्र घेण्यात यावे. मानीव अभिहस्तांतरण प्राप्त झाल्यानंतर संस्थेने मुंबई महानगरपालिका किंवा संबंधित नागरी स्थानिक संस्थेकडे भोगवटा प्रमाणपत्रासाठी अर्ज करावा."

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९१८१५५१५८२७०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Digitally signed by Suhas Madhav Mamdapurkar
Date: 2017.09.18 15:42:26 +05'30'

(सुहास ममदापूरकर)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल मुंबई (पत्राने)
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई-३२.
३. मा. मंत्री (गृहनिर्माण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा. राज्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई-३२.
६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
७. सर्व विभागीय आयुक्त.
८. सर्व महानगरपालिका आयुक्त/प्रशासन.
९. सर्व जिल्हाधिकारी, जिल्हा परिषद
१०. नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
११. निबंधक तथा सहकार आयुक्त, पुणे.
१२. उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१.
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको, नवी मुंबई.
१४. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१.
१५. सहनिबंधक, सहकारी संस्था, सिडको, नवी मुंबई.
१६. सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था.
१७. सर्व सह सचिव/उप सचिव/ अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१८. निवड नस्ती (दुवपू-२). गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक:- बीमएसी-८९१६/प्र.क्र.१००३/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
ई-मेल : udd.ud21@gmail.com
दिनांक : २५ जुलै, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- **सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक ११०.**
मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणेबाबत..

मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे या विषयाबाबत श्री. अतुल भातखळकर, विधानसभा सदस्य यांनी दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवर दिनांक १६ जुलै, २०१५ रोजी चर्चा झाली. सदर चर्चेच्या वेळी श्री. सदा सरवणकर, विधानसभा सदस्य यांनी उपस्थित केलेल्या मुद्दयाच्या अनुषंगाने मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "कोणत्याही विकासकाच्या दबावाखाली काम करुन नये, असे काम कोणी करीत असल्यास त्यावर कारवाई होईल, मात्र त्रयस्त संस्थेने ऑडिट रिपोर्ट दिल्यास आपल्याला ते मान्य करावे लागेल व त्यानुसार कारवाई केली जाईल" असे आश्वासन दिलेले आहे. सदर आश्वासनाची प्रत इतिवृत्ताच्या प्रतीसह सोबत जोडली आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, धोकादायक इमारती खाली करण्यासंदर्भात विकासकाच्या दबावाखाली काम करण्यात येऊ नये तसेच असे काम कोणी करीत असल्यास त्यांच्यावर कारवाई करण्यात यावी. मात्र त्रयस्त संस्थेने दिलेला ऑडिट रिपोर्ट मान्य करुन त्यानुसार कारवाई करण्यात यावी.

(स.दि.खरात) २५/७/१६
अवर सचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे.

CR 1003_2016_BMC_SDK_ASH_110_C_01

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक:- बीमएसी-८९१६/प्र.क्र.१००३/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
ई-मेल : udd.ud21@gmail.com
दिनांक : २५ जुलै, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक १११.
मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणेबाबत..

मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे या विषयाबाबत श्री. अतुल भातखळकर, विधानसभा सदस्य यांनी दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवर दिनांक १६ जुलै, २०१५ रोजी चर्चा झाली. सदर चर्चेच्या वेळी श्री. अजय चौधरी, विधानसभा सदस्य यांनी उपस्थित केलेल्या मुद्दयाच्या अनुषंगाने मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "अध्यक्ष महोदय, चुकीचा रिपोर्ट कोणी दिला असेल तर निश्चित कारवाई केली जाईल. यासंदर्भातील पध्दत मी आताच सांगितली आहे. या तरतुदीचा अवलंब करण्यात यावा, अशा सुचना देण्यात येतील" असे आश्वासन दिलेले आहे. सदर आश्वासनाची प्रत इतिवृत्ताच्या प्रतीसह सोबत जोडली आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, इमारती धोकादायक ठरविण्याबाबत जर कोणी चूकीचा रिपोर्ट दिला असेल तर सदर रिपोर्ट देणाऱ्या विरुध्द कारवाई करण्यात यावी. तसेच संबंधित इमारतीचे एक स्ट्रक्चरल ऑडिट भाडेकरुंना किंवा रहिवाशांना करता येते आणि दुसरे स्ट्रक्चरल ऑडिट महानगरपालिकेमार्फत केले जाते. तथापि या दोन्ही स्ट्रक्चरल ऑडिटमध्ये तफावत असल्यास अथवा ते मान्य नसल्यास त्रयस्त संस्थेमार्फत तिसरे स्ट्रक्चरल ऑडिट करण्याची जी तरतूद आहे त्या तरतूदीचा अवलंब करण्यात यावा.

(स.दि.खरात) २५/७/१६
अवर सचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे.
CR 1003_2016_BMC_SDK_ASH_111_C_01

निर्गमित
01.08.2016

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक:- बीमएसी-८९१६/प्र.क्र.१००३/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
ई-मेल : udd.ud21@gmail.com
दिनांक : २५ जुलै, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- **सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक ११२.**
मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणेबाबत..

मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे या विषयाबाबत श्री. अतुल भातखळकर, विधानसभा सदस्य यांनी दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवर दिनांक १६ जुलै, २०१५ रोजी चर्चा झाली. सदर चर्चेच्या वेळी श्री. जयंत पाटील, विधानसभा सदस्य यांनी, संक्रमण शिबीरांमध्ये कोणत्याही प्रकल्पामुळे बाधीत नसणारे अनेक लोक स्वत:हून बेकायदेशिरपणे वास्तव्य करीत असल्याने त्यांना बाहेर काढण्याची मोहिम घेण्यात येणार आहे काय, जे लोक संक्रमण शिबीरामध्ये अनेक वर्षापासुन राहत आहेत त्यांच्या प्लॉट वरील इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झाले तरी देखील त्यांना त्यांच्या इमारतीमध्ये प्रवेश मिळालेला नाही अशा लोकांची व्यवस्था केली जाणार आहे काय या उपस्थित केलेल्या मुद्दयाच्या अनुषंगाने मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "यासंदर्भात यापूर्वीच सर्व्हे सुरु केलेला आहे. तो पूर्ण झाल्यानंतर आपण सांगितल्याप्रमाणे कारवाई केली जाईल" असे आश्वासन दिलेले आहे. सदर आश्वासनाची प्रत इतिवृत्ताच्या प्रतीसह सोबत जोडली आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, आवश्यक ती कारवाई तातडीने करण्यात यावी.

(स.दि.खरात)
अवर सचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे.

CR 1003_2016_BMC_SDK_ASH_112_C_01

RNI No. MAHBIL /2009/35530

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक १२] गुरुवार, जानेवारी १९, २०१७/पौष २९, शके १९३८ [पृष्ठे २, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक २७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २२.—मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.	पृष्ठे १-२

दिनांक १७ जानेवारी २०१७ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

नि. ज. जमादार,
प्रधान सचिव व विधी परामर्शी,
महाराष्ट्र शासन, विधि व न्याय विभाग.

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २२.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर **"महाराष्ट्र शासन राजपत्रात"** दिनांक १९ जानेवारी २०१७ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.

१८८८ चा ३. **ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, मुंबई महानगरपालिका अधिनियमात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या सदुसष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

१. या अधिनियमास, मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ असे म्हणावे. संक्षिप्त नाव.

१८८८ चा ३. २. मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (यात यापुढे ज्याचा निर्देश "मुख्य अधिनियम" असा करण्यात आला आहे), याच्या कलम ३५४ मध्ये, पोट-कलम (२) नंतर, पुढील पोट-कलमे व स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :— सन १८८८ चा अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ३५४ ची सुधारणा.

"(३) पोट-कलम (१) अन्वये कोणतीही इमारत धोकादायक आहे आणि ती पाडून टाकण्याची गरज आहे, असे आयुक्तास वाटले तर, तो त्या अन्वये नोटीस देण्यापूर्वी, अशा इमारतीच्या मालकाला, त्याला माहीत असलेल्या किंवा त्याच्या अभिलेखात नोंदविलेल्या, त्या इमारतीच्या भोगवटादारांची नावे, भोगवट्यात असलेले क्षेत्रफळ आणि भोगवटा असलेल्या परिवास्तूचे स्थान, संबंधित प्रत्येक भोगवटादाराचा किंवा, यथास्थिति, भाडेकरूंचा कब्जा याबाबतचे एक लेखी विवरण मालकाच्या स्वाक्षरीने सादर करण्यास फर्मावील.

(४) तो, निर्धारित कालावधीच्या आत पोट-कलम (३) द्वारे मागणी केलेले विवरण सादर करण्यात कसूर करील तेव्हा, आयुक्त, उक्त इमारतीच्या भोगवटादाराची आणि त्यांचा संबंधित भोगवटा असलेल्या परिवास्तूचे फरसबंद क्षेत्रफळ आणि स्थानाच्या तपशीलासह कब्जा यांची एक सूची तयार करील.

(५) या कलमान्वये केलेल्या कार्यवाहीमुळे, पुनर्भोगवट्याच्या हक्कासह मालकांच्या किंवा भाडेकरूंच्या किंवा भोगवटादारांच्या परस्परांतील हक्कांना कोणत्याही रीतीने बाधा पोहचणार नाही.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, "भाडेकरू" या शब्दप्रयोगास, महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, १९९९ याच्या कलम ७ च्या खंड (१५) मध्ये त्याला जो अर्थ नेमून दिला असेल तोच अर्थ असेल.". २००० चा महा. १८.

सन १८८८ चा अधिनियम क्रमांक ३ याच्या कलम ४९९ ची सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४९९ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (२) नंतर, पुढील पोट-कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :—

"(३) जर मालक कलम ३५४ व कलम ४८९ अनुसार जी इमारत पाडून टाकण्यात आली असेल त्या इमारतीचे पुनर्बांधकाम, ती पाडून टाकण्यात आल्याच्या दिनांकापासून एका वर्षाच्या कालावधीच्या आत सुरू करण्यात कसूर करील तर, भाडेकरू, एक संघ किंवा सोसायटी स्थापन करण्यास आणि त्या इमारतीच्या पुनर्बांधकामासाठी समुचित उपाययोजना करण्यास हक्कदार असतील.

(४) जी इमारत कलम ३५४ व कलम ४८९ अनुसार पाडून टाकण्यात आली असेल त्या इमारतीचा मालक, अशी इमारत पाडून टाकण्यात आल्याच्या दिनांकापासून तीन वर्षांच्या कालावधीच्या आत किंवा शासनाने, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट केलेल्या प्राधिकाऱ्याकडून वाढवून देण्यात येईल अशा वाढीव कालावधीच्या आत, पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण करील. मालक उक्त कालावधीच्या आत पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण करण्यात कसूर करील तेव्हा, भाडेकरू, एक संघ किंवा सोसायटी स्थापन करण्यास आणि अशा इमारतीच्या पुनर्बांधकामासाठी समुचित उपाययोजना करण्यास हक्कदार असतील.

(५) पोट-कलम (३) किंवा, यथास्थिति, पोट-कलम (४) अनुसार अशा इमारतीचे पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास पूर्ण झाल्यानंतर, भाडेकरूने भोगवटा केलेल्या क्षेत्राएवढे क्षेत्र, आणखी कोणताही विलंब न करता आणि अशा इमारतीचे पुनर्बांधकाम किंवा, यथास्थिति, पुनर्विकास पूर्ण झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत, मालकाकडून, संघाकडून किंवा, यथास्थिति, सोसायटीकडून त्या भाडेकरूकडे हस्तांतरित करण्यात येईल.

(६) पोट-कलमे (३) किंवा (४) खालील भाडेकरूंचा, पुनर्बांधकामाचा हक्क हा, केवळ पाडून टाकलेल्या इमारतीच्या क्षेत्राचे पुनर्बांधकाम करण्यापुरताच मर्यादित असेल. जमिनीचे तसेच, पुनर्बांधकाम किंवा पुनर्विकास केलेल्या इमारतीचे मालकी अधिकार व हक्क हे, मालकाकडेच कायम राहतील आणि भाडेकरूंचा दर्जा हा, केवळ भाडेकरू म्हणूनच राहील.".

(ख) स्पष्टीकरण दोन नंतर, पुढील स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :—

"स्पष्टीकरण तीन.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, "भाडेकरू" याचा अर्थ, महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, १९९९ याच्या कलम ७ च्या खंड (१५) मध्ये त्याला जो अर्थ नेमून दिला आहे तोच असेल.". २००० चा महा. १८.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक:- बीमएसी-८९१६/प्र.क्र.१००३/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
ई-मेल : udd.ud21@gmail.com
दिनांक : २५ जुलै, २०१६.

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- **सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील विधानसभा आश्वासन क्रमांक ११७.**
मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणेबाबत..

मुंबई व उपनगरातील हजारो इमारती मोडकळीस आल्याने राहण्यास धोकादायक असणे या विषयाबाबत श्री. अतुल भातखळकर, विधानसभा सदस्य यांनी दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवर दिनांक १६ जुलै, २०१५ रोजी चर्चा झाली. सदर चर्चेच्या वेळी श्री. सुनिल प्रभु, विधानसभा सदस्य यांनी, आतापर्यंत ज्या ज्या कंसल्टन्टनी जे स्ट्रक्चरल ऑडिटचे रिपोर्ट दिले आहेत आणि उच्चस्तरीय समितीने ते खोटे ठरविले अशा स्ट्रक्चरल ऑडिटर किंवा कन्सल्टन्ट वर महानगरपालिका किंवा राज्य शासनाच्या वतीने तात्काळ कार्यवाही होणार का आणि यानंतरच्याच नव्हे तर यापूर्वी देखील जे खोटे रिपोर्ट महानगरपालिकेला सादर झाले आहेत असे जे स्ट्रक्चरल ऑडिटर आहेत त्यांच्यावर कारवाई होणार का या उपस्थित केलेल्या मुद्दयाच्या अनुषंगाने मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "अध्यक्ष महोदय, जर खोटे, चूकीचे, जाणीवपूर्वक अशा प्रकरचे रिपोर्ट दिले असतील तर त्यांच्यावर कारवाई करण्याचे आदेश महानगरपालिकेला देण्यात येतील" असे आश्वासन दिलेले आहे. सदर आश्वासनाची प्रत इतिवृत्ताच्या प्रतीसह सोबत जोडली आहे.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या सदर आश्वासनाच्या अनुषंगाने, आतापर्यंत ज्या ज्या कंसल्टन्टनी किंवा स्ट्रक्चरल ऑडिटर यांनी स्ट्रक्चरल ऑडिट चे रिपोर्ट दिले आहेत आणि सदर रिपोर्ट उच्चस्तरीय समितीने (TAC Committee) खोटे ठरविले आहेत याबाबतची तपासणी करण्यात यावी आणि सदर तपासणी मध्ये सदर स्ट्रक्चरल रिपोर्ट खोटे, चुकीचे व जाणीवपूर्वक दिले असल्याचे आढळून आल्यास संबंधित कंसल्टन्ट आणि स्ट्रक्चरल ऑडिटर यांच्या विरुध्द कारवाई करण्यात यावी आणि केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास पाठविण्यात यावा.

(स.दि.खरात)
अवर सचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे.

CR 1003_2016_BMC_SDK_ASH_117_C_01

(म्हाडाचा घटक)
MUMBAI HOUSING AND
AREA DEVELOPEMENT BOARD
(A MHADA UNIT)

म्हाडा
MHADA

जा. क्र.का.अ. / शहर विभाग / मुं.मं. / न.क्र. 12080/१६
दिनांक : 30/9/2016

प्रति,
अवर सचिव,
नगरविकास विभाग,
४था मजला, मंत्रालय
मुंबई-४०० ०३२.

विषय: - महाराष्ट्र विधान मंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेत देण्यात आलेले आश्वासन क्रमांक १३०.
---मा.मुख्यमंत्री / श्री. देवेंद्र फडणवीस - एमएमआरडीए मार्फत आणखी ८७१० सदनिक डिसेंबर २०१६ पर्यंत उपलब्ध करुन देण्यात येतील.

संदर्भ: - आपल्या कार्यायाचे पत्र क्रमांक विसाआ-२०१५/२०१५ (२)/आ.क्र. १३०/नवि-११ दि.२३/०६/२०१६.

महाराष्ट्र विधान मंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेत देण्यात आलेले आश्वासन क्र. १३०बाबतचा अहवाल शासनाच्या निदर्शनास आणण्याकरीता सोबत पाठविण्यात येत आहे.

सोबत : वरीलप्रमाणे.

30/9/16
मुख्य अधिकारी
मुंबई मंडळ, मुंबई

गृहनिर्माण भवन, कलानगर,वांद्रे(पूर्व), मुंबई - ४०० ०५१.
Griha Nirman Bhavan, Kalanagar Bandra (East), Mumbai-400 0
Phone : 66405000, 26592877, 26590660, 66405398

विषय: - महाराष्ट्र विधान मंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेत देण्यात आलेले आश्वासन क्रमांक १३०.

--मा. मुख्यमंत्री / श्री. देवेंद्र फडणवीस - एमएमआरडीए मार्फत आणखी ८७१० सदनिका डिसेंबर २०१६ पर्यंत उपलब्ध करुन देण्यात येतील.

संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले. त्याबाबतचे आदेश, निर्णय असल्यास त्याचा दिनांक (प्रत सोबत जोडावी)	आश्वास-नाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासन-पूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासन-पूर्ती करण्यासाठी विलंब लागल्याची कारणे.	विलंबास जबाबदार असणा-या अधिका-यांवर केलली कारवाई.
२	३	४	५	६	७	८	९	१०
विधानसभा कामकाज खंड : १७३ क्रमांक : ४ दिनांक : १६/०७/१५ मा.मंत्री / राज्यमंत्री	गिरणी कामगारांना घरे वाटप करणेबाबत.	मा.मुख्यमंत्री / श्री. देवेंद्र फडणवीस :- एम.एम.आर. डी.ए. मार्फत आणखी ८७१० सदनिका डिसेंबर २०१६ पर्यंत उपलब्ध करुन देण्यात येतील.	एम.एम.आर.डी.ए.मार्फत उपलब्ध करण्यात आलेल्या १६०चौ.फुट क्षेत्रफळाच्या दोन सदनिका मिळून एक युनिट अशा २४१७ सदनिकांची सोडत म्हाडामार्फत दि. ०२/१२/२०१६ रोजी काढण्यात आलेली आहे. तथापि मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र शासन यांनी दिलेल्या आश्वासनातील उर्वरीत सदनिका उपलब्ध करुन देण्याबाबतची कार्यवाही एम.एम.आर.डी.ए.यांनी करावयाची आहे.	दिनांक ०२/१२/२०१६ रोजी एम.एम.आर.डी.ए. क्षेत्रातील भाडेतत्वावरील मौजे-कोन, ता.-पनवेल येथील २४१७ सदनिकांची सोडत काढण्यात आली आहे.	अंशतः पुर्तता दिनांक ०२/१२/ २०१६	-	--	उर्वरीत कार्यवाही एम.एम. आर.डी.ए. कडून अपेक्षित आहे.

मुख्य अधिकारी
मुंबई मंडळ, मुंबई

MUMBAI METROPOLITAN REGION DEVELOPMENT AUTHORITY
मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण

क्र.मुं.म.प्र.वि.प्रा./रे.हौ.वि./LAQ-१००/१९७/१६ दि: १७/०६/२०१६

प्रति,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग, ४ था मजला,
मंत्रालय, मुंबई – ४०० ०३२.

विषय : महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेत देण्यात आलेले आश्वासन क्र. १३०.

संदर्भ : आपले दि. ३१/०५/२०१६ रोजीचे या विभागात दि. ०७/०६/२०१६ रोजी प्राप्त झालेले पत्र.

महोदय,

कृपया आपल्या वरिल संदर्भित पत्राचे अवलोकन व्हावे, सदर पत्रान्वये आपण सन २०१५ च्या दुसरे (पावसाळी) अधिवेशनात विधानसभेमध्ये मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासन क्र. १३० ची प्रत व कार्यवृत्ताची प्रत सोबत पाठविली असून सदर बाबतचा प्राधिकरणाचा सविस्तर अहवाल शासनास पाठविण्याची विनंती केली आहे.

सदरच्या अनुषंगाने प्राधिकरणाचा अभिप्राय सोबत जोडीत आहोत.

मा.अति.महा.आयुक्त यांचे मान्यतेने अग्रेषित.

कळावे.

MMRDA ADMN. DIVN. (I)
Recd. ...
On. 17/6/16
at ..... Hrs

आपला विश्वासू,
(मिलिंद भा. पाटील)
प्रमुख,
रेंटल हौसिंग विभाग
17/06/16

सोबत : वरिल प्रमाणे

Bandra - Kurla Complex, Bandra (East), Mumbai - 400 051.
EPABX : 2659 0001 - 04 2659 4000 • FAX : 2659 1284 • WEB SITE : https://www.mmrda.maharashtra.gov.in

जोडपत्र 'अ'

आश्वासन क्र. १३० बाबतची टिप्पणी

गिरणी कामगारांना देण्यात येणा-या घरांबाबतची सद्य:स्थिती :

भाडे तत्वावरील घरे योजनेच्या विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये दि. २१/०२/२०१४ रोजी केलेल्या गिरणी कामगार व इतर तत्सम गरजूंना परवडणारी घरे मालकी तत्वावर देणे या नविन तरतूदीच्या व गिरणी कामगारांच्या प्रतिनिधींच्या अर्जाच्या अनुषंगाने शासनाने ४ बांधकाम प्रमाणपत्र प्राप्त प्रकल्पांमध्ये २ सदनिकांचे एकत्रिकरण करुन प्रत्येकी ३२० चौ.फूटाच्या सदनिका तयार करण्याचे व सदर सदनिका गिरणी कामगारांना शासन स्वतंत्रपणे ठरवेल त्या किंमतीवर व अटी शर्तींवर मालकी तत्वावर देण्यासाठी राखून ठेवण्याचे प्राधिकरणास दि. ०४/०३/२०१४ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

दि. ०४/०३/२०१४ रोजीच्या पत्राच्या अनुषंगाने शासनाने नमूद केलेल्या ४ बांधकाम प्रमाणपत्र प्राप्त झालेल्या विकासकांकडून बांधकामांच्या विविध टप्यात असल्याने भाडे तत्वावरील घरे प्रकल्पांच्या २ सदनिका एकत्र करता येणे, ३२० चौ.फूट. तळपृष्ठ क्षेत्राच्या सदनिका बांधणे याबाबत विकासकामार्फत माहिती प्राप्त केल्यानंतर त्याबाबतचा अहवाल प्राधिकरणाने दि. १३/०६/२०१४ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास सादर केला होता. सदर अहवालात दोन सदनिका एकत्र करता येणे शक्य आहे किंवा कसे, १६० चौ.फूट तळपृष्ठ क्षेत्राच्या सदनिकांचा मूळ आकडा व दोन सदनिका एकत्र केल्यानंतर येणारा ३२० चौ.फूट तळपृष्ठ क्षेत्राच्या सदनिकांचा आकडा व १६० चौ.फूट तळपृष्ठ क्षेत्राच्या सदनिकांचा सुधारीत आकडा इ. बाबी होत्या. तसेच, सदर ४ बांधकाम प्रारंभपत्र प्राप्त झालेल्या प्रकल्पांतून १६० चौ. फूट तळपृष्ठ क्षेत्राच्या ५,२५५ सदनिका व ३२० चौ. फूट तळपृष्ठ क्षेत्राच्या ३७५ सदनिका प्राप्त होतील असाही उल्लेख आहे.

प्राधिकरणाने मे. लुसिना लँड डेव्हलपमेंट या भाडे तत्वावरील घरे प्रकल्पातील घरे गिरणी कामगारांना देण्याच्या अनुषंगाने सदर प्रकल्पास संबंधित नियोजन प्राधिकरणाद्वारे भोगवटा प्रमाणपत्र मिळण्याकरीता ना-हरकत प्रमाणपत्र बहाल केले आहे. सदर प्रकल्प नैनामध्ये स्थित असल्याने सदर प्रकल्पास भोगवाटा प्रमाणपत्र विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून सिडकोद्वारे बहाल केले जाईल. सदर बाबतची कार्यवाही सिडको येथे प्रगतिपथावर सुरु आहे.

शासनाच्या दि. ०४/०३/२०१४ रोजीच्या पत्रामध्ये उल्लेख केल्याप्रमाणे इतर ३ भाडेतत्वावरील घरांची सद्य:स्थिती खालील तक्त्यात नमूद केल्या प्रमाणे आहे.

क्र.	प्रकल्पाचे नाव	मौजे	नियोजन प्राधिकरण	भाडे तत्वावरील सदनिका (३२०चौ.फूट)	भाडे तत्वावरील सदनिका (१६०चौ.फूट)	प्रकल्पाची सद्य:स्थिती
१	मे. धरीवाल	कोळखे	नैना (सिडको)	३,२३५	-	सुधारीत बांधकाम प्रारंभ पत्र संबंधित नियोजन प्राधिकरणाद्वारे प्राप्त झालेले नाही.

क्र.	प्रकल्पाचे नाव	मौजे	नियोजन प्राधिकरण	भाडे तत्वावरील सदनिका (३२०चौ.फूट)	भाडे तत्वावरील सदनिका (१६०चौ.फूट)	प्रकल्पाची सद्य:स्थिती
२	मे. सुप्रिम (१५ एकर)	रोहिंजन	जिल्हाधिकारी रायगड	१,३१२	१७२	बांधकाम प्रारंभ पत्र संबंधित नियोजन प्राधिकरणाद्वारे प्राप्त झालेले असून रेंटल हौसिंग घरे घटकाच्या बांधकामास सुरुवात झाली आहे. सदर बांधकाम **एप्रिल, २०१७ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.**
३	मे. अधिराज	रोहिंजन	जिल्हाधिकारी रायगड	३,९१५	७६	बांधकाम प्रारंभ पत्र संबंधित नियोजन प्राधिकरणाद्वारे प्राप्त झालेले असून रेंटल हौसिंग घरे घटकाच्या बांधकामास सुरुवात झाली आहे. **सदर बांधकाम डिसेंबर, २०१९ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.**
			एकूण	**८,४६२**	**२४८**	

विषय: वाहन ४.० कार्यान्वन करणेबाबत.

परिवहन आयुक्त यांचे कार्यालय,
प्रशासकीय इमारत, ३रा व ४था मजला,
वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.

कार्यालयीन आदेश

का.आ.क्र.२५/पआका/का.११/संगणक/वाहन/२०१७/जा.क्र. २१ दिनांक: 2 JAN 2017

राष्ट्रीय सूचना केंद्रातर्फे वेब आधारीत वाहन ४.० विकसीत करण्यात आले असून वास्तव विभागातर्फे त्याची तपासणी करण्यात आलेली आहे. ते योग्य असल्याची खातरजमा झाल्यामुळे आपणास आदेशीत करण्यात येते की, आपण आपल्या कार्यालयात दि. ०६.०१.२०१७ पासून प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नाशिक येथे वाहन ही प्रणाली सुरू करण्याची कार्यवाही करावी. याबाबत वृत्तपत्रातून वृत्त निवेदन देण्यात यावे व सदर प्रणाली कार्यान्वीत झाल्याबाबतचा अहवाल या कार्यालयास सादर करावा.

परिवहन उप आयुक्त (संगणक),
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

प्रत:
प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नाशिक यांना कार्यवाहीस्तव.

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य मंजूर करणेबाबत.

बौ. गंगाराम वाघमारे मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या., किल्लेअर्क, ता.जि.औरंगाबाद.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः मासाका-२०१९/प्र.क्र.४२/अजाक

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०८ मार्च,२०१९

वाचा

१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२००८/प्र.क्र.१५०/विघयो-२ दिनांक २२.५.२००८
२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१०/प्र.क्र.५२/ विघयो-२ दिनांक ३०.०३.२०१०
३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी/१०/२०१४/प्र.क्र.१५६/मावक दिनांक २८.०८.२०१४
४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१३/प्र.क्र.२२१/अजाक-१ दिनांक २६.०८.२०१५
५) आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांचे परिपत्रक क्र.सकआ/अजाउयो.१/ सह.संस्था/४३१, दि. २२.०६.२०१६
६) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१७/प्र.क्र.१०४/अजाक दिनांक ०६.११.२०१७
७) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२३१/अजाक दिनांक २४.१०.२०१८
८) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२४३/अजाक दिनांक १४.११.२०१८
९) शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९
१०) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय यांचे पत्र क्र.सकआ/अजाउयो/वाघमारे/सोलापूर/ औ.स.स.प्रस्ताव/का-१४/२०१८-१९/२२०८ दिनांक १.२.२०१९

प्रस्तावना

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य ही योजना सन २००४-२००५ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे. यासाठी दरवर्षी आवश्यक ती तरतूद अर्थसंकल्पात केली जाते.

अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याबाबतचे सन २०१२ पासून प्रलंबित असलेल्या प्रस्तांवाबाबत दि. २४ ऑक्टोबर, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार आयुक्त समाजकल्याण, पुणे यांचेकडे प्रलंबित असलेल्या जवळपास ४४९ प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी सहसचिव (अजाक) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. त्यानुसार सदर ४४९ प्रलंबित प्रस्तावांपैकी शासनाकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांमध्ये बौ. गंगाराम वाघमारे मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. किल्लेअर्क, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा समावेश आहे. सदर संस्थेने शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून सदर संस्थेस अर्थसहाय्य मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत सन २०१८-१९ या वित्तीय वर्षात उपलब्ध तरतूदीतून बौ. गंगाराम वाघमारे मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. किल्लेअर्क, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेस अर्थसहाय्यांतर्गत पहिला हप्ता शासकीय भागभांडवलापोटी रु.६०.०० लाख रुपये (रुपये साठ लाख फक्त) व दिर्घ मुदतीचे कर्जा पोटी रु.६०.०० लाख रुपये (रुपये साठ लाख फक्त) असे एकुण रुपये १२०.०० (रुपये एक कोटी वीस लाख फक्त) एवढे अर्थसहाय्य मंजूर करण्यास सदर योजनेंतर्गत अटि व शर्तीच्या अधीन राहून तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे.

२. शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९ नुसार शासनाने तत्वत: मान्यता दिल्यानंतर अर्थसहाय्य मंजूर करतांना तसेच संस्थेस उचल देताना शासनाने या योजनेंतर्गत निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय / परिपत्रक/अन्य आदेशानुसार विहित केलेल्या अटी व शर्तीची काटेकोरपणे पुर्तता करणे, संबंधीत संस्थेस बंधनकारक राहील.

३. सदरच्या संस्थेची मा.न्यायालयात याचिका दाखल नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी.

४. उपरोक्त निधी आहरीत केल्यानंतर आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी त्यांचे अधिनस्त ठेवावा. अटी पुर्ततेची खात्री झाल्यानंतर निधी वितरीत करण्यात यावा.

५. कर्जाची परतफेड संस्थेस देय असलेल्या प्रकल्प मुल्याच्या ७०% रक्कम अदा केल्यानंतर दोन वर्षांनी सुरू करण्यात यावी.

६. यासाठी आयुक्त समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच देयकावर प्रती स्वाक्षरी करण्याचे अधिकारही त्यांना किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास देण्यात येत आहे.

७. या विभागाच्या दि.६.११.२०१७ च्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी कार्यवाही करावी.

८. यावर होणार खर्च पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर झालेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा:-

भागभांडवल रु.६०.०० लाख रुपये (रुपये साठ लाख फक्त)

मागणी क्रमांक एन-४

४२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

१९०, सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवली अंशदान (४२२५ ०४५ २)

३२, अंशदाने

दिर्घ मुदतीचे कर्ज रु.६०.०० लाख रुपये (रुपये साठ लाख फक्त) **मागणी क्रमांक एन-४**

६२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्ज

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

८००, इतर कर्जे, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विघयो)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना कर्जे (६२२५ ०२५ १)

५५, कर्जे व आगाऊ रकमा

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवांने.

ISSUED

(अजय क. पवार)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२.संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३.जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
४.प्रादेशिक उपयुक्त, समाजकल्याण विभाग, औरंगाबाद
५.सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, औरंगाबाद
६.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, औरंगाबाद
७.चेअरमन बौ. गंगाराम वाघमारे मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. किल्लेअर्क, ता.जि.औरंगाबाद
९.कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई३२-
१०. निवडनस्ती (अजाक)

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य मंजूर करणेबाबत.

रेशमाई मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., नारळीबाग ता.जि.औरंगाबाद.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः मासाका-२०१९/प्र.क्र.७६/अजाक
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०८ ऑगस्ट,२०१९

वाचा

१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२००८/प्र.क्र.१५०/विघयो-२ दिनांक २२.५.२००८,
२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१०/प्र.क्र.५२/ विघयो-२ दिनांक ३०.०३.२०१०,
३) शासन शुध्दीपत्रक दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१४,
४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी/१०/२०१४/प्र.क्र.१५६/मावक दिनांक २८.०८.२०१४,
५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१३/प्र.क्र.२२१/अजाक-१ दिनांक २६.०८.२०१५,
६) आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांचे परिपत्रक क्र.सकआ/अजाउयो.१/ सह.संस्था/४३१, दि. २२.०६.२०१६,
७) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१७/प्र.क्र.१०४/अजाक दिनांक ०६.११.२०१७,
८) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२३१/अजाक दिनांक २४.१०.२०१८,
९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२४३/अजाक दिनांक १४.११.२०१८,
१०) शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९,
११) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय यांचे पत्र क्र.सकआ/अजाउयो/वाघमारे/औ.स.स.प्रस्ताव/ का-१४/२०१८-१९/२५०३ दिनांक ५.२.२०१९.

प्रस्तावना

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य ही योजना सन २००४-२००५ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याबाबत सन २०१२ पासून प्रलंबित असलेल्या प्रस्तांवाबाबत दि. २४ ऑक्टोबर, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार आयुक्त समाजकल्याण, पुणे यांचेकडे प्रलंबित असलेल्या जवळपास ४४९ प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी सहसचिव (अजाक) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. त्यानुसार सदर ४४९ प्रलंबित प्रस्तावांपैकी शासनाकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांमध्ये रेशमाई मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., नारळीबाग, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा समावेश आहे. सदर संस्थेने शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून सदर संस्थेस अर्थसहाय्य मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

रेशमाई मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., नारळीबाग, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा हॅन्डमेड पेपर्स बोर्ड, पेपर पल्प मॅन्युफॅक्चरींग प्रकल्प उभारणीबाबतचा एकूण रु.७०० लक्ष इतक्या किंमतीचा प्रकल्प औरंगाबाद जिल्ह्यात प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्प उभारणीसाठी प्रस्तुत संस्थेस अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षात उपलब्ध तरतूदीतून पहिला हप्ता शासकीय भागभांडवलापोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) व दिर्घ मुदतीचे कर्जा पोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) असे एकूण रुपये ५० लक्ष (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त) एवढे अर्थसहाय्य मंजूर करण्यास सदर योजनेंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींच्या अधीन राहून तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत संस्थेचा प्रस्ताव आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी संदर्भाधीन क्र.११ येथे नमूद दि.५ फेब्रुवारी, २०१९ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेला आहे. सदर संस्थेस पहिला हप्ता मंजूर करण्यासाठी शासनाने अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याच्या योजनेअंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींची काटेकोर पूर्तता संस्थेने केली आहे याची खात्री आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी करावी.

३. सदरच्या संस्थेची मा.न्यायालयात याचिका दाखल नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी.

४. उपरोक्त निधी आहरीत केल्यानंतर आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी त्यांचे अधिनस्त ठेवावा. विहित अटींची व त्रुटींची पुर्तता झाल्यानंतरच निधी वितरीत करण्यात यावा.

५. यासाठी आयुक्त समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच. देयकावर प्रती स्वाक्षरी करण्याचे अधिकारही त्यांना किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास देण्यात येत आहेत.

६. या विभागाच्या दि.६.११.२०१७ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी कार्यवाही करावी.

७. यावर होणार खर्च पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर झालेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा:-

भागभांडवल रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)

मागणी क्रमांक एन-४

४२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

१९०, सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवली अंशदान (४२२५ ०४५ २)

३२, अंशदाने

दिर्घ मुदतीचे कर्ज रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)

मागणी क्रमांक एन-४

६२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्ज

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

८००, इतर कर्जे, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विघयो)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना कर्जे (६२२५ ०२५ १)

५५, कर्जे व आगाऊ रकमा

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवांने.

(वि.रा.डिंगळे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२.संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
३.जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
४.प्रादेशिक उपयुक्त, समाजकल्याण विभाग, औरंगाबाद,
५.सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, औरंगाबाद,
६.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, औरंगाबाद,
७.चेअरमन रेशमाई मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., नारळीबाग, ता.जि.औरंगाबाद,
९.कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१०. निवडनस्ती (अजाक).

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य मंजूर करणेबाबत.

फुले शाहु आंबेडकर मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या., संजयनगर, मुकुंदवाडी ता.जि.औरंगाबाद.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः मासाका-२०१९/प्र.क्र.४१/अजाक

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०८ ऑगस्ट,२०१९

वाचा

१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२००८/प्र.क्र.१५०/विघयो-२ दिनांक २२.५.२००८
२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१०/प्र.क्र.५२/ विघयो-२ दिनांक ३०.०३.२०१०
३) शासन शुध्दीपत्रक दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१४
४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी/१०/२०१४/प्र.क्र.१५६/मावक दिनांक २८.०८.२०१४
५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१३/प्र.क्र.२२१/अजाक-१ दिनांक २६.०८.२०१५
६) आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांचे परिपत्रक क्र.सकआ/अजाउयो.१/ सह.संस्था/४३१, दि. २२.०६.२०१६
७) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१७/प्र.क्र.१०४/अजाक दिनांक ०६.११.२०१७
८) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२३१/अजाक दिनांक २४.१०.२०१८
९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२४३/अजाक दिनांक १४.११.२०१८
१०) शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९
११) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय यांचे पत्र क्र.सकआ/अजाउयो/वाघमारे/ औ.स.स.प्रस्ताव /का-१४/२०१८-१९/२५०७ दिनांक ५.२.२०१९.

प्रस्तावना

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य ही योजना सन २००४-२००५ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याबाबत सन २०१२ पासून प्रलंबित असलेल्या प्रस्तावांबाबत दि. २४ ऑक्टोबर, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार आयुक्त समाजकल्याण, पुणे यांचेकडे प्रलंबित असलेल्या जवळपास ४४९ प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी सहसचिव (अजाक) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. त्यानुसार सदर ४४९ प्रलंबित प्रस्तावांपैकी शासनाकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांमध्ये फुले शाहु आंबेडकर मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. संजयनगर, मुकुंदवाडी, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा समावेश आहे. सदर संस्थेने शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून सदर संस्थेस अर्थसहाय्य मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

फुले शाहु आंबेडकर मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. संजयनगर, मुकुंदवाडी, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा ऑल टाईप्स सिमेंट प्रोडक्ट प्रकल्प उभारणीबाबतचा एकुण रु.७०० लक्ष इतक्या किंमतीचा प्रकल्प औरंगाबाद जिल्ह्यात प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्प उभारणीसाठी प्रस्तुत संस्थेस अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षात उपलब्ध तरतूदीतून पहिला हप्ता शासकीय भागभांडवलापोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) व दिर्घ मुदतीचे कर्जा पोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) असे एकूण रुपये ५० लक्ष (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त) एवढे अर्थसहाय्य मंजूर करण्यास सदर योजनेंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींच्या अधीन राहून तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत संस्थेचा प्रस्ताव आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी संदर्भाधीन क्र.११ येथे नमूद दि.५ फेब्रुवारी, २०१९ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेला आहे. सदर संस्थेस पहिला हप्ता मंजूर करण्यासाठी शासनाने अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याच्या योजनेअंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींची काटेकोर पूर्तता संस्थेने केली आहे याची खात्री आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी करावी.

३. सदरच्या संस्थेची मा.न्यायालयात याचिका दाखल नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी.

४. उपरोक्त निधी आहरीत केल्यानंतर आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी त्यांचे अधिनस्त ठेवावा. विहित अटींची व त्रुटींची पुर्तता झाल्यानंतरच निधी वितरीत करण्यात यावा.

५. यासाठी आयुक्त समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच देयकावर प्रती स्वाक्षरी करण्याचे अधिकारही त्यांना किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास देण्यात येत आहेत.

६. या विभागाच्या दि.६.११.२०१७ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी कार्यवाही करावी.

७. यावर होणार खर्च पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर झालेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा:-

भागभांडवल रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)
मागणी क्रमांक एन-४
४२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च
०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण
१९०, सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना)
(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवली अंशदान (४२२५ ०४५ २)
३२, अंशदाने
दिर्घ मुदतीचे कर्ज रु.२५.०० लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)
मागणी क्रमांक एन-४
६२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्ज
०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण
८००, इतर कर्जे, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विघयो)
(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना कर्जे (६२२५ ०२५ १)
५५, कर्जे व आगाऊ रकमा

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवांने.

(दि.रा.डिंगळे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२.संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
३.जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
४.प्रादेशिक उपयुक्त, समाजकल्याण विभाग, औरंगाबाद,
५.सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, औरंगाबाद,
६.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, औरंगाबाद,
७.चैअरमन फुले शाहु आंबेडकर मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. संजयनगर, मुकुंदवाडी, ता.जि.औरंगाबाद,
९.कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१०. निवडनस्ती (अजाक).

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य मंजूर करणेबाबत.

दिपज्योत मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., जयभिमनगर, घाटी, ता.जि.औरंगाबाद .

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः मासाका-२०१९/प्र.क्र.७७/अजाक

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ०८ ऑगस्ट,२०१९

वाचा

१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२००८/प्र.क्र.१५०/विघयो-२ दिनांक २२.५.२००८,

२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१०/प्र.क्र.५२/ विघयो-२ दिनांक ३०.०३.२०१०,

३) शासन शुध्दीपत्रक दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१४,

४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी/१०/२०१४/प्र.क्र.१५६/मावक दिनांक २८.०८.२०१४,

५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१३/प्र.क्र.२२१/अजाक-१ दिनांक २६.०८.२०१५,

६) आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांचे परिपत्रक क्र.सकआ/अजाउयो.१/ सह.संस्था/४३१, दि. २२.०६.२०१६,

७) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१७/प्र.क्र.१०४/अजाक दिनांक ०६.११.२०१७,

८) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२३१/अजाक दिनांक २४.१०.२०१८,

९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२४३/अजाक दिनांक १४.११.२०१८,

१०) शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९,

११) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय यांचे पत्र क्र.सकआ/अजाउयो/रेशमाई/औ.स.स.प्रस्ताव/ का-१४/२०१८-१९/२५०५ दिनांक ५.२.२०१९.

प्रस्तावना

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य ही योजना सन २००४-२००५ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याबाबत सन २०१२ पासून प्रलंबित असलेल्या प्रस्तांवाबाबत दि. २४ ऑक्टोबर, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार आयुक्त समाजकल्याण, पुणे यांचेकडे प्रलंबित असलेल्या जवळपास ४४९ प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी सहसचिव (अजाक) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. त्यानुसार सदर ४४९ प्रलंबित प्रस्तावांपैकी शासनाकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांमध्ये दिपज्योत मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., जयभिम नगर, घाटी, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा समावेश आहे. सदर संस्थेने शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तींची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून सदर संस्थेस अर्थसहाय्य मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

दिपज्योत मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., जयभिम नगर, घाटी, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा ऑलटाईप्स सिमेंट प्रोडक्टस प्रकल्प उभारणीबाबतचा एकूण रु.७०० लक्ष इतक्या किंमतीचा प्रकल्प औरंगाबाद जिल्ह्यात प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्प उभारणीसाठी प्रस्तुत संस्थेस अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षात उपलब्ध तरतूदीतून पहिला हप्ता शासकीय भागभांडवलापोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) व दिर्घ मुदतीचे कर्जा पोटी रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त) असे एकूण रुपये ५० (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त) एवढे अर्थसहाय्य मंजूर करण्यास सदर योजनेंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींच्या अधीन राहून तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत संस्थेचा प्रस्ताव आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी संदर्भाधीन क्र.११ येथे नमूद दि.५ फेब्रुवारी, २०१९ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेला आहे. सदर संस्थेस पहिला हप्ता मंजूर करण्यासाठी शासनाने अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याच्या योजनेअंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींची काटेकोर पूर्तता संस्थेने केली आहे याची खात्री आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी करावी.

३. सदरच्या संस्थेची मा.न्यायालयात याचिका दाखल नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी.

४. उपरोक्त निधी आहरीत केल्यानंतर आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी त्यांचे अधिनस्त ठेवावा. विहित अटींची व त्रुटींची पुर्तता झाल्यानंतरच निधी वितरीत करण्यात यावा.

५. यासाठी आयुक्त समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच, देयकावर प्रती स्वाक्षरी करण्याचे अधिकारही त्यांना किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास देण्यात येत आहेत.

६. या विभागाच्या दि.६.११.२०१७ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी कार्यवाही करावी.

७. यावर होणार खर्च पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर झालेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा:-

भागभांडवल रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)
मागणी क्रमांक एन-४
४२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च
०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण
१९०, सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना)
(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवली अंशदान (४२२५ ०४५ २)
३२, अंशदाने
दिर्घ मुदतीचे कर्ज रु.२५ लक्ष रुपये (रुपये पंचवीस लक्ष फक्त)
मागणी क्रमांक एन-४
६२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्ज
०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण
८००, इतर कर्जे, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विघयो)
(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना कर्जे (६२२५ ०२५ १)
५५, कर्जे व आगाऊ रकमा

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवांने.

(दि.रा.डिंगळे)
सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२.संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
३.जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
४.प्रादेशिक उपयुक्त, समाजकल्याण विभाग, औरंगाबाद,
५.सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, औरंगाबाद,
६.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, औरंगाबाद,
७.चेअरमन दिपज्योत मागासवर्गीय औद्योगिक उत्पादक सहकारी संस्था मर्या., जयभिम नगर, घाटी, ता.जि.औरंगाबाद,
९.कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई३२-
१०. निवडनस्ती (अजाक).

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत अर्थसहाय्य मंजूर करणेबाबत.

आदर्श मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या., बनेवाडी ता.जि.औरंगाबाद .

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः मासाका-२०१९/प्र.क्र.४३/अजाक
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०८ ऑगस्ट,२०१९

वाचा

१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२००८/प्र.क्र.१५०/विघयो-२ दिनांक २२.५.२००८
२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१०/प्र.क्र.५२/ विघयो-२ दिनांक ३०.०३.२०१०
३) शासन शुध्दीपत्रक दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१४
४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी/१०/२०१४/प्र.क्र.१५६/मावक दिनांक २८.०८.२०१४
५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१३/प्र.क्र.२२१/अजाक-१ दिनांक २६.०८.२०१५
६) आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांचे परिपत्रक क्र.सकआ/अजाउयो.१/ सह.संस्था/४३१, दि. २२.०६.२०१६
७) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१७/प्र.क्र.१०४/अजाक दिनांक ०६.११.२०१७
८) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२३१/अजाक दिनांक २४.१०.२०१८
९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.मासाका-२०१८/प्र.क्र.२४३/अजाक दिनांक १४.११.२०१८
१०) शासन पत्र क्र. मासाका-२०१८/प्र.क्र.३५०/अजाक दि.१३.०२.२०१९
११) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय यांचे पत्र क्र.सकआ/अजाउयो/आदर्श/औ.स.स.प्रस्ताव/ का-१४/२०१८-१९/२८२२ दिनांक ७.२.२०१९.

प्रस्तावना

अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य ही योजना सन २००४-२००५ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याबाबत सन २०१२ पासून प्रलंबित असलेल्या प्रस्तांवाबाबत दि. २४ ऑक्टोबर, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार आयुक्त समाजकल्याण, पुणे यांचेकडे प्रलंबित असलेल्या जवळपास ४४९ प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी सहसचिव (अजाक) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. त्यानुसार सदर ४४९ प्रलंबित प्रस्तावांपैकी शासनाकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांमध्ये आदर्श मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. बनेवाडी,, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा समावेश आहे. सदर संस्थेने शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून सदर संस्थेस अर्थसहाय्य मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

आदर्श मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. बनेवाडी, ता.जि.औरंगाबाद या संस्थेचा ऑल टाईप्स ऑफसेट प्रिंटींग प्रकल्प उभारणीबाबतचा एकूण रु.७०० लक्ष इतक्या किंमतीचा प्रकल्प औरंगाबाद जिल्ह्यात प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्प उभारणीसाठी प्रस्तुत संस्थेस अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य या योजनेंतर्गत सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षात उपलब्ध तरतूदीतून पहिला हप्ता शासकीय भागभांडवलापोटी रु.५० लक्ष रुपये (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त) व दिर्घ मुदतीचे कर्जा पोटी रु.५० लक्ष रुपये (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त) असे एकूण रुपये १०० लक्ष (रुपये शंभर लक्ष फक्त) एवढे अर्थसहाय्य मंजूर करण्यास सदर योजनेंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींच्या अधीन राहून तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत संस्थेचा प्रस्ताव आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी संदर्भाधीन क्र.११ येथे नमूद दि.७ फेब्रुवारी, २०१९ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेला आहे. सदर संस्थेस पहिला हप्ता मंजूर करण्यासाठी शासनाने अनुसूचित जातीच्या औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याच्या योजनेअंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्तींची काटेकोर पूर्तता संस्थेने केली आहे याची खात्री आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी करावी.

३. सदरच्या संस्थेची मा.न्यायालयात याचिका दाखल नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी.

४. उपरोक्त निधी आहरीत केल्यानंतर आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी त्यांचे अधिनस्त ठेवावा. विहित अटींची व त्रुटींची पुर्तता झाल्यानंतरच निधी वितरीत करण्यात यावा.

५. यासाठी आयुक्त समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच, देयकावर प्रती स्वाक्षरी करण्याचे अधिकारही त्यांना किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास देण्यात येत आहेत.

६. या विभागाच्या दि.६.११.२०१७ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी कार्यवाही करावी.

७. यावर होणार खर्च पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर झालेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा:-

भागभांडवल रु.५० लक्ष रुपये (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त)

मागणी क्रमांक एन-४

४२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

१९०, सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवली अंशदान (४२२५ ०४५ २)

३२, अंशदाने

दिर्घ मुदतीचे कर्ज रु.५० लक्ष रुपये (रुपये पंन्नास लक्ष फक्त)

मागणी क्रमांक एन-४

६२२५-अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्ज

०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण

८००, इतर कर्जे, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विघयो)

(०१)(०४) अनुसूचित जातीच्या सहकारी संस्थांना कर्जे (६२२५ ०२५ १)

५५, कर्जे व आगाऊ रकमा

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवांने.

(दि.रा.डिंगळे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२.संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
३.जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद,
४.प्रादेशिक उपयुक्त, समाजकल्याण विभाग, औरंगाबाद,
५.सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, औरंगाबाद,
६.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, औरंगाबाद,
७.चेअरमन आदर्श मागासवर्गीय औद्योगिक सहकारी संस्था मर्या. बनेवाडी, ता.जि.औरंगाबाद
९.कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१०. निवडनस्ती (अजाक).

जा.क्रं.संकीर्ण २०१५/२३८/१५/जसंअ

जलसंपदा विभाग
मादाम कामा मार्ग
हुतात्मा राजगुरु चौक,
दिनांक :२९.०६.२०१५

प्रति,
कार्यकारी संचालक,
तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ,
जळगांव

विषय :- गिरणा नदीवरील जळगांव जिल्हयातील प्रस्तावित सात बंधाऱ्याचे प्राथमिक अन्वेषण अहवाल (PIR) मंजूर करणे बाबत
संदर्भ :- आपले पत्र जा.क्रं.मुअ/ तापाविम/प्रशा-५/२०६१/दि.२४.०४.२०१५

संदर्भीय पत्रान्वये गिरणा नदीवरील जळगांव जिल्हयातील प्रस्तावित सात बंधाऱ्याचे प्राथमिक अन्वेषण अहवाल (PIR) मंजूरीबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर केलेला आहे.

केंद्रीय जल आयोग, नवी दिल्ली यांनी त्यांचे इंग्रजी पत्र C.W.C.U.O.NO.19/IAB-GD(N&W)/76 Dated. 06.02.2004 रोजीच्या पत्रान्वये प्रायोगिक तत्वावर गिरणा नदीवरील सात बंधाऱ्यावर नदीच्या दोन्ही तिरांवर जास्तीत जास्त सहा मीटर उंचीपर्यंत पाणी साठा करण्यासाठी Pneumatically Operated Obermeyer Gate सह धरण बांधण्यासाठी शिफारस करीत असल्याबाबत कळविलेले आहे. तसेच कमिशनर (एस पी) केंद्रीय जलसंसाधन नदी विकास, व गंगा पुर्ननविनीकरण, नवी दिल्ली यांच्या कडून श्री. ए.टी.(नाना) पाटील, संसद सदस्य, जळगांव यांनी सु.श्री.उमा भारतीजी, माननीय केंद्रीय मंत्री जलसंसाधन नदी विकास, व गंगा पुर्ननविनीकरण, नवी दिल्ली यांना पाठविलेल्या दिनाक ०८.११.२०१४ रोजीच्या पत्राच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र शासनाकडून करीत असलेल्या कार्यवाही बाबत अहवाल मागविण्यात आला आहे.

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने मा.प्रधान सचिव (जसं) यांचे कडे दि. २५.०६.२०१५ रोजीचे सदर तंत्रज्ञानाबाबत सादरीकरण व चर्चा करण्यात आली.त्याअनुषंगाने विषयांकीत प्रकरणी खालील निर्देश देण्यात येत आहेत.

१. सदर प्रकल्पाचे सविस्तर संकल्पन मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक यांच्या कडून तात्काळ करुन घेवून प्रकल्पाचे अंदाजपत्रक तयार करावे.

२. प्रकल्पाचे संकल्पन करतांना धरणाची किंमत कमी करण्याच्या दृष्टीने विविध पर्याय वाळूच्या थरावर राफ्ट टाकून (Weir on Permeable Foundation), धरणाच्या वरील / खालील बाजूस Diaphragm Wall, फेरो सिमेंट टेकनॉलॉजी इत्यादी अत्याधुनिक पर्यायाचा संकल्पनात विचार करण्यात यावा.

३.शासनस्तरावरील, संकल्पन संबधित तसेच क्षेत्रिय अधिकारी यांचा प्रत्यक्ष बांधकाम झालेले व बांधकामाधीन प्रकल्पाचे क्षेत्रिय पाहणी करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर करावा.

४. उपरोक्त बाबीचा अंतर्भाव, करून केंद्र शासनाच्या Pneumatically Operated Obermeyer Gate सह धरण बांधण्याच्या प्रायोगिक तत्वावरील प्रकल्पास केंद्र शासनाकडून निधी उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने शासनास सादर करावे.

सद्यस्थितीत गिरणा नदीवरील जळगांव जिल्हयातील प्रस्तावित सात बंधाऱ्याचे प्राथमिक अन्वेषण अहवालास (PIR) तत्वत: मान्यता देण्यात येत आहे. तथापी विविध पर्यायांची आर्थिक व्यवहार्यता व तांत्रिक तपासणीअंती याबाबत अंतिम निर्णय घेण्यात येईल.

(प्र.गो.मांदाडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-1) महासचांलक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (मेरी) नाशिक ४
—प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकासाठी सर्वसाधारण आराखडा, काटछेद / लंबछेद संकल्पन व पूर अभ्यास संकल्पन तात्काळ तयार करुन क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना देण्याबाबत संबंधीताना आपल्या स्तरावरुन सूचना देण्यात याव्यात.
2)मुख्य अभियंता, संकल्पन प्रशिक्षण सुरक्षितता संशोधन, मअप्रप्र, नाशिक
3) मुख्य अभियंता, नियोजन व जलविभाग प्रकल्प, नाशिक
जसंअ कार्यासन संग्रहार्थ

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- बीएमसी-८९१५/प्र.क्र.१२८३/नवि-२१
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- ०६ जानेवारी, २०१६

प्रति,
आयुक्त,
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई.

विषय:- विधानसभा सन २०१५ च्या पावसाळी अधिवेशनातील आश्वासन क्रमांक १४४
मुंबई महानगरपालिकेच्या के/पूर्व विभागातील अरुंद रस्ते व रस्त्यामधील अडथळे दूर करण्याबाबत..

उपरोक्त विषयाबाबतच्या शासन समक्रमांकीत दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१५ रोजीच्या पत्राचे कृपया अवलोकन व्हावे.

०२. श्री. रमेश लटके (अंधेरी पूर्व), वि.स.स. यांनी विधानसभेमध्ये उपस्थितीत केलेल्या विधानसभा अतारांकीत प्रश्न क्रमांक २३६७ बाबत आपणाकडून क्रमांक एमजीसी/एलएक्यू/१७०, दिनांक १६.०१.२०१५ च्या पत्रान्वये प्राप्त झालेल्या माहितीमध्ये, "अंधेरी कुर्ला रस्त्यापसून सेंट्रल एमआयडीसी रस्त्यापर्यंत १२० फूट रस्ता रुंदीकरणामध्ये बाधीत होणाऱ्या बांधकामांची पात्रता यादी एमएमआरडीएने एमयुटीपीनुसार तयार केलेली असून सदर प्रकल्प महानगरपालिकेला २०१० ला हस्तांरण केलेला आहे. सदर रस्तारेषा अतिक्रमण विरहीत करण्याचे काम एमयुटीपीनुसार करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेऊन पुढील कार्यवाही करण्यात येईल" असे नमूद केलेले आहे. सदर माहितीच्या आधारे विधानसभा अतारांकीत प्रश्न क्रमांक २३६७ च्या उत्तामध्ये मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी, "सदर रस्तारेषा अतिक्रमण विरहीत करण्याचे काम एमयुटीपीनुसार करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेऊन पुढील कार्यवाही करण्यात येईल" असे आश्वासन दिले आहे.

०३. मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या उपरोक्त आश्वासनाच्या अनुषंगाने, रस्तारेषा अतिक्रमण विरहीत करण्याचे काम एमयुटीपीनुसार करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्याबाबतची कार्यवाही तातडीने करण्यात यावी.

का.प्र.

(स.दि.खरात) ६/१/२०१६
अवर सचिव

CR 1283_2015_ASH_144_C_01

विकास योजनेमध्ये समाविष्ट केलेल्या क्षेत्रात स्थित असलेल्या जमिनीच्या अकृषिक वापरासाठी महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२ व ४४ खालील परवानगीची आवश्यकता नसणे व त्या अनुषंगाने करावयाच्या कार्यवाहीबाबत स्पष्टता, कार्यपध्दती व जबाबदारी निश्चित करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः एनएपी-२०१६/प्र.क्र.७/टी-१
मुख्य इमारत, १ ला मजला, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
तारीख: २२ जानेवारी, २०१६.

वाचा :- महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता,१९६६ (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१४ [महाराष्ट्र अधिनियम ३७/ २०१४].

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२ मध्ये कोणतीही शेत जमीन संबंधित जिल्हाधिका-याच्या परवानगीशिवाय अकृषिक प्रयोजनासाठी वापरण्यात येणार नाही, अशी तरतूद करण्यात आलेली आहे व कलम ४४ अन्वये जमिनीच्या वापराचे एका प्रयोजनातून दुस-या प्रयोजनात रुपांतर करण्याकरिता अनुसरावयाची कार्यपद्धती व याकामी प्राप्त होणाऱ्या अर्जावर निर्णय घेण्यासाठी ९० दिवसांची मर्यादा विहित करण्यात आलेली आहे. तथापि, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२ व कलम ४४ अन्वये अकृषिक परवानगी मिळण्यासाठी क्षेत्रीय स्तरावर विलंब होत असल्याबाबतची सर्वसाधारण जनभावना होती.

त्यामुळे, दि. २२/८/२०१४ रोजी यासंदर्भात महाराष्ट्र अध्यादेश क्र.१७ प्रख्यापित करून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२ नंतर "कलम ४२ अ" हे नवीन कलम समाविष्ट करून महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या तरतुदींन्वये तयार करण्यात आलेल्या प्रारुप विकास योजना अथवा अंतिम विकास योजनेत निश्चित केलेल्या वापरानुसार जमिनीच्या वापरात बदल करण्यासाठी कलम ४२ अन्वये अकृषिक परवानगी घेण्याची आवश्यकता असणार नाही, अशी तरतूद सदरहू कलम ४२ अ अन्वये करण्यात आली.

तद्नंतर, दि.२२/८/२०१४ च्या अध्यादेशाव्दारे करण्यात आलेली सदरची सुधारणा दि.२२/१२/२०१४ रोजी शासन राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र अधिनियम क्र.३७/२०१४ अन्वये महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ मध्ये अंतर्भूत करण्यात आली आहे. सदरच्या नवीन सुधारणेची अंमलबजावणी करतांना क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना तसेच जनतेस येणा-या

अडचणींचा विचार करुन यासंदर्भात अवलंबविण्यात येणा-या कार्यपध्दतीबद्दल सुस्पष्टता आणण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र अधिनियम ३७/२०१४ अन्वये महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मध्ये नव्याने समाविष्ट करण्यात आलेल्या कलम ४२ अ च्या अंमलबजावणीत सुसुत्रता व प्रभावीपणा आणण्याच्या दृष्टिने महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम १३ (७) नुसार शासनास प्राप्त अधिकारांन्वये पुढे नमूद केल्याप्रमाणे निर्देश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

१.१ महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२ अ (१) (अ) अनुसार महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या तरतुदींन्वये तयार करण्यात आलेल्या प्रारुप विकास योजना अथवा अंतिम विकास योजनेत निश्चित केलेल्या वापरानुसार भोगवटादार-वर्ग एक म्हणून धारण केलेल्या जमिनीच्या वापरात बदल करण्यासाठी जिल्हाधिका-यांच्या पूर्वपरवानगीची आवश्यकता नाही. मात्र, संबंधित नियोजन प्राधिकरण अशा प्रकरणी विकास परवानगी देण्यापूर्वी वापरात बदल होणाऱ्या जमिनीच्या वर्गाबाबत, भोगवट्याबाबत तसेच अशा जमिनीवरील भाराबाबत संबंधित महसूल प्राधिकाऱ्याकडून विनिश्चिती करील व त्याबाबतची विनिश्चिती झाल्यानंतर नियोजन प्राधिकरण महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ मधील तरतुदींनुसार विकासाची परवानगी देईल, अशी तरतूद करण्यांत आली आहे.

१.२ नियोजन प्राधिकरणाने जमिनीचा वर्ग, तिचा भोगवटा व त्यावरील भाराबाबत नेमक्या कोणत्या महसूल प्राधिकाऱ्याकडे चौकशी करावी तसेच, अशा महसूल अधिकाऱ्याने वरीलप्रमाणे विचारलेली माहिती किती कालावधीमध्ये नियोजन प्राधिकरणास उपलब्ध करुन द्यावी याबाबत कायद्यातील सदर तरतूदीत स्पष्ट उल्लेख नसल्याने क्षेत्रीय स्तरावर वरील सुधारणेच्या अंमलबजावणीत अडचणी येत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. त्याचा विचार करता यासंदर्भात शासन याद्वारे असे स्पष्ट करीत आहे की ग्रामीण भागात जमिनीचे अभिलेख सुस्थितीत ठेवण्याची तरीच सदर अभिलेख वेळोवेळी अद्ययावत करण्याची प्राथमिक जबाबदारी संबंधित

तालुका स्तरावरील तहसिलदार यांची असल्यामुळे, **कलम ४२ अ (१) (अ)** च्या तरतुदीच्या अनुषंगाने **भोगवटदार वर्ग-एक च्या जमिनीच्या वर्गाबाबत, भोगवट्याबाबत तसेच अशा जमिनीवरील भाराबाबत विनिश्चिती करण्यासाठी** ज्या तालुक्यामध्ये अर्जदाराची **भोगवटादार-वर्ग एक** या धारणाधिकाराची जमीन स्थित असेल त्या तालुक्याच्या तहसिलदाराकडे संबंधित नियोजन प्राधिकरणाने या विषयी विचारणा करावी.

१.३ **भोगवटादार-वर्ग एक** म्हणून धारण केलेल्या जमिनीच्या विकासासाठी किंवा सध्याच्या वापरात बदल करण्यासाठी नियोजन प्राधिकरणाकडून विनिश्चितीसाठी प्राप्त प्रस्तावावर संबंधित तहसिलदाराने अर्जांतर्गत जमिनीचा गाव नमुना नं. ७/१२ अद्ययावत असल्याची व त्यात कोणत्याही मंजूर फेरफारांचा अंमल प्रलंबित नसल्याची खात्री करुन अद्ययावत गाव नमुना नं.७/१२ वरुन अर्जांतर्गत जमिनीच्या वर्गाबाबत, त्यावरील भाराची व भोगवट्याची खात्री करावी. अधिकार अभिलेख व फेरफार नोंदवही यामधील नोंदी या जमिनीच्या मालकी हक्काबाबत अंतिमत: निर्णयात्मक जरी नसल्या तरी महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम १५७ अन्वये अधिकार अभिलेखातील नोंद व फेरफार नोंदवहीतील प्रमाणित नोंद ही एतद्विरुध्द सिध्द करण्यात येईपर्यंत किंवा त्याबद्दल नवीन नोंद कायदेशीररित्या दाखल करण्यात येईपर्यंत, असलेली नोंद खरी असल्याचे गृहित धरण्यात येते. त्यामुळे, संबंधित तहसिलदार यांनी अद्ययावत अधिकार अभिलेखावरुन जमिनीचा भोगवटा आणि वर्ग याबद्दल नियोजन प्राधिकरणास माहिती देणे आवश्यक आहे. याच बरोबर अर्जांतर्गत जमिनीविषयी फेरफार नोंदवहीतील वादात्मक प्रकरण अथवा अर्धन्यायिक प्रकरण अथवा न्यायिक प्रकरण याबाबत तलाठी कार्यालयात आणि तहसिल कार्यालयात उपलब्ध माहिती तसेच अर्जांतर्गत जमिनीवर असलेले वित्तीय संस्थांचे आर्थिक बोजे/भार इत्यादींबाबतची माहिती संबंधित तहसीलदारांनी महसूल अभिलेखावरुन नियोजन प्राधिकरणास कळविणे अपेक्षित आहे.

१.४ नियोजन प्राधिकरणास वरीलप्रमाणे माहिती देताना त्यामध्ये अर्जांतर्गत जमीन ही ***भोगवटादार- वर्ग एक ऐवजी भोगवटादार- वर्ग दोन या धारणाधिकाराची असल्याचे भविष्यात***

निष्पन्न झाल्यास त्यासाठी प्रचलित तरतूदी विचारात घेतल्यानंतर शासनाकडे नियमानुसार देय असणारी नजराण्याची अथवा शासनास देय असलेली अन्य रक्कम विहित कार्यपध्दती अवलंबून संबंधित महसूल प्राधिकारी-याने मागणी केल्यास सदर रकमा शासनास जमा करणे ही संबंधित भोगवटादाराची जबाबदारी राहिल आणि हे संबंधित भोगवटादार यांस मान्य आहे, असे संबंधित भोगवटादार यांच्याकडून बंधपत्राच्या स्वरुपात नियोजन प्राधिकरणाने लिहून घेणे अनिवार्य राहील, असे स्पष्ट नमूद करण्यात यावे.

१.५ कलम ४२ अ (१) (अ) अन्वये नियोजन प्राधिकरणाकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांच्या कालावधीत संबंधित तहसिलदाराने वरीलप्रमाणे अर्जांतर्गत जमिनीचा वर्ग, जमिनीचा भोगवटा व त्यावरील भार इत्यादीबाबतची माहिती या शासन निर्णयासोबत असलेल्या "परिशिष्ट-अ" मधील नमुन्यात उपलब्ध करुन देणे बंधनकारक राहील, असे स्पष्ट निदेश याद्वारे देण्यात येत आहेत.

२.१ कलम ४२ अ (१) (ब) नुसार नियोजन प्राधिकरण भोगवटादार- वर्ग दोन म्हणून धारण केलेल्या जमिनीच्या संदर्भात विकास परवानगी देण्यापूर्वी किंवा वापरात बदल मंजूर करण्यापूर्वी अशा जमिनीच्या भोगवटादाराला संबंधित जिल्हाधिकारी-यांची ना हरकत मिळविण्याचे निर्देश देईल, अशी तरतूद करण्यांत आली आहे. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम २९ (३) मध्ये भोगवटादार वर्ग-दोन या धारणाधिकाराच्या जमिनींची व्याख्या करण्यात आली आहे. त्यानुषंगाने पुढील जमिनींचा ही समावेश भोगवटादार- वर्ग दोन या धारणाधिकारात होतो. :-

(१) शासनाने महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ३१ अन्वये विशिष्ट प्रयोजनाकरीता महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीची विल्हेवाट करणे) नियम, १९७१ नुसार प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनी व यथास्थिती मुंबई जमीन महसूल अधिनियम, १८७९ अन्वये वाटप केलेल्या जमिनी.

(२) काही संस्था अथवा व्यक्तींना भूसंपादन कायद्याद्वारे संपादन करुन भोगवट्यासाठी दिल्या जाणाऱ्या जमिनी.

(३) राज्यात अंमलात असलेले शेतजमीन व कुळवहिवाट अधिनियम, विविध वतन अधिनियम आणि महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ नुसार वाटप केलेल्या जमिनी.

वर नमूद क्र. (१) व (२) मधील जमिनीच्या संदर्भात तसेच शासनाने भाडेपट्ट्याने विशिष्ट प्रयोजनासाठी दिलेल्या जमिनीच्या संदर्भात विकास परवानगीकरीता किंवा वापरात बदलाकरीता अर्ज प्राप्त झाल्यास जिल्हाधिकाऱ्याने याबाबत त्यांच्या स्तरावर ना-हरकत प्रमाणपत्र न देता अशी प्रकरणे शासनाकडे संदर्भीत करावी.

तर, वर नमूद क्र.(३) च्या अनुषंगाने संबंधित भोगवटदाराकडून विकास परवानगी किंवा वापरात बदलासाठी विनंती प्राप्त झाल्यास ज्या दस्तऐवजांद्वारे अशी जमीन पुर्नप्रदान करण्यात आली असेल अथवा ज्या शासन निर्णयाद्वारे अशी जमीन कब्जेहक्काने किंवा भाडेपट्ट्याने प्रदान/वाटप करण्यात आली असेल त्या दस्तऐवजांची आणि ज्या संबंध्द कायद्यांद्वारे अशा जमिनीचे विनियमन केले जाते त्या संबध्द कायद्यांची तपासणी करुन वापरात बदलाबाबतची तरतूद व शासनाचे यासंबंधी धोरण उपलब्ध असल्यास व त्यानुसार भोगवटादारास वापर बदलासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांच्या स्तरावर ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे अनुज्ञेय असल्यास संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी भोगवटादारास अशा प्रयोजनासाठी नियमानुसार देय अनर्जित उत्पन्नातील शासनाचा हिस्सा/ नजराणा आणि अन्य शासकीय देणी प्रदान करण्यास निर्देशित करावे. सदर देय अनर्जित रक्कम / नजराणा आणि इतर शासकीय देणी संबंधितांनी शासनाकडे भरणा केल्यानंतर जिल्हाधिकारी यांनी अशा जमिनीच्या वापरातील बदलासाठी ना-हरकत प्रमाणपत्र द्यावे. ज्या प्रकरणी शासन किंवा विभागीय आयुक्त हे अर्जांतर्गत जमिनीच्या वापर बदलासाठी मान्यता देण्यास सक्षम असतील त्या प्रकरणी संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांची मान्यता प्राप्त झाल्यावरच कलम ४२ अ (१) (ह) अन्वये ना-हरकत प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची जिल्हाधिकाऱ्यांनी दक्षता घ्यावी.

२.२ जिल्हाधिकारी यांनी अशा संदर्भासाठी त्यांच्या कार्यालयात एक "विशेष कक्ष" स्थापन करावा. अशा प्रकरणांमध्ये ज्या दस्तऐवजान्वये अथवा आदेशान्वये अर्जांतर्गत जमीन प्रदान करण्यात आली होती व ज्या कायद्यातील तरतुदींन्वये अशा जमिनीचे प्रदान करण्यात आले होते, त्या तरतुदी लक्षात घेता अशा जमिनीच्या प्रस्तावित वापराच्या रुपांतरणास ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे अनुज्ञेय आहे किंवा कसे, याबाबतची खात्री जिल्हाधिकाऱ्यांनी प्रथम करुन घ्यावी. मागणी केलेल्या प्रयोजनासाठी ना-हरकत प्रमाणपत्र अनुज्ञेय होत असल्यास परिच्छेद क्र. २.१ मधील तरतूदीस अधीन राहून शासनास नियमाप्रमाणे प्रचलित धोरणानुसार देय हप्ता नजराणा किंवा अनर्जित रक्कम व अन्य शासकीय देणी काही असल्यास त. शासनाकडे भरणा करुन घेतल्यानंतरच असे ना हरकत प्रमाणपत्र निर्गमित करावे.

२.३ कलम ४२ अ (१) (ब) अन्वये भोगवटादाराचा अर्ज जिल्हाधिकाऱ्यांकडे प्राप्त झाल्यापासून कलम ४२ अ (१) (ब) मध्ये नमूद केलेल्या सर्व बाबींची जिल्हाधिकारी यांनी खात्री करावी व सदर खात्री झाल्यानंतर त्यांच्या स्तरावर प्रस्तावित ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे अनुज्ञेय असल्यास ३० दिवसांच्या कालावधीत भोगवटादारास सदर ना हरकत प्रमाणपत्र उपलब्ध करुन द्यावे.

२.४ महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील तरतुदींनुसार जिल्हाधिकारी यांना कलम ४२ अ (१) (ब) खालील आपल्या अधिकाराचे तहसीलदारापेक्षा कनिष्ठ नसेल अशा सक्षम महसूल प्राधिकाऱ्यास प्रत्यायोजन करता येईल. अशा प्रत्यायोजन केलेल्या महसूल प्राधिकाऱ्यानेही उपरोक्त कार्यपध्दती अवलंबून, अनुज्ञेय असल्यास संबंधित भोगवटादारास आवश्यक ना-हरकत प्रमाणपत्र अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांत देणे बंधनकारक राहिल.

३. अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींच्या वहिवाटी जिल्हाधिकारी यांच्या मंजूरी खेरीज हस्तांतरण होणार नाहीत यासाठी अशा वहिवाटीबाबत गाव नमुना नं.७/१२ नुसार ना-हरकत प्रमाणपत्रात स्पष्ट नमूद करण्यात यावे.

४. कलम ४२ अ (१) (अ) व (ब) च्या अनुषंगाने ज्या कोणत्याही व्यक्तीला जमिनीच्या वापरामधील बदलास परवानगी देण्यात आली असेल त्याने असा वापरातील बदल सुरु केल्यापासून ३० दिवसांच्या आत संबंधित तलाठी व तहसिलदारांना लेखी कळविणे बंधनकारक आहे. तसेच, नियोजन प्राधिकरणानेही एखाद्या भूखंडाच्या वापरात बदल करण्यास किंवा भूखंडाच्या वापरामधील क्षेत्रात बदल करण्यास परवानगी दिल्यास, अशा परवानगीबद्दल संबंधित तहसिलदारास व जिल्हाधिकारी यांना कळविणे, या शासन निर्णयाद्वारे, बंधनकारक करण्यात येत आहे. विकासाच्या परवानगीची लेखी माहिती मिळाल्यानंतर कलम ४७ अ मध्ये नमूद केलेल्या दराप्रमाणे रुपांतरण कराचा आणि त्याबद्दल अकृषिक आकारणीचा भरणा केल्यावर असा भरणा केल्यापासून ३० दिवसांच्या कालावधीत सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-ब येथील नमुन्यामध्ये तहसिलदार यांनी सनद देण्याची कार्यवाही पूर्ण करावी.

५. भोगवटादार वर्ग- दोन या धारणाधिकाराच्या जमिनींची आधार सामग्री संचयिका (Data Bank) तयार करणे व अद्ययावत ठेवणे. :-

कलम ४२ अ ची सुनियोजित व प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने जमिनीच्या भोगवटा / धारणाधिकार / भार याची विनिश्चिती करणे किंवा प्रस्तावित वापर बदलासंदर्भात ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे सुकर व्हावे या दृष्टीने जिल्हाधिकारी यांनी जिल्हा स्तरावरील संबंधित महसूल प्राधिकाऱ्याने तयार करुन प्रमाणित केलेली भोगवटादार वर्ग- दोन या धारणाधिकाराच्या जमिनींची आधार सामग्री संचयिका (Data Bank) स्वतंत्रपणे निर्माण करावी.

त्यानुषंगाने, महाराष्ट्र जमीन महसूल नियमपुस्तिका खंड-६ मधील गाव नमुना नं.१ क मध्ये सुधारणा करणेबाबत शासन निर्णय क्र. लोआप्र-२००९/प्र.क्र.२३८/ज-६, दि.१७.३.२०१२ प्रमाणे दिलेल्या सूचनांची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

६. वरील सूचनांची अंमलबजावणी संबंधित अधिकाऱ्यांनी काटेकोरपणे करावी. कलम ४२-अ खालील प्रकरणे हाताळतांना या शासन निर्णयामध्ये विहित कालमर्यादा

ओलांडल्यास शासनाच्या निदर्शनास आल्यास संबंधित अधिकारी विभागीय चौकशीस अथवा इतर योग्य त्या कार्यवाहीसाठी पात्र ठरेल, याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

७. स्थानिक परवानगी सुलभीकरणाच्या अनुषंगाने करण्यात येणा-या कार्यवाहीबाबतची कालमर्यादा व जबाबदारी स्पष्ट करण्याबाबत राज्य शासनाने घेतलेला सदर निर्णय राज्यातील जनतेपर्यंत पोहोचण्याकरिता विभागीय आयुक्त तसेच जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावर आवश्यक प्रसिध्दी देण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०१२८१७२८२०४७१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Manu Kumar Srivastava

Digitally signed by Manu Kumar Srivastava
DN: c=IN, o=All India Services, ou=Principal Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Manu Kumar Srivastava
Date: 2016.01.22 21:24:28 +05'30'

(मनु कुमार श्रीवास्तव)
प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग

प्रत आवश्यक त्या कार्यवाहीकरिता,

१. सर्व विभागीय आयुक्त.
२. जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. सर्व जिल्हाधिकारी.

प्रत माहितीकरिता,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
४. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
६. प्रधान सचिव (महसूल) यांचे विशेष कार्य अधिकारी, महसूल व वन विभाग,मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
७. महसूल विभागातील सर्व सहसचिव / उपसचिव, महसूल व वन विभाग,मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
८. महसूल विभागातील सर्व कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग,मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
९. निवड नस्ती / कार्यासन - टी-१, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

परिशिष्ट "अ"

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२-अ (१) (अ) मधील तरतुदींन्वये जमिनीचा भोगवटा, वर्ग, व भार याच्या विनिश्चितीबाबतचे प्रमाणपत्र.

.....या नियोजन प्राधिकरणाकडून मौजे ....., तालुका....., जिल्हा.....येथील सर्व्हे क्र./गट क्र /न.भू. क्र.....क्षेत्रफळ.....या जमिनीच्या संदर्भात कलम ४२-अ (१) (अ) अन्वये विनिश्चितीसाठी प्राप्त झालेल्या संदर्भाच्या अनुषंगाने उपलब्ध अद्ययावत भूमी अभिलेखांच्या आधारे सदर जमिनीसंबंधातील जमिनीचा वर्ग, जमिनीचा भोगवटा व त्यावरील भाराबाबत खालीलप्रमाणे विनिश्चिती करण्यात येत आहे.

(१) सर्व्हे क्र./गट क्र. /न.भू. क्र.....क्षेत्रफळ.....,मौजे....., तालुका....., जिल्हा.....ही जमीन भोगवटादार वर्ग-एक या धारणाधिकाराने भोगवटादार श्री. / श्रीमती..... यांनी धारण केली आहे.

(२) सदर जमिनीच्या अद्ययावत अधिकार अभिलेखावरून सदर जमिनीवर ..... या स्वरूपात भार आहे / भार नाही, असे निष्पन्न झाले आहे.

(३) प्रस्तुतची जमीन ही अनुसूचित जमातीच्या खातेदाराची आहे / नाही.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम १५७ अन्वये अधिकार अभिलेखातील नोंद व फेरफार नोंदवहीतील प्रमाणित नोंद ही एतद्विरूध्द सिध्द करण्यात येईपर्यंत किंवा त्याबद्दल नवीन नोंद कायदेशिररित्या दाखल करण्यात येईपर्यंत खरी असल्याचे गृहीत धरण्यात येते, या तरतुदींच्या अधीन राहून सदरची विनिश्चिती ही सदर जमिनीसंदर्भातील उपलब्ध अद्ययावत अधिकार अभिलेख व फेरफारांची तपासणी करुन देण्यात येत आहे.

नियोजन प्राधिकरणास वरीलप्रमाणे विनिश्चिती कळविण्यात येत असली तरी, या प्रमाणपत्रान्वये भोगवटादार वर्ग -एक या धारणाधिकाराची विनिश्चिती करण्यात आलेली जमीन भविष्यात भोगवटादार वर्ग - दोन या धारणाधिकाराची असल्याचे निष्पन्न झाल्यास त्यासाठी प्रचलित तरतूदी विचारात घेतल्यानंतर शासनाकडे नियमानुसार देय असणारी नजराण्याची व शासनास देय असलेली अन्य रक्कम विहित कार्यपध्दती अवलंबून संबंधीत महसूल प्राधिका-याने मागणी केल्यास सदर रकमा शासनास जमा करणे ही संबंधित भोगवटादाराची जबाबदारी राहील आणि हे संबंधित भोगवटादारास मान्य आहे, असे संबंधित भोगवटादार यांच्याकडून बंधपत्राच्या स्वरुपात नियोजन प्राधिकरणाने लिहून घेणे अनिवार्य राहील.

दिनांक :-

(तहसिलदार)

तहसिल कार्यालय :-

जिल्हा :-

(तहसिलदाराची मोहोर)

परिशिष्ट "ब"

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२-अ मधील तरतुदींन्वये नियोजन प्राधिकरणाने बांधकाम / विकास परवानगी दिली आहे, अशा जमिनीच्या भोगवटादारास द्यावयाच्या सनदेचा नमुना.

ज्याअर्थी, जिल्हा.....तालुका .....गाव.....च्या सर्वे क्र./गट क्र. /न.भू. क्र..... क्षेत्रफळ.....या जमिनीच्या भोगवटादाराने महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२-अ च्या तरतुदींन्वंये ..... या रहिवास / वाणिज्य / अन्य अकृषिक प्रयोजनासाठी सदर जमिनीचा विकास करण्यास ..... या नियोजन प्राधिकरणाच्या आदेश क्र. ..... अन्वये विकास / बांधकाम परवानगी प्राप्त केली आहे, ज्यासंबंधी नियोजन प्राधिकरणाने मंजूर केलेला नकाशा या सनदेसोबत संलग्न आहे.

ज्याअर्थी उक्त जमिनीच्या भोगवटादाराने शासनाला, उक्त संहितेच्या कलम ४७-अ नुसार देय रुपांतरण कराची व वर नमूद अकृषिक प्रयोजनार्थ वापरापोटी आकारणीची रक्कम दि..... रोजी भरणा केली आहे.

त्याअर्थी आता, उक्त संहितेमधील तरतुदीच्या आणि तद्न्वये करण्यात आलेल्या नियमांच्या तरतुदींना आणि खालील शर्तींना अधीन राहून उपरोक्त जमिनीच्या भोगवटादारास सदर नियोजन प्राधिका-याच्या वर उल्लेखित विकास / बांधकाम परवानगीच्या अनुषंगाने सदर जमिनीवर अनुज्ञेय करण्यात आलेल्या अकृषिक वापरापोटी उक्त संहितेच्या कलम ४२-अ अन्वये ही सनद देण्यात येत आहे.

१) आकारणी : उक्त जमिनीचा भोगवटादार उक्त जमिनीच्या संबंधात दा अगोदर वसुली योग्य असलेल्या आकारणीऐवजीं वर उल्लेखित विकास / बांधकाम परवानगी प्राप्त झाल्यापासून दि. ३१ जुलै.....(वर्ष) रोजी संपणाऱ्या हमीच्या कालावधीत शासनाला प्रत्येक वर्षी रु...../ प्रती चौ.मी. (अक्षरी रुपये.....) या दराने परिगणित होणारी वार्षिक आकारणी देईल आणि उक्त कालावधी संपल्यानंतर, उक्त संहिते अन्वये जिल्हाधिकाऱ्याकडून, वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल, अशी सुधारित आकारणी देईल.

२) उक्त जमिनीचा भोगवटादार उक्त जमिनीवर वसुली योग्य असलेले सर्व कर, दर आणि उपकर भरील.

३) वरीलप्रमाणे मंजूर केलेल्या वापरामध्ये किंवा वापराच्या क्षेत्रामध्ये नियोजन प्राधिकरणाच्या पूर्व मंजूरीशिवाय कोणताही बदल करू नये व ही सनद निर्गमित झाल्यानंतर नियोजन प्राधिकरणाच्या पूर्व मान्यतेने सदर जमिनीच्या वापरामध्ये किंवा वापराच्या क्षेत्रामध्ये कोणताही बदल झाल्यास त्याची माहिती, असा बदल नियोजन प्राधिकरणाकडून मंजूर झाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत जिल्हाधिकारी यांना देणे भोगवटादारावर बंधनकारक राहील.

४) उक्त जमिनीच्या भोगवटादाराने पूर्वगामी शर्तीपैकी कोणत्याही शर्तीचे उल्लंघन केल्यास जिल्हाधिकाऱ्यास, उक्त संहितेच्या आणि तदन्वये करण्यात आलेल्या नियमांच्या तरतुदींअन्वये ही भरण्यास उपयोगकर्ता दायी असेल अशी इतर कोणत्याही शास्तीस बाध्य न आणता त्यास योग्य वाटेल अशी आकारणी भरल्यावर आणि कलम ३२९ च्या पोट कलम (२) च्या अधीनतेने, त्यास योग्य वाटेल एवढा दंड भरल्यावर उक्त जमीन भोगवटादार याच्या वहिवाटीत असण्याचे चालू ठेवता येईल.

त्याची साक्ष म्हणून .....जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांनी / जिल्हाधिकाऱ्याने प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याने या ठिकाणी महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या वतीने स्वाक्षरी केली आहे आणि त्यांच्या पदाची मोहोर लावली आहे आणि अर्जदाराने सुध्दा दिनांक .....२०..... रोजी त्याची स्वाक्षरी येथे केलेली आहे.

(भोगवटादाराची स्वाक्षरी) (साक्षीदारांच्या स्वाक्षऱ्या व पदनामे)

(जिल्हाधिकाऱ्याची / प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी)

(जिल्हाधिकाऱ्याचे / प्राधिकृत अधिकाऱ्याचे नांव व पदनाम)

(जिल्हाधिकाऱ्याची / प्राधिकृत अधिकाऱ्याची मोहोर)

(साक्षीदारांच्या स्वाक्षऱ्या व पदनामे)

आम्ही जाहीर करतो की, ज्याने या सनदेवर स्वतः अमुक अमुक म्हणून स्वाक्षरी केलेली आहे ती, अ. ब. ही व्यक्ती, तीच व्यक्ती आहे आणि त्याने या ठिकाणी आमच्या समक्ष त्याची स्वाक्षरी केलेली आहे.

(स्वाक्षरी)

RNI No. MAHBIL/2009/35530
Reg. No. MH/MR/South-341/2014-16

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ६, अंक २९ (२)] सोमवार, डिसेंबर २२, २०१४/पौष १, शके १९३६ [पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ६७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

दिनांक २१ डिसेंबर २०१४ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

एम. ए. सईद,
प्रधान सचिव व विधी परामर्शी,
महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

२०१४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर "महाराष्ट्र शासन राजपत्र" दिनांक २२ डिसेंबर २०१४ रोजी प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाचे दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते;

१९६६ चा महा. ४१. आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनासाठी, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६, यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जरूरीचे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती २०१४ चा अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती; आणि, म्हणून, त्यांनी दिनांक २२ ऑगस्ट २०१४ रोजी महा. अध्या. १७. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१४ प्रख्यापित केला होता;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे, त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या पासष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१४ असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक २२ आगस्ट २०१४ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ याच्या कलम २ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश "उक्त संहिता" असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम २ मध्ये, खंड (७) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :— १९६६ चा महा. ४१.

"(७-अ) "माहितीसामग्री संचयिका" म्हणजे संबंधित विभागाच्या जिल्हा प्रमुखाने निर्णायकतेने प्रमाणित केलेला आणि त्याने वेळोवेळी अद्ययावत करून, संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयात सुस्थितीत ठेवलेल्या माहितीचा संचयिका संग्रह होय, जो संहिते अन्वये अकृषिक प्रयोजनांसाठी जमिनीच्या वापराबद्दलची परवानगी देताना संबंधित विभागाच्या आक्षेपाची, कोणतेही असल्यास, विनिश्चिती करून घेण्यासाठी, जिल्हाधिकाऱ्याकडून वापरण्यात येईल ;".

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ मध्ये कलम ४२अ समाविष्ट करणे.

३. उक्त संहितेच्या कलम ४२ नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

विकास योजनेमध्ये समाविष्ट केलेल्या क्षेत्रात स्थित असलेल्या जमिनीच्या वापरात बदल करण्यासाठी परवानगीची आवश्यकता नसणे.

"४२अ. (१) कलम ४२ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरीही,—

(अ) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ याच्या तरतुदींनुसार तयार केलेल्या व प्रसिद्ध केलेल्या मंजूर विकास योजनेत किंवा प्रारूप विकास योजनेत निश्चित केल्याप्रमाणे कोणत्याही प्रयोजनाकरिता भोगवटादार—वर्ग एक म्हणून धारण केलेल्या कोणत्याही जमिनीच्या वापराचे रूपांतरण करण्यासाठी जिल्हाधिकाऱ्याच्या कोणत्याही पूर्वपरवानगीची आवश्यकता असणार नाही ; तथापि, नियोजन प्राधिकरण, जमिनीचा वर्ग, तिचा भोगवटा आणि तीवरील भार, कोणताही असल्यास, याची संबंधित महसूली प्राधिकाऱ्याकडून विनिश्चिती करील आणि त्याबाबतची विनिश्चिती केल्यानंतर, ते महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ याच्या तरतुदींनुसार विकासाची परवानगी देईल ; १९६६ चा महा. ३७.

(ब) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ याच्या तरतुदींनुसार तयार करण्यात आलेल्या व प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या मंजूर विकास योजनेत किंवा प्रारूप विकास योजनेत निश्चित केल्याप्रमाणे कोणत्याही प्रयोजनाकरिता, भोगवटादार-वर्ग दोन म्हणून धारण केलेल्या कोणत्याही जमिनीच्या किंवा शासनाकडून पट्ट्याने घेतलेल्या जमिनीच्या वापराचे रूपांतरण करण्यासाठी, भोगवटादार, जमिनीच्या वापरातील बदलाच्या परवानगीसाठी नियोजन प्राधिकरणाकडे अर्ज करील, आणि नियोजन प्राधिकरण, उक्त भोगवटादार वा अशा बदलासाठी जिल्हाधिकाऱ्याची ना हरकत मिळविण्याचे निदेश देईल ; जिल्हाधिकारी, ज्या दस्तऐवजांद्वारे जमीन दिली जाते त्या दस्तऐवजांची आणि ज्या संबद्ध कायद्यांद्वारे संबंधित जमिनीचे नियमन केले जाते त्या संबद्ध कायद्यांची तपासणी करील आणि जर अर्जदाराला ना हरकत प्रमाणपत्र देणे अनुज्ञेय असेल तर त्यास, त्या प्रयोजनासाठी देय नजराणा आणि शासकीय देणी प्रदान करण्यास पाचविल, आणि ती दिल्यानंतर, जिल्हाधिकारी अशा जमिनीच्या वापरातील बदलासाठी ना हरकत प्रमाणपत्र देईल; असे प्रमाणपत्र मिळाल्यानंतर, संबंधित नियोजन प्राधिकरण, महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ याच्या तरतुदींनुसार विकासाची परवानगी देईल. १९६६ चा महा. ३७.

(२) पोट-कलम (१) च्या खंड (ब) अन्वये ज्या कोणत्याही व्यक्तीला परवानगी दिली असेल अशी व्यक्ती किंवा ज्या व्यक्तीने पोट-कलम (१) च्या खंड (अ) नुसार जमिनीच्या वापराचे रूपांतरण केले असेल अशी व्यक्ती, ज्या दिनांकापासून जमिनीच्या वापरामधील बदलास सुरुवात केली असेल अशा दिनांकापासून तीस दिवसांच्या आत, त्याबाबत ग्राम अधिकाऱ्यास आणि तहसीलदारास लेखी कळवील.

(३) अशी व्यक्ती पोट-कलम (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या आत ग्राम अधिकाऱ्याला आणि तहसीलदाराला तसे कळविण्यास कसूर करील तर, ती व्यक्ती अकृषिक आकारणी देण्याबरोबरच आणखी पंचवीस हजार रुपयांचा द्रव्यदंड किंवा अकृषिक आकारणीच्या चाळीस पट इतकी रक्कम, यापैकी

(४)(अ) ज्या व्यक्तीस विकासाची परवानगी मिळाली असेल अशा व्यक्तीकडून लेखी माहिती मिळाल्यावर, आणि कलम ४७अ मध्ये नमूद केलेल्या दराने रूपांतरण कराचा आणि त्याबद्दलच्या अकृषिक आकारणीचा भरणा केल्यावर, असा भरणा केल्यापासून तीस दिवसांच्या कालावधीच्या आत, नियमान्वये विहित करण्यात आलेल्या नमुन्यात, त्या व्यक्तीला सनद देणे हे संबंधित महसुली प्राधिकाऱ्यावर बंधनकारक असेल. अशी सनद देण्यात विलंब झाल्यास, संबंधित प्राधिकारी त्याबद्दलची कारणे लेखी नमूद करील.

कोणत्याही अभावित चूकभुलीमुळे सनदीमध्ये कोणताही लेखनदोष अथवा अंकगणितीय चूक उद्भवली असेल त्याबाबतीत, संबंधित प्राधिकाऱ्याने एकतर स्वतःहून किंवा चुकीमुळे बाधित झालेल्या व्यक्तीच्या अर्जावरून, कोणत्याही वेळी, अशी कोणतीही चूक दुरुस्त करण्याचा निदेश देणे हे, विधिसंमत असेल.

(ब) पोट-कलम (१) च्या खंड (ब) अन्वये जमिनीच्या वापराबद्दलचे ना हरकत प्रमाणपत्र देताना किंवा संहिते अन्वये परवानगी देताना, जिल्हाधिकारी, जिल्हास्तरावरील संबंधित प्राधिकाऱ्यांनी तयार केलेल्या व प्रमाणित केलेल्या आधारसामग्री संचयिकेचा आधार घेऊन ना हरकत प्रमाणपत्र किंवा परवानगी देईल.

(क) आधारसामग्री संचयिका वेळोवेळी अद्ययावत करण्याची जबाबदारी ही, संबंधित विभागाच्या जिल्हा प्रमुखाची असेल.".

१९६६ चा महा. ४१. अडचणी दूर करण्याचा अधिकार.

४. (१) या अधिनियमाद्वारे सुधारणा केलेल्या, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ याच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनास, प्रसंगानुरूप, ती अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनासाठी, त्यास आवश्यक वा इष्ट वाटेल अशी, या अधिनियमाद्वारे सुधारणा केलेल्या, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता; १९६६ याच्या तरतुदींशी विसंगत नसलेली कोणतीही गोष्ट राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे करता येईल :

१९६६ चा महा. ४१.

परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून दोन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यावर असा कोणताही आदेश काढण्यात येणार नाही.

(२) पोट-कलम (१) खाली काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल.

२०१४ चा महा. अध्या. १७. सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १७ चे निरसन व व्यावृत्ती.

५. (१) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१४ याद्वारे निरसित करण्यात येत आहे.

(२) असे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या उक्त संहितेच्या तत्सम तरतुदींन्वये केलेली कोणतीही कृती किंवा करण्यात आलेली कोणतीही कार्यवाही (काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा आदेश यांसह) ही, या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या, उक्त संहितेच्या तत्सम तरतुदींन्वये केलेली कोणतीही कृती किंवा करण्यात आलेली कोणतीही कार्यवाही किंवा यथास्थिती, काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED AT GOVERNMENT PRESS, CIVIL LINES, NAGPUR - 440 001 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004.

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT

Hutatma Rajguru Chowk, Madam Cama Marg, Mantralaya
Mumbai 400 032 , dated 1st August 2015

NOTIFICATION

MAHARASHTRA MUNICIPAL CORPORATIONS ACT.

No. LBT. 2015/C.R. 47/UD-32.—In exercise of the powers conferred by sub-section (*1*) of section 152T of the Bombay Provincial Municipal Corporation Act, 1949 (Bom. LIX of 1949) and of all other powers enabling it in that behalf, the Government of Maharashtra, hereby makes the following rules, the same having been previously published as required by sub-section (2) of the said section 152T namely :—

1. These rules may be called the Maharashtra Municipal Corporations (Local Body Tax) (Amendment) Rules, 2015.

2. In rule 3 of the Maharashtra Municipal Corporations (Local Body Tax) Rules, 2010 (hereinafter referred to as "the Principal Rules") in sub-rule (1) the following shall be added, namely :—

" Provided that for any period starting on or after 1st April 2015, the dealer whose turnover of sales or turnover of purchases, during any year, is not less than 50 Cr. shall only be liable for registration."

3. In rule 17 of the Principal Rules in sub-rule (1), for clause (*b*), the following sub-clause shall be substituted, namely :—

(*b*) " neither the turnover of sales nor the turnover of purchases of a registered dealer, during the year prior to the year starting on 1st April 2015 has exceeded rupees 50 Cr. then, the certificate of registration of such dealers shall be deemed to have been cancelled with effect from 1st August 2015. ".

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

G. A. LOKHANDE,
Deputy Secretary to Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY SHRI PARSHURAM JAGANNATH GOSAVI, PRINTED

RNI No. MAHBIL /2009/31748

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग एक—अ-मध्य उप-विभाग

वर्ष १, अंक ५३] शनिवार, ऑगस्ट १ , २०१५/श्रावण १०, शके १९३७ [पृष्ठे २, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ८९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या, ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा, प्राथमिक शिक्षण आणि स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम यांखालील (भाग चार-ब मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आलेले आदेश व अधिसूचना यांव्यतिरिक्त) आदेश व अधिसूचना.

नगरविकास विभाग

हुतात्मा राजगुरू चौक, मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १ ऑगस्ट २०१५.

अधिसूचना

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम.

क्रमांक स्थासंक. २०१५/प्र.क्र. ४७/नवि-३२.—महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) याच्या कलम १५२न च्या पोट-कलम (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि त्याबाबतीत महाराष्ट्र शासनास समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्र शासन याद्वारे पुढील नियम, सदर नियमास १५२न च्या पोट-कलम (२) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे पूर्व प्रसिद्धी देऊन करीत आहे, ते असे :—

१. या नियमांना महाराष्ट्र महानगरपालिका (स्थानिक संस्था कर) (सुधारणा) नियम, २०१५ असे म्हणावे.

२. महाराष्ट्र महानगरपालिका (स्थानिक संस्था कर) नियम, २०१० च्या नियम ३ मधील उप नियम (१) यामध्ये खालील मजकूर दाखल करण्यात येत आहे :—

" ज्या व्यापाऱ्यांची दिनांक १ एप्रिल २०१५ रोजी किंवा त्यानंतर सुरू होणाऱ्या कोणत्याही आर्थिक वर्षामध्ये खरेदी अथवा विक्रीची उलाढाल वर्षामध्ये ५० कोटी पेक्षा कमी नसल्यास स्थानिक संस्था करासाठी नोंदणी करणे आवश्यक राहील.

३. नियम १७ मध्ये उप नियम (१) मध्ये, खंड (ख) च्या ऐवजी खालील खंड दाखल करण्यात येत आहे :—

(ख) " ज्या व्यापाऱ्यांच्या खरेदी किंवा विक्रीची उलाढाल दिनांक १ एप्रिल २०१५ रोजी सुरू होणाऱ्या आर्थिक वर्षा पूर्वीच्या आर्थिक वर्षामध्ये रुपये ५० कोटी पेक्षा कमी असेल अशा व्यापाऱ्याचा नोंदणी दाखला दिनांक १ ऑगस्ट २०१५ रोजी रद्द झाला असे समजण्यात येईल.".

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

गो. आ. लोखंडे,
शासनाचे उप सचिव.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :-आवगृ १३१८ /प्र.क्र. ८६ /का.०५
आदिवासी विकास विभाग,
मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ०४ जूलै, २०१८.

विषय:- ब्रम्हपुरी, ता. ब्रम्हपुरी, जिल्हा चंद्रपूर येथे आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृहाच्या इमारत बांधकाम (G+२) च्या अंदाजपत्रक व आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

संदर्भ:- १. अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम, (आदिवासी) मंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र. बांध. कक्ष-प्र.क्र./का.३ (६)/१०५ , दिनांक १५.२.२०१८.
२. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय, ता. चिमूर, जिल्हा चंद्रपूर यांचे पत्र क्र. शिक्षण-२०१६/बांधकाम/प्र.क्र./का-३(अ)/११६४, दिनांक १७.३.२०१८
३. शासन परिपत्रक, नियोजन विभाग, क्र.ससमा २०१०/प्र.क्र.४८ (भाग-१)/ का-१४६१, दिनांक ११ जुन,२०१८

प्रस्तावना :-

अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम, (आदिवासी) मंडळ, नागपूर यांनी संदर्भाधिन क्र.१ मधील पत्रान्वये प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, ता. चिमूर जिल्हा चंद्रपूर यांच्या कार्यक्षेत्रात असणारे मौजा खेडमक्ता येथे उपलब्ध असलेल्या शासकीय जागेवर ब्रम्हपुरी, ता ब्रम्हपुरी, जिल्हा चंद्रपूर आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृहाच्या इमारत बांधकामाचे अंदाजपत्रक व आराखडे यांना प्रशासकीय मान्यता मिळणेबाबतचा प्रस्ताव सादर केलेला आहे.

२. ब्रम्हपुरी, ता. ब्रम्हपुरी, जिल्हा चंद्रपूर आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृहाच्या इमारत बांधकामाचे अंदाजपत्रक उप विभागीय अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम (आदिवासी) उपविभाग चंद्रपूर यांनी तयार केले असून कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (आदिवासी) विभाग, चंद्रपूर आणि प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय, ता. चिमूर, जिल्हा चंद्रपूर यांनी साक्षांकित केले आहे. सदर अंदाजपत्रक सन २०१७-१८ च्या दरसुचीवर आधारित आहे.

३. सदर वसतिगृहाच्या इमारत बांधकामाच्या अंदाजपत्रकाची आदिवासी विकास विभागाच्या बांधकाम व्यवस्थापन कक्षाद्वारे तांत्रिक तपासणी करण्यात आली असून खालील अटींच्या अधिन राहून ब्रम्हपुरी, ता. ब्रम्हपुरी, जिल्हा चंद्रपूर आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृह इमारत बांधकाम (G+२) साठी रु. ७,२१,८८,२८७.००/- (अक्षरी रुपये सात कोटी एकवीस लक्ष अठ्ठयाऐंशी हजार दोनशे सत्त्याऐंशी फक्त) इतक्या किंमतीच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

अटी

(अ) सदर कामाचे विस्तृत आराखडे व संकल्पचित्र तयार करुन सविस्तर अंदाजपत्रके तयार करुन त्यास सक्षम प्राधिका-याची तांत्रिक मान्यता घ्यावी.

(ब) ढोबळ स्वरुपात करण्यात आलेल्या तरतुदीबाबत काम करतेवेळी विस्तृत अंदाजपत्रक तयार करुनच काम हाती घ्यावे. तसेच जागेचा आराखडा अंदाजपत्रकासोबत जोडलेला नाही. आराखडा तयार करुन त्यानुसार अंतर्गत रस्ते /जोडरस्ते,सीसीड्रेन, संरक्षक भिंत, पार्किंग, आर्बोरिकल्चर, माती परिक्षण, रेन वाटर हार्वेस्टींग व फर्निचर तसेच इतर बाबींचे अंदाजपत्रके तयार करावे.

(क) सदर कामाची आर्थिक मर्यादा ही प्रशासकीय मान्यतेच्या रक्कमेच्या मर्यादेत ठेवण्याची दक्षता घ्यावी.

(ड) विद्युत विषयक बाबींसाठी विद्युत विभागाच्या सक्षम प्राधिका-यांची सहमती प्राप्त करुन घ्यावी.

(इ) अंदाजपत्रकात एकूण बांधकाम किंमतीवर १२% GST कर जोडण्यात आलेला आहे. विस्तृत अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता देणे आदी बाबनिहाय VAT ची तरतूद वजा करुन बाबनिहाय आवश्यक GST ची तरतूद जोडण्यात यावी. तथापि, शासनाने निर्गमित केलेल्या वस्तु व सेवा कर कायदयाच्या अनुषंगाने शासन निर्णय, परिपत्रक , सूचना इत्यादि आधारे कार्यवाही करावी.

४. वरीलप्रमाणे प्रदान करण्यांत आलेल्या प्रशासकीय मान्यतेची बाबनिहाय तरतुदी सोबत जोडण्यात आलेल्या Recapitulation Sheet मध्ये दर्शविण्यांत आल्या आहेत.

५. सदर प्रशासकीय मान्यता शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. विअप्र-१००८/प्र.क्र.७०/२००८ विनियम दिनांक ७ एप्रिल,२०१५ अन्वये प्रस्तृत केलेल्या वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका-१९७८, भाग-१,उपविभाग-५, अनुक्रमांक १ नियम क्र. १३४ मधील तरतूदी नुसार, तसेच शासन परिपत्रक, नियोजन विभाग, क्र.ससमा २०१०/प्र.क्र.४६ (भाग-१)/का-१४६१, दिनांक ११ जुन,२०१८ अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यांत आलेल्या वित्तीय अधिकाराचा वापर करुन प्रदान करण्यात येत आहे.

६. सदर कामासाठी येणारा खर्च मागणी क्र. टी-६, लेखाशिर्ष ४२२५, अनुसुचित जाती, जमाती व इतर मागासवर्गीय कल्याणाकरील भांडवली खर्च-०२-अनुसुचित जमातीचे कल्याण- ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना-(०२) जनजाति क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (०२) (०५) वसतीगृहाचे बांधकाम (कार्यक्रम), (४२२५ १०९२), ५३ मोठी बांधकामे या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकावा व उपलब्ध अनुदानामधून भागविण्यात यावा.

७. सदर कामाची सुरुवात सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षापासुन सुरु होत आहे.

८. प्रस्तावित कामाचे वर्षनिहाय खर्चाचे नियोजन पुढील प्रमाणे राहील.

(रुपये लाखात)

आर्थिक वर्ष	अपेक्षित खर्च	सुरु असलेल्या इतर कामासाठी आवश्यक तरतुद	एकुण मंजुर तरतुद
१	२	३	४
२०१८-१९	२००.००	रु.४१७३.००	रु. ७०००.००
२०१९-२०	३००.००	--	रु.७५६०.००
२०२०-२१	२२१.८८	--	रु.८१६४.०८

९. सुरु असलेल्या कामाच्या वित्तीय नियोजनाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखा

अ.क्र	कामाचे नाव/कामाची संख्या	एकुण अपेक्षित खर्च	मागील वर्षाअखेर झालेला खर्च (२०१७-१८)	चालु वर्षात अपेक्षित खर्च (सन २०१८-१९)	पुढील वर्षास Carry Forw करावयाची तरतुद (सन २०१९-२
१	२	३	४	५	६
१	(वसतीगृहे बांधकाम) ३१ कामे	रु.९०२१.००	रु.११९२.००	रु.४१७३.००	रु. ४८४८.००

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सतीश कोवे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र श

प्रति,

१. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
२. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर.
३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर.
४. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
५. मुख्य अभियंता, आदिवासी विकास बांधकाम व्यवस्थापन कक्ष, मुंबई
६. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर.
७. जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर
८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, चंद्रपूर

९. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर, जिल्हा चंद्रपूर.
१०. अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (आदिवासी) मंडळ, नागपूर.
११. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (आदिवासी) विभाग, चंद्रपूर
१२. उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (आदिवासी), चंद्रपूर
१३. कक्ष अधिकारी (का.०६), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१४. निवड नस्ती (का.०५), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्टया महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः बीसीएच-२०१४/प्र.क्र.६१/बांधकामे

कक्ष क्र.१४०, पहिला मजला, मंत्रालय विस्तार,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु मार्ग
मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: १६ डिसेंबर,२०१५

वाचा:-

१) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांचे पत्र क्र.सकआ/मावक/स्वसेस/समित/मसुदा २०१३-१४/का.१२/२२२, दिनांक१८/०२/२०१४

प्रस्तावना:-

१. अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांच्या आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रात विकासासाठी अनुसूचित जाती उपयोजना राबविण्यात येते. अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्टया महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्थापन केलेल्या संबंधित स्वयंसेवी संस्थांना त्यांच्या मागणीनुसार निधी मंजूर केला जातो. या योजनेअंतर्गत निधी वितरणाबाबतचे निकष, नियम तथा मार्गदर्शक सूचना निश्चित करण्यात आलेल्या नव्हत्या. तसेच या योजने अंतर्गत संस्थेची निवड, अनुदानाचे सूत्र, प्रकल्पाचे बांधकाम व जमिनीच्या मालकीसंदर्भात निश्चित असे धोरण ठरविण्यात आले नव्हते. त्यामुळे ऐतिहासिक व सांस्कृतिकदृष्टया महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करण्यासाठी सेवाभावी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्यापूर्वी मार्गदर्शक तत्वे व मानके ठरविण्या साठी दिनांक १ नोव्हेंबर, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त, समाजकल्याण यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने या योजनेसाठी तयार केलेल्या अटी व शर्ती तपासून संदर्भीय पत्रान्वये सविस्तर प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. त्यानुसार अनुसूचित जाती व नवबौध्द

घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्टया महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष तथा नियमावली ठरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णयः-

२. अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्टया महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष व मार्गदर्शक तत्वे पुढील प्रमाणे ठरविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

१. स्वयंसेवी संस्था निवडीचे निकष व निवड प्रक्रिया कार्यपध्दती :-.

(अ) स्वयंसेवी संस्थांची निवड करण्याचे निकष :-

(१) संबधित स्वयंसेवी संस्था धर्मदाय कायदा किंवा कंपनी कायदा (कलम-२५) किंवा सोसायटी रजिस्ट्रेशन ॲक्ट खाली नोंदणीकृत असणे बंधनकारक राहील.

(२) संबधित स्वयंसेवी संस्थेचे सार्वजनिक क्षेत्रातील काम कमीत कमी ३ वर्षे असणे बंधनकारक राहील.

(३) संबधित स्वयंसेवी संस्थेने मागील तीन वर्षाचा नियंत्रक व महालेखापरिक्षक, भारत सरकार यांच्या पॅनेलवरील सनदी लेखापालाकडून केलेला लेखापरिक्षण अहवाल प्रस्तावा सोबत सादर करणे आवश्यक राहील.

(४) भविष्यात प्रकल्पाची दुरुस्ती व देखभालीसाठी संबंधील स्वयंसेवी संस्था आर्थिकदृष्टया समक्ष असावी.

(५) एखाद्या स्वयंसेवी संस्थेचे सामाजिक कार्य, दर्जा व प्रगती विचारात घेवुन अशा स्वयंसेवी संस्थेची विशेष बाब म्हणुन स्वेच्छाधिकाराने निवड करण्याचे अधिकार निवड समितीस राहतील.

(६) स्वयंसेवी संस्थेतील दोन पेक्षा जास्त विश्वस्त एकाच कुटुंबातील/रक्त नातेसंबधातील नसावेत. या बाबतचे शपथपत्र संबधितांकडुन घेण्यात यावे.

(आ) स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावाकरीता छाननी समिती :-

(१) या योजनेंअंतर्गत इच्छुक स्वयंसेवी संस्थेने प्रकल्पाचा सविस्तर प्रस्ताव जिल्ह्याच्या सहायक आयुक्तांकडे आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांसह (जागा मालकीची कागदपत्रे, नियोजित प्रकल्पाचा आराखडा, लेआऊट प्लॅन, सा.बां.वि.च्या सक्षम अधिकारी यांनी प्रमाणित केलेले कामाचे अंदाजपत्रक, सुसाध्यता अहवाल इ.सह) सादर करावा.

(२) संबधित सहायक आयुक्तांनी त्यांच्याकडे प्राप्त झालेले सर्व स्वयंसेवी संस्थांचे प्रस्ताव तपासुन उपआयुक्त, समाजकल्याण, प्रादेशिक विभाग यांच्याकडे स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह सादर करावेत.

(३) सदर प्रस्तावांची छाननी करण्याकरीता खालील प्रमाणे विभागनिहाय छाननी समितीचे गठन करण्यात यावे. छाननी समितीने सर्व प्रस्तावांची छाननी करुन एकत्रित प्रस्ताव अभिप्रायासह आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांच्याकडे सादर करावेत.

[illegible]	[illegible]	[illegible]
१.	प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग, (संबंधित विभाग)	अध्यक्ष
२.	अधिक्षक अभियंता, संबधित महानगर पालिका	सदस्य
३.	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)संबंधीत जिल्हा परिषद	सदस्य
४.	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ जिल्हापरिषद	सदस्य
५.	कार्यकारी अभियंता, नगर पालिका/ नगर परिषद	सदस्य
६.	सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, (संबंधित जिल्हा)	सदस्य
७.	सहाय्यक संचालक, नगररचना	सदस्य
८	सहाय्यक लेखाधिकारी, सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण,	सदस्य सचिव

(४) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी त्यांच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह सर्व संस्थांचे प्रस्ताव शासनास सादर करावेत.

(इ) स्वयंसेवी संस्थांची निवड करण्याकरीता निवड समिती :-

आयुक्त, समाजकल्याण यांचेकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांतील पात्र संस्थांची मा.मंत्री, (सामाजिक न्याय) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेली खालील समिती निवड करेल.

[illegible]	[illegible]	[illegible]
१	मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	अध्यक्ष
२	मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	सदस्य
३	मा.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	सदस्य
४	आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे	सदस्य
५	उप सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य (बांधकामे)	सदस्य सचिव

२.स्वयंसेवी संस्थाना निधीचे वाटप व विभागनिहाय निधी वितरणाचे नियम :-

(१) संस्थेने प्रस्तावित केलेले खर्चाचे अंदाजपत्रक संबधित सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्याकडुन अथवा संबधित क्षेत्रातील शासकीय प्राधिकरणातील सक्षम प्राधिकारी उदा. एम.एम.आर.डी.ए.,एन.आय.टी.,एम.जे.पी. व तत्सम प्राधिकरणाकडुन प्रमाणित करुन घेण्यात आलेले असावे.

(२) सक्षम प्राधिकारी यांनी प्रमाणित केलेल्या अंदाजपत्रकानुसार छोट्या प्रकल्पांची अधिकतम अंदाजित रक्कम रु.५.०० कोटी इतकी तर मोठ्या प्रकल्पांची अधिकतम अंदाजित रक्कम

रु.१०.०० कोटी इतकी राहील. अतिमहत्वाच्या व विशिष्ट प्रकरणात ही मर्यादा रु.२५.०० कोटी पर्यंत वाढविण्याचे अधिकार मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या मान्यतेने निवड समितीस राहतील.

(३) प्रस्तावित प्रकल्पाच्या एकुण अंदाजपत्रकीय खर्चामध्ये शासनाचा हिस्सा ९०% इतका व संबधित संस्थेचा हिस्सा १०% इतका असेल. संबधित संस्थेच्या बॅन्क खात्यात, प्रस्ताव सादर करण्याच्या दिनांकास मागील तीन महिन्याच्या विवरणात संस्थेच्या हिश्श्याची रक्कम शिल्लक असणे बंधनकारक आहे.

(४) या योजनेअंतर्गत आर्थिक वर्षामध्ये उपलब्ध होणारा निधी विभागावर समप्रमाणात तथा विभाग निहाय प्रकल्पांच्या प्रगतीनुसार वितरीत करण्यात येईल. मात्र, आवश्यक त्या ठिकाणी यामध्ये बदल करण्याचे अधिकार निवड समितीस राहतील.

(५) या योजनेअंतर्गत उपलब्ध होणाऱ्या निधी वितरणाचे सुत्र ३०%- ३०%- ३०% अशा तीन टप्प्यात पुढील प्रमाणे वितरीत करण्यात येईल:-

(अ) बांधकामाच्या सुरुवातीस प्रकल्पातील शासन हिश्श्याच्या ३०% इतका निधी वितरीत करण्यात येईल.

(ब)मधल्या टप्प्यात बांधकामाचा प्रगती अहवाल विचारात घेवुन शासन हिश्श्याच्या ३०% इतका निधी वितरीत करण्यात येईल

(क) शेवटच्या टप्प्यामध्ये सा.बां.वि./संबधित कार्यान्वयीन यंत्रणेकडुन प्रकल्पाच्या बांधकामाचे मुल्यांकन व प्रकल्प पुर्णत्वाचा दाखला प्राप्त झाल्यावर मा.मंत्री, सामाजिक न्याय यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या मान्यतेने ३०% हा निधी वितरीत करण्यात येईल.

(ख) शेवटच्या टप्प्यातील निधी वितरीत करण्यापुर्वी संबधित संस्थेने बांधकामाचा दर्जा समाधानकारक असल्याचे सक्षम प्राधिकारी यांचे प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहील.

(६) प्रकल्पासाठी आयुक्त, समाज कल्याण व संबंधीत संस्थेचे प्राधिकृत प्रतिनिधी यांचे संयुक्त बँकेत खाते राहील. बांधकामाच्या प्रगती अहवाल लक्षात घेवून प्रादेशिक उपायुक्त स्तरावरील समिती निधी वितरणाबाबत निर्णय घेईल व निधी वितरणाबाबत आयुक्त कार्यालयास शिफारस करेल. आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे हे संस्थेच्या बँक खात्यावर शासन मान्यता घेवुन देय निधी वर्ग करेल. मात्र, कार्यारंभ आदेश निर्गमित केल्यावर संस्थेला सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण उपायुक्त समितीच्या शिफारशीनुसार निर्णय घेवून ३०% निधी पैकी १०% निधी वर्ग करेल.

३.नियोजित प्रकल्पाचा आराखडा :-

प्रकल्पासाठी जागेची कमी/ जास्त उपलब्धता, नियोजित स्थळांचे ऐतिहासिक महत्त्व, वैविध्यता व स्थळांस भेट देणाऱ्या लोकांची संख्या लक्षात घेता या योजनेअंतर्गत प्रकल्पांसाठी नमुना आराखडा (टाईप प्लॅन) विहीत करणे शक्य होणार नाही. त्यामुळे स्वयंसेवी संस्थांना

पुष्ठ ११पैकी४

खाजगी वास्तुशास्त्रज्ञांकडुन प्रकल्पाचा आराखडा तयार करुन घेण्याची मुभा राहील. मात्र, प्रकल्पाच्या अंदाजपत्रकास/ संकल्पचित्रास संबंधित प्रादेशिक मुख्य अभियंता/अधिक्षक अभियंता, सा.बा.विभाग यांची मान्यता घेणे आवश्यक राहील. प्रकल्पाचे मुल्यांकन करण्याचे काम संबंधित कार्यकारी अभियंता, सा.बां./ कार्यकारी अभियंता, जि.प./शासकीय पॅनलवरील वास्तुशास्त्रज्ञ यांचे मार्फत करण्यात येईल. प्रकल्पाच्या पुर्णत्वाचा दाखला घेणे बंधनकारक असुन विभागीय छाननी समितीचे प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक असेल.

४. स्वयंसेवी संस्थेच्या जमीन मालकी हक्काच्या व वास्तू देखभाली संदर्भात अटी व शर्ती :-

(अ) वास्तू जमीन व मालकी हक्कासंदर्भात:-

(१) प्रकल्पाची जागा स्वयंसेवी संस्थेच्या स्वत:च्या मालकीची असावी.

(२) प्रकल्पाची जागा स्वयंसेवी संस्थेला शासकीय/ निमशासकीय/खाजगी संस्था/ व्यक्ती मार्फत दान मिळालेली असल्यास ती त्याच प्रयोजनासाठी वापरण्याच्या अटी व शर्तींचे करारपत्र संस्थेने प्रस्तावासोबत सादर करणे आवश्यक आहे.

(३) संबंधीत जिल्ह्याचे सहा. आयुक्त, समाज कल्याण व संस्था यांच्यामध्ये करारनामा होणे आवश्यक आहे.

(ब) प्रकल्पातील इमारत बांधकामाची देखभाल व दुरुस्तीबाबत:-

(१) इमारतीची देखभाल, दुरुस्ती, परिरक्षण, दैनदिन खर्च, स्थानिक कर, वीज बील, पाणी-पट्टी इत्यादी बाबींची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहील.

(२) ज्या वास्तूंच्या देखभालीसाठी स्वयंसेवी संस्था उपलब्ध होऊ शकणार नाहीत. अशा ठिकाणी तेथील स्थानिक स्वराज्य संस्था (ग्रामपंचायत, पंचायत समिती, नगरपालिका, महानगरपालिका) यांचेवर किंवा जवळपासच्या चांगल्या काम करणाऱ्या सेवाभावी संस्थांची निवड करुन अशा संस्थांना देखभालीची जबाबदारी देण्यात यावी.

(३) संबधित स्वयंसेवी संस्था जर प्रकल्पातील वास्तुची देखभाल दुरुस्ती करण्यास सक्षम नसेल तर प्रकल्पातील वास्तु जमिनीसह शासन ताब्यात घेईल.

५. प्रकल्पातील बांधकामासाठी आवश्यक यंत्रणा निश्चिती बाबत :-

(१) प्रकल्पाची बांधकाम यंत्रणा निश्चित करणेसाठी जिल्हास्तरीय समितीने नियमानुसार ई-निविदा प्रक्रिया राबवावी.

(२) प्रस्तावित प्रकल्प हा मंजूरी आदेशात नमूद केलेल्या विहित कालावधीत पूर्ण करणे संबधित संस्थेवर बंधनकारक राहील.

(३) निविदा निश्चितीसाठी जिल्हा स्तरावर पुढील प्रमाणे समिती गठित करण्यात येईल:-

१	सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, (संबंधित जिल्हा)	अध्यक्ष
२	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
३	संस्थेचे प्रतिनिधी	सदस्य
४	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद (संबंधीत)	सदस्य
५	विभागीय लेखाधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
६	सहाय्यक लेखाधिकारी, समाज कल्याण, (संबंधीत जिल्हा)	सदस्य सचिव

(४) संबधित जिल्ह्यातील स्वयंसेवी संस्थांनी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांवर संनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी वरील समितीची राहील.

६. इतर मार्गदर्शक तत्वे :-

१) संस्थेच्या प्रकल्प बांधकाम इमारतीवर सामाजिक न्याय विभाग, महाराष्ट्र शासन, यांचे कडून मिळालेल्या अनुदानातून बांधण्यात आलेली आहे, असा नामफलक लावण्यात यावा.

२) मंजूर केलेल्या प्रकल्पाच्या मालकी संदर्भात इतर हक्कामध्ये शासनाने अनुदान दिले असल्याने इतर हक्कात शासनाचे नाव राहील.

३) संस्थेच्या प्रकल्पाच्या निधीचा अपहार/ अनियमितता आढळून आल्यास आवश्यक ती कायदेशीर कार्यवाही करण्याचे अधिकार नियमानुसार संबंधीत सहा. आयुक्त, प्रादेशिक उपायुक्त, आयुक्त, समाज कल्याण/ शासनास राहतील.

४) अनुदान (निधी) खर्चाचे व प्रकल्प प्रगतीचे उपयोगीता प्रमाणपत्र, सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण हे प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण यांच्या मान्यतेने आयुक्त समाजकल्याण यांच्यामार्फत शासनास सादर करतील.

५) या योजनेअंतर्गत अनुदान वितरण करण्यात येणाऱ्या संस्थेने सोबतच्या परिशिष्ट "क" नुसार विहीत करारनामा संबंधित प्रादेशिक उपआयुक्त, समाजकल्याण यांच्या समवेत करणे बंधनकारक राहील.

६) यापुर्वी या योजनेअंतर्गत शासनाने पुर्णत: वा अंशत: अनुदान दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांकडील प्रकल्पांचा आढावा आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी घेवुन पुर्ण प्रकल्पांचा तसेच अपुर्ण प्रकल्प पुर्ण करण्याच्या दृष्टीने, सविस्तर अहवाल स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह एका महिन्यात शासनास पाठवावा.

७. या योजनेअंतर्गत होणारा खर्च हा "मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीय यांचे कल्याण-०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण, ८००, इतर खर्च, पंचवार्षिक योजनातंर्गत योजना- राज्य योजनातंर्गत योजना, (०५), स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदाने, (०५)(०२)

पुष्ठ ११पैकी६

स्वंयसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदाने (वि.घ.यो.) (२२२५३६३६), ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

८. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४३५/व्यय-१५, दिनांक २०.६.२०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharasntra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून,त्याचा संकेताक २०१५१२०४१७१३३२३७२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Chandrakant Haridas Wade

Digitally signed by Chandrakant Haridas Wade
DN: c=IN, o=SJ And SA, ou=Government Of Maharashtra, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=fda98a8ca4dd3ecbdbbe4b156e5eaa93f6 03ae3f8bb8de9e29614f5f0960, cn=Chandrakant Haridas Wade
Date: 2016.01.06 13:36:35 +05'30'

(चंद्रकांत ह.वडे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई/नागपूर
५. अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर
७. जिल्हाधिकारी, सर्व जिल्हे
८. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
९. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचानालय, मंत्रालय, मुंबई
११. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई
१२. व्यवस्थापकीय संचालक,साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठेविकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईकविमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१५. व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई

१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य अपंग आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१७.प्रादेशिक उपायुक्त (सर्व), समाजकल्याण विभाग
१८.सहाय्यक आयुक्त (सर्व), समाजकल्याण विभाग
१९.जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
२०.निवासी लेखा परिक्षक, मुंबई/ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२१.जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व जिल्हे
२२.निवड नस्ती (बांधकामे)

परिशिष्ट "क"

अनुसूचित जाती व नव बौध्द घटकांच्या व्यक्तींसाठी ऐतिहासिक व सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्त्व असलेली ठिकाणे विकसित करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान देणे या योजनेंतर्गत स्वयंसेवी संस्थेबरोबर कराव्याच्या करारनाम्याच्या मसुद्यामध्ये अंतर्भुत करावयाच्या अटी-शर्ती.

१) स्वयंसेवी संस्थेस शासनाने मंजूर केलेले अनुदान ज्या प्रयोजनासाठी मंजूर करण्याचे निश्चित केलेले आहे, ते त्याच प्रयोजनासाठी खर्च करणे बंधनकारक राहील. शासन आदेशा व्यतिरीक्त अन्य प्रयोजनासाठी या योजने अंतर्गतचा निधी संस्थेने खर्च केल्याची बाब आढळुन आल्यास, सदरची रक्कम संस्थेकडुन व्याजासह एकरकमी तात्काळ वसुल करण्यात येईल.

२) स्वयंसेवी संस्थेमार्फत प्रकल्पाअंतर्गत हाती घेण्यात येणारे बांधकाम उदा. सांस्कृतिक भवन, विपश्यना केंद्र, प्रशिक्षण केंद्र, वसतीगृह, रुग्णालय, कार्यालय, वाचनालय, अंतर्गत रस्ते, पाण्याची टाकी व तत्सम स्वरुपाचे बांधकाम पुर्ण झाल्यानंतर त्याची देखभाल /परिरक्षणाची व्यवस्था तसेच दैनंदिन खर्च, स्थानिक कर, इत्यादी खर्चाची व्यवस्था संस्थेने स्वत: करावी. त्यासाठी शासनाकडून कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.

३) स्वयंसेवीसंस्थेमार्फत बांधण्यात येणाऱ्यासांस्कृतिक भवन व विपश्यना केंद्राच्या बापराबाबत नियमावली तयार करुन त्यास शासनाची मान्यता घ्यावी. सदर सांस्कृतिकभवन व विपश्यना केंद्र सर्व जनतेसाठी संस्थेने खुले ठेवणे बंधनकारक राहील. यामधील प्रवेशाकरीता शासनाची मान्यता घेवुन जनते कडुन नाममात्र फी /शुल्क आकारण्याची संस्थेला मुभा राहील.

४) स्वयंसेवी संस्थेमार्फत बांधण्यात येणारे वसतीगृह शासकीय नियमानुसार बांधण्यात यावे. सदर वसतीगृह प्रवेशाबाबत शासनाची मान्यता घेवुन, शासन मानकानुसार कार्यपध्दती अवलंबविण्यात यावी.

५) शासकीय मानकानुसार संस्थेतील विहारामध्ये प्रथमोपचार केंद्र/रुग्णालय बांधून ते कार्यान्वित करणे आवश्यक राहील.

६) स्वयंसेवी संस्थेतील विहारामध्ये बांधकामासंदर्भात कार्यकारी अभियंता यांनी प्रमाणित केलेले नकाशे व खर्चाचे अंदाजपत्रक त्याचप्रमाणे इतर खर्चाचे प्रस्ताव शासनास, समाज कल्याण आयुक्तलय, पुणे व संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना सादर करणे आवश्यक राहील.

७) प्रकल्पातील त्या-त्या टप्प्यावरील बांधकामाचे मुल्यांकन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करुन उपआयुक्तांमार्फत शासनास सादर करण्याची जबाबदारी संस्थेची राहील.

८) स्वयंसेवी संस्थेला प्रकल्पासाठी मंजूर करण्यात आलेले अनुदान केवळ एकदाच अनुज्ञेय राहीलवहे अनुदान बांधकामाच्या प्रगतीनुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार त्या-त्या टप्प्यावर वितरीत केले जाईल.

९) स्वयंसेवी संस्थेच्या कार्यालयात कार्यरत असणारे कर्मचारी वा इतर सभासद यांचे वेतन संस्थेने स्वत: अदा करावे. त्यासाठी शासनाकडून कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.

१०) प्रकल्पातील बांधकाम सुरु करण्यापूर्वी संस्थेने प्रकल्पातील बांधकामासाठी स्थानिक नगररचना प्राधिकरणाची मंजुरी घेणे बंधनकारक राहील.

११) प्रकल्पातील बांधकामाच्या संदर्भातील कामाचा त्रैमासिक प्रगती अहवाल संबधित संस्थेने वेळोवेळी आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना सादर करणे बंधनकारक राहील.

१२) प्रकल्पातील बांधकामाच्या संदर्भातील लेखा व हिशोब शासकीय नियमानुसार स्वतंत्र ठेवावे. बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर बांधकामाच्या लेख्याचे सनदी लेखापालाकडून ऑडीट करुन घेवून त्याचे उपयोगीता प्रमाणपत्र आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना मुदतीत सादर करण्याची जबाबदारी संबधित संस्थेची राहील.

१३) स्वयंसेवी संस्थेने नियोजित प्रकल्पाच्या बांधकामाचा कालावधी निश्चित करुन विहीत वेळेत प्रकल्प पूर्ण करावा. या साठी शासनाने अनुदान वितरीत केलेल्या दिनांकापासून प्रस्तावित प्रकल्पाच्या बांधकामासाठी दोन वर्षापेक्षा अधिक कालावधी लागणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.

१४) नियोजित प्रकल्पामध्ये अपंग व्यक्तींना सहजगत्या प्रवेश करता येईल, असा अडथळा विरहीत रस्ता (रॅम्प), रेलींग सुविधेसह नियोजीत प्रकल्पाच्या बांधकामात उपलब्ध करुन देणे संस्थेवर बंधनकारक राहील.

१५) शासनाच्या पुर्व परवानगीशिवाय नियोजित प्रकल्पांतर्गत असलेल्या इमारतींचे बांधकाम कोणत्याही कारणास्तव इतर संस्थेस/व्यक्तीस हस्तांतरीत करता येणार नाही वा भाडेतत्वावर देता येणार नाही.

१६) स्वयंसेवी संस्थेने प्रकल्पाच्या प्रत्येक बाबनिहाय खर्चाच्या तपशिलासह विहीत शासकीय नियम /आदेश यातील तरतूदी प्रमाणे प्रकल्पास शासनाची मान्यता घेणे आवश्यक राहील. त्याच प्रमाणे सदर

प्रकल्पासाठी उपलब्ध होणाऱ्या जमीनीबाबतमहसूल व वनविभागाचे आवश्यकतेनुसार यथोचित आदेश प्राप्त घेण्याच्या अधीन राहून, स्वयंसेवी संस्थेस अनुदान मंजूर करण्यात येईल.

१७) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या वतीने प्रादेशिक उपआयुक्त, समाजकल्याण व संस्थेच्या दरम्यान नोंदणीकृत करारनामा करण्यात यावा. सदर करार आयुक्त कार्यालयाच्या अधिनस्थ असलेल्या विधी सल्लागाराशी विचारविनिमय करुन करारनामा करण्यात यावा.

१८) स्वयंसेवी संस्थेला देण्यात आलेल्या शासकीय निधीबाबत संस्थेकडून विहीत उपयोगीता प्रमाणपत्र व कामाचा प्रगती अहवाल प्राप्त करुन घेवून, शासनास सादर करण्याची जबाबदारी संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांचेवर शासनाने सोपविली असल्याने संस्थेने शासनाकडून घेतलेल्या निधीचे उपयोगीता प्रमाणपत्र व कामाचा प्रगती अहवाल त्या-त्या टप्प्यावर संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांचेकडे विहीत वेळेत करणे सादर संस्थेवर बंधनकारक राहील.

१९) स्वयंसेवी संस्थेने वरील अटी-शर्तीचा भंग केल्यास सदर संस्थेस नियोजित प्रकल्पासाठी मंजूर करण्यात आलेल्या / येणाऱ्या अनुदानाची रक्कम संस्थेकडून राष्ट्रीयकृत बँकेच्या दीर्घ मुदतीच्या कर्जावरील प्रचलित व्याज दराने एकरकमी व्याजासहीत वसूल करण्यात येईल.

२०) शासन निर्णयात नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्ती तसेच भविष्यात या प्रकल्पाबाबत शासन वेळोवेळी जे आदेश निर्गमित करील ते सर्व आदेश स्वयंसेवी संस्थेवर बंधनकारक राहतील.

वरील करारनामा संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांनी शासन सामाजिक न्याय विभागाच्या वतीने आमच्या समक्ष केला असून सदर करारनाम्यातील सर्व अटी व शर्ती आम्हाला व आमच्या संस्थेस मान्य आहेत. वरील प्रमाणे करारनामा करण्यात येत आहे.

वरील अटी-शर्ती व्यतिरीक्त प्रकल्पाच्या अनुषंगाने करारनाम्यामध्ये शासनाची मान्यता घेवुन प्रकरणपरत्वे अटी-शर्ती अंतर्भुत करण्याची प्रादेशिक उपआयुक्त, समाजकल्याण यांना मुभा राहील.

जावक क्रमांक 2634 /चिशा/आ.क्र. १५८/२०१८

फोन- ०७१२-२९८०१३५
०७१२-२९८०१३४

कार्यालय,प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी,
मृद व जलसंधारण विभाग, नागपूर,
वैनगंगानगर अजनी, नागपूर-३
E-Mai:- water_conservation@rediffmail.com

दिनांक :- 13/12/2018

प्रति,

मा. प्रधान सचिव
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,
मंत्रालय मुंबई-३२
(लक्षवेध :- श्री. सुरेश आंबेकर, कक्ष अधिकारी, जल १, महाराष्ट्र शासन)

विषय :- विधानपरिषदेत दिलेल्या आश्वासनांवरील शासकीय कारवाई संबंधी विवरणपत्र सन-२०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन आश्वासन क्र.१५८

----oo----

वरिल संदर्भिय पत्राच्या अनुषंगाने प्राप्त आश्वासन क्र.१५८ चे आश्वासनपुर्तीबाबतची माहिती विहीत प्रपत्रात नमुद करुन या पत्रासोबत सादर करण्यांत येत आहे.

करीता माहितीस्तव सविनय सादर.

सहपत्र :- आश्वासन क्र. १५८ चे उत्तर विहीत प्रपत्रात.

सही, प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी,
मृद व जलसंधारण विभाग, नागपूर,

प्रत:- जिल्हा जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग, गोंदिया/जिल्हा जलसंधारण अधिकारी, जिल्हा परिषद (लघु पाटबंधारे) विभाग, भंडारा/गोंदिया यांना माहितीकरीता

विधानपरिषदेत दिलेल्या आश्वासनांवरील शासकीय कारवाईसंबंधी विवरण

सन-२०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन आश्वासन क्र. १५८

विभागाचा फाईल क्रमांक :- मंडळाचे नांव :- प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग , नागपूर

आश्वासन क्रमांक	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासनपूर्तीबाबत करण्यात आलेली कारवाई	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले त्याबाबतचे आदेश निर्णय इ. चा दिनांक	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे	विलंबाचा जबाबदार असणा-या अधिकारयावर केलेली कारवाई
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१५८	विधानपरिषद कामकाज खंड : - १७३ क्रमांक :- ४ दिनांक :- १६/०७/२०१६ पृष्ठ क्रमांक : माननीय मंत्री यांनी दिलेले उत्तर	गोंदिया भंडारा जिल्हयातील मालगुजारी तलावांच्या समस्यांबाबत. मा. श्री. विजय रहांगडाले (तिरोडा) वि.स.स. यांचा अतारांकीत प्रश्न २२६४	होय केन्द्र शासनाकडून उपलब्ध निधीच्या अनुषंगाने तरतूद करण्यात येईल. (मा.पंकजा मुंडे- मंत्री, महाराष्ट्र शासन)	केन्द्र शासनाच्या विदर्भ सघन सिंचन विकास कार्यक्रम अंतर्गत गोंदिया जिल्हयातील ११८ कामांचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल मंजूर असुन त्यापैकी ८३ कामे पुर्ण झालेली आहेत. तसेच भंडारा जिल्हयातील २२६ कामांचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल मंजूर असून त्यापैकी १३३ कामे पुर्ण झालेली आहेत. केन्द्र शासनाकडून विदर्भ सघन सिंचन विकास कार्यक्रम अंतर्गत पर्याप्त निधी उपलब्ध न झाल्यामुळे उर्वरित कामे जलयुक्त शिवार अंतर्गत तसेच माजीमालगुजारी तलावांचे पुनर्जिवन कार्यक्रम अंतर्गत समाविष्ट करण्यात आले आहे.	आश्वासन पुर्तीची कार्यवाही सुरू आहे.	आश्वासन पुर्तीची कार्यवाही सुरू आहे.	विलंब झालेला नाही.	प्रश्न उद्भवत नाही.	प्रश्न उद्भवत नाही.

मा. प्रा.ज.सं.अ.यांचे कडून मंजूर

सहायक प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी
मृद व जलसंधारण विभाग, नागपूर

"प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान" राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : कौविउ-२०१५/प्र.क्र.१२२/रोस्वरो-१
२ रा मजला, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०२ सप्टेंबर, २०१५.

वाचा : १) शासन निर्णय,उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र. कौविका-२०१०/(३/२०१०) व्यशि-५, दि.१९.५.२०१०
२) शासन निर्णय,उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.कौविका-२०१०/(१७७/२०१०)व्यशि-५, दि.२९.१२.२०१०
३) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.कौविका-२०१०/(१४२/२०१०)/व्यशि-५, दि.९.५.२०११
४) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.कौविका-२०१०/(११९/२०१०)/व्यशि-५, दि.२१.५.२०११
५) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.एईओ-१०१५/प्र.क्र.०६/२०१५/दहा, दि.१५.१.२०१५
६) शासन निर्णय,कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, क्र.कौविउ-२०१५/प्र.क्र.२१/प्रशा-१, दि.६.४.२०१५

प्रस्तावना

सन २०२२ पर्यंत भारताची ६४ टक्के लोकसंख्या १५ ते ५९ या कार्यप्रवण (Working Age Group) वयोगटातील असेल. तसेच भारतातील लोकांचे सरासरी वयोमान २९ वर्षे असेल. म्हणजेच २०२२ पर्यंत भारत हा जगातील सर्वात तरुण देशांपैकी एक असेल व उत्पादनक्षमता असलेले बहुसंख्य मनुष्यबळ भारताकडे असेल. वाढती बाजारपेठ, कमी किंमतीत उत्पादनाचे ठिकाण आणि कुशल मनुष्यबळाचे स्रोत असलेल्या भारतात विदेशी गुंतवणूक मोठया प्रमाणात वाढत आहे. परिणामी, स्थानिक, राष्ट्रीय, जागतिक पातळीवर विविध क्षेत्रात मोठया प्रमाणात रोजगाराच्या संधी निर्माण होत आहेत. या संधींच्या माध्यमातून आपल्या अर्थव्यवस्थेत शाश्वत वृद्धी व विकास होण्यासाठी प्रशिक्षित आणि कुशल मनुष्यबळ असणे अत्यंत आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर विविध उद्योग व इतर क्षेत्रांतील संधींचा फायदा घेण्यासाठी भारतातील तरुण वयोगटातील उमेदवारांना अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रांमध्ये बदलत्या आधुनिक तंत्रज्ञानानुरुप कौशल्याधारित प्रशिक्षणाद्वारे उत्पादनक्षम बनविण्याच्या दृष्टीने **"कौशल्य विकास"** या कार्यक्रमास राष्ट्रीय प्राधान्य देवून केंद्र शासनातर्फे सन २००९ मध्ये राष्ट्रीय कौशल्य विकास कार्यक्रम सुरु करण्यात आला.

सदरील कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्यात राष्ट्रीय कौशल्य विकास कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीची सुरूवात सन २०१० पासून करण्यात आली. या कार्यक्रमांतर्गत भारतासाठी ५० कोटी कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती सन २०२२ पर्यंत करण्याचे उद्दिष्ट लक्षात घेता महाराष्ट्रासाठी ४.५० कोटी मनुष्यबळाचे कौशल्य विकसित करण्याचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले. यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत शासन निर्णय दिनांक १९/०५/२०१० अन्वये मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय शिखर परिषद तसेच मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्य

कौशल्य विकास कार्यकारी समिती गठीत करण्यात आली आहे. दिनांक २९.१२.२०१० च्या शासन निर्णयान्वये राज्यातील कौशल्य विकास या योजनेचे संनियंत्रण, नियोजन व प्रभावी अंमलबजावणीकरीता **नोडल एजन्सी म्हणून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेची** स्थापना करण्यात आली आहे. आयुक्त, रोजगार, स्वयंरोजगार व कौशल्य विकास हे या संस्थेचे पदसिध्द मुख्य कार्यकारी अधिकारी आहेत. सदर कार्यक्रमाची गाव पातळीपर्यंत प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या शासन निर्णय क्र.कौविका-२०१०/(११९/१०)/व्यशि-५, दि.२१/०५/२०११ अन्वये विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली विभागीय कौशल्य विकास कार्यकारी समिती व प्रत्येक जिल्हयाच्या जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समिती गठीत करण्यात आली आहे.

सन २०१४ पासून मा.पंतप्रधान यांच्या "मेक इन इंडिया" या संकल्पनेस अनुसरुन "स्कील इंडिया" या नावाने कौशल्य विकास या कार्यक्रमास केंद्र शासनाने सर्वोच्च प्राधान्य दिले असून या कार्यक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने राष्ट्रीय स्तरावर "कौशल्य विकास व उद्योजकता" या स्वतंत्र मंत्रालयाची स्थापना केली आहे. या अनुषंगाने तसेच मा.मुख्यमंत्री यांच्या मेक इन महाराष्ट्र या ध्येयास अनुसरुन राज्यात कौशल्य विकास अभियान अधिक प्रभावीपणे राबविण्यासाठी दिनांक १५.०१.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये पूर्वीच्या रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाचे रुपांतर करुन "कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग" या स्वतंत्र विभागाची स्थापना करण्यात आली आहे.

सद्यस्थितीत एकीकडे बेरोजगार तरुणांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देणे हे शासनासमोर सर्वात मोठे आव्हान आहे तर दुसरीकडे राष्ट्रीय व आंतर राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रांमध्ये कुशल मनुष्यबळाची गरज दिवसेंदिवस वाढत आहे. तसेच मेक इन इंडिया, डिजीटल इंडिया, स्वच्छ भारत, स्मार्ट शहरे, संसद आदर्श ग्रामयोजना, प्रधानमंत्री जन धन योजना इत्यादी उपक्रमांना राष्ट्रीय प्राधान्य देण्यात आल्याने देखील विविध क्षेत्रातील रोजगाराच्या संधी मोठया प्रमाणात निर्माण होत आहेत. याशिवाय सध्या राज्यात शासनाचे विविध विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखालील महामंडळे यांचे मार्फत विविध प्रवर्गातील लाभार्थींना वर नमूद विविध प्रकारच्या रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने विविध केंद्र व राज्य पुरस्कृत योजना राबविण्यात येत आहेत. तथापि, यामध्ये समन्वयाचा अभाव असून एकसूत्रता नसल्यामुळे या योजनांच्या फलनिष्पत्तीची माहिती एकाच व्यासपीठावर उपलब्ध न होता या योजनांचे नियोजन, कार्यान्वयन, संनियंत्रण, मूल्यमापन इ. बाबींवर खर्च होणाऱ्या साधनांचा अचूक, किफायतशीर व प्रभावी वापर होत नाही.

वरील पार्श्वभूमी लक्षात घेता राज्यातील मनुष्यबळाचे कौशल्य विकसीत करुन त्यांना मागणी असलेल्या क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्धतेद्वारे परिवार व समाजाचा एक उत्पादक सदस्य म्हणून सन्मानाने आपले भावी आयुष्य समर्थपणे घडविता यावे. तसेच विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचे एकात्मिकरित्या नियोजन व अंमलबजावणीतून "मेक इन इंडिया" आणि "मेक इन महाराष्ट्र" यासारख्या संकल्पना साकार करुन आपल्या राज्याच्या अर्थव्यवस्थेचे बळकटीकरण करता यावे, यासाठी कौशल्य विकासासंबंधी सर्व समावेशक अभियान राबविण्याचा शासनाचा मानस होता.

शासन निर्णय :-

वरील पार्श्वभूमीवर मा.पंतप्रधान यांच्या "स्कील इंडिया" या संकल्पनेस अनुसरून महाराष्ट्र राज्याने "कुशल महाराष्ट्र, रोजगारयुक्त महाराष्ट्र" हे ध्येय (Vision) समोर ठेवले असून, राज्यातील युवक-युवतींचे कौशल्य विकासाद्वारे सक्षमीकरण करुन त्यांना अधिक मागणी असलेल्या उद्योग, सेवा व तत्सम क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी **"प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानास"** या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

१. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाचा उद्देश

१.१ राज्य शासन तसेच केंद्र शासनातील विविध विभागांतर्गत कौशल्य विकास प्रशिक्षणाशी निगडित सर्व योजना व कार्यक्रमांखालील निधीची सांगड घालून या कार्यक्रमाच्या एकात्मिक अंमलबजावणीद्वारे कार्यप्रवण वयोगटातील (Working Age Group) १५ ते ४५ वर्षांपर्यंतच्या वयोगटातील उमेदवारांचे अधिक मागणी असलेल्या क्षेत्राच्या आवश्यकतेनुसार व्यावसायिक कौशल्य विकास (Skill Development), कौशल्य वर्धन (Up-skilling) व पुनर्कौशल्य विकास (Re-skilling)करणे व त्यांना रोजगारक्षम करून त्यापैकी किमान ७५ टक्के उमेदवारांना प्रत्यक्ष नोकरी किंवा स्वयंरोजगार मिळवून देणे. हे करत असताना समाजातील उपेक्षित घटक जसे की, अनुसूचित जाती जमाती, महिला, अपंग, अल्पसंख्याक इत्यादिंच्या सहभागावर विशेष भर देण्यात येईल.

१.२ राज्याचा आर्थिक विकास दर वाढता ठेवण्यासाठी मेक इन इंडिया आणि मेक इन महाराष्ट्र या धोरणास अनुसरुन, राज्याच्या वाढत्या औद्योगिकरणास आणि विविध सेवा उद्योगास कुशल मनुष्यबळ पुरवठ्यातून त्यांची उत्पादकता वाढविणे.

१.३ जागतिक, राष्ट्रीय व स्थानिक पातळीवरील बदलती आर्थिक परिस्थिती आणि त्यामुळे रोजगार बाजारात होत असलेले बदल, सतत निर्माण होणारी नव-नवीन क्षेत्रे व रोजगार संधी यांचा शोध घेऊन अद्ययावत माहितीच्या आधारे मनुष्यबळाची मागणी व पुरवठयाचे नियोजन करणे व रोजगाराच्या संधीनुसार सातत्याने राज्यातील कुशल मनुष्यबळ पुरविणे.

१.४ उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, शालेय शिक्षण विभाग, विद्यापीठे, शिक्षणसंस्था, उद्योग समूह, क्षेत्रनिहाय कौशल्य परिषदा इत्यादी कौशल्य क्षेत्राशी निगडित संस्थांच्या समन्वयाने कौशल्य विकासासंबंधी पाठ्यक्रम राष्ट्रीय कौशल्य अर्हता फ्रेमवर्कशी (National Skill Qualification Framework) सुसंगत करणे व त्यास अनुसरुन सदर विविध संस्थांच्या सहभागाने बाजारपेठेतील मागणीनुसार रोजगारक्षम कुशल मनुष्यबळ निर्माण करणे.

२. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाची ठळक व्यूहरचना (Strategy)

सन २००९ पासून राष्ट्रीय कौशल्य विकास धोरणाची निश्चिती होवून या अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. याबाबत आतापर्यंतचा अनुभव लक्षात घेता, महाराष्ट्र राज्यातील कौशल्य व उद्योजकता विकास कार्यक्रम प्रभावी व फलद्रूप होण्याच्या दृष्टीने सदर

अभियानाचे नियोजन, संस्थात्मक रचना, कार्यपध्दती, अंमलबजावणी इत्यादिंचे बाबतीत सर्वसाधारण व्यूहरचना खालील प्रमाणे आहे.

२.१ उमेदवारांची नोंदणी, मूल्यमापन चाचणी आणि व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशनाच्या माध्यमातून मूल्यांकन करणे व त्या माध्यमातून सुयोग्य माहिती संकलित करणे (Competency Database) व त्या आधारे रोजगार बाजारपेठेतील मागणीनुसार, नोंदणीकृत प्रशिक्षण संस्थांच्या माध्यमातून बायोमॅट्रिक पध्दतीने उमेदवारांची उपस्थिती नोंदवून व त्यांना उद्योगाच्या/बाजारपेठेतील मागणीनुसार कौशल्याधारित प्रशिक्षण देवून रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करुन देणे.

२.२ कौशल्य प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरिता उपलब्ध पायाभूत सुविधांचा महत्तम वापर करून आवश्यकतेनुसार अधिकच्या सुविधा निर्माण करणे.

२.३ मान्यता प्राप्त समुपदेशक, प्रशिक्षक, मूल्यमापक, निरिक्षक, इत्यादिंचा समूह (Pool) निर्माण करणे व प्रशिक्षित मनुष्यबळाची आवश्यकता विचारात घेऊन आवश्यक नवीन प्रशिक्षक व तज्ज्ञ मनुष्यबळ निर्माण करणे आणि वेळोवेळी पुनर्प्रशिक्षणाद्वारे क्षमता वृध्दी करणे.

२.४ विविध विभागांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या कौशल्य विकास योजनांखालील निधीकौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडे वर्ग करुन एक छत्राखाली त्यांची प्रभावी अंमलबजावणी व सुसूत्रीकरण करणे

२.५ राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील कुशल मनुष्यबळाची मागणी व पुरवठा या बाबत नियमित सर्वेक्षण व संशोधन करून रोजगार बाजार माहिती प्रणालीच्या (LMIS) आधारे मनुष्यबळाचे नियोजन करणे.

२.६ लाभार्थी तसेच लोक सहभाग मिळण्यासाठी व्यापक स्वरुपात व परिणामकारक जन-जागृती मोहीम राबविणे.

२.७ कौशल्य विकास कार्यक्रमाच्या नियोजन, अंमलबजावणी व सनियंत्रणामध्ये औद्योगिक आस्थापना व संबंधित स्वयंसेवी संस्था यांचा अधिकतम सहभाग वाढविणे.

२.८ लाभार्थ्यांच्या रोजगारोपरांत कारकिर्दीचा पाठपुरावा (Post placement tracking), प्रोफाईल अद्ययावतीकरण, व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन इत्यादी माध्यमातून त्यांना रोजगार/स्वयंरोजगाराचे दालन खुले करणे.

२.९ लाभार्थी, व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्रे, प्रशिक्षण संस्था, रोजगार देणाऱ्या आस्थापना, संबंधित मंत्रालयीन विभाग या सर्व सहभागधारकांना एक सामायिक व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे व त्या माध्यमातून कौशल्य विकास कार्यक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रण करणे.

२.१० कौशल्य विकासासाठी रोजगार बाजारानुरूप नव-नवीन अभ्यासक्रम तयार करणे व त्यांचे प्रमाणीकरण करणे

२.११ उच्च व तंत्र शिक्षण, शालेय शिक्षण, विद्यापीठे, शैक्षणिक संस्था या सर्वांच्या सहभागातूनत्यांच्या शिक्षण व प्रशिक्षणाच्या विविध स्तरावर व्यावसायिक प्रशिक्षणाचा अंतर्भाव करून त्यांची रोजगाराविषयी क्षमता बांधणी करण्यासाठी व कार्यपद्धती आखण्यासाठी नियोजन करणे व संबंधित विभागांनी त्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी उत्प्रेरकाची भूमिका बजावणे.

२.१२ उद्योगांच्या गरजेनुसार कौशल्यधारक मनुष्यबळ उपलब्ध होण्यासाठी विविध उद्योग समुहांच्या पायाभूत सुविधा, तज्ज्ञ प्रशिक्षकांचा सहभाग घेणे.

२.१३ कौशल्य विकास कार्यक्रमासाठी उदयोग समूहांच्या सीएसआर निधीचा सहभाग घेणे.

२.१४ कौशल्यविकास कार्यक्रमामध्ये उदयोग समूह व खाजगी संस्थांचा सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी (PPP) तत्वावर सहभाग घेणे.

२.१५ कौशल्य विकासाच्या कार्यक्रमांतर्गत प्रशिक्षित उमेदवारांना प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव देऊन रोजगारक्षमता वाढविण्याकरीता शिकाऊ उमेदवारी कार्यक्रमाचा विस्तार करणे.

२.१६ पारंपारिक किंवा प्रत्यक्ष कामातून कौशल्य धारण केलेल्या उमेदवारांच्या कौशल्याचे प्रमाणीकरणाव्दारे (Recognition of Prior Learings) व त्यांचे कौशल्यवर्धन करुन बाजारपेठेत त्यांची रोजगार क्षमता वाढविणे.

२.१७ उद्योजकता व स्वयंरोजगाराला चालना देण्यासाठी स्वयंरोजगाराकरिता अर्थसहाय्य करणाऱ्या सर्व महामंडळाच्या योजनांचे सुसूत्रीकरण करुन त्यांची अंमलबजावणी एकात्मिक ई-प्रशासन संगणकीय प्रणालीद्वारे करणे.

३. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाखालील योजनांचे स्वरुप व घटक

यापूर्वी नमूद केल्याप्रमाणे सदर अभियान हे सर्व समावेशक असून त्याचे स्वरुप बहुआयामी आहे. बाजारपेठेत उच्च मागणी असलेल्या क्षेत्राच्या गरजेनुसार १५ ते ४५ या वयोगटातील मनुष्यबळाला कौशल्य विकासातून रोजगारक्षम बनविणे आणि याआधारे त्यांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देणे हा सदर अभियानाचा प्रमुख उद्देश आहे. तो साध्य करण्याच्या दृष्टीने विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या राज्य तसेच केंद्र शासन पुरस्कृत विविध योजनांची सांगड घालून त्यांची अंमलबजावणी करण्याचेच फक्त नियोजित नाही तर या अभियानाच्या उद्देशास पूरक व पोषक ठरणारे उपक्रम देखील या अभियानांतर्गत नियोजित आहेत. अशा काही उपक्रमांचा खर्च या अभियानातून भागविण्याचे प्रस्तावित किंवा नियोजित नाही. अशा उपक्रमांची अंमलबजावणी सदर अभियानाच्या निकषांप्रमाणे करणे शक्य नसेल तरं संबंधित उपक्रम व योजना त्यांच्यासाठी विहित केलेल्या निकषांनुसार राबविण्यात येवून अपेक्षित उद्देश्य साध्य करण्यात येईल. याशिवाय अभियानाच्या अंमलबजावणीच्या दरम्यान कौशल्य परिवेशाचा (Skill Eco System) भाग म्हणून अभियानाशी सुसंगत असे उपक्रम देखील हाती घेतले जातील

वरील सर्व पार्श्वभूमीवर या अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सद्यस्थितीत विविध उपक्रमाचे स्वरुप व घटक खालीलप्रमाणे आहेत :

३.१ लाभार्थ्यांच्या निवडीपासून ते रोजगारोपरांत सहाय्यासाठी विविध तज्ज्ञ संस्थांना सूचीबद्ध करणे

राज्यातील कौशल्य विकास अभियानाची अंमलबजावणी करीत असताना व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्रामार्फत लाभार्थ्यांची कल व कौशल्य चाचणीद्वारे उमेदवाराची निवड केल्यापासून ते त्यांना रोजगार/स्वयंरोजगार करण्यास सहाय्य करणे अथवा सुचविलेले प्रशिक्षण पूर्ण करणे व तद्नंतर रोजगार प्राप्ती व रोजगार प्राप्तीनंतरच्या पाठपुराव्यापर्यंतची प्रक्रिया पार पाडून दर्जेदार व मागणीनुसार कुशल मनुष्यबळ निर्मितीचे उद्दिष्ट गाठण्यात येईल. हे साध्य करण्यासाठी विविध स्तरावर संस्था/तज्ज्ञ यांची मोठया प्रमाणावर आवश्यकता राहणार आहे. यासाठी खालील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

अ) लाभार्थ्यांची कौशल्यपूर्व चाचणी व समुपदेशनाद्वारे निवड करण्यासाठी मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्र स्थापन करणे व त्यासाठी तज्ज्ञ/संस्था सूचीबद्ध करणे

कल, आवड आणि क्षमता विचारात न घेताच उमेदवाराची कौशल्य विकासाच्या प्रशिक्षणासाठी निवड केल्यास असे उमेदवार प्रशिक्षण चालू असतानाच प्रशिक्षण सोडून जातात किंवा प्रशिक्षण झाल्यानंतर रोजगाराच्या जागी रुजू होत नाहीत किंवा रुजू झाल्यास काही कालावधीनंतर रोजगार सोडतात. पर्यायाने असे उमेदवार पुन्हा बेरोजगार होऊन सर्व संबंधितांचा वेळ, पैसा इत्यादी व्यर्थ जातो. हे टाळण्यासाठी उमेदवारांची नोंदणी, कौशल्यपूर्व मूल्यमापन चाचणी आणि व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशनाच्या माध्यमातून मूल्यांकन करणे व उमेदवाराची कल, आवड आणि क्षमता विचारात घेवुन त्यांना उद्योगाच्या/बाजारपेठेतील मागणीनुसार कौशल्याधारित प्रशिक्षण देवून रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करुन देण्याच्या दृष्टीने टप्प्याटप्प्याने सर्व जिल्हा मार्गदर्शन केंद्रांचे रुपांतर व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्रात करण्यात येईल. त्याशिवाय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, शैक्षणिक संस्था, शासकीय कार्यालये, जनसंग्राम इत्यादिंचा आवश्यकतेनुसार तालुका किंवा गाव पातळीवरच्या अशा केंद्रांसाठी उपयोग करण्यात येईल. याव्यतिरिक्त अशी केंद्रे खाजगी क्षेत्रातील तज्ज्ञ संस्थांच्या स्वतःच्या जागेत किंवा शासकीय जागेत चालविण्यासाठी किंवा क्षेत्रिय स्तरावरील मेळाव्यात सहभागी होण्यासाठी अशा संस्थांची निवड करुन त्यांना सूचीबद्ध करण्यात येईल.

कल चाचणी व समुपदेशनाच्या उपरोक्त प्रक्रियेअंती लाभार्थींचे प्रामुख्याने खालीलप्रमाणे वर्गीकरण करण्यात येवून त्यांना रोजगार अथवा स्वयंरोजगार मिळवून देण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

१. रोजगार करण्यास पात्र
२. रोजगारक्षम होण्यासाठी प्रशिक्षण घेण्याची आवश्यकता असलेले उमेदवार
३. स्वयंरोजगार व उद्योग करण्यास पात्र
४. स्वयंरोजगार व उद्योगासाठी प्रशिक्षणास पात्र

ब) लाभार्थींच्या प्रशिक्षणासाठी व तदनुषंगिक बाबींसाठी तज्ज्ञ/संस्था सूचीबद्ध करणे

१. प्रशिक्षण देऊन रोजगार उपलब्ध करून देणाऱ्या संस्थांची निवड

बाजारपेठेतील विविध क्षेत्रातील मागणीनुसार तसेच भविष्यातील प्रशिक्षणाची वाढती गरज लक्षात घेता महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेमार्फत राज्यातील गरजू मुनष्यबळाला प्रशिक्षण देऊन रोजगार उपलब्ध करून देणाऱ्या संस्था सूचीबध्द (Empanelled) करण्याची मोहिम हाती घेण्यात येईल. यामध्ये खाजगी संस्था उद्योग समूह, शासकीय/निमशासकीय संस्था/सेवाभावी संस्था/औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था/शासकीय तज्ज्ञ तसेच शासनाच्या विविध संस्थांतील सुविधा व तज्ज्ञांचा समावेश असेल. या संस्थांमार्फत प्रशिक्षित झालेल्या उमेदवारांपैकी किमान ७५ टक्के उमेदवारांना रोजगार/स्वयंरोजगार मिळवून देण्याची जबाबदारी या प्रशिक्षण संस्थांची राहील.

२. **विविध प्रकारच्या मूल्यमापनासाठी व्यावसायिक संस्था/तज्ज्ञ यांची निवड**

उपरोक्त परिच्छेदातील संबंधीत कामकाजाशी निगडित तज्ज्ञ/ संस्था यांची जबाबदारी पार पाडण्यासाठी त्यांच्याकडील शैक्षणिक अर्हता-अनुभव, क्षमता, साधने इत्यादी बाबतचे मूल्यमापन तसेच प्रशिक्षित लाभार्थींचे कौशल्य प्रमाणित करण्यापूर्वी मूल्यमापन करण्यासाठी अपेक्षित व्यावसायिक तज्ज्ञ/संस्था यांची निवड करून त्यांना सूचीबध्द (Empanelled) करण्यात येईल.

३.२ **रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रित कौशल्य प्रशिक्षण**

उमेदवारांच्या कौशल्य चाचणीच्या आधारे या उमेदवारांचे कल, कौशल्य अभाव व रोजगार क्षमता यांचे मूल्यांकन,समुपदेशन व मार्गदर्शन करून याआधारे प्रशिक्षणाचे क्षेत्र निश्चित करुन, सूचीबद्ध प्रशिक्षण संस्थामार्फत (ज्यामध्ये उद्योग समुहांचाही समावेश राहील) बायोमेट्रीक प्रणालीत हजेरीच्या आधारे, बाजारपेठेतील गरजेनुसार तसेच उद्योग व सेवा क्षेत्रातील विशिष्ट मागणीनुसार, सॉफ्ट प्रशिक्षण /हार्ड स्कील किंवा दोन्ही, प्रशिक्षण देवून प्रशिक्षित उमेदवारांना रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देण्यात येईल. या कौशल्य प्रशिक्षणामध्ये NCVT, SSC, SCVT, MSSDS व इतर मान्यता प्राप्त मूल्यमापन व प्रमाणीकरण संस्थाद्वारे मान्य व NSQF शी सुसंगत सॉफ्ट व कोर कौशल्य मॉड्यूलचा समावेश बंधनकारक राहील. कौशल्य विकासातून रोजगार व स्वयंरोजगार हे सदर प्रशिक्षणाचे मुख्य ध्येय राहील. यासाठी आदर्श कार्यपद्धतीत नमूद केल्याप्रमाणे किमान ७५ टक्के प्रशिक्षित उमेदवारांस रोजगार/स्वयंरोजगार मिळवून देणे व तदोपरांत त्यांना सहाय्यार्थ मार्गदर्शन करणे अशा संस्थांची प्रमुख जबाबदारी असेल.

३.३ **उद्योगकेंद्रित कौशल्य विकास कार्यक्रम (Industry Linked Skill Development Programme (ILSDP)**

वरील परिच्छेद ३.२ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे उद्योगांसाठी आवश्यक कुशल मनुष्यबळ निर्मितीसाठी उद्योग समुहांना प्रशिक्षण संस्था म्हणून सूचीबद्ध करण्यावर विशेष भर देण्यात येईल. या अंतर्गत उद्योग समुहामार्फतच उद्योगानुरूप ज्ञान व ॲप्रेंटीसशीपच्या आधारे प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव देवून त्यांच्याकडील पायाभूत सुविधा व तज्ज्ञ प्रशिक्षकांचा उपयोग करून उद्योग केंद्रित कौशल्य विकास कार्यक्रम राबविण्यात येईल. उद्योगाला लागणारे मनुष्यबळ त्यांच्यामार्फतच प्रशिक्षित करुन यापैकी ७५ टक्के मनुष्यबळाला रोजगारावर सामावून घेणे हे या कार्यक्रमाचे प्रमुख उद्दिष्ट आहे. याकरीता प्रशिक्षण संस्थांची भूमिका बजावणाऱ्या संबंधित उद्योगासमवेत संयुक्तपणे लवचिक सामंजस्य करार (Flexi MoU) करण्यात येईल.

३.४ पारंपारिक किंवा प्रत्यक्ष कार्यानुभवातून कौशल्य धारण केलेल्या उमेदवारांच्या कौशल्याचे प्रमाणीकरण व कौशल्य वृध्दी (Recognition of Prior Learning and Up-skilling)

संघटीत व असंघटीत क्षेत्रात पारंपारिक आणि प्रत्यक्ष कामाच्या व्यावसायिक अनुभवातून कौशल्य धारण करीत असलेले परंतु कौशल्याबाबत अर्हतेचे कोणत्याही प्रकारचे प्रमाणपत्र नसलेल्या उमेदवारांना त्यांनी प्राप्त केलेल्या कौशल्याच्या आधारावर मूल्यमापन, प्रमाणीकरण व कौशल्य वृद्धी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेने सूचीबध्द केलेल्या संस्थांमार्फत करण्यात येईल. याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना अलाहिदा निर्गमित करण्यात येतील.

३.५ व्यावसायिक तज्ज्ञ मनुष्यबळ विकास कार्यक्रम (Expert Professional Human Resource Development Programme)

कौशल्य व उद्योजकता विकासाचे महत्वाकांक्षी ध्येय व उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर मान्यता प्राप्त मूल्यमापक, समुपदेशक, प्रशिक्षक, निरिक्षक, इत्यादी तज्ज्ञ व प्रशिक्षित मनुष्यबळ समूह (Pool) निर्माण करण्यासाठी व वेळोवेळी पुनर्प्रशिक्षणाद्वारे क्षमता वृध्दी करण्यासाठी योग्य तज्ज्ञ/प्रशिक्षण संस्था सूचीबध्द करण्यात येतील. याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना अलाहिदा निर्गमित करण्यात येतील.

३.६ उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम (Entrepreneurship Development Training Programme)

राज्य पातळीवर महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेमध्ये **"उद्योजकता विकास कक्ष"** (Entrepreneurship Development Cell) निर्माण करण्यात येईल. या उद्योजकता कक्षामार्फत विविध संशोधनांच्या आधारे प्राप्त झालेल्या उपयुक्त क्षेत्रात उद्योजकता प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम राबविले जातील. उद्योजकता व स्वयंरोजगारासंबंधी विविध उपक्रम राबविताना MSSIDC, SIDBI, MITCON, MCED, विश्व विद्यालय, प्रबंधन महाविद्यालय,शैक्षणिक संस्था इत्यादी तसेच उद्योगातील खाजगी तज्ज्ञ संस्थांना सहभागी करुन घेण्यात येईल. कौशल्य विकासाद्वारे स्वयंरोजगार व उद्योजकता कार्यक्रमास मोठ्या प्रमाणावर चालना देण्यासाठी राज्यातील विविध मंत्रालयीन विभागांकडून व या विभागांच्या अधीनस्त महामंडळांमार्फत विविध प्रवर्गातील उमेदवारांच्या उद्योजकता विकासासाठी राबविण्यात येतात. अशा उद्योजकता विकास प्रशिक्षण व स्वयंरोजगारासाठी अर्थसहाय्य योजनांचा आढावा घेऊन त्यांचे पुनर्विलोकन करणे, आवश्यकतेनुसार उद्योजकता विकास प्रशिक्षण घटकांचा समावेश करून योजनांमध्ये सुधारणा व त्यांचे सुसूत्रीकरण करण्याची कार्यवाही सदर उद्योजकता विकास कक्षामार्फत करण्यात येईल. तसेच विविध महामंडळांकडील योजनांच्या अंमलबजावणीमध्ये एकसूत्रीपणा येण्यासाठी या सर्व योजनांची अंमलबजावणी व संनियंत्रण mahaswayamrojgar.maharashtra.gov.in या एकछत्री पोर्टलवरुन करणे बंधनकारक राहील.

३.७ कौशल्य विकास विद्यापीठाची स्थापना

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण उत्तीर्ण तसेच पदवीधर विद्यार्थ्यांसाठी कौशल्याधारित शैक्षणिक पाठयक्रमाद्वारे त्यांची रोजगार क्षमता वर्धित करुन उत्पादन व सेवा क्षेत्रातील उद्योग समुहांना/संस्थाना सुयोग्य मनुष्यबळ उपलब्ध करणे तसेच व्यावसायिक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधून उत्तीर्ण होऊन बाहेर पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ऊर्ध्वगामी शैक्षणिक संधी देण्यासाठी व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था तसेच तंत्रनिकेतन संस्थांमधून उत्तीर्ण होऊन बाहेर पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना उच्च व्यावसायिक शिक्षणाची दारे खुली करण्याबाबत हे विद्यापीठ सहाय्यभूत ठरेल. या विद्यापीठाचे स्वरुप, कार्यकक्षा, याद्वारे शिकविण्यात येणारे अभ्यासक्रम, तसेच या प्रकारच्या विद्यापीठाची स्थापना अन्य राज्यात करण्यात आली असल्यास त्याबाबतचे अनुभव इत्यादी बाबींचा सखोल अभ्यास करुन सदर विद्यापीठ स्थापनेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

३.८ उद्योग समुहाच्या सहभागातून सेंटर ऑफ अेक्सलन्स/बहुकौशल्य प्रशिक्षण केंद्र (Multi Skilling Centres) स्थापन करणे

बाजारपेठेतील विविध प्रकाराच्या रोजगाराच्या मागणीस अनुसरुन उद्योग समूह / खाजगी संस्थामार्फत आवश्यकतेनुसार **सेंटर ऑफ अेक्सलन्स** व एकाच आवारात/ छताखाली बाजारपेठेस आवश्यक असलेले कौशल्य निर्माण करुन रोजगार/ स्वयंरोजगार उपलब्धता करुन देण्याच्या दृष्टीने संबंधित उद्योग समुहाच्या सहकार्याने बहुकौशल्य प्रशिक्षण केंद्र (Multi-Skilling Centres) स्थापन करण्यात येतील.

३.९ महाकौशल्य, रोजगार व स्वयंरोजगार (वेबपोर्टल्सचे) संकेतस्थळांचे सुसूत्रीकरण व कॉल सेंटर्सची स्थापना

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेच्या https://mahakaushalya.com वेबपोर्टलवरून उमेदवारांच्या नोंदणीपासून मूल्यमापन, समुपदेशन, प्रशिक्षण व प्रशिक्षणोत्तर मूल्यमापन, प्रमाणीकरण आणि रोजगारोपरांत अनेक बाबींचे सनियंत्रण होणार आहे. तसेच कौशल्य विकास अभियानातील तज्ज्ञ, मूल्यमापक/समुपदेशक, प्रशिक्षण संस्था व इतर तज्ज्ञ मनुष्यबळ यांची देयके अदा करण्याबाबतचे आर्थिक व्यवहार ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात येणार आहेत. याशिवाय हा पोर्टल नोंदणीकृत प्रशिक्षित उमेदवारांसाठी आजीवन करिअर व्यवस्थापनाचें व्यासपीठ (Lifelong Career Management Platform) म्हणून भूमिका बजावणार आहे. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालयाचे maharojgar.gov.in वेबपोर्टल व अण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास मागास महामंडळाचे mahaswayamrojgar.gov.in वेब पोर्टलची सांगड पुढील काळात https://mahakaushalya.com या वेब पोर्टलसोबत घालण्यात येईल, जेणेकरुन सर्व संबंधित सहभागधारकांना एका क्लिकवर कुशल मनुष्यबळ मागणी व पुरवठा याबाबत रोजगार बाजार माहिती प्रणाली (LMIS) Labour Market Information System द्वारे रोजगार, स्वयंरोजगार व कौशल्य विकासासंबधी सर्व सेवा मिळू शकतील. या पोर्टलवरून सर्व सहभागधारकांना आश्वासित, द्रुत व अखंडित सेवा

उपलब्ध करुन देण्याच्या दृष्टीने या पोर्टलसाठी आवश्यक आसन व्य ाचे कॉलसेंटर स्थापित करण्यात येईल व गरजेनुसार त्यात वेळोवेळी वाढ करण्यात येईल.

३.१० अस्तित्वात असलेल्या योजनांचे पुनर्विलोकन करुन राबविण्याची आवश्यकता

सद्यस्थितीत या विभागामार्फत बेरोजगारांना रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध करुन देण्याबाबत विविध योजना राबविण्यात येत असून काळाच्या गरजेनुसार या योजनांत आवश्यक ते बदल करुन राबविण्यात येतील. यात प्रामुख्याने खालील योजनांचा समावेश राहील.

३.१०.१ रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम

सद्यस्थितीत बेरोजगार उमेदवारांना रोजगाराचा अनुभव प्राप्त व्हावा या अनुषंगाने विविध औद्योगिक संस्था/ उद्योग समुहात सहा महिन्याचे प्रशिक्षण देण्यात येते व सदर प्रशिक्षण कालावधीत त्यांना शैक्षणिक पात्रतेनुसार रु.३०० ते १०००/- पर्यंत प्रति महिना मानधन देण्यात येते. तथापि, ही योजना अपेक्षेप्रमाणे यशस्वी ठरली नाही. बदलत्या परिस्थितीत ही योजना सुधारीत करण्याबाबत अभ्यास करण्यात येत असून अभ्यासगटाच्या शिफारशीनुसार ही योजना राबविण्याबाबत विचार करण्यात येईल.

३.१०.२ रोजगार मेळावे

या योजनेची फलनिष्पती लक्षात घेऊन, ती अधिक यशस्वी करण्यासाठी आणि उद्योजकता विकसनावर लक्ष केंद्रित करुन या योजनेची पुनर्रचना करण्यात येईल. यामध्ये जागरुकता आणि सुसज्जता, नोंदणी आणि समुपदेशन, नोकरी आणि सुविधांचा पुरवठा व स्वयंरोजगार प्रोत्साहन इत्यादी बाबींचा समावेश असेल. याशिवाय यामध्ये खालील प्रमुख वैशिष्ट्यांचा समावेश राहील.

(१) या योजनेमध्ये रोजगार/स्वयंरोजगार मेळाव्याआधी उमेदवारांची नोंदणी करण्यात येईल व त्यांचे समुपदेशनही करण्यात येईल. उपलब्ध/उपस्थित उमेदवारांची संख्या लक्षात घेता ही कार्यवाही एकापेक्षा जास्त दिवसांमध्ये करण्यात येईल. तद्नंतर रोजगार मेळावा/उद्योजकता मेळावा 'जाहीर केलेल्या दिवशी घेण्यात येईल.

(२) गाव, तालुका, जिल्हा, विभागीय व राज्य पातळीवर आवश्यक तितके रोजगार व उद्योजकता मेळावे (उद्योजकांची मागणी व आवश्यक कौशल्यावर आधारित) घेण्यात येतील.

(३) सदर योजनेच्या अधिक यशस्वितेसाठी त्यामध्ये मुख्य सहभागधारकांचा जसे उद्योग, समुपदेशन आणि मार्गदर्शन संस्था सेवाभावी संस्था, कौशल्य प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्था, खाजगी नोकरी देणाऱ्या संस्था, कार्यक्रम व्यवस्थापक इत्यादिंचा सहभाग सुनिश्चित करण्यात येईल.

३.१०.३ ग्रंथालय योजना

रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन तज्ञाच्या सल्ल्याने वर्तमान गरजा भागविण्यासाठी ग्रंथालय योजनेचा पुनर्विकास

करण्यात येईल. यामध्ये खालील प्रमुख वैशिष्ट्यांचा समावेश राहील.

(अ) ग्रंथालयात छापील आणि इलेक्ट्रॉनिक पुस्तके, दृकश्राव्य साधने उमेदवारांना उपलब्ध करणे.

(आ) ग्रंथालयामार्फत विशिष्ट नोकरींसाठी उमेदवारांकरिता समुपदेशक सत्रांचे (Mentoring Sessions) आयोजन करणे.

(इ) उमेदवारांना स्पर्धा परीक्षाचे अर्ज व कागदपत्रे पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक ती औपचारिक मदत ग्रंथालयामार्फत करणे.

सदर परिच्छेदांतील विषयासंबंधी शक्तीप्रदत्त समितीच्या मान्यतेने पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

४ प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाखाली लाभार्थी लक्ष्यगट

(१) या अभियानांतर्गत १५ ते ४५ वयोगटातील लाभार्थी लक्ष्यगट असून या शासन निर्णयाच्या दिनांकापर्यंत महारोजगार पोर्टलवर नोंदणी केलेल्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. मात्र अशा लाभार्थ्यांची कल चाचणी व समुपदेशन करत असताना त्यांच्या वैयक्तिक माहिती महाकौशल्य पोर्टलवर भरणे बंधनकारक असेल.

(२) या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक ३.४ मध्ये नमुद केलेल्या पारंपारिक किंवा प्रत्यक्ष कार्यानुभवातून कौशल्य धारण केलेल्या उमेदवारांच्या कौशल्याचे प्रमाणीकरण व कौशल्य वृद्धीसाठी क्याची कोणतीही अट राहणार नाही. मात्र अशा लाभार्थ्यांची कल चाचणी व समुपदेशन करत असताना त्यांच्या वैयक्तिक माहिती महाकौशल्य पोर्टलवर भरणे बंधनकारक असेल.

४ अ. कौशल्य विकासासंबंधी अधिक मनुष्यबळ मागणीची ११ क्षेत्रे

राष्ट्रीय कौशल्य विकास समन्वय मंडळाच्या उपसमितीच्या शिफारशीनुसार रोजगाराची अधिकतम संधी असलेल्या ११ क्षेत्रांची निवड करण्यात आली असून ती क्षेत्रे खालीलप्रमाणे आहेत :

१) बांधकाम क्षेत्र (Construction), २) उत्पादन व निर्माण (Production & Manufacturing), ३) वस्त्रोद्योग (Textile), ४) ऑटोमोटिव्ह (Automobile), ५) आतिथ्य (Hospitality), ६) आरोग्य देखभाल (Health care), ७) बँकींग, वित्त सेवा व विमा (Banking, Finance & Insurance), ८) संघटित किरकोळ विक्री (Organized retail), ९) औषधोत्पादन व रसायने (Pharmaceutical & Chemical), १०) माहिती तंत्रज्ञान व संलग्न (IT & ITes), ११) कृषि प्रक्रिया (Agro processing).

महाराष्ट्र राज्यात कौशल्य विकासासंबंधी प्रशिक्षणाचे विविध कार्यक्रम राबविताना कुशल मनुष्यबळाची मागणी असलेल्या सदर क्षेत्रांवर प्रामुख्याने भर देण्यात येईल. याशिवाय राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळाच्या सहाय्याने सन २०१३ या वर्षी प्रकाशित अहवालानुसार मागणी असलेल्या विविध क्षेत्रांतील तसेच इतर क्षेत्रांतील उपलब्ध रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधीनुसार देखील कौशल्य विकासासंबंधी प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम हाती घेण्यात येतील.

५ प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानासाठी अंमलबजावणी व संनियंत्रण यंत्रणा

राज्य पातळीवर मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली शिखर परिषद व मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली कौशल्य विकास कार्यकारी समिती कार्यरत राहील. याशिवाय कौशल्य विकासासंबंधी धोरण निश्चित करणे त्यात गरजेनुसार बदल करणे, विविध योजनांची मार्गदर्शक तत्वे निश्चित करणेबाबत मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली शक्तीप्रदत्त समिती कार्यरत राहील. क्षेत्रिय पातळीवर- विभागीय स्तरावर आणि जिल्हा स्तरावर अनुक्रमे विभागीय आयुक्त आणि जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली कौशल्य विकास कार्यकारी समित्या कार्यरत राहतील. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था ही सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य पातळीवर नोडल संस्था राहील. तसेच या संस्थेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी म्हणून आयुक्त कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय यांच्या अधिनस्त क्षेत्रिय यंत्रणेद्वारा सदर अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

वरीलप्रमाणे प्रस्तावित यंत्रणा व त्यांच्या सर्वसाधारण कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे असतील.

५.१ कौशल्य विकास शिखर परिषद

मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली कौशल्य विकास शिखर परिषद कार्यरत राहील. सदर शिखर परिषद कौशल्य विकासासंबंधी ध्येय-धोरणे, दूरगामी उद्दिष्टे व अंमलबजावणीची संरचना ठरवेल. या परिषदेमार्फत या अभियानाचा नियतकालिक आढावा घेऊन गरजेनुसार दिशानिर्देश, तसेच आवश्यकतेनुसार निर्णय घेण्यात येतील.

५.२ राज्यस्तरीय कौशल्य विकास कार्यकारी समिती

मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय कौशल्य विकास कार्यकारी समिती कार्यरत राहील. शासनाच्या ध्येय धोरणांप्रमाणे कौशल्य विकास कार्यक्रमाची रुपरेषा ठरविणे, अंमलबजावणीचे संनियंत्रण,नियतकालिक आढावा घेणे, आवश्यकतेनुसार अभियानासंबंधी विविध प्रकारचे निर्णय घेणे, मंत्रालयीन विविध विभागांमार्फत चालविण्यात येत असलेल्या कौशल्य विकास योजनांचा निधी (केंद्र पुरस्कृत व राज्य पुरस्कृत) प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानासाठी उपलब्ध करुन देणे तसेच मंत्रालयीन विविध विभागांच्या आधिपत्याखाली कार्यरत असलेल्या विविध मंडळे/महामंडळे त्यांच्या कार्यात एकसूत्रीपणा आणण्यासाठी निर्णय घेणे इत्यादी बाबींसाठी ही समिती सक्षम असेल. कौशल्य विकासासंबंधी कामाचा व्याप व तातडी लक्षात घेता सुलभतेच्या दृष्टीकोनातून ही समिती गरजेनुसार विविध बाबींसाठी अभ्यास/शिफारशी इत्यादी करण्यासाठी एक किंवा अधिक उप समित्या गठित करण्यास सक्षम राहील.

५.३ मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली शक्तीप्रदत्त समिती

वरील परिच्छेद ५.२ खालील समितीच्या व्यतिरिक्त कौशल्य विकास अभियानासंदर्भात विविध प्रकारचे धोरणासंबंधी वेळोवेळी निर्णय घेणे व आवश्यकतेनुसार त्यामध्ये बदल करणे यासाठी मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक शक्तीप्रदत्त समिती नेमण्यात येईल. या समितीमध्ये अपर मुख्य सचिव (वित्त), अपर मुख्य सचिव (नियोजन),

प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग), प्रधान सचिव (उद्योग), प्रधान सचिव (कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग) आणि प्रधान सचिव (शालेय शिक्षण विभाग) यांचा समावेश असेल. या प्रकरणी निधी निश्चित करण्यात येणाऱ्या विभागाचे सचिव या समितीचे निमंत्रित सदस्य सहतील. या समितीचे सदस्य सचिव म्हणून आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय हे असतील. या समितीबाबत शासन निर्णय स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येईल.

५.४ विभागीय व जिल्हास्तरीय कौशल्य विकास कार्यकारी समित्या

कौशल्य विकास कार्यक्रमाचे आराखडे बनविण्यापासून प्रशिक्षणाअंती बेरोजगारांना रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध होईपर्यंत, तसेच रोजगारोपरांत विविध उपक्रमांची अंमलबजावणी विभागीय व जिल्हास्तरीय समित्यांमार्फत करण्यात येणार आहे. या समित्यांमध्ये विविध मंत्रालयीन विभागांच्या क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांचा समावेश आहे. कौशल्य विकास हे विविध विभागांशी निगडीत असल्याने यासंदर्भात त्यांच्या स्थानिक अधिकाऱ्यांचा सक्रिय सहभाग अत्यंत महत्त्वाचा आहे.

विभागीय स्तरावरील कौशल्य विकास अभियान राबविणाऱ्या विभागीय समितीचे सदस्य सचिव म्हणून उप संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, विभागीय उप संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, विभागीय सह संचालक उद्योग, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे अधिकारी इत्यादिंची प्रमुख भूमिका राहील. तसेच, जिल्हा पातळीवर या अभियानाचे कामकाज या विभागाच्या सहायक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता यांच्या कार्यालयातून संचलित होईल. सदर सहायक संचालक हे जिल्हास्तरीय समितीचे सदस्य सचिव या नात्याने महत्त्वाची भूमिका बजावतील. याशिवाय जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली समितीतील इतर सदस्य जसे की, जिल्हा व्यवसाय व प्रशिक्षण अधिकारी, महाव्यवस्थापक जिल्हा उद्योग केंद्र, शिक्षण अधिकारी, प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण अधिकारी, प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (जिल्हास्तरीय) इत्यादिंची अभियानाच्या यशस्वी अंमलबजावणीमध्ये महत्त्वाची भूमिका राहील.

५.५ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

कौशल्य विकास या राष्ट्रीय कार्यक्रमाची विविध उपक्रमांतून शासनस्तरावर यशस्वी अंमलबजावणी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी या विभागाची राहील व त्याचे कार्यन्वयन प्रामुख्याने कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालयाद्वारे करण्यात येईल. राज्यातील कुशल व रोजगारक्षम मनुष्यबळाची गरज व त्यानुसार पुरवठा करण्याबाबत वार्षिक नियोजन करणे व यानुषंगाने अर्थसंकल्पात तरतूद करणे, शासनाने व राज्यस्तरीय उपरोक्त समित्यांनी वेळोवेळी ठरविलेल्या ध्येय धोरणानुसार अभियानाची दिशा ठरविणे व त्याच्या अंमलबजावणीबाबत आढावा घेणे, केंद्र शासन व राज्य शासनातील संबंधित विभागांशी तसेच उद्योग समूह, विद्यापीठे, स्वयंसेवी संस्था इत्यादिंशी समन्वय साधून त्यांचा सहभाग मिळवणे, विभागाच्या आधिपत्याखालील विविध यंत्रणेमार्फत सदर कार्यक्रमाची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करणे इत्यादी सर्व जबाबदाऱ्या या विभागामार्फत पार पाडण्यात येतील.

५.६ महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था

सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य पातळीवर नोडल Nodal संस्था म्हणून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था राहील. ही संस्था कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या आधिपत्त्याखाली कार्यरत राहील व शासनाच्या ध्येय व धोरणानुसार शासन मान्यतेने अभियानाशी निगडीत विविध उपक्रमांची अंमलबजावणी करेल. आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय हे महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी म्हणून काम पाहतील. तसेच कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय व त्यांच्या अधिनस्त कार्यालयातील सर्व अधिकारी व कर्मचारी या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यासाठी त्यांना सहाय्य करतील.

६. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानासाठी प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार संस्था (Project Management Consulting Agency) नेमणेबाबत

राष्ट्रीय व जागतिक स्तरावर सतत बदलत्या आर्थिक परिस्थिती व तंत्रज्ञानामुळे बाजारपेठेत आवश्यक कुशल मनुष्यबळाची आवश्यकता व त्यानुसार मागणीप्रमाणे राज्याच्या कौशल्य विकास अभियानाच्या कार्यपद्धतीमध्ये सातत्याने बदल करावा लागणार आहे. त्यासाठी खालील प्रकारच्या विविध कार्यवाहीची आवश्यकता सतत भासणार आहे.

१. कौशल्य विकास व रोजगार याबाबत विविध उपक्रमांची रुपरेषा, तपशील, मार्गदर्शक तत्वे, अंमलबजावणीची रुपरेषा, अभियानाचे logo Branding व्यापक प्रसिद्धीचे नियोजन व संनियंत्रण, अंमलबजावणी यंत्रणेची क्षमता बांधणी इत्यादी जबाबदाऱ्या पार पाडणे.

२. आवश्यकतेप्रमाणे प्रशिक्षक, समुपदेशक, मूल्यमापक इत्यादी व प्रशिक्षण संस्था, समुपदेशन संस्था, मूल्यमापन संस्था इत्यादिंच्या उपलब्धतेचे नियोजन, उपलब्धतेसाठी आवश्यक अंमलबजावणी.

३. विविध व्यावसायिक तज्ज्ञ/संस्था यांना सूचिबद्ध (Empanelment) करण्यासाठी निविदा तयार करणे व या निविदांचे तांत्रिक व वित्तीय मूल्यांकन करणे.

४. कौशल्य विकास अभियानांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांचे परिणामाचे मूल्यमापन व विश्लेषण करणे. त्यास अनुसरुन सुधारणेबाबत सल्ला देणे.

५. विविध उदयोग समुह, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संस्था इत्यादिंमार्फत पुरस्कृत पीपीपी, संयुक्त प्रकल्प, सीएसआर इत्यादिंच्या बाबतीत समन्वय साधून असे प्रकल्प तपासणे व ते पुर्णत्वास नेण्यासाठी सल्ला देणे.

६. खाजगी संस्थांकडील विविध प्रस्तावांचे मूल्यमापन, प्रस्तावांचे फायदे-तोटे, कार्यपद्धती इत्यादिंचा अभ्यास करुन सल्ला देणे.

७. कौशल्य मागणी व पुरवठ्याचे नियतकालिक सर्वेक्षण.

८. रोजगार व स्वयंरोजगारक्षम कौशल्य प्रदान करण्यासाठी नवीन पाठ्यक्रम व प्रणाली विकसित करण्यास सहाय्य करणे.

९. नाविन्यपूर्ण योजना व पद्धती संबंधी विभागातील सर्व अधिकाऱ्यांचे वेळोवेळी प्रशिक्षणाद्वारे सक्षमीकरण करणे.

१०. या कार्यक्रमासाठी आवश्यक असलेल्या पोर्टलचे कन्टेंट राईटिंग करणे, विविध योजनांची आदर्श कार्यपद्धती तयार करणे (Standard Operating Procedure).

११. कौशल्य विकास अभियानाच्या व्यवस्थापनासाठी उत्कृष्ट कार्यपद्धतीचे संकलन (सेट ऑफ बेस्ट प्रॅक्टीसेस) करून त्यानुसार अंमलबजावणीत सहाय्य करणे.

१२. कौशल्य विकास कार्यक्रमांतर्गत राज्यस्तरीय व जिल्हास्तरीय योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी नवीन संकल्पना तयार करणे. त्याचप्रमाणे सध्या अस्तित्वात असलेल्या व नव्याने निर्माण झालेल्या योजना जसे की, पंडित दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजना इत्यादिची राज्यात प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणे तसेच या योजनांचे संनियंत्रण करण्यासाठी सहाय्य करणे.

१३. अभियानाच्या अंमलबजावणीच्या दरम्यान विविध स्तरावरील होणाऱ्या बैठकांसाठी सादरीकरण तयार करणे व झालेल्या निर्णयांच्या अनुषंगाने कार्यवाहीची प्रक्रिया पूर्णत्वास नेण्यास सहाय्य करणे इत्यादी बाबी.

कौशल्य आणि उद्योजकता हा बहुआयामी उपक्रम असल्याने सदर प्रकारच्या विविध जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी ठराविक शैक्षणिक पात्रता व कौशल्य असलेल्या तज्ज्ञ मनुष्यबळाची विविध स्तरावर आवश्यकता लक्षात घेता जिल्हापातळीपासून राज्यपातळीपर्यंतच्या या मनुष्यबळाच्या समुहामध्ये एकसूत्रीपणा असण्याचे दृष्टीने प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार संस्था (PMCA-Project Management Consulting Agency) नेमण्यात येईल. सदर संस्था कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या अधिपत्याखाली राहील.

कौशल्य विकासाशी निगडीत राष्ट्रीय/राज्यस्तरीय प्रकल्पासंबंधी विविध प्रकारच्या जबाबदाऱ्या पार पाडण्याचा अनुभव असलेल्या अशा तज्ज्ञ सल्लागार व्यवस्थापन संस्थेची निवड व नियुक्ती पारदर्शक निविदा स्पर्धेद्वारे गुणवत्ता व खर्चाच्या निकषांवर आधारित प्रक्रियेने करण्यात येईल. या संस्थेतील विविध स्तरांवर नेमावयाच्या सल्लागारांची संख्या, त्यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, किमान शैक्षणिक पात्रता व आवश्यक अनुभव इत्यादी बाबी मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील शक्तीप्रदत्त समितीच्या मान्यतेने निश्चित करून या संस्थेची करार तत्वावर नियुक्ती करण्यात येईल.

७. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाखालील प्रस्तावित योजनेची अंमलबजावणी, संनियंत्रण बाबतीत प्रमाणित कार्यपद्धती (Standard Operating Procedure (SOP))

प्रमोद महाजन कौशल्य विकास व उद्योजकता अभियानासंबंधी विविध बाबींचे नियोजन, अंमलबजावणी आणि नियंत्रण तसेच इतर विविध बाबींबाबत मार्गदर्शक तत्वे प्रमाणित कार्यपद्धतीमध्ये सविस्तर तपशीलासह या शासन निर्णयासोबत परिशिष्ट-१ मध्ये नमूद करण्यात आली आहेत. त्यांची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक आहे.

८. प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाचे लक्ष्य व आवश्यक निधी व निधीचे नियोजन

प्रतिवर्षी सुमारे ४५ लाख मनुष्यबळाचे कौशल्य विकास साधण्यासाठी या अभियानाशी निगडीत विविध जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी सर्व सहभागधारकांची जसे की लाभार्थींची नोंदणी, मूल्यमापन व मार्गदर्शन करणाऱ्या संस्था, प्रशिक्षण संस्था, प्रशिक्षणोत्तर मूल्यमापन व प्रमाणीकरण, रोजगार मिळवून देणाऱ्या संस्था, अंमलबजावणी करणाऱ्या शासकीय अधिकारी/कर्मचारी

इत्यादिंची मोठ्या संख्येत उपलब्धता असणे आवश्यक आहे. अभियानाच्या पहिल्या वर्षी य वि संस्थांची व इतर सहभाग धारकांची उपलब्धता व क्षमता बांधणी करण्यावर लक्ष केंद्रीत करावे लागेल. याशिवाय या क्षेत्रातील सहभागधारक जसे की, उद्योग समूह, विविध शैक्षणिक संस्था, विविध सेवा भावी संस्था, केंद्र व राज्य शासनाचे विविध विभाग इत्यादिंचा सक्रिय सहभाग मिळविण्यासाठी देखील कालावधी लागणार आहे. तसेच कौशल्य विकासाच्या विविध राज्य व केंद्र पुरस्कृत योजनांतून, उद्योग समुहाच्या सामाजिक बांधिलकीतून (Corporate Social Responsibility) इत्यादी स्रोतांतून सदर उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी नेमका किती निधी उपलब्ध होवू शकेल याबाबत अंदाज घेण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. या पार्श्वभूमीवर कौशल्य विकासासंबंधी दीर्घ मुदतीचे ध्येय व उद्दिष्टांचे नियोजन यथावकाश करण्यात येईल.

सन २०१५-१६ या वर्षात सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी रु.१६१ कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे. या निधीतून व शासनाच्या इतर विभागांच्या सहभाग व समन्वयातून विविध राज्य व केंद्र पुरस्कृत योजनांची सांगड घालून या वर्षात या विभागामार्फत ५ लाख मनुष्यबळाचे कौशल्य विकसित करुन त्यांना रोजगार व स्वयंरोजगार उपलब्ध करण्याचे महत्त्वाकांक्षी उद्दिष्ट प्रस्तावित आहे. हे उद्दिष्ट गाठण्यासाठी उमेदवारांना मोठ्या प्रमाणात प्रेरित (Mobilise) करुन त्यांची नोंदणी, कल-कौशल्य चाचणीच्या आधारे समुपदेशन आवश्यक आहे. या प्रक्रियेच्या आधारे क्षमतादर्शक आकडेवारी (Competency Data Base) तयार करुन उमेदवारांना उपयुक्त क्षेत्रात प्रशिक्षण देण्यात येईल.

सदर उमेदवारांच्या कौशल्य प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी प्रति लाभार्थी खर्चाचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

१. नोंदणी, कलचाचणी व समुपदेशनासाठीचे दर यथावकाश निश्चित करण्यात येतील.

२. सॉफ्ट स्किल प्रशिक्षण हे जास्तीत जास्त १०० तासांचे राहील व यासाठी रु.२७.५० प्रती तास इतका दर अनुज्ञेय राहील.

३. हार्ड स्किल संबंधी संबंधित पाठ्यक्रमाचा प्रशिक्षण कालावधी विहित केल्याप्रमाणे राहील व यासाठी रु.३०.०० प्रति तास इतका दर अनुज्ञेय राहील.

४. प्रशिक्षणोत्तर मुल्यमापनाचे दर प्रतिव्यक्ती रु. ८०० याप्रमाणे राहील.

सदरील दर केंद्र शासनाच्या श्रम व रोजगार मंत्रालयाच्या MES योजनेनुसार ठरविण्यात आले असून या दरात प्रतिवर्षी रु.२.५० याप्रमाणे वाढ करावी असे सदर मंत्रालयाचे निर्देश आहेत. तसेच निवासी/अनिवासी आणि प्रशिक्षणाचे क्षेत्र/पाठ्यक्रम, शिक्षणाचा कालावधी या गोष्टींमुळे देखील या दरात बदल अपेक्षित आहेत. या पार्श्वभूमीवर केंद्र स्तरावरील विविध समित्यांच्या शिफारशी नुसार वरील दरांमध्ये वेळोवेळी आवश्यक ते बदल करण्यात येतील.

९. कौशल्य परिवेशाचा (Skill Eco System) भाग म्हणून प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानास पूरक व पोषक उपक्रम हाती घेणे

यापूर्वी नमूद केल्याप्रमाणे कौशल्य विकासासंबंधी राबविण्यात येणारे प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान हे बहुआयामी असून त्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी शासनाने कौशल्य परिवेशाचा भाग म्हणून या अभियानास पूरक आणि पोषक अशा उपाययोजना व उपक्रम खालीलप्रमाणे राबविण्याचे महत्वाचे निर्णय घेतले आहेत :

९.१ विविध विभागांकडील कौशल्य विकासाच्या योजनांतील निधी नवनिर्मित विभागाकडे वर्ग करणे

सद्यस्थितीत राज्याच्या विविध मंत्रालयीन विभागांकडून कौशल्य विकासाच्या केंद्र व राज्य पुरस्कृत विविध योजना राबविण्यात येतात. या योजनांच्या अंमलबजावणीमध्ये एकसूत्रता नसल्यामुळे या योजनांच्या फलनिष्पत्तीची माहिती एकाच व्यासपीठावर उपलब्ध होण्यासाठी तसेच या योजनांचे नियोजन, कार्यान्वयन, संनियंत्रण, मूल्यमापन इत्यादी बाबींवर खर्च होणाऱ्या साधनांचा अधूक, किफायतशीर व प्रभावी वापर होण्याच्या दृष्टीने शासनाने खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

i) विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कौशल्य विकासाच्या राज्य पुरस्कृत योजनांचे नामकरण प्रमोद महाजन कौशल्य विकास योजना याप्रमाणे करण्यात यावे.

ii) विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कौशल्य विकासाच्या केंद्र व राज्य पुरस्कृत योजनांतर्गत निधीची निश्चिती मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील शक्तिप्रदत्त समितीच्या मान्यतेने कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडे वर्ग करणे बंधनकारक करण्यात यावे.अपवादात्मक परिस्थितीत एखादया विभागास अपरिहार्य कारणामुळे वरीलप्रमाणे निधी हस्तांतरण करणे शक्य नसल्यास अशा परिस्थितीत संबंधित विभागास कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाची ना हरकत घेवूनच अशी योजना राबविता येईल.

iii) राज्यातील सर्व शासकीय विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखालील संस्थांमार्फत होणाऱ्या कौशल्य विकासासंबंधी योजनांची अंमलबजावणी व संनियंत्रण महाराष्ट्र कौशल्य विकास संस्थेच्या mahakaushalya.com वेब पोर्टल मार्फत करणे बंधनकारक राहील.

उपरोक्तप्रमाणे हस्तांतरित निधीतून योजनांची अंमलबजावणी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेमार्फत करण्यात येईल. या योजनांची अंमलबजावणी शक्यतो त्या योजनांसंबंधी विहित मार्गदर्शक तत्व व निकषांनुसार करण्यात येवून याबाबत संनियंत्रणाच्या दृष्टीने महाकौशल्य पोर्टलवर डॅशबोर्ड व झालेल्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे संबंधित विभागास उपलब्ध करुन देण्यात येतील.

उपरोक्त निर्णयाचे अनुषंगाने राज्याच्या कामगार विभागांतर्गत महाराष्ट्र राज्य इमारत व बांधकाम कामगार कल्याण मंडळ यांच्याकडील केंद्र शासनाच्या इमारत व इतर बांधकाम कामगार अधिनियम, १९८६ अंतर्गत किमान २० टक्के निधी कामगारांच्या कौशल्य विकासावर खर्च करण्याचे केंद्र शासनाचे आदेश असल्याने तो निधी कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडे हस्तांतरित करण्यात येईल. यासाठी केंद्र शासनाच्या विद्यमान सूचनामध्ये आवश्यक ती दुरुस्ती करुन घेण्याची कार्यवाही विभागामार्फत करण्यात येईल. याप्रकारे हस्तांतरित करावयाच्या निधीचे निश्चितीकरण मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील शक्तीप्रदत्त समितीच्या मान्यतेने करण्यात येईल.

९.२ कौशल्य व उद्योजकता विकास कार्यक्रमासाठी जिल्हा नियोजन समितीमार्फत (DPC) निधीची तरतूद करणे

राज्य पातळीवर प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानाखाली कौशल्य व उद्योजकता विकासासाठी योजनांतर्गत निधीमधून राज्यस्तरावरुन एक सामायिक कार्यक्रम हाती घेण्यात येईल. तथापि, प्रत्येक जिल्हयामध्ये स्थानिक गरजांनुसार कौशल्य व

उद्योजकता विकासाचे कार्यक्रम राबविण्याची गरज लक्षात घेता प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हा नियोजन समितीमार्फत स्वतंत्र निधीची तरतूद करण्याबाबत शक्तीप्रदत्त समितीच्या मान्यतेने कार्यवाही करण्यात येईल.

९.३ व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय नवनिर्मित विभागाच्या अधिपत्त्याखाली आणणे

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण हे कौशल्य विकासाचा अपरिहार्य व अविभाज्य भाग असल्याने केंद्र शासन व इतर राज्यांच्या धर्तीवर कौशल्य विकासाशी निगडीत व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षणाचे नियंत्रण एकाच यंत्रणेमार्फत होण्याच्या दृष्टीने राज्यात व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण हे विषय हाताळणारे संचालनालय कौशल्य विकास व उद्योजकता या विभागाच्या अधिपत्त्याखाली आणण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. जेणेकरुन उद्योग समुहाच्या सक्रिय सहभाग व समन्वयातून या संचालनालयांतर्गत उपलब्ध असलेल्या तज्ज्ञ प्रशिक्षक व इतर प्राप्तभूत सुविधा, सिमुलेटर्ससारख्या अत्याधुनिक तंत्रज्ञान इत्यादिच्या सहाय्याने उद्योगाच्या मागणी आधारित प्रशिक्षण देवून प्रशिक्षित उमेदवारांना जास्तीत-जास्त प्रमाणात रोजगार उपलब्ध करुन देता येईल.

सदर निर्णयाच्या अनुषंगाने व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय त्यांच्या अखत्यारित असलेल्या शासकीय व अशासकीय संस्थांसह तसेच या संबंधी मंत्रालयीन स्तरावरील उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडील प्रशासकिय यंत्रणा त्यांच्याकडे चालू असलेल्या सर्व योजनांसह, त्यांसाठी मंजूर झालेल्या पदांसह व कार्यरत अधिकारी कर्मचाऱ्यांसह, अर्थसंकल्पिय तरतूदीसह तसेच व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाची आस्थापना सांभाळणाऱ्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिनस्त असलेली संबंधित कार्यासने, मंजूर पदे व कार्यरत अधिकारी कर्मचाऱ्यांस आणि अर्थसंकल्पिय तरतूदीसह कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग यांच्या अखत्यारित आणण्यात येत आहे.

९.४ ॲप्रेन्टीसशीप कार्यक्रम राबविण्याबाबत

वर्तमान स्थितीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था तसेच विविध तांत्रिक विद्यालय/संस्थांतून प्रशिक्षित पदविका व पदवीधारक तरुणांना प्रत्यक्ष कामाच्या अनुभवाच्या आधारे रोजगारक्षम बनविण्याच्या दृष्टीने ॲप्रेन्टीसशीप कायदा, १९६१ हा एक सशक्त माध्यम आहे. सर्व शैक्षणिक व व्यावसायिक प्रशिक्षण संस्थांतून शिक्षण घेतलेल्या तरुणांना ॲप्रेन्टीसशीपच्या संधींचा लाभ देण्याच्या दृष्टीने डिसेंबर, २०१४ मध्ये सदर कायद्यात व्यापक व रोजगाराच्या बाजारपेठेस पोषक ठरतील असे महत्त्वाचे बदल करण्यात आले आहेत. कायद्यातील या सुधारणांचा पुरेपूर फायदा घेण्यासाठी कौशल्य व उद्योजकता विकास या अभियानांतर्गत "Learning by doing" and "Learning while earning" या तत्वास अनुसरुन उद्योग तसेच इतर क्षेत्रातील आस्थापनांवर कामाच्या प्रत्यक्ष अनुभवातून तरुणांची रोजगारक्षमता वाढविण्यासाठी ॲप्रेन्टीसशीप हा कार्यक्रम व्यापक स्वरूपात राबविण्यात येईल.

९.५ शालेय शिक्षणात व्यवसाय शिक्षणाचा अंतर्भाव

शालेय जीवनापासूनच व्यवसाय शिक्षणाबाबत आवड निर्माण करुन विविध व्यावसायिक क्षेत्रांमध्ये भवितव्य घडविण्याची संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध होण्यासाठी शालेय

शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमात व्यवसाय शिक्षणाचे उपक्रम प्राधान्याने राज्यातील सर्व शासकीय शाळांमध्ये राबविण्याबाबत विचार करण्यात येईल.

९.६ विशेष कार्य अधिकारी यांची पदे निर्माण करणे

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागामार्फत कौशल्य व उद्योजकता विकास कार्यक्रमाची अंमलबजावणी व समन्वयन करण्यासाठी उप सचिव दर्जाच्या विशेष कार्य अधिकाऱ्यांची २ पदे व त्यांच्यासाठी प्रत्येकी १ निम्नश्रेणी लघुलेखक याप्रमाणे एकूण ४ पदांची निर्मिती उच्चस्तर सचिव समितीच्या मान्यतेने करण्यास व सदर विशेष कार्य अधिकारी यांची २ पदे शासनाच्या गट-अ संवर्गातून (उप सचिव दर्जा) प्रतिनियुक्तीने भरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

१०. स्कील गॅप स्टडी हाती घेणे व जिल्हा विकास आराखडा तयार करणेबाबत

परिच्छेद ४अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सद्यस्थितीत कुशल मनुष्यबळाची मागणी असलेली काही क्षेत्रे निश्चित करण्यात आली असून त्याबाबतीत आकडेवारी प्रामुख्याने माहितीच्या दुय्यम स्रोतावर आधारित असल्याने कुशल मनुष्यबळाचा अभाव असलेली विविध क्षेत्रे नव्याने निश्चित करण्यासाठी सूक्ष्म अभ्यास करण्याची आवश्यकता आहे जेणेकरुन त्याआधारे कौशल्य विकसनाचे अचूक नियोजन करुन पुढील काळात विकास उपक्रमाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणे शक्य होईल. यासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्थेमार्फत वेळोवेळी व ५ वर्षात किमान एकदा गाव पातळी किंवा ग्रामसमुहासह स्थानिक पातळीवर सूक्ष्म अभ्यास हाती घेण्यात येईल. या अभ्यासात स्थानिक पातळीवरील बदलत्या आर्थिक व व्यावसायिक परिस्थितीची माहिती घेवून भौगोलिक क्षेत्रनिहाय अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रातील कुशल मनुष्यबळाची मागणी निश्चित करण्यात येईल. या स्कील गॅप स्टडीच्या आधारे जिल्हा कौशल्य विकास आराखडे तयार करण्यात येतील व अशा आराखड्यांची राज्य पातळीवरील शक्तीप्रदत्त समितीच्या मान्यतेनंतर अंमलबजावणी करण्यात येईल.

परिच्छेद ३.७ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे कौशल्य विकास विद्यापीठाची स्थापना करण्यासंदर्भात येणारा खर्च मागणी क्र.झेड-अे-१-कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग प्रधान लेखाशिर्ष २२५१ - सचिवालय सामाजिक सेवा (०९०) - सचिवालय (०१) (०२) कौशल्य विकास विद्यापीठ (२२५१०१७६) या लेखाशिर्षाखाली टाकण्यात यावा व सन २०१५-१६ साठी योजनांतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

परिच्छेद ३.९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे विविध वेबपोर्टलसची देखरेख, कॉल सेंटर्स स्थापन करण्यासाठी येणारा खर्च मागणी क्र.झेड-अे-१-कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग प्रधान लेखाशिर्ष २२३० - कामगार व सेवायोजन (००१) संचालन व प्रशासन (०१) सेवायोजन संचालनालय, मुंबई (०१)(०९) ई-गव्हर्नन्स (२२३०६१०९) या लेखाशिर्षाखाली टाकण्यात यावा व सन २०१५-१६ साठी योजनांतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

या शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियानासाठी येणारा खर्च मागणी क्र.झेड-अे-१-कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग प्रधान लेखाशिर्ष २२३० कामगार व सेवायोजन (००१) संचालन व प्रशासन (०१) सेवायोजन संचालनालय, मुंबई (०१)(०७) प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान (२२३०६११८) या

लेखाशिर्षाखाली टाकण्यात यावा व सन २०१५-१६ साठी योजनांतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

उपरोक्त शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३८२/व्यय-५ दि.८/६/२०१५ अन्वयें दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०९०२१६४२५२६५०३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(एस.एस.संधू)
प्रधान सचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
२. सर्व संबंधित मा.मंत्री,यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. सर्व संबंधित मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा.विरोधी पक्षनेता ,विधानपरिषद /विधानसभा यांचे खाजगी सचिव,विधानभवन ,मुंबई,
५. सर्व विधानमंडळ सदस्य , महाराष्ट्र राज्य ,
६. मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय , मुंबई
७. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
८. आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, कोकण भवन, नवी मुंबई,
९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था, कफ परेड, मुंबई,
१०.आयुक्त तथा संचालक नगर परिषद प्रशासन संचालनालय,वरळी,मुंबई,
११.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१२.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर,
१३.महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई,
१४.महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर,
१५.अधिदान व लेखा अधिकारी ,मुंबई,
१६.निवासी व लेखा परीक्षा अधिकारी ,मुंबई,
१७.सर्व विभागीय आयुक्त,
१८. सर्व जिल्हाधिकारी ,
१९.आयुक्त , सर्व महानगर पालिका,
२०.सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
२१.मुख्याधिकारी ,सर्व नगर परिषद/नगर पंचायती,
२२.उपरोक्त समित्यामधील सर्व शासकीय सदस्य,
२३.उपरोक्त समित्यामधील सर्व अशासकीय सदस्य,
२४.संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,

२५.संचालक (शिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य ,मुंबई,
२६.उपसंचालक, विभागीय मुख्यालय कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, मुंबई /पुणे /नागपूर/अमरावती/औरंगाबाद /नाशिक
२७.विभागीय सहसंचालक/ उप संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, मुंबई/पुणे/ नागपूर/ अमरावती/औरंगाबाद/ नाशिक विभाग
२८. सर्व कार्यासने, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग,मंत्रालय, मुंबई
२९.निवड नस्ती

परिशिष्ट - १

प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान या अभियानाच्या नियोजन, अंमलबजावणी व संनियंत्रण या बाबतची प्रमाणित कार्यपद्धती

१.१ वार्षिक कृती आराखडा:-

१.१.१. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS) यांच्या तांत्रिक मार्गदर्शनाखाली स्कील गॅप स्टडी अहवालाच्या आधारे सहाय्यक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता व सचिव,जिल्हा कौशल्य विकास समिती हे प्रत्येक वर्षासाठी मागील आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या तिमाहीमध्ये वार्षिक कृती आराखडा तयार करतील. याबाबतच्या नियोजनाची प्रक्रिया, प्रचार व प्रसाराच्या रूपरेषेसह अभियानाच्या मागील आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या तिमाहीमध्ये जिल्हा कौशल्य विकास समितीच्या पर्यवेक्षणाखाली सुरू करण्यात येईल.

१.१.२. सहाय्यक संचालक,कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता हे सदर वार्षिक कृती आराखडा जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समिती समोर मान्यतेसाठी सादर करतील व मान्यता प्राप्त वार्षिक कृती आराखडा मागील वर्षाच्या ३१ जुलै पर्यंत MSSDS कडे सादर करतील.

१.१.३. जिल्हास्तरीय व राज्यस्तरीय वार्षिक कृती आराखाड्याचे एकत्रीकरण करून MSSDS , कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या सहकार्याने व राज्यस्तरीय शक्ती प्रदत्त समिती यांच्या मान्यतेने राज्यस्तरीय वार्षिक कृती आराखडा तयार करून अभियानाकरिता आवश्यक निधीची वार्षिक अर्थसंकल्पीय तरतुदीकरिता दरवर्षी विभागाकडे मागणी करेल.

१.१.४. वार्षिक कृती आराखड्यामध्ये निवडलेल्या अर्थिक मागणीच्या संबंधित क्षेत्रातील प्रशिक्षणासंबंधी जिल्हानिहाय व्यवसाय, मार्गदर्शन, मूल्यमापन तसेच Hard/Soft Skill च्या उद्दिष्टांचा समावेश असेल.

१.१.५. सदर वार्षिक कृती आराखडा, वर्ष सुरु होण्यापूर्वी महाकौशल्य पोर्टल वर प्रदर्शित करण्यात येईल व त्यानुसार सबंधित व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्र (CGCC), प्रशिक्षण संस्था, रोजगार देण्याची सुविधा पुरविणाऱ्या संस्था, जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समिती व इतर सहभागधारक सबंधित जिल्ह्याकरिता कृती कार्यक्रमाची अंमलबजावणी सुरु करतील.

१.२. अभियानाचा प्रचार व प्रसार:-

१.२.१. अभियानाचा प्रचार व प्रसार याकरिता राज्यस्तरीय व जिल्हास्तरीय याप्रमाणे द्विस्तरीय कार्यक्रमाचे नियोजन करण्यात येईल.

१.२.२. MSSDS हे ICT, प्रिंट, इलेक्ट्रॉनिक मिडिया तसेच Social Media च्या माध्यमातून अभियानाचा राज्य स्तरीय प्रचार व प्रसार करील.

१.२.३. वार्षिक कृती आराखड्यानुसार प्रत्येक जिल्ह्याकरिता जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समितीमार्फत वेळोवेळी जन जागृती मोहीम राबविण्यात येईल.

१.३. लाभार्थ्यांची निवड व नोंदणी -

१.३.१. संबंधित जिल्हयातील जिल्हा समितीतील सर्व संबंधितांच्या सहभागाने सहाय्यक संचालक,कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता हे जिल्हयातील लाभार्थी व त्यांच्या पालकांमध्ये जनजागृती करून पुरेशा लाभार्थ्यांना कौशल्य विकास कार्यक्रमात सहभागी करण्यासाठी जनजागृती अभियान तसेच शिबिरे यांच्या माध्यमातून लाभार्थ्यांची निवड वा नोंदणी करतील.

१.३.२. सहायक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता यांचेद्वारे १५ ते ४५ या वयोगटातील "महारोजगार" या पोर्टलवर या शासन निर्णयाच्या दिनांकापर्यन्त नोंदणीकृत असलेल्या लाभार्थ्यांना शिबिरामध्ये प्राधान्याने बोलविणे अनिवार्य असेल.

१.३.३. सबंधित जिल्हयातील सहाय्यक संचालक,कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता हे शक्यतो MSSDS नोंदणीकृत CGCC ला पाचारण करुन लाभार्थ्यांची महाकौशल्य पोर्टलवर नोंदणी व प्रशिक्षणपूर्व मूल्यमापन, मार्गदर्शन आणि समुपदेशन या प्रक्रिया अशा शिबिरामध्ये किंवा विहीत केलेल्या ठिकाणी पूर्ण करतील.

१.४. लाभार्थ्यांची नोंदणी-

१.४.१. सर्व लाभार्थ्यांची व्यवसाय मार्गदर्शन, समुपदेशन, मूल्यांकन, प्रशिक्षण, रोजगार प्राप्ती व स्वयंरोजगाराकरिता आर्थिक मदत इत्यादीकरिता महाकौशल्य पोर्टलवर नोंदणी करणे बंधनकारक राहील.

१.४.२. लाभार्थ्यांची नोंदणी महाकौशल्य पोर्टलवर झाल्याची खातरजमा करण्याची जबाबदारी संबंधीत CGCC/ प्रशिक्षणसंस्था/ रोजगाराची सुविधा पुरविणाऱ्या संस्था/आर्थिक मदत देणारी संस्था इत्यादींची राहील.

१.५. कौशल्यपूर्व चाचणी व समुपदेशन:-

१.५.१. व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्र हे कौशल्यपूर्व चाचणी करण्याच्या दृष्टीने नोंदणी, मूल्यमापन, समुपदेशन व मार्गदर्शनासह खालील जबाबदाऱ्या पार पाडण्याकरीता कार्यरत राहील.

I. लाभार्थ्यांचा नैसर्गिक कल व आवड तपासण्याकरिता कौशल्यपूर्व चाचणी घेणे.

II. लाभार्थी व रोजगार देणाऱ्या औद्योगिक समूहांचे प्रतिनिधी यांच्यातील संवाद साधण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करुन देणे व मार्गदर्शन करणे.

III. प्रशिक्षित उमेदवारांना रोजगाराच्या विविध संधीची माहिती देऊन शिफारस करणे व रोजगार प्राप्त उमेदवारांचा पाठपुरावा करणे.

IV. लाभार्थ्यांना रोजगार प्राप्त करुन देण्याच्या दृष्टीने राज्यातील व राज्याबाहेरील औद्योगिक समुहांसमवेत समन्वय साधणे.

V. स्वयंरोजगार करू इच्छिणाऱ्या उमेदवारांना मार्गदर्शन करणे.

VI. उपरोक्त बाबींव्यतिरिक्त विहित केलेल्या जबाबदाऱ्या.

१.५.२. सहाय्यक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता हे क्षेत्रीय शिबिरांसाठी पुरेशी जागा व इतर पायाभूत सुविधा योग्य इमारत CGCC साठी निश्चित करतील. याचा वापर विद्यार्थ्यांची नोंदणी, मूल्यमापन,समुपदेशन व रोजगारासाठी सहाय्य करणाऱ्या CGCC च्या स्थापनेकरीता करण्यात येईल.

१.५.३. सहाय्यक संचालक कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, किंवा जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समिती आवश्यकतेनुसार दुर्गम भागामध्ये योजनेबाबतची जनजागृती, (Mobilization) व CGCC करिता तात्पुरत्या स्वरूपाच्या सुविधा उपलब्ध करून देतील.

१.५.४. CGCC च्या कामाची सांगड कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालयामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या रोजगार मेळाव्यांसोबत घालण्यात येईल.

१.५.५. CGCC एजन्सी, सहाय्यक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता यांच्या सहकार्याने लाभार्थ्यांकारिता मुल्यांकन व समुपदेशनाचे नियोजित वेळापत्रक महाकौशल्य पोर्टलवर प्रसिद्ध करेल.

१.५.६. CGCC एजन्सीने प्रत्येक लाभार्थ्याची नोंदणी "महाकौशल्य" व "महारोजगार" या पोर्टलवर करणे बंधनकारक राहील.

१.५.७. CGCC एजन्सी प्रत्येक लाभार्थ्याच्या कौशल्यपूर्व चाचणी अहवालाची महाकौशल्य पोर्टलवर नोंद करेल व त्याची सांगड लाभार्थ्याच्या महारोजगार/महास्वयंरोजगार पोर्टल वरील त्याच्या profile शी घालण्यात येईल.

१.५.८. CGCC एजन्सी मूल्यमापनाच्या आधारे भौगोलिक क्षेत्रनिहाय, तसेच सुचविलेल्या अधिक मागणीच्या क्षेत्रात लाभार्थी रोजगारास पात्र आहे किंवा त्यास ठराविक कालावधीचे Hard Skill / Soft Skill प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे याबाबतच्या माहितीचे वर्गीकरण करून महाकौशल्य पोर्टलवर प्रसिद्ध करेल.

१.५.९. कौशल्यपूर्व चाचणीनंतर रोजगारक्षम असलेल्या लाभार्थी यांना महारोजगार पोर्टलवर व रोजगार मेळाव्याद्वारे रोजगार मिळण्यासाठी मदत करण्यात येईल.

१.५.१०. कौशल्यपूर्व चाचणीनंतर स्वयंरोजगारक्षम असलेले लाभार्थी यांना उद्योजकता विकास कार्यक्रमाद्वारे मार्गदर्शन व मदत करण्यात येईल.

१.५.११. कौशल्यपूर्व चाचणी व समुपदेशनानंतर प्रशिक्षणाची गरज असलेल्या लाभार्थी यांचे प्रस्तावीत सेक्टरमध्ये प्रशिक्षणासाठी मान्यता प्राप्त कौशल्य विकास प्रशिक्षण केंद्राची माहिती व शासनाच्या विविध योजनांचे उदा. NULM, DDUGKY, PMKVY, PMKUVA इत्यादी लाभ घेण्यासबंधी मार्गदर्शन करण्यात येईल.

१.६. प्रशिक्षणाची संरचना व प्रशिक्षण कार्यप्रणाली -

१.६.१. प्रशिक्षण कार्यक्रमाची संरचना व प्रशिक्षण कार्यप्रणाली बाजारपेठेतील मागणीशी सुसंगत राहील.

१.६.२. मूल्यमापनाच्या आधारे CGCC एजन्सीने soft skill प्रशिक्षणासाठी शिफारस केलेल्या लाभार्थ्यांना कमाल १०० तासांचे soft skill चे प्रशिक्षण बंधनकारक राहील. त्यात इंग्रजी संभाषण, वेळेचे नियोजन, कामातील सुरक्षा, सादरीकरण कौशल्य,संगणकीय ज्ञान इ. चा अंतर्भाव असेल.

१.६.३. प्रत्येक लाभार्थ्याच्या मूल्यांकन व समुपदेशनाच्या अहवालावर आधारित माहितीच्या आधारे लाभार्थ्यांचा रोजगार अथवा स्वयंरोजगार याकडे असलेला नैसर्गिक कल व आवड विचारात घेऊन योग्य त्या Hardskill मध्ये प्रशिक्षण घेण्याकरिता शिफारस केल्यानुसार MSSDS च्या मान्यता प्राप्त प्रशिक्षण संस्थेमधून प्रशिक्षण देण्यात यावे.

१.६.४. NCVT, SCVT, SSCs व MSSDS इ.मार्फत मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रम तसेच NSQF आधारित रोजगाराशी निगडीत पाठ्यक्रमाचे प्रशिक्षण MSSDS मान्यताप्राप्त/नोंदणीकृत संस्थेमार्फत देण्यात येईल. या पाठ्यक्रमाचा प्रशिक्षण कालावधी विहीत केल्याप्रमाणे राहील.

१.६.५. लाभार्थ्याने निवड केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या आवश्यकतेनुसार ६ महिन्यापेक्षा अधिक होणार नाही एवढ्या कालावधीचे प्रशिक्षण त्याला/तिला घेता येईल.

१.६.७. लाभार्थ्यांनी दिलेल्या अग्रक्रमानुसार प्रथम येणाऱ्यास प्राधान्य या तत्वावर लाभार्थ्यांचे वाटप MSSDS मान्यता प्राप्त प्रशिक्षण संस्थांकडे, मंजूर तुकडीच्या प्रवेश क्षमता व मंजूर अभ्यासक्रमाकरिता आवश्यक लाभार्थी संख्येच्या अधीन राहून करण्यात येईल.

१.६.८. प्रशिक्षण संस्थेस प्रशिक्षण कार्यक्रमाच्या वेळापत्रकाची सविस्तर माहिती, ज्यामध्ये दिवसनिहाय, तासनिहाय प्रशिक्षण वर्ग व प्रशिक्षणाच्या माहितीचा सामावेश असेल. अशी माहिती महाकौशल्य पोर्टलवर ७ दिवसांच्या आत प्रसिद्ध करणे बंधनकारक राहील.

१.६.९. प्रशिक्षण संस्थेने प्रशिक्षण कार्यक्रम वेळापत्रकाची सविस्तर माहिती महाकौशल्य पोर्टलवर प्रसिद्ध केल्याशिवाय प्रशिक्षण संस्थेस कोणत्याही प्रकारे लाभार्थी देण्यात येणार नाहीत.

१.६.१० प्रशिक्षण संस्थेकडून प्रशिक्षणाच्या एका तुकडी करिता प्रशिक्षणार्थ्यांची यादी upload केल्यानंतर सदर तुकडी करिता unique Training batch number(TBN), महाकौशल्य पोर्टलमार्फत देण्यात येईल.

१.६.११. प्रत्येक प्रशिक्षण संस्थेस प्रशिक्षण घेत असलेल्या लाभार्थ्यांचा व प्रशिक्षकांचा रोजचा बायोमेट्रिक उपस्थिती अहवाल महाकौशल्य पोर्टलमार्फत संबंधित सहभागधारकांना उपलब्ध करून देणे आवश्यक राहील.

१.७ (अ). मूल्यमापन व प्रमाणीकरण:-

१.७.१. ज्या प्रशिक्षणार्थी यांची उपस्थिती ९० टक्के किवा त्यापेक्षा जास्त असेल त्यांना प्रशिक्षणानंतर मूल्यमापनासाठी पात्र गृहीत धरण्यात येईल.

१.७.२ संबंधित तुकडीच्या प्रशिक्षण वेळापत्रकानुसार किमान पाच दिवस अगोदर संबंधित प्रशिक्षण संस्थांना प्रशिक्षणार्थ्यांच्या कौशल्यमुल्यांकन चाचणी घेण्याकरिता येणाऱ्या Assessors च्या भेटीची माहिती MSSDS द्वारा देण्यात येईल.

१.७.३. कौशल्य मूल्यांकन चाचणीचा अहवाल संबंधीत Assessors कडून त्याच दिवशी अथवा दुसऱ्या दिवशीची मूल्यांकन चाचणी सुरु होण्याआधी पोर्टलवर अपलोड करण्यात येईल.

१.७.४. मूल्यांकन चाचणी नंतर यशस्वी लाभार्थ्यांस कौशल्य प्रमाणपत्र Dematerialized form मध्ये प्राधान्याने अदा करण्यात येईल.

१.७.५. प्रशिक्षण संस्थानिहाय यशस्वी लाभार्थ्यांची यादी महाकौशल्य पोर्टलवर उपलब्ध करण्यात येईल.

१.७.६. महाकौशल्य पोर्टलमार्फत संबंधीत यशस्वी लाभार्थ्यांचे प्रोफाईल अद्ययावत करण्यात येतील. सदर अद्ययावत प्रोफाईल महारोजगार पोर्टलमार्फत सर्व रोजगार देणाऱ्या आस्थापना आणि स्वयंरोजगाराचे Promotion करणाऱ्या एजन्सी यांच्याबरोबरच रोजगार मिळवून देणाऱ्या संबंधित CGCC यांना देखील उपलब्ध राहतील.

१.७ (ब). Recognition of Prior Learning (RPL) ची पद्धती:-

शासन मान्यताप्राप्त संस्थेद्वारे RPL चे मूल्यमापन केंद्र शासन NCVT, SSC इत्यादिंद्वारे विहित केलेल्या दराने कामाच्या ठिकाणीच किंवा निर्धारित जागेवर करण्यात येईल. तद्नंतर पुढील कार्यवाही १.७.२ ते १.७.५ या परिच्छेदांत नमुद केल्याप्रमाणे करण्यात येईल.

१.८ प्रशिक्षणसंस्थासाठी प्रशिक्षित लाभार्थींना रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करण्याबाबतचे निकष :-

१.८.१ प्रशिक्षणांती प्रमाणित लाभार्थ्यांपैकी किमान ७५% लाभार्थ्यांना प्रमाणित झाल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत रोजगार/ स्वयंरोजगार उपलब्ध करुन देणे आवश्यक राहील. यापैकी किमान ५०% लाभार्थींना रोजगार उपलब्ध करणे अनिवार्य राहील.

१.८.२ लाभार्थ्यांना रोजगार उपलब्ध करून दिल्यास त्यांना रोजगारातून मिळणारे वेतन त्यांच्या प्रशिक्षणावर झालेल्या खर्चाच्या किमान ५०% तसेच, कायद्याने विहीत केलेल्या किमान वेतनापेक्षा कमी नसेल व अशा रोजगाराचा कालावधी त्याच किंवा अन्य नियोक्त्याकडे मिळून किमान ६ महिने राहील.

१.८.३ स्वयंरोजगाराच्या बाबतीत प्रशिक्षित लाभार्थी आपल्या उदरनिर्वाहासाठी पूर्वीपेक्षा जास्त लाभदायक रोजगारात कार्यरत असल्याबाबतची कागदपत्रे जसे की व्यवसाय/ उद्योग सुरू केल्याचा परवाना, एखाद्या उत्पादक गटाचे सदस्यत्व किंवा वाढीव उत्पन्न दर्शविणारे बँक खात्याचे मागील ६ महिन्याचे विवरण किंवा सक्षम प्राधिकाऱ्याने विहित केलेली कागदपत्रे सादर करेल.

१.८.(अ) प्रशिक्षणोत्तर रोजगार प्राप्ती करिता सहाय्य:-

१.८.(अ).१. प्रमाणित कुशल लाभार्थ्यांची व्यावसायिक माहिती कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय यांच्या पोर्टलमार्फत एकत्रितपणे संबंधित उद्योजकास व स्वयंरोजगारास सहाय्य करणाऱ्या संस्था यांना पुरविण्यात येईल.

१.८.(अ).२. CGCC मार्फत कुशल लाभार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी मिळण्याच्या दृष्टीने अतिरिक्त व्यासपीठ उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

१.८.(अ).३. CGCC किंवा प्रशिक्षण संस्था ह्या औद्योगिक व सेवाक्षेत्रातील रोजगार देणाऱ्या आस्थापना यांच्या समवेत समन्वय साधून Campus Interview, रोजगार मेळावे यांच्या माध्यमातून लाभार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी उपलब्ध करुन देण्याच्या दृष्टीने मार्गदर्शन व सहाय्य करतील.

१.८.(अ).४. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालयामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या रोजगार मेळाव्यामध्ये सदर लाभार्थ्यांना प्राधान्याने संधी देण्यात येईल.

१.८.(अ).५. महाराष्ट्रातील विविध महामंडळांमार्फत, यशस्वी कुशल लाभार्थ्यांना रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करुन देण्यास्तव प्राथम्याने सहाय्य करण्यात येईल.

१.९. रोजगारप्राप्ती नंतरचा पाठपुरावा व समुपदेशन -

१.९.१. संबंधित आस्थापनांच्या माहितीसह रोजगार प्राप्त लाभार्थ्यांची यादी किंवा स्वयंरोजगाराकरिता वित्तीय सहाय्य प्राप्त झालेल्या लाभार्थ्यांची यादी महाकौशल्य पोर्टलमार्फत सर्व सहभागधारकांना उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

१.९.२. लाभार्थ्यांच्या प्रशिक्षणानंतर रोजगार मिळण्याकरिता सहाय्य करण्याची जबाबदारी असलेल्या CGCC/प्रशिक्षण संस्थाकडून, लाभार्थ्यांना महाकौशल्य पोर्टलमार्फत रोजगार प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून पुढील सहा महिन्यापर्यंत पाठपुरावा करण्यात येईल.

१.९.३. या सहा महिन्याच्या कालावधी मध्ये लाभार्थी, त्यांच्या शंका व इतर संबंधित बाबींकरिता संबंधित CGCC/प्रशिक्षण संस्था यांचेकडे संपर्क साधू शकतील. लाभार्थ्यांकडून अशा प्रकारचा संपर्क साधल्यापासून १५ दिवसांचे आत त्यांना मार्गदर्शन करणे आवश्यक राहील.

आवश्यक प्रशिक्षणानंतर स्वयंरोजगार मिळण्याकरिता सहाय्य करण्याची जबाबदारी असलेल्या CGCC/प्रशिक्षण संस्थाकडून,लाभार्थ्यांना महाकौशल्य पोर्टलमार्फत स्वयंरोजगार संधी उपलब्ध करुन देण्याच्या दिनांकापासून पुढील सहा महिन्यापर्यंत याबाबत पाठपुरावा करण्यात येईल.

१.९.५. संबंधित CGCC/प्रशिक्षण संस्था यांच्यामार्फत कुशल लाभार्थ्यास नियमित स्वरुपात महाकौशल्य, महारोजगार व महास्वयंरोजगार पोर्टलला भेट देऊन, त्यांनी वेळोवेळी प्राप्त केलेल्या कौशल्याची व अनुभवाची माहिती भरून त्यांचे profile अद्ययावत करणेकरिता प्रोत्साहित करण्यात येईल.

१.९.६. संबंधित CGCC किंवा प्रशिक्षण संस्था यांना सदर कालावधीमध्ये लाभार्थ्यांना रोजगार देणाऱ्या औद्योगिक समुहांच्या संपर्कात राहून प्रत्येक महिन्यात याबाबतचे अहवाल महाकौशल्य पोर्टलवर upload करणे आवश्यक राहील.

१.१०. CGCC यांना देय असलेली रक्कम अदा करण्याची पद्धत:-

१.१०.१. CGCC यांनी उमेदवार/ लाभार्थ्याचा मूल्यमापनासंबंधी गुण व समुपदेशनाचा अहवाल महाकौशल्य या वेब पोर्टलवर दररोज upload करावा.

१.१०.२. CGCC यांना किमान १०० लाभार्थींची मूल्यमापन व समुपदेशन अहवाल महाकौशल्य पोर्टलवर upload केल्यावरच त्यांचे देयकाचे दावे ऑनलाईन पद्धतीने सादर करता येतील.

१.१०.३. पोर्टलवर प्राप्त १०० लाभार्थींचे देयकांचे दावे पारित करुन त्यांसबंधी रक्कम निधीच्या उपलब्धतेनुसार संगणकीय प्रणालीद्वारे अदा करण्यात येईल.

१.११. प्रशिक्षण संस्थांना देय असलेली रक्कम अदा करण्याची पद्धत:-

परिच्छेद क्र.१.८ मध्ये नमूद बाबींच्या अधीन राहून प्रशिक्षण खर्चाची अतिपूर्ती खालील पध्दतीने करण्यात येईल.

(अ) ३०% रक्कम प्रशिक्षण सुरू झाल्यावर (अभ्यासक्रमाच्या पहिल्या दिवशीच्या बायोमेट्रिक हजेरी प्रणालीच्या आधारे)

(ब) खर्चाची ५०% रक्कम अभ्यासक्रम/ प्रशिक्षण संपल्यानंतर (biometric हजेरी प्रणालीत उपस्थितीच्या आधारे व मूल्यमापन व प्रमाणीकरणाच्या आधारे), खर्चाची ३०% रक्कम, प्रशिक्षणार्थी झालेल्या उमेदवारांपैकी किमान ७५% उमेदवारांना रोजगार/ स्वयंरोजगार मिळाल्यानंतर (नोकरी लागल्यापासून / स्वयंरोजगार मिळून तीन महिन्यानंतर विहीत कागदपत्रे/पुरावे सादर केल्यावर)

(ड) उमेदवारांना रोजगार /स्वयंरोजगार ६ महिन्यापर्यन्त उपलब्ध झाल्याबाबतचे विहीत कागदपत्रे/पुरावे सादर केल्यावर आणि त्याचे मूल्यमापन फॉर्म ऑनलाईन प्राप्त झाल्यावर उर्वरित १० टक्के रक्कम अदा करण्यात येईल.

१.११.२ सर्व देयकांचे दावे व त्याचा निपटारा महाकौशल्य पोर्टलवर ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात येईल.

१.११.३ देयकांची अनुज्ञेय रक्कम निधी उपलब्धतेनुसार संबंधित प्रशिक्षण संस्थेस सुट्ट्यांचे दिवस वगळून १५ दिवसात ई-पद्धतीने ऑनलाईन पद्धतीने अदा करण्यात येईल.

१.१२. मूल्यमापन करणारी संस्था यांना देय असलेल्या रकमेची पद्धत:-

१.१२.१. प्रमाणीकरण संस्था जसे की, NCVT, SSCs, इ. यांनी निर्धारित केलेल्या दराने मूल्यमापन व प्रमाणीकरण खर्चाची प्रतिपूर्ती केली जाईल.

१.१२.२. सर्व देयकांचे दावे व त्याचा निपटारा महाकौशल्य पोर्टलवर ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात येईल.

१.१२.३. देयकांची अनुज्ञेय रक्कम निधी उपलब्धतेनुसार संबंधित मूल्यमापन संस्थेस सुट्ट्यांचे दिवस वगळून १५ दिवसात ई-पद्धतीने ऑनलाईन पद्धतीने अदा करण्यात येईल.

१.१३ नियोजन,सनियंत्रण व पर्यवेक्षणाबाबतची यंत्रणा:-

१.१३.१. जिल्ह्यातील CGCC प्रशिक्षण संस्था व रोजगार मेळावे यांना क्षेत्रीय अधिकारी यांच्याकडून देण्यात येणाऱ्या भेटीच्या संदर्भात आवश्यक ते नियोजन जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समितीमार्फत करण्यात येईल.

१.१३.२. सहायक संचालक,कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता सदर योजनेच्या फलश्रुती संदर्भात सनियंत्रण करतील व संबंधित जिल्ह्यातील CGCC, प्रशिक्षण संस्था, रोजगार मेळावे यांना नियमित भेटी देतील.

१.१३.३. विभागीय कौशल्य विकास कार्यकारी समिती, संबंधित जिल्ह्यातील अभियानाच्या विविध बाबी व योजनेच्या फलश्रुती याबाबत सनियंत्रण करतील.

१.१३.४. सदर अभियानाकरिता MSSDS चे प्रतिनिधी व संलग्नित सहकार यांच्या सहकार्याने राज्यस्तरावर स्वतंत्र प्रकल्प व्यवस्थापन युनिटची स्थापना MSSDS मार्फत करण्यात येईल.

१.१३.५. अभियानाचे नियोजन,अंमलबजावणी व सनियंत्रण इ. मध्ये सहभागी झालेल्या सर्व सहभागधारकांना, नोंदणी, मूल्यमापन, प्रशिक्षण, प्रशिक्षणानंतर रोजगार प्राप्तीकरिता देण्यात येणारे सहाय्य, रोजगार प्राप्ती नंतरच्या पाठपुरावा, देयकांचा निपटारा, लाभार्थ्यांचे अभिप्राय, CGCC, प्रशिक्षण संस्था,रोजगार देणारे उद्योजक या बाबतची अद्ययावत माहिती पोर्टल वर उपलब्ध करून देण्यात येईल.

१.१४. जबाबदारी निश्चितीचे स्वरूप -

१.१४.१. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

१.१४.१.१. कौशल्य विकासासंबंधी ध्येय धोरणे निश्चित करणे व आवश्यकतेनुसार त्यात बदल करणे.

१.१४.१.२. MSSDS ने तयार केलेल्या वार्षिक कृती आराखड्यास मान्यता देणे.

१.१४.१.३. अभियानाकरिता अर्थसंकल्पीय तरतूद करणे.

१.१४.१.४. राज्यस्तरावर आंतरविभागीय समन्वय साधणे.

१.१४.१.५. अभियानाचे निरीक्षण, सनियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.

१.१४.१.६. अभियानाच्या अंमलबजावणीकरिता सर्व स्तरावर विभागातील अधिकाऱ्यांचा सहभाग असल्याची खातरजमा करणे.

१.१४.२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी

१.१४.२.१. अभियानाचा वार्षिक कृती आराखडा तयार करून तो कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडे मान्यतेसाठी सादर करणे.

१.१४.२.२. CGCC, प्रशिक्षण व प्रशिक्षणोत्तर मूल्यमापन इत्यादि सेवांकरिता सुशिक्षित व सुयोग्य संसाधने उपलब्ध करून देणे.

१.१४.२.३. विभागाकडून प्राप्त निधी योग्य पद्धतीने खर्च होत असल्याची खातरजमा करणे.

१.१४.२.४. विहित कालमर्यादेत निधी वापर प्रमाणपत्र विभागास सादर करणे.

१.१४.२.५. अभियानाची अंमलबजावणी व सनियंत्रण प्रभावीपणे व योग्य पद्धतीने होत असल्याची खातरजमा करणे.

१.१४.२.६. अभियानाचे "web-based" नियोजन अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्याची सुविधा सर्व सहभागधारकांना उपलब्ध करून देणे.

१.१४.२.७. क्षेत्रीय स्तरावर काम करणाऱ्या विविध घटकांमध्ये प्रभावी समन्वय साधून अभियानाची सुरळीतपणे अंमलबजावणी करणे.

१.१४.२.८. शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या जबाबदाऱ्या पार पाडणे.

१.१४.३. विभागीय कौशल्य विकास कार्यकारी समिती:-

१.१४.३.१. विभागीय स्तरावर अभियानाची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करणे.

१.१४.३.२. जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समितीस वेळोवेळी मार्गदर्शन व साहाय्य करणे.

१.१४.३.३. विभागातील उद्योग व औद्योगिक क्षेत्रातील समुहांना आवश्यक संसाधन उपलब्ध करूनदेऊन कुशल मनुष्यबळास रोजगारासाठी प्रोत्साहित करणे.

१.१४.३.४. स्वयंरोजगार करू इच्छिणाऱ्या कुशल लाभार्थ्यांना योग्य ते सहाय्य करणे

१.१४.३.५. अभियानाच्या अंमलबजावणी संदर्भात वेळोवेळी अभिप्राय देणे व त्यासाठी नाविन्यपूर्ण योजना सुचविणे.

१.१४.३.६. शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या जबाबदाऱ्या पार पाडणे.

१.१४.४. जिल्हा कौशल्य विकास कार्यकारी समिती:-

१.१४.४.१. MSSDS मार्फत घेण्यात येणाऱ्या सर्वेक्षणाकरिता सर्वोतोपरी सहाय्य करणे.

१.१४.४.२. जिल्हा कौशल्य विकासाचा वार्षिक कृती आराखडा तयार करून तो MSSDS कडे मान्यते साठी सादर करणे.

१.१४.४.३. CGCC, प्रशिक्षण व रोजगार मेळावे याकरिता आवश्यकतेनुसार सुयोग्य जागा व पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे.

१.१४.४.४. अभियानाचा लाभ घेण्याकरिता लाभार्थ्यांना एकत्रित करून प्रोत्साहित करणे.

१.१४.४.५. जिल्हा स्तरावर अभियानाची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करणे.

१.१४.४.६. सबंधित सहाय्यक संचालक, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता यांना मार्गदर्शन करणे.

१.१४.४.७. जिल्ह्यातील उद्योग व औद्योगिक समूहांना संसाधन उपलब्ध करून देऊन कुशल मनुष्यबळास रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रोत्साहित करणे.

१.१४.४.८. स्वयंरोजगार करू इच्छिणाऱ्या कुशल लाभार्थ्यांना सर्वोतोपरी सहाय्य करणे.

१.१४.४.९. अभियानाच्या अंमलबजावणी संदर्भात वेळोवेळी अहवाल सादर करणे.

१.१४.४.१०. अभियानाचे उद्दिष्ट साध्य करण्याच्या दृष्टीने नाविन्यपूर्ण योजना सुचविणे व त्यानुसार अंमलबजावणी करणे.

१.१४.४.१०. शासनाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या जबाबदाऱ्या पार पाडणे.

१.१४.५. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय:-

१.१४.५.१. आदर्श कार्यप्रणालीनुसार आवश्यक तेथे महारोजगार पोर्टल च्या सेवा उपलब्ध करून देणे.

१.१४.५.२. विभागीय व जिल्हास्तरीय अधिकारी यांचा अभियानामध्ये नियोजन अंमलबजावणी व सनियंत्रणाच्या प्रक्रियेत सक्रीय सहभाग असल्याची खातरजमा करणे.

१.१४.५.३. रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम, रोजगार मेळावे, सेवा सोसायटी योजना इ. अभियानामध्ये लाभार्थ्यांचा सक्रीय सहभाग असल्याची खातरजमा करणे व वेळोवेळी आढावा घेणे.

१.१४.५.४. विभागीय व जिल्हा स्तरावर संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेली सुयोग्य जागा व पायाभूत सुविधा CGCC, प्रशिक्षण व रोजगार मेळावे इत्यादिकरिता उपलब्ध करून देणे.

१.१४.५.५. जिल्हा व विभागीय कौशल्य विकास समित्यांसाठी नियंत्रण व पर्यवेक्षण प्राधिकरण म्हणून काम पाहणे.

१.१४.६ अण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास महामंडळ

१.१४.६.१ या आदर्श कार्यपद्धतीनुसार आवश्यक त्यावेळेस महास्वयंरोजगार पोर्टलची सुविधा उपलब्ध करून द्यावी.

१.१४.६.२. विविध विभागांतर्गत येणाऱ्या स्वयंरोजगाराच्या विविध उपक्रमाचे महास्वयंरोजगार पोर्टल वर एकत्रीकरण करणे.

सहाय्यक आयुक्त/ जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी / बाल विकास प्रकल्प अधिकारी / परिविक्षा अधिक्षक गट-अ संवर्गातील अधिका-यांच्या विनंतीनुसार बदली करणेबाबत - सन २०१५.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन आदेश क्रमांक : मबाआ २०१५/प्र.क्र.१३८//कार्या-७
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक :- १५.०३..२०१६

-: शासन आदेश :-

श्रीमती एस. एन. बागूल, बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, बदलापूर यांची विनंतीनुसार महाराष्ट्र शासकीय कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्य पार पाडताना होणा-या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम-२००५ कलम ४(४)(दोन) मधील तरतुदींनुसार पुढीलप्रमाणे पदस्थापना करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	अधिका-याचे नाव	सध्याचे पद व कार्यालय	विनंतीनुसार पदस्थापनेनंतर नियुक्तीचे पद व कार्यालय
१	२	३	४
१	श्रीमती एस. एन. बागूल	बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, बदलापूर	बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, जळगाव

२. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय,पुणे यांना कळविण्यात येते की, वरीलप्रमाणे पदस्थापना देण्यात आलेल्या श्रीमती. बागुल यांचे त्यांचे अधिनस्त पदस्थापनेचे आदेश तात्काळ निर्गमित करावेत.

३. वरिलप्रमाणे करण्यात येत असलेल्या श्रीमती. बागुल यांच्या पदस्थापनेच्या आदेशासोबत त्यांचे गोपनीय अहवाल, सेवापुस्तक, तसेच अंतिम वेतन प्रमाणपत्र बदली करण्यात आलेल्या नवीन कार्यालयाकडे तात्काळ पाठविण्यात यावे.

४. वरिलप्रमाणे पदस्थापना करण्यात आलेल्या श्रीमती. बागुल यांना शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय कोणत्याही प्रकारची रजा मंजूर करु नये वा महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा(नियम १९८१ मधील नियम ३० (सी) नुसार मूळ कार्यालयाने पदस्थापना झालेल्या श्रीमती. बागुल यांचे कोणत्याही प्रकारचे रजेचे अर्ज स्विकारु नये . श्रीमती. बागुल यांचेकडून रजेचे अर्ज प्राप्त झाल्यास ते पदस्थापनेच्या ठिकाणी पाठवावेत.

५. वरिलप्रमाणे पदस्थापना करण्यात येत असलेल्या श्रीमती. बागुल यांना पदस्थापनाने देण्यात येणा-या पदावर रुजू करुन घेताना, ते रजेवर/गैरहजर होते किंवा कसे याबाबतची खातरजमा त्यांना पदस्थापनेवर हजर करुन घेणाऱ्या कार्यालयाने करावी. सदर अधिकरी वैद्यकीय कारणास्तव गैरहजर असतील तर त्यांना हजर करुन घेण्यापूर्वी वैद्यकीय मंडळासमोर पाठवावे. जर अन्य रजेवर होते असे आढळल्यास त्यांचेकडून न चुकता तसा रजेचा अर्ज भरुन घ्यावा आणि नंतर हजर करुन घ्यावे. तसेच रजा संदर्भात शासनाने वेळोवेळी प्रसृत केलेल्या शासन निर्णय/परिपत्रकांतील निदेशांचे पालन करावे.

६. सदरहू बदल्या हया विनंती बदल्या असल्याने उपरोक्त अधिकायांना- बदली विषयक प्रवासभत्ता व इतर अनुषंगिक लाभ अनुज्ञेय असणार नाहीत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(म. बा. हजारी)
शासनाचे उप सचिव.

०/८

प्रत,

आयुक्त,महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे,
आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई.
विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास,कोकण/नाशिक (आयुक्त,महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे, यांच्यामार्फत)
संबंधित अधिकारी द्वारा- आयुक्त,महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे,
मा मंत्री (म.व बा.वि), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
मा.राज्यमंत्री(म.व बा. वि.) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय, मुंबई-३२.
मा.प्रधान सचिव(म.व बा.वि(,यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक,मुंबई-३२.
निवडनस्ती (कार्यासन-७) महिला व बाल विकास विभाग

S. S. Kshatriya
Chief Secretary

Ref No DIT / 2014 / CR 62 / 39
Directorate of Information & Technology
General Administration Department
7th Floor Annex,
Hutatma Rajguru Chowk
Madame Cama Road
Mantralaya, Mumbai 400 032.
Date : 19th January,2015

Subject : Enrolment Camps in Anganwadi Centers and Schools

Dear Shri / Smt

The State has already completed 9.6 Cr enrolments (8.9 Cr Aadhaar generated), which is more than 80% of state population (11.23 Cr). It is observed that the remaining population of 20% majorly constitutes age group 0 to 5 years and special focus is needed to ensure enrolments of children of this age group. The target for universal Aadhaar enrollment is 30/06/2015.

With regard to above, the enrolment camps are to be organized in Anganwadi Centers and Schools. These camps shall be organized using kits already present at Permanent Enrolment Centers (PECs). The kits can be deployed at Anganwadi Centers in camp mode as per the need and kept mobile. Camps may be organized to ensure that the activity is completed on or before 31/03/2015. The necessary support is to be provided by the District Administration.

As per guidelines from UIDAI, one of the parents' Enrolment ID or Aadhaar is required for the Aadhaar enrolment of children. To facilitate the enrollment the Anganwadi Workers are authorized to issue Proof of Relation (PoR), Proof of Identity (PoI) and Proof of Address (PoA) for Aadhaar enrolment of children in the format enclosed.

Kindly ensure that the enrolments camps are organized in Anganwadi Centers and Schools and this activity is completed before 31/03/2015.

Yours sincerely,

(S. S. Kshatriya)

All Collectors
Maharashtra State

Copy To:

1. DDG, UIDAI Mumbai Regional Office
2. Principal Secretary (Women and Child Development), Government of Maharashtra
3. Principal Secretary (IT), Government of Maharashtra
4. Secretary (School Education), Government of Maharashtra

Enclosures:

1. Format for issuing PoI, PoA and PoR by Anganwadi Worker

निर्गमित 13 JAN 2015

Tel. (O) 022-2202 50 42 / 2202 87 62. Fax : 2202 85 94. E-mail : chiefsecretary@maharashtra.gov.in

Government of Maharashtra

Directorate of Information & Technology
7th Floor Annex, Mantralaya
Madam Kama Road,
Mumbai - 400032
Ref No: DIT /2014 /CR 62 / 39
Date: 27/ 03 / 2015

To
All District Collectors & Municipal Commissioner
Government of Maharashtra

Subject: Mobilization of UID Kits purchased by DIT

Reference : Letter issued by UIDAI Regional Office Mumbai dated 14th January 2015 regarding Universal Enrolment for Aadhaar by June 2015

Dear All,

It has been observed that footfall at Aadhaar enrolment centers across the state has been tapering because of scattered density of residents who are yet to enroll. The approach of stationary enrolment centers may not be convenient for remaining population and would hamper productivity of the majority of the kits.

In reference to the aforementioned letter from UIDAI RO dated 14th January 2015, deployment of kits in sweep mode is advisable especially at Anganwadis. Further, it may be noted that DIT has no objection in shifting kits provide by DIT outside its assigned Permanent Enrolment Centre (PEC). Due care needs to be taken by these PECs such that notice shall be displayed in advance at the center informing citizens about unavailability of kits as per instructions from District Administration.

Moreover, you are hereby requested to take necessary precautions while arranging such camps to avoid any mishap and to pass on instruction to PECs to ensure resumption of respective kits at its assigned location once camp is finished.

Yours Sincerely,

(Virendra Singh)
Director (IT)

Copy Submitted to :

1. Principal Secretary (IT), Government of Maharashtra
2. DDG, UIDAI RO Mumbai
3. Divisional Commissioner(s), All Divisions
4. COO, CSC eGovernance Pvt. Ltd.

निर्गमित
दिनांक 27 MAR 2015

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या सनियंत्रणाखाली असलेल्या जिल्हा पाणी गुणवत्ता तपासणी प्रयोगशाळा व उप विभागीय प्रयोगशाळांमध्ये कार्यरत असलेले कंत्राटी मनुष्यबळ, साहित्य पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या सनियंत्रणाखाली घेणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः डब्ल्यूक्यूएम-२०१४/प्र.क्र. ०८/पापु-१२

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

तारीख: १८ डिसेंबर, २०१४

वाचा -

१) शासन निर्णय क्रमांकः डब्ल्यूक्यूएम-२०१०/प्र.क्र.९५/पापु-१२, दिनांक ३ मार्च,२०१२,

२) शासन निर्णय डब्ल्यूक्यूएम-२०१२/प्र.क्र.१८८/पापु-१२, दिनांक २६ नोव्हेंबर,२०१२

३) शासन निर्णय क्रमांकः WSSD-१२०११(११)/६/२०१४-WSD(WS-१२), दि. १६ जून,२०१४

प्रस्तावना -

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या सनियंत्रणाखाली असलेल्या जिल्हा पाणी गुणवत्ता तपासणी प्रयोगशाळा व उप विभागीय प्रयोगशाळा, प्रयोगशाळेत कार्यरत असलेले कंत्राटी मनुष्यबळ, साहित्य पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या सनियंत्रणाखाली घेणेबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यास अनुसरुन खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय -

राष्ट्रीय पेयजल कार्यक्रमाच्या पाणी गुणवत्ता सनियंत्रण व सर्वेक्षण कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या ३% निधीतुन सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या सनियंत्रणाखाली असलेल्या जिल्हास्तरीय प्रयोगशाळांमध्ये कार्यरत असलेले कंत्राटी मनुष्यबळ (रसायनी व डेटा एंट्री ऑपरेटर) नेमणूक करण्यात आले आहे. दिनांक ३.३.२०१२ व दि. २६.११.२०१२ च्या शासन निर्णयानुसार राष्ट्रीय ग्रामीण पाणी गुणवत्ता सनियंत्रण व सर्वेक्षण कार्यक्रमांतर्गत राज्यात ग्रामीण रुग्णालयाच्या आवारात कार्यरत असलेल्या लघुप्रयोगशाळांचे बळकटीकरण करुन प्रत्येक जिल्हयात ३ ते ६ असे एकूण १३८ उप विभागीय प्रयोगशाळा कार्यरत करण्यात आल्या आहेत तसेच आता नव्याने आणखी १० लघु प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण दि.१६.६.२०१४ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आले असल्यामुळे सद्य:स्थितीत ३४ जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळा व ९४८ उप विभागीय प्रयोगशाळा कार्यरत आहेत.

शासन निर्णय क्रमांकः डब्ल्यूक्यूएम-२०१४/प्र.क्र. ०८/पापु-१२

पाणी गुणवत्ता प्रयोगशाळांच्या कामात सुसूत्रता येण्यासाठी व योग्य प्रकारे सनियंत्रण होण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या सनियंत्रणाखाली असलेल्या ३४ जिल्हा प्रयोगशाळेतील कंत्राटी मनुष्यबळ (रसायनी व डेटा एंट्री ऑपरेटर),१३८ उप विभागीय प्रयोगशाळा, साहित्य, मनुष्यबळासह व नव्याने स्थापन होणाऱ्या १० उप विभागीय प्रयोगशाळांसाठी प्राप्त झालेल्या निधीसह पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या ताब्यात घेण्यास या आदेशान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

१३८ उप विभागीय प्रयोगशाळा कार्यरत आहेत त्याच ठिकाणी कार्यरत राहतील जागेच्या उपलब्धतेनंतर सदर प्रयोगशाळा स्थलांतरीत करण्यात येतील. याबाबतचे आदेश स्वतंत्ररित्या निर्गमित करण्यात येतील. सदर प्रयोगशाळा संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे यांनी ताब्यात घेऊन त्यांचे व्यवस्थापन व नियंत्रण करावे.

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने सार्वजनिक आरोग्य विभागास वितरीत केलेला परंतु खर्च न झालेला निधी या विभागास परत करावा. हे आदेश तात्काळ दि.१ जानेवारी, २०१५ पासून अंमलात येतील. हे आदेश सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या सहमतीने व त्यांचा अनौ. संदर्भ क्रमांक: ७/२०१४, कार्यासन क्रमांक: आरोग्य-३अ, दिनांक ०९.१२.२०१४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४१२१८११०७३५००२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Garud Nandkishor M

Digitally signed by Garud Nandkishor M
DN: CN = Garud Nandkishor M, C = IN, S = Maharashtra, O = Govt. of Maharashtra, OU = Water Supply and Sanitation Department
Date: 2014.12.18 16:10:01 +05'30'

(नंदकिशोर गरुड)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
२) प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२
३) प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
४) प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.०३२ ४००-
५) उप सचिव व संचालक (आर. एस. पी. एम. यू.), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

६) विभागीय आयुक्त (सर्व)
७) जिल्हाधिकारी (सर्व)
८) संचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुणे.
९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी ,जिल्हा परिषद (सर्व)
१०) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, एक्सप्रेस टॉवर, नरीमन पॉईंट, मुंबई.
११) संचालक, पाणी गुणवत्ता व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई.
१२) संचालक आरोग्य, आरोग्यसेवा संचालनालय, मुंबई.
१३) उप संचालक, राज्य आरोग्य प्रयोगशाळा, पुणे.
१४) मुख्य अभियंता, राज्यस्तरीय भारत निर्माण कक्ष, बेलापूर, नवी मुंबई.
१५) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा), मुंबई / नागपूर
१६) अधिदान व लेखाधिकारी कार्यालय, मुंबई.
१७) जिल्हा कोषाधिकारी (सर्व)
१८) कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)
१९) गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती (सर्व)
२०) सर्व कार्यासने पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१) निवड नस्ती पापु-१२.

महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) मधील पशुधन विकास अधिकारी या पदावर सरळ सेवा भरती.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र.पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - २७ ऑगस्ट, २०१५

वाचा : १. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५
२. शासन अधिसूचना सामान्य प्रशासन विभाग एसआरव्ही-२०१५/प्र.क.१५६/कार्या.१२, दि.२८.४.२०१५

शासन निर्णय

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (जाहीरात क्र.३५/२०१४) अनुसार निवड करुन शिफारस केलेल्या एकूण २९६ उमेदवारांपैकी ज्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी, वर्तणूक व पूर्व चारित्र्य अहवाल प्राप्त झाला आहे, अशा ४१ उमेदवारांची पशुसंवर्धन विभागात पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) (वेतनश्रेणी १५,६००-३९,१०० ग्रेड पे -५४००) या पदावर महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील नियम (४३) मध्ये विहित केलेल्या परिविक्षाधिन या संज्ञेच्या व्याखेनुसार तात्पुरती नियुक्ती करण्यांत येत आहे. सदर नियुक्ती देण्यांत आलेल्या उमेदवारांचा परिविक्षा कालावधी २ वर्षाचा राहील. सदर उमेदवारांची पहिली वेतनवाढ त्यांचा १ वर्षाचा परिविक्षा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर व त्यानंतरची वेतनवाढ त्यांनी परिविक्षा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर देण्यात येईल.

नियुक्ती करण्यात येत असलेल्या अधिकाऱ्यांची नावे व पदस्थापनेचा तपशिल

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नांव	पदस्थापनेचे ठिकाण
१	२	३	४	५
१.	६	डॉ.कोळपे सुशिल बानाजी	अमरावती	पवैद श्रेणी-१ बिजूधावडी, जि.प. अमरावती
२.	१०	डॉ.माळी सुजय लक्ष्मण	अमरावती	पवैद श्रेणी-१ तळेगाव दशासर, जि.प. अमरावती
३.	११	डॉ.माने अमरप्रसाद अर्जुन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, मांडवी, ता.किनवट, जि.नांदेड
४.	१४	डॉ.वाघ सुयोग मोहनराव	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, गुंज, ता.महागांव, जि.यवतमाळ
५.	१८	डॉ.पवार नितीन नानासाहेब	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, शेगी, ता. कारंजा, जि. वाशिम
६.	२२	डॉ.सिसाळ किरण बाबासो	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, मडशी, ता. मालेगाव, जि. वाशिम
७.	२३	डॉ.साळुंखे समाधान चंद्रकांत	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारध, ता. भोकरदन, जि. जालना

८.	३७	डॉ.शेख नुरमहम्मद शेख रहिम शेख	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, करंजाळी, ता.नवापूर, जि.नंदुरबार
९.	४३	डॉ.वर्पे सचिन भिमा	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, वरध, ता. राळेगाव, जि.यवतमाळ
१०.	४९	डॉ.गावडे औदुंबर अंकुश	औरंगाबाद	आ.ग्रा. उपकेंद्र डोईठाण, ता.आष्टी, जि.बीड
११.	६१	डॉ.अहिरे गिरिष सुरेशराव	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, जामगांव, ता.आष्टी, जि.बीड
१२.	६९	डॉ.पठाण मुक्तारअहमद मोईउद्दीन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१ तलवाडा, ता. गेवराई जि. बिड
१३.	७२	डॉ.रानभरे रोहित कृष्णा	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, शिरपूर, ता.वणी, जि.यवतमाळ
१४.	११५	डॉ.चन्देल स्वरुप ओमप्रकाश	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आष्टी, ता.परतूर, जि.जालना
१५.	१२७	डॉ.जगाडे विश्वनाथ चिमाजी	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, धुनकी, जि.यवतमाळ
१६.	१३८	डॉ.थोरात विनोद जालिंदर	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, बोरपाडा, ता.नवापूर, जि.नंदुरबार
१७.	१४०	डॉ.भोसले अनिल बाळकृष्ण	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, करई, जि.यवतमाळ
१८.	१४८	डॉ.कुमार अविराज दिवाकर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, मोझर, जि.यवतमाळ
१९.	१५२	डॉ.सरोदे चित्रलेखा पोलेश्वर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, चिखलदरा, जि.अमरावती
२०.	१५७	डॉ.कुरुंदवाडे शिवेंद्र जयकुमार	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आडगांव, ता.जि.हिंगोली
२१.	१६८	डॉ.जाधव विशाल वाल्मिक	अमरावती	पविअ (वि.) पं.स. कारंजा, जि.वाशिम
२२.	१७८	डॉ.ताटे संदिप शरद	नाशिक	कत्तलखाना, चाळीसगांव, जि.जळगांव
२३.	१९४	डॉ.पर्शरामजी ओंकार अतुल	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, बाभुळगांव, जि.यवतमाळ
२४.	२०२	डॉ.यवतेंड संदीप किशनराव	अमरावती	पविअ (ता), जि.प.सं.अधिकारी कार्यालय, जि.प. बुलढाणा
२५.	२०८	डॉ.बोडके भाऊसाहेब पांडुरंग	औरंगाबाद (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१, जळकोट, ता.जळकोट, जि.लातुर
२६.	२१०	डॉ.कापसे शितल पद्माकर	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, अहेरनवरगांव, ता.ब्रम्हपुरी, जि.चंद्रपूर
२७.	२१२	डॉ.सवाईमुल अविरत देवानंद	औरंगाबाद	पविअ (वि) पं.स. माजलगांव, जि.बीड
२८.	२१५	डॉ.नालबंद सबा मुनिर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, कळमवेली, ता.झरी, जि.यवतमाळ
२९.	२१७	डॉ.कसबे सागर सत्यवान	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, कजगांव, ता.भडगांव, जि.जळगांव
३०.	२२३	डॉ.जोपुळकर प्रियंका राजेंद्र	अमरावती	जि.प.वै.सर्वचिकित्सालय, जि.बुलढाणा

३१.	२३८	डॉ.बगाडे प्रिया राजेरामजी	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, घोडगांव, ता.चोपडा, जि.जळगांव
३२.	२४०	डॉ.गवारे स्नेहलता सुरेश	अमरावती	पविअ (वि) पं.स. लोणार, जि.बुलढाणा
३३.	२५९	डॉ.कुलकर्णी रेणुका हनुमंत	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारगांव, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद
३४.	२६२	डॉ.जाधव अरुण मुरलीधर	अमरावती	तालपवैसचि वणी, जि.यवतमाळ
३५.	२६४	डॉ.रोहेकले जयश्री शंकर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारा, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद
३६.	२६५	डॉ.कन्हाळे सोनिया अंकुश	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, वडोदा, ता.चोपडा, जि.जळगांव
३७.	२६७	डॉ.पालीमकर मीरा बापुराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, गोन्हे, ता.सालेकसा, जि.गोंदिया
३८.	२७२	डॉ.गोगावले शरयु सुभाष	अमरावती	तालपवैसचि दिग्रस, जि.यवतमाळ
३९.	२७४	डॉ.बागल शेखर वसंतराव	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१ गार्डी, ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर
४०.	२७६	डॉ.आम्ले अविनाश भिमराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, येंगलखेडा, ता. कुरखेडा, जि. गडचिरोली
४१.	२९९	डॉ.अनारसे हेमंतकुमार श्रीरंग	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१, फिसरे, ता.करमाळा, जि.सोलापूर

वरील उमेदवारांची पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा गट-अ मधील नियुक्ती ही २ वर्षाचा परिविक्षाधीन काळ समाधानकारकरीत्या पूर्ण करण्याच्या व खालील विहीत अटी व शर्तीच्या अधीन असेल.

१. महाराष्ट्र नागरी सेवा (ज्येष्ठतेचे विनियमन) नियमावली १९८२ व त्यामध्ये वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणांच्या अधीनतेने त्यांची ज्येष्ठता राहील.

२. या शासन निर्णयानुसार जरी उपरोक्त ४१ उमेदवारांचे नियुक्ती आदेश निर्गमित होत असले तरी वाचा १ येथे अंकीत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५ यांच्या पत्रामध्ये सुचिबध्द केलेल्या गुणानुक्रमानुसार अधिकाऱ्यांची सेवा जेष्ठता ठेवण्यात येईल.

३. वरील सर्व उमेदवारांनी त्यांच्या नियुक्तीच्या पदावर नियुक्तीच्या आदेशाच्या दिनांकापासून ०१ महिन्याच्या आत रुजू व्हावयाचे आहे. काही अपरिहार्य कारणास्तव त्यांना रुजू होण्यास मुदतवाढ हवी असल्यास तशी मुदतवाढ घेणे आवश्यक आहे. अन्यथा, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या गुणानुक्रमानुसार त्यांना ज्येष्ठता मिळणार नाही व ते हजर होतील त्या दिनांकापासून त्यांची ज्येष्ठता धरण्यात येईल. नियुक्तीच्या ठिकाणी विहीत कालावधीत हजर न झालेल्या उमेदवारांची निवड रद्द करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर करण्यात येईल.

४. वरील यादीतील काही उमेदवारांच्या मागील ०५ वर्षातील वास्तव्य कालावधी संदर्भातील चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०७ यांचे मार्फत करण्याच्या अटींच्या अधिन राहून त्यांना तात्पुरती पदस्थापना देण्यात येत आहे. अशा उमेदवारांचे संबंधित पोलीस यंत्रणेकडून चारित्र्य पडताळणीबाबतचे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर ज्या उमेदवारांबाबतचे चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी अहवाल असमाधानकारक असतील त्या उमेदवारांच्या नेमणुका ०१ महिन्याची नोटीस देऊन संपुष्टात आणण्यात येतील.

५. वरीलप्रमाणे नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सेवा प्रवेश नियमानुसार विभागामार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या विभागीय परीक्षा, प्रादेशिक भाषा परीक्षा, संगणक परीक्षा विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येणारी विभागीय लेखा परीक्षा तसेच विभागाअंतर्गत वेळोवेळी

विहीत नियमानुसार आयोजित करण्यात येणाऱ्या इतर परीक्षा परिविक्षा कालावधीच्या ०२ वर्षाच्या विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.

६. परिविक्षाधीन अधिकाऱ्यांने कामाचा अपेक्षित दर्जा प्राप्त न केल्यास किंवा विहीत विभागीय लेखा परीक्षा परिविक्षा कालावधीत उत्तीर्ण न केल्यास अथवा त्याची वर्तणुक अयोग्य, संशयास्पद आढळल्यास तो /ती कोणतीही पूर्वसूचना न देता सेवेतून कमी करण्यास पात्र ठरेल.

७. उपरोक्त पैकी जे उमेदवार त्यांच्या सेवेचा राजीनामा देऊ इच्छित असतील त्यांनी शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एन आर व्ही १०७७/१२ दि.२०.५.१९७७ मधील तरतूदीनुसार शासनाला किमान ०१ (एक) महिन्याची आगाऊ नोटीस देणे आवश्यक राहील. शासनास या उमेदवारांची सेवा समाप्त करावयाची असेल त्यावेळी अशी एक महिन्याची आगाऊ नोटीस दिली जाईल. मात्र गैरशिस्त, सेवानियमाचा भंग इ. कारणासाठी सेवा समाप्त करतांना वरील उमेदवारांना नोटीस देण्याचे शासनास बंधन राहणार नाही. हे नोटीशीचे नियम या नंतर वेळोवेळी होणाऱ्या नियमांतील बदलाच्या अधिन राहतील.

८. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अनियो-१००५/१२६/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ मधील तरतूदीनुसार दि. ०१ नोव्हेंबर,२००५ रोजी किंवा त्यानंतर ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांची शासकीय सेवेत नियुक्ती होते त्यांना नविन परिभाषीत अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू ठरेल. सध्या अस्तित्वात असलेली निवृत्ती वेतन योजना (म्हणजेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतनाचे अंशराशीकरण) नियम १९८४ आणि सध्या अस्तित्वात असलेली सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू ठरणार नाही. मात्र उपरोक्त उमेदवारांपैकी जे शासकीय कर्मचारी ०१ नोव्हेंबर २००५ पुर्वी शासन सेवेत निवृत्तीवेतनार्ह आस्थापनेवर कार्यरत असतील त्यांना शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. अनियो-१००६/८७/सेवा-४, दि१२.१.२००७ मध्ये नमूद केलेल्या अटींच्या पुर्ततेच्या अधिन राहून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू राहतील.

९. पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गात शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांपैकी जे उमेदवार शासन सेवेत आहेत अशा उमेदवारांचे गोपनीय अभिलेख नियुक्ती पूर्वी तपासण्याबाबत आयोगाने दिलेल्या सूचनेच्या अनुषंगाने शासन सेवेत कार्यरत असलेल्या उमेदवारांनी त्यांचे गोपनिय अहवाल १ महिन्याच्या आत आयुक्त, पशुसंवर्धन यांचेकडे जमा करावे. सदर गोपनीय अहवालाच्या तपासनीच्या अधिन राहून सदर उमेदवारांना नियुक्ती देण्यात येत आहे.

१०. वरील सर्व उमेदवारांच्या खालील मूळ प्रमाणपत्रांची तपासणी आयुक्त पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी तपासणी करावी व सदर कागदपत्रे संपूर्णपणे समाधानकारक असल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच संबंधित उमेदवारांना हजर करुन घेण्याबाबतचे निर्देश संबंधित कार्यालय प्रमुखांना देण्यात यावेत व त्यानंतरच संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी उमेदवारांना रुजू करुन घ्यावे. त्यासाठी संबंधित सर्व उमेदवारांनी त्यांच्याकडील मूळ प्रमाणपत्रासह आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

    १. जात वैधता प्रमाणपत्र.
    २. नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)
    ३. वैद्यकीय पात्रता प्रमाणपत्र.
    ४. शाळा सोडल्याचा दाखला.
    ५. एस.एस.सी.प्रमाणपत्र.
    ६. एच.एच.सी.प्रमाणपत्र.
    ७. बी.व्ही.एससी प्रमाणपत्र/एमव्हीएससी प्रमाणपत्र.

११. वि.जा. (अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड), इतर मागासवर्ग तसेच अमागास (महिला) या वर्गवारीवर शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकाऱ्यांद्वारे प्रमाणित केलेली उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतची विहित नमुन्यातील दिनांक १ एप्रिल, २०१२ किंवा तद्नंतरच्या दिनांकाचे प्रमाणपत्र नियुक्तीपूर्वी आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांचेकडे तपासणीसाठी सादर करावी. सदरची प्रमाणपत्रे विहीत

प्राधिकरणाकडून तपासण्याची कार्यवाही आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी करावी व तपासणीचा अहवाल शासनास सादर करावा.

१२. ज्या उमेदवारांची निवड मागास प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागेवर झालेली आहे व ज्यांनी नियुक्ती पूर्वी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेले नाही, अशा उमेदवारास त्यांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याच्या अधीन राहून तात्पुर्ती नियुक्ती देण्यात येत आहे. नियुक्ती आदेश प्राप्त झाल्यानंतर अशा उमेदवाराने नियुक्ती आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत आपल्या जात प्रमाणपत्राची वैधता संबंधित जात पडताळणी समितीकडून करुन घेणे आवश्यक आहे. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्ती स्विकारताच जात वैधता तपासणीसाठी प्रस्ताव संबंधित जात पडताळणी समितीकडे सादर करावा व जात पडताळणी समितीने दिलेल्या पोच पावतीची साक्षांकित प्रत नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास सादर करावी. मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार, संबंधित जात पडताळणी समितीने त्यांचे पडताळणी प्रस्ताव सहा महिन्यांच्या आत निकाली काढावेत. जात पडताळणी समितीने जात प्रमाणपत्र अवैध ठरविल्यास संबंधित उमेदवारास दिलेले नियुक्तीचे आदेश त्वरीत रद्द करावेत आणि त्या उमेदवारा विरुध्द नियुक्ती प्राधिकाऱ्याने महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागस वर्ग व विशेष मागस प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० यातील तरतूदीनुसार त्वरीत कारवाई करावी. या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांची राहील. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्तीच्या पदावर रुजू होताच जात वैधता तपासणीचा प्रस्ताव जातपडताळणी समितीकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

२. वरीलपैकी जे उमेदवार सेवेत हजर होतील त्यांचे बाबतचा अहवाल आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

३. वरील उमेदवार ज्या दिवशी हजर होतील त्या दिनांकापासून नियमाप्रमाणे त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहीण्यात येतील व बदली झाल्यास ते संबंधित अधिकाऱ्यांकडे पाठविण्यात यावेत.

४. वरील नियुक्त्या ह्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने दिलेल्या जाहीरात क्र.३५/२०१४ बाबत विविध न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांच्या अधीन राहून करण्यात येत आहेत. न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार उमेदवारांची नियुक्ती सुरु ठेवणे अथवा गुणवत्ता क्रमांकामध्ये बदल होण्याच्या अधीन सदर नियुक्त्या करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०१५०८२६१७३९१८३४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

Shashank Madhav Sathe

Digitally signed by Shashank Madhav Sathe
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Deputy Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=11e06bf85893554e5cdcd657c0f1435d9bd8f11b8b7594931756e80000b178, cn=Shashank Madhav Sathe
Date: 2015.08.27 17:29:43 +05'30'

(श. मा. साठे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
२) मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव,
३) मा.राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव
४) मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग,मुंबई (पत्रासह)

५) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (०५ प्रतीसह)
६) कुलसचिव, महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर
७) सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय) पुणे.
८) सर्व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त.
९) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पशुजैव पदार्थ निर्मिती संस्था, औध,पुणे.
१०) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, रोग अन्वेषण विभाग, पुणे.
११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास महामंडळ, अकोला.
१२) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.
१३) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त
१४) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन,जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकीत्सालये
१६) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्वचिकीत्सालये
१७) सर्व पशुधन विकास अधिकारी,जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र
१८) महालेखापाल/महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) /(लेखा परीक्षा)मुंबई/ नागपूर
१९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२०) उपरोक्त १ ते ४१ उमेदवारांना आयुक्त पशुसंवर्धन,म.रा.पुणे यांचे मार्फत.
२१) निवड नस्ती (पदुम-१)

महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) मधील पशुधन विकास अधिकारी या पदावर सरळ सेवा भरती.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र.पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - २७ ऑगस्ट, २०१५

वाचा : १. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७)/१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५
२. शासन अधिसूचना सामान्य प्रशासन विभाग एसआरव्ही-२०१५/प्र.क.१५६/कार्या.१२, दि.२८.४.२०१५

शासन निर्णय

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (जाहीरात क्र.३५/२०१४) अनुसार निवड करुन शिफारस केलेल्या एकूण २९६ उमेदवारांपैकी ज्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी, वर्तणूक व पूर्व चारित्र्य अहवाल प्राप्त झाला आहे, अशा ४१ उमेदवारांची पशुसंवर्धन विभागात पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) (वेतनश्रेणी १५,६००-३९,१०० ग्रेड पे -५४००) या पदावर महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील नियम (४३) मध्ये विहित केलेल्या परिविक्षाधिन या संज्ञेच्या व्याखेनुसार तात्पुरती नियुक्ती करण्यात येत आहे. सदर नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांचा परिविक्षा कालावधी २ वर्षांचा राहील. सदर उमेदवारांची पहिली वेतनवाढ त्यांचा १ वर्षाचा परिविक्षा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर व त्यानंतरची वेतनवाढ त्यांनी परिविक्षा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर देण्यात येईल.

नियुक्ती करण्यात येत असलेल्या अधिकाऱ्यांची नावे व पदस्थापनेचा तपशिल

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नाव	पदस्थापनेचे ठिकाण
१	२	३	४	५
१.	६	डॉ.कोळपे सुशिल बानाजी	अमरावती	पवैद श्रेणी-१ विजूधावडी, जि.प. अमरावती
२.	१०	डॉ.माळी सुजय लक्ष्मण	अमरावती	पवैद श्रेणी-१ तळेगाव दशासर, जि.प. अमरावती
३.	११	डॉ.माने अमरप्रसाद अर्जुन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, मांडवी, ता.किनवट, जि.नांदेड
४.	१४	डॉ.वाघ सुयोग मोहनराव	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, गुंज, ता.महागांव, जि.यवतमाळ
५.	१८	डॉ.पवार नितीन नानासाहेब	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, शेगी, ता. कारंजा, जि. वाशिम
६.	२२	डॉ.सिसाळ किरण बाबासो	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, मडशी, ता. मालेगाव, जि. वाशिम
७.	२३	डॉ.साळुंखे समाधान चंद्रकांत	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारघ, ता. भोकरदन, जि. जालना

८.	३७	डॉ.शेख नुरमहम्मद शेख रहिम शेख	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, करंजाळी, ता.नवापूर, जि.नंदुरबार
९.	४३	डॉ.वर्पे सचिन भिमा	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, वरध, ता. राळेगाव, जि.यवतमाळ
१०.	४९	डॉ.गावडे औदुंबर अंकुश	औरंगाबाद	आ.ग्रा. उपकेंद्र डोईठाण, ता.आष्टी, जि.बीड
११.	६१	डॉ.अहिरे गिरिष सुरेशराव	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, जामगांव, ता.आष्टी, जि.बीड
१२.	६९	डॉ.पठाण मुक्तारअहमद मोईउद्दीन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१ तलवाडा, ता. गेवराई जि. बिड
१३.	७२	डॉ.रानभरे रोहित कृष्णा	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, शिरपूर, ता.वणी, जि. यवतमाळ
१४.	११५	डॉ.चन्देल स्वरुप ओमप्रकाश	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आष्टी, ता.परतूर, जि.जालना
१५.	१२७	डॉ.जगाडे विश्वनाथ भिमाजी	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, धुनकी, जि.यवतमाळ
१६.	१३८	डॉ.थोरात विनोद जालिंदर	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, बोरपाडा, ता.नवापूर, जि.नंदुरबार
१७.	१४०	डॉ.भोसले अनिल बाळकृष्ण	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, करई, जि. यवतमाळ
१८.	१४८	डॉ.कुमार अविराज दिनकर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, मोझर, जि.यवतमाळ
१९.	१५२	डॉ.सरोदे चित्रलेखा पोलेश्वर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, चिखलदरा, जि.अमरावती
२०.	१५७	डॉ.कुरुंदवाडे जितेंद्र जयकुमार	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आडगांव, ता.जि.हिंगोली
२१.	१६८	डॉ.जाधव विशाल वाल्मिक	अमरावती	पविअ (वि.) पं.स. कारंजा, जि.वाशिम
२२.	१७८	डॉ.ताटे संदिप शरद	नाशिक	कत्तलखाना, चाळीसगांव, जि.जळगांव
२३.	१९४	डॉ.परशरामजी ओंकार अतुल	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, बाभुळगांव, जि.यवतमाळ
२४.	२०२	डॉ.राठोड संदीप किशनराव	अमरावती	पविअ (ता), जि.प.सं.अधिकारी कार्यालय, जि.प. बुलढाणा
२५.	२०८	डॉ.बोडके भाऊसाहेब पांडुरंग	औरंगाबाद (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१, जळकोट, ता.जळकोट, जि.लातुर
२६.	२१०	डॉ.कापसे शितल पभाकर	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, अहेरनवरगांव, ता.ब्रम्हपुरी, जि.चंद्रपूर
२७.	२१२	डॉ.सवाईमुल अविरत देवानंद	औरंगाबाद	पविअ (वि) पं.स. माजलगांव, जि.बीड
२८.	२१५	डॉ.नालबंद सबा मुनिर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, कळमवेली, ता.झरी, जि.यवतमाळ
२९.	२१७	डॉ.कसबे सागर सत्यवान	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, कजगांव, ता.भडगांव, जि.जळगांव
३०.	२२३	डॉ.जोपुळकर प्रियंका राजेंद्र	अमरावती	जि.प.वै.सर्वचिकित्सालय, जि.बुलढाणा

३१.	२३८	डॉ.बगाडे प्रिया राजेरामजी	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, घोडगांव, ता.चोपडा, जि.जळगांव
३२.	२४०	डॉ.गवारे स्नेहलता सुरेश	अमरावती	पविअ (वि) पं.स. लोणार, जि.बुलढाणा
३३.	२५९	डॉ.कुलकर्णी रेणुका हनुमंत	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारगांव, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद
३४.	२६२	डॉ.जाधव अरुण मुरलीधर	अमरावती	तालपवैसचि वणी, जि.यवतमाळ
३५.	२६४	डॉ.रोहेकले जयश्री शंकर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारा, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद
३६.	२६५	डॉ.कन्हाळे सोनिया अंकुश	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, वडोदा, ता.चोपडा, जि.जळगांव
३७.	२६७	डॉ.पालीमकर मीरा बापुराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, गोन्हे, ता.सालेकसा, जि.गोंदिया
३८.	२७२	डॉ.गोगावले शरयु सुभाष	अमरावती	तालपवैसचि दिग्रस, जि.यवतमाळ
३९.	२७४	डॉ.बागल शेखर वसंतराव	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१ गार्डी, ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर
४०.	२७६	डॉ.आम्ले अविनाश भिमराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, येंगलखेडा, ता. कुरखेडा, जि. गडचिरोली
४१.	२९९	डॉ.अनारसे हेमंतकुमार श्रीरंग	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१, फिसरे, ता.करमाळा, जि.सोलापूर

वरील उमेदवारांची पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा गट-अ मधील नियुक्ती ही २ वर्षाचा परिविक्षाधीन काळ समाधानकारकरीत्या पूर्ण करण्याच्या व खालील विहीत अटी व शर्तीच्या अधीन असेल.

१. महाराष्ट्र नागरी सेवा (ज्येष्ठतेचे विनियमन) नियमावली १९८२ व त्यामध्ये वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणांच्या अधीनतेने त्यांची ज्येष्ठता राहील.

२. या शासन निर्णयानुसार जरी उपरोक्त ४१ उमेदवारांचे नियुक्ती आदेश निर्गमित होत असले तरी वाचा १ येथे अंकीत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५ यांच्या पत्रामध्ये सुचिबध्द केलेल्या गुणानुक्रमानुसार अधिकाऱ्यांची सेवा जेष्ठता ठेवण्यात येईल.

३. वरील सर्व उमेदवारांनी त्यांच्या नियुक्तीच्या पदावर नियुक्तीच्या आदेशाच्या दिनांकापासून ०१ महिन्याच्या आत रुजू व्हावयाचे आहे. काही अपरिहार्य कारणास्तव त्यांना रुजू होण्यास मुदतवाढ हवी असल्यास तशी मुदतवाढ घेणे आवश्यक आहे. अन्यथा, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या गुणानुक्रमानुसार त्यांना ज्येष्ठता मिळणार नाही व ते हजर होतील त्या दिनांकापासून त्यांची ज्येष्ठता धरण्यात येईल. नियुक्तीच्या ठिकाणी विहीत कालावधीत हजर न झालेल्या उमेदवारांची निवड रद्द करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर करण्यात येईल.

४. वरील यादीतील काही उमेदवारांच्या मागील ०५ वर्षातील वास्तव्य कालावधी संदर्भातील चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०७ यांचे मार्फत करण्याच्या अटींच्या अधिन राहून त्यांना तात्पुरती पदस्थापना देण्यात येत आहे. अशा उमेदवारांचे संबंधित पोलीस यंत्रणेकडून चारित्र्य पडताळणीबाबतचे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर ज्या उमेदवारांबाबतचे चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी अहवाल असमाधानकारक असतील त्या उमेदवारांच्या नेमणुका ०१ महिन्याची नोटीस देऊन संपुष्टात आणण्यात येतील.

५. वरीलप्रमाणे नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सेवा प्रवेश नियमानुसार विभागामार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या विभागीय परीक्षा, प्रादेशिक भाषा परीक्षा, संगणक परीक्षा विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येणारी विभागीय लेखा परीक्षा तसेच विभागाअंतर्गत वेळोवेळी

विहीत नियमानुसार आयोजित करण्यात येणाऱ्या इतर परीक्षा परिविक्षा कालावधीच्या ०२ वर्षाच्या विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.

६. परिविक्षाधीन अधिकाऱ्यांने कामाचा अपेक्षित दर्जा प्राप्त न केल्यास किंवा विहीत विभागीय लेखा परीक्षा परिविक्षा कालावधीत उत्तीर्ण न केल्यास अथवा त्याची वर्तणुक अयोग्य, संशयास्पद आढळल्यास तो /ती कोणतीही पूर्वसूचना न देता सेवेतून कमी करण्यास पात्र ठरेल.

७. उपरोक्त पैकी जे उमेदवार त्यांच्या सेवेचा राजीनामा देऊ इच्छित असतील त्यांनी शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एन आर व्ही १०७७/१२ दि.२०.५.१९७७ मधील तरतूदीनुसार शासनाला किमान ०१ (एक) महिन्याची आगाऊ नोटीस देणे आवश्यक राहील. शासनास या उमेदवारांची सेवा समाप्त करावयाची असेल त्यावेळी अशी एक महिन्याची आगाऊ नोटीस दिली जाईल. मात्र गैरशिस्त, सेवानियमाचा भंग इ. कारणासाठी सेवा समाप्त करतांना वरील उमेदवारांना नोटीस देण्याचे शासनास बंधन राहणार नाही. हे नोटीशीचे नियम या नंतर वेळोवेळी होणाऱ्या नियमांतील बदलाच्या अधिन राहतील.

८. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अनियो-१००५/१२६/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ मधील तरतूदीनुसार दि. ०१ नोव्हेंबर,२००५ रोजी किंवा त्यानंतर ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांची शासकीय सेवेत नियुक्ती होते त्यांना नविन परिभाषीत अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू ठरेल. सध्या अस्तित्वात असलेली निवृत्ती वेतन योजना (म्हणजेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतनाचे अंशराशीकरण) नियम १९८४ आणि सध्या अस्तित्वात असलेली सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू ठरणार नाही. मात्र उपरोक्त उमेदवारांपैकी जे शासकीय कर्मचारी ०१ नोव्हेंबर २००५ पुर्वी शासन सेवेत निवृत्तीवेतनार्ह आस्थापनेवर कार्यरत असतील त्यांना शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. अनियो-१००६/८७/सेवा-४, दि१२.१.२००७ मध्ये नमूद केलेल्या अटींच्या पुर्ततेच्या अधिन राहून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू राहतील.

९. पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गात शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांपैकी जे उमेदवार शासन सेवेत आहेत अशा उमेदवारांचे गोपनीय अभिलेख नियुक्ती पूर्वी तपासण्याबाबत आयोगाने दिलेल्या सूचनेच्या अनुषंगाने शासन सेवेत कार्यरत असलेल्या उमेदवारांनी त्यांचे गोपनिय अहवाल १ महिन्याच्या आत आयुक्त, पशुसंवर्धन यांचेकडे जमा करावे. सदर गोपनीय अहवालाच्या तपासनीच्या अधिन राहून सदर उमेदवारांना नियुक्ती देण्यात येत आहे.

१०. वरील सर्व उमेदवारांच्या खालील मूळ प्रमाणपत्रांची तपासणी आयुक्त पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी तपासणी करावी व सदर कागदपत्रे संपूर्णपणे समाधानकारक असल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच संबंधित उमेदवारांना हजर करुन घेण्याबाबतचे निर्देश संबंधित कार्यालय प्रमुखांना देण्यात यावेत व त्यानंतरच संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी उमेदवारांना रुजू करुन घ्यावे. त्यासाठी संबंधित सर्व उमेदवारांनी त्यांच्याकडील मूळ प्रमाणपत्रासह आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

१. जात वैधता प्रमाणपत्र.
२. नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)
३. वैद्यकीय पात्रता प्रमाणपत्र.
४. शाळा सोडल्याचा दाखला.
५. एस.एस.सी.प्रमाणपत्र.
६. एच.एच.सी.प्रमाणपत्र.
७. बी.व्ही.एससी प्रमाणपत्र/एमव्हीएससी प्रमाणपत्र.

११. वि.जा. (अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड), इतर मागासवर्ग तसेच अमागास (महिला) या वर्गवारीवर शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकाऱ्यांद्वारे प्रमाणित केलेली उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतची विहित नमुन्यातील दिनांक १ एप्रिल, २०१२ किंवा तद्नंतरच्या दिनांकाचे प्रमाणपत्र नियुक्तीपूर्वी आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांचेकडे तपासणीसाठी सादर करावी. सदरची प्रमाणपत्रे विहीत

प्राधिकरणाकडून तपासण्याची कार्यवाही आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी करावी व तपासणीचा अहवाल शासनास सादर करावा.

१२. ज्या उमेदवारांची निवड मागास प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागेवर झालेली आहे व ज्यांनी नियुक्ती पूर्वी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेले नाही, अशा उमेदवारास त्यांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याच्या अधीन राहून तात्पुर्ती नियुक्ती देण्यात येत आहे. नियुक्ती आदेश प्राप्त झाल्यानंतर अशा उमेदवाराने नियुक्ती आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत आपल्या जात प्रमाणपत्राची वैधता संबंधित जात पडताळणी समितीकडून करुन घेणे आवश्यक आहे. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्ती स्विकारताच जात वैधता तपासणीसाठी प्रस्ताव संबंधित जात पडताळणी समितीकडे सादर करावा व जात पडताळणी समितीने दिलेल्या पोच पावतीची साक्षांकित प्रत नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास सादर करावी. मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार, संबंधित जात पडताळणी समितीने त्यांचे पडताळणी प्रस्ताव सहा महिन्यांच्या आत निकाली काढावेत. जात पडताळणी समितीने जात प्रमाणपत्र अवैध ठरविल्यास संबंधित उमेदवारास दिलेले नियुक्तीचे आदेश त्वरीत रद्द करावेत आणि त्या उमेदवारा विरुध्द नियुक्ती प्राधिकाऱ्याने महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० यातील तरतूदीनुसार त्वरीत कारवाई करावी. या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांची राहील. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्तीच्या पदावर रुजू होताच जात वैधता तपासणीचा प्रस्ताव जातपडताळणी समितीकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

२. वरीलपैकी जे उमेदवार सेवेत हजर होतील त्यांचे बाबतचा अहवाल आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

३. वरील उमेदवार ज्या दिवशी हजर होतील त्या दिनांकापासून नियमाप्रमाणे त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहीण्यात येतील व बदली झाल्यास ते संबंधित अधिकाऱ्यांकडे पाठविण्यात यावेत.

४. वरील नियुक्त्या ह्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने दिलेल्या जाहीरात क्र.३५/२०१४ बाबत विविध न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांच्या अधीन राहून करण्यात येत आहेत. न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार उमेदवारांची नियुक्ती सुरु ठेवणे अथवा गुणवत्ता क्रमांकामध्ये बदल होण्याच्या अधीन सदर नियुक्त्या करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०१५०८२६१७३९१८३४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

Shashank Madhav Sathe

Digitally signed by Shashank Madhav Sathe
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Deputy Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=11a06bf85ff03554ec5cdad657c0f1435[illegible]71f8b759405176e40002b17f, cn=Shashank Madhav Sathe
Date: 2015.08.27 17:29:43 +08'30'

(श. मा. साठे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
२) मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव,
३) मा.राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव
४) मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग,मुंबई (पत्रासह)

५) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (०५ प्रतीसह)
६) कुलसचिव, महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर
७) सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय) पुणे.
८) सर्व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त.
९) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पशुजैव पदार्थ निर्मिती संस्था, औध,पुणे.
१०) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, रोग अन्वेषण विभाग, पुणे.
११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास महामंडळ, अकोला.
१२) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.
१३) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त
१४) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन,जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकीत्सालये
१६) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्वचिकीत्सालये
१७) सर्व पशुधन विकास अधिकारी,जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र
१८) महालेखापाल/महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) /(लेखा परीक्षा)मुंबई/ नागपूर
१९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२०) उपरोक्त १ ते ४१ उमेदवारांना आयुक्त पशुसंवर्धन,म.रा.पुणे यांचे मार्फत.
२१) निवड नस्ती (पदुम-१)

महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) मधील पशुधन विकास अधिकारी या पदावर सरळ सेवा भरती.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र.पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - २८ ऑगस्ट, २०१५

संदर्भ : १. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५
२. शासन अधिसूचना सामान्य प्रशासन विभाग एसआरव्ही-२०१५/प्र.क.१५६/कार्या.१२, दि.२८.४.२०१५
३. शासन निर्णय समक्रमांक दि.२७.८.२०१५

शासन निर्णय

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (जाहीरात क्र.३५/२०१४) अनुसार निवड करुन शिफारस केलेल्या एकूण २९६ उमेदवारांपैकी ज्या उमेदवारांनी वैद्यकीय तपासणी, वर्तणूक व पूर्व चारित्र्य अहवाल प्राप्त झाला आहे, अशा ७५ उमेदवारांची पशुसंवर्धन विभागात पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) (वेतनश्रेणी १५,६००-३९,१०० ग्रेड पे -५४००) या पदावर महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील नियम (४३) मध्ये विहित केलेल्या परिविक्षाधिन या संज्ञेच्या व्याखेनुसार तात्पुरती नियुक्ती करण्यात येत आहे. सदर नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांचा परिविक्षा कालावधी २ वर्षाचा राहील. सदर उमेदवारांची पहिली वेतनवाढ त्यांचा १ वर्षाचा परिविक्षा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर व त्यानंतरची वेतनवाढ त्यांनी परिविक्षा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर देण्यात येईल.

नियुक्ती करण्यात येत असलेल्या अधिकाऱ्यांची नावे व पदस्थापनेचा तपशिल

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नाव	पदस्थापनेचे ठिकाण
१	२	३	४	५
१.	५	डॉ.अनिल दिगंबर कराळे	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, भामरागड, ता.जि.गडचिरोली
२.	७	डॉ.चाटे अमर गंगाधर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, तुलसी, ता.माहूर, जि.नांदेड
३.	८	डॉ.गाडिलकर नितीन माधव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, शिरसोदे, ता.पारोळा, जि.जळगांव
४.	९	डॉ.सानप सचिन श्रीराम	नागपूर	पवैद श्रे-१, रोहणा, ता. आर्वी, जि.वर्धा
५.	१२	डॉ.नलगे अतुल अनिल	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, हरिपूरा, ता.यावल, जि.जळगांव
६.	१६	डॉ.डहाले गजानन सुर्यकांत	नाशिक	पवैद श्रे-१, निमगांव, ता. मालेगाव, जि. नाशिक
७.	२७	डॉ.म्हसे अनिकेत कारभारी	औरंगाबाद	आ.ग्रा. उपकेंद्र पिंपळा, ता.आष्टी, जि.बीड
८.	२९	डॉ.काळे दिवाकर नथ्थुजी	नागपूर	पवैद श्रेणी-१ आष्टी, ता.आष्टी, जि.वर्धा
९.	४१	डॉ.काटे अमित कडुबाळ	नाशिक	पवैद श्रे-१, वापखेडा, ता.कळवण, जि.नाशिक

१०.	४२	डॉ.कोळेकर विजयकुमार पंडीतराव	नागपूर	पविअ (वि) पं.स. देवरी, ता.जि.गोंदिया
११.	५१	डॉ.वैद्य किरण प्रकाश	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, देवाडा, ता.राजूरा, जि.चंद्रपूर
१२.	६५	डॉ.चवरे विजयकुमार श्रीपती	औरंगाबाद	पवैद श्रे-१, शिरुर (का), जि. बीड
१३.	६६	डॉ.सदगीरे महादेव अंगदराव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, शेही, ता.नवापूर, जि.नंदुरबार
१४.	७७	डॉ.भोसले तानाजी अर्जुन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१,सोनपेठ, जि.परभणी
१५.	९१	डॉ.परदेशी सागर एकनाथ	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, सारंगखेडा, ता.शहादा, जि.नंदूरबार
१६.	९२	डॉ.खेमालपुरे सचिन सदाशिव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, गोविंदगांव, ता.अहेरी, जि.गडचिरोली
१७.	९५	डॉ.येरोळकर अमर जीवनराव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, टाकळी, ता. मालेगाव, जि.नाशिक
१८.	१०४	डॉ.गिरीगोसावी अश्विनी भुपाल	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, निजामपूर, ता. साक्री, जि.धुळे
१९.	१०६	डॉ.सय्यद अस्लम अब्दुलगणी	अमरावती	फिरता पशुचिकित्सालय, ढानकी, जि.यवतमाळ
२०.	११६	डॉ.कांबळे अमोल अशोक	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, थाळनेर, ता.शिरपूर, जि.धुळे
२१.	११८	डॉ.मिंड वर्षा शिवाजी	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, झरी, जि. यवतमाळ
२२.	१२८	डॉ.काकडे दर्शन नितिन	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, गाढे सावरगांव, ता.घनसावंगी, जि.जालना
२३.	१३४	डॉ.नवले शितल लक्ष्मण	नाशिक (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१, लासलगांव ता.निफाड, जि.नाशिक
२४.	१३५	डॉ.गोरे स्नेहा संजयराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, नाकाडोंगरी, ता.तुमसर, जि.भंडारा
२५.	१३९	डॉ.सुकारे प्रशांत गणेश	नागपूर	पविअ, बदक पैदास प्रक्षेत्र वडसा, जि.गडचिरोली
२६.	१४३	डॉ.शिंदे रामचंद्र महादेव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, वणीबुज, ता.जिवती, जि.चंद्रपूर.
२७.	१४५	डॉ.धोंड उमेश व्यंकटराव	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, सिंदखेड, ता.माहूर, जि.नांदेड
२८.	१४६	डॉ.देशमुख योगेश गोपाळराव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, वेजाली, ता.शहादा, जि.नंदुरबार
२९.	१४९	डॉ.कुकडे स्वप्निल विनायकराव	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, मोरगव्हाण, ता.कळमनूरी, जि.हिंगोली
३०.	१६१	डॉ.विरकर संतोष गुलाब	औरंगाबाद	पविअ, वळू संगोपन केंद्र जि.हिंगोली
३१.	१६२	डॉ.उगलमुगले श्रीहरी सर्जेराव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, पिंपरखेड, ता. नांदगाव, जि. नाशिक
३२.	१७२	डॉ.नायर अरुंधती बाळकृष्णन	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, शेलूबाजार, जि.वाशिम
३३.	१८१	डॉ.गोबाडे राकेश रमेशजी	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, उमरा, ता.जि.हिंगोली
३४.	१८६	डॉ.बर्वे निवेदिता सुधीर	मुंबई (अपंग प्रवर्ग)	जि.प.स.चि. चिपळूण, जि.रत्नागिरी
३५.	१८७	डॉ.महेर दिनेश मधुसिंग	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, गुढे ता.पाचोरा, जि.जळगांव
३६.	१८८	डॉ.जुंदळे दिगंबर विठोबा	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, मसेली, ता.कोरची, जि.गडचिरोली

३७.	१९५	डॉ.कांबळे सुरज युवराज	औरंगाबाद	पविअ (वि) पं.स. पाटोदा, जि.बीड
३८.	१९६	डॉ.सोनावणे पंकज बबन	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, पाडळसे, ता.यावल, जि.जळगांव
३९.	१९७	डॉ.सदाशिवे सतिश मनमोहन	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, रत्नाळा, ता. जि. गोंदिया
४०.	१९९	डॉ.धुतराज प्रिया गंगाधर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, निवघा बाजार, ता.हदगांव, जि.नांदेड
४१.	२०१	डॉ.पतंगे प्रविण सौदागर	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, गेदा, ता.एट्टापल्ली, जि.गडचिरोली
४२.	२०५	डॉ.कोकरे राजु आनंदराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, येवली, जि.गडचिरोली
४३.	२०९	डॉ.तांबे किर्ती बाळकृष्ण	नाशिक	पवैद श्रेणी-१ बोरगांव, ता. सुरगाणा, जि. नाशिक
४४.	२११	डॉ.जाधव नंदकिशोर गोविंदराव	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, रंगुबेली, जि.अमरावती
४५.	२१६	डॉ.देव्हाणे नितिन डोंगरसिंग	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, गोरेगांव, ता.सेनगांव, जि.हिंगोली
४६.	२२४	डॉ.पाटील प्रियंका गुलाबराव	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, ता. सोयगाव, जि.औरंगाबाद
४७.	२२७	डॉ.केंद्रे जयश्री पंढरीनाथ	अमरावती	पवैद श्रे-१, पळसखेड, ता. जि. वाशिम
४८.	२३१	डॉ.सावळकर श्रीकांत महादेव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, मुरुमाळी, ता.जि.गडचिरोली
४९.	२३२	डॉ.यादव देशमुख अश्विनी वसंतराव	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, लाखणवाडा, जि.बुलढाणा
५०.	२३६	डॉ.आंबे सोमनाथ वसंतराव	अमरावती	पविअ (वि) पं.स. सिंदखेडराजा, जि.बुलढाणा
५१.	२४४	डॉ.जोशी देवश्री महादेव	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, देऊळगांव महि, जि.बुलढाणा
५२.	२४५	डॉ.जोग पुजा अरुण	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आष्टा, ता.माहूर, जि.नांदेड
५३.	२४७	डॉ.तगारे सायली सुरेश	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, पुराडा, ता.देवरी, जि.गोंदिया
५४.	२४९	डॉ.पाटील धनंजय अर्जुन	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१ विट, ता.करमाळा, जि.सोलापूर
५५.	२५०	डॉ.राठोड केयुरसिंह रणधिरसिंह	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, हसनाबाद, ता.भोकरदन, जि.जालना
५६.	२५४	डॉ.काटवटे शरद रामचंद्र	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, पिंपळगाव देवी, ता.मोताळा, जि.बुलढाणा
५७.	२५७	डॉ.जोशी श्वेता रामराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, कोरपना, ता.कोरपना, जि.चंद्रपूर
५८.	२५८	डॉ.कोंढवळे विजय किसन	अमरावती	तालपवैसचि दारव्हा, जि.यवतमाळ
५९.	२६३	डॉ.ओहोळ दत्तात्रय बाबुराव	पुणे (अपंग प्रवर्ग)	पवैद श्रेणी-१ आपटाळे, ता.जुन्नर, जि.पुणे
६०.	२६४	डॉ.रोहेकले जयश्री शंकर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पारा, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद
६१.	२६८	डॉ.बनसोड किशोर विठ्ठलराव	अमरावती अपंग प्रवर्ग)	तालपवैसचि, पांढरकवडा, जि.यवतमाळ
६२.	२७१	डॉ.घोगरे रश्मी भास्कर	नागपूर	पवैद श्रे-१ खमारी, ता. जि. गोंदिया
६३.	२७५	डॉ.भिवगडे प्रियंका पुरुषोत्तम	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, सिंप्री खुर्द, ता.धरणगांव, जि.जळगांव

६४.	२७८	डॉ.अडसूलमार नितीन हनमंतराव	अमरावती	पवैद, बोटोनी, ता.मारेगांव, जि.यवतमाळ
६५.	२८१	डॉ.[illegible]	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, अंमळगांव, ता.अंमळनेर, जि.जळगांव
६६.	२८५	डॉ.[illegible]	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, मानकेश्वर, ता.भूम, जि.उस्मानाबाद
६७.	२८६	डॉ.अमृतकर योगिता कृष्णाजी	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, [illegible] ता.चाळीसगांव, जि.जळगांव
६८.	२८७	डॉ.जाधव सुषमा विष्णु	नागपूर	पविअ, सहा.आयुक्त पसं. जिपवैसचि, गोंदिया
६९.	२९०	डॉ.सातळकर अस्मिता अमृतराव	औरंगाबाद	पविअ (वि) पं.स. भूम, जि.उस्मानाबाद
७०.	२९१	डॉ.मानगुली सुवर्णलता शिवराज	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, [illegible], ता.जामनेर, जि.जळगांव
७१.	२९२	डॉ.अरबाळ रोहिणी वासुदेव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, गडीसुरला, ता.मुल, जि.चंद्रपूर
७२.	२९५	डॉ.बरगे प्रशांत शेषराव	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, कजगांव, ता.चोपडा, जि.जळगांव
७३.	२९६	डॉ.राठोड भाग्यश्री शिवाजी	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, मुरमाडी, ता.लाखनी, जि.भंडारा
७४.	२९७	डॉ.अंधारे हर्षा दिगंबर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, वालवड, ता.भूम, जि.उस्मानाबाद
७५.	३००	डॉ.डोनेकर मनिषा नथ्थुजी	नागपूर	पवैद श्रे-१, वडनेर, ता. हिंगणघाट, जि.वर्धा

वरील उमेदवारांची पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा गट-अ मधील नियुक्ती ही २ वर्षाचा परिविक्षाधीन काळ समाधानकारकरीत्या पूर्ण करण्याच्या व खालील विहीत अटी व शर्तीच्या अधीन असेल.

१. महाराष्ट्र नागरी सेवा (ज्येष्ठतेचे विनियमन) नियमावली १९८२ व त्यामध्ये वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणांच्या अधीनतेने त्यांची ज्येष्ठता राहील.

२. या शासन निर्णयानुसार जरी उपरोक्त ४१ उमेदवारांचे नियुक्ती आदेश निर्गमित होत असले तरी वाचा १ येथे अंकीत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५ यांच्या पत्रामध्ये सुचिबध्द केलेल्या गुणानुक्रमानुसार अधिकाऱ्यांची सेवा जेष्ठता ठेवण्यात येईल.

३. वरील सर्व उमेदवारांनी त्यांच्या नियुक्तीच्या पदावर नियुक्तीच्या आदेशाच्या दिनांकापासून ०१ महिन्याच्या आत रुजू व्हावयाचे आहे. काही अपरिहार्य कारणास्तव त्यांना रुजू होण्यास मुदतवाढ हवी असल्यास तशी मुदतवाढ घेणे आवश्यक आहे. अन्यथा, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या गुणानुक्रमानुसार त्यांना ज्येष्ठता मिळणार नाही व ते हजर होतील त्या दिनांकापासून त्यांची ज्येष्ठता धरण्यात येईल. नियुक्तीच्या ठिकाणी विहीत कालावधीत हजर न झालेल्या उमेदवारांची निवड रद्द करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर करण्यात येईल.

४. वरील यादीतील काही उमेदवारांच्या मागील ०५ वर्षातील वास्तव्य कालावधी संदर्भातील चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०७ यांचे मार्फत करण्याच्या अटींच्या अधिन राहून त्यांना तात्पुरती पदस्थापना देण्यात येत आहे. अशा उमेदवारांचे संबंधित पोलीस यंत्रणेकडून चारित्र्य पडताळणीबाबतचे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर ज्या उमेदवारांबाबतचे चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी अहवाल असमाधानकारक असतील त्या उमेदवारांच्या नेमणुका ०१ महिन्याची नोटीस देऊन संपुष्टात आणण्यात येतील.

५. वरीलप्रमाणे नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सेवा प्रवेश नियमानुसार विभागामार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या विभागीय परीक्षा, प्रादेशिक भाषा परीक्षा, संगणक परीक्षा विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.

पृष्ठ ७ पैकी ४

तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येणारी विभागीय लेखा परीक्षा तसेच विभागाअंतर्गत वेळोवेळी विहीत नियमानुसार आयोजित करण्यात येणाऱ्या इतर परीक्षा परिविक्षा कालावधीच्या ०२ वर्षाच्या विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.

६. परिविक्षाधीन अधिकाऱ्यांने कामाचा अपेक्षित दर्जा प्राप्त न केल्यास किंवा विहीत विभागीय लेखा परीक्षा परिविक्षा कालावधीत उत्तीर्ण न केल्यास अथवा त्याची वर्तणुक अयोग्य, संशयास्पद आढळल्यास तो /ती कोणतीही पूर्वसूचना न देता सेवेतून कमी करण्यास पात्र ठरेल.

७. उपरोक्त पैकी जे उमेदवार त्यांच्या सेवेचा राजीनामा देऊ इच्छित असतील त्यांनी शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एन आर व्ही १०७७/१२ दि.२०.५.१९७७ मधील तरतूदीनुसार शासनाला किमान ०१ (एक) महिन्याची आगाऊ नोटीस देणे आवश्यक राहील. शासनास या उमेदवारांची सेवा समाप्त करावयाची असेल त्यावेळी अशी एक महिन्याची आगाऊ नोटीस दिली जाईल. मात्र गैरशिस्त, सेवानियमाचा भंग इ. कारणासाठी सेवा समाप्त करताना वरील उमेदवारांना नोटीस देण्याचे शासनास बंधन राहणार नाही. हे नोटीशीचे नियम या नंतर वेळोवेळी होणाऱ्या नियमांतील बदलाच्या अधिन राहतील.

८. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अनियो-१००५/१२६/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ मधील तरतूदीनुसार दि. ०१ नोव्हेंबर,२००५ रोजी किंवा त्यानंतर ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांची शासकीय सेवेत नियुक्ती होते त्यांना नविन परिभाषीत अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू ठरेल. सध्या अस्तित्वात असलेली निवृत्ती वेतन योजना (म्हणजेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतनाचे अंशराशीकरण) नियम १९८४ आणि सध्या अस्तित्वात असलेली सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू ठरणार नाही. मात्र उपरोक्त उमेदवारांपैकी जे शासकीय कर्मचारी ०१ नोव्हेंबर २००५ पुर्वी शासन सेवेत निवृत्तीवेतनाई आस्थापनेवर कार्यरत असतील त्यांना शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. अनियो-१००६/८७/सेवा-४, दि१२.१.२००७ मध्ये नमूद केलेल्या अटींच्या पुर्ततेच्या अधिन राहून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू राहतील.

९. पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गात शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांपैकी जे उमेदवार शासन सेवेत आहेत अशा उमेदवारांचे गोपनीय अभिलेख नियुक्ती पूर्वी तपासण्याबाबत आयोगाने दिलेल्या सूचनेच्या अनुषंगाने शासन सेवेत कार्यरत असलेल्या उमेदवारांनी त्यांचे गोपनिय अहवाल १ महिन्याच्या आत आयुक्त, पशुसंवर्धन यांचेकडे जमा करावे. सदर गोपनीय अहवालाच्या तपासनीच्या अधिन राहून सदर उमेदवारांना नियुक्ती देण्यात येत आहे.

१०. वरील सर्व उमेदवारांच्या खालील मूळ प्रमाणपत्रांची तपासणी आयुक्त पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी तपासणी करावी व सदर कागदपत्रे संपूर्णपणे समाधानकारक असल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच संबंधित उमेदवारांना हजर करुन घेण्याबाबतचे निर्देश संबंधित कार्यालय प्रमुखांना देण्यात यावेत व त्यानंतरच संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी उमेदवारांना रुजू करुन घ्यावे. त्यासाठी संबंधित सर्व उमेदवारांनी त्यांच्याकडील मूळ प्रमाणपत्रासह आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

    १. जात वैधता प्रमाणपत्र.
    २. नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)
    ३. वैद्यकीय पात्रता प्रमाणपत्र.
    ४. शाळा सोडल्याचा दाखला.
    ५. एस.एस.सी.प्रमाणपत्र.
    ६. एच.एच.सी.प्रमाणपत्र.
    ७. बी.व्ही.एससी प्रमाणपत्र/एमव्हीएससी प्रमाणपत्र.

११. वि.जा. (अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड), इतर मागासवर्ग तसेच अमागास (महिला) या वर्गवारीवर शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकाऱ्यांद्वारे प्रमाणित केलेली उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतची विहित नमुन्यातील दिनांक १ एप्रिल, २०१२ किंवा तद्नंतरच्या दिनांकाचे प्रमाणपत्र

नियुक्तीपूर्वी आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांचेकडे तपासणीसाठी सादर करावी. सदरची प्रमाणपत्रे विहीत प्राधिकरणाकडून तपासण्याची कार्यवाही आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी करावी व तपासणीचा अहवाल शासनास सादर करावा.

१२. ज्या उमेदवारांची निवड मागास प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागेवर झालेली आहे व ज्यांनी नियुक्ती पूर्वी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेले नाही, अशा उमेदवारास त्यांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याच्या अधीन राहून तात्पुर्ती नियुक्ती देण्यात येत आहे. नियुक्ती आदेश प्राप्त झाल्यानंतर अशा उमेदवाराने नियुक्ती आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत आपल्या जात प्रमाणपत्राची वैधता संबंधित जात पडताळणी समितीकडून करुन घेणे आवश्यक आहे. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्ती स्विकारताच जात वैधता तपासणीसाठी प्रस्ताव संबंधित जात पडताळणी समितीकडे सादर करावा व जात पडताळणी समितीने दिलेल्या पोच पावतीची साक्षांकित प्रत नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास सादर करावी. मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार, संबंधित जात पडताळणी समितीने त्यांचे पडताळणी प्रस्ताव सहा महिन्यांच्या आत निकाली काढावेत. जात पडताळणी समितीने जात प्रमाणपत्र अवैध ठरविल्यास संबंधित उमेदवारास दिलेले नियुक्तीचे आदेश त्वरीत रद्द करावेत आणि त्या उमेदवारा विरुध्द नियुक्ती प्राधिकाऱ्याने महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागस वर्ग व विशेष मागस प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० यातील तरतूदीनुसार त्वरीत कारवाई करावी. या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांची राहील. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्तीच्या पदावर रुजू होताच जात वैधता तपासणीचा प्रस्ताव जातपडताळणी समितीकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

२. वरीलपैकी जे उमेदवार सेवेत हजर होतील त्यांचे बाबतचा अहवाल आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

३. वरील उमेदवार ज्या दिवशी हजर होतील त्या दिनांकापासून नियमाप्रमाणे त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहीण्यात येतील व बदली झाल्यास ते संबंधित अधिकाऱ्यांकडे पाठविण्यात यावेत.

४. वरील नियुक्त्या ह्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने दिलेल्या जाहीरात क्र.३५/२०१४ बाबत विविध न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांच्या अधीन राहून करण्यात येत आहेत. न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार उमेदवारांची नियुक्ती सुरु ठेवणे अथवा गुणवत्ता क्रमांकामध्ये बदल होण्याच्या अधीन सदर नियुक्त्या करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०१५०८२९१०५३२७२६०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

Shashank Madhav Sathe

Digitally signed by Shashank Madhav Sathe
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Deputy Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=11a04b085893554ec5cdad657c0f143 3d9fa9ae9111bfa7594f917fe40002b178, cn=Shashank Madhav Sathe
Date: 2015.08.29 13:49:50 +05'30'

(श. मा. साठे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
२) मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव,
३) मा.राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव

४) मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग,मुंबई (पत्रासह)
५) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (०५ प्रतीसह)
६) कुलसचिव, महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर
७) सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय) पुणे.
८) सर्व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त.
९) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पशुजैव पदार्थ निर्मिती संस्था, औध,पुणे.
१०) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, रोग अन्वेषण विभाग, पुणे.
११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास महामंडळ, अकोला.
१२) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.
१३) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त
१४) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन,जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकीत्सालये
१६) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्वचिकीत्सालये
१७) सर्व पशुधन विकास अधिकारी,जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र
१८) महालेखापाल/महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) /(लेखा परीक्षा)मुंबई/ नागपूर
१९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२०) उपरोक्त १ ते ४१ उमेदवारांना आयुक्त पशुसंवर्धन,म.रा.पुणे यांचे मार्फत.
२१) निवड नस्ती (पदुम-१)

महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) मधील पशुधन विकास अधिकारी या पदावर सरळ सेवा भरती.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन निर्णय क्र.पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक - १० सप्टेंबर, २०१५

वाचा : १. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५

२. शासन अधिसूचना सामान्य प्रशासन विभाग एसआरव्ही-२०१५/प्र.क.१५६/कार्या.१२, दि.२८.४.२०१५

३. शासन निर्णय समक्रमांक दि.२७.८.२०१५, दि.२८.८.२०१५ ,दि.२९.८.२०१५ , दि. ०२.९.२०१५ व दि. ०८.०९.२०१५

शासन निर्णय

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (जाहीरात क्र.३५/२०१४) अनुसार निवड करुन शिफारस केलेल्या एकूण २९६ उमेदवारांपैकी ज्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी, वर्तणूक व पूर्व चारित्र्य अहवाल प्राप्त झाला आहे, अशा २९ उमेदवारांची पशुसंवर्धन विभागात पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा (गट-अ) (वेतनश्रेणी १५,६००-३९,१०० ग्रेड पे -५४००) या पदावर महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील नियम (४३) मध्ये विहित केलेल्या परिविक्षाधिन या संज्ञेच्या व्याखेनुसार तात्पुरती नियुक्ती करण्यांत येत आहे. सदर नियुक्ती देण्यांत आलेल्या उमेदवारांचा परिविक्षा कालावधी २ वर्षाचा राहील. सदर उमेदवारांची पहिली वेतनवाढ त्यांचा १ वर्षाचा परिविक्षा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर व त्यानंतरची वेतनवाढ त्यांनी परिविक्षा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर देण्यात येईल.

नियुक्ती करण्यात येत असलेल्या अधिकाऱ्यांची नावे व पदस्थापनेचा तपशिल

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नांव	पदस्थापनेचे ठिकाण
१	२	३	४	५
१.	२	डॉ.शेट्टे युवराज दिनकर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, करंजगाव, जि.प. अमरावती
२.	१७	डॉ.कोठाळे राहुल रामदास	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, पांढराबोडी, ता.जि.गोंदिया

शासन निर्णय क्रमांक पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नांव	पदस्थापनेचे ठिकाण
३.	३५	डॉ.सातपुते अमोल बाळासाहेब	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, अंढेता, तादेऊ जि.बुलढाणा
४.	४४	डॉ.राडकर वैभव बाळासाहेब	औरंगाबाद	कुक्कुट प्रकल्प उस्मानाबाद
५.	८५	डॉ.जाधव बालाजी गंगाधर	अमरावती	पवैद श्रेणी-१,मार्डी, ता.मारेगांव, जि.यवतमाळ
६.	८७	डॉ.दडस राहुल चंद्रकांत	नाशिक	पवैद श्रेणी-१ खांडबारा, ता तळोदा, जि.नंदुरबार
७.	८९	डॉ.मोंग नाना बबन	अमरावती	पवैद श्रेणी-१, फुलसावंगी, ता.महागांव, जि.यवतमाळ
८.	९७	डॉ.सोनटक्के उमेश बालाजी	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, तोडसा, ता.एटापल्ली, जि.गडचिरोली
९.	१००	डॉ.खटके प्रशांत आबाजी	नाशिक	पवैद श्रेणी-१ भगदरी, ता अक्कलकुवा, जि. नंदुरबार
१०.	१०१	डॉ.रेवगडे अमित यशवंत	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, बलगांव (घाट), ता.कोरची, जि.गडचिरोली
११.	१०८	डॉ.कोळेकर शामराव रामा	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, म्हसदी, ता.साक्री, जि.धुळे
१२.	११९	डॉ.रोकडे प्रियंका महेंद्र	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, जामसमर्थ, ता.धनसावंगी, जि.जालना
१३.	१३२	डॉ.शिंदे तांबोळी अनिल सुर्यकांत	औरंगाबाद	पविअ (वि.), पं.स. अंबड, जि.जालना
१४.	१५१	डॉ.तळेकर अमोल एकनाथ	नागपूर ३७	पविअ (वि.), पं.स. चामोर्शी, जि.गडचिरोली
१५.	१५३	डॉ.माने कांचना मधुकर	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, शिरसम, ता.जि.हिंगोली
१६.	१५५	डॉ.कोकणे शिरिष शिवाजीराव	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, फेरमिली, ता.अहेरी, जि.गडचिरोली
१७.	१६०	डॉ.इंगळे पांडुरंग भैरुनाथ	अमरावती	पवैद श्रेणी-१,जेवली, उमरखेड, जि.यवतमाळ
१८.	१६६	डॉ.ओमप्रकाश शामराव शिंदे	नाशिक	पवैद श्रेणी-१, आर्वी, ता. धुळे जि.धुळे

शासन निर्णय क्रमांकः पसंप्र-२०१५/प्र.क्र.११२/पदुम-१

अ.क्र.	म.लो.आ. गुणवत्ता यादी क्र.	उमेदवाराचे नाव	सामान्य प्रशासन विभाग अधिसूचना दि.२८.४.२०१५ नुसार वाटप करण्यात आलेल्या विभागाचे नांव	पदस्थापनेचे ठिकाण
१९.	१७१	डॉ.शिंदे वर्षा गणपत	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, विचारपूर, ता.सालेकसा, जि.गोंदिया
२०.	१७५	डॉ.बागल विक्रांत लक्ष्मण	नागपूर	पवैद श्रेणी-१, सोमनपल्ली, ता.सिरोंचा, जि.गडचिरोली
२१.	१७७	डॉ.गवळी गिरिष देवराम	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१ खासगांव, ता.जाफ्राबाद, जि.जालना
२२.	१८९	डॉ.वाकडे वैभव गणपतराव	अमरावती	फिरता पशुचिकीत्सालय, झरी जामणी, जि.यवतमाळ
२३.	१९८	डॉ.जाधव प्रियंका महेंद्र	अमरावती	पविअ (वि.) पं.स. रिसोड, जि.वाशिम
२४.	२०३	डॉ.सर्पे स्वप्ना भोजराज	औरंगाबाद	पवैद श्रे-१, कनकी, ता.किनवट, जि.नांदेड
२५.	२२८	डॉ.निकम प्रशांत नवल	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, पिंपळगांव, ता.किनवट, जि.नांदेड
२६.	२५५	डॉ.पाटील शिवाली राजेसाहेब	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, वालूर, ता.शेलू, जि.परभणी
२७.	२८९	डॉ.दिवाकर स्वाती श्रीनिवासराव	अमरावती	तालपवैसचि, मंगळूरपीर, जि.वाशिम
२८.	२९४	डॉ.खरवडकर अश्विनी रेणुकादास	औरंगाबाद	पवैद श्रेणी-१, आंभी, ता.भूम, जि.उस्मानाबाद

वरील उमेदवारांची पशुधन विकास अधिकारी, महाराष्ट्र पशुसंवर्धन सेवा गट-अ मधील नियुक्ती ही २ वर्षाचा परिविक्षाधीन काळ समाधानकारकरीत्या पूर्ण करण्याच्या व खालील विहीत अटी व शर्तीच्या अधीन असेल.

१. महाराष्ट्र नागरी सेवा (ज्येष्ठतेचे विनियमन) नियमावली १९८२ व त्यामध्ये वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणांच्या अधीनतेने त्यांची ज्येष्ठता राहील.

२. या शासन निर्णयानुसार जरी उपरोक्त ४१ उमेदवारांचे नियुक्ती आदेश निर्गमित होत असले तरी वाचा १ येथे अंकीत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग पत्र क्र. १९४ (१)(२)(४७) /१७५९८/ पंधरा-अ, दि.२० मार्च, २०१५ यांच्या पत्रामध्ये सुचिबध्द केलेल्या गुणानुक्रमानुसार अधिकाऱ्यांची सेवा जेष्ठता ठेवण्यात येईल.

३. वरील सर्व उमेदवारांनी त्यांच्या नियुक्तीच्या पदावर नियुक्तीच्या आदेशाच्या दिनांकापासून ०१ महिन्याच्या आत रुजू व्हावयाचे आहे. काही अपरिहार्य कारणास्तव त्यांना रुजू होण्यास मुदतवाढ हवी असल्यास तशी मुदतवाढ घेणे आवश्यक आहे. अन्यथा, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या गुणानुक्रमानुसार त्यांना ज्येष्ठता मिळणार नाही व ते हजर होतील त्या दिनांकापासून त्यांची ज्येष्ठता धरण्यात येईल. नियुक्तीच्या ठिकाणी विहीत कालावधीत हजर न झालेल्या उमेदवारांची निवड रद्द करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर करण्यात येईल.

४. वरील यादीतील काही उमेदवारांच्या मागील ०५ वर्षातील वास्तव्य कालावधी संदर्भातील चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०७ यांचे मार्फत करण्याच्या अटींच्या अधिन राहून त्यांना तात्पुरती पदस्थापना देण्यात येत आहे. अशा उमेदवारांचे संबंधित पोलीस यंत्रणेकडून चारित्र्य पडताळणीबाबतचे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर ज्या उमेदवारांबाबतचे चारित्र्य व पुर्वचारित्र्य पडताळणी अहवाल असमाधानकारक असतील त्या उमेदवारांच्या नेमणुका ०१ महिन्याची नोटीस देऊन संपुष्टात आणण्यात येतील.

५. वरीलप्रमाणे नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सेवा प्रवेश नियमानुसार विभागामार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या विभागीय परीक्षा, प्रादेशिक भाषा परीक्षा, संगणक परीक्षा विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येणारी विभागीय लेखा परीक्षा तसेच विभागाअंतर्गत वेळोवेळी विहीत नियमानुसार आयोजित करण्यात येणाऱ्या इतर परीक्षा_परिविक्षा कालावधीच्या ०२ वर्षाच्या विहीत मुदतीत उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.

६. परिविक्षाधीन अधिकाऱ्यांने कामाचा अपेक्षित दर्जा प्राप्त न केल्यास किंवा विहीत विभागीय लेखा परीक्षा परिविक्षा कालावधीत उत्तीर्ण न केल्यास अथवा त्याची वर्तणुक अयोग्य, संशयास्पद आढळल्यास तो /ती कोणतीही पूर्वसूचना न देता सेवेतून कमी करण्यास पात्र ठरेल.

७. उपरोक्त पैकी जे उमेदवार त्यांच्या सेवेचा राजीनामा देऊ इच्छित असतील त्यांनी शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एन आर व्ही १०७७/१२ दि.२०.५.१९७७ मधील तरतूदीनुसार शासनाला किमान ०१ (एक) महिन्याची आगाऊ नोटीस देणे आवश्यक राहील. शासनास या उमेदवारांची सेवा समाप्त करावयाची असेल त्यावेळी अशी एक महिन्याची आगाऊ नोटीस दिली जाईल. मात्र गैरशिस्त, सेवानियमाचा भंग इ. कारणासाठी सेवा समाप्त करतांना वरील उमेदवारांना नोटीस देण्याचे शासनास बंधन राहणार नाही. हे नोटीशीचे नियम या नंतर वेळोवेळी होणाऱ्या नियमांतील बदलाच्या अधिन राहतील.

८. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अनियो-१००५/१२६/सेवा-४, दि.३१.१०.२००५ मधील तरतूदीनुसार दि. ०१ नोव्हेंबर, २००५ रोजी किंवा त्यानंतर ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांची शासकीय सेवेत नियुक्ती होते त्यांना नविन परिभाषीत अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू

ठरेल. सध्या अस्तित्वात असलेली निवृत्ती वेतन योजना (म्हणजेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतनाचे अंशदायी योजना) नियम १९८४ आणि सध्या अस्तित्वात असलेली सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू ठरणार नाही. मात्र उपरोक्त उमेदवारांपैकी जे शासकीय कर्मचारी ०१ नोव्हेंबर २००५ पूर्वी शासन सेवेत निवृत्तीवेतनार्ह आस्थापनेवर कार्यरत असतील त्यांना शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. अविशो-१००६/८७/सेवा-४, दि१२.१.२००७ मध्ये नमूद केलेल्या अटींच्या पुर्तताच्या अधिन राहून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ व सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू राहतील.

९. पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गात शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांपैकी जे उमेदवार शासन सेवेत आहेत अशा उमेदवारांचे गोपनीय अभिलेख नियुक्ती पूर्वी तपासण्याबाबत आयोगाने दिलेल्या सूचनेच्या अनुषंगाने शासन सेवेत कार्यरत असलेल्या उमेदवारांनी त्यांचे गोपनिय अहवाल १ महिन्याच्या आत आयुक्त, पशुसंवर्धन यांचेकडे जमा करावे. सदर गोपनीय अहवालाच्या तपासनीच्या अधिन राहून सदर उमेदवारांना नियुक्ती देण्यात येत आहे.

१०. वरील सर्व उमेदवारांच्या खालील मूळ प्रमाणपत्रांची तपासणी आयुक्त पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी तपासणी करावी व सदर कागदपत्रे संपूर्णपणे समाधानकारक असल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच संबंधित उमेदवारांना हजर करुन घेण्याबाबतचे निर्देश संबंधित कार्यालय प्रमुखांना देण्यात यावेत व त्यानंतरच संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी उमेदवारांना रुजू करुन घ्यावे. त्यासाठी संबंधित सर्व उमेदवारांनी त्यांच्याकडील मूळ प्रमाणपत्रासह आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ या कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

१. जात वैधता प्रमाणपत्र.
२. नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास)
३. वैद्यकीय पात्रता प्रमाणपत्र.
४. शाळा सोडल्याचा दाखला.
५. एस.एस.सी.प्रमाणपत्र.
६. एच.एच.सी.प्रमाणपत्र.
७. बी.व्ही.एससी प्रमाणपत्र/एमव्हीएससी प्रमाणपत्र.

११. ज्या उमेदवारांना रंगदृष्टीदोष (Colour Blindness) आढळून आला असेल अशा उमेदवारांच्या बाबतीत त्यांचे रंगदृष्टीदोषाबाबत पुन्हा तपासणी करुन घेऊन हे उमेदवार पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या पदावर काम करण्यास वैद्यकीयदृष्टया पात्र होतो किंवा कसे याची खात्री करण्यात यावी. तसेच त्यांना अंतिम वैद्यकीय प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्या शिवाय नियुक्ती देण्यात येऊ नये. हे निर्देश यापूर्वी दि.२७.८.२०१५, २८.८.२०१५ व २९.८.२०१५ रोजी पदस्थापना दिलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत देखील लागू राहतील.

१२. वि.जा. (अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड), इतर मागासवर्ग तसेच अमागास (महिला) या वर्गवारीवर शिफारस करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकाऱ्यांद्वारे प्रमाणित केलेली उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतची विहित नमुन्यातील दिनांक १ एप्रिल, २०१२ किंवा तद्नंतरच्या दिनांकाचे प्रमाणपत्र नियुक्तीपूर्वी आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांचेकडे तपासणीसाठी सादर करावी. सदरची प्रमाणपत्रे विहीत प्राधिकरणाकडून तपासण्याची कार्यवाही आयुक्त, पशुसंवर्धन, म.रा.पुणे यांनी करावी व तपासणीचा अहवाल शासनास सादर करावा.

१३. ज्या उमेदवारांची निवड मागास प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागेवर झालेली आहे व ज्यांनी नियुक्ती पूर्वी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेले नाही, अशा उमेदवारास त्यांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता तपासण्याच्या अधीन राहून तात्पुर्ती नियुक्ती देण्यात येत आहे. नियुक्ती आदेश प्राप्त झाल्यानंतर अशा उमेदवाराने नियुक्ती आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्याच्या आत आपल्या जात प्रमाणपत्राची वैधता संबंधित जात पडताळणी समितीकडून करुन घेणे आवश्यक आहे. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्ती स्विकारताच जात वैधता तपासणीसाठी प्रस्ताव संबंधित जात पडताळणी समितीकडे सादर करावा व जात पडताळणी समितीने दिलेल्या पोच पावतीची साक्षांकित प्रत नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास सादर करावी. मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार, संबंधित जात पडताळणी समितीने त्यांचे पडताळणी प्रस्ताव सहा महिन्याच्या आत निकाली काढावेत. जात पडताळणी समितीने जात प्रमाणपत्र अवैध ठरविल्यास संबंधित उमेदवारास दिलेले नियुक्तीचे आदेश त्वरीत रद्द करावेत आणि त्या उमेदवारास विरुध्द नियुक्ती प्राधिकाऱ्याने महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० यातील तरतूदीनुसार त्वरीत कार्यवाई करावी. या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांची राहील. सर्व संबंधित उमेदवारांनी नियुक्तीच्या पदावर रुजू होताच जात वैधता तपासणीचा प्रस्ताव जातपडताळणी समितीकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

२. वरीलपैकी जे उमेदवार सेवेत हजर होतील त्यांचे बाबतचा अहवाल आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-७ यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

३. वरील उमेदवार ज्या दिवशी हजर होतील त्या दिनांकापासून नियमाप्रमाणे त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहीण्यात येतील व बदली झाल्यास ते संबंधित अधिकाऱ्यांकडे पाठविण्यात यावेत.

४. वरील नियुक्त्या ह्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने दिलेल्या जाहीरात क्र.३५/२०१४ बाबत विविध न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांच्या अधीन राहून करण्यात येत आहेत. न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार उमेदवारांची नियुक्ती सुरु ठेवणे अथवा गुणवत्ता क्रमांकामध्ये बदल होण्याच्या अधीन सदर नियुक्त्या करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१५०९१०१७३६०१६८०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

Shashank Madhav Sathe

(श. मा. साठे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
२) मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव,
३) मा.राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव
४) मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग,मुंबई (पत्रासह)
५) आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (०५ प्रतीसह)
६) कुलसचिव, महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर
७) सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय) पुणे.
८) सर्व प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त.
९) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पशुजैव पदार्थ निर्मिती संस्था, औध,पुणे.
१०) सहआयुक्त पशुसंवर्धन, रोग अन्वेषण विभाग, पुणे.
११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास महामंडळ, अकोला.
१२) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.
१३) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त
१४) सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन,जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकीत्सालये
१६) सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्वचिकीत्सालये
१७) सर्व पशुधन विकास अधिकारी,जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र
१८) महालेखापाल/महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) /(लेखा परीक्षा)मुंबई/ नागपूर
१९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२०) उपरोक्त १ ते २८ उमेदवारांना आयुक्त पशुसंवर्धन,म.रा.पुणे यांचे मार्फत.
२१) निवड नस्ती (पदुम-१)

परिशिष्ट - तीन

(आश्वासनांवरील कार्यवाहीचे नमुना विवरण)

विवरणपत्र क्रमांक १

विधानसभेत दिलेल्या आश्वासनांवरील कार्यवाहीसंबंधीचे विवरण

सन २०१५ चे दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन

नस्ती क्रमांक विभागाचे नाव .....

आश्वासन क्रमांक	संदर्भ व दिनांक	विषय	आश्वासन	आश्वासन पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही	आश्वासन केव्हा पूर्ण करण्यात आले त्याबाबतचे आदेश, निर्णय इ. चा दिनांक	आश्वासनाची पूर्ती केल्याचा दिनांक	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी लागलेल्या विलंबाचा कालावधी	आश्वासनपूर्ती करण्यासाठी विलंब लागण्याची कारणे	विलंबास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर केलेली कारवाई
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)

विवरणपत्र क्रमांक २

सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील आश्वासनासंबंधीच्या विधानसभा आश्वासन समितीच्या अहवालातील (अहवाल क्रमांक एक) (२०२०-२०२१) शिफारशींवर शासनाने केलेल्या कार्यवाहीच्या माहितीचे विवरणपत्र

विभागाचे नाव व आश्वासन क्रमांक	संदर्भ, दिनांक व मूळ विषय	समितीस पाठविण्यात आलेल्या विवरणपत्रात शासनाने केलेल्या कार्यवाहीबाबत देण्यात आलेली माहिती	समितीचा अभिप्राय	अहवालातील शिफारशींवर शासनाने केलेली कार्यवाही	शेरा
१	२	३	४	५	६
	संदर्भ : दिनांक : व मूळ विषय :				

परिशिष्ट - चार

(समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त)

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक बुधवार दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक २००१, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

१) श्री.गुलाबराव पाटील, वि.स.स., तथा समिती प्रमुख
२) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
३) श्री.लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
४) श्री.विलासराव जगताप, वि.स.स.
५) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.
६) श्री.संजय शिरसाट, वि.स.स.
७) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
८) श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
श्री.संजय कांबळे, (समिती), अवर सचिव

संसदीय कार्य
श्री.उदय वि. आनंदे, कक्ष अधिकारी

विभागीय प्रतिनिधी

१) श्री.अतुल कोदे (सेवा) सह सचिव, जलसंपदा विभाग
२) श्री.सं. अ. टाटू, अ.अ. व उप सचिव (सिंव्य), जलसंपदा विभाग
३) श्री.प्रमोद गो. मांदाडे, अ.अ. व उप सचिव, जलसंपदा विभाग
४) डॉ.संजय बेळसरे, अ.अ. व उप सचिव, जलसंपदा विभाग
५) श्री.आनंद मोरे, अधिक्षक अभियंता व उप सचिव (मोप्र-२), जलसंपदा विभाग

सदरहू बैठकीत समितीने जलसंपदा विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक मंगळवार, दिनांक ०१ मार्च, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

१) श्री.गुलाबराव पाटील, वि.स.स., तथा समिती प्रमुख
२) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
३) श्री.लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
४) श्री.विलासराव जगताप, वि.स.स.
५) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.
६) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
७) श्री.भास्कर जाधव, वि.स.स.
८) श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
श्री.विलास आठवले, उप सचिव
श्री.संजय कांबळे, (समिती), अवर सचिव

संसदीय कार्य
श्री.उदय वि. आनंदे, कक्ष अधिकारी

विभागीय प्रतिनिधी

१) श्री.अ. ना. वळवी, उप सचिव (निवडणूक) सामान्य प्रशासन विभाग
२) श्री.राजेंद्र मा.जाधव, उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग
३) श्रीमती अ. ल. पाटील, उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग
४) श्री. मा.ना. पवार, इंदुलकर, अवर सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग
५) श्रीमती मानसी प्र. उप सचिव, जलसंपदा विभाग

सदरहू बैठकीत समितीने सामान्य प्रशासन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक मंगळवार, दिनांक ०२ मार्च, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :-

(१) श्री.गुलाबराव पाटील, वि.स.स .तथा समिती प्रमुख
(२) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(३) श्री.विलासराव जगताप, वि.स.स.
(४) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(५) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(६) श्री.भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)

संसदिय कार्य विभाग

श्री.उदय वि. आनंदे, कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्री.नितीन करीर, प्रधान सचिव, नगरविकास विभाग मंत्रालय, मुंबई.
(२) श्रीमती मनिषा म्हैसकर, सचिव, नगरविकास विभाग मंत्रालय, मुंबई.
(३) श्री. संजय सेठी, अतिरिक्त महानगर आयुक्त.
(४) श्रीमती पल्लवी दराडे, अतिरिक्त आयुक्त, बृहन्मुबई महानगरपालिका.
(५) श्री. राजेंद्र जगताप, अतिरिक्त आयुक्त, पुणे महानगरपालिका.
(६) श्री. वि.न्यं. शंकरवार, स.आ. (मालमत्ता).
(७) श्री.जीवक संतोष घेगडमल, सहाय्यक आयुक्त सी.
(८) श्री. आबासाहेब यशवंत कोळेकर, सहाय्यक अभियंता (रस्ते), बृहन्मुबई महानगरपालिका.
(९) डॉ .सुधाकर शिंदे, उप सचिव, नगरविकास-२.
(१०) श्री.सुनिल पारखी, उप सचिव, नगरविकास.
(११) श्री.म.दा.पेडणेकर, उप प्रमुख अभियंता (पा.पु.प्र.).
(१२) श्री.रा.डा.कोळेकर, सहाय्यक अभियंता (पा.पु.प्र.).
(१३) श्री.सतिश ठोसर, कार्यकारी अभियंता (पूल) मुंबई महानगरपालिका.
(१४) श्री.वि.ग.पाटील, प्रमुख अखिक.
(१५) श्री.भारत कुमावत, मुख्य व्यवस्थापक सांस्कृतिक केंद्रे.

सदरहू बैठकीत समितीने नगरविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक मंगळवार, दिनांक ०३ मे, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ.जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(३) प्रा.मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(४) श्री.लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
(५) श्री.विलासराव जगताप, वि.स.स.
(६) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(७) श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.विलास आठवले, उप सचिव
श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
श्री.जगदीश टोपरे, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सु. आ. देशपांडे, सह सचिव

विभागीय प्रतिनिधी

गृहनिर्माण विभाग

(१) श्री.बी.जी. पवार, सह सचिव, गृहनिर्माण विभाग
(२) श्री.प्रशांत बडगेरी, अवर सचिव, गृहनिर्माण विभाग
(३) श्री.म.रा. पारकर, अवर सचिव, गृहनिर्माण विभाग
(४) श्री. डि. ई. भराडे, शाखा अभियंता, म्हाडा
(५) श्री.सय्यद झुबंट, उप अभियंता, म्हाडा
(६) श्री.अनिल गोवर्धन, उप अभियंता, म्हाडा
(७) श्री.राजीव चं. शेठ कार्यकारी अभियंता
(८) श्री.आर. बी. लोहाड, कार्यकारी अभियंता, मुलूंड विभाग
(९) श्री.एन. पी. सिन्नरकर, कक्ष अधिकारी, मुलूंड विभाग

पर्यावरण विभाग

(१) श्री.सो. ना. बागुल, सह सचिव, पर्यावरण विभाग
(२) श्री. दि. मा. सोनवणे, अवर सचिव, पर्यावरण विभाग
(३) श्री.जॉय श्रीकांत ठाकूर, शास्त्रज्ञ श्रेणी-२

नियोजन विभाग

(१) श्री.कि. व. वाहुल, उप सचिव, नियोजन विभाग

(२) श्रीमती मु. नि. धुरी, उप सचिव, नियोजन विभाग

(३) श्री. ना. शि. भोगे, उप सचिव, नियोजन विभाग

(४) श्रीमती प्रि. रं. छापवाले, अवर सचिव, नियोजन विभाग

(५) श्री. यं. दा. पवार संशोधन अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक मंगळवार, दिनांक २४ मे, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री.गुलाबराव पाटील, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री.मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
(३) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(४) प्रा.मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(५) श्री.लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
(६) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(७) डॉ.जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स.
(८) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(९) श्री.रणजित कांबळे, वि.स.स.
(१०) श्री.डी.पी. सावंत, वि.स.स.
(११) श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती
श्री.ज. शा. टोपरे, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.रमेश स. सरफरे, अवर सचिव
श्री.उदय वि. आनंदे, कक्ष अधिकारी

महिला व बाल विकास विभाग

(१) श्री.ब. बा. चव्हाण, उप सचिव
(२) श्री. वि. फ. वसावे, अवर सचिव
(३) श्री.अरविंद एल. रामराजे, बा. वि. प्र. अधिकारी तुर्भे
(४) श्री.पी. एम. भावसार, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(५) श्री.सी. श. डोके, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने महिला व बालविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची अंतर्गत बैठक मंगळवार, दिनांक १४ जून, २०१६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता, कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री.गुलाबराव पाटील, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री.मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
(३) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(४) श्री.धनंजय गाडगीळ, वि.स.स.
(५) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(६) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(७) श्री.रणजित कांबळे, वि.स.स.
(८) श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.रमेश स. सरफरे, अवर सचिव
श्री.उदय वि. आनंदे, कक्ष अधिकारी

महिला व बाल विकास विभाग

(१) श्री.दि. रा. डिंगळे, उप सचिव
(२) श्री. आर. र. गावीत, उप सचिव
(३) श्री.लुक्कस, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने महिला व बालविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीचे उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २८ जून, २०१६ रोजी १२:००:०० वाजता कक्ष क्रमांक ७११ (सातवा मजला) विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. गोवर्धन मांगीलाल शर्मा (ऊर्फ) लालाजी, वि.स.स.
(२) श्री. धनजंय (सुधीर) गाडगीळ, वि.स.स.
(३) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
(४) श्री. रणजीत कांबळे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
(३) श्री. जगदीश टोपरे, कक्ष अधिकारी

साक्षीदार

(१) श्री. संजय बनकर, उप सचिव (ग्रामविकास विभाग)
(२) श्री र. आ. नागरगोजे, उप सचिव (ग्रामविकास विभाग)
(३) श्री उ.मा. कावडे, उप सचिव (ग्रामविकास विभाग)
(४) श्री. व्ही. एस. वखारे, उप सचिव, (जलसंधारण विभाग)
(५) श्री. प्रियदर्शन कांबळे, अवर सचिव (जलसंधारण विभाग)
(६) श्री. ना. श्री. कराड, अवर सचिव, (जलसंधारण विभाग)
(७) श्री. मा.रु. वासुदेव, कक्ष अधिकारी (ग्रामविकास विभाग)
(८) श्री. डी. सी. गायकवाड, कक्ष अधिकारी,(जलसंधारण विभाग)

सदरहू बैठकीत समितीने ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीचे उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ३ जानेवारी, २०१७ रोजी ११.३० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ (एकोणिसावा मजला) विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ.जयप्रकाश मुंदडा वि.स.स., तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(३) श्री. धनंजय (सुधीर) गाडगीळ, वि.स.स.
(४) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(५) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
(३) श्री. सुरेश मोगल, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग
श्री.सु.अ. देशपांडे, सह सचिव
श्री.वि. ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

मराठी भाषा विभाग

(१) श्री.हर्षवर्धन तु. जाधव, उप सचिव
(२) श्रीमती शो. सु. निपसे, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदा मा. राऊत, अवर सचिव
(४) श्री.मं. हि. बनसोडे, कक्ष अधिकारी

अल्पसंख्यांक विभाग

(१) श्री.श्या. र. चौरे, उप सचिव
(२) श्री.अशोक गायकवाड, अवर सचिव
(३) श्री.अनिस शेख, अवर सचिव
(४) श्री.समीर साळुंखे, अवर सचिव

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २५ एप्रिल, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला (१९०२), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(३) श्री. धनजंय (सुधीर) गाडगीळ, वि.स.स.
(४) प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(५) श्री. विलासराव जगताप, वि.स.स.
(६) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(७) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(८) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(९) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री. वि. ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

(१) श्री. जा.म. ताकटे, उप सचिव,उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
(२) डॉ. किरण पाटील, उप सचिव,उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
(३) श्री. र. शि. अहिरे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २६ एप्रिल, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला (१९०२), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(३) प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(४) श्री. विलासराव जगताप, वि.स.स.
(५) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(६) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(७) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(८) श्री.अवधूत तटकरे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री. वि. ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

साक्षीदार

(१) श्री. प्रभाकर बा. गावडे, उप सचिव
(२) श्री. सु. ना. शिंदे, उप सचिव
(३) श्री. ल. गो. ढोके, उप सचिव
(४) श्री. रविंद्र औटे, अवर सचिव
(५) श्री. बी. ओ. ठाकूर, कक्ष अधिकारी
(६) श्री. गजानन रा. देशमुख, कक्ष अधिकारी
(७) श्री. संतोष शि. जाधव, कक्ष अधिकारी
(८) श्री. अ.घ. पाठक, कक्ष अधिकारी
(९) श्री. सुशांत पाटील, सहायक कक्ष अधिकारी
(१०) श्री. बालाजी शिनगारे, सहायक कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने आदिवासी विकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २ मे, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला (१९०२), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री.मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
(३) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(४) प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(५) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(६) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(७) श्री.अवधूत तटकरे, वि.स.स.
(८) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.विलास आठवले, उप सचिव
(२) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव
(३) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(४) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री. वि. ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

गृहनिर्माण विभाग

साक्षीदार

(१) श्री.सुभाष लाखे, मुख्य अधिकारी, मुंबई महामंडळ, म्हाडा
(२) श्री.विराज मडावी, उप मुख्य अधिकारी, म्हाडा
(३) श्री.बी.जी. पवार, सह सचिव, गृहनिर्माण विभाग
(४) श्री. किशोरकुमार ल. काटवटे, कार्यकारी अभियंता, मुंबई महामंडळ
(५) श्री.सिध्देश्वर कोप्पुर, कार्यकारी अभियंता, मुंबई महामंडळ
(६) श्री.नरेंद्र चांधरे, कार्यकारी अभियंता, मुंबई महामंडळ
(७) श्री.आर. एम. राऊत, उप अभियंता, म्हाडा
(८) श्रीमती मीनल पेडणेकर, अवर सचिव
(९) श्री.म. रा. पारकर, अवर सचिव
(१०) श्री. कि.गो. पठाडे, अवर सचिव

(११) श्री.योगेश म. गोसावी, कक्ष अधिकारी
(१२) श्री.प्रदिप अ. गावडे, कक्ष अधिकारी
(१३) श्री.विक्रम वि. निकम, कक्ष अधिकारी
(१४) श्री.शामलाला दबडे, कक्ष अधिकारी
(१५) श्री.मुं. द. भरोसे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने गृहनिर्माण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १६ मे, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला, १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.

(३) प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.विलास आठवले, उप सचिव

(२) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव

संसदिय कार्य विभाग

श्री. सु. अ. देशपांडे, सह सचिव,

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

(१) श्री. दिनेश रा. डिंगळे, सह सचिव

(२) श्री. सुरेश अ. पेडगांवकर, उप सचिव

(३) श्रीमती वि.स. आढाव, कक्ष अधिकारी

(४) श्री. अ.का. लक्कस,कक्ष अधिकारी

(५) श्री. चंद्रकांत ह. वडे, का.अ.(सा.न्या.व वि.स.वि.)

सदरहू बैठकीत समितीने सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ३० मे, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्रीमती मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.

(३) श्री.रणधीर सावरकर, वि.स.स.

(४) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सु. अ. देशपांडे, सह सचिव.

महिला व बालविकास विभाग

(१) श्रीमती स्मिता निवतकर, उप सचिव

(२) श्री. ला. रा. गुजर, उप सचिव

(३) श्री. सुरेंद्र प्र. चानकर, अवर सचिव

(४) श्रीमती वर्षा देशमुख, अवर सचिव

(५) श्री.डी.बी. मुंडे, उप मुख्य कार्यकारी अभियंता

(६) श्रीमती सीमा डोके, कक्ष अधिकारी

(७) श्री. एन. ए. पवार, वि.अ.(सां.)

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

(१)श्री. ता. मा. कोळेकर, सह सचिव

(२)डॉ. मनिष के. रेंघे, सह संचालक

(३)डॉ.बी. डी. पवार, सह संचालक, खरेदी कक्ष

(४)डॉ. एम. एस. डिग्गीकर, सह संचालक

(५)डॉ. एस. पी. पाटील, उप संचालक, आरोग्य विभाग

(६)श्री.सं. रा. मोटे, उप सचिव

(७)श्री. म.सा. ठोंबरे, उप सचिव

(८)श्रीमती रो.दि. कदम-पाटील, अवर सचिव

(९)श्रीमती संजना प्र. खोपडे, अवर सचिव

(१०) श्री.अ. ता. उईके, अवर सचिव
(११) श्री.ग. सु. कुलकर्णी, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २० जून, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री.गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.

(३) श्री.संजय शिरसाट, वि.स.स.

(४) श्री.प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.

(५) श्री.अवधूत तटकरे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.प्र. ह. भदाणे, सहायक कक्ष अधिकारी

सामान्य प्रशासन विभाग

(१) श्री.टि. वा. करपते, उप सचिव

(२) श्रीमती शुभांगी आगाशे, उप सचिव

(३) श्रीमती मिनल पेडणेकर, उप सचिव

(४) श्रीमती छा.कि. वडते, उप सचिव

(५) श्री.एल. जे. सिकोरा, कक्ष अधिकारी

(६) सार्वजनिक आरोग्य विभाग

(७) श्री.मनोहर ठोंबरे, सह सचिव

(८) श्री.व. मुं. भरोसे, उप सचिव

(९) श्रीमती रो. दि. कदम-पाटील, अवर सचिव

(१०) श्री.सुभाष सोने, मुख्य प्रकल्प अधिकारी

(११) श्री.महेंद्र एस. कदम, प्रकल्प अधिकारी

(१२) डॉ. थोरात, सा. स.

(१३) श्री.दिनेश सु. शिवतरकर, उप किटकनाशक अधिकारी

(१४) श्री.ग. सु. कुलकर्णी, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सामान्य प्रशासन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०४ जुलै, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला (१९०२),विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.

(३) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.

(४) श्री. धनजंय (सुधीर) गाडगीळ, वि.स.स.

(५) प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.

(६) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.

(७) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.

(८) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.

(९) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

(१०) श्री. विलास तरे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री. वि.ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

पर्यावरण विभाग

(१) श्री.शु.द.आहेर, उप सचिव

(२) श्री. चंद्रकांत विभूते, अवर सचिव तथा शास्त्रज्ञ श्रेणी २

(३) श्री. जॉय श्री.ठाकूर, शास्त्रज्ञ श्रेणी २

(४) डॉ. वि. मोटघरे, सहसंचालक,म.प्र.नि.मंडळ

(५) श्री. मधुकर लाड, प्रा.अ.म.प्र.नि.मं.

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

(१) श्री. नितीन गद्रे, प्रधान सचिव

(२) श्री. दि.वा.दळवी, सह सचिव (पर्यटन)

(३) श्री. एस.डी. सेडल

(४) श्री. संजय भोकरे, उप सचिव

(५) डॉ.तेजस गर्गे, संचालक पुरातत्व विभाग

(६) श्री. प्रसाद महाजन, अवर सचिव

(७) श्रीमती माधवी सरदेशमुख, एम.आय.डिसी.

(८) श्री.हेमंत जगताप, कार्यकारीअभियंता

(९) श्री.शैलेन्द्र बोरसे, कार्यकारी अभियंता

(१०) श्रीमती क्षिप्रा बोरा, कक्ष अधिकारी साहित्य क्रिडा

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०५ जुलै, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला (१९०२), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
(३) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(४) श्री. धनजंय (सुधीर) गाडगीळ, वि.स.स.
(५) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
(६) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(७) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री. वि.ज. ओजाळे, कक्ष अधिकारी

वित्त विभाग

(१) श्री. वि.र.दहिफळे, सह सचिव, वित्त विभाग
(२) श्री. व. कृ.पाटील, सह सचिव
(३) डॉ.व्हि. एस. नागरगोजे, अवर सचिव
(४) श्री. न. वि. पाटील, अवर सचिव
(५) श्री.ल. ना सदाफुले, कक्ष अधिकारी

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

(१) श्री. ई, रविद्रंन, आयुक्त कौशल्य विकास
(२) श्री. स.दि. खरात, उप सचिव
(३) श्री.सं.गि.पाटील, उप सचिव
(४) श्री.अ.म. जाधव, संचालक

(५) डॉ.तेजस गर्गे, संचालक पुरातत्व विभाग

(६) श्री. प्रसाद महाजन, अवर सचिव

(७) श्रीमती माधवी सरदेशमुख, एम.आय.डिसी.

(८) श्री.हेमंत जगताप, कार्यकारीअभियंता

(९) श्री.शैलेन्द्र बोरसे, कार्यकारी अभियंता

(१०) श्रीमती क्षिप्रा बोरा, कक्ष अधिकारी साहित्य क्रिडा

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक १२ जुलै, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक.१९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.

(३) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.

(४) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

(५) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री. विलास आठवले, उप सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री. सु.अ. देशपांडे, सह सचिव

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

(१) श्री. उ.द. वाळुंज, सह सचिव

(२) श्री. सतिश सुपे, उप सचिव

(३) श्री. वि. भा.सोनावणे, अवर सचिव

(४) श्री. दिपक केंद्रे, अवर सचिव

(५) श्री. ज. म.अंबादे, अवर सचिव

(६) श्री. प्र.गि. चव्हाण, अवर सचिव

(७) श्री. म.गि.जोगदंड, कक्ष अधिकारी

(८) श्री. शंशिकांत मा. सावंत, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २७ सप्टेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री.कृष्णा गजबे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री. टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन विभाग

(४) श्री. एस. डी. दोडल, सह सचिव (वने विभाग)

(५) श्री. सुभाष कि. गावडे, सह सचिव

(६) श्री. राजेंद्र क्षीरसागर, सह सचिव (महसूल विभाग)

(७) श्रीमती संध्या पवार, विस व सह सचिव

(८) डॉ. माधव वीर, उप सचिव (महसूल)

(९) श्री. स्वप्निल देशभ्रतार, वि.का.अ.

(१०) श्री. वीरेन्द्र तिवारी, मुख्य वन संरक्षक(मंत्रालय)

(११) श्री. कृष्णा पवार, अवर सचिव (महसूल)

(१२) श्री. वि. वा. पाटील, कार्यसन अधिकारी वन विभाग

(१५) श्री. अ. रा. रेडेकर, कक्ष अधिकारी

(१६) श्री. शरद डोके, कक्ष अधिकारी (महसूल)

(१७) श्री. भास्कर बनसोडे, कक्ष अधिकारी (वन विभाग)

(१८) श्री. सा.व. पाटील, कक्ष अधिकारी (वन विभाग)

(१९) श्री. अ.ल. गडकर, कक्ष अधिकारी (मदत-पुनर्वसन)

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला, कक्ष क्र. १९०२, विधान भवन, मुंबई. येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(७) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. आ. ब. रहाटे, अवर सचिव (समिती)

(२) श्री. मो. स. काकड, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री. टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

वैद्यकिय शिक्षण विभाग

(१) श्री. श्रीनिवास कोतवाल, अवर सचिव

(२) श्री. अजित सासुलकर, अवर सचिव

(३) श्री. रविंद्र भोसले, कक्ष अधिकारी

(४) श्री. वि. ग. शिंदे, कक्ष अधिकारी

(५) श्री. अ. मु. दहाडे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने वैद्यकिय शिक्षण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०४ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता एकोणिसावा मजला, कक्ष क्र. १९०२, विधान भवन, मुंबई. येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.
(५) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(६) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(७) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(८) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
(९) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्रीमती सायली कांबळी अवर सचिव

गृह विभाग

(१) श्री. विजय पाटील, उप सचिव
(२) श्री. कैलास अ. गायकवाड, उप सचिव
(३) श्री. व्यंकटेश भट, उप सचिव
(४) श्री. अनिरूद्ध व्यं . जेवळीकर, उप सचिव
(५) श्री. युवराज ब. अजेटीराव, उप सचिव
(६) श्री. सुर्यकांत कि. निकम, उप सचिव
(७) श्री. तुषार वसंत महाजन, अवर सचिव
(८) श्री. दिनेश सस्ते, कक्ष अधिकारी
(९) श्री. भा. बा. इंगळे, कक्ष अधिकारी
(१०) श्री. मधुकर स. घोगरे, कक्ष अधिकारी
(११) श्री. अर्जुन सं. वाघमोडे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा) ची बैठक बुधवार, दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक ७०१ सातवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(७) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

संसदीय कार्य विभाग.

१) श्री.र. स. सरफरे, अवर सचिव
२) श्री. टी.न.शिखरामे,कक्ष अधिकारी

अन्न व नागरी पुरवठा (साक्षीदार)

१) श्री.महेश पाठक, प्रधान सचिव
२) श्री.उ.द. वाळूंज, सह सचिव
३) श्री.सतिश सुपे, उप सचिव
४) श्री.कि. गो. ठोसर, अवर सचिव
५) श्रीमती सु. कृ. जाधव, अवर सचिव
६) श्री.पी. जी. चव्हाण, अवर सचिव
७) श्री.सु. दे. बसवंत, अवर सचिव
८) श्री.हासिद अन्सारी, अवर सचिव
९) श्री.शशिकांत सावंत, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्र.१९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(६) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.टि.न.शिखरामे, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन विभाग

(१) श्री.सुभाष गावडे, सह सचिव (भूसंपादन)
(२) श्री.राजेंद्र क्षीरसागर, सह सचिव, (महसूल)
(३) श्री.सुजय दोडल, सह सचिव (वने)
(४) श्रीमती संध्या पवार, सह सचिव, वित्त विभाग
(५) श्री.सं.च.भोंडेकर, सह सचिव, महसूल व वन विभाग
(६) श्री.एस.बी. पाटणकर, सह सचिव, महसूल
(७) श्री.राहूल कुलकर्णी, उप सचिव, (पुनर्वसन)
(८) श्री.कि.पां.वडते, उप सचिव, (महसूल)
(९) डॉ.संतोष भोगले, उपसचिव
(१०) श्री.वीरेंद्र तिवारी, मुख्य वन संरक्षक,
(११) श्री.स्वप्निल देशभ्रतार, विशेष कार्यकारी अधिकारी
(१२) श्री.घोलप, अवर सचिव
(१३) श्री.शिंदे, अवर सचिव
(१४) श्री.दिनेश ढोक, कक्ष अधिकारी
(१५) श्री.ना.रा.ढाणे, कक्ष अधिकारी

(१६) श्री.विष्णु पाटील, कक्ष अधिकारी
(१७) श्री.आर.एस.अलकुंटे, कक्ष अधिकारी
(१८) डॉ.ज्ञानोबा बानापुरे, .एस.डी.ओ.(यवतमाळ, हिंगोली)

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्र.१९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

(५) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

(६) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(७) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(८) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

(९) श्री. गणपत गायकवाड, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.टि.न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

(१) डॉ.सुवर्णा सि. खरात, सहसचिव

(२) श्रीमती स्वाती म. नानद, उपसचिव

(३) श्रीमती चारुशीला चौधरी, उप सचिव

(४) श्री.ज.शि. रासकर, अवर सचिव

सदरहू बैठकीत समितीने शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०७ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

(४) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(६) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.टि.न.शिखरामे, कक्ष अधिकारी

सार्वजनिक बांधकाम विभाग.

(१) श्री.प्र. कि. इंगोले, उप सचिव (रस्ते)

(२) श्री.रा. द. जोशी, अवर सचिव

(३) श्री. नी. र. मटणे, महाव्यवस्थापक

(४) श्री.नरेंद्र टोके, कार्यकारी अभियंता

(५) श्री.एस. के. सुरवसे, अधिक्षक अभियंता

(६) श्री. विवेक नवले, अधिक्षक अभियंता

(७) श्री. एम. व्ही. चव्हाण, कक्ष अधिकारी (रस्ते-8)

सदरहू बैठकीत समितीने सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०८ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(६) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत,कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

(१) श्री.ब. बा. चव्हाण, सह सचिव, वस्त्रोद्योग
(२) श्री.सं. तु. खोरगडे, उप सचिव
(३) श्री.दिपक देसाई, उप सचिव
(४) श्री.के. जी. वळवी, उप सचिव (पणन)
(५) श्री.डी. अे. कुलकर्णी, उप सचिव (वस्त्रोद्योग)
(६) श्री.रा. श्री. दराडे, सहनिबंधक, सहकारी संस्था
(७) श्री.राजेश उ. जाधवर, सह निबंध
(८) श्री.अे. अेल. घोलकर, सह संचालक
(९) श्री.सुनिल पवार, कार्यकारी संचालक
(१०) डॉ.प्रविण लोखंडे, उप संचालक
(११) श्री.रमेश शं. शिंगटे, अवर सचिव
(१२) श्री.डी. एम. साबळे, सहायक सह व्यवस्थापक, पणन मंडळ पुणे
(१३) श्री.पी. ए. मोहळकर, विशेष लेखापरिक्षक वर्ग-1
(१४) श्री.क. सि. बडगुजर, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(७) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(८) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
(९) श्री. गणपत गायकवाड, वि.स.स.
(१०) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

गृह विभाग

(१) श्री.शिवदीप लांडे, पोलीस उपायुक्त
(२) श्री.अकबर पठाण, पोलीस उपायुक्त सायबर क्राईम
(३) श्री.युवराज अजेटराव, उपसचिव
(४) श्री.विजय पाटील, उपसचिव
(५) श्री.व्यंकटेश भट, उपसचिव
(६) श्री.प्रकाश साबळे, उपसचिव
(७) श्री.कैलास अ. गायकवाड, उपसचिव
(८) श्री.कैलास अ. लांडे, उपसचिव
(९) श्री.एल. एस. कोयेलो, (एआयजीपी)

(१०) श्री.दिलीप सावंत, डी.सी.पी.
(११) श्री.अनिरुध्द जेवळीकर, अवर सचिव
(१२) श्री.प्रदिप एम. बढीये, प्रशासकीय अधिकारी
(१३) श्री.हुसैन अ. मुकादम, कक्ष अधिकारी
(१४) श्री.सि. वि. धांडोटे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(४) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

(५) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(६) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उपसचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

(१) श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

(१) श्री.कृष्णकुमार पाटील, सचिव राज्य मंडळ

(२) श्री.दिनकर पाटील, शिक्षण संचालक

(३) डॉ.सुनिल मगर, संचालक महाराष्ट्र विद्या प्राधिकरण

(४) श्री.गंगाधर कुं. म्हमाले, शिक्षण संचालक, पुणे

(५) श्री.विकास गरड, उपसंचालक महाराष्ट्र विद्या प्राधिकरण

(६) श्री.नरेंद्र सोपल, सहसंचालक क्रीडा व युवकसेवा

(७) डॉ.सुवर्णा खरात, सहसचिव, शालेय शिक्षण विभाग

(८) श्री.र. प्र. आटे, सहसचिव, शालेय शिक्षण विभाग

(९) श्रीमती स्वाती म.नानद, उपसचिव, शालेय शिक्षण विभाग

(१०) श्री.राजेंद्र पवार, उपसचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

(११) श्री.गोविंद कांबळे, कक्ष अधिकारी, शालेय शिक्षण विभाग

(१२) श्री.कि.ए. संखे, कक्ष अधिकारी शालेय शिक्षण विभाग

सदरहू बैठकीत समितीने शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा) ची बैठक मंगळवार, दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(६) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(७) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(८) श्री. संजय कदम, वि.स.स.
(९) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उपसचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

(१) श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन विभाग

(१) श्री.एस. वी. पाटणकर, सह सचिव, महसूल
(२) श्री.अतुल कोदे, सहसचिव, (वन)
(३) श्री.सं.च. भोंडकर, सहसचिव महसूल व वन विभाग
(४) श्री. स्वप्नील देशभ्रतार, विशेष कार्यकारी अधिकारी
(५) श्री.कि.पां. वडते, उपसचिव
(६) श्री.संतोष भोगले, उपसचिव महसूल
(७) श्री.राहूल कुलकर्णी, उपसचिव
(८) श्री.सु.ह. उमराणीकर, उपसचिव
(९) श्री.सुनिल कोठेकर, अवर सचिव
(१०) श्री.श्री.ठ. चिरे, अवर सचिव,
(११) श्री.प्रकाश इंदलकर, अवर सचिव

(१२) श्री.चंद्रकांत नि. पाडवे, अवर सचिव
(१३) श्री.विलास थोरात, अवर सचिव
(१४) श्री.वीरेन्द्र तिवारी, मुख्य वन संरक्षक
(१५) श्री.सागर मोरे, कक्ष अधिकारी
(१६) श्री.प्रताप स. माडकर, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २२ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(६) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(७) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(८) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उपसचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

(१) श्री.सिध्दार्थ खरात, सहसचिव
(२) श्री.पा. म. ताकटे, उपसचिव
(३) श्रीमती रोहिणी भालेकर, उपसचिव
(४) श्री. नि. भा. मराळे, अवर सचिव
(५) श्री.म. मा. मोरवे, अवर सचिव
(६) श्री.द. व. खारके, कक्ष अधिकारी

जलसंपदा विभाग

(१) श्री.र. रा. शुक्ला, उपसचिव, जलसंपदा
(२) श्री.म. ई. धरणे, उपसचिव
(३) श्री.सं. रा. तिरुमनवार, उपसचिव
(४) श्री.र. ग. पराते, उपसचिव
(५) श्री.र. सि. जरांडे, अवर सचिव
(६) श्री. गो. र. पोळ, अवर सचिव
(७) श्रीमती अ. अ. इनामदार, अवर सचिव
(८) श्री. अ. पा. आव्हाड, अधिक्षक अभियंता
(९) श्री.ज्ञा. पन्हाते, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २४ जानेवारी, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्र. १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री.टि.न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

(१) श्री.म.भ.सावंत, उप सचिव
(२) श्री.य. टे. पाडवी, उप सचिव
(३) श्री. रुचेश जयवंशी, उप सचिव
(४) श्री.आ.म. लुडबे, अवर सचिव
(५) श्री.व. ले. माने, अवर सचिव
(६) डॉ. आर. आर. शहा, अतिरिक्त संचालक
(७) श्री.एम. एस. भालेराव, कार्यकारी अभियंता
(८) श्री.पी. आर. नंदनवरे, कार्यकारी अभियंता
(९) श्री. बी. के. वानखेडे, कार्यकारी अभियंता
(१०) श्री. जी. के. नाभणे, कार्यकारी अभियंता
(११) श्री.एस. आर. भागानगरे, कार्यकारी अभियंता
(१२) श्री.एन. डी. पाटील, उप अभियंता
(१३) श्री.एन. डी. चव्हाण, उप अभियंता
(१४) श्रीमती स्मिता रु. राणे, कक्ष अधिकारी
(१५) श्रीमती राजकुंवर स. डफळे, कक्ष अधिकारी
(१६) श्री.एस. पी. मोरे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ३० जानेवारी, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(३) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(६) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री.टि. म. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग

(१) डॉ.सुवर्णा खरात, सह सचिव
(२) र.प्र. आटे, सह सचिव
(३) श्रीमती स्वाती नानद, उप सचिव
(४) श्री.प्र. ता. घोलप, अवर सचिव
(५) श्री.राजेश सु. वडनेरकर, कक्ष अधिकारी
(६) श्री.मिलिंद सरमा, कक्ष अधिकारी
(७) श्रीमती सं. हि. शेळके, कक्ष अधिकारी

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

(१) डॉ.निधी पाण्डेय, मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(२) श्री.ता.कोळेकर, सह सचिव
(३) श्री.सं.रा.मोरे, उप सचिव
(४) डॉ.एम. एस. डिग्गीकर, सहसंचालक
(५) डॉ.बी. एस. नागांवकर, सह संचालक
(६) श्री.ज. स. तडवी, अवर सचिव
(७) डॉ. एस. एस. ढवळे, वैद्यकिय अधिकारी

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

(१) श्री.सिध्दार्थ खरात, सह सचिव

(२) श्री.पा. म. तावडेर, उप सचिव
(३) श्री.सतीश ज. तिडके, उप सचिव
(४) श्री.म. मा. मोरवे, अवर सचिव
(५) सौ. गी. नि. चव्हाण, कक्ष अधिकारी

सामान्य प्रशासन विभाग

(१) श्रीमती सरिता रिषी ब्रांदेकर - देशमुख, उप सचिव
(२) श्रीमती गीता रा. कुलकर्णी, उप सचिव
(३) श्री. भ. सं. वानखेडे, उप सचिव
(४) श्री. छ. कि. वडते, उप सचिव
(५) श्री.श्रीधर अरळीकर, उप सचिव
(६) श्री. टि. करपते, उप सचिव
(७) श्री.प्र. ता. घोलप, अवर सचिव
(८) श्री.सु. रा. जोशी, अवर सचिव
(९) श्री.राजेश वडनेरकर, कक्ष अधिकारी
(१०) श्री.रा. मो. महाजन, कक्ष अधिकारी
(११) श्रीमती पुजा मानकर, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ३१ जानेवारी, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्र. १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग
श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

(१) श्री.म. भ. सावंत, उप सचिव
(२) श्री.य. टे. पाडवी, उप सचिव
(३) श्री.रुचेश जयवेशी, उप सचिव
(४) श्री. जी. एल. राठोड, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(५) श्री.सी. आर. गजभिये, विशेष कार्य अधिकारी
(६) श्री. व. भि. माने, अवर सचिव
(७) श्री. यं.कु. मोरे, अवर सचिव
(८) श्री.महेश वासुदेव पाटील, कार्यकारी अधिकारी
(९) श्री.बी. के. नागणे, कार्यकारी अधिकारी
(१०) श्री.एस. व्ही. कायंदे, कार्यकारी अधिकारी
(११) श्री.पी.एस. कुलकर्णी, उपविभागीय अभियंता
(१२) श्री.राजेंद्र कुमटगी, कक्ष अधिकारी
(१३) श्री.दि. पा. पाटील, कक्ष अधिकारी
(१४) श्री.प्रभाकर ल. चक्रे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.
(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

पर्यावरण विभाग

(१) श्री.शु. द. आहेर, उप सचिव
(२) श्री.मनोहर रा. बंदपट्टे, अवर सचिव
(३) श्री.चं.अ. विभूते, अवर सचिव
(४) श्री. सं. शं. गोखले, सह सचिव

नगरविकास विभाग

(१) श्री. स. ज. मोघे, उपसचिव
(२) श्री.श. त्र्यं. जाधव, उप सचिव
(३) श्री.समाधान खटकाळे, अवर सचिव
(४) श्री.अमित कवडे, अवर सचिव
(५) श्री.वि. आ. पाटील, अवर सचिव
(६) श्री.दिपक दे. कुरळेकर, उप आयुक्त
(७) श्री. कहार लक्ष्मीकांत कचर, उपायुक्त
(८) श्री.कि. हि. बोर्डे, अतिरिक्त आयुक्त
(९) श्री.सुनिल पकडे, सहा. आयुक्त
(१०) श्री. सु. पु. कांबळे, सह संचालक

(११) श्री.वि. गो. कुलकर्णी, मुख्य अभियंता
(१२) श्रीमती मनिषा शेकरकर, कार्यकारी अभियंता
(१३) श्री.जी. डब्ल्यु, राधाडे, सहा. अभियंता
(१४) श्री.चं. वा. झांबरे, सहायक अभियंता (वाहतुक)
(१५) श्री.अ.य. भागवत, सहायक अभियंता
(१६) श्री.अ. सा. तवाडीया, जल अभियंता
(१७) श्री.दौलत वा. घुले, उप अभियंता
(१८) श्री.प्रदिप बिलास्कर, अधिक्षक अभियंता
(१९) श्री.राजेंद्र दुधेकर, सहायक शहर अभियंता
(२०) श्री.एस.एन. कुलकर्णी, कार्यकारी अभियंता (पर्यावरण)
(२१) श्री.चारुदास जाधव, मुख्य प्रकल्प व्यवस्थापक
(२२) श्री.स्वप्नील कनवाळू, एम.एम.आर. सी.
(२३) श्री.अतुल पाटील, उप प्रमुख अभियंता
(२४) श्री.श. क. सानप, कक्ष अधिकारी
(२५) श्री.रा. न. योगे, कक्ष अधिकारी
(२६) श्री.एस. बी. शितोळे, कक्ष अधिकारी
(२७) श्री.प्र. व. पाटील, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ११ एप्रिल, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(४) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.
(५) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(६) श्री. संजय कदम, वि.स.स.
(७) श्री. गणपत गायकवाड, वि.स.स.
(८) श्री. तानाजी मुटकुळे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदिय कार्य विभाग

श्री.टि. न. शिखरामे, कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्री. श्रीरंग दि. लांडगे, सह सचिव
(२) श्री.सं. श. गोखले, सह सचिव
(३) श्री. शं. त्र्य. जाधव, उप सचिव
(४) श्री.श्रीराम यादव, उप सचिव
(५) श्री.कैलास बघाळे, उप सचिव
(६) श्री.संजय हेरवाडे, अतिरिक्त आयुक्त
(७) श्री.सुरेश जगताप, सह आयुक्त
(८) श्री.उमेश माळी, उपआयुक्त
(९) श्री.विश्वनाथ रा. तळेकर, परिवहन विभाग प्रमुख
(१०) डॉ.एन.एस. पैठणकर, आरोग्याधिकारी मनपा अमरावती
(११) श्री.अनिल वानखडे, सह आयुक्त

(१२) श्री.नवनाथ वाठ, अवर सचिव
(१३) श्री. शी. ओ. कोरी, प्रमुख अभियंता
(१४) श्री.डिगंबर, स. खडके, सहायक अभियंता
(१५) श्री.निखिल तितिरमोरे, उप अभियंता
(१६) श्री.समिर गोसावी, शाखा अभियंता
(१७) श्री.वसंत आंबरे, कार्यकारी अभियंता
(१८) श्री.विकास म. ढोले, कार्यकारी अभियंता ठाणे
(१९) श्री.मेठुल रमेशचंद्र पेंटर, कार्यकारी अभियंता
(२०) श्री.महेश वाघमोडे, मुख्याधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १७ एप्रिल, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला,विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. गणपत गायकवाड, वि.स.स.

(७) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय ना. सुराडकर

गृहनिर्माण (साक्षीदार)

(१) श्री.संजय कुमार, अपर मुख्य सचिव

(२) श्री.रजनिश सेठ, प्रधान सचिव, गृह (विशेष)

(३) श्री.संदीप न. देशमुख, सचिव, झो.पु.प्रा.

(४) श्री.सं. श. गोखले, सह सचिव

(५) श्री.दि.रा. डिंगळे, सह सचिव

(६) श्री.व्य. गो. ढोके, उप सचिव

(७) श्री.अरविंद जोशी, निवासी कार्यकारी अभियंता

(८) श्री.दिलीप गर्जे, कार्यकारी अभियंता

(९) श्री.आर. बी. मिटकर, उप मुख्य अभियंता

(१०) श्री.व्यंकटेश भट, उप सचिव (गृह)

(११) श्री.सु. बा. तुंबारे, उप सचिव

(१२) श्री.म.रा. पारकर, अवर सचिव

(१३) श्री.कि. गो. पठाडे, अवर सचिव

(१४) श्री.गणेश जाधव, अवर सचिव
(१५) श्री.रणजीत पाटील, अवर सचिव
(१६) श्री.अरविंद शेट्टे, अवर सचिव
(१७) श्री.योगेश गोसावी, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.भ. रा. ठोकळे, कार्यकारी अभियंता
(१९) श्री.अ. सा. तवाडीया, जल अभियंता
(२०) श्री.प्रविण तळेकर, कक्ष अधिकारी
(२१) श्री.सतीश खैरमोडे, कक्ष अधिकारी
(२२) श्री.प्रशांत राठोड, कक्ष अधिकारी
(२३) श्री.मुं. उ. भरोसे, कक्ष अधिकारी
(२४) श्री. श्रीनिवास मोफलीकर, कक्ष अधिकारी
(२५) श्री.सुहास ममदापूरकर, कक्ष अधिकारी
(२६) श्रीमती शामबाला दबडे, कक्ष अधिकारी,
(२७) श्रीमती विशाखा आढाव कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने गृहनिर्माण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २४ एप्रिल, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन मुंबई. येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

(१) श्री.स.दि. खरात, उप सचिव

(२) श्री.सं. नि. पाटील, उप सचिव

(३) श्री.इ. रविंद्रन, संचालक

(४) श्री.योगेश पाटील, उपसंचालक

नियोजन विभाग

(१) श्री.वा. सो. कोळसे, सह सचिव

(२) श्री.अ. र. जोशी, उप सचिव

(३) श्री.ना. शि. भोगे, उप सचिव

(४) श्री.वि. फ. वसले, उप सचिव

(५) श्रीमती प्रज्ञा सं. महाले, उप सचिव

(६) श्रीमती विशा रा. रम्पय्या, उप सचिव

(७) डॉ. प्रमोद शिंदे, उप सचिव

(८) श्री.बाळासाहेब रासकर, उप सचिव

(९) श्री.सु. शं. शिंदे, अवर सचिव

(१०) श्री.मा. रु. वासुदेव, अवर सचिव

(११) श्रीमती प्रि. रं. छापवाले, अवर सचिव

(१२) श्री.संजय ल. पाटील, वि. का. अ.

(१३) श्री.दया राऊत, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, विभागीय आयुक्त कार्यालय, अमरावती

(१४) श्री.अ. रा. राणे, कक्ष अधिकारी

(१५) श्री.अनिरुध्द कुलकर्णी, कक्ष अधिकारी

अल्पसंख्यांक विभाग

(१) श्री.सं. छ. तडवी, सह सचिव
(२) श्री.सु. ना. रणखांबे, सह सचिव, सा.प्र.वि.
(३) श्री.दि. मा. सोनवणे, उप सचिव
(४) श्रीमती राजश्री हिर्लेकर, अवर सचिव
(५) श्री.म. स. चौफेकर, अवर सचिव
(६) श्री.फारुख नू. पठाण, कक्ष अधिकारी
(७) श्री.ग. पि. मगदूम, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०२ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.र. स. सरफरे, अवर सचिव

मराठी भाषा विभाग

(१) श्रीमती अपर्णा गावडे, सह सचिव

(२) श्री.हर्षवर्धन तु. जाधव, अवर सचिव

(३) श्रीमती न. दि. पुरव, सहायक संचालक

(४) श्रीमती राजश्री ङ बापट, कक्ष अधिकारी

(५) श्री.अ. अ. कुलकर्णी, अनुवादक

आदिवासी विकास विभाग

(१) श्री.युवराज शिंदे, उप सचिव

(२) श्री.प्रकाश वाजे, कक्ष अधिकारी

(३) श्री.सतीश कोरे, कक्ष अधिकारी

विधी व न्याय विभाग

(१) श्री.ए. एस. कलोती, सह सचिव

(२) श्री.आ. न. वसावे, सह सचिव

(३) श्री. रा. व. चव्हाण, कक्ष अधिकारी

(४) श्री.ना. कि. कुदळ, कक्ष अधिकारी

(५) श्रीमती वैशाली पं. बोरुडे, कक्ष अधिकारी

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

(१) श्री.उ. द. वाकुंज, सह सचिव
(२) श्री.स. सुपे, उप सचिव
(३) श्री.कि. गो. ठोसर, अवर सचिव
(४) श्री.पी. जी. चव्हाण, अवर सचिव
(५) श्री.सु. दे. बसवंत, अवर सचिव
(६) श्री.महेंद्र सो. घाडगे, कक्ष अधिकारी
(७) श्री.मोहन बा. चव्हाण, कक्ष अधिकारी
(८) श्रीमती सविता रा. शातमाग, कक्ष अधिकारी
(९) श्रीमती स्नेहा र. बोरगे, कक्ष अधिकारी
(१०) श्री.हेमंत र. वाडीकर, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०८ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक 1902, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(५) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

(१) श्री.सिध्दार्थ खरात, सह सचिव

(२) श्री.दत्तात्रय कहार, उप सचिव

(३) श्री.विलास सोयम, उप कुल सचिव

(४) श्री.दिपक द. अडगळे, उप कुलसचिव

(५) श्री.रणजिम अहिरे, कक्ष अधिकारी

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

(१) श्री.आ.म. लुडबे, अवर सचिव

(२) श्री.चंद्रकांत गजभिये मुख्य अभियंता

(३) श्री.एस. एन. कसदे, उप अभियंता

(४) श्री.आर. पी. कदम, शाखा अभियंता

(५) श्री.एन. बी. भोई, कार्यकारी अभियंता, मजिप्रा, कोल्हापूर

(६) श्री.डि एस. काशिदे, कार्यकारी अभियंता, जि.प. कोल्हापूर

(७) श्री. एन. जी. राऊत, कार्यकारी अभियंता, जि.प. ठाणे

(८) श्री.प्रेमचंद मिश्रा, नगर अभियंता, नगरपरिषद डहाणू
(९) श्री.सु. वि. निकाळे, कक्ष अधिकारी
(१०) श्री.सु. ज. तुमराम, कक्ष अधिकारी
(११) श्री.प्र. ल. चक्रे, कक्ष अधिकारी
(१२) श्री.रा. अ. साबणे, कक्ष अधिकारी

सामान्य प्रशासन विभाग

(१) श्री.मा. वा. गोडबोले, सह सचिव
(२) श्री.सतिश जोंधळे, उप सचिव
(३) श्री.सुरेश एम. खाडे, उप सचिव
(४) श्रीमती वैशाली म. तांबे, कक्ष अधिकारी

जलसंपदा विभाग

(१) श्री.कि. शां. परब, उप सचिव
(२) श्री.म. ई. धरणे, उप सचिव
(३) श्री.स. रा. तिरमनवार, उप सचिव
(४) डॉ. संजय बेळसरे, उप सचिव
(५) श्री. अजित शा. शिंदे, एस. डी. ई. जलसंपदा मुंबई मंत्रालय
(६) श्री.सं. ल. डोईफोडे, अधिक्षक अभियंता, नाशिक
(७) श्री.म. श. आमले, अधिक्षक अभियंता, धुळे
(८) श्री.अ. पा. आव्हाड, अधिक्षक अभियंता, ठाणे
(९) श्री. प्रमोद गो. मांराडे, अधिक्षक अभियंता वाशिम
(१०) श्री.रा. सं. बडगुजर, कार्यकारी अभियंता, धुळे
(११) श्री.प्र. ना. वाकुडे, कार्यकारी अभियंता, चंद्रपूर
(१२) श्री.रोहित र. पोळ, अवर सचिव सिंचन कामे
(१३) श्री.मि. आ. वाणी, अवर सचिव
(१४) श्री.शै. ब. यादव, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०९ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक, १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

गृह विभाग

(१) श्री.प्र. ग. देशमुख, सह सचिव

(२) श्री.पु. हि. वागद, सह सचिव

(३) श्री.व्यंकटेश भट, उप सचिव

(४) श्री.ना. श्री. कराड, उप सचिव

(५) श्री.युवराज व. अजेटराव, उप सचिव

(६) श्री.विजय पाटील, उप सचिव

(७) श्री.प्रकाश साबळे, उप सचिव

(८) श्री.सुर्यकांत निकम, उप सचिव

(९) श्री.विजयकुमार हा. पन्हाळे, पोलीस निरीक्षक

(१०) श्री.अनिकेत भारती, पोलीस उपनिरीक्षक

(११) श्री.अरविंद जाधव, DY.A.I.G.P.

(१२) श्री.दिपक पोकळे, अवर सचिव

(१३) श्री.हुसेन अ. मुकादम, कक्ष अधिकारी

(१४) श्री.ऋषीराज उ. कदम, कक्ष अधिकारी

(१५) श्री.सि.वि. धांतेरे, कक्ष अधिकारी

(१६) श्री.अमर चं. झावरे, कक्ष अधिकारी
(१७) श्री.दिपक तु. खरात, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.भा. बा. इंगळे, कक्ष अधिकारी
(१९) श्री.सु. द. जगदाळे, RIBR
(२०) श्री.कि. धो. निकम, कक्ष अधिकारी
(२१) श्रीमती सगुणा ठेंगिल, कक्ष अधिकारी
(२२) श्री.धीरज का. अभंग, कक्ष अधिकारी
(२३) श्री.सुधाकर यादव, कक्ष अधिकारी (राउशु)

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १५ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

(७) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी,

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

(१) ॲड. ना. भोसले, उप सचिव

(२) श्री.शा. मा. साठे, उप सचिव

(३) श्री.मंदार र. कर्णिक, उप सचिव

(४) श्री.सं. के. गुप्ते, अवर सचिव

(५) श्रीमती वि. मा. बिवळकर, अवर सचिव

(६) श्री.सतिश भारतीय, अवर सचिव

(७) श्रीमती श्रध्दा कोथरेकर, अवर सचिव

(८) श्रीमती श. अं. मोरे, कक्ष अधिकारी

(९) श्री.न. र. मिस्तरी, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २३ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

(४) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(५) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

गृह विभाग

(१) श्री.ज. ल. पावरा, सह सचिव

(२) श्री.सुनिल ज. सोवितकर, सह सचिव

(३) श्री.पु. वागदे, सह सचि

(४) श्री.युवराज अजेटवार, उप सचिव

(५) श्री.प्रकाश साबळे, उप सचिव

(६) श्री.तुषार वसंत महाजन, अवर सचिव

(७) श्री.नंदकिशोर ए. फोंडके, अवर सचिव

(८) श्री.सु. पवार, अवर सचिव

(९) श्री.सुनिल चव्हाण, संचालक (रा.उ.शु)

(१०) श्री.बाळासाहेब पाटील, पोलीस अधिक्षक

(११) श्री.स्वप्नील गोपाल बोरसे, कक्ष अधिकारी

(१२) श्री.श. दा. शिंदे, कक्ष अधिकारी

(१३) श्री.दिलीप जयराम शेडमेखे, कक्ष अधिकारी

(१४) श्री. आर. व्ही. परदेशी, पोमसं, कार्य

(१५) श्री.विनय अं. बगाडे, सहायक पोलीस आयुक्त

(१६) श्री.कि. धो. निकम, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २९ मे, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(४) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.
(५) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(६) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(७) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
(८) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं.ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

(१) श्री.प्रकाश इंगोले, उप सचिव (रस्ते)
(२) श्री.राजीव गायकवाड, उप सचिव (खार)
(३) श्री.खं. तु. पाटील, उप सचिव (राम)
(४) श्री.सचिन चिवटे, उप सचिव, इमासी
(५) श्री.सुनिल बापुराव रावडे, अवर सचिव
(६) श्री.गोकुळ भगवान शिंदे, अवर सचिव
(७) श्री.एस. के. सुरवसे, कार्यकारी अभियंता
(८) श्री.आर. डी. मिसाळ, किनारी अभियंता, बांद्रा
(९) श्री.म. सि. मोरे, सहायक किनारी अभियंता, बांद्रा
(१०) श्री.सं.ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी
(११) श्री.गंगाधर म. गायकवाड, कक्ष अधिकारी
(१२) श्री.शितल रामटेके, कक्ष अधिकारी
(१३) कु. स. मेश्राम, सस व आविस

सदरहू बैठकीत समितीने सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०५ जून, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक,१९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(४) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

(१) श्री.र. आ. नागरगोजे, उप सचिव, ग्रामविकास

(२) श्री.म. रं. शेळके, उप सचिव, मृद व जलसंधारण

(३) श्री.संजय बनकर, उप सचिव, ग्रामविकास

(४) श्री.विजय दत्तात्रय शिंदे, उप सचिव, ग्रामविकास

(५) श्री. पी. के. जाधव, उप सचिव

(६) श्री.गिरीश भालेराव, उप सचिव, ग्रामविकास

(७) श्री.वि.म. बोरकर, कक्ष अधिकारी, मृद व जलंसधारण

(८) श्री.निलेश ठाकूर, कक्ष अधिकारी, ग्रामविकास

(९) श्री.प्रकाश रा. कदरकर, कक्ष अधिकारी

(१०) डॉ.वसंत माने, कक्ष अधिकारी

(११) श्री.अभिजित ज. तेलवेकर, कक्ष अधिकारी

(१२) श्री.मदन गि. सोंडे, कक्ष अधिकारी

(१३) श्री. एस. एस. मानभाव, कक्ष अधिकारी

(१४) श्री.डी. पी. गायकवाड, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०६ जून, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(४) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(५) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

कृषी व पदुम विभाग

(१) श्री.दे. आ. गावडे, सह सचिव

(२) श्री.रा. बा. घाडगे, सह सचिव (कृषी)

(३) श्री.विजय चौधरी, उप सचिव (कृषि व पदुम)

(४) श्री.र. व. गुरव, उप सचिव

(५) श्री.सुग्रिव संभाजी धपाटे, उप सचिव (कृषी)

(६) डॉ. हरिहर कौसडीकर, संचालक (शिक्षण) कृषी परिषद पुणे.

(७) डॉ. विठ्ठल दादा शेंडे, सहयोगी संशोधन संचालक, म.फु. कृ.वि. राहूरी

(८) डॉ. उत्तम ज्ञानू चव्हाण, प्रमुख अन्नशास्त्रज्ञ

(९) डॉ.प्रमोद कोटेचा, सहा प्राध्यापक

(१०) श्री.राजेश शा. गोविल, अवर सचिव, (पदुम ८)

(११) डॉ.एस. एस. पंचपोर, अवर सचिव, (पदुम ४)

(१२) श्रीमती स्वप्नाली अ. चव्हाण, कक्ष अधिकारी, (पदुम १०)

सदरहू बैठकीत समितीने कृषी व पदुम विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०७ ऑगस्ट, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(७) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सांवत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन विभाग (साक्ष)

(१) श्री.सुभाष कि. गावडे, सह सचिव

(२) श्री.सुजय दोडल, सह सचिव

(३) श्री.वीरेन्द्र तिवारी, मुख्य वन सचिव

(४) श्री.आशा डहाके, सहाय्यक संचालक

(५) श्री.स्वप्नील देशभ्रदार, विशेष कार्यकारी अधिकारी

(६) श्री.सुनिल पांढरे, अवर सचिव,

(७) श्री. चंद्रशेखर तरंगे, अवर सचिव

(८) श्री.अ.रा.रेडेकर, कक्ष अधिकारी

(९) श्री.नितीन ग.सोनस्वासकर, कक्ष अधिकारी

(१०) श्री.संजय मोरे, सहा वनसंरक्षक

(११) श्री.रास. सी.सांळुखे, सहा वनसंरक्षक

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.
(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.
(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.
(५) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.
(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.
(७) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(८) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
(९) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव
(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव
(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

कृषी व पदुम विभाग

(१) श्री.रविन्द्र गुरव, उपसचिव
(२) श्री.अ.नि.साखरकर, अवर सचिव
(३) श्री.श्रीकांत चं.आंडगे, अवर सचिव
(४) श्री.प्रकाश रा.कदम, अवर सचिव
(५) श्री.विजयकुमार इंगळे, संचालक
(६) श्री.प्रताप गिते, कक्ष अधिकारी
(७) श्री.महावीर झेंगडे, कक्ष अधिकारी
(८) श्रीमती अपर्णा अ.थेराडे, कक्ष अधिकारी
(९) श्री.र.गु.शिंदे, कक्ष अधिकारी

(१०) श्री.स.रा.मंत्री कक्ष अधिकारी
(११) श्री.म.चि.वालदे, कक्ष अधिकारी
(१२) श्री.उमेश चांदिवडे, कक्ष अधिकारी
(१३) श्री.उज्ज्वल भा.साळवी, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने कृषी व पदुम विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

(५) श्री. प्रकाश फातर्पेकर, वि.स.स.

(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(७) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्रीमती नयना गुंडे, अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, पुणे महानगर परिवहन महामंडळ

(२) श्री.मनोहर हिरे, आयुक्त

(३) श्री.संतोष देहेरकर, आयुक्त

(४) डॉ.संजय कुमार त्रिपाठी, संचालक

(५) श्री.संजय हि.हेरवाडे, अति.आयुक्त

(६) श्री.अजितकुमार बा.आंबी सह आयुक्त

(७) श्री.संजय य.कुऱ्होड, सहा आयुक्त

(८) श्री. श्रीरंग लांडगे, सहसचिव

(९) श्री.अजित कवडे, अवर सचिव

(१०) श्री.श्रीकांत ओसरकर, सहा आयुक्त

(११) श्री.किशोर शांताराम गवस, उपआयुक्त

(१२) श्री.देविदास श्रीरसागर, क.व.स तथा उपायुक्त

(१३) डॉ.गणेश शिंदे, अधिष्ठाता, कुपर हॉस्पीटल

(१४) डॉ.चेतना कंथारीया, उप अधिष्ठाता

(१५) श्री.आशिष उईके, सह संचालक नगर रचना मनपा, अमरावती
(१६) श्री.एम.डी. माने, वरिष्ठ नियोजक, नियोजन विभाग,
(१७) श्रीमती सुमन रव्रिद वाईकर, प्रमुख अभियंता
(१८) श्री.प्रभात सु.रहांगदळे, प्रमुख अग्निशमन
(१९) डॉ.राजेश सचदेव, वैद्यकिय अधिकारी
(२०) श्रीमती सुलोचना बाबू कवडे, प्रमुख लेखापाल
(२१) श्री.सलिल नारायण उपशाम, प्रमुख अभियंता
(२२) श्री.राजेंद्र रेबेकर, प्रमुख अधिकारी
(२३) श्री.किरतकुडवे के.व्ही, उप शिक्षणाधिकारी (प्र.)
(२४) श्री.दामोदर दा.जांभुळकर, कार्यकारी अभियंता
(२५) श्री.मकरंद नरहरी मुळे, उपप्रमुख लेखापाल
(२६) श्री.सुनिल ज. गवळी, बी.आर.टी.
(२७) श्री.सुबोध आत्माराम दुधाणे, प्रशासकीय अधिकारी
(२८) श्री.युवराज देशमुख, अधिक्षक अभियंता
(२९) श्री.अमर शिंदे, कार्यकारी अभियंता
(३०) श्री.व्ही.जी.कुलकर्णी, मुख्य अभियंता.
(३१) पराग र. मुसरकर, स.आ.मालमत्ता
(३२) श्री.अ.रा.चारगणकर, सह व्यवस्था
(३३) श्री.अनंत वाघमारे, भांडार अधिकारी
(३४) श्री.पंकज गिरी, मुख्य अंतर्गत, लेखा परिक्षक
(३५) सुकुमार पाटील, पुणे मनपा
(३६) श्री.उदय ना.सार्दळ, कक्ष अधिकारी
(३७) श्रीमती अपर्णा अ. थेराडे, कक्ष अधिकारी
(३८) श्री.दिलीप आ.वणिरे, कक्ष अधिकारी
(३९) श्री.प्रदीप व पाटील, कक्ष अधिकारी
(४०) श्री.निलेश पोतदार, कक्ष अधिकारी
(४१) श्रीमती वीणा मोरे, कक्ष अधिकारी
(४२) श्री.श.न.योगे, कक्ष अधिकारी
(४३) श्री.अ.सा.पालवे, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने नगरविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक, १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

(१) श्री.ब.बा. चव्हाण, सहसचिव (वस्त्रोद्योग)

(२) श्री.सं. पु. खोरगडे, उप सचिव

(३) डॉ.सुदिप गायकवाड, उप सचिव

(४) श्री.दा.अं. कुलकर्णी, उप सचिव (वस्त्रोद्योग)

(५) श्री.के. जी. वळवी, उप सचिव (पणन)

(६) श्री.दि. शि. देसाई, उप सचिव (सहकार)

(७) श्री.दिलीप ब. उडाण, उपनिबंधक, सहकार आयुक्त कार्यालय, पुणे

(८) श्री.व्ही. आर. भालेराव, व्यवस्थापक, भूविकासबँक

(९) श्री.विशाल मदने, अवर सचिव (वस्त्रोद्योग)

(१०) श्री.राजेंद्र हणमंत गायकवाड, सहायक संचालक

(११) श्री.अनिल चौधरी, कक्ष अधिकारी (सहकार)

(१२) श्री.दि. म. राणे, कक्ष अधिकारी (सहकार)

(१३) श्री.राहूल शिंदे, कक्ष अधिकारी, (सहकार)

(१४) श्रीमती गौरी रा. म्हस्के, कक्ष अधिकारी (वस्त्रोद्योग)

(१५) श्री.मधुकांत वि. गरड, उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे

(१६) श्री.शरदचंद्र चिखले, व्यवस्थापक

सदरहू बैठकीत समितीने सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. प्रकाश भारसाकळे, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.रो. द. कचरे

उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग

(१) श्री.अरविंद सिंग, प्रधान सचिव, सी.एम.डी. महाजनको, (अति. कार्यभार)

(२) डॉ.ना. भोसले, उप सचिव, उद्योग विभाग

(३) श्री.प्र. पुं, बडगेरी, उप सचिव, ऊर्जा विभाग

(४) श्री.चं. स. धोटवे, संचालक (संचलन) महानिर्मिती

(५) श्री.गणेश मांजरेकर, जनसंपर्क अधिकारी, टाटा टॉवर

(६) श्री.म.मा. मोरवे, अवर सचिव, उर्जा विभाग

(७) श्री.के. एस. ठाकूर, अतिरिक्त कार्यकारी अभियंता, महानिर्मिती

(८) श्री.के. एम. चिरुटकर, कार्यकारी संचालक, महानिर्मिती

(९) श्री.सतीश चवरे, कार्यकारी संचालक, महानिर्मिती

(१०) श्री.दिनेश साबू, संचालक (प्रकल्प)

(११) श्री.किशोर शेगोकार, मुख्य अभियंता, महावितरण

सदरहू बैठकीत समितीने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २४ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

सार्वजनिक बांधकाम

(१) श्री.कु. स. मेश्राम, सह सचिव

(२) श्री.सु.ल. टोपले, उप सचिव (रस्ते)

(३) श्री.बी.पी. साळुंके, उप सचिव (इमारती)

(४) श्री.गोकुळ भ. शिंदे, अवर सचिव

सदरहू बैठकीत समितीने सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०८ जानेवारी, २०१९ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, १९ वा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(४) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय काय विभाग

श्रीमती अपर्णा अ. थेराडे, सहायक कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्री.श्रीरंग लांडगे, सह सचिव

(२) श्री.सं श. भोसले, सह सचिव

(३) श्री.कैलास बघान, उप सचिव

(४) श्री.स. ज. मोघे, उप सचिव

(५) श्रीमती एन. सी. पांडे, उप सचिव

(६) श्री.जगदीश राठोड, महाव्यवस्थापक, सिडको

(७) श्री.प्रदीप गोहिल, अवर सचिव

(८) श्री.फैयाज खान, व्यवस्थापक, सिडको

(९) सौ. स्मृती पाटील, उपायुक्त, सांगली मिरज, कुपवाड

(१०) श्री.सु. द. धोंडे, कक्ष अधिकारी

(११) श्री.दिलीप आ. वणिरे, कक्ष अधिकारी

(१२) श्री.प्रदीप व पाटील, कक्ष अधिकारी

(१३) श्री.उदय ना. सार्दळ, कक्ष अधिकारी

(१४) श्री.गणेश झिने, सहायक विकास अधिकारी
(१५) श्री.एस. बी. दराडे, जिल्हा नियोजन अधिकारी
(१६) श्री.अभिजीत बापट, मुख्याधिकारी पंढरपूर
(१७) श्री.अशोक खांडेकर, कार्यासन अधिकारी
(१८) श्री.श.न. योगे, कार्यासन अधिकारी
(१९) श्रीमती स्मिता शिरोडकर, वरिष्ठ नियोजनकार, सिडको
(२०) श्री.शरद भा. बांडे, अधिक्षक
(२१) श्रीमती गीता पिल्ले, वरिष्ठ परिवहन अभियन्ता
(२२) श्रीमती अमृता गिरीश पै, वरिष्ठ नियोजनकार
(२३) श्री.ए.एस. तवाडीया, जल अभियंता
(२४) श्री.एस. आर. अरगडे, उप जल अभियंता

सदरहू बैठकीत समितीने नगरविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा) ची बैठक बुधवार, दिनांक ०९ जानेवारी, २०१९ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२, १९ वा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

(४) श्री. तानाजी मुटकुले, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

(१) श्री.उ. द. वाळूंज, सह सचिव

(२) श्री.संजय देगांवकर, सह सचिव

(३) श्री. श.मा. साठे, उप सचिव (कामगार)

(४) डॉ. नामदेव भोसले, उप सचिव (उद्योग)

(५) श्री.भि. य. मंता, उप सचिव, (ऊर्जा)

(६) श्री. न. र. भिलारी, उप सचिव

(७) श्री.नरेश अ. देवराज, उप संचालक

(८) श्री. भास्कर मा. मोरडे, कामगार उप आयुक्त

(९) श्री. रविराज ग. इळवे, कामगार उप आयुक्त

(१०) श्री. व्ही. एम. जयदेव, संचालक प्रकल्प

(११) श्री.दिनेश सानु, संचालक (संचलन) महावितरण

(१२) श्री. एस. एम. मारुडकर, सीई, महाजेनको

(१३) श्री.घनश्याम पाटील, संचालक, महाराष्ट्र विद्युत नियामक मंडळ आयोग

(१४) श्री.च. स. धोटवे, संचालक

(१५) श्री.सतिश भारतीय , अवर सचिव
(१६) श्री.पाटील, अवर सचिव
(१७) श्री.क. म. कदम, अवर सचिव
(१८) श्री.म. मा. मोरवे, अवर सचिव
(१९) श्री.श्रध्दा कोचरेकर, अवर सचिव
(२०) श्री.विजय यशवंत माहुळकर, मुख्य अभियंता, महानिर्मिती
(२१) श्री.बी. एम. गुलाटी, मुख्य व्यवस्थापक
(२२) श्री.बा. म. आसोले, कक्ष अधिकारी
(२३) श्री.राजीव आंबीकर, कक्ष अधिकारी
(२४) श्री.अनिलकुमार रा. उगले, कक्ष अधिकारी
(२५) श्री.प्रकाश फालक, ॲड. व्हाईस प्रेसिडेंट

सदरहू बैठकीत समितीने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०६ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक ७१२, सातवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. काशिराम पावरा, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

(१) डॉ.ना. भोसले, उप सचिव

(२) श्री.रा. मा. साठे, उप सचिव

(३) श्री.संजय इंगळे, उप सचिव

(४) श्री.अनिल कुमार रा. उगले, कार्यकारी अधिकारी

(५) श्री.तेजुसिंग पवार, उप मुकाअ

(६) श्री.अभिषेक कृष्णा सहमुकाअ

(७) श्री.र. प्र. लांडेकर, मु.अ. (जंस) अमरावती

(८) श्रीमती श्रध्दा कोचरेकर, अवर सचिव

जलसंपदा विभाग

(१) श्री.आय. एस. चहल, प्रधान सचिव, जलसंपदा

(२) श्री.अ. पा. आव्हाड, प्रधान सचिव, खारभूमी, ठाणे

(३) श्री.रा. वा. पानसे, सचिव (प्रकल्प समन्वय) जलसंपदा)

(४) श्री.म. ई. धरणे, उपसचिव, जलसंपदा

(५) श्री.सं. रा. तिरमनवार, उपसचिव (लपा) जलसंपदा

(६) श्री.कि. शां. परब, उप सचिव, जलसंपदा

(७) श्री.खलील अन्सारी, कार्यकारी संचालक, को. पा. वि. म. ठाणे

(१५) श्री.सतिश भारतीय , अवर सचिव
(१६) श्री.पाटील, अवर सचिव
(१७) श्री.क. म. कदम, अवर सचिव
(१८) श्री.म. मा. मोरवे, अवर सचिव
(१९) श्री.श्रध्दा कोचरेकर, अवर सचिव
(२०) श्री.विजय यशवंत माहुळकर, मुख्य अभियंता, महानिर्मिती
(२१) श्री.बी. एम. गुलाटी, मुख्य व्यवस्थापक
(२२) श्री.बा. म. आसोले, कक्ष अधिकारी
(२३) श्री.राजीव आंबीकर, कक्ष अधिकारी
(२४) श्री.अनिलकुमार रा. उगले, कक्ष अधिकारी
(२५) श्री.प्रकाश फालक, अँड. व्हाईस प्रेसिडेंट

सदरहू बैठकीत समितीने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक २४ जुलै, २०१९ रोजी ११:३०:०० वाजता क्रक्ष क्रमांक १९०२ एकोणिसावा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश (राजूमामा) भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्रीमती अपर्णा अ. थेराडे, सहायक कक्ष अधिकारी,

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

(१) डॉ.महेंद्र कल्याणकर, सह सचिव, आयुक्त कामगार

(२) श्री.संजय देगांवकर, सहसचिव (उद्योग)

(३) श्री.उ. द. वाळूंज, सह सचिव, (उर्जा)

(४) डॉ.श्रीकांत पुलकुंडवार, उप सचिव (कामगार)

(५) डॉ.ना. के. भोसले, उप सचिव (उद्योग)

(६) श्री.श. मा. साठे, उप सचिव (कामगार)

(७) श्री.प्र. पुं, बडगेरी, उप सचिव (उर्जा)

(८) श्री.संजय इंगळे, उप सचिव (उद्योग)

(९) श्री. र. ह. श्रावण पाटील, अवर सचिव

(१०) श्री.ना. रा. ढाणे, अवर सचिव (उर्जा)

(११) श्री.रविराज इळवे, प्र. सह आयुक्त (कामगार)

(१२) श्री.राजेश आडे, अध्यक्ष मुंबई भागीदारी मंडळ

(१३) श्री.आर. डी. चव्हाण, संचालक (प्रकल्प) महापारेषण

(१४) श्री पी. एम. मस्कर, माल वाहतूक कामगार मंडळ (लेखापाल)

(१५) श्री.संजय वि. काळभोर, कक्ष अधिकारी

(१६) श्री.मेघ:श्याम नवार, कार्यासन अधिकारी

(१७) श्री.मु. र. पाटील, सहसंचालक औ.सु. व आ.

(१८) श्री.प्र. ब. जाधव, स. का. आ. (माथाडी) मुंबई.

सदरहू बैठकीत समितीने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१९ रोजी ०१:००:०० वाजता कक्ष क्र. ७१२, (सातवा मजला), वधान भवन, मुंबइ येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. सुरेश भोळे, वि.स.स.

(३) श्री. विनायकराव जाधव-पाटील, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन विभाग (साक्षीदार)

(१) श्री.मनुकुमार श्रीवास्तव, अप्पर मुख्य सचिव (महसूल)

(२) श्री.अमिताभ गुप्ता, प्रधान सचिव (गृह)

(३) श्री.बिपिनकुमार सिंह, अप्पर पोलीस महासंचालक, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग

(४) डॉ. माधव वीर, उप सचिव, महसूल व वन विभाग

(५) श्री. श्रीराम यादव, उप सचिव, नगर विकास विभाग

(६) श्री.विवेक जोशी, डी.वाय. एसपी, ACB ठाणे

(७) श्री.समाधान खटकावे, अवर सचिव यु.डी.डी.

(८) श्री.श्रीकृष्ण पवार, अवर सचिव, महसूल विभाग

(९) श्री.प्रमोद कानडे, अवर सचिव,

(१०) श्री.विकास ढोले, कार्यकारी अभियंता, ठाणे महानगरपालिका

(११) श्री.महेश पाटील, पोलीस अधिक्षक, ठाणे परिक्षेत्र ACB

(१२) श्री.राजेश नार्वेकर, जिल्हाधिकारी, ठाणे

(१३) श्री.अविनाश शिंदे, उप विभागीय अधिकारी, ठाणे

(१४) डॉ.स. दे. उमरीकर, अतिरिक्त संचालक, भू.स. वि. मं. पुणे

(१५) डॉ.शिवाजी पद्मे, उपसंचालक भू.सं.वि.मं. नागपूर

(१६) श्री.डी.आर. वारे, वरिष्ठ रसायनी संचालनालय, भू.सं.वि.मं. पुणे,

(१७) श्री.ग. अ. ठाकूर, कनिष्ठ रसायनी उपसंचालक, भू.सं.वि.मं. नागपूर

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१९ रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्र.७१२ (सातवा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

(६) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(२) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

(१) श्री.श. बा. पावसकर, सह सचिव

(२) श्री.रमेश स. सरफरे, अवर सचिव

(३) श्री.ल. सं. पाटील, कक्ष अधिकारी

वित्त विभाग

(१) श्री.शुभांगी शेठ, सह सचिव

(२) श्री.व. कृ. पाटील, सह सचिव

पर्यवरण विभाग

(१) श्री.शु. द. आहेर, उप सचिव

(२) श्री.सु. कि. निकम, उप सचिव

(३) डॉ.वि. मो. मोटघरे, सहसंचालक

(४) डॉ.य. बा. सोनटक्के, सहसंचालक

(५) श्री.आर. ए. बोकील, कार्यकारी रसायनशास्त्र

(६) श्री.एन. एम. शिंदे, मुख्य अभियंता,

सामान्य प्रशासन विभाग

(१) श्री.चंद्रकांत कृ. डांगे, सह सचिव
(२) श्री.भरत कु. गावडे, सह सचिव
(३) श्री.सो. ना. बागुल, सह सचिव
(४) श्री.मा. वा. गोडबोले, सह सचिव
(५) श्री.प्रा. जि. वळवी, उप सचिव
(६) श्री.सुरेश खाडे, उप सचिव
(७) श्रीमती गीता रा. कुलकर्णी, उप सचिव
(८) श्रीमती सरिता रिषी बांदेकर-देशमुख, उप सचिव
(९) श्री.टि. वा. करपते, उप सचिव
(१०) श्रीमती जोत्सना माडेकर, अवर सचिव
(११) श्री.र. अं. खडसे, अवर सचिव
(१२) श्री.बी. आर. माळी, अवर सचिव
(१३) श्री.महेश वाव्हळ, अवर सचिव
(१४) श्री.श्वे. प्र. खडे, अवर सचिव
(१५) श्री.सु. जा. सिकोरा, कक्ष अधिकारी
(१६) श्री.दि. स. तिडके, कक्ष अधिकारी
(१७) श्रीमती शिल्पा क. देशपांडे, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.विष्णु वा. कदम, कक्ष अधिकारी
(१९) श्री.प्र. कि. सांगळे, कक्ष अधिकारी
(२०) श्रीमती उ. वि. फरांदे, कक्ष अधिकारी

महिला व बालविकास विभाग

(१) श्री.ला. रा. गुजर, सह सचिव
(२) श्रीमती सीमा श. डोके, कक्ष अधिकारी
(३) श्रीमती संध्या सुधीर गवस, कक्ष अधिकारी
(४) श्री.द. पां. जाधव, कक्ष अधिकारी
(५) श्रीमती वैशाली द. फुलसुंदर, कक्ष अधिकारी

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

(१) श्रीमती शिवाजी पाटणकर, सह सचिव
(२) श्री.प्रकाश सुरवसे, उप सचिव
(३) श्री.संतोष देशमुख, अवर सचिव
(१) श्री. अ. क. डहापे, कक्ष अधिकारी

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

(१) श्री.सतीश सुपे, सह सचिव
(२) श्री.प्र. ली. चव्हाण, अवर सचिव
(३) श्रीमती नेत्रा मानकामे, अवर सचिव
(४) श्री.दीपक नि. केंद्रे, अवर सचिव
(५) श्री.सु. रेडेकर, अवर सचिव
(६) श्रीमती वि. ना. शेरे, कक्ष अधिकारी
(७) श्रीमती शि. सं. सावंत, कक्ष अधिकारी
(८) श्री.महेंद्र सो. घाडगे, कक्ष अधिकारी
(९) श्री.हेमंत र. वाडीकर, कक्ष अधिकारी
(१०) श्री.कि. गो. ठोसर, संगणक कक्ष
(११) श्री.शिवाजी स. काकडे, उप नियंत्रक वैधमापनशास्त्र मुख्यालय, म.रा. मुंबई.

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची बैठक बुधवार, दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१९ रोजी १२:००:०० वाजता कक्ष क्र. ७१२, (सातवा मजला), विधान भवन, मुंबइ येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. हरीभाऊ जावळे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश भोळे, वि.स.स.

(४) श्री. नागेश आष्टीकर-पाटील, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रदीप नरके, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्री.संदिप देशमुख, सचिव, झोपुस, नगरविकास विभाग

(२) श्री.श्रीरंग लांडगे, सह सचिव, नगरविकास विभाग

(३) श्री.सं. गोखले, सह सचिव, नगरविकास विभाग

(४) श्री.सौरभ राव, आयुक्त, पुणे महानगरपालिका

(५) श्री.सुरेन्द्र बागडे, व्यवस्थापक, बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम

(६) श्री.श्रीराम यादव, उपसचिव नगरविकास विभाग

(७) श्री.सु. बा. तुंबारे, उपसचिव, गृहनिर्माण विभाग

(८) श्री.युवराज अजेटराव, उपसचिव, गृह विभाग

(९) श्री.शं. त्र्यं. जाधव, उपसचिव, नगरविकास विभाग

(१०) श्री.रमेश चव्हाण, उपसचिव, महसूल विभाग

(११) श्रीमती एन. सी. पांडे, अवर सचिव, नगरविकास विभाग

(१२) श्री.ऐ. एस. मुत्याल, अवर सचिव,

(१३) श्री.अनंत जे. शेट्ये, अवर सचिव, महसूल व वन विभाग

(१४) श्रीमती सोनिया सेठी, मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरण

(१५) श्री.आ.लि. जऱ्हाड, अतिरिक्त आयुक्त, मुंबई महानगरपालिका

(१६) श्री.वीरेन्द्र तिवारी, अपर प्रमुवसं, मं म व व वि (वने)
(१७) श्री.संजयकुमार पाटील, अतिरिक्त पोलीस अधिक्षक, ठाणे ग्रामीण, जि.ठाणे
(१८) श्री.प्रशांत भांगरे, व्यवस्थापक कार्मिक श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(१९) श्री.राजकुमार शिंदे, पोलिस आयुक्त, भिवंडी, जि. ठाणे.
(२०) डॉ.प्रशांत नरनवरे एम. डी. श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(२१) श्री.किशन ना. जावळे, मुख्य भूमी व भूमापन अधिकारी, श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(२२) श्री.मिलिंद बी. पाटील, वरिष्ठ नियोजक, मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरण
(२३) श्री.उद्धव घुगे, अतिरिक्त जिल्हाधिकारी, पश्चिम विभाग
(२४) श्री.कल्याणराव पांढरे, उपजिल्हाधिकारी, झोपुस.
(२५) श्री. लोकेश चंद्र, उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकिय संचालक
(२६) डॉ.आशिष जोशी, अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त,
(२७) श्री.अभय वेदपाठक, वसाहत अधिकारी, श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(२८) श्री.गणेश झिने, सहायक वसाहत अधिकारी, श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(२९) श्री.राजेंद्र बोरकर, विभागीय उपजिल्हाधिकारी
(३०) श्री.सी. एस. सोनगिरे, अभियंता, जे.एम.सी. जळगांव
(३१) श्री.प्रकाश बोरसे, मुख्याधिकारी, कुळगाव-बदलापूर नगरपालिका
(३२) श्री.सी. स. सोनगिरे, शाखा अभियंता, मनपा, जळगांव
(३३) श्री.बापुराव मोरे, अधिक्षक अभियंता झोपुस
(३४) श्री.राजेंद्र पायर, सहायक अभियंता, झोपुस
(३५) श्री.विश्राम पाटील, मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरण
(३६) श्री.फैयाज खान, शहर सेवा श. औ. वि. म. म. मर्यादित
(३७) श्रीमती अंजली अ. सादिकले, कक्ष अधिक्षक
(३८) श्री.र. पुं. इंगोले, कक्ष अधिकारी
(३९) श्री.सु. द. धोंडे, कक्ष अधिकारी
(४०) श्री.ऐ. बी. शितोळे, कक्ष अधिकारी
(४१) श्री.बी. जी. पवार, मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरण
(४२) श्री.एन. वासुदेवन,
(४३) श्री.सी. डी. चोरे,
(४४) श्री.केशव उबाळे,
(४५) श्री.हेमंत टिपनिस

सदरहू बैठकीत समितीने नगरविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक बुधवार, दिनांक ०२ डिसेंबर, २०२० रोजी ०२:००:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०१, विधान भवन मुंबई. येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

(३) श्री. संजय पोतनीस, वि.स.स.

(४) श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

(५) श्री. आशुतोष काळे, वि.स.स.

(६) श्री. चंद्रकांत ऊर्फ राजुभैय्या रमाकांत नवघरे, वि.स.स.

(७) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

नगरविकास विभाग

(१) श्री.पां.जो.जाधव, सहसचिव

(२) श्री.संजय बानाईत, सहसचिव

(३) श्री.के. एम. बधान, उपसचिव

(४) श्री.विजय चौधरी, उपसचिव

(५) श्री.शंकर त्र्यं. जाधव, उप सचिव

(६) श्री.सतीश ज.मोघे, उपसचिव

(७) श्री.संजय म. कुन्हाडे, सहायक आयुक्त, महानगरपालिका

(८) श्री.संजोग सु.कबरे, सहायक आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका

(९) श्री.बाबासाहेब राजळे, उप आयुक्त, नवी मुंबई मनपा

(१०) श्री.रामदास कोकरे, उप आयुक्त, कल्याण- डोंबिवली महानगरपालिका

(११) श्री.ह.शि.सोनवणे, कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ

(१२) श्री.राजेंद्र आ. जाधव, कार्यकारी अभियंता, मुंबई महानगरपालिका

(१३) श्री.वि.को.केकाण, कार्यकारी अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका

(१४) श्री.राजेंद्र अर्धापुरे, कार्यकारी अभियंता, पथ विभाग, पुणे महानगरपालिका
(१५) श्री.एस.आलम, उपअभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ
(१६) श्री.नागरिक चंद्रसेन, उप अभियंता, महानगरपालिका पुणे
(१७) श्री.एस.जे.बनसोडे, उप अभियंता
(१८) श्री.शिवनंदन डी. राजपूत, अभियंता
(१९) श्री.विजय म.बदडे, दुय्यम अभियंता (इ.प्र.) उप-2
(२०) श्री.न.कृ.वेगुर्लेकर, सहायक अभियंता
(२१) श्री.अनिल र.कोतकर, सहायक अभियंता,
(२२) श्री.हरीबा सोनावणे, जल अभियंता विभाग, बृहन्मुंबई महानगरपालिका
(२३) श्री.एस.आर.आरते, उप जल अभियंता, नियोजन व नियंत्रण
(२४) श्री.प्रशांत मोरे, उप उद्यान अधिक्षक
(२५) डॉ.प्रविण निकम, मुख्याधिकारी
(२६) श्रीमती लक्ष्मी लोखंडे, प्रमुख अधिकारी (आप.) व्यवस्थापन, बृहन्मुंबई महानगरपालिका
(२७) श्री.हेमंत द.परब, प्र.अ.अ. मुंबई अग्निशमन दल, बृहन्मुंबई महानगरपालिका
(२८) श्री.मनोज कामत, उप प्रमुख अधिक्षक
(२९) श्री.जगदिश राठोड, उप उद्यान अधिक्षक, परि-7
(३०) श्री.प्रशांत मोरे, उप उद्यान अधिक्षक, परि-6
(३१) श्री.दिलीप प्र.घेवारे, प्र.मु.सं.न.र, वि.भा. महानगरपालिका

सदरहू बैठकीत समितीने नगरविकास विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक गुरुवार, दिनांक २४ डिसेंबर, २०२० रोजी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०१, (एकोणिसावा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

(३) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.

(४) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अ.स., उ.स.(विधी)(अति)

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.संजय सुराडकर, कक्ष अधिकारी

गृह विभाग

(१) श्री.सुहास वारके, आय.पी.एस. अति.महासंचालक

(२) श्री.रमेश मनाळे उप सचिव, गृह विभाग

(३) श्री.शिरीष मोहोड, उपसचिव गृह विभाग

(४) श्री.संजय खेडेकर, उप सचिव, गृह विभाग

(५) श्री.कैलास गायकवाड, उपसचिव

(६) श्री.प्रकाश साबळे, उपसचिव (परिवहन)

(७) श्री.युवराज अजेटराव, उप सचिव

(८) श्री.दत्ता नलावडे, पोलीस उपआयुक्त ऐ.एन.सी., मुंबई

(९) श्री.सदाशिव वाघमारे, जिल्हा पोलिस उप अधिक्षक, रत्नागिरी

(१०) श्री.यु. जी. बागमोर, निरीक्षक रत्नागिरी

(११) श्री.व्ही. टी. पवनीकर, सहआयुक्त ठाणे

(१२) श्री.तुषार व्ही. महाजन, अवर सचिव, गृह विभाग

(१३) श्री.सं. गो. ढाकणे, अवर सचिव, गृह विभाग

(१४) श्री.प्रभाकर आ.बारगजे, कक्ष अधिकारी
(१५) श्री.अजित तायडे, कक्ष अधिकारी
(१६) श्री.शांताराम त्र्यंबक जाधव, कक्ष अधिकारी
(१७) श्री.हरेश्वर सहाणे, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.सा.व. पाटील, कक्ष अधिकारी
(१९) श्री.शिवाजी चव्हाण, कक्ष अधिकारी
(२०) श्री.संदिप पाटील, पोलीस उप निरीक्षक महाराष्ट्र सायबर

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी ०२:००:०० वाजता कक्ष क्रमांक, 801 (आठवा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती.सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

(३) श्री. संजय पोतनीस, वि.स.स.

(४) श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

(५) श्री. मोहन मते, वि.स.स.

(६) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन (महसूल) विभाग

(१) श्री.संतोष भोगले, सह सचिव

(२) श्री.रमेश चव्हाण, सह सचिव

(३) श्री.अजित देशमुख, उप सचिव

(४) डॉ.माधव वीर, उप सचिव

(५) श्री.रविराज फलके, उप सचिव

(६) श्री.सु. कि. गावडे, सह सचिव (भूसंपादन)

(७) श्री.श्रीकृष्ण पवार, अवर सचिव

(८) श्री.गणेश जाधव, अवर सचिव

(९) श्री. चंद्रकांत पाडळे, अवर सचिव

(१०) श्री.च. यादव, कक्ष अधिकारी

(११) श्री.शरद डोके, कक्ष अधिकारी

(१२) श्री.संजय ज. कुडवे, कक्ष अधिकारी

(१३) श्री.शिवाजी चौरे, कक्ष अधिकारी

(१४) श्री.न. वा. अहिर, कक्ष अधिकारी

(१५) श्री.ग. ध. दाभिळकर, कक्ष अधिकारी
(१६) श्री.वि.वि. निकम, कक्ष अधिकारी
(१७) श्रीमती श्वेता यावदेकर, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.नि.भ. सुर्वे, कक्ष अधिकारी
(१९) श्री.सुनिल स. सामंत, कार्यासन अधिकारी
(२०) सुनिल जाधव, कक्ष अधिकारी
(२१) श्री.नंदकिशोर देशमुख, तहसिलदार मिरा भाईंदर

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन (महसूल) विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी दुपारी ०२:००:०० वाजता कक्ष क्रमांक, ८०१ (आठवा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

(३) श्री. शिरीषकुमार नाईक, वि.स.स.

(४) श्री. मोहन मते, वि.स.स.

(५) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव, उप सचिव, (विधी)(अति)

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

जलसंपदा विभाग

(१) श्री.अभय पाठक, उप सचिव, मोप्र १, जलसंपदा विभाग

(२) श्री.कैलास बिलोणीकर, उप सचिव, जलसंपदा विभाग

(३) श्री.र. रा. शुक्ला, उप सचिव, जलसंपदा विभाग

(४) श्रीमती ज. प्र. पोतवार, उप सचिव, मोप्र २

(५) श्री.र. ग. पराते, उप सचिव, (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग

(६) श्री.ज्ञा. आ. बागडे, उपसचिव, निवसं, जलसंपदा विभाग

(७) श्री.वैजनाथ चिल्ले, उपसचिव, सिंव्य

(८) श्री.सं. द. चोपडे, अधिक्षक अभियंता, पुणे जलसंपदा

(९) श्री.पी. जी. शिंदे, शाखा अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग

(१०) श्री.दि. ग. जोशी, उपअभियंता

(११) श्री.सु. शा. सोळंके, कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, बुलढाणा

(१२) श्री.विलास बेद्रे, अवर सचिव (दक्षता) जलसंपदा विभाग

(१३) श्री.सु. ह. सावंत, कार्यकारी अभियंता व अवर सचिव (निवसं-२)

(१४) श्री.श. श. गायकवाड, कार्यकारी अधिकारी
(१५) श्री.वि. पा. पाटील, कार्यकारी अधिकारी
(१६) श्री.सं. रा. बोडखे, कार्यकारी अधिकारी, फलटण
(१७) श्री.प्रशां र. मोरे, अधिक्षक अभियंता, जळगांव
(१८) श्री.प्र. पां. वराडे, कार्यकारी अभियंता, वाघूर धरण विभाग, जळगांव
(१९) श्री.स. को. सब्बीनवार, अधिक्षक अभियंता, नांदेड
(२०) श्री.बा. क. शेटे, कार्यकारी अभियंता, पुणे
(२१) श्री.न. कि. तायडे, अधिक्षक अभियंता, वाशिम
(२२) श्री.अ. रा. नाईक, अधिक्षक अभियंता, अहमदनगर
(२३) श्री.प्र. शि. कोल्हे, अधिक्षक अभियंता, पुणे
(२४) श्री.मा.रा. शिंगाडे, अधिक्षक अभियंता, उस्मानाबाद
(२५) श्री.रा. अं. शिंपी, कार्यकारी अधिकारी, वाशिम
(२६) श्री.म. ना. मोहिते, उपविभागीय अधिकारी, बुलढाणा
(२७) श्री.अ. बा. लोखंडे, पाटबंधारे विभाग, बुलढाणा
(२८) श्री.एम. डी. जाधव, गोदावरी पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
(२९) श्री.वर्षा सं. भगत, कक्ष अधिकारी
(३०) श्री.दि. पा. पाटील, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने जलसंपदा विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १० फेब्रुवारी, २०२१ रोजी सकाळी ११:३०:०० वाजता कक्ष क्रमांक, ८०१ (आठवा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

(३) श्री. चंद्रकांत नवघरे, वि.स.स.

(४) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव, उप सचिव, (विधी)(अति)

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

महसूल व वन (महसूल) विभाग

(१) श्री.नितीन करीर, अपर मुख्य सचिव, महसूल

(२) श्री.अनुकुमार यादव, सचिव

(३) श्री.रमेश चव्हाण, सहसचिव, महसूल

(४) श्री.प्रशांत रोडे, आयुक्त मनपा, अमरावती

(५) श्री.स. मं. ढोके, उपसचिव

(६) श्री.अजित देशमुख, उपसचिव, महसूल

(७) श्री.रविराज फल्ले, उपसचिव, महसूल

(८) श्री.राजेश ज. नार्वेकर, जिल्हाधिकारी, ठाणे

(९) श्री.रावसाहेब भागडे, व्यवस्थापकिय संचालक, म.रा. शेती महामंडळ पुणे

(१०) श्री.सुनिल कोठेकर, अवर सचिव, महसूल

(११) श्री.दि. रो. चव्हाण, अवर सचिव, महसूल विभाग

(१२) श्री.श्रीकृष्ण पवार, अवर सचिव, महसूल विभाग

(१३) श्री.अविनाश शिंदे, उपविभागीय अधिकारी, ठाणे

(१४) श्री.शिवाजी चौरे, कार्यकारी अधिकारी
(१५) श्री.नरेंद्र आहेर, कार्यकारी अधिकारी
(१६) श्री.सुनिल जाधव, कक्ष अधिकारी
(१७) श्री. श्रीकांत यादव, कक्ष अधिकारी
(१८) श्री.रविंद्र खजांजी, नागपूर

सदरहू बैठकीत समितीने महसूल व वन (महसूल) विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

आश्वासन समिती (विधानसभा)ची बैठक मंगळवार, दिनांक १७ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी सकाळी ११:००:०० वाजता कक्ष क्रमांक, ८०१ (आठवा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :-

उपस्थिती :

(१) श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

(२) श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

(३) श्री.आशुतोष काळे, वि.स.स.

(४) श्री.बाळासाहेब आजबे, वि.स.स.

(५) श्री. चंद्रकांत नवघरे, वि.स.स.

(६) श्री.शिरीषकुमार नाईक, वि.स.स.

(७) श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री.राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव, उप सचिव, (विधी)(अति)

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री.सं. ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

गृह विभाग

(१) श्री.वंदना कृष्णा, अप्पर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण विभाग

(२) श्री.मनुकुमार श्रीवास्तव, अप्पर मुख्य सचिव, (अ व सु), गृह विभाग

(३) श्री.सीताराम कुंटे, अप्पर मुख्य, सचिव, गृह विभाग

(४) श्री.वल्सा नायर सिंह, प्रधान सचिव

(५) श्री.विनीत अग्रवाल, प्रधान सचिव, गृह विभाग

(६) श्री.सुधाकर तेलंग, एम.डी.

(७) श्री.संजय कुमार, ऐ.डी.जी.आय.

(८) श्री.कांतीलाल उमाप, आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क

(९) श्री.व्यंकटेश, भट, उपसचिव, गृह विभाग

(१०) श्री.एम. रामकुमार, ए.आय.जी.

(११) श्री.राजेश प्रधान, आय.जी.पी.
(१२) श्री.कुलवंत यु. सावनपोल, अति डी.एस.पी.
(१३) श्री.युवराज अजेटराव, उप सचिव, गृह विभाग
(१४) श्री.शिरीष मोहोड, उपसचिव, गृह विभाग
(१५) श्री.नारायण कराड, उपसचिव, गृह विभाग
(१६) श्री.संजय खेडेकर, उपसचिव, गृह विभाग
(१७) श्री.संदीप सिंक गिल्ल, समादेशक गट क्र.१२/हिंगोली/०३ जालना
(१८) श्री.रमेश मनाळे, उपसचिव, गृह विभाग
(१९) श्री.तुषार व महाजन, अवर सचिव, गृह विभाग
(२०) श्री.दिपक पोकळे, अवर सचिव, गृह विभाग
(२१) श्रीमती दिपाली भाईक, अधिक्षक अभियंता
(२२) श्रीमती गीता चव्हाण, पोलीस उप आयुक्त, (मुख्या-२) मुंबई शहर
(२३) श्री.एस. बी. पुजारी, पोलीस निरीक्षक, लातूर
(२४) श्री.एस.एस. मुळे, वक्षेलि रारापोलल, गट क्र, ३ जालना
(२५) श्री. आर. एन. वाघमारे पो. नि. आर्थिक गुन्हे शाखा नागपूर
(२६) श्री.एल. डी. जाधव, डी.ओ.
(२७) श्री.एस.एस. झीरवाळ, डी.ओ. डी.जी.पी.
(२८) श्री.अरविंद अंधेरे, कार्यकारी अधिकारी, पोमस कार्यालय
(२९) श्री.बा. व. पाटील, कक्ष अधिकारी, गृह विभाग
(३०) श्रीमती शीला साईल, अे.आय.जी.पी.
(३१) श्री.विकास पाडळे, डी.वाय.एस.पी.
(३२) श्री.संजय कुंभार, एम.सी. सी. आय. डी.
(३३) श्री.समाधान खटकाळे, यु.एस. यु.डी.-१

सदरहू बैठकीत समितीने गृह विभागाच्या सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशातील काही आश्वासनांवर विचार करून आपले अभिप्राय व्यक्त केले.

बैठकीची उपस्थिती

विधानसभा आश्वासन समितीची बैठक सोमवार, दिनांक ८ मार्च, २०२१ रोजी सायंकाळी ०४-०० वाजता कक्ष क्रमांक १९०२ (एकोणिसावा मजला), विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते :—

उपस्थिती :

१. श्री. कैलास गोरंट्याल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

२. श्री. रमेश लटके, वि.स.स.

३. श्री. संजय पोतनीस, वि.स.स.

४. श्री. दिलीप लांडे, वि.स.स.

५. श्री. बालाजी कल्याणकर, वि.स.स.

६. श्री. आशुतोष काळे, वि.स.स.

७. श्री. मोहन मते, वि.स.स.

८. श्री. संजयमामा शिंदे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव

(२) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव, उप सचिव (विधी) (अति)

(३) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी

संसदीय कार्य विभाग

श्री. संजय ना. सुराडकर, कक्ष अधिकारी

सदरहू बैठकीत समितीने सन २०१५ च्या दुसऱ्या (पावसाळी) अधिवेशनातील प्रारुप अहवाल विचारात घेऊन काही सुधारणांसह संमत केला.